

Yosë nanamën

Chayahuita New Testament

Contents

Génesis	1
Mateo	70
Marcos	128
Lucas	162
Juan	218
Hechos	257
Romanos	306
1 Corintios	328
2 Corintios	351
Gálatas	366
Efesios	375
Filipenses	384
Colosenses	391
1 Tesalonicenses	397
2 Tesalonicenses	402
1 Timoteo	405
2 Timoteo	412
Tito	417
Filemón	420
Hebreos	422
Santiago	441
1 Pedro	448
2 Pedro	455
1 Juan	460
2 Juan	466
3 Juan	467
Judas	468
Apocalipsis	471

Yosë nanamën New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

ISBN 978-1-5313-0139-2

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 20 Sep 2016

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *“filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea.”* (Habakkuk 2:14)

Ya'ipi ma'sha caniaritërinso'

Yosë nani ma'sha acorinso'

¹ Yosë nani ma'sha acorinso sha'huichinquëma': Iráca co manta ya'huërinhuë'. Yosëfchin ya'huërin. Caniaritapon, pi'iro'të'ton acorin. Ina quëran isoro'panta', acorin.

² Naporo' isoro'paso', co ipora pochin nishátërarinhuë'. Ya'ipi marësáchin ninin, pa'pi anpotërin. Tashiri noyá i'copitërin. Naporo chachin Yosë ispiritonënso', i' aipi yanpo yanpónantarin.

³ Naporo' Yosë tapon: "¡Tashinantërinso nii'sohuanchin huachi!" tënin. Topachina, nii'sohuantërin huachi.

⁴ Nii'sohuantërinso nóya nicaton, nisha acorin. Tashinta', nisha acorin.

⁵ Nii'sohuantërinso: "Tahuëri," itërin. Tashinaonta': "Tashi," itërin. Tashirahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'na tahuërira', nanirin huachi.

⁶ Ina quëran Yosë taantarin: "¡Niquë niquë i' ya'huëcaso marë' ya'copinamën ya'huë'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

⁷ Yosëri i' ya'copinamën nipachina, ina aipi i' ya'huërin. Inaanaquënta', i' ya'huërin.

⁸ Nani acohuachina, inápaquë ya'huërinso: "Pi'iro'të'," itërin. Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cato tahuëri nanirin huachi.

⁹ Ina quëran Yosë taantarin: "¡Yaniro'pa' ya'nocaso marë' pi'iro'tëanaquë i' ya'huërinso', inaquëráchin niyonto'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

¹⁰ Yaniro'paso': "no'pa'," itërin. I' niyontóninso: "marë," itërin.

Ya'ipi acorinsopita noyasáchin nisarin ni'nin. Ina nicaton, ¹¹ Yosë taantarin: "¡Nisha nisha sharo'sa papoina'! Nisha nisha panpatororo'santa nisha nisha ya'pirihuanpiso', papoina'. ¡Nisha nisha nararo'santa nisha nisha nitopisopita no'paquë papoina'!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi. ¹² Ina nohuantón nisha nisha sharo'sa', panpatororo'sa', nararo'sa', inapita isoro'paquë paporin. Acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" tënin. ¹³ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cara tahuëri nanirin huachi.

¹⁴⁻¹⁵ Ina quëran Yosë taantarin: "¡A'pininsopita pi'iro'tëquë ya'huë'in. Tahuëri, tashi a'pintacaso marë' ya'huë'in. Inapita a'pinpachina, tahuëri, tashi', nisha nisha acoarin. Naporahuaton yoquiro'sa', pi'ipiro'sa', inapitanta piyapiro'sa nitotapi huachi!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

¹⁶ Tahuëri a'pinacaso marë' panca masho acorahuaton, tashinta a'pinacaso marë' hua'huishin miachin acorin. Tayoraro'santa acorin.

¹⁷⁻¹⁸ Yosëri inapita isoro'pa' a'pintacaso marë' pi'iro'tëquë acorin. Tahuëri, tashi a'pintarin. Acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" tënin.

¹⁹ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' catapini tahuëri nanirin huachi.

²⁰ Ina quëran Yosë taantarin: "¡Nisha nisha ma'shoro'sa i'quë ya'huëcaiso marë' ya'huë'in! Nisha nisha samiro'santa ya'huë'in. ¡Naporahuaton, nisha nisha inairaro'sa yanponacaiso marë' ya'huë'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

²¹ Panca ma'shoro'sa nisha nisha nipisopita, marëquë ya'huëcaiso marë' acorin. Nisha nisha samiro'santa', acorin. Anpiantëhuano'santa', acorin. Acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" tënin.

²² I'quë ya'huëcaiso nipisopita noya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "¡Na'amiatatoma marëro'saquë ya'huëco'!" itërin. Naporahuaton anpiantëhuano'santa', sha'huitërin: "¡Na'amiatatoma canpitanta isoro'paquë ya'huëco'!" itërin.

²³ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'natërápo tahuëri nanirin huachi.

²⁴ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Nisha nisha ma'sharo'sa ya'huë'in! Tananquë ya'huëcaiso nipisopita, pé'tahuacaiso nipisopita, niohuaratacaiso nipisopita. ¡Inapita ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

²⁵ Inapita ma'sharo'sa', ya'ipi Yosëri acorin. Acorinsopita nicaton: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” ténin.

²⁶ Naporo tahuëri chachin tapon: “¡Iporaso huachi piyapi niahua! Inaso canpoa pochachin nisarín. Chiníquënananantaton, samiro'sa', anpiantëhuano'sa', inapita hua'anëntarin. Ma'sharo'sa pé'tahuacaiso nipisopita, tananquë ya'huëcaiso nipisopita, niohuaratërinisopita, ya'ipi inapitanta hua'anëntarin,” ténin.

²⁷ Yosëri piyapi acoapon, inaora pochachin acorin.

A'nara quëmapi, a'nara sanapi. Inaíchín ninin.

²⁸ Noya yonquirapiton iso pochín sha'huitërin: “Nóya ya'huëco'.

Na'a hua'huasha ya'huëchinquëma'.

Shiparimapita na'atona', ya'ipi parti ya'huë'ina'.

Ya'ipi hua'anëntoco'. Samiro'sa', ma'sharo'sa',

anpiantëhuano'sa', niohuaratërinisopita, inapita hua'anëntoco',” itërin.

²⁹ Napotahuaton, itaantarín: “Ni'quë'. Nisha nisha sharo'sa apapotërahuë nitërinso capamaso marë'. Notohuaro' nisha nisha nararo'santa nitërinso ca'quë', iroquë'.

³⁰ Ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërinisopita, inapitaso nipirínhuë', panpatoro acotërahuë capacaiso marë'” itërin. Napotohuachina, inachachin nipi huachi.

³¹ Naporo' Yosëri ya'ipi acorinsopita nicaton: “¡Ma nóyacha ya'ipi acorahuë paya!” ténin. Tashiantarahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' saota tahuëri nanirín huachi.

2

¹ Inapoaton Yosë: Isoro'pa', pi'iro'të', ya'ipi inaquëpita ya'huërinisopitarë chachin ténirín huachi.

^{2,3} Ya'ipi acorinsopita ténirahuaton, tahuërirínquë chinotërin. Napoaton, ina tahuëri noya ni'nin. Noya nicaton, chinoto tahuëri acorin. Napoaton piyapi pënënin: “Naporo tahuëri chinotatoma', casáchin yonquico,” itërin.

⁴ Ina pochín Yosë iráca: Isoro'pa', pi'iro'të', inapita acorin. Ya'ipi no'tëquënan sha'huitaranquëma'.

Itin nararoquë piyapi acorinso'

Sinioroso* Yosë ni'ton, inapita ya'nanaoaponahuë', ⁵ co sharo'sa ya'huëyátërarínhuë'. Co panpatoronta papoyátërarínhuë'. Co o'nana tëranta acoyátërarínhuë'. Naporahuaton co insonata isoro'paquë sha'tacaso marë' ya'huëyátërarínhuë'. ⁶ Napoaponahuë', no'pa quëran chachin i'sha pipiton, së'cotërotárin. ⁷ Naporo' Sinioroso Yosë ni'ton, yaniro'pa' amocan quëran quëmapi ninin. Nani nisahuaton, nanpicaso marë' pihuinítërin. Inapotohuachina, niirahuaton nanpirín huachi.

⁸ Ina piquëran, Sinioroso noyápiachin nararo Itin itopiquë acorin. Inaso no'pa', Cortanii' quëran pi'i pipirínso parti quëparítërin. Inaquë ya'huëcaso marë' quëmapi nininso acorin. ⁹ Naporahuaton, nisha nisha noyápiachin cashino'sa apapotërin. Yashi yashin ca'chináchin nitërinisopita apapotërin. Nararo huancánachin nanpirín nara apapotërin. Inaquë chachin a'nanta', apapotërin. Anitotacaso nara itopiso'. Ina ca'pachina', noya nininsopita nitotaponahuë', co noyahuë' nininsopitanta nitotapi huachi.

¹⁰ Itiniquë a'nara i' pipirín. Ya'ipi nararo asë'cotërotacaso marë' naporin. Ina quëran chachin catapini sé'parai' pa'tërin. ¹¹ Ya'natiirinsoso', Pisonii' itopi. Inaso', Apira parti conimarin. Inaquë oro ya'huërin. ¹² Inaquë oro ya'huërinso', noya noya ninin. Pimo yaquinta noya noya nininso ya'huërin. Nisha na'pinta ya'huërin, onisi itopiso'. ¹³ Ina quëran niantarinsonta', Quiconii' itopi. Inaso', ya'ipi Coso parti pa'tërin. ¹⁴ A'nanta', Tiquirísii' itopi. Inaso', Asiria ninano pi'i ya'coninso parti quëran acorin. Ya'natomarinsoso nipirínhuë', lopiratisii' itopi.

* 2:4 Sinioro: Sinioroso', iráca iprioro'sari Yosë nininën Yapi (YHWH) itopi. Ina pochín nohuitopiso', cacharonquë, Sinioro itopi.

¹⁵ Sinioroso Yosë ni'ton, Itin nararoquë quëmapi acorin. Inaquë sacataton a'paicaso marë' acorin. ¹⁶ Naporó' iso pochin camairin: "Ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso', noya ca'quë', iroquë', inapoquë'. ¹⁷ Anitotacaso nara nitërinso'íchin, co nohuantërahuë capamaso'. Inaso ca'patan, noya nininso nitotaponahuë', co noyahuë' nininsonta nitotaran. Ama ina nitërinso ca'quësohuë'. Ina ca'patan, tëhuënychachin chiminaran," itërin.

Yosëri sanapi nininso'

¹⁸ Ina quëran Sinioroso Yosë ni'ton, taantarin: "Quëmapi inaora ya'huëcaso', co noyahuë'. A'na nianta'i nipachin, inari noya catahuacaso marë'," tënin. ¹⁹⁻²⁰ Ina quëran ya'ipi ma'sharo'sa', anpianhtëhuano'sa', inapita no'pa quëran ninin huachi. Inapita nisahuaton, quëmapi quëshirin inari nininën acotacaso marë'. Pë'tahuaro'sa', anpianhtëhuano'sa', ma'sharo'sa tananquë ya'huërinsopita, inapita nininën acotërin. Ma nininënsona acotihuachina, ina chachin ninihuanpi huachí. Napoaponahuë', co a'na ma'shari tëranta nanitërinhuë', quëmapi noya catahuacaso'.

²¹ Napoahuachina, quëmapi noyá ahue'ëtërin. Huë'ëso', a'nara nininpitën ocoitërin. Ocoitahuaton, anoyataantarin huachi. ²² Ina nininpitë quëran chachin sanapi ninin. Capayatohuachina, sanapi nininso a'notërin. ²³ Quënanahuaton, quëmapi pa'yanin. Pa'yataton, tapon: "¡Ischa tëhuënychinso', ca pochachin Yosëri ninin! Cá quëran ninin ni'ton, sanapi itarahue'," tënin.

²⁴ Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso ya'huërin. Catoya'pi nipirinahuë', a'na'chín pochin nipi huachí.

²⁵ Quëmapiso sa'inë chachin noya ya'huërapí. Co a'moanaponaraihuë', co manta tapanpihuë'.

3

Co Yosë natëtonaraihuë', oshahuanpiso

¹ Sinioroso Yosë ni'ton, ya'ipi tananquë ma'sharo'sa ya'huërinsopita acorin. Ya'huanso nipirinhaue', a'napita ma'sharo'sa quëran yonqui yonquínahuan ninin. Sanapi yanonpin-taton, paaparín nontacaso marë':

—¿Tëhuënychachin ta'ma Yosë apiratërinquëma ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso capamaso to? itërin.

²⁻³ —Ya'ipi nitërinso', noya capa'huaiso'. A'na'chín huancánachin huanirinso', co Yosë nohuantërinhuë': "Ama ina nitërinso', ca'cosohue'. Ama së'huacosohue'. Ca'patama', tëhuënychachin chiminarama'," itërincoi Yosë, itërin.

⁴⁻⁵ —Co napoarinhue'. Co chiminaramahuë'. Ca'patamaso', ya'ipi noya nininsopita, ya'ipi co noyahuë' nininsopitanta', nitotarama huachi. Inapita nitotatoma', Yosë pochachin nisarama'. Ina nitotaton, Yosë apiratërinquëma', itërin.

⁶ Ina natanaton, sanapiso nara nitërinso ni'sárin: Noyápiachin nicaton ca'chináchin cancantërin.

"Ina ca'pato, ya'ipi nitotarahue' huachi," tënin. Napoyan quëran, së'pashorahuaton ca'nin. So'ionta quëtohuachina, inanta ca'nin. ⁷ Naporó chachin nisha yonquipi huachi: "I'nanpirashité canposo pa'sárë'," niitopi. Ninapotatona', iquira huëron pipitopi. Inapoatona', nipa'shianatopi.

⁸ I'huannahuanquë huisontapasos', Yosëri nararoquë huëcapairinso natanpi. Natanahuatona', na'picaíso marë' ta'api. ⁹ Na'pitopirinahuë', inariso përarin:

—Atan * . ¿Insëquëta ya'huaran? itërin. ¹⁰ Natanahuaton, quëmapiso tapon:

—Co'ta o'maranso' natanai. I'nanpirashitécoi ni'toi, të'huatërainquë'n. Naporahuaton tapanatëinquë'n, na'pirai, itërin.

¹¹ —¡I'yan! ¿Onporahuatomata nitotapanamaso'? Nara a'na'chín nininso': "Ama isoso nitërinso ca'quësohuë'," itopiranquënhue': ¡Nani ca'nan! itërin.

¹² —Iso sanapi quëtërancoso', quëtërinco ni'ton, ca'nahuë, itërin.

¹³ Napotohuachina, sanapi ya'huëré' tahuëretahuaton, itapon:

—¿Onpoatonta naporanso'? itërin.

* 3:9 Atanso': Piyapi tapon naporin.

—Ya'huan nonpintërinco ni'ton, ca'nahuë, ténin sanapi.

¹⁴ Naporó' Sinióroso Yosë ni'ton, ya'huan ya'huëré' tahuërë'tahuaton, co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitërin:

—Piyapi nonpintëranso marë' a'napita ma'sharo'sa quëran, pa'pi co noyahuë' ni'nanquë'n. Napoaton ipora quëran huarë' cancanën quëran no'pa' pa'taran. Inapoaton, chiminaquë huarë' nosorotaran. ¹⁵ Ca nohuanto sanapi inimicotarinquë'n. Quëmarinta ina inimicotaran. Quëmá quëran pipipisopitanta', sanapi quëran pipipisopitarë' niinimicotapona'. A'na tahuëri sanapi quëran pipirinsoari[†] minsëmiatarinquë'n. Napoaponahuë', quëmarinta chiniquë'n ina aparisitaran, itërin.

¹⁶ Ina quëran sanapi ya'huëré' itapon:

—Co natërancoso marëhuë', hua'huanpatan pa'pi iquin quëran huaiaran. Napoaponahuë', so'yan ya'cariantaran. Naporahuaton, so'yan camaiinquë'nso ya'huërin, itërin.

¹⁷ Ina quëran quëmapianta itapon:

—Sa'an natëtön, nara nitërinso co capasohuë nipirinhue', ca'nan. Naporanso marë' ya'ipiro'pa' co huachi noyatacaso marëhuë' sha'huitarahuë. Napoaton nitapiarin. Pa'pi chiniquë'n sacataquë huarë' coshataran. Chiminaquë huarë' inapoaran. ¹⁸ Naporahuaton, nahuano'sa', shihuarino'sa', inapita na'con na'con papotapon huachi. Nisha nisha canomëro'sa', nararayaro'sa', inapita yoniton, capon. ¹⁹ Pa'pi chiniquë'n sacatahuarë' coshataran. Napoin quëran chiminaran huachi. No'pa quëran ninanquë'n ni'ton, no'pa chachin niantamaso ya'huërin, itërin.

²⁰ Atanso', sa'in nininën acotërin, Ipa itërin. Ina quëran ya'ipi piyapi na'acaiso ni'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹ Quëmapi sa'inë chachin a'mocaiso marë' ma'sha sha'huëtë quëran Yosëri nitërin. Ina quëtóhuachina, a'moanpi huachi. ²² Naporo chachin ténin: "Iporaso', piyapi canpoa pochachin nitotërin. Noya nininso nitotahuaton, co noyahuë' nininsonta nitotërin. Ni'quëna nanpirin nara nitërinsona ca'pachin. Napohuachinso', nanpimiatarin," ténin.

²³ Napoaton Sinióroso Yosë ni'ton, noyápiachin nararo quëran quëmapi ocoirin. Ocoirahuaton, niquë acorin. Inaquë sacatacaso marë' acorin. No'paquë chachin sacatapon huachi. ²⁴ Piyapi ocoirahuaton, pi'i pipirin parti quëran a'paito anquëniro'sa acorin. Inapitaso', quiropino'sa itopi. Noyápiachin nararo a'paicaiso marë' acorin. Ina ya'carinta', sahuëni orotaton huënin huënitárin acorin. Ama incari tëranta nanpirin nara ya'caricaso marëhuë', a'pairapi.

4

Atan ya'nan hui'ninpita napopiso'

¹ Atan sa'in hua'huanpachina, quëmapi'huaya huairin. "Yosë catahuarinco ni'ton, quëmapi'huaya hua'huanahuë huachi," ta'ton, nininën acotërin. Caino itërin.

² Ina quëran hua'huaantarín. Quëmapi chachin huaiaantahuachina, Apiri itërin. Hui'napitohuachinara, Apiriso ohuicaro'sa pé'tahuarin. Cainoso nipirinhue', imin cayo.

³ A'na tahuëri cato chachin ofrenda quëcatona', Yosë chinotapi. Cainoso', sha'ninso quëran Yosë chinotacaso marë' quënin. ⁴ Apiriso nipirinhue', ohuicanënpita ya'nan hua'huatopiso quënin. Amo amoshin nininsopita Yosë chinotatón tëpacaso marë' quënin. Yosëso Apiri nóya ni'nin. Ofrendanëonta nóya ni'nin. ⁵ Cainoso nipirinhue', co noyahuë' ni'nin. Ofrendanëonta co noyahuë' ni'nin. Ina marë' Cainoso', pa'pi no'huitërin. No'huitaton, aquinorárin. ⁶ Ina nicaton, Siniórori itapon: "¿Onpoatonta no'huitaton aquinoráran? ¡Ama huachi no'huitëquësohuë'! ⁷ Noya ninan naporini, noya cancanchitonhuë'. Nipirinhue', co nohuantëranhuë' noya nicacaso ni'quëhuarë', co noyahuë' nisápasó marë' oshanën minsëarinquë'n. Ina nipirinhue', noya nipatan, nanitëran ina minsëcaso'," itërin.

⁸ Natanaponahuë', co yanatëtërinhuë'. A'na tahuëri iin itapon:

—Huëquë iyara iminquë pa'a, itërin. Inaquë canconpachinara, iin ahuëaton, tëparin.

⁹ Siniórori nitotaton, Caino itapon:

[†] 3:15 Sanapi quëran pipirinsó topachina: Quisocristo ninoton napotërin.

—jMa'sona iyaya onporinso', sha'huitoco! itërin. Napotohuachina, Cainoso tapon:

—Co nitotërahuë'. jCo ina a'pairápa'huaso ya'huërinhuë'! itërin. ¹⁰Napotohuachina, Siniorori itapon:

—jOnpoatonta naporan? Iyaya tëpaton, pa'pi co noyahuë' ninan. Huënainën a'patëran ni'ton, co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitaranquën. ¹¹Iya'hua tëparanso marë' pa'pi co noyahuë' ni'nanquën. Huënainënuë no'pa' asë'cotëtëran ni'ton, ocoiaranquën. ¹²Iminaton, sha'topiranhuë tëranta', co huachi noyatarinhuë'. Co huachi ya'huëmia ya'huaponhuë', patë patërantapon. Co huachi sano cancantaranhuë', itërin.

¹³—jMa'huantacha nisarahuë paya! Co ahuantochináchinhuë' ana'intaranco. ¹⁴Ipora tahuëri iso ro'të quëran ocoiaranco. Co huachi ya'huëmia ya'huapohuë', patë patëranta'huaso ya'huërin. Co huachi sano cancanta'huaso ya'huaponhuë'. Co chinota'huanquënso tëranta nanitapohuë'. Napoaton inso tëranta quënanpachinco, tëpaponco tënahuë, itërin Cainori.

¹⁵—Insona tëpahuachinquën, inanta na'con na'con ana'intacaso ya'huërin. Canchiséro ana'intacaso ya'huërin, itërin Siniorori. Napotahuaton marca acotërin. Quënanpachina ama tëpacaiso marëhuë', inapotërin.

¹⁶Ina quëran Caino pa'nin. Yosë quëran pipirahuaton, Noto parti ya'huëconin. Inaso no'pa', Itin quëran pi'í pipirinsó parti quëparitërin.

Caino shinpita napopiso'

¹⁷Caino sa'apachina, hui'nahuanin. Hui'nin nasitohuachina, Inoco itërin. Ina quëran Caino ninano ocoihuachina: "Inoco ninano," itërin.

¹⁸Inoco hui'nahuanpachina, Irato itërin. Iratonta hui'nahuanpachina, Miocairo itërin. Miocairo ya'huëre' hui'nahuanpachina, Mitosairo itërin. Mitosaironta hui'nahuanpachina, Namico itërin. ¹⁹Namicoso', cato sa'ahuanin. A'naso', Ata itopi. A'nanta', Sira itopi. ²⁰Ataso hua'huanpachina, Caparo itopi. Caparo shinpitaso' pë'tahuatona'piro'sa'. Napoaton në'mëtë pëiro'saquë ya'huëpi. ²¹Caparoso', a'nara iya'huain ya'huëtërin, Coparo itopiso'. Coparo shinpitaso', arpa míso pi'nipi. Nisha nisha pirinaonta míso pihuipi. ²²Sirasó nipirinhuë', hua'huanpachina, Toparo-caino itopi. Inaso', hua'na camayo ya'conin. Hua'namia nitotahuaton, sha'pi hua'nanta nitotërin. Toparo-cainoso', a'nara oshin ya'huëtërin, Naama itopi.

²³A'na tahuëri Namicoso', sa'inpita itapon:

"Natanquë Ata. Quëmanta Sira, naya natanco sha'huichinquëma':

A'na quëmapi tëparahuë pë'sharincoso marë'.

Hui'napi nipirinhuë', ahuëincoso marë' napotërahuë.

²⁴Iin tëparinso marë' Caino tëpahuachinaso',

canchiséro aquëtë Yosëri i'huëretapon.

Caso nipirinhuë', tëpatërahuëso marë' tëpahuachinaco,

canchisé shonca canchiséro aquëtë i'huëretacaiso ya'huërin," itërin.

Sito nasitërinso'

²⁵Oshaquëran Atan sa'in, hua'huaantahuachina, Sito itërin. "Cainori tëparinso ya'huërenamën Yosë quëtaantaranco," ta'ton, ina pochin nininën acotërin. ²⁶Sitonta hui'nahuanpachina, Inosë itërin. Naporo quëran huarë' piyapiro'sa caniaritopi Yosë chinotatona', "Sinioro" itacaiso'.

5

Atan shinpita napopiso'

¹Atan shinpita napopiso sha'huichinquëma nitotoco'. Yosëri piyapi nipachina, inaora pochachin ninin. ²Quëmapi, sanapi, nisahuaton, noya ya'huëcaiso marë' noya yonquirapiton sha'huëtërin. Acorinso tahuëri chachin nohuitaton: "Isopitaso': 'Piyapiro'sa', itarahüë," tënin.

³Atan pasa cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Sito itopi. Inaso', pa'pin noyá quëparin. ⁴Sito nasitërin piquëran Atanso', posa pasa pi'i aquëtë

ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ⁵ Ya'ípiya quèran Atanso', iscon pasa cara shonca pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

⁶ Sito pasa a'natérápo pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Inosé itopi. ⁷ Inosé nasitèrin piquèran Sitoso', posa pasa canchisè pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ⁸ Ya'ípiya quèran Sitoso', iscon pasa shonca cato pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

⁹ Inosènta iscon shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Cainan itopi. ¹⁰ Cainan nasitèrin piquèran Inosèso', posa pasa shonca a'natérápo pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ¹¹ Ya'ípiya quèran Inosèso', iscon pasa a'natérápo pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

¹² Cainan canchisè shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Maarariro itopi. ¹³ Maarariro nasitèrin piquèran Cainanso', posa pasa catapini shonca pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ¹⁴ Ya'ípiya quèran Cainanso', iscon pasa shonca pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

¹⁵ Maarariro saota shonca a'natérápo pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Carito itopi. ¹⁶ Carito nasitèrin piquèran Maarariroso', posa pasa cara shonca pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ¹⁷ Ya'ípiya quèran Maarariroso', posa pasa iscon shonca a'natérápo pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

¹⁸ Carito pasa saota shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Inoco itopi. ¹⁹ Inoco nasitèrin piquèran Caritoso', posa pasa pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ²⁰ Ya'ípiya quèran Caritoso', iscon pasa saota shonca cato pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

²¹ Inoco saota shonca a'natérápo pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Matosarino itopi. ²² Inocoso', nani tahuèri Yosé chinotaton, ina nohuanterinsoráchin ninin. Matosarino nasitèrin piquèran Inocoso', cara pasa pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ²³ Ya'ípiya quèran Inocoso', cara pasa saota shonca a'natérápo pi'ipi ya'huëtérin. ²⁴ Inaso', Yosé nohuanterinsoráchin nininso marè' a'nanaya ayarín. Yosèri inápaquè quèparín.

²⁵ Matosarino pasa posa shonca canchisè pi'ipitaso', hui'nin nasitèrin. Nasitohuachina, Namico itopi. ²⁶ Namico nasitèrin piquèran Matosarinoso', canchisè pasa posa shonca cato pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ²⁷ Ya'ípiya quèran Matosarinoso', iscon pasa saota shonca iscon pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

²⁸ Namico pasa posa shonca cato pi'ipitaso', a'nara hui'nin nasitèrin. ²⁹ Nasitohuachina, Noi itèrin. "Siniorori piyapi co huachi noya ya'huécaso marèhuè' sha'huaitaton, ana'intèrin. Napoaton isoro'pa' nitapirin. Pa'pi chiniquèn sacataquè huarè' cosharo manè'. Iso hua'huashaso nipirinhuè', nanan anoyatatonpoa achinotarinpoa,'" ta'ton, ina pochin nininèn acotèrin. ³⁰ Noi nasitèrin piquèran Namicoso', a'natérápo pasa iscon shonca a'natérápo pi'i aquëtè ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quémapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtérin. ³¹ Ya'ípiya quèran Namicoso', canchisè pasa canchisè shonca canchisè pi'i icanin. Ina quèran chiminin huachi.

³² Noiso', a'natérápo pasa pi'ipitaquè huarè' hui'nin paninantèrinso nasitèrin. Ina quèran cato hui'ninpita ya'huètaantarín. Hui'ninpitato': Simo, Camo, Cahuito, inapita itopi.

6

Piyapi'sa nitapicanpanpiso'

¹ Piyapi'sa na'asahuatona', yanquèpi huachi. Itohua itohua ninanoro'sa ocoiatona ya'huèrapi. Na'a hui'ninapita nano'sa ya'huètopi. ² Yosè hui'ninpitari* ina nano'sa ni'sahuatona', pa'yatopi. Napoaton huayonatona huayonatona', costapiso mara'piapi. ³ Napoaponahuè', Siniorori co costatonhuè' tapon: "Co piyapi'sa ya'huèmiatápaíso

* 6:2 Yosè hui'ninpita topachina, ma'sona tapon naporinso': co insonta nitotèrinhuè'. "Yosè imaro'sa hui'nina'," topi a'naquèn.

ya'huërinhuë'. Piyapi ni'ton, chiminacaiso ya'huërin. Napoaton pasa cato shonca pi'ipira', nanpipona',⁷ ténin.

⁴Yosë hui'ninpitari ina sanapiro'sa macatona', hui'nahuanpi. Hui'nahuanpachinara, panca piyapiro'sa ya'huërin huachi. Ina quëran inapitaso', iráca quëran huaré' hua'ano'sa nahuinpisopita ya'huëpi. ⁵Napoaponaraihuë', pa'pi co noyahuë' cancantopi. Co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, Yosëri co noyahuë' ni'nin. ⁶⁻⁷Ina nica-ton, sëtërin: "Ma'marëcha piyapi acorahuë paya. Ata'huanchi nipachin. Ya'ipi pë'tahuario'sa', anpiantëhuano'sa', no'paquë niohuaratërin-sopita, inapitarë chachin ata'huantarahuë huachi," ténin. ⁸Napoaponahuë', Noiso nóya ni'nin.

Noi panca nancha nininso'

⁹Noi naporinso sha'huichinquëma': Noiso Yosëfchin natëton, nóya ninin. Naporo tahuëri'sa inaíchin Yosë nohuanterinso ninin. ¹⁰Inaso', cara hui'nin-pita quëmapisáchin ya'huëtërin: Simo, Camo, Cahuito, inapita.

¹¹⁻¹²Naporo' ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita nitapicancanpi. Pa'pi co noyahuë' nica-tona', ahuëtacaisoráchin cancantopi. Napopiso Yosëri ni'nin. ¹³Ina nica-ton, Noi itapon:

"Ya'ipi piyapiro'sa ata'huantarahuë. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, piyapi'sa co huachi sano cancantopihuë'. Napoaton ya'ipiro'paquë ya'huëpisopita ata'huantarahuë huachi.

¹⁴Quëmaso nipirinhüë', panca nancha niquë'. Yaquihuan nara quëran nisahuaton, aipi quëran, acopo quëran, to'ni pochin nininquë to'niquëtëquë'. Patoanaro'santa acotëquë'. ¹⁵Nancha nipatan, iso pochin acoquë': Pasa cara shonca a'natëräpo mitro naporopitërinso'. Cato shonca cato mitro miria pancanaterinso'. Shonca cara mitro miria inaparinso'.

¹⁶Naporahuaton, cara pa'cotë acotëquë'. Pëirapiranso ya'cari', miria mitro aquërinquë huintana acotëquë'. Ya'coananta', a'natëran acotëquë'. ¹⁷A'na tahuëri panca pacon a'paarahüë, ya'ipiro'pa' imotarin. Ya'ipi piyapiro'sa', ma'sharo'sa', inapita taqui-itapi. ¹⁸Quëmaro'coso nipirinhüë', anoyatarahuë ni'ton, nancha tënihuatan, sa'anë'quën chachin ya'conaran. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'conapi. ¹⁹Naporahuaton, ma'sharo'santa nisha nisha nipisopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi yonton-quë'.

Inapitanta canpita pochin cha'ëcaiso marë' yontonquë'. ²⁰Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', no'paquë niohuaratërin-sopita, ya'ipi inapita catoya catoya ya'conapona'. Canpitarë chachin ya'huaantacaiso marë' ya'conapona'. ²¹Notohuaro' cosharo nisha nisha ninin-sopita ayontonahuaton nanchaquë po'moquë'. Canpita capacamaso nisahuaton, ma'sharo'santa capacaiso marë' po'moquë', itërin.

²²Napotohuachina, Noiso' ya'ipi Yosëri camairinso chachin ninin huachi.

7

Nanchaquë ya'conpiso'

¹Ina quëran Siniorori Noi itapon: "Ya'ipi ipora ya'huëpisopita a'porinaco. Quë-masáchin nohuanterahuëso ninan. Napoaton iporasó', sa'anë'quën chachin nanchaquë ya'conquë huachi. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'coina'. ²Chinotamacoso marë'

ma'sharo'sa tëpacaiso nipisopitaso', canchisë quëmapi nisahuaton canchisë sanapi nanchaquë po'moquë'. Ya'huëre' co ina marë' nipisopitasohüë', a'nara quëmapi, a'nara sanapi inaíchin po'moquë'. ³Nisha nisha anpiantëhuano'santa', nanchaquë po'moquë'. Canchisë hua'anën, canchisë sanapinën na'antacaiso marë' po'moquë'. ⁴Canchisë tahuëri quëran ca nohuanto o'nanapon. Catapini shonca tahuëri, tashirë chachin o'namiatapon. jNapotato ya'ipi isoro'paquë acorahuë-sopita ata'huantarahuë!" itërin.

⁵Noiso', ya'ipi Siniorori camairinso chachin ninin.

⁶Noi saota pasa pi'ipitaso', paconi isoro'pa' imotërin. ⁷Naporo inaso', sa'inë chachin nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta sa'inarë chachin cha'ëcaiso marë' ya'conpi. ⁸⁻⁹Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipisopitanta', Noirë chachin catoya catoya nanchaquë ya'conpi. A'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Co ina marë' nipisopitahuënta ya'conpi. Anpiantëhuano'sa', niohuaratërin-sopita, inapitanta inapochachin ya'conpi. Yosëri sha'huitërinso chachin nipi.

¹⁰Yosëri sha'huitërinso chachin, canchisë tahuëri quëran paconi isoro'pa' imotarin huachi. ¹¹Naporo' Noiso', saota pasa pi'i, cato yoqui, shonca canchisë tahuëritarin.

Naporo chachin isoro'pa' huéncharoatë pochin ninin. Marënta acoporo ya'huérinso', pipimiatërin. Naporahuaton inapaquënta', i' ya'copinamën ya'huérinso' nii'soatërin. Napohuachina, pa'pi i' isoro'paquë anotimarin. ¹²Catapini shonca tahuëri tashirë chachin isoro'paquë o'namiatarin huachi. ¹³Naporo tahuëri chachin Noi sa'inë nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta', Simo, Camo, Cahuito, inapitanta sa'inarë' sa'inarë' ya'conpi. ¹⁴Tananquë ma'sharo'sa ya'huérinsopita, pë'tahuario'sa nipisopita, niohuaratërinso'pita, anpiantëhuano'sa', inapitanta ya'conpi. ¹⁵Yosë nohuanton, ma'sharo'sa catoya catoya nanchaquë ya'conpi. ¹⁶Nisha nisha nipisopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Yosëri Noi camairinso chachin nipi. Nani ya'conpachinara, Siniorori chachin nancha ya'coananën oncorapirin huachi.

Pacon pa'ninso'

¹⁷Catapini shonca tahuëri o'nanárin. Pamatohuachina, nanchaso no'pa quëran yanponin huachi. ¹⁸Pamaso' aquëtë chachin mëntaintararin, nanchaso nipirinhuë', noya yanponarin. ¹⁹⁻²⁰Pa'pi pacon pa'sahuaton, ina inápa motopiro'sa quëran huarë' imotërin. Inapita motopiro'sa imotahuaton, canchisë mitro aquëtë pantarin. ²¹⁻²²Naporo' ya'ipi piyapiro'sa isoro'paquë ya'huëpisopita, taquiiotopi. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huérinso', niohuaratërinso'pita, inapitanta ta'huantopi. Ya'ipi nii o'huatona nanpispisopita, taquiiotopi huachi. ²³Noisáchin cha'ërin. Panca nanchaquë ya'conpispitarë', cha'ërin. A'napitaso nipirinhuë', ya'ipi ta'huantopi. Pë'tahuario'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërinso'pita, inapitanta ya'ipi taquiiotopi huachi. ²⁴Pasa a'natëräpo shonca tahuëri isoro'pa' iiri imotaton, napotërin.

8

Pacon huinquintamarinso'

¹Naporo' Yosëri Noi, ya'ipi ma'sharo'sa nanchaquë ya'huëapisopita, inapita ya-catahuarin. Ina nohuanton pacon huinquintacaso marë' ihuan pa'nin. ²Co'huara huinqinchátërasohuë', o'nan'ton më'tarin. Naporo' marë' acoporo quëran pipirinso', nioncotërin. Inápaquë i' ya'copinamën nii'soatërinsona inaporin. ³Pasa a'natëräpo shonca tahuëri quëran, i' pi'piyan pi'piyan huinquintamarin. ⁴Canchisë yoqui, shonca canchisë tahuëri quëran, Ararato motopiro'sa hui'nimotëncquë nanchaso', ya'mitërin. ⁵Iscón yoqui nanirahuaton tahuërinquë, motopiro'sa hui'nimotëna ya'nopi huachi.

⁶Inapita ya'nohuachinara, catapini shonca tahuëri quëran, Noiso nancha huintananën i'soatërin. ⁷Naporo' a'nara itatan a'parin. Inaso', itohua itohua yanpo yanpónantarin. I' huinquintacaso ninaton, naporin. ⁸Ina piquëran, Noiso' i' huinquintërinso nitotacaso marë', nëpë ya'huërë' a'paantarin. ⁹A'pápirinhuë', co intopa huënsëcasohuë ni'ton, yanpo yanpónantarin. Naporarin quëran, nanchaquë chachin huënantarin. Huëntahuachina, Noiri masahuaton po'moantarin.

¹⁰Canchisë tahuëri quëran, naquëranchin a'paantarin. ¹¹Nëpëso pa'sahuaton, i'huarayasha huarë' huënantarin. Oripo nara së'para'huaya monoquëné chachin naquërahuaton quëntarin. Naporo' Noi, yaniromarinso nitotërin huachi. ¹²Canchisë tahuëri quëran naquëranchin nëpë a'paantapirinhuë', co huachi huëntarinhuë'.

¹³Noi saota pasa a'na pi'itapaso', ya'ipiro'pa' yaniromarin huachi. Caniaritërinso yoquiquë, ya'natiririnsó tahuëri chachin, napopinchin nancha pëirapirinso oquirin. Naporo ya'ipiro'pa' yaniromarinso nocorin. ¹⁴A'na yoqui, cato shonca canchisë tahuëri nanihuachina, ya'ipiro'pa' noyá yaniromarin huachi.

¹⁵Naporo chachin Yosëri Noi itapon: ¹⁶"Iporaso huachi sa'anë'quën chachin nancha quëran pipiquë'. Hui'nanpitanta', sa'inarë' chachin pipiina'. ¹⁷Ya'ipi ma'sharo'santa ocoiquë pa'ina'. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', no'paquë niohuaratërinso'pita, ya'ipi inapitanta pipiina'. Notohuaro' hua'huatona', ya'ipiro'paquë yanquë'ina'," itërin.

¹⁸Napotohuachina, ya'ipi piyapi'sa cha'ëpiso pipipi. ¹⁹Ma'sharo'santa pipipi: Pë'tahuario'sa', niohuaratërinso'pita, anpiantëhuano'sa', inapitanta pipipi huachi. ²⁰Nani pipihuachinara, Noiso a'nara artaro ninin. Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tēpacaiso nipisopita masahuaton, tēparin. Anpiantëhuano'santa', manin. A'naya a'naya nisha

nisha nipisopita quëran tëparin. Tëparahuaton, Sinioro chinotacaso marë' artaro aipi ya'ipi ahuiquitërin. ²¹ Ma'sharo'sa ahuiquitërinso pimóchin imërahuatón, Yosëri nóya ni'nin. Naporo' inaso tapon: "Hua'huatapon a quëran huarë' piyapi'sa', co noyahuë' nicacaisoráchin cancantopi. Inaso niponahuë', co huachi ipora ana'intërahüeso pochin, isoro'pa' ana'intaantapohüë'. Co huachi ma'sharo'santa inapatapohüë'.

²² Isoro'paquë ya'huapona pochin, piyapi'sa noya sha'tapona'.

Nitërinsona macapona'.

Huënocanta ya'huërahuatón, sëhuëonta ya'huapon.

Pi'ipi tahuëri'santa nanirahuaton, o'napinta nanipon.

Tahuëri, tashi', inapitanta ya'huapon," tënin.

9

Yosë Noirë' anoyatërinso'

¹ Naporo' Noi, hui'ninpitare' chachin, Yosëri nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "Na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'. ² Ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', marëquë ya'huërinso'pita, inapita hua'anëntarama'. Inapitaso të'huatarinënquëma'. ³ Carima ya'ipi inapita capamaso marë' quëtaranquëma'.

Nisha nisha huërono'santa ca'co'. Ma'sona tëranta nayaramaso ca'co'. ⁴ Huënaiso nipirinhüë', ama ca'cosohüë'. Ma'sha tëpahuatama', huënaïnën noyá inquitahuatoma', ca'co'. Huënaïnëni ananpirin ni'ton, ama inaso ca'cosohüë'. ⁵ Canpita capiniso', co nitëpamaso ya'huërinhuë'. Tëpatohuatama', ana'inta'huänquëmaso ya'huërin. Ma'sharo'sarinta piyapi tëpahuachin, ana'intarahüë. Tëpatohuatama', a'naya a'nayanquëma tëhuëenchachin ana'intaranquëma'.

⁶ Insosona piyapi tëpahuachin, a'nari i'huëretarin.

Cá pochachin nicamaso marë' acoranquëma'.

Napoaton, co nitëpamaso ya'huërinhuë'.

⁷ ¡Napoaponahuë', canpitaso na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'!" itërin.

⁸ Ina quëran itaantarin: ⁹ "Ni'co'. Ipora canpitaro'co anoyatërahüëso', shiparimapitanta yonquiato, napotaranquëma'. ¹⁰ Ya'ipi ma'sharo'santa yonquiato napotaranquëma': Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso', nisha nisha nipisopita nancha quëran pipipiso yonquiato, sha'huitaranquëma'. ¹¹ Ipora canpitaro'co anoyatato sha'huitaranquëmaso', co onporonta nishataponhuë'. Co huachi piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita pacon quëran ata'huantaantapohüë'. Co huachi paconi isoro'pa' ata'huantaantapohüë'.

¹²⁻¹³ Canpitare'co nani anoyatomiatërahüë. Ma'sharo'sarë'conta', nani anoyatërahüë. Ina yonquicamaso marë' yahua'tanëhuë inápaquë acoarahuë. ¹⁴ Chitoro inápaquë ya'nohuachin, yahua'tanëhuënta ya'noarin. ¹⁵ Naporo' canpitaro'co anoyatato sha'huitaranquëmaso', yonquiarahuë. Ama huachi i' quëran, isoro'pa' ata'huaanta'huaso marëhuë', yonquiarahuë. ¹⁶ Yahua'tan chitoroquë ya'nohuachin ni'sarahuë. Ina ni'pato, ya'ipi piyapi'sarë'co ya'ipi ma'sharo'sarë'co anoyatërahüëso', ayonquiarinco. ¹⁷ Nani ina acorahuë ayonquinpoaso marë'. Canpitare'co anoyatërahüëso ayonquiarinpoa'.

Ma'sharo'sarë'conta anoyatërahüëso ayonquiarinpoa'," itërin. Ina pochin Yosëri Noi sha'huitërin.

Noi hui'ninpitare' naporinso'

¹⁸ Noi hui'ninpita nancha quëran pipipisopita, iso nápo ya'huëpi: Simo, Camo, Cahuito, inapita. Camoso', a'nara hui'nin ya'huëtërin. Inaso', Canaan itopi. ¹⁹ Caramiáchin Noi hui'ninpita nipirinhüë', inayaquëranchin isoro'paquë piyapi'sa na'antapi. ²⁰ Ina piquëran Noi iminaton, inaquë opasáchin shacaton, oparotërin. ²¹ A'na tahuëri Noi huino o'oton, no'pirin. No'piton, në'mëtë pëinën huácana notataton, i'nanpirashitë quëhuëánin. ²² Camoso', inaquë ya'conahuaton ni'pirinhüë', pa'pin no'piton huë'ësárin quënanconin. Quënanahuaton iinpita sha'huitapon pa'nin: "Tata no'piton i'nanpirashitë quëhuëánin ni'conahuë," itërin. (Nani sha'huirahuëso chachin Camoso', Canaan pa'pin.)

²³ Ina natanahuatona', Simo, Cahuito, inapitasa a'nara a'mopiso mapi. Ina masahuatona', niimopitopi. Niimopitopiquéranchin, pinéna quéran ya'conatona', pa'pina imotopi. Niqué notétopi ni'ton, co pa'pina ni'pihué'.

²⁴ Noi nonatohuachina, hui'nin hua'hua nininsoari, napotérinso natantérin.

²⁵ Natantahuaton, Canaan itapon:

“¡Tata tēhuérin ni'ton, pa'pi co noyahué' nicaténquén co huachi noya ya'huécamaso maréhué' sha'huitaranquén!

Yosé chinquén ana'ichinquén.

Ipora quéran huaré' iyaro'sa camaiáponquén.

Shiparimapitanta inaporápona',” itérin.

²⁶ Ina quéran taantarín:

“Sinioroso', Yosénéhué. Inari Simo noya nica-ton noya ya'huécaso maré' catahuain.

Canaanso', Simo piyapínén niin.

²⁷ Yosé nohuanton, Cahuito, pancana hua'anénchin.

Simo ya'huérinqué noya ninicatona ya'hué'ina'.

Canaanso', Cahuito piyapínén niin,” ténin.

²⁸ Pacon pa'ninso piquéran, Noiso' cara pasa a'natérápo shonca pi'ipi ya'huaantarín.

²⁹ Ya'ipiya quéran iscon pasa a'natérápo shonca pi'i icanin. Ina piquéran chiminín huachi. Ina pochín Noi ninin.

10

Noi shinpita napopiso'

¹ Iporaso', Simo, Camo, Cahuito, inapita shinpita napopiso sha'huichinquéma'. Pacon pa'ninso piquéran hui'nahuanatona na'antapiso', sha'huichinquéma'. Simo, Camo, Cahuito, inapitasa nani sha'huirahuéso chachín, Noi hui'ninpita.

² Cahuito hui'ninpitasa', isopita: Comiri, Macoco, Matai, Capano, Toparo, Misico, Tirasi, inapita. ³ Comiri hui'ninpitanta': Asiquinasi, Nipato, Tocarama, inapita. ⁴ Capano hui'ninpitanta': Inisi, Tarsis, Quitimo, Notanimo, inapita. ⁵ Ina nápo Cahuito hui'ninpita, shinpita inapita ya'huépi. Inapitasa', maré yonsano'sa parti, ya'huépi. Inatohua ninanoro'sa ocoirahuatona', a'naya a'naya nacionénaqué, a'na huénton a'na huénton, nisha nisha ya'huépi. Inahuara no'panénaqué ya'huépi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananqué nonatona', ya'huépi.

⁶ Camo hui'ninpitanta isopita: Coso, Misiraimo, Oto, Canaan, inapita. ⁷ Coso hui'ninpitanta': Sipa, Apira, Sapota, Naama, Sapitica, inapita. Naama hui'ninpitanta': Sipa, Titan, inapita. ⁸ Cososo', a'na hui'nin ya'huétérin anta', inaso', Nimoroto itopi. Ina'ton chini chinquén nanantaton, isoro'paqué hua'an ya'conin. ⁹ Nimorotoso Siniorori catahuarin ni'ton, pa'pi míso inantérin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso: “Siniorori Nimoroto catahuarin ni'ton, míso inantérin. Inapochachin quémanta catahuainquén,” topi. ¹⁰ Nimoroto hua'anéntérinso no'paqué, ninanoro'sa panca panca nipisopita, isopita ya'huérin: Papiri, Irico, Acato, Carini, inapita. Inapita ninanoro'saso', Sinaro parti ya'huépi. ¹¹ Ina parti quéran Asoronta pipirahuaton, ninanoro'sa ocoirin: Ninihui, Niopoto-iri, Cara, inapita itopiso'. ¹² Naporahuaton, Nisin ninanonta ocoirin. Inaso', panca ninano'. Ninihui, Cara, inapita ninanoro'sa huáncana ya'huérin.

¹³⁻¹⁴ Misiraimo shinpitaso': Notoro'sa', anamoro'sa', niapiro'sa', napotero'sa', patrosoro'sa', casonoro'sa', capotero'sa', inapita. Capotero'sa' quéran huiristino'sa pipipi.

¹⁵ Canaanso', paninan hui'nahuanpachina, Siton itérin. Ina quéran hui'nahuanahuachina, Iti, itérin. ¹⁶⁻¹⁸ Canaan shinpitanta isopita: Quiposoro'sa', amororo'sa', quiriquiro'sa', iporo'sa', arasiro'sa', siniro'sa', arapatiro'sa', simariro'sa', amatiro'sa', inapita. Ina piquéran Canaan huéntono'sa niqué niqué yanquépi.

¹⁹ Canano'sa no'pa' hua'anéntopiso', Quiraro parti huaré' icanin. Siton ninano quéraonta', Casa ninanoqué huaré' icanin. Naporahuaton, Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, inapita ninanoro'sataquéchin no'pa' mapi. Nasa ninanoqué huaré' no'pa' hua'anéntopi.

²⁰ Ina nápo Camo hui'ninpita, shinpita inapita ya'huépi. A'naya a'naya nacionénaqué,

a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

²¹ Cahuito iin mashonënso', Simo itopi. Inanta', hui'ninpita ya'huëtërin: Ipiri hui'ninpitaso', Simo shinpita nipi. ²² Simo hui'ninpita isopita ya'huëpi: Iramo, Asoro, Arapasato, Noto, Aramo, inapita. ²³ Aramonta hui'ninpita isopita ya'huëpi: Osí, Ori, Quitiri, Masi, inapita. ²⁴ Arapasatonta', Saro pa'pin. Saronta', Ipiri pa'pin. ²⁵ Ina quëran Ipirinta cato hui'ninpita ya'huëtërin: A'naso', Piriqui itopi. Naporo tahuëri'sa piyapi'sa itohua itohua yanquëëpi ni'ton, ina pochin ninihuanin. Iya'huainta Cotano itopi. ²⁶⁻²⁹ Cotanoso', iso nápo hui'ninpita ya'huëtërin: Aromota, Siripi, Asaromapi, Quira, Atoramo, Osaro, Tiquira, Oparo, Apimairo, Sipa, Opiro, Apira, Copa, inapita. ³⁰ Inapitaso Misa parti ya'huërahuatona', Sipari parti huaré' ya'huëpi. Ina partiso', motopiro'saráchin niconin. Cortanii' quëran, pi'i pipirinsó parti ya'huërin. ³¹ Ina nápo Simo hui'ninpita, shinpita, inapita ya'huëpi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

³² Ina nápo Noi hui'ninpita quëran pipipi. Nisha nisha huënton nipisopita. Nisha nisha shimashonëna quëran pipitona', nisha nisha parti no'pa' hua'anëntopi. Pacon pa'ninso piquëran itohua itohua yanquëpi. Yanquërahuatona', nisha nisha naciono'sa isoro'paquë ya'huërinso ocoipi.

11

Nisha nisha nananquë Yosëri anoninso'

¹ Pacon piquëran notohuaro' piyapi'sa na'antapi. Naporo' ya'ipiya a'na nananquësáchin nonpi. ² Pi'i pipirinsó parti quëran pipirahuatona', Sinaro parti canqui. Inaso no'pa', noyápiro'tëchin ni'ton, inaquë ya'huëcaiso maré' quëparitopi.

³ A'na tahuëri inahua capini ninontatona', napopi: "Huëco pa'ahua', natëricho no'pa quëran nicatëhua', a'pëahua'," nitopi. Ina nisahuatona', natëricho quëran na'pi ya'huërenamën pëipi. Achinpitacaiso marënta', to'ni pochin nininquë achinpitopi. Siminto pochin nininso ya'huërenamën, inaquë achinpitopi. ⁴ Ina quëran ninontaantapi: "Huëco chinquëncancantatëhua', ninano ocoia'ahua'. Ina nisahuatëhua', a'na torinta pi'iro'tëquë huaré' nincaninsó niahua'. Inapoa'tëhua', sacóshin nahuinaríhua'. Naporahuaton, co huachi itohua itohua yanquëcayo ya'huaponhué'," nitopi.

⁵ Napopirínahué', Siniorsó o'marin. O'marahuatón ninano', tori, inapita nisapiso ni'quimarin. ⁶ Ni'quimarahuatón, yonquirin: "Isopitaso inaquësáchin ya'huatona', ina nananquësáchin nonpi ni'ton, nani caniaritopi sacatacaiso'. Po'pachinara, co incari tëranta nanitarínhué' atanapitacaso'. ⁷ Napoaton acopitacaso maré', pa'matëhua nonpiso anishatahua'. Ama huachi ninatanacaiso marëhué', napotahua'," ténin. ⁸ Inapotatón, Siniorsó piyapi'sa itohua itohua ayanquëërin. Ninano nisapisonta a'porahuatona', tananpitopi huachi.

⁹ Inaquë chachin Siniorsó, ya'ipi piyapi'sa nonpiso anishatërin. Ina quëran chachin, ya'ipi isoro'paquë ayanquëërin. Napoaton ina ninanosó, Papiri* itopi.

Simo shinpita napopiso'

¹⁰ Simo shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran cato pi'ipitapaso', Simo pasa pi'ipitarin. Naporo' a'nara hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Aropasa, itërin. ¹¹ Ina piquëran Simoso', a'natërápo pasa pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹² Aropasa cara shonca a'natërápo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Saro itërin. ¹³ Ina piquëran Aropasaso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁴ Saro cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Ipiri itërin. ¹⁵ Ina piquëran Saroso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

* 11:9 Papiriso': "Co ninatananpiquëhué'," tapon naporin.

¹⁶Ipiri cara shonca catapini pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Piri qui itërin.
¹⁷Ina piquëran Ipiriso', catapini pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁸Piri qui cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nio itërin. ¹⁹Ina piquëran Piri qui cato pasa iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁰Nio cara shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Siroco itërin. ²¹Ina piquëran Nioso', cato pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²²Siroco cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nacoro itërin.
²³Ina piquëran Sirocoso', cato pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁴Nacoro cato shonca iscon pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Tari itërin.
²⁵Ina piquëran Nacoroso', pasa shonca iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁶Tari canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpita ya'huëtaantarin. Hui'ninpitaso': Apran, Nacoro, Aran, inapita.

Tari, naporinso'

²⁷⁻²⁸Sha'huitëranquëmaso chachin Tari hui'ninpitaso', isopita: Apran, Nacoro, Aran, inapita. Aran hui'ninso', Noto itopi. Aranso', Orë ninanoquë chiminin. Ina ninanoso', Cartia parti ya'huërin. Co'huara pa'pin chiminyátërasohuë', chiminin. Hua'huatërinso ninanoquë chachin naporin. ²⁹Apranso', Sarai manin. Nacoronta', Mirica manin. Miricaso', Aran hui'nin. Inaso', a'nara caipayain ya'huëtërin, Isca itopiso'. ³⁰Saraiso co hua'huana'pihuë ni'ton, co hua'huainhuë'.

³¹Tariso', Orë ninano quëran pipirin. Cartioro'sa ya'huërin quëran pipirahuaton, Canaan parti chinoton, pa'nin. Hui'nin Apran itopiso Sarairë chachin quëparin. Naporahuaton, shionta Noto itopiso quëparin. Pa'sapirinahuë', Aran ninanoquë canconpachinara, inaquë quëparitonpi. ³²Inaquë ya'huëasoi', Tariso chiminin. Cato pasa a'natëräpo pi'ipitaso chiminin huachi.

12

Piyapinënpita shimashonën nicacaso marë' Yosëri Apran acorinso'

¹A'na tahuëri Siniotori Apran itapon: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpita, tataparin ya'huërinso no'pa', inapita patëquë'. A'na no'pa' carinquën a'notaranquën. Inaquë ya'huëconquë huachi. ²A'na tahuëri ca nohuanto, shiparinpita panca nacion ocoiapona'. Carinquën catahuamiataranquën. Inapotaranquën ni'ton, sacóshin nahuinaran. Naporahuaton, quëmá quëran a'napitanta catahuararahuë. ³Inpitasona noya nicatënën catahuahuachinën, carinta inapita inapotarahuë. Inpitasona co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, carinta inapita napotarahuë. Quëmá quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahuë," itërin.

⁴⁻⁶Apranso Yosëri sha'huitërinso chachin, Aran ninano quëran pipirin. Canaan parti paacaiso marë' pipirin. Canchisë shonca a'natëräpo pi'ipitaso napoarin. Sa'inë chachin pa'nin. Sa'inso', Sarai itopi. Apin Noto itopisona', quëparin. Ya'ipi ma'shanënapitarë chachin pa'pi. Piyapinënapitanta quëmapi'sa', sanapi'sa asacatacaiso marë' Arinquë pa'anpiso', quëpapi. Ya'ipi quiqui. Canaan parti canconpachinara, Apranso piyapinënpitarë chachin ya'ipi ina no'pa' pa'tatona', pëntontopi. Siquimo ninanoquë huarë' canconpi. Inaquë panca insina nara ya'huërin. Ya'huëhuano'sa mamanshinëna moshapiquë ni'ton: "Mori insina," itopi. Ina parti naporo canano'sa ya'huëapi. ⁷Inaquë Siniotori, Apran ya'notahuaton, itërin: "Ya'ipi iso no'pa', shiparinpita quëtarahuë hua'anëntapona'," itërin. Naporo chachin Apran Sinioro chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Inaquë ya'notërin ni'ton, chinotërin.

⁸Ina quëran motopiro'sa parti pa'pi. Ina motopiro'saso', Pitiri ninano quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëmpi ya'huëcaiso marë'. Pitiri

ninanoso', pi'i ya'coninso parti acorahuatona', Ai ninanonta', pi'i pipirinso parti acopi. Ina huancánachin ya'huëipi. Inaquë naquëranchin Apran Sinioro chinotacaso marë' a'na ya'huëré' artaro niantarin. ⁹Ina piquëran Apran piyapinënpitarë chachin paantapi. Oshaquëran pa'sápatona', Niquipi parti canconpi.

Apran Iquipitoquë pa'ninso'

¹⁰Naporo tahuëri'sa ina parti panca tanarotopi. Napoaton Apran piyapinënpitarë chachin Iquipito parti yacapatacaiso marë' pa'pi. Ya'huëpiquë co manta capacaiso ya'huërinhuë' ni'ton, inatohua pa'pi. ¹¹Iquipito no'paquë ya'caritohuachina Apranso', Sarai itapon: "Ni'quë', quëmaso tëhuëenchachin noyápiroyanchinquën. ¹²Iquipitoro'sa ni'pachinën noyaponën nimara: 'Isoso quëmapi, paso sanapi so'in,' ta'tona', caso tëpaponaco. Quëmaso nipirinhue', macainëinquënsó marë' co tëpaponënhue'. ¹³Napoaton ama quëma na'in quëran tëpainacoso marë'huë': 'Isoso yo'yohue', tëquë', topirahuë'," itërin.

¹⁴Iquipito no'paquë Apran camahuachina, Iquipitoro'saso Sarai ni'sahuatona', pa'yatopi: "Ma noyápiroyanchincha paya," topi. ¹⁵Iquipito copirnosó, "huaraon" itopi. Ina catahuapisopita hua'ano'santa', Sarai ni'pi. Ni'sahuatona', noyápiroyanchin nininso hua'anëna sha'huitonpi. Natanahuaton huaraonso': "Quëshico," tënin. Napoaton Saraiso', ina pëinënuquë quëpapi. ¹⁶Sarai marë' huaraonso', Apran pa'pi payarin. Nani ma'sha topinan quëtërin. Ohuicaró'sa', ohuacaro'sa', camiyoro'sa', moraro'sa', inapita quëtërin. Naporahuaton piyapinënpita camaicaso marë' quëmapí'sa', sanapi'sa', quëtërin.

¹⁷Napoaponahuë', Sarai na'inin ni'ton, Yosëri huaraon ana'intërin. Sa'in, hui'ninpitare chachin chiníquën canio quëran ana'intërin. ¹⁸Napoaton Apran amataton, itapon: "¿Onpoatonta napotëranco? ¡Iso sanapi sa'an nipirinhue', sha'huichitonco pora! ¹⁹Oshihuë' tënanso marë', cari shimanahuë. ¡Ma'tana sa'an, macaton quëpaquë huachi!" itërin. ²⁰Napotahuaton piyapinënpita camairin: "¡Apran, sa'inë chachin ocoico pa'in. Ma'shanënpitanta quëpa'in!" itërin.

13

Apran, Notorë' nia'popiso'

¹Apranso sa'inë chachin Iquipito quëran pipirin. Ma'shanënpitarë chachin Niquipi parti huënantatona ya'huëinantapi. Apin Noto itopisonta', inarë chachin huënantarin. ²Apranso', notohuaro' oro, prata, pë'tahuaro'sa', inapita ya'huëtaton pa'pi ma'huan. ³Niquipi parti quëran oshaquëran pa'sápatona', Pitiri ninanoquë huarë' huënantapi. Ina quëran paantarahuatona', i'hua ya'huërinquë chachin ya'huëinantapi. Pitiri ninano', Ai ninano', inapita ninanoro'sa huáncana ya'huëinantapi. ⁴I'hua artaro nininquë chachin, Sinioro chinotaantarin. ⁵Notonta', apin pochachin pa'pi ma'huan. Notohuaro' ohuicaró'sa', ohuacaro'sa', inapita ya'huëtërin. Piyapinënpitanta na'a ya'huëtërin. ⁶Nipirinhue', notohuaro' pë'tahua ya'huëtópi ni'ton, co huachi pasto nanirinhue pë'tahuaro'sa capacaiso'. Napoaton co huachi nanitopihuë cato chachin inaquëráchin ya'huëcaiso'. ⁷Apran pë'tahuanën a'paipisopita, Noto pë'tahuanën a'paipisopitarë', pasto nampiratona yánino'huipi. Naporoso', canano'sa', huirisiro'sa', inapitanta inaquë chachin ya'huërapí.

⁸Napoaton a'na tahuëri Aprani Noto itapon: "Canposo', quëmopinpo ninë'. Co campo capini nino'huicaso ya'huërinhuë'. Co piyapinënpopitanta', nino'huicaiso ya'huërinhuë'. ⁹Niquë niquë nipachin, ya'huëa'a. Ni'quë'. No'paso panca ya'huërin. Insëquësona ya'huëcamaso marë' nohuantëranquë, quëma huayonquë'. Pë'natë parti huayonpatan, caso pëtëtë parti pa'sarahüë. Pëtëtë parti huayonpatan, caso pë'natë parti pa'sarahüë," itërin. ¹⁰Natanahuaton Notoso', motopia'hua quëran, Cortanii' yonsan noyarotomarinsó nocorin. Sohuaro ninanoa'huaquë huarë' notërinso' icanin. Inaquëso', notohuaro' i' ya'huërin ni'ton, pa'pi noyaro'pa' ninin. Sinioro sha'tërinquë pochin ni'ton, Iquipito no'pa' pochin ninin. (Ina pochin iráca ina no'pa' nipirinhue', co'huara Siniorori Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa ata'huanchátërasohüë', naporin.) ¹¹Ina ni'sahuaton, Notoso

ya'ipi ina no'pa' huayonin. Inaso no'pa', pi'i pipirinsu parti ya'huërin. Inapoatona', Apran Notoré' nia'popi. ¹² Apranso', Canaan parti quëparitérin. Notoso', Cortanii' yonsan ninanoro'sa parti ya'huëconin. Sotoma ya'cariya ya'huëconin. ¹³ Inaquëso', ya'huëhuano'sa pa'pi co noyahuë' nipi. Inapoatona oshahuanpi ni'ton, Yosëri no'huípiro ni'nin.

¹⁴ Noto pa'pachina, Siniorori Apran ya'notaton itapon: "Huaniran quëran ya'ipi parti notëtëquë': Pé'natë parti, pëtëtë parti, pi'i pipirinsu parti, pi'i ya'coninsu parti, ya'ipi inaquëpita notëton, noya ni'quë'. ¹⁵ Ya'ipi no'pa' ni'nanso', carinquë hua'anëntacasu marë' quëtaranquën. Quëmari hua'anëntomiataran. Naporahuaton, shiparinpitaringta hua'anëntomiatarona'. ¹⁶ Ca nohuanto shiparinpita pa'pi notohuaro' na'amiatapona'. Mo'shi co pichicasohuë' ninin. Inapochachin shiparinpitanta co onpo pichicasohuë' na'apona'. ¹⁷ Iporaso', paaton ya'ipi iso no'pa' pa'tëquë'. Itohua itohua pa'tëquë'. Carinquë quëtaranquën ni'ton, inapotëquë', itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Apranso piyapinënpitarë chachin në'mëtë pëiro'sa otënpiso mapi. Masahuatona', insina nararoquë pa'pi. Inaquë pa'sahuatona', ya'huëconpi huachi. Ina nararoso', Mamiri itopisoari hua'anëntërin. Ipron ninano ya'cariya inaso'. Inaquë Apran Sinioro chinotacasu marë' a'na artaro niantarin.

14

Aprani Noto nicha'ërinso'

¹ Naporu' Misopotamia parti: Sinaro ro'tëquë, Amarahuiro itopiso' copirno nisarín. Irasaró ro'tëquënta', Arioco itopiso copirno nisarín. Iran ro'tëquëso nipirínhuë', Quitaraomiro itopiso copirno nisarín. Coimo ro'tëquënta', Titaro itopiso copirno nisarín. ^{2,3} Inapitaso', isopita a'natërápo copirnorosarë', niinimicotatona niahuërápi: Pira, Pirsá, Sinapo, Simipiri, inapita itopisoarë' niahuërápi. Piraso', Sotoma ninano copirno. Pirsanta Comora ninano copirno. Sinaposu nipirínhuë', Atoma ninano copirno. Simipirinta Sipoin ninano copirno. Pira ninanoa'hua copirnona', inapita catahuarin. (Pira ninanoa'huaso', Soaro itopi anta'.) Inapitarë', a'natërápo copirnorosasa', Sitin motopiana itopiquë, sontaronënapita yontonpi ahuëtacaiso marë'. Inaso motopiana, Chimirii' marë parti quëparitérin. ⁴ Ina nápo copirnorosasa chachin Quitaraomirori iráca canaton, shonca cato pi'ipi camairin. Napoaponahuë', ina pi'i niantarinquë a'natërápo copirnorosaso napopináchin yonquiatona', Quitaraomiro yaahuëpi huachi. ⁵ Ina pi'i huëantarinquë Quitaraomiroso', cara copirno catahuarinsopitarë chachin, huëantarin. Asotaroto Carnain parti huë'sahuatona', nihuaimorosasa canaipi. Ina quëran sosiro'sa ya'huërë', An ninanoquë ya'huëpisopita canaantapi. Imiro'santa', Sapi-quiritain ninanoquë canaantapi. ⁶ Orioro'santa Séir motopiro'saquë canatona', Ir-paran ninanoquë huarë' imapi. Ina ninanosu', inotëro intonquë ya'huërin. ⁷ Quitaraomiroso cara copirno catahuarinsopitarë chachin tahuërëantarahuatona', In-mispa ninanoquë canquipi. Ina ninanosu', Catisë itopi anta'. Huëantapona pochin amaricoro'sa ya'huërinso parti tiquitëriapi. Naporahuaton amororo'santa', Asison-tamarquë ya'huëpisopita inapotopi.

⁸⁻⁹ Naporiatona', Sitin motopianaquë canquipi huachi. Naporu' Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, Pira, inapita ninanoro'sa copirnonënasu', inaquë pa'mapi. Sontaronënapitarë chachin pa'mapi. Inaquë inapita a'natërápo copirnorosaso', Quitaraomiro, catahuarinsopita, inapitarë' niahuëpi huachi. ¹⁰ Ya'ipi Sitin motopianaquë, notohuaro' to'ni pochin nininsu' posoro'sa ya'huërin. Naporu' quira nipachinara, Sotoma, Comora, inapita copirnorosasa', piyapinënapitarë chachin ta'api. Ta'apirínahuë', ina posoro'saquë anotopi. A'napita cara copirnorosaso nipirínhuë', motopiro'sa ta'atopi.

¹¹ Canatorosaso', Sotoma, Comora inapita ninanoro'saquë ya'conpi. Inaquë ya'conatona', cosharo', ma'sharo'sa pa'ton nininsopita, inapita ya'ipi macatona quiquipi. ¹² Sotomaquë, Apran apin Notonta', ya'huërin ni'ton, inanta quëpapi. Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin quëpapi. ¹³ Napoaponahuë', a'nara quira quëran cha'ërahuatón, Apran sha'huitapon pa'nin. (Apranso', iprio* piyapi itopi.) Naporu'

* 14:13 Ipriso': Nisha nisha tapon ina pochin nohuitopi. Co nitotërehuahue' ma'chachinsona tapon napopiso'. A'naquënsu': "Ipiri shinpita ni'ton, napo nohuitopi," topi.

inaso', Mamiriri hua'anéntërinso insina nararoquë ya'huërarin. Mamiriso', amoru piyapi. Iin mashonënpitaso': Aniri, Iscoro, inapita. Inapitaso' Apran payatona', catahuapi.

¹⁴Apranso apin quëpapiso natantahuaton, piyapinënpita natëtono'sa nipiso huayonin. Inapitaso', pëinënuquë chachin hua'huatatona so'sopiso'. Ayontonpachina, cara pasa shonca posa quëmapi'sa ya'ipiya quëran icanpi. Inapitarë', Apran pa'nin copirnoros'a imacaso marë'. Tano ninanoa'huaquë huarë' imarin. ¹⁵Pa'sahuatona', inimicoro'sa quënanconpi. Yono tashi nisahuaso', ya'copirahuatona', ahuëpi. Copirnoros'a canarahuatona', imapi. Opa ninanoquë huarë' imapi. Ina ninanoso', Tamasco ninano quëran norti parti quëparitërin. ¹⁶Inapoatona', ya'ipi ma'sha quëpapiso' matopi. Notonta nicha'ërahuatona', ya'ipi ma'shanënpitanta quëpatopiso', mataantarin. Naporahuaton, na'a piyapiro'sa nicha'ërin. Sanapi'santa quëparapirinahuë', nicha'ërin.

Miriquisori Apran nacapirins'o'

¹⁷Apranso' Quitaraomiro canarin. Cara copirno catahuarinsopitarë chachin canarin. Inapita canarahuaton huënantarin. Huëntaso', Sotoma copirnoros'a nacapirin. Sapi motopianaquë nacapirin. Inaso', "copirno motopiana," itopi anta'. ¹⁸A'na copirnorinta', Apran nacapirin. Inaso', Miriquiso itopi. Sarimoquë copirno ya'conahuaton, corto hua'an nimantarin. Yosë chini chiniquënanantërinso marë' sacatërin. Inaso Apran a'carahuaton, huinonta o'shitërin. Piyapinënpitanta', a'carin, o'shitërin, napotërin.

¹⁹Nani a'carahuaton, Miriquisori Apran iso pochin sha'huitërin:

"Yosë chini chiniquënanantërinso', catahuainquën.

Inaso', pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin.

²⁰Ma noyacha Yosëso chini chiniquënanantërin paya! itahu'.

Ina nohuanton, inimiconënpita minsëran," itërin.

Naporo Aprani inimicoro'sa ma'sha matërinso', shonca quëran a'nara Miriquiso quëtërin. Inaso', diesmo itopi.

²¹Ina piquëran Sotoma copirnoros'a Apran itapon:

—Piyapi'sara' quëtoco, ya'huëre' ma'shaso', quëmari maquë', itërin.

²²⁻²³Napotopirinhuë', Apraniso' itapon:

—Yosë chini chiniquënanantaton, pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin. Ina ni'sárinco ni'ton, co pi'shi tëranta', co sapatë nonin tëranta caora marë' macapohuë': "Cari, Apran ama'huanahuë." Ama tëcamaso marë'huë', co macapohuë'. ²⁴Caso caora marë' co manta nohuantërahuë'. Piyapinëhuëpita ca'pisoichin tëhuëchinso', nani matatë pochin nitëranquën. Naporahuaton, Aniri, Iscoro, Mamiri, inapitanta ahuëta'huaso', catahuarinaco. Inapita tëhuëchinso' ma'sha mapiso', onpopionta macacaiso ya'huërin, itërin.

15

Yosë, Apranë anoyatërinso'

¹Ina piquëran Siniorori, Apran ya'notërin. Co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin nontërinso' natanin:

—Apran, ama të'huaquësohuë', carinquën pa'poyaranquën. Panca acanamiataranquën, itërin. ²⁻³Napotopirinhuë', Apraniso' itapon:

—Sinioro. Quëmaso Yosënuquën. Panca acanamiatopirancohuënta', co hui'nahuë ya'huëtërincohuë' ni'ton, topinan quëran nisarin. Co a'naya tëranta hui'nahuë quëtërancohuë ni'ton, piyapinëhuë Irisëro itëraiso ya'huëretaponco. Inaso Tamasco piyapi nipirinhuë', chiminpatto ya'huëretaponco, itërin. ⁴Siniororis'o nipirinhuë', itapon:

—Co ina ya'huëretaponquënuhuë'. Hui'nán chachin ya'huëretaponquën, itërin.

⁵Itahuaton, në'mëtë pëinën quëran ocoirin. Ocoirahuaton, sha'huitërin:

—Pi'iro'të' në'përahuaton, tayararo'sa pichiquë'. Nanitohuaton pichiquë'. Ina nápo shiparinpita ya'huëtarinquën, itërin. ⁶Naporinso natanahuaton: "Yosë no'tëquën nontërinco," tënin Apran. Naporinso marë' Siniorori nóya ni'nin huachi. ⁷Napoaton itapon:

—Caso Sinioroco. Orë ninano quëran ocoiranquën. Inaquëso cartiaro'sa ya'huërin. Iso no'pa' quëtaranquën hua'anëntomiatacaso marë', itërin.

⁸—¿Onporahuatota hua'anëntomiata'huaso nitotapo? tënin Apran.

⁹—A'nara ohuaca', a'nara capra, a'nara carniro, inapita cara pi'ipitopiso' quëshico. Naporahuaton, a'nara nêpê', a'nara pê'tahua nêpêa'hua', inapitanta quëshico, itêrin Yosëri. ¹⁰Aprani, inapita ma'shoro'sa Yosë quëshirin. Têparahuaton huancánachin nichatêra'piarin. Nichatêrinsopita, cato panshinquë ya'carísha acorahuaton, an-otêra'piarin. Inairaro'saso nipirinhue', co nichatêrinhue'. ¹¹Ma'sha têparinsopita, capita marê' tamëro'sa o'mapirinhue', Apraniso a'parárin.

¹²Nani tashihuachina, Apranso' noyá huë'etêrin. A'nanaya pa'pi tashirori imotêrin ni'ton, tê'huatêrin. ¹³Naporo' Siniorori itapon:

—A'na tahuëri shiparinpita, nisharo'sataquë yacapatapona'. Inaquë piyapitatona', camaiyapona'. Aparisitapona'. Catapini pasa pi'i inapoapona'. ¹⁴Cariso nipirinhue', aparisitêrinsopita ana'ntarahue'. Ina piquëran shiparinpita, noya cha'ëpona'. Ma'huano'sa pipipona'. ¹⁵Quëmaso nipirinhue', noyá mashoya nicama huarê' chiminapon. Co parisitaranhue'. Inapoaton shimashonênpita quënancoanan. ¹⁶Catapini shinpita huënton, ya'huërin piquëran, shiparinpita isëquë chachin huëntapona'. Amororo'sa co noyahue' nipiso', co aquëtê huarê' nishátêrarinhue'. Napoaton naporo tahuëri'sa huarê' ana'ntarahue' huachi.

¹⁷Nani tashihuachina, a'nanaya orno conai' tomontárinso ya'norin. Naporahuaton, panca yanatêté pochin pën orótahuaton, ma'shoro'sa nichatêrinsopita huáncana, na'huërin. ¹⁸Naporo tahuëri chachin, Sinioro Aprané anoyatêrin. Anoyataton itapon:

—Shiparinpita iso no'pa' quëtarahuë: Iquipito i' quëran huarê' Iopiratisii' pancai'pa', hua'anêntopiso naniarin. ¹⁹⁻²¹Iporaso': Quiniro'sa', sinisëro'sa', catomono'sa', itiro'sa', huirisëro'sa', nihuaimoro'sa', amororo'sa', canano'sa', quiriquiro'sa', quiposoro'sa', inapitari iso no'pa' hua'anêntapi. Hua'anêntapirinhue', quëma shiparinpita quëtarahuë, itêrin.

16

Ismairo nasitêrinso'

¹Sarai co hua'huana'pihuë ni'ton, co Apran hui'nahuaninhue'. Napoapona'huë', Saraiso a'nara cosonanën ya'huëtêrin. Inaso iquipitoron. Acara itopi. ²A'na tahuëri Saraiso', so'in itapon:

—Ni'quëchi, Sinioro co nohuantêrinhue' ni'ton, co hua'huana'huë'. Napoapona'huë', cosonanêhuë acoanchinquën topirahuë. Tapon a'inaso', hua'huana'pi nisápirinhue'. Hua'huana'pachin cari masarahue' hua'huahuë pochachin nicacaso marê', itêrin.

Napotohuachina, Apranta nohuantêrin. ³Naporo chachin Saraiso', Acara masahuaton, so'in acoantêrin. Nani shonca pi'ipi Canaan parti ya'huapona pochin, napoapi. ⁴Shiarahuaton Acaraso', cayorin huachi. Inaporahuaton, hua'anën nocanin. Nocanaton, co yanatêrinhue'. ⁵Naporo' Sarairi Apran itapon:

—Quëma têhuëran ni'ton, Acara nocaninco. Cari chachin acoantopiranquënhue', iporaso' hua'huana'aton, nocaninco huachi. Sinioro chachin inquënposona têhuëresô' anitochinpo': Quëma têhuëmaranquën, ca a'na napomaraco, itêrin. ⁶Napotohuachina, Apraniso' itapon:

—Ni'quë', cosonanënso', natëinquënso ya'huërin. Ma'sona nohuantêranso' nitëquë', itêrin.

Naporo quëran huarê' Saraiso', Acara pa'pi aparisitêrin. Napoaton, inaso ta'arin huachi. ⁷Ta'apirinhue', Sinioro anquëninëni* inotëro parti quënanin. Shor iraquë i'sha pipirinsô' ya'cari', quënanin. ⁸Quënanahuaton, natanin:

—Quëmaso' Acaranquën, nohuitêranquën. Sarai cosonanênquën. ¿Intoparanta huëcata, intopata pa'saran? itêrin.

—Patronanêhuë Sarai itopiso' ta'ananpiarahue', ténin Acara. ⁹Naporo' Sinioro anquëninëni, itapon:

—Naquëranchin patronanën paapantaquë'. Ma'sona camairinquënsopita, natëquë', itêrin. ¹⁰Napotahuaton itaantarín:

“Ca nohuanto, hua'huayátêrahue' amiparinpita ya'huëtêranquën. Co pichicasohue' na'apona'.

* 16:7 Sinioro anquëninën topachina: Yosë chachin tapon naporin.

¹¹ Ipora cayoranso', quëmapia' huaya huaiyaran.
Huaihuatan, Ismaïro itëquë'.

Co napion ancantaton na'nëranso',
Sinïoro nataninquën ni'ton, ina nininën acotëquë'.

¹² Mashotohuachin, tanan cahuario pa'pi notëraya pochin nisarïn.

Ya'ïpiya inimicotarin. Inanta', ya'ïpiya quëran, inimicotapona'.

Quëmopinënpitari co quë'yapirïnahué',
inahua notënanquë chachin ya'huapon," itërin.

¹³ Sinïorori notërin ni'ton, Acaraso' pa'yanënuë tapon: "¿Yosë chachin nontaporahuë co chiminahuë ti?" tënin. Ina yonquiaton, iso pochin Sinïoro nohuitërin: "Nïcatonco, catahuarincoso Yosë," itërin. ¹⁴ Napoaton inaquë poso ya'huërinsonta', "Nanpïton, ni'sárinco' posonën," itopi. Ina pososo', Catisë ninano', Piriti ninano', inapita ninanoro'sari ahuananapirin. ¹⁵⁻¹⁶ Acaraso' anquëni natërahuaton, patronanënuë chachin paantarïn. Tahuëri nanïhuachina huairïn. Apran posa shonca saota pi'ipitaso', hui'nïn nasitarïn. Nasïtohuachina, Ismaïro itërin.

17

Marca niacotacaiso' camaitërinso'

¹ Apran iscon shonca iscon pi'ipitaso', Sinïorori ya'notahuaton, itapon:

—Caso Yosëco, ya'ïpi nanïtaporahuë. Natëtonco, nohuantërahüesorächin niqüë'.

² Napohuatan, quëmarë'co anoyatarahuë. Ca nohuanto, hua'huayätërahüë shiparinpita ya'huëtarinquën, itërin. ³ Naporo' Apranso', isonïn. Isonïn quëran, no'paquë huarë' monshomarïn. Inapoaso Yosëri sha'huïtaantarïn:

⁴ —Ni'quë', iso pochin quëmarë'co anoyatarahuë. Quëmá quëran na'a naciono'sa pipiarïn. ⁵ Naporahuaton, co huachi Apran itaponënhuë'. Ipora quëran huarë' Apraan itaponën. Ca nohuanto na'a naciono'sa quëmá quëran pipïpona ni'ton, ina pochïn nohuitaponën. ⁶ Carinquën catahuananquën ni'ton, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'. A'naquëonta', naciono'sa ocoïapona'. ⁷ Quëmarë'co ipora nani anoyatërahüë. Shiparinpitarë'conta a'na tahuëri anoyatarahuë. Yosëncö ni'to, catahuaráponquën. Shiparinpitanta inapotápo.

⁸ Ya'ïpi Canaan no'pa' ipora ya'huëranquë, hua'anëntacaso marë' quëtaranquën. Shiparinpitanta iso no'pa chachin hua'anëntomiatapona'. Inapitanta', casáchin chinotaponaco, itërin.

⁹ Napotahuaton, taantarïn:

—Napoaponahuë', quëmarë'coso nani anoyatërahüë ni'ton, natëco. Inapochachïn shiparinpitanta natëïnaco. ¹⁰ Ina pochïn canpitarë'co anoyatërahüë. Canpitanta anoyatërehüaso yonquicamaso marë' ya'ïpi quëmapinquëma', marcahuanamaso ya'huërin. Naporahuaton, ya'ïpi shiparimapitanta inachachïn natëina'.

¹¹ Taparonëmaquë, sha'huëchin imorayatërinso', niyashitëto'co'. Inaporamaso', ayonquiarinquëma carë'quëma anoyatëramaso'. ¹² Ipora quëran huarë' ya'ïpi quëmapinquëma ninamasopita, nasitërin quëran posa tahuëritapaso', marcanën acotoco'. Hui'namanta', inapotoco'. Piyapinëma nisharo'sa pa'antëramasonta inapotoco'.

¹³ Ya'ïpinquëma niacotacaso ya'huërin. Co a'naya tëranta topïnan nicamaso ya'huërinhuë'. Inapohuatama', canpitarë'co anoyatërahüëso', nonëmaquë chachïn chiminamaquë huarë' ya'huëápon. ¹⁴ Nïpirïnhuë', insosona co marcanën niacotohuachïnhuë', ya'huërama quëran ocoïmatoco'. Canpitarë'co anoyatërahüëso', co natërinhuë ni'ton, inapotoco', itërin.

¹⁵ Naporo chachïn, Yosëri Apraan itaantarïn:

—Sa'aonta' Sarai itopiramahuë', co huachi inapochïn nohuitaramahuë'. Ipora quëran huarë' Sara* itapoma'. ¹⁶ Inanta noya nicato catahuarahuë ni'ton, hua'huanarin huachi. Tëhuëchachïn cari noya nicato inapotarahuë. Na'a naciono'sa', ina quëran pipïpona'. Ina quëran pipïpisopita a'naquënso', copirno ya'conapona', itërin.

* 17:15 Saraso': Copirno hui'nïn tapon naporïn.

¹⁷ Napotohuachina, Apraanso isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton tēhuarin. Tēhuapon pochin yonquirin: "¡Pasa pi'ipitohuachinara, co huachi hui'nahuanpihuë'! ¡Saranta iscon shonca pi'ipitaton, co huachi onporonta nanitërinhuë' hua'huanacaso'!" tēnin yonquinënguë'. ¹⁸ Napaoton iso pochin Yosë nontërin:

—¡Ma'cha Siniro sha'huitërancoso chachin Ismairo catahuaranhuë' paya! itërin.

¹⁹ Yosëriso nipirinhüë', itapon:

—Sa'anquë chachin hui'nahuanaran ta'to, napotaranquën. Hui'nan nasitohuachin, Isaco[†] itaran. Quëmarë'co anoyatërahuëso', inanta sha'huitarahuë. Sha'huitërahuëso chachin, shinpitanta catahuamiatarahuë. ²⁰ Ismairo marënta nontërancoso', nani natananquën. Inanta catahuarahuë. Ca nohuanto na'a hui'ninpita ya'huëtapon. Ina quëran pipipisopita na'amiatapona'. Shonca cato hua'ano'sa nicacaiso' hui'nahanapon. Ina shinpita quëran panca nacion pipipon. ²¹ Napaoponahuë' quëmaro'co anoyatato sha'huitëranquënsopitaso', Sara hua'huinquën nisarin. A'na pi'i quëran, ipora tahuëri'sa pochin, Isaco nasitapon, itërin. ²² Apraan nontërinso tonitahuaton, Yosëso ina quëran pa'nin huachi.

²³ Naporo tahuëri chachin Apraanso', hui'nin Ismairo itërinso marca acotërin. Piyapinënpita pëinënguë chachin nasitopisonta', inapotërin. A'napitanta coriquinën quëran pa'aninso', acotërin. Ya'ipi quëmapi'sa Apraan pëinënguë ya'huëpisopita, marca niacotopi huachi. Yosë camaitërinso chachin nipi. ²⁴⁻²⁵ Apraan iscon shonca iscon pi'ipitaso', taparonën sha'huëchin yashitëtopi. Ismairona shonca cara pi'ipitaso', inapotopi. ²⁶⁻²⁷ Naporo tahuëri chachin ya'ipi quëmapi'sa nipisopita marca niacotopi. Apraan, Ismairo, inapita niacotopi. Piyapinënpitanta inapopi. A'naquën pëinënguë chachin nasitopi. A'naquënso', coriquinën quëran nisharo'sa pa'antërin. Ya'ipiya niacotopi huachi.

18

Sara hua'huanacaso sha'huitërinso'

¹ Insina nararo', Mamiriri hua'anëntërinquë Apraan ya'huëarin. Inaquë niso', Siniro, ya'notaantarín. Camotëchin pochin nisapasos' ya'notërin. Në'mëtë pëinën ya'coananënguë huënsasos', napoarin. ²⁻³ Apraanso ni'pirinhüë', cara quëmapi ina notënanquë huaniapi quënanin. Quënanahuaton, a'naroáchin paaparin nontacaso marë'. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, itapon:

—Siniro, pi'pian yanontëranquën. Ama na'huëtocosohüë'. ⁴ Canpita topatama', nipa'morantëcamaso marë' piyapinëhuë i'sha quëshiinquëma'. Inapoatoma', nara tashinantërinquë, na'yapoma pochin, chinototaco'. ⁵ Ya'huërahuëtaquëchin na'huërama ni'quëhuarë', ma'sha tëranta capamaso quëshiinquëma'. Ina quëran chinquën cancatatoma', paantamaso marë', itërin.

—Naporan ni'quëhuarë', inta nipachin, itopi.

⁶ Napotohuachinara, Apraanso në'mëtë pëinënguë ya'conahuaton, Sara itapon:

—Manorahuaton, cato shonca quiro pochin, noya noya tricoloro'mo nininso' maquë'. Ina masahuaton, pan niquë', itërin. ⁷ Sa'in sha'huitahuaton, ta'arë'nachin ohuacaro'sa ya'huarinquë pa'nin. Noya noya nininso' toroa'hua huayonin. Huayonahuaton, a'nara piyapinën quëtërin. Quëtohuachina, inaso' tëparahuaton a'naroáchin capacaiso marë' anpirin. ⁸ Ina a'capon pochin, ohuaca sho'shoi' atachirotopisonta', acotërin. Naporahuaton ohuaca sho'shoi' o'shitërin. Inapaoton, a'capon pochin ninarin pahuantohuachina acotacaso marë'. Ni'toro'sa nara tashinantërinquë coshatastoi naporin.

⁹ Nani coshatohuachinara, ni'toro'sari Apraan natanpi:

—¿Sa'anpo huachi? itopi.

—Ma'tana në'mëtë pëi acoana ya'huëarin, itërin. ¹⁰ Naporo' a'nari itapon:

—A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

¹¹ Napoaso Saraso', ya'ipi nonpiso' natanárin. Apraan pinën quëran, në'mëtë pëi acoana, ya'coana pirayan natanárin. ¹¹ Apraan, Sara, inapitaso nani mashotopi. Saraso yaniton,

[†] 17:19 Isacoso': Tëhuarinso' tapon naporin.

co huachi onpo hua'huanchináchinhué', ninin. ¹² Ina yonquiaton, co huachi huina cacotatonhué', téhuarin huachi. Téhuapon pochin, yonquirin: "Inaporahué naporini, noya cancanchitohué'. Napoaponahué', catocoi chachin nani mashotérai ni'ton, co quiyaso inapoasocoihué' ayapoi," ténin yonquinénqué'.

¹³ Siniororiso nipirinhué', Apraan itapon:

—¡Sara co téhuacasohué' nipirinhué', téhuarin! "Nani paiyaco" ta'ton, ¿co natétérinhué' hua'huanacaso ti? ¹⁴ ¡Caso Sinioroco ni'to, ya'ipi nohuanterahuéso' nanitaparahué' nica'huaso'! A'na pi'i quéran, nicaponquén huéantarahué'. Naporo' Sara hua'huaton, hua'huin ipoarin huachi, itérin. ¹⁵ Sinioro naporinso natanaton, té'luanénqué' Saraso tapon:

—Co téhuarahué', ténin. Napoaponahué', Siniorori itapon:

—Napotiranhué', téhuaranso' nitotérahue', itérin.

Sotomaro'sa maré' Yosé nontérinso'

¹⁶ Nani coshatohuachinara, paantacaiso maré' ni'toro'saso' huanipi huachi. Sotoma ninanotaquéchichin pa'sahuachinara, Apraani chi'yarín. Nontaton patacaso maré' chi'yarín.

¹⁷⁻¹⁸ Papon pochin, Sinioroso' yonquiraarín. "Apraan quéran a'na tahuéri panca nacion pipiarín. Naporahuaton ina nacionso', chiniquén nanantarin. Napoaton ma'sona yaninahuéso', sha'huita'huaso ya'huérin. Nani sha'huitérahue' ya'ipi naciono'sa isoro'paqué ya'huérisopita, ina quéran catahua'huaso maré'. ¹⁹ Nani ina huayonahué hui'ninpita, shinpita, inapita noya pénénacaso maré'. A'chintérahue'sopita natétona', noya nicacaiso maré' pénénarín. Inapohuachin, sha'huitérahue'so chachin quéterahué huachi," ténin yonquiaton. ²⁰ Napoaton, Siniorori itapon:

—Sotomaqué, Comoraqué, inaqué'pita ya'hué'pisopita, panca oshahuanpi. Inapootona pa'pi co noyahué' nahuinpi. ²¹ Napoaton inatohua pa'sarahué. ¿Sha'huitérinacosos chachin ta'ma nisapi? ta'to, nitota'huaso maré' pa'sarahué.

²² Cato ya'piso quéchitahuatona', Sotoma ninanoqué pa'pi. Apraanso nipirinhué', Siniororé' ninontacaso maré' quéparitérin. ²³ Napoaton ya'carirahuaton, natanin:

—Téhué'pisopitaso' no'téquén chachin ata'huantamaso ya'huérin. Co téhué'pisopitasohué' nipirinhué', co inapotamaso ya'huérinhué'. ²⁴ Tapon a'naterápo shonca ya'pi', co téhué'pisopitasohué' ninanoqué ya'huépi. Ina nápo ya'hué'piso yonquiaton: ¿Co ninano nicha'ésaranhué'? ²⁵ ¡Ama Sinioro napoquésosohué'! ¡Téhué'pisopita, co téhué'pisopitahué' co napopináchin oshahuanpiso pochin ana'ntamaso ya'huérinhué'! ¡Ama napoquésosohué'! ¡Quémaso', noya noya coisé ya'ipi isoro'pa' maré' ninan ni'ton, no'téquénáchin ana'ntamaso ya'huérin! itérin. ²⁶ Napotohuachina, Siniorori itapon:

—A'naterápo shonca co téhué'pisopitahué', Sotoma ninanoqué ya'huéhuachin, inapita nosoroato ya'ipi ina ninanoqué ya'hué'pisopita nicha'ésarahué, itérin. ²⁷ Apraaniso nipirinhué', naquéranchin nontaantarin:

—Quémaso Yosénquén, caso topinan piyapico niporahué', naquéranchin nontaanta'inquén. Ama ina maré' no'huicosohué'. ²⁸ Catapini shonca a'naterápora' co téhué'pisopitahué' nanihuachina', a'naterápo pahuaninso' maré'áchin, ¿ya'ipi Sotomaqué ya'hué'pisopita, ata'huantapon ti? itérin.

—Catapini shonca a'naterápo térranta co téhué'pisopitahué' ya'huéhuachina', co ninano ata'huantarahué', itérin.

²⁹ —Tapon catapini shoncara', co téhué'pisopitahué' ya'huépi, taantarin Apraan.

—Ina napoya térranta ya'huéhuachinaso', co ata'huantarahué', ténin Yosé. ³⁰ Apraaniso nipirinhué', naquéranchin Yosé nontaantarin:

—Inachin inachin nontápiranquénhué', ama ina maré' no'huicosohué' topirahué'. Tapon cara shoncara' ya'huépi, itérin.

—Cara shoncaya térranta ya'huéhuachina', co ata'huantarahué', itérin.

³¹ —Téhuénchachin caso Sinioro co natantonhué pochin nontáranquén. Cato shoncara', co téhué'pisopitahué' ya'huéhuachina': ¿Orpoaranta'? itaantarin.

—Cato shoncanta co téhué'pisopitahué' ya'huéhuachina', co ninano ata'huantarahué', itérin Yoséri.

³² Apraani naquéranchin nontaantarín:

—Iporaíchin Sinioro nontaantaranquén. Ina quéran co huachi apiponquénhué ni'ton, ama no'huicosohué'. Shoncaíchin co tēhuépisopitahué' quénanpatan: ¿Onpoaranta'?

itérin. Napotohuachina, Siniorori itaantarín:

—Shoncaya tēranta co tēhuépisopitahué' ya'huéhuachina', co ninano ata'huantarahué'. ³³ Apraan nontérinso toquitahuaton, Sinioroso pa'nin huachi. Apraonta', nē'mētē pēinēnquē'pa' panantarín.

19

Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita ata'huantérinso'

¹ Nani yatashirahuaso', cato anquéniro'saso Sotoma ninanoquē camapi. Ninano ya'coanaquē chachin Noto huénsaso', camapi. (Inaquē ya'huéhuano'sa niyontonpi ma'sha yonquiatona anoyatacaiso maré'.) Cato ya'pi canquipiso quénanahuaton, pa-parin nontapon. Isonin quéran no'paquē huaré' monshorin. ² Monshorin quéran itapon:

—Caso siniororo'sa piyapinéma pochinco. Huéco pēinēhuéquē onpopionta hué'écamaso nohuantoco'. Inaquē nanitērama nipa'morantécamaso'. Tashiraya yapa'patama paantaco', itérin. Napotopirinhué', inapitaco co nohuantopihué'.

—Naporinchi paya. Napopiranhué' co nohuantērāihué'. Caniquē tēranta noya hué'ēpoi, itopi. ³ Napotopirinhué', Notori naquéranchin naquéranchin sha'huitohuachina, napoin quéran pēinēnquē pa'pi huachi. Canconpachinara, noya cosharo nitérin. Pan co ahuépcatopinanhué' anpitaton, inapitaré' acotohuachina, ni'toro'sa coshatopi huachi.

⁴ Napoaponahué', co'huara chinochátērasoihué' ya'ipi ya'huéhuano'sari Noto pēinēn tancapitopi. Hui'napiro'sa quéran, mashoro'saquē huaré' yamoipi. ⁵ Noto no'huitona', chiníquén nontiipi:

—¡Quémapi'sa pēinēnquē canquipiso! ¿Intopata ya'huapi? ¡Ocoiquē tēcari'! itopi.

⁶⁻⁷ Naporó' Notoso' pēinēn noyá oncotahuaton, inapita nontapon pipirin.

—Ama iyaro'sa napocosohué', pa'pi co noyahué' yonquirama'. ⁸ Cato hui'nahuépita nano'sa co quémapi sé'huayátērarinsohué', ya'huétérinco. Inapita nipachin ocoichinquéma', nohuantēramaso' nitoco'. Isopita quémapi'saso nipirinhué', ama napotocoso'hué'. Cari pērarahué' pēinēhuéquē ya'conquipi ni'ton, napotaranquéma', itérin. ⁹ Inapitariso nipirinhué', itapona':

—¡Po'shaquē quémaso'! Nisha piyapinquén niponahué', ¿yacamairancoi tí? ¡Iparaso huachi inapita quéran na'con na'con, quéma nitarainquén! itopi. Napotatona', Noto ahuérapi. Pēinēn ya'coananta', yapaparapitopi huachi. ¹⁰ Napoaponahué', ni'toro'sari Noto mapi. Masahuatona', acoana po'mopi. Napotatona', ya'coana oncotāantapi.

¹¹ Naporó' chachin piyapiro'sa aipiran nisapisopita, a'naroáchin asomarayapi huachi. Hui'napiro'sa quéran, mashoro'saquē huaré' ya'ipi somarayapi. Ina nipirinhué' tēranta', amiai huaré' ya'coana yonípi.

¹² Naporó' ni'toro'sari, Noto itapona':

—¿Ya'huétérinquén aquétē huaré' quémapi'sa iséqué? Hui'nanpita quémapi'sa', sanapi'sa', mi'séro'sa nicacaiso nipisopita ya'ipi inapita, iso ninano quéran ocoiqué'. Ocoiaton áquē quépaqué'. ¹³ Iso ro'tē ata'huantarai ni'ton, quépaqué'. Iso ninanoquē pa'pi co noyahué' nipiso', na'a piyapi'sari Sinioroquē sha'huirapipi. Napoaton, ata'huanta'huaiso maré' a'parincoi, itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, Notoso mi'sēnpita nicacaiso nipisopita sha'huitacaso maré' pa'nin:

—¡Manóton huéco pa'ahua'! Iso ninano quéran pipia'ahua'. ¡Siniorori iso ninano ata'huantarín ni'ton, huéco pa'ahua'! itérin. Itopirinhué', co natēpihué'. ¹⁵ Nani tahuéri ya'cari nipachina, anquéniro'sari Noto itapona':

—¡Pashi tēqué'! Sa'an, cato hui'nanpita, inapita masahuaton, iso ninano quéran ocoiqué huachi. Ninano ata'huantēraiqué, chimintama'. ¹⁶ Napotopirinhué', Notoso' co manorinhué' ni'ton, Yoséri nosoroaton, yanicha'érin. Napoaton anquéniro'sari, sa'iné

chachin maimirarin. Hui'ninpitanta maimirarahuatona', ninano quëran cha'ëcaiso marë' ocoipi.

¹⁷Ninano quëran nani pipihuachinara, a'na anquëniri itapon:

—¡Cha'ëcamaso marë' manóton ta'aco'! Ama pinëma parti tahuërëcosohuë'. Pa'mia paco'. Ama ma'sha marë' tëranta iso motopianaquë chinicosohuë'. Cha'ëcaso nohuantohuatama', motopiro'sa parti ta'aco', itërin. ¹⁸⁻¹⁹Notoriso nipirinhue', itapon:

—¡Co Siniororo'sa topirahuë'! Tëhuënchachin capitaso', na'con catahuaramaco huachi. Noyanquëma ni'ton, nicha'ëramaco. Napoaponahuë', motopiro'sa parti ta'aca'huaso', co nanitarahuë'. Huancopi ni'soi', ayaro' icantatoncoi tiquihuachincoi. ²⁰Ni'co', pasëyáquë a'na ninanoa'huaya ya'huërin. Inaquë tëhuëncinso' noya paca'huaiso' topirahuë. Nohuantoco inaquë pa'i cha'ëca'huaiso marë'. ¿Co'ta inaso', co panca ninanoyahuë'? itërin. ²¹Napotohuachina a'na anquëniri itapon:

—Nani natananquën nontërancoso'. Nohuantëranso chachin nisarahuë. Co ina ninanoso', ata'huantapohuë'. ²²Napoaponahuë', ¡manóton inatohua paco'! Inatohua canama huarë' Sotoma ninano ata'huantarai huachi. Napoaton ina ninanoso', Soaro* itopi. ²³Nani tahuërihuachina Notoso', Soaro ninanoquë camarin. ²⁴Naporo' Siniorori, pën o'nan pochin a'paimarin. Sha'pi mo'shirë chachin, a'paimarin. Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa aipi a'paimarin. ²⁵Inapotaton, ata'huantërin. Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitarë chachin ata'huantërin. Ina motopianaquë papotërinso'pitanta', ya'ipi tiquirin. ²⁶Noto sa'inso nipirinhue', co Soaroquë camarinhue'. Oshaquëran so'in imaquiáponahuë', pinën parti tahuërihuachina, inaquë chachin yamora moto' taranaton, chiminin.

²⁷Tashiramiachin Apraanso', i'huara Sinioro nontërintaquëchin pa'nin. ²⁸Ina quëran, Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa nocorin. Ya'ipi ina motopiananta nocomapirinhue', ina ro'të quëran pa'pi huëhuëpiro conai pipirarin ni'nin. Panca orno quëran tomontërinso pochin, pipirarin. ²⁹Ina pochin, ina motopianaquë ninanoro'sa Yosëri ata'huantërin. Noto yacapatërinso parti noyá ata'huantërin. Notoso nipirinhue', co ata'huantërinhuë'. Apraan yonquiaton, cha'ëcaso marë' ina quëran ocoirin.

Moaporo'sa', amono'sa', inapita ya'huërinso'

³⁰Inapita ninanoro'sa ta'huantopi piquëran, Notoso' të'huatërin. Të'huataton, Soaroquë ya'huëcaso co nohuantërinhuë'. Napoaton cato hui'ninpitare chachin motopiro'sa parti, ya'huëcaiso marë' pa'pi. Inaquë a'na motopi naninquë, cara chachin ya'huëpi.

³¹A'na tahuëri paya paya nininsoari, caia'huain, itapon:

—Ni'quë caira. Ya'ipi parti sanapi'sa ya'huërinso', so'yatona hua'huanpi. Canposo nipirinhue', isoporinquë quëmapi pahuanin quëran, co inapochináchinhue' ninë'. Tatachín mini nipirinhue', nani inanta mashotarin. ³²Napoaton, huëquë pa'a o'shítatë tëpaita'a. Inapotatë', hua'huanpo ya'huëtiinposo marë' huë'ëpa'a, itërin.

³³Naporo tashi chachin pa'pina huino o'shitomiatopi. Nani ano'pihuachinara, paninanso' pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, co nataninhue' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta nataninhue'. ³⁴Tahuëriantarinquë paninanso', caya'huain itaantapon:

—Ni'quë caira, achin tashi caso tata quëhuënaparahuë. Quëma ya'huëre' quëhuënapacaso marë' ipora tashinta ano'pianta'a. Inapostatë catonpo chachin tatanpo quëran tëranta hua'huasha ya'huëchínpo', itërin. ³⁵Ninapotatona', naporo tashi naquëranchin pa'pina huino o'shitaantapi. Nani ano'pihuachinara, hua'hua nininso ya'huëre', pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, Notoso' co nataninhue' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta', nataninhue'. ³⁶Inapostatona', cato chachin cayopi. Pa'pina quëran napopi. ³⁷Paninanso' huaihuachina, quëmapi'huaya huairin. Inaso', a'shini Moapo† itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora moaporo'sa ya'huërinso shimashonëna ninin. ³⁸Hua'hua nininsonta huaihuachina, quëmapi'huaya chachin ya'huëtërin anta'. Inanta a'shini Pin-amí‡ itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora amono'sa ya'huërinso shimashonëna ninin.

* 19:22 Soaroso': Pi'pira'huaya tapon naporin. † 19:37 Moaposo': Pa'pin quëran ya'huërinso', tapon naporin.

‡ 19:38 Pin-amiso': Piyapinëhuëpita hui'nin tapon naporin.

20

Apraan Apimiricorē naporinso'

¹Apraanso', piyapinēnpitarē chachin ya'huēapi quēran pipipi. Pipirahuatona', NiQUIPI parti paantapi. Quiraro ninanoquē canconahuatona', inaquē ya'huēcaiso marē' quē-paritopi. Ina ninanoso', Catisē ninano quēran Shor parti ira pa'ninso' huāncana quēparitērin. ²Apraanso inaquē ya'huapon pochin, Sara sa'in nipirinhue': "Oshihuē," toconin. Napoaton Quiraro copirno Apimirico itopisori yamanin. Camaitohuachina, macacaso marē' Sara quēpatopi. ³Napoaponahuē', naporotashi chachin Yosēri huē'ēnquē pēnēnin: "Quēmaso chiminaran. ⁴Sanapi mananso so'yahuan ni'ton, chiminamaso ya'huērin," itērin. ⁴Apimiricoso', co Sara ichihuē'ēshatērarinhue'. Napoaton Sinioro itapon: "Sinioro co manta onporahuē ni'ton, co tēpaancoso ya'huērinhuē'. ⁵Co'ta Apraan chachin naporin: 'Oshihuē,' tēnin. Saranta': 'Yo'yohuē,' tēnin. Cato chachin napopi ni'ton, co nitotatohuē manahuē," itērin. ⁶Napotohuachina, Yosērinta huē'ēnquē chachin a'paniantarin: "Tēhuēnchachin co nitotatonhuē' naporan. Napoaton ca nohuanto co ichihuē'ēranhuē'. Carinquēn ya'copirancuēn ama oshahuanaton tēhuētancoso marēhuē'. ⁷Iporaso nipirinhue', so'in chachin quētaantaquē'. Inaso pēnētona'pi ni'ton, quēma marē' nontarinco. Ama chiminamaso marēhuē', nontarinco. Co'so' quētaantahuatan-hue', sa'an, hui'nanpita, inapitarē'quēn chachin, ta'huantaran," itērin huē'ēnquē.

⁸Tahuērianpituahuachina, Apimiricoso huēnsēntarahuatón, piyapinēnpita amatērin. Huē'pachinara, ya'ipi hua'narinso sha'huítērin. Natanahuatona', piyapinēnpitaso pa'pi pa'yanpi. ⁹Ina quēran Apraan amatahuaton, itapon:

—¡Ma'huantacha nitapirancoihuē' paya! ¡Caso co maquē tēranta tēhuētēranquēnhue'! Quēmaso nipirinhue', napotatoncoi panca yaaoshahuanpirancoihuē'. Ca aoshahuatón-co, quēmopinēhuēpita, piyapinēhuēpita, inapita, na'inchitonhuē'. ¡Co naporēhuē'!

¹⁰⁻¹¹¿Ma'ta yonquiatón, napotopirancuē'? itērin. Napotohuachina, Apraani itapon:

—Iséquēso', co manta Yosē natēpihuē'. Sa'ahuē matiinacoso marē' tēpaponaco caso', ta'to naporahuē. ¹²Naporahuaton Saraso', oshihuē anta'. Ina tataquēranchin nipiraihuē', mamahuēi quēranso', nisha ninai. Napoaton cari manahuē. ¹³Yosē chachin, tatahuē ya'huērin quēran picicaso' camaihuachincora, sa'ahuē sha'huítērahuē: "Inséquē tēranta pa'nēhuaquē: 'Inaso yo'yo masho,' tēquē ta'a, itērahuē," tēnin Apraan.

¹⁴Ina natanahuaton, Apimiricoso sa'in quētaantarín. Naporahuaton, ohuicari'sa', ohuacaro'sa', inapita quētērin. Piyapinēnpita camaicaso marēnta': Quēmapi'sa', sanapi'sa', inapita quētērin. ¹⁵Ina quētahuaton, itērin:

—Ni'quē iya, no'panēhuēso pancana, inséquēso costaranquē ya'huēquē', itērin.

¹⁶Saranta', itapon:

—Ni'quē imoya, yo'yo masho huaranca coriqui prata quēran nininso' quētērahuē. Ya'ipiya quēran co tēhuēransohuē' nitotacaiso marē' ina nápo quētērahuē. Co insonta pinoinquēnso ya'huērinhuē'. ¹⁷Ina quēran Apraan, Yosē nontērin Apimirico marē'. Ina sa'in, cosonanēnpita, inapita marēnta', Yosē nontērin. Nontohuachina, Yosēri anoyatērin. Naquēranchin hua'huasha ya'huētaantacaiso marē' anoyatērin. ¹⁸Siniorori nani Apimirico ya'huērinquē, sanapi'sa' ana'intopirinhue'. Ama hua'huanacaiso marēhuē', Sara na'in quēran napotopirinhue'. Napoaton Apraani Yosē nontērin inari anoyatacaso marē'. Napohuachina, Yosēri Apimirico sa'in, piyapinēnpita sa'ina', inapita anoyatērin. Hua'huasha ya'huētaantacaiso marē' anoyatērin.

21

Isaco nasitērinso'

¹Sha'huítērinso chachin, Siniorori Sara catahuarin. ²Ina nohuanton napoin quēran cayorin huachi. Tahuēri nanihuachina, quēmapi'huaya huairin. Inaso', Apraan mashoya nicaquē huarē' hui'nahuaninso hua'huatērin. Yosēri sha'huítērinso tahuēri'sa chachin, hui'nin nasitērin. ³Sa'inquē chachin hui'nahuaninso nasitohuachina, Isaco itērin. ⁴Yosē camaitērinso chachin posa tahuēritohuachina, marca acotērin. ⁵Apraan pasa pi'ipitaso', hui'nin Isaco itērinso', nasitarin. ⁶Naporo' Sara yonquirin: "Yosē catahuarinco ni'ton,

capa cancantato, tēhuarahuē. A'napitanta', hua'huanahuēso nitotohuachina', ya'ipiya quēran capa cancantatona tēhuapona'. ⁷Co hua'huanap'icohuē ni'to, co inso tēranta Apraan nontaton: "Tēhuēnchachin Saraquē hui'nahuanaran,' co ichitonhuē'. Inaso nipirinhuē', máshoya niponahuē', hui'nahuanin huachi," tēnin.

Acara, Ismairo, inapita Apraani a'parinso'

⁸Isacoa'huaya oshaquēran so'sohuachina, a'shini a'potērin. A'potērinso tahuēri, capa cancantacaso marē' Apraan panca pita ninin. ⁹Capa cancantapirinahuē', Saraso' co noyahuē' cancantērin. Cosona hua'huini Isaco monaton ya'nipitarin ni'nin. ¹⁰Napoaton Apraan sha'huitērin: "¡Cosonaso', hua'huinē chachin, a'paquē pa'in! Isacoso hua'huahuē chachin ni'ton, co nohuantērahuē' quēma ma'shanēnpita cosona hua'huionta quēta-caso'," itērin. ¹¹Ina natanaton, Apraan panca sētērin. Hui'nin ni'ton, sētēyarin. ¹²Sētopirinhue', Yosēri itērin: "Ama hui'napi marē' sētēquēsohuē'. Co cosonanēn marē' tēranta sētacaso ya'huērinhuē'. Ma'sona Sara nohuantērinso niquē'. Isaco quēran pipipisopita, noya noya catahuararahuē. Inapita mini yonquiato nani sha'huitēranquēn nisapaso'. ¹³Cosona hua'huionta catahuarahuē. Ca nohuanto, shinpita panca nacion ocoi'apona'. Hui'nin chachin anta ni'ton, catahuarahuē," itērin.

¹⁴Tahuērinqüē tashiramiachin Apraanso', Acara quētacaso marē' cosharo manin. A'nara sha'huētē morsaquē i'sha ta'panahuaton, quētērin. Hui'nionta Ismairo itērinso', a'paantērin quēpacaso marē'. Inahuaso pa'pachinara, Piirsipa inotēro parti chihuēatona', topinan pa'sápi. ¹⁵I'sha sha'huētē morsaquē ya'huērinso', ta'quipi. Ta'quihuachinara Acaraso', naraa'huaya tashinantērianaquē hua'huin acorahuaton, patērin. ¹⁶Aquēmiachin pa'sahuaton, huēnsēcōnin. Ama hua'huin chimininsō nicacaso marē'huē', inaquē huēnsēcōnin. Huēnsēhuachina, hui'napiso na'nērin huachi.

¹⁷Yosēri, hui'napi na'nērinso' natanin. Napoaton Yosē anquēninēni, inápa quēran pērasahuaton nontērin: "¿Ma'ta Acara onporan? ¡Ama pa'yanquēsohuē'! Yosēri, hui'napi na'nērinso' natanin. ¹⁸Manóton pa'sahuaton, macontaquē'. Ama patēquēsohuē'. Ca nohuanto, hua'huan quēran panca nacion pipipon," itērin. ¹⁹Naporo' Yosē nohuanton, Acara a'na posoquē i'sha quēnanin. Inaquē pa'sahuaton, sha'huētē morsaquē manin. Ina masahuaton, hua'huin o'shintonin.

²⁰⁻²¹Yosēri, hui'napi catahuarin ni'ton, nóya a'shinin. Paran inotēro parti ya'huēpi. Míso pē'chinantērin. Oshaquēran a'shini Iquipito sanapi yoniton, acoantērin.

Apimirico Apraane anoyatopiso'

²²Naporo tahuēri'sa pochin Apimirico pa'nin Apraan nontapon. Huicororē' pa'nin. Inaso', Apimirico sontaronēnpita camairinso'. Inaquē Apimiricori Apraan itapon:

—Tēhuēnchachin quēmaso' nani ma'sha nipatana, Yosē catahuarinquēnsō ni'nai.

²³Napoaton isēquē chachin Yoscoarē' ta'ton sha'huitoco: Ama hui'nahuēpita, shihuēpita, ama ca tēranta', ma'sha onpotancoso marē'huē', sha'huitoco. Carinquēnsō nosoroatēnquēn co ma'sha onpotēranquēn'huē'. Inapochachin quēmanta noya ni'coi. A'napita ya'huēhuano'santa', noya ni'camaso marē' Yoscoarē' ta'ton sha'huitoco, itērin.

²⁴Napotohuachina Apraan tapon:

—Yoscoarē' co ma'sha onpotaranquēmahuē', itērin.

²⁵Napoaponahuē', Apraani itaantapon:

—Carinquēmaso', noya yonquirapiranquēma'. Quēma piyapinēnpitaso nipirinhuē', a'nara poso ihuaraiso matērinacoí, itērin. ²⁶Ina natanahuaton, Apimiricori itapon:

—Co sha'huitērancohuē' ni'ton, ipora huarē' namaso natanahuē. Inpitaso inapoto-marinquēn. Co caso nitotērahuē', itērin. ²⁷Napotohuachina, naporo tahuēri cato chachin, noya ninitona ya'huēcaiso marē' anoyatopi. Yoscoarē' ta'tona', anoyatopi. Ina quēran anoyatopiso yonquicaiso marē' Apraani ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita manin. Masahuaton Apimirico quētērin. ²⁸Naporahuaton canchisē ohuica nayanon nipisopita huēntonēn quēran nisha acoarin. ²⁹⁻³⁰Nisha acoaso', Apimiricori itapon:

—¿Ma'marēta canchisē ohuicaro'sa nisha acoaran? itērin.

—Isopita canchisē ohuica, quētaranquēn: "Tēhuēnchachin Apraani ina poso ninin," ta'camaso marē' quētaranquēn, itērin. ³¹Napoaton ina ro'tēso', Piirsipa itopi. Inaquē

cato chachin Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi ni'ton, ina pochin nohuitopi. ³²Nani anoya-tohuachina Apimiricoso', Huicororë chachin huiristino'sa no'panën parti paantapi.

³³Nani pa'pachinara, Apraanso inaranchin Sinioro chinotërin. Inaso': "Yosë ya'huëmiatërinso'," itopi anta'. Inaquë chinotaton, a'nara tamarisco nara sha'nin. Nani sha'huirahuë chachin ina no'paso', Piirsipa itopi. ³⁴Hua'qui Apraan huiristino'sa no'panënaquë, yacapatërin.

22

Yosëri Apraan ténirinsol

¹Ina piqëran Yosëri: "¿Tëhuëenchachin ta'ma Apraan natërinco to?" ta'ton, tënicaso marë' përarin:

—Apraan, itërin.

—Ma'ta Sinioro ya'huëarahuë, ténin Apraan. ²Naporo' Yosëri itapon:

—Hui'nan Isaco itëranso', a'naíchín ni'ton, nosoromiatëran. Ina nipirinhue', masahuaton Moria parti quëpaquë'. Inaquë canconpatan, a'na motopi a'notaranquën. Inaquë chinotancoso marë' ina tëparahuaton, ya'ipi ahuiquitëquë', itërin.

³Tahuëririnquë Apraanso', tashiramiachin huënsëintarahuaton, tapatarin huachi. Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso marë' pë'shitërinso', moranënuë a'mitërin. Ina quëran hui'nin, cato piyapinënpita, inapita quëparin. Yosëri sha'huitërinquë pa'nin huachi.

⁴Cara tahuëri quëran Apraanso', Yosëri sha'huitërinso' no'pa' notërin. ⁵Naporo' piyapinënpita itapon:

—Isëquë ninatacoi. Moranta isëquë patarahuë. Quiyaso' amasha aquëcha pa'sahuatoi, Yosë chinotarai. Nani chinotahuatoi o'mantarai, itërin. ⁶Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso', Isaco apitëntërin. Inaoranta cosoroa'hua, pë'to ra'pi, inapita manin. Ina quëran pa'pi huachi.

⁷Papon pochin Isacori, Apraan itapon:

—¡Tata! itërin.

—¿Ma'ta conpaa'hua'? itërin pa'pini.

—Ni'quë tata, nani ihuë ya'huërin. Pë'to ra'pinta ya'huërin. Carniroa'hua ya'ipi ahuiquitacaso marëso': ¿Intoparanta manë'? itërin Isacori.

⁸—Yosë nohuanton conpa ya'huapon, itërin pa'pini. Ina quëran, paantapi.

⁹Yosëri sha'huitërinquë canconpachinara, Apraanso a'nara artaro ninin. Tënirahuaton, ina aipi ihuë acorin. Ina quëran hui'nin tonporahuaton, ihuë aipi acorin. ¹⁰Inaquë acorahuaton tëpacaso marë' cosoroa'hua manantërin. ¹¹Naporo chachin Sinioro anquëninëni, inápa quëran përarin:

—¡Apraan! ¡Apraan! itërin.

—Ma'ta Sinioro ya'huëarahuë, itërin Apraani. ¹²Sinioro anquëninënisol, itapon:

—Ama hui'nan tëpaquësohuë'. Tëniponquën napotopiranquënhuë', iporasol nani nitotërahuë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaranco ténahuë'. Hui'nan a'naíchín nipirinhue', co apiratërancohuë' ni'ton, nitotërahuë', itërin. ¹³Naporo' Apraan tahuë'rërahuaton ni'pirinhue', a'nara carniro quënanin. Yosë nohuanton pomonën quëran, nara'huaya së'paquënuë a'ténin. Ina masahuaton hui'nin ya'huërenamën tëparin. Inapotaton, Yosë chinotacaso marë' ya'ipi ahuiquitërin. ¹⁴Ina quëran Apraani ina ro'të aninihanin. "Pahuantërinpoaso' Sinioro quëtërinpoaquë," itërin. Napoaton, iporahuanta ina pochin nohuitapi. "Motopiquëso', pahuantërinpoasopita Sinioro quëtërinpoa'," topi nonatona'.

¹⁵⁻¹⁶Sinioro anquëninëni, naquëranchin inápa quëran Apraan përaton itapon:

—Sinioro naporin: "Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëtonco, a'naíchín hui'nan nipirinhue' co apiratërancohuë'. Inaporanso marë' noya ni'nänquën. Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën. ¹⁷Noya nicatënuë catahuamiataranquën. Ca nohuanto shiparinpita, tayararo'sa nápo na'apona'. Marë yonsanquë inotëra'huaya nápo, na'amiatapona'. Naporahuaton, inapitaso inimiconëna minsëra'piapona'. ¹⁸Quëma natëranco ni'ton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinsopita, shiparinpita quëran catahuararahuë," itërin.

¹⁹ Nani Yosë chinotahuatona', Apraanso hui'ninë chachin piyapinënpita quëpari-topiquë, pa'mantapi. Ina quëran ya'ipi chachin, Piirsipaquë panantapi. Inaquë Apraan hua'qui ya'huërin.

Nacoro hui'ninpita nipiso'

²⁰ Hua'quimiachin ya'huapona pochin, Apraanso natantërin. "Miricanta', Nacoro sa'in nininso', Sara pochachin hua'huanin anta'," itopi. ²¹ Paninanso', Os itopi. Ina quëran niantarinso', Pos itopi. Ina quëran a'nanta niantarinso', Quimoino itopi. (Quimoinonta hui'nahuanpachina, Aramo itopi.) ²² Quimoino quëran nasitaantapi: Quisito, Aso, Piritasi, Itarapi, Pitoiro, inapita. ²³ Ina Pitoiro mini, Nipica pa'pin. Nacoroso', Apraan iya'huain. Ya'ipiya quëran Miricaso', posa hua'huinpita ya'huëtërin. Ina nápo Nacoroso', sa'inquë chachin hui'nahuanin. ²⁴ Naporahuaton a'na sa'inquënta hui'nahuanin. Ina sa'inso', Nioma itopi. Inaquë hui'nahuaninsopitasa': Tipa, Caamo, Taas, Maaca, inapita.

23

Sara chimininsó'

¹ Saraso', pasa cato shonca canchisë pi'i icanin. ² Ina quëran Quiria-arpa ninanoquë chiminin. Ina ninanoso', Ipron itopi anta'. Inaso Canaan parti ya'huërin. Sa'in chimininsó marë' Apraanso', sëtatón, na'nërärin, ayanärin, naporin.

³ Ina quëran, sa'inco' nonën patahuaton, ya'huëhuano'sa nontapon pa'nin. Ya'huëhuano'saso', itiro'sa itopi. Hua'ano'sa nipisopita niyontoyantopiquë, quënanconin. Inaquë nontahuaton itapon:

⁴ —Caso co ya'huëhuancohuë' niporahuë', yacaparanquëma'. Sa'ahuë chiminin ni'ton, chiminpatamara nipo'moramaso' no'pa' pa'antoco canta topirahuë, itërin. ⁵ Napotohuachina, Iti hua'ano'sari itapona':

⁶ —Natanquë sinioro sha'huichinquën. Yosë huayoninquën ni'ton, quëmaso' chiniquën nanantëran. Nipo'moraiso' no'pa' insosona noya noya ni'nanquë, sa'anco' po'moquë'. Co incoi tëranta apiratarainquënhuë', itopi. ⁷⁻⁸ Napotohuachinara, Apraanso huanirahuaton, itiro'sa nontaantacaso marë' mónsho tënin:

—Tëhuëenchachin isoporinguë sa'ahuëco' po'moca'huaso nohuantohuatama', catahuaco. Canpitari ya'huërenamëhuë Sohuaro hui'nin Ipron itopiso', nontoco topirahuë. ⁹ Maquipiraquë nanin ya'huërinso', pa'anchinco. Inaso no'panën intonquë ya'huërinso'. Onposona pa'tërinso' no'tëquën pahuëretarahuë. Inapohuato, chiminpatoi nipo'moca'huaiso marë' isoporinguë ya'huëtarinco huachi. ¹⁰ Ipronta Iti piyapi. Inanta inaquë chachin nisarin ni'ton, a'napita hua'ano'sa natantonënguë inaora chachin Apraan sha'huitërin. Chiniquën nonin ninano ya'coanataquëchin, na'huëpisopitanta', natanacaiso marë':

¹¹ —Ama sinioro napoquësóhuë'. Topinan naninsó quëtaranquën. Inainpichin no'pa' ya'huërinso', quëchinquën. A'napitanta natantonënguë sha'huitaranquën. Napoaton sa'anco' po'moquë huachi, itërin.

¹² Napotopirinhuë', Apraanso ya'huëhuano'sa inachintopiso nitotaton, anoyatarin. Naquëranchin ya'huëhuano'sa ni'tonënguë mónsho taantarin. ¹³ A'napitanta natantonënguë, Ipron itaantapon:

—Natanquë api nontaanta'inquën topirahuë. Onpopionta no'pa marë' pahuëre' maquë'. Naporo huarë' sa'ahuëco' po'moarahuë, itërin.

¹⁴⁻¹⁵ —Noya sinioro pa'. Ina no'paso', catapini pasa coriqui prata quëran nininsó' pa'tërin. Canpoaso ma'huaënpoa ni'tëhua', co inaíchin marë' aquëtë huarë' nonsápaso ya'huërinhuë'. Napoaton, po'mochanquë sa'anco huachi, itërin.

¹⁶ Napohuachina, Apraanso ina nápo marë' anoyatërin. Ina quëran Iti hua'ano'sa ni'tonënguë, no'tëquën pahuëretërin. ¹⁷⁻¹⁸ Inapoaton Apraani, Ipron no'panën Maquipiraquë ya'huërinso', pa'anin. Ina no'paso', insina nararo Mimiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. No'pa', nanin, nararo'sa inainpichin ya'huërinso', inapita Apraani hua'anëntërin huachi. Iti hua'ano'sari ya'ipiya quëran nitotopi. Ninano ya'coanataquëchin na'huëpisopitanta', nitotopi.

¹⁹Nani anoyatahuaton Apraanso', Maquipira naninque sa'inco' po'morin huachi. No'pa' pa'aniquë napotërin. Ina no'paso' sha'huirahuëso chachin, Mamiriri hua'anëntërinso no'pa quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Ina ro'tëso', lpron itopi anta'. Canaan parti ya'huërin. ²⁰Ina pochin Apraan, no'pa', nanin, inapita pa'anaton, hua'anëntërin. Itiro'sari, pa'antërin nipa'pitacaiso marë'.

24

Isaco marë' sanapi yonípiso'

¹Apraan nani noyá mashotërin huachi. Nani ma'sha nininque Siniorori catahuami-atërin. ²⁻³A'na tahuëri, piyapinësho masho nininsó, përarin. Inari ya'ipi ma'shanënpita a'pairin. Huë'pachina itapon:

—Natëancoso nitota'huaso marë', tonaroana së'huatoco. Së'huatatonco: “Sinioroso Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntaton, isoro'panta hua'anëntërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën natëaranquën. Co isoporinquë Canaan sanapi nininsó', Isaco macacaso ya'huërinhuë,” itoco. ⁴Quëma chachin hua'huatërahuëso no'paquë paquë'. Inaquë pa'sahuaton, quëmopinëhuëpita quëran sanapi yonítëquë', itërin.

⁵Napotohuachina, piyapinësho itapon:

—Napotiranhuë', sanapi yonirahuëso co yaimaquintahuachincohüé': ¿Onpochita? ¿Hua'huatëranso parti hui'nán quëpamanta'i ti? itërin. ⁶Napotohuachina, Apraani itapon:

—¡Ama napoquësohuë'! ¡Co inaquë quëpamantacaso ya'huërinhuë'! ⁷Sinioroso' Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntërin. Nani ina sha'huitërinco iso no'pa' shihuëpitari hua'nëntacaso'. Iráca tatahuë ya'huërin no'pa quëran ocoirincó. Quëmopinëhuëpita ya'huërin parti quëran ocoirincó huachi. Ocoirahuatonco isëquë quëninco. Inari chachin anquëninësho a'pararin catahuainquëso marë'. Ina nohuanton, sanapi nohuantarin isëquë huëcacaso'. ⁸Sanapi isëquë huëcacaso co nohuantohuachinhuë', naporó huarë' Yoscoarë' tënanso co na'intarinquënhuë'. Nipirinhüé' ama onporonta inatohua hui'nahuë quëpaquësohuë', itërin.

⁹Napotohuachina, piyapinëni Apraan tonaroananën së'huatërin. Së'huatahuaton: “Yoscoarë', sha'huitërancoso chachin, nisarahuë,” itërin. ¹⁰Itahuaton, tapatarin huachi. Hua'anën ma'shanënpita, pa'ton pa'ton nininsopita, huayonahuaton, nicanatacaso marë' tapararin. Shonca camiyoquë apë'pëtahuatona', Nacoro ninano itopiquë, pa'pi huachi. Inaso ninano', Misopotamia parti ya'huërin.

¹¹Pa'sápatona', canconpi huachi. Ninano aipiran, yatashirahuaso canconpi. Naporó oraquë nano'sa i'sha macapona posoquë huë'sapi. Apraan piyapinësho camiyo'rsa a'na poso pirayan achinotarin. ¹²Naporahuaton inaquë chachin Yosë nontërin: “Ni'quë Sinioro, quëmaso Yosënhuë. Hua'anëhuë Apraan, natërinquën. Hua'anëhuë nosoroaton catahuaco. ¹³Nano'sa i'sha macapona huëcasoi', iso poso pirayan ninatapo. ¹⁴Insoo nanon: 'Yonshanën chinohuaruquë', canta pi'piyan i'sha o'opainquën, itohuato: 'O'oquë api, camiyoñpitanta machi o'oina', ichinco. Ina quëran piyapinësho Isaco marë' sanapi huayonanso', nohuitarahuë. Ina pochin nitohuachinco: Tëhuënhachin hua'anëhuë Yosëri nosoroaton catahuarin, tosarahuë,” itërin.

¹⁵Orarinsó' co tiquiyatërasohuë', a'nara nanon yonsha pitënahuatón, huë'sarin ni'nin. Inaso nanon, Pitoiro hui'nin. Nípica itopi. (Pitoirosó', sha'huirahuëso chachin Nacoro hui'nin. Miricaquë hui'nahuaninsó'. Nacoronta Apraan iya'huain.) ¹⁶Nípicasó', noyápiroyanchin. Naporahuaton nanon, co quëmapiri së'huayatërarinhüé'. Canquiraahuaton posoquë nohuaramarin. Yonshanën amëntaitërinso pitënahuatón, panantapirinhüé', ¹⁷Apraan piyapinëni ta'arahuatón, icantonin. Icantahuaton, itapon:

—Canta apia'hua, yonshanën quëran pi'pian i'sha o'opainquën topirahuë, itërin.

¹⁸—O'oquë api, itërin Nípicali. Napotahuaton, yonshanën chinohuararin. Inapatoon o'shitacaso marë' së'quëtërin. ¹⁹Nani o'opachina, Nípicali itapon:

—I'sha maantarahuato, camiyoñpitanta o'opiquë ta'panchi nohuantopiso' o'oina', itërin. ²⁰Itahuaton, a'naromarëachin pë'tahuaro'sa o'opiquë, ta'panarin. Ya'ipi camiyo'ro'sa', o'ocai huarë' inaporin. ²¹Inapoaso', Apraan piyapinësho' co manta taponahuë',

topinan ni'sárin: “Têhuénchachin Sinioro catahuarinco ni'ton, ¿co topinan iratomaraco-huê ti?” ténin yonquiaton. ²² Camiyoro'sa nani o'opachinara, Apraan piyapinênso', oro quêran po'moitêra pochin nipiso' manin. Saota cramo pochin quê'ninso'. Ina masahuatón, Nípica nitêananênquê a'têntêrin. Naporahuaton cato a'sontanpa oro quêran nipiso', quêtêrin. A'naya a'naya pasa na'con cramo quê'ninso', quêtêrin. ²³⁻²⁵ Inapita quêtahuaton, natanin:

—¿Ma'ninta quêmaso' tata?

—Caso tatahuê Pitoiro. A'shinso', Mirica itopi. Tata pa'pinso' Nacoro itopi.

—¿Ya'huêrin canpita pênémaquê chinota'huaiso to?

—Ya'huêrin mini. Camiyoro'santa capacaiso ya'huêrin, itêrin Nipicari.

²⁶⁻²⁷ Ina natanaton, Apraan piyapinênso isonin. Isonin quêran Yosê chinotaton itapon: “¡Ma noyacha Siniorosoro paya! Inaso Yosê, hua'anêhuê Apraan natêrinso'. Têhuénchachin hua'anêhuê nosoroaton, noya catahuaantarin. ¡Quêmopinênpita pênênquê huarê' no'têquên quêninco!” ténin.

²⁸ Nípicaso' ta'arê'nachin a'shin pênênquê pa'nin. Inaquê ya'ipi naporinso sha'huontarin. ²⁹⁻³⁰ Nípicaso' a'na yo'in mashonên ya'huêtêrin. Inaso', Napano itopi. Po'moitêra pochin nininso' oshin quêtópiso' nicaparin. A'sontanparinsopitanta', nicaparin. Sha'huirinsonta natanahuaton, Apraan piyapinên yonicaso marê' posoquê ta'amarin. Ina pirayan, camiyonênpitare chachin huaniárin quênamarin. ³¹ Inaquê nontaton itapon:

—Huêquê api. Quêmaso' Sinioro noya catahuarinquên. ¡Co aipiran quêparitamaso ya'huêrinhuê! Nani pêi taparahué canpita marê'. Camiyoro'santa huê'êcaiso', nani taparahué, itêrin.

³² Napotohuachina, pêiquê pantapi huachi. Inaquê Napanori pê'pêtoro'sa chinohuararahuatón, camiyoro'sa a'carin. Apraan piyapinên, ca'taninsopitarê chachin nipa'morantêcaiso marênta', i'sha quêshirin. ³³ Cosharo acotohuachinara, Apraan piyapinênso' tapon:

—Co'huara coshachátêrapohuê', ma'marêsona huê'nahuêso'ton, sha'huita'huanquêmaso ya'huêrin, ténin.

—Ina'ton nipachin sha'huitocoi, itêrin Napanori.

³⁴ —Caso Apraan piyapinênco. ³⁵ Siniorori hua'anêhuê catahuamiatêrin ni'ton, pa'pi notohuaro' ma'sha ya'huêtêrin: Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita notohuaro' pê'tahuarin. Naporahuaton oro, prata inapita ya'huêtêrin. Piyapinênpitanta quêmapi'sa', sanapi'sa', inapita ya'huêtêrin. Camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta na'a pê'tahuarin.

³⁶ Naporahuaton sa'in Sara itopisonta', a'naíchin hua'huanin. Paiya nicaponahuê', quêmapi hua'huanin. Inari iporasó', ya'ipi hua'anêhuê ma'shanênpita, hua'anêntapon huachi. ³⁷ Hua'anêhuê camairincoso', natêca'huaso marê' nani Yoscoarê' ta'to sha'huitêrahuê. Naporo' napotêrinco: “Co isoporinquê Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huêrinhuê’.

³⁸ Tatahuêi quêran quêmopi ninaisopita ya'huêpiso parti têhuénchinso' paquê'. Inaquê pa'sahuaton, huêntonêhuê quêran chachin sanapi hui'nahuê marê' matomaquê'” itêrinco. ³⁹ Napotohuachinora, cari itêrahuê: “Quêmaso' hua'anêhuênquên nípíranhuê' nonchinquên: Pa'pato, co'so' sanapi yaimaquin-tahuachincohuê' ¿Ma'ta onpo'i?” itêrahuê. ⁴⁰ Napotohuatora, sha'huitêrinco: “Ni'quê', caso Sinioro iranên no'têquên pa'têrahuê ni'ton, anquêninên a'pararin catahuainquênso marê'. Ina nohuanton, noya pa'sahuaton sanapi quênamarin. Tatahuêi quêran quêmopinêhuê hui'nin chachin, hui'nahuê marê' matomaran. ⁴¹ Quêmopinêhuê co hui'nin yaa'pantihuachinquênhuê', naporo huarêáchin Yoscoarê' ténanso', co na'intarinquênhuê'” itêrinco.

⁴² Napoaton huê'sápatoi, ipora tahuêri posoquê canquirai. Inaquê Yosê nontato napotêrahuê: “Sinioro quêmaso Yosênquên. Hua'anêhuê Apraan chinotêrinquên. Ni'quê Sinioro. Têhuénchachin quêma catahuararanco noya huê'nahuê nipachinso', ⁴³⁻⁴⁴ iso poso pirayan nontaranquênso' natanco. Apira sha'huitohuatênquên inachachin niin tênahué. Inso nanonsona, i'sha macapon o'marinso', cari natanpato: ‘Canta pi'piyan yonshanên quêran i'sha o'opainquên, ichi. Napotohuato: ‘O'oque' api. Camiyonênpitanta

machi o'oina', ichinco. Ina quëran hua'anëhuë hui'nin marë' sanapi huayonanso', nohuitarahuë," itërahuë. ⁴⁵Orarahuëso', co tiquiyátërasocohuë', Nipica o'marin ni'nahuë. l'sha macacaso marë' yonshanën pitënahuaton, posoquë o'marin. Paaparahuato: "Canta api i'sha quëtoco topirahuë," itërahuë. ⁴⁶Napotohuatora, yonshanën a'naroáchin chinohuararahuaton, itaponco: "O'oquë api, camiyonënpitanta machi o'oina'," itahuatonco, o'shitërinco. Camiyoro'santa', o'shitërin. ⁴⁷Ina quëran cari natanahuë: "¿Ma'ninta quëmaso' tata?" itërahuë.

"Caso tatahuë, Pitoiro. Inaso', Nacoro hui'nin. Miricaquëya hui'nahuaninso'," itërinco. Itohuachincora, a'nara po'moitëra pochin nininso' nitëananëñquë a'tëntërahuë. Naporahuaton cato a'sontanpacaso quëtërahuë. ⁴⁸Ina quëran isonahuato, Sinioro chinotërahuë: "¿Ma noyanquëncha quëmaso' Sinioro paya! Quëmaso Yosënquën, hua'anëhuë Apraan natërinquën. Noya quënanco ni'ton, no'tëquën canquirahuë. Hua'anëhuë hui'nin acoantacaso marë' quëmopinën hui'nin chachin quëpatarahuë," itërahuë, Sinioro chinotato. ⁴⁹Iporaso huachi, sha'huitoco nitochi. ¿Tëhuëñchachin hua'anëhuë nosoroapoma ti? Co'so' nohuantohuatamahuë', sha'huitoco inanta nitochi. Nani nitotohuato ma'sona nica'huaso' yonquiarahuë huachi, itërin.

⁵⁰Napotohuachina, Napano, Pitoiro, inapitari itopi:

—Ya'ipi naporansopita Sinioro nohuanton naporin tënai. Napoaton, so'yachin nipachin. ⁵¹Ma'tana Nipica ya'huëarin. Siniorori ina pochin nohuantërin ni'quëhuarë', quëpaquë'. Hua'anën hui'nin so'yachin, itopi.

⁵²Napopiso natanahuaton, Apraan piyapinënso isonin. Isonahuaton, no'paquë huarë' monshomarin: "Yosparinquën Sinioro," itërin. ⁵³Ina quëran notohuaro' ma'sha quënin-sopita o'quirin. Oro quëran, prata quëran, ina quëranpita nipiso', Nipica nicanarin. A'mocasonta', pa'ton nininsopita quëtërin. A'shin, yo'in, inapitanta notohuaro' ma'sha pa'ton nininsopita quëtërin. ⁵⁴Naporo huarë' Apraan piyapinën, ca'taninsopitarë chachin, coshatopi, o'opi, napopi. Naporahuatona naporo tashi inaquë chinotopi huachi.

Tahuëririnquë capayatahuaton, Apraan piyapinënso Nipica pa'pin, yo'in inapita itapon:

—Ipora tahuëri hua'anëhuë ya'huërinquë yapaantarahuë ta'a, tënin. ⁵⁵Napopirinhuë', Nipica yo'inso a'shinë chachin, itapona':

—Shonca tahuëri tërantana nanon quëparichin. Ina piquëran noya imasarinquën huachi topiraihuë', itopi. ⁵⁶Itopirinahuë', Apraan piyapinënso napoantarin:

—Ama aquëtë huarë' ahua'quicosohuë'. Yosë nohuanton, noya huëcato, co topinan iratërahuë'. Napoaton hua'anëhuë ya'huërinquë pananta'huaso ya'huërin tënahuë, itërin. ⁵⁷Napohuachina, itaantapi:

—Pa'ahua nipachin nanon përahuá'. ¿Ma'tama ichinpoa pa'? topi. ⁵⁸Nipica përasahuatona', natanpi:

—¿Ipora tahuëri chachin nohuantëran iso quëmapi imacaso to? itopi.

—Nohuantërahuë mini, tënin.

⁵⁹Napohuachina, Nipica pacacaso nohuantopi huachi. Ina aso'sorinso sanapinta', a'pantopi. Naporahuaton a'napitanta piyapinënpita, sanapi'sa nininso' a'pantopi. Apraan piyapinën, ca'taninsopita, inapitanta noya a'papi huachi. ⁶⁰Nani yapa'pachina, yo'ini nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

"Oshira, Yosë catahuainquën.

Pa'pi nohuantërai, noya hua'huanaton,

notohuaro' amiparinpita ya'huëtiinquënso'.

Naporahuaton amiparinpitanta',

Yosëri catahuain inimiconënapita minsëra'piaina'," itërin.

⁶¹Nani nontohuachinara, Nipicaso piyapinënpitarë chachin, camiyoro'saquë ya'mitëahuatona', Apraan piyapinën imapi. Ina pochin Apraan piyapinën, Nipica matomarahuaton, huënantarin huachi.

⁶²⁻⁶³Naporo' Isacoso', Niquipi parti ya'huëarin. "Nanpiton ni'sáricoso' poso," itopiquë Yosë yonquiapon pa'nin quëran, huënantárin. Nani yatashirapaso', a'nanaya ni'pirinhuë',

ni'toro'sa camiyonënapitarë chachin canquirapi ni'nin. ⁶⁴Nipicanta', Isaco ni'sahuaton, camiyonën quëran nohuararin. ⁶⁵Nohuararahuaton Apraan piyapinën natanin:

—¿Inta pasoso' quëmapi canpoataquëchin huë'sarin? itërin.

—Ina mini Isaco. Hua'anëhuë Apraan hui'nin, itërin. Ina natanahuaton, Nipicaso niimomototërinso' në'mëtëquë, nipa'shinayatërin. ⁶⁶Canconpachinara, piyapinëni ya'ipi naporinso Isaco sha'huitërin. ⁶⁷Ina quëran Isacoso', a'shinco në'mëtë pëinënquë Nipica quëparin. Co hua'quiya quëranhuë' macaton, noya cancantërin. Pa'pi nosoromiatërin. A'shin marë' sëtápirinhuë', inapoaton noya cancantërin huachi.

25

Apraan Sitoraquë hui'nahuaninsopita

¹Apraanso', a'na sa'in ya'huëtaantarin. Inaso', Sitora itopi. ²Inaquënta hui'nahuaantarin. Inaquë hui'ninpitaso': Simiran, Cocosan, Mitan, Matian, Isopa, Soa, inapita. ³Cocosan hui'ninpitaso': Sipa, Titan, inapita. Titan quëran pipipisopitaso': Asororo'sa', nitosoro'sa', niomoro'sa inapita. ⁴Matian hui'ninpitaso': Ipan, Ihui, Anoco, Apitan, Iritan inapita. Ya'ipi inapitaso', Sitora quëran pipipi.

⁵⁻⁶Na'a hui'ninpita Apraan ya'huëtöpirinhuë', Isacoráchin pochin ya'ipi ma'shanënpita, quëtërin. Sitoraquë, Acaraquë hui'nahuaninsopitaso', pi'piyan pi'piyan ma'sha nicanarin. Naporahuaton, nanopiso chachin niquë a'parin. Pi'i pipirinso parti ya'huëcaiso marë' a'parin. Co nohuantërinhuë' Isacorë' napopináchin ya'huëcaiso'.

Apraan chimininsó'

⁷Apraanso ya'ipiya quëran, pasa canchisé shonca a'natérápo pi'i icanin. ⁸Nani noyá mashoya nipachina, mashori quëparin. Chiminpachina, shimashonënpita, quënancon-tarin huachi. ⁹Hui'ninpita: Isaco, Ismairo, inapitari, pa'pitopi. Maquipira naninque po'mopi. Maquipiraso', sha'huirahuëso chachin, insina nararo Mamiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Soaro hui'nin Ipron itopisoari, ina no'paso' hua'anëntöpirinhuë'. (Inapitaso' itiro'sa'.) ¹⁰Ina no'pa chachin iráca Apraan nanopipon itiro'sa', pa'antërin. Inaquë inanta', sa'inco' Sara itopiso' pirayan, po'mopi.

¹¹Apraan chiminpachina, Yosëri Isaco, catahuamiatërin. Inaso Nipicarë chachin: "Nanpiton ni'sárinco'so' poso," itopiso' pirayan, ya'huërapi.

Ismairo quëran pipipisopita

¹²Sha'huitëranquëmaso chachin, Apraan Acaraquëya hui'nahuanpachina, Ismairo itopi. Acaraso', iquipitoron. Sara piyapinën. Ismairo hui'ninpitaso', isopita: ¹³⁻¹⁵Paninantërinso' Nipayo itërin. Ina piquëran niantapisopitaso': Sitaro, Atipiri, Mipisan, Misma, Toma, Masa, Atar, Tima, Quitoro, Nahui, Sitima inapita. ¹⁶Ina nápo Ismairo hui'ninpita ya'huëpi. Shonca cato ya'ipiya quëran. A'naya a'naya no'panëna hua'anëntopiso', niapora'piapi. Ya'huëpisona inapotopi. Naporahuaton, inapitaso inahuara inahuara huëntonënaquë, hua'an ya'conpi.

¹⁷Ismairo pasa cara shonca canchisé pi'ipitaso' chiminin. Chiminpachina, pa'pitopi huachi. ¹⁸Ismairo quëran pipipisopitaso', Apira parti, Shor parti, inapita partiro'sari ahuananapirin. Inaquë, no'pa' macatona ya'huëpi. Iquipito notënanquë ya'huëpi. Ina partitaquëchin Iquipito quëran, Asiriaquë ira pa'ninsó' na'huërin. Iinpitari, co nohuantöpirinahuë', inaquë no'pa' macatona', ya'huëpi huachi.

Isaco hui'ninpita nasitërinso'

¹⁹Iporaso Isaco naporinso sha'huichinquëma': Inaso', Apraan hui'nin. ²⁰Catapini shonca pi'ipitaso', sa'arin. Pitoiro hui'nin Nipica itopiso', manin. Inaso yo'in, Napano itopi. Inapitaso' arano'sa itopi. Patan-aran parti ya'huëpi. ²¹Nipicaso', co nanitërinhuë hua'huanacaso'. Ina marë' Isaco Siniro nontërin. Napohuachina, nontërinso' natanahuaton, catahuarin ni'ton, Nipica cayorin huachi.

²²Catopia'huaya cayoaton, yo'namënuë niahuërapi natanin. Napoaton yonquirin. "Hua'huahuëpita iporaquëranchin niahuërapi ni'quëhuarë': ¿Ma'marëta aquëtë huarë' nanpiiso'?" tënin. Inapochin yonquiaton, Sinirori anitotacaso marë' nontërin.

²³Natanpachina, Sinirori itapon:

“Catopia'huaya cayoran.

Inapita shinpita quëran cato nacion pipipon.

Cato huënton nicatona', niahuërápona'.

Ipóra shimashonëna co'huara nasichátëraponahuë',

niahuëpiso pochin nicapona'.

A'nara chini chiniquën nanantapon.

Naporahuaton hua'hua nininsoari

masho masho nininso camairápon,” itërin.

²⁴ Napoin quëran, Nípica huaicaso nanirin. Catopia'huaya huairin. ²⁵ Quëchitërinsoso' quëhuashin aina'huatahuaton, ya'ipi anporotërin. Napoaton Isao* itopi. ²⁶ Ina pa'taso chachin, iionta', a'na imirin quëran Isao matocanahuaton, hua'huataantarin. Naporinso marë' inaso', Cacopo† itopi. Isaco saota shonca pi'ipitaso', hui'ninpita nasitapi.

Isao tëhuërinso'

²⁷ Catopia'huaro'sa noya so'sopi. Isaoso' hui'napitahuaton, ma'sha yonicaso pa'yatërin. Míso inantërin. Cacoposo nipirinhüë', co inaporinhüë'. Ya'huëpiquë pa'yatërin ya'huápaso'. ²⁸ Isaoso', pa'pini na'con na'con pa'yatërin. Inantërinso capaton, napotërin. Ya'huëre' Nipicaso', Cacopo na'con na'con pa'yatërin.

²⁹ A'na tahuëri Cacopo shantë a'itarin. Inapoaso Isaonta', inantapon pa'nin quëran, pa'pi canotërin huënantarin. ³⁰ Cacopo a'itërinso ni'sahuaton itapon:

—Nosoroco iya, tana yatëparinco caso'. Quëhuashin‡ coshara anpiranso', canta quëtoco ca'i, itërin. ³¹ Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Paninanquën ni'ton, na'con ya'huëtarinquën canacamaso'. Carinquën nipachin ya'huërchinquën. Naporo huarë' iso coshara quëtaranquën, itërin. ³² Napotohuachina, Isaoso' tapon:

—Ni'quë iyasha, tana caso yatëpararincó. Chiminpatoso', paninan ninahuëso marë' cana'huaso' ya'huëtërinso'pita, topinan quëran nisarín, itërin.

³³ —Yoscoarë' quëtaranquën itoco nipachin, itaantarin Cacopori. Napotohuachina, “Yoscoarë' quëtaranquën,” itërin. Inapoaton, Isaoso paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso'pita, co pa'yatërinhuë'. ³⁴ Naporo huarë' Cacopori, pan acotahuaton, shantë a'itërinso'nta o'huintërin. Nani ca'sahuaton, o'osahuaton, Isaoso' pa'nin huachi. Paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso', co manta pa'tërinhuë' pochin nitërin.

26

Isaco Quiraro ninanoquë naporinso'

¹ Naporo tahuëri'sa Isaco ya'huërinso parti panca tanarotopi. Apraan nanopiso tahuëri'sa napopiso pochin, ninin. Napoaton sa'in, piyapinënpita, inapitarë chachin Quiraro ninanoquë pa'pi. Huiristino copirno, Apimirico itopiso ya'huërinquë pa'pi.

² Inaquë Siniorori ya'notahuaton, itërin: “Ama Iquipitoquë pa'maquësóhuë'. Insëquësóna quëparitacaso', carinquën sha'huitaranquën. ³ Ipóra marëso', iso no'paquë ya'huëtaco'. Carinquën ca'tanatëinquën catahuaranquën. Ya'ipi iso no'pa', carinquën quëtaranquën. Shiparinpitanta', ina chachin quëtarahuë. Tataparin Apraan nani sha'huitërahüë ni'ton, quëtaranquëma'. ⁴ Ca nohuanto quëma shiparinpita, na'amiatapona'. Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huërinso nápo, ya'huapona'. Inapitari ya'ipi iso no'paro'sa hua'anëntapona'. Naporahuaton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinso'pita', shiparinpita quëran catahuaranahuë. ⁵ Apraanso': Ya'ipi sha'huitërahüësopita, camairahuësopita, pënënahüësopita, a'chintërahüësopita, ya'ipi inapita natërin ni'ton, naporahuë,” itërin.

* 25:25 Isao: Isaoso' piyapi anporo yonquiatona', ina pochin nohuitopi. † 25:26 Cacopo: Cacoposo', monatona'pi tapon naporin. ‡ 25:30 Itomo: Itomoso', quëhuashin coshara tëninso marë' inapochin Isao apoyatopi.

⁶ Siniorori napotohuachina, Quiraro ninanoquë quëparitopi. ⁷ Ya'huëhuano'sari Nipica ni'sahuatona', so'in natanpachinara: “Sa'ahuë,” ta'caso nipirinhue', të'huaton non-pinin: “Oshihuë,” tënin. “Nipica noyápiroyanchin ni'ton, ya'huëhuano'sari macapona'. Ya'huëre' caso tëpaponaco,” ta'ton naporin.

⁸ Hua'qui quëran pochin Apimircoso', huintananën quëran notëtarin. Notëtapirinhue', Isacori Nipica apinorarin quënanin. ⁹ Naporo' amatahuaton:

—jNipicaso', sa'an tënahuë! Ina niponahuë': ¿Onpoatonta', “oshihuë,” tënan? itërin.

—“Ina na'intërinco tëpaponaco caso',” ta'to naporahuë, itërin Isacori. ¹⁰ Napopirinhue', Apimircori itapon:

—jCo napochitoncoihuë pora! Onpichin sa'an inso ya'huëhuani tëranta', ichihuë'ërin. Ina marë' quiyaso' oshahuaintoihuë', itërin. ¹¹ Napotahuaton, piyapinënpita camairin:

—Inquëma tëranta iso quëmapihuë nipon, sa'inhue nipon së'huahuatama', tëhuëchachin chiminarama', itërin.

¹² Ina pi'iquë Isaco inaquë iminapäterin. Sha'to huachina, Yosëri catahuarin ni'ton, pa'pi notohuaro' nitërinso' manin. ¹³ Notohuaro' ma'sha ya'huëtahuaton, pa'pi ma'huan quëparitërin. ¹⁴ Pa'pi notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', piyapinënpita, inapita ya'huëtërin. Ina marë' huiristino'sari noyapatona', no'huipi. ¹⁵⁻¹⁷ Napoin quëran Apimircori Isaco itapon:

—Quëmaso' quiya quëran na'con na'con ma'huanan ni'ton, pipiquë huachi, itërin. Napotohuachina Isacoso', sa'in, piyapinënpita, pë'tahuanënpitarë chachin pa'pi. Quiraro motopianaquë, pa'sahuatona', inaquë quëparitopi. Iráca Apraan nanopipon, ina piyapinënpitari posoro'sa ihuapiso', huiristino'sari amëntarotopi.

¹⁸ Inaquë ya'huëapona pochin, naquëranchin ina posoro'sa ihuaantararin. Iráca pa'pincori nanopipon ihuapisopita, inapotaantapi. Ina chiminpachina huiristino'sari, amëntarotopirinhue', ina posoro'sa chachin ihuaantararin. Iráca pa'pincori ina posoro'sa nohuitërinso chachin, inarinta nohuitaantararin.

¹⁹ A'na tahuëri Isaco piyapinënpitari motopianaquë a'na poso ihuarapi. Ihuarapirinhue', no'pa quëran i' pipirinsó' quënanpi. ²⁰ Napoaponahuë', Quiraro motopianaquë, huiristino'sa ohuicanëna a'paipisopita, no'huitopi. Isaco ohuicanënpita a'paipisopitarë', nino'huitona niahuëpi: “jIso i'shaso', quiyaquën!” Niitatona', niahuëpi. Napoaton Isacori, apoyatërin: “Niahuëyatopiso' poso,” itërin. ²¹ Ina piquëran piyapinënpitari, a'na ya'huëre' ihuaantapi. Ina marënta', naquëranchin niahuëantapi. Inanta', Isacori apoyataantararin: “Niinimicotopiso' poso,” itërin. ²² Isacoso', sa'in, piyapinënpita, pë'tahuanënpita, inapitarë chachin, áquë pa'pi huachi. Inaquë a'na poso ihuantapi. Ina marëso' co huachi niahuëpihuë' ni'ton: “Cha'ëpisopita, posonën,” itërin. “Ipora tëhuëchinsó' Sinioro nicha'ërinpoa noya noya isëquë ya'huëcaso marë'” ta'ton, ina pochin ina poso nohuitërin.

²³ Ina quëran, Piirsipa parti paantapi. ²⁴ Naporo tashi Siniorori ya'notahuaton itapon: “Caso Yosëco. Tataparin Apraan chinotërinco.

Ama të'huaquësohue'.
Carinquën ca'tanatëinquën catahuamiataranquën.
Piyapinënhue' Apraan natërinco ni'ton,
ca nohuanton shiparinpita na'amiatapon,” itërin.

²⁵ Napotohuachina Isacoso', a'nara artaro inaquë ninin. Ina nisahuaton, Sinioro chinotërin. Inaquë ya'huapona pochin piyapinënpitari a'na ya'huëre' poso ihuaantapi.

Isaco Apimircorë anoyatërinso'

²⁶ A'na tahuëri Apimircoso', Quiraro quëran Isaco nontapon huë'nin. Aosato, Huicoro, inapitari ca'tanin. Aosatoso', amiconën. Huicoroso nipirinhue', capitán, sontaronënpita camairinso'. ²⁷ Canquihuachinara, Isacori itapon:

—Canpitaso co quë'yatomacohue', ya'huërama quëran ocoiramaco. ¿Ma'marëta iporaso' yaniantaramaco? itërin.

²⁸ —Tëhuëchachin quëmaso', Sinioro catahuamiatërinquën ni'nai. Napoaton yonquirai quëmarë'coi anoyata'huaiso'. Iso pochin anoyatahua': ²⁹ Quiyaso ya'huëraiquë, co ma'sha onpotërainquënhue', noya nicatëinquën, noya quëran a'parainquën. Napoaton quëmanta', ama ma'sha onpotocoisohue'. Yosë quëmaso' ipora noya nicatëinquën

catahuarinquén ni'ton, napotarainquén, itërin. ³⁰ Napotohuachinara, naporo chachin Isacori panca pita nitërin ni'ton, coshatopi, o'opi, napopi. ³¹ Tahuëririnqué tashiramichin, huënsëantahuachinara itohuara capini: “Yoscoarë' noya nini'tëhua' ya' huarihua',” nitopi. Ina quëran, nani anoyatahuatona': “Pa'sarai huachi,” topachinara, Isacori itapon: “Osharan paco', Yosë catahuainquëma',” itërin.

³² Naporo tahuëri chachin, Isaco piyapinënpitari huë'sahuatona', sha'huitiipi: “Poso ihuaráraisó', nani i'sha quënanai,” itiipi. ³³ Napotohuachinara, Apimircorë anoyatona': Yoscoarë' niitopiso', yonquiaton, ina pososo' aninahuanin, “Sipa” itërin. Napoaton ina ninanoso', ipora Iso quirica ninshitasoco huarënta' Piirsipa itopi.

³⁴ Isao catapini shonca pi'ipitohuachina, Cotita manin. Inaso', Piiri itopiso' hui'nin. Piiriso', Iti piyapi. Ina piquëran Isaoso', a'na maantarin, Pasima itopiso'. Inaso', Iron hui'nin. Ironta Iti piyapi chachin. ³⁵ Ina catoro'sa co Yosë imatonahuë', Isaco, Nipica inapita na'con asëtatona', aparisitopi.

27

Cacopo nonpinaton, iin ya'huërëterinso'

¹ Isaco noyá mashotohuachina, pëtorayataton co huachi quënantërinhuë'. A'na tahuëri hui'nin paninan Isao itopiso' përarin. Huë'pachina:

—Conpa, itërin.

—Ma'ta tata ya'huarahuë, itërin Isaori.

² —Ni'quë conpa, nani caso mashotërahuë. Payo chiminapo huachi. ³ Napoaton pë'chinanën, shinërenënpita, inapita masahuaton ma'sha yoniqué'. ⁴ Nani tëpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquén huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquén, itërin.

⁵⁻⁶ Napoaponahuë', Nipicanta Isao napotërinso natanarin. Napoaton ina tananquë paaso chachin, a'naroáchin Cacopo përaton sha'huitërin:

—¡Natanquë hua'hua sha'huichinquén. Nani iya masho tatari napotërinso' natay-atërahuë! ⁷ “Ma'sha yoniqué'. Nani tëpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran Siniro ni'tonëinquë chachin noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquén huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquén,” itërin.

⁸ Napoaton noya natanquë sha'huichinquén. ⁹ Pë'tahuaro'sa ya'huërinquë pa'sahuaton, cato chipoa'hua noya noyatopiso' macontarahuaton quëshico. Cari, tata masho costarinso chachin po'mochi. ¹⁰ Nani anpituhuato, quëmari quëpatëquë ca'in. Inapotohuatan, quëma noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquén huachi. Co'huara chiminyátërasohuë', inapochinquén, itërin.

¹¹ A'shini napotopirinhuë', Cacoporiso itapon:

—Iyahuëso anporohuan. Caso nipirinhuë', tomapico. ¹² Tatahuë së'huahuachinco, nohuitarinco. Nohuitatonco: “Cacopo nonpintarinco,” topachin, co inapotatoncohuë' ama huachi noya ya'huëca'huaso marëhuë' sha'huitarinco, itërin.

¹³ Itopirinhuë', a'shini itapon:

—Co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinquén hua'hua, ca marë' niin. Quëmaso sha'huitëranquënsó chachin nicaton, cato chipoa'hua quëshico, itërin.

¹⁴ Cacoposo', macontarahuaton a'shin quëshirin. Tëparahuaton, inari Isaco costarinso chachin, po'motërin. ¹⁵ Isao noya noya a'morinsopita në'mëtë pëinëinquë taparinsonta', manin. Inaquë Cacopo a'moantërin. ¹⁶ Naporahuaton, chipoa'hua sha'huëtë quëran, tanpaquënpita, cononën, inapita achinpitërin. ¹⁷ Inapotahuaton, po'morinsó sënanquë o'huintërin. O'huintahuaton, panë chachin pa'pin quëtacaso marë' hua'huin quëtërin.

¹⁸ Cacoposo', pa'pin ya'huërinquë ya'conahuaton, nontoonin:

—¡Tata! itërin.

—Ya'huarahuë conpa. ¿Inso hui'nahuëinquënta quëmaso'? itërin pa'pini.

¹⁹ —Ca mini Isaoco, paninantëranco'. Nani sha'huitëranco' quëshiranquén. Huënsëaton tata, ma'sha inanahuëso', ca'quë'. Ina piquëran noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ²⁰ Napotohuachina, Isacori natanapon:

—¿Onporahuatonta conpa a'naroáchin quënan quënanaransó'? itërin.

—Sinioro chinotëranso', inaso Yosë ni'ton, catahuarinco quënanahuasos', itërin Caco-pori. ²¹Pa'piniso nipirinhuë', itaantarín:

—Ya'carico nipachin së'huainquën. Tëhuëenchachin Isaonquën ninanso yanitotërahuë, itërin. ²²Napotohuachina, pa'pini së'huacaso marë' ya'caririn. Së'huarahuatón, tapon: “Isao pochin tanpaquënso' niponahuë', Cacopo pochin nohuianantërahuë,” tënin. ²³⁻²⁴Isao tanpaquën pochin anporohuaninso marë' co nohuitërinhuë'. Napoaponahuë' co'huara noya ya'huëcaso marë' sha'huichátërasohuë', naquëranchin nataantarín:

—¿Tëhuëenchachin quëma Isaonquën? itaantarín.

—Inaco mini, itërin Caco-pori. ²⁵Napotohuachina, Isacori itapon:

—Acotoco nipachin conpa inantëranso ca'i. Ina quëran nani coshatohuato, noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi, itërin. Napotohuachina, Caco-poro' pa'pin capacaso acotërin. Huinonta quëshirin. Isacoso', noya coshatahuaton, o'orin, naporin.

²⁶Inaporahuaton hui'nin itapon:

—Ya'cariatonco conpa apinoco, itërin. ²⁷Caco-pori pa'pin apinocaso marë' ya'caritohuachina, Isacori a'morinso huë'ëropinën imërin.

Naporo' noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Naporin ta'a, ina pochin mini huë'ëropitëran.

Siniorori catahuahuachina imin noya noyatërin.

Napohuachina pimoanahuaninso pochin quëmanta huë'ëropitëran.

²⁸Yosë nontërahuë ina nohuanton o'nan ya'huëchinquën.

Sha'tohuatón noya noya nitacaso marë' ya'huëchinquën.

A'napita nitërinso' mapi quëran, noya noya maquë quëmaso'.

Notohuaro' trico nitërinso' maquë capamaso'.

Notohuaro' huinonta ya'huëchinquën o'ocamaso'.

²⁹Hua'huayátërahuë piyapi'sa camaiquë'.

Naciono'santa të'huatatënen natëinënquën.

Iyaparinpitanta camaiquë'. Të'huatatënen inapitanta natëinënquën.

No'huitënen co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarin.

Inpitasona noya ya'huëcaso marë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarin,” itërin.

³⁰Isacori, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso', tonitërin. Tonitohuachina, inaso pa'pin ya'huërin quëran pipirin. Pipiso chachin, Isaonta inantapon pa'nin quëran huëntararin huachi. ³¹Huëntarahuatón, inantërinso po'mointarin. Anpirahuaton, pa'pin quëpataton, itapon:

—Huënsëquë tata, inantërahuëso po'motëranquën ca'quë'. Capaton noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ³²Napotohuachina Isacori natanin:

—¿Inquënta quëmaso'? itërin.

—Ca mini Isaoco, paninatërancoso', itërin. ³³Hui'nin natanahuaton, Isaco pa'pi pa'yantërin. Pa'yanaton ropa ropátarin quëran itapon:

—¿Inta nipachin apípora inantërinso po'morahuaton, quëshirinco? Co quëma can-quiyátërasënquënhuë quëshirinco ni'ton, nani ya'ipi ca'nahuë: “Isao mini,” ta'to, nani noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë. Ipora inaso', noya noya ya'huapon huachi, itërin.

³⁴Pa'pin naporinso natanahuaton, Isaoso co napion cancantaton na'nëmiatërin. Na'nëton pa'pin nontërin:

—¿Canta tata, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco! itërin ³⁵Itopirinhuë', pa'pini itapon:

—Iyaa'hua huë'sahuaton nonpintiirincó ta'a. Quëma pochin ancantato, noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë, itërin.

³⁶—¿No'tën chachin inaso', Cacopo itopi paya! ¿Nani catoro monararinco! Panin ninahuëso marë' ya'huëtiincoso nininso'ton, matërinco. Iporanta', tatahuë noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitiincoso' mataantarincó. ¿Co'tama canta', pi'piyan tëranta noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitaponcohuë' to? itërin. ³⁷Napotohuachina, Isacori itapon:

—Ni'quë conpa: Nani Cacopo sha'huitërahuë camairápainquënso'. Ya'ipi quëmopinën-pita camairápaso marë' nani sha'huitërahuë. Hua'huayátërahuë, trico, huino, inapita ya'huëtacaso marë' Yosë nontërahuë. Inasá tiquiantërahuë ni'ton, ¡quëma marëso' capa huachi ta'al itërin. ³⁸Itopirinhüë', Isaoris chiniquën nontaantarín:

—¿Iyayáchin noya ya'huëcaso marë' sha'huítacaso ya'huërin ti? ¡Canta onpopionta inapotoco! itërin. Napotahuaton chiniquën na'nëantarín.

³⁹⁻⁴⁰Napohuachina, Isacori itapon:

“Quëmaso nipirinhüë', noyaro'pa' aquëtë ya'huaran.

O'nán pahuaninquë ya'huëapon.

Noya ya'huëcaso marë' ahuëtápamasa ya'huapon.

Iya'hua camairáponquën.

Napoaponahuë', chini chiniquën nipatan,

iya'hua quëran, pipiaran huachi,” itërin.

Cacopo iin ta'ananpirinso'

⁴¹Naporo quëran huarë' Isaori Cacopo pa'pi no'huirín huachi. Inasá pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin ni'ton, naporin. Napoaton yonquirárin: “Payo tata chiminapon. Ina chiminpachin, Cacopo tēpaarahuë,” tēnin. ⁴²Isao napo yonquitërinso', Nipicaso nitotërin. Napoaton Cacopo amatahuaton, itapon:

—Ni'quë hua'hua. Iya masho, napotëranso marë' yatëparinquën natantërahuë.

⁴³Napoaton noya natanco sha'huichinquën. A'naroáchin Aran ninanoquë ta'aquë'. Api masho Napano pëinënquë paquë'. ⁴⁴⁻⁴⁵Inaquë paaton, hua'quimiachin yacapaontaquë'. Iya masho no'huítërinso' sanoquë huarë', inaquë ya'huëcontaquë'. Co huachi quënanpachinquënhüë', napotëranso' naniantapon. Naporo' huënantamaso marë' amataranquën. Co nohuantërahuë' naporo chachin catonquëma chiminamaso', itërin.

⁴⁶Ina quëran Nipicaso', Isaco nontapon pa'nin:

—Iti sanapi'sa Isaori maninso' co noyahuë' nipi ni'ton, chiminchináchin cancantërahuë. Cacopo ya'huërë' ina sanapi chachin, iso Canaan ro'tëquë ya'huërinso maantahuachin, chimina'huaso noya noya nisarín, tēnahuë, itërin.

28

¹Nipicari napotohuachina, Isacori, Cacopo amatahuaton, noya nontërin. Co no'huirinhüë'. Noya ya'huëcaso marë' sha'huitaton itapon: “Yosë noya catahuainquën conpa,” itërin. Napotahuaton pëninin: “Ama iso Canaan no'paquë sanapi máquësohuë'. ²Patan-aran parti tēhuëchinso' paquë'. Tata masho Pitoiro ya'huërinquë pa'sahuaton, api Napano hui'ninpita a'nara maquë'. ³Yosë ya'ipi nanitaparinso' catahuainquën. Na'a hui'nanpita quëchinquën. Quëma quëran na'a naciono'sa pipicaso marë' inapochinquën. ⁴Yosëri Apraan noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso chachin, quëmanta quëchinquën. Quëma shiparinpitanta', inachachin quëchin. Iso no'pa' ipora yacapatërhüaso', quëchinquëma'. Yosëri nani Apraan sha'huitërin ni'ton, quëtarinquëma',” itërin. ⁵Ina pochin Isacori Patan-aran parti Cacopo a'parin. Cacoposo' pa'sahuaton, Napano ya'huërinquë canconin. Nani sha'huirahuëso chachin inaso', Pitoiro hui'nin. Pitoiroso' Aran piyapi. Napanoso', Nipica yo'in miáchin. Nipicanta', Cacopo, Isao, inapita a'shina'.

Isao sa'antarinso'

⁶Isaoso', pa'pini, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso' ni'nin. Patan-aranquë sa'acaso marë' a'parinsonta', ni'nin. Naporahuaton, pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitapon pochin: “Ama Canaan sanapi máquësohuë’,” itërinsonata natanin. ⁷Pa'pini, a'shina, sha'huitërinso chachin Cacoponta', Patan-aranquë pa'ninso' ni'nin. ⁸Pa'pin inaporin ni'ton, Isaoso': “Canaan sanapiso', co tatahuë costarinhuë’,” tēnin. ⁹Napoaton, Ismairo nicapon pa'nin. Inaso', Apraan hui'nin. Inatohua paaton, Ismairo hui'nin Maarata itopiso' maantarín. Inaso', Nipayo oshia'huain. Nani cato Canaan sanapi macaponahuë', inanta maantarín.

Yosëri Cacopo ya'notërinso'

¹⁰⁻¹¹ Cacopo Piirsipa quëran pipirahuaton, Aran ira pa'tërin. I'huatohuachina, quë-paritërin huë'ëton pacacaso marë'. A'nara na'pi masahuaton, motoantacaso marë' acorin. Ina motoantaton huë'ërin. ¹²Naporo tashi huë'ëton, hua'narin: A'nara nampënan no'paquë paquërahuaton, Yosë ya'huërinquë huarë' nincanin ni'nin. Ina nampënanquë chachin, pancatë ni'ton, Yosë anquëninënpita a'naquën pantarapi, a'naquënso o'marapi. ¹³Naporahuaton, Siniro chachionta', ina pirayan huaniarin ni'nin. Inari nontaton, itapon: "Caso Siniroco. Quëmaquën Tata masho, Apraan itopiso' chinotërinco. Tata parionta chinotërinco. Quëhuëntëranso' no'pa' quëtaranquën. Shiparinpita', iso no'pa chachin hua'anëntapona'. Isoso no'pa', Canaan itopi. ¹⁴Ca nohuanto shiparinpita na'amiatapona'. Mo'shi pochin na'apona'. Norti parti, sor parti, pi'i pipirinso parti, pi'i ya'coniniso parti, ya'ipi inapita parti hua'anëntapona'. Quëma quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahué. Shiparinpita quëraonta inapotarahué. ¹⁵Ni'quë'. Carinquën ca'tanaranquën. Intópanta pa'patan, carinquën a'pairanquën. Carinquën chachin iso no'paquë quënantaranquën. Co onporonta pataranquënhuë', ya'ipi sha'huítëranquënso' naniquë huarë' catahuararanquën," itërin.

¹⁶Cacoposo' capayatahuaton, yonquirin: "Tëhuëchachin Siniro isëquë ya'huëapirinhué', co caso nitotërahuë'," tënin. ¹⁷Napoaton, pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton tapon: "Iso ro'tëso', Yosë chinotacaso marë' nóya. Isëquë chachin, Yosë pëinën* ya'huërin. Naporahuaton ¡Yosë ya'huërinso ya'coananën!" tënin.

¹⁸Tahuërinquë Cacoposo', tashiramiachin capayatahuaton na'pi motoantërinso manin. Masahuaton, nohuítacaso marë' onë pochin ahuanirin. Naporahuaton ina aipi toma opotërin. Inapotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁹Inaquë chachin iráca a'na ninano ya'huërin. Noso itopiso'. Ina pochin nohuítopirinhué', Cacopori nisha nininën acotaton, Pitiri itërin. ²⁰⁻²¹Inaquë Cacopori Yosë sha'huítaton itapon: "Quëma chachin ipora iratërahuëquë ca'tanco. Quëma nohuanton coshoro', a'moca'huaso', inapitanta ya'huëchincinco. Naporahuaton quëma nohuanton tatahuë ya'huërinquë, noya huënanta'i. Inapo catahuahuatanco: 'Siniroichin Yosënhué,' ta'to, chinotaranquën. ²²Iso na'pi onë pochin ahuanirahuësonta', quëma pëinën nisarin. Naporahuaton, ya'ipi quëtëranco quëran, pi'pian quëtáponquën. Shonca canahuato a'nara quëchinquën," itërin.

29

Cacopori Napano yacaparinso'

¹Cacopo pa'sápaton, pi'i pipirinso parti ya'huëpisopita ya'huërinquë canconin. ²Ninano ya'cari', a'na poso quënanconin. Ina pirayan cara huënton ohuicaros'a i'sha o'shitacaso marë' achinotapi. Ina pososo', pancatë na'pikuë a'tantopi. ³Ya'ipi ohuica huëntono'sa niyontonpachinara, a'paipisopitari nani quëran yamotahuatona', chi'huincapi. Ohuicanëna o'shitacaso marë' inapopi. Nani o'opachinara, naquëranchin inaquë chachin a'tantaantapi.

⁴Cacopori a'paipisopita natanin:

—¿Intoparanta canpitaso iyaro'sa'? itërin.

—Aran quëran quiyaso' ta'a, itopi.

⁵—¿Nohuítërama canpita Nacoro hui'nin, Napano itopiso' to? taantarin Cacopo.

—Nohuítërai mini, itaantapi.

⁶—¿Noya ya'huëarin? itaantarin.

—Noya mini ya'huarin, itopi. Napotahuatona':

—¡Ma'tana hui'nin Naqira itopiso' huë'sarin! Ohuicanënpitarë chachin huë'sarin, itaantapi. ⁷Naporo' Cacopo tapon:

—Yono pi'í ya'huëarin ni'ton, pahuanarin ohuicaros'a huë'ërinquë oncorapicaso'.

¿Onpoatonta co o'shitatoma pasto capacaiso marë' quëpaantaramahuë'? itërin.

⁸—Co nanitëraihué' inapoca'huaiso'. Ya'ipi ohuica huëntono'sa a'paipisopitarë chachin niyontonacaiso' ninarai. Naporo huarë' nanitërai na'pi chi'huincatahuato, ohuicaros'a o'shita'huaiso', itopi.

* 28:17 Yosë pëinën: Iprio nananquëso', Pitiri itopi.

⁹⁻¹⁰ Inapita nontaso', Naquiraso' pa'pin ohuicanënpitarë chachin canquirin. Inari pa'pin ohuicanënpita a'paitërin. Ina ni'sahuaton, Cacoposo' a'naroächin posoquë pa'nin. Pa'sahuaton, na'pitë masho chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton, apin ohuicanënpita o'shitërin. ¹¹ Ina quëran Naqira apinorahuaton: "I'huata oshi," itërin. Napotahuaton, na'nërarin. ¹² Cacopori sha'huitërin: "Caso quëmaquën tata, apihuëmiächin. Quëmaquën a'shacha Nipica itëramaso hua'huinco ni'to, naporahuë," tënin. Ina natanaton, Naquiraso ta'arë'nachin pa'pin sha'huitapon pa'nin.

¹³ Cantonahuaton sha'huitërin: "A'shacha Nipica hua'huin, Cacopo itopiso' canquirin," itërin. Ina natanahuaton, Napanoso ta'arë'nachin nicapon pa'nin. Quënanconahuaton apinorin. Apinorahuaton: "I'huata api," itërin. Nontahuaton pëinënquë quëparin. Inaquë Cacopori ya'ipi naporinso apin sha'huitërin. ¹⁴ Napanori natanahuaton itapon: "Quëmaso' tëhuënychachin quëmopinëhuënquën ninan," itërin.

Sanapi marë' Cacopo sacatërinso'

Cacoposo' Napano pëinënquë a'na yoqira' nani yacapatërin. ¹⁵ Ina piquëran Napanori itapon:

—Quëmopinëhuënquën nipiranhüë', co topinan asacata'huanquënso ya'huërinhuë'. Sha'huitoco onposo canacamaso nohuantëranso'. ¹⁶ Napanoso' cato hui'ninpita nano'sa ya'huëtërin: Paninanso' Nia itopi. Ina piquëran niantarinso', Naqira itopi. ¹⁷ Niaso', noyápiachin ya'pirahuanin. Naquiraso nipirinhüë', noyápiroyanchin, co máquën tëranta tëhuërinhuë'. ¹⁸ Cacoposo' Naqira costaton, apin itapon:

—Hui'nan hua'hua nininso', Naqira itëramaso nohuantërahuë. Ina marë' canchisë pi'ipi quëma marë' sacatarahuë, itërin. ¹⁹ Napotohuachina, Napanori itapon:

—Naporan ni'quëhuarë', quëmari maquë nipachin. Nishaso quëtacaso', co noyahuë'. Yacaponco sacatëquë nipachin, itërin. ²⁰ Inapaton Cacoposo' Naqira marë' canchisë pi'ipi sacatërin. Hua'qui sacatopirinhüë', Naqira pa'pi nosoraoton, cara tahuëriächin sacatërinso pochin cancantërin.

²¹ Nani canchisë pi'i sacatohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Acoantoco huachi hui'nan. Sha'huitëranquënso' nani nanirahuë huachi, itërin.

²² Napotohuachina Napanoso' ya'ipi ya'huërin pirayan ya'huëpisopita, amatërin. Cacopo sa'arinquë pita nicacaso marë' amatërin. ²³ Napoaponahuë' nani tashihuachina, Napanoso Naqira ya'huërenamën Niasa', Cacopo acoantërin. Inaso co nohuitatonhuë', ichihuë'ërin. ²⁴ Naporahuaton Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso Nia nicanarin. Camaicaso marë' nicanarin. Inaso sanapi Siripa itopi.

²⁵ Tahuëririnquë tashíramiachin Cacoposo', Nia ichihuë'ërinso ni'nin. Ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin. Napoaton Napano chinquën nontërin:

—¡Co napochitoncohuë pora! ¡Co'ta Naqira marë' nani sacatërahuë! ¡Nani nonpin-tëranco ni'sora! itërin.

²⁶ —Isëquëso api, co hua'hua nininso'ton, aso'yarahüë'. ²⁷ Nia mananso marë' a'na simana pita nicacaso ya'huërinso', naniquë'. Ina nanihuatan, Naqira ya'huëre' acoantaranquën. Canchisë pi'i chachin ca marë' sacatacaso' nohuantohuaton, inapotaranquën, itërin Napanori. ²⁸ Napotohuachina, Cacopo nohuantërin. Nia maninso marë' simana pita imapiso nanihuachinara, Napanori, Naqira ya'huëre' acoantërin. ²⁹ Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso' camaicaso marë' Naquiranta nicanarin. Ina sanapiso' Pira itopi.

³⁰ Nani acoantohuachina, Cacoposo', Naqira ichihuë'ërin huachi. Inapaton ina na'con na'con nosororin. Niaso nipirinhüë', co onpopinchin nosororinhüë'. Canchisë pi'ipi chachin Napano marë' sacataantacaso' niponahuë', nosororin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

³¹ Cacoposo', Nia co onpopinchin nosororinhüë'. Ina nitotaton, Siniorori catahuarin hua'huanacaso marë'. Naquiraso nipirinhüë', ina nohuanton chachin, co nito hua'huaninhüë'. ³² Niaso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. Inaso', Nopino itërin. "Sinioro sëtërahuëso' nicaton, catahuarinco. Hua'huanahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë nosoroaponco huachi," ta'ton, ina pochin hua'huin nohuëtërin. ³³ Naquëranchin, cayoantarahuatón, quëmapia'huaya huaiantarin. Inaso', Simion itërin. "Nocaninacoso' Sinioro natanin. Natanaton catahuarinco. Napoaton a'na hua'huasha quëtaantarinco," ta'ton, ina pochin hua'huin nohuëtërin. ³⁴ Naquëranchin cayoantarahuatón, quëmapí chachin

hua'huantarin. Inaso', Nihui itërin. “Nani cara hua'huanahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë na'con na'con chinpitaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁵Niaso', naquëranchin cayoantarahuaton quëmapia'hua chachin huaiantarin. Inaso Cota itërin. “Iporaso' huachi, Sinioro pa'yatato chinotarahuë,” ta'ton ina pochin hua'huin nohuitërin. Nani catapini hua'huanahuaton, copi tënin huachi.

30

¹Naquira co nito hua'huanaonhuë', cainpain noyaparin. Napoaton so'in itapon:

—Hua'huantoco canta'. Co'so' hua'huantohuatancohuë', chiminarahuë, itërin.

²Cacoporiso nipirinhue', no'huiton itapon:

—¡Co caso Yosëcohuë'! Ina co nohuantërinhuë ni'ton, co hua'huanahuë', itërin.

³Napotohuachina, so'in itapon:

—Ni'quë'. Piyapinëhuë' Pira itëréhuaso', maquë topirahuë. Ina mapatan hua'huantochin, cari masarahuë. Hua'huahuë chachin nicacaso marë' masarahuë.

⁴Inapoaton, Naquirari piyapinë Pira itopiso', so'in acoantërin. Acoantohuachina, ichihuë'ërin. ⁵Piraso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. ⁶Naporo' Naquira tapon: “Isoso hua'huasha, Tano itarahuë. Yosë nontërahuëso' natanatonco: ‘Tëhuëchachin quëmaso' noya ninan ni'ton, catahuanquën huachi,’ itërinco. Napoaton a'nara hua'huasha quëtërinco,” tënin. Ina yonquiaton ina pochin nohuitërin. ⁷Ina quëran Pira cayoantarahuaton, quëmapia'huaya chachin huaiantarin. ⁸Naporo' Naquira taantarin. “Iso hua'huashaso', Nipitari itarahuë. Na'con caipayarë'co nichinitërai, iporaso huachi nani minsërahuë,” ta'ton ina pochin nohuitërin.

⁹Nianta co huachi hua'huanacono nanitërinhuë'. Napoaton piyapinë Siripa itopiso' Cacopo acoantërin. ¹⁰⁻¹¹Siripa ya'huëré' cayoaton hua'huantochina, Niaso tapon: “¡Ma noyacha nisharahuë paya! tënahuë. Napoaton iso hua'huashaso', Caro itarahuë,” tënin. ¹²Ina piquëran Siripaso', a'na ya'huëré' hua'huantarin. ¹³Naporo' Niaso' tapon: “¡Ma noyacha ya'huërahuë paya! Iporaso ya'ipi sanapiro'sa': ‘¡Ma noyacha inaso ya'huërin paya!’ itaponaco ta'to, iso hua'huashanta', Asiri itarahuë,” tënin.

¹⁴Trico macacaso tahuëri'sa', Nopino pa'sahuaton, mantracora huayo itopiso' quënanconin. Ina masahuaton, a'shin quëshimarin. Ina quënapataton Naquirari itapon:

—Hua'huantochina mantracora huayo quëshirinquënso', quëtoco canta topirahuë, itërin.

¹⁵Napotopirinhue', Niari itapon:

—Ayon caira. ¡Ama napopitëraquësohuë'! ¡So'yahuë nani osëretëranco! Hua'huahuë ya'huëré' mantracora huayo quëshirincosonta' ¿yosëretëraantamaranco ti? itërin.

—Ina quëtohuatanco, ipora tashi Cacopo quëmarë' huë'ëpon, itërin Naquirari. ¹⁶Tashi huarë' Cacopo pasto quëran huënantahuachina, Niari nacapirahuaton:

—Hua'huahuë mantracora huayo quëshirincoso', nani Naquira quëtërahuë. Quëmaro'co ipora tashi huë'ëca'huaso marë' inaquë pahuëretërahuë, itërin.

Napotohuachina, naporo tashi Niaso', Cacopo huë'ëparin. ¹⁷Hua'huanacono marë' orarinso Yosëri natanahuaton, catahuarin. Napoaton Niaso', a'natërápo hua'huinpita nicacaso' cayoantarin. ¹⁸Nasitohuachina tapon: “Isoso' hua'huasha, Isacaro itarahuë. Camairahuëso sanapi so'yahuë acoantërahuë ni'ton, Yosë acanarincó,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ¹⁹Ina quëran Nia cayoantarahuaton, saota nicacaso' hua'huantarin. ²⁰Nasitohuachina taantarin: “Iso hua'huashaso', Saporono itarahuë. Noya nininso chachin Yosë nicararincó. Nani saota hua'huasha a'notërahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë noya noya ni'sarincó,” ta'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹Nitiquioninquë Niaso', sanapia'huaya hua'huantin. Nasitohuachina, Tina itërin.

²²Naquiraso co hua'huana'pihuë ni'ton, na'con Yosë nontërin. Napohuachina, napoayan quëran nosoroaton a'panirin. Ina nohuanton hua'huantin huachi. ²³Paninantërinso' huaihuachina, tapon: “Co hua'huana'picohuë' nicato tapanápirahuë'. Yosë chachin catahuarincó ni'ton, hua'huantato co huachi tapaná'huaso ya'huërinhuë'. ²⁴A'na ya'huëré' Sinioro quëtaanta'inco topirahuë,” ta'ton, Cosi itërin.

Cacopo Napanorë', ninonpintopiso'

²⁵Cosi nasitërin piquëran Cacoposo', Napano itapon:

—Ya'huërahuëqué chachin yapanantapirahuë'. ²⁶ Sa'ahuëpita, hui'nahuëpita, inapita quëtoco. Nani inapita marë' sacatërahuëso' nanirin. Quëma nitotëran onpo sacatërahuësona ni'ton, quëpai huachi topirahuë, itërin. ²⁷ Napotopirinhüë', Napanoriso' itapon:

—Ama napoquësohuë api. Quëma yacaparanco ni'ton, Siniro catahuarinco. Ani'tato, ina nitotërahuë. Napoaton quëparitëqué tënahüë. ²⁸ Sha'huütoco onposona canacamaso nohuantëranso'. Nápo chachin pahuëré'inquën, itërin.

²⁹ Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Quëma marë' onpo sacatërahuëso', nani nitotëran. Pë'tahuanënpitanta noya a'pairahuëso', nani nitotëran. ³⁰ Co'huara huë'shátërapohüë', caraíchín ya'huëtërinquën. Iporaso nipirinhüë', pa'pi notohuaro' na'amiatërin. Huë'nahuë quëran huarë' Siniro catahuarinquën. Iporaso huachi canta', caora marë' sacata'huaso' nanirin huachi, itërin.

³¹—Caquë chachin sacataantacaso marë' ¿onpota pahuëré'inquën? taantarín Napano.

—Ama coriqui pahuërcosohüë'. Apira sha'huítaranquënsó' nohuantohuatan, quëma marë' sacataantarahuë. ³² Ipora tahuëri pë'tahuanënpita huëntonënuqué pa'sarahuë. Pa'sahuato, yaráton carniroa'huaro'sa', niquë acoarahuë. Naporahuaton chipoa'huaro'santa ninshipiton nipiso', niquë acoarahuë. I'coapi nipisopitanta inapotarahuë. Inapita quëran pahuëré' quënana'huaso marë' napoarahuë. ³³ Inapohuato, a'na tahuëri canarahuëso ni'quihuatan, no'tëquën sacatërahuëso nitotaran. Pë'tahuatërahuëqué, i'coapiro'sa', ninshipitono'sa inaparáchin chiporo'sa quënanaran. Naporahuaton, yaráton carniro'saráchin quënanaran. Nisha quënanpatanso', ihuaranquën ni'ton, naporin, itërin Cacopori.

³⁴—Noyapa'. Inapoa'a nipachin, tënin Napano.

³⁵ Napoaponahuë', naporó tahuëri chachin inaso chiporo'sa hui'tonpi nipisopita, i'coapi nipisopita, nisha acorin. Chipo sanapi'santa ninshipiton, nipiso', inaquë acorin. I'coapiro'sa', máquënsó tëranta huiritopisopita, inapitanta inaquë chachin acorin. Ya'ipi yaráton carniroa'huaro'santa', inapotërin. Inapotahuaton hui'ninpitari a'paicaiso marë' quëtërin. ³⁶ Ina quëran, pë'tahuaro'sa huayoninsopitarë chachin Napanoso', Cacopo ya'huëarin quëran, cara tahuëri iratatë pa'në'pa', pa'pi.

Cacoposo nipirinhüë', co manta taponahuë', a'napita ohuicaro'sa Napanonquën a'paitarin. A'paitapon pochín canacaso marë' isoporin: ³⁷ Nara së'paro'sa huara napapiráchin nanpi së'patërinso' pë'shitërin. Isopita nararo'sa së'paquën napotërin: Aramo, ni'to', tanpapi, inapita së'paquën manin. Masahuaton, hui'tona'piarin. Hui'toninsopitanta', i'shotëra'piarin. Acopo huiritërinso ya'nocaso marë', inapotërin. ³⁸⁻³⁹ Ina quëran huararo'sa hui'tonanpinan nininso', pë'tahuaro'sa huëntonënnotënanquë acorin. I'sha o'opiquë acorin. Inaquë pë'tahuaro'sa nito/quëpi ni'ton, naporin. Huararo'sa notërahuatona quëmapi nipisopita to/quëtópi. Inapohuachinara hui'ninpitaso': Hui'tontono'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapita hua'huatapi. ⁴⁰ Naporó Cacoposo', inapita nisha acorarin huachi. Inapotërinso', Napano pë'tahuanënpita yaratonos'a', hui'tontono'sa', inapita notënanquë acoonin. To/quëcaiso marë' acoonin. Inapoaton Cacoposo', Napano pë'tahua huëntonënn quëran na'apisopita, inaora huëntonënnquë acoaton ana'atarin huachi. ⁴¹ Panca panca pë'tahuaro'sa nipisopita huë'naitohuachinara, i'sha o'opiquë huararo'sa acorin. Nito/quëapona pochín huararo'sa notëcaiso marë' naporin. ⁴² Mashiraa'huaro'sa huë'naitohuachinaraso', co huararo'sa acorinhüë'. Napoaton pi'píra'huaya nipisopitaso', Napano marë' ninin. Ya'huëré' panca pancaro'saso', inaoranquën ninin. ⁴³ Inapoaton inaso', pa'pi ma'huanin. Pa'pi notohuaro' ohuica ya'huëtahuaton, piyapinënpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. Notohuaro' camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta ya'huëtërin.

31

Cacopo, mi'sën ta'ananpicaso yonquirinso'

¹ Ina quëran Cacoposo', mi'sënpitari pinorinso' natantërin: “Cacoposo' tata pë'tahuanënpita matahuaton, pa'pi ma'huanin,” topi natantërin. ² Naporahuaton Napanori chachinta', co huachi iráca pochín nitërinhuë' ni'nin. ³ Naporó' Siniorori Cacopo itapon: “Tataparín, quëmopinënpita, inapita ya'huërinso parti panantaquë'. Carinquën ca'tanatënnquën catahuanquën,” itërin.

⁴ Ina natanaton, Naquira, Nia inapita pastoque amatërin. Inaora ohuicanënpita a'pairinquë amatërin. ⁵ Huë'pachinara, itapon:

—Tataparima co huachi iráca pochin noya ni'nincohuë'. Yosëso nipirinhue', ca'tanatonco catahuarinco. Inaso' tatahuëri chinotërinso'. ⁶ Canpitaso', nani nitotërama tata marë' chiniquë sacatërahuëso'. ⁷ Naporahuaton nonpintahuatonco co no'tëquë pahuëërincohuënta', nitotërama'. Napoaponahuë', Yosë catahuarinco ni'ton, co aquëtë huarë' ihuarincohuë'. ⁸ A'na tahuëri tataso' tënin: "Ninshipitono'sa quëchinquë sacatëranso marë'," topachina, ya'ipi sanapi ninshipitonáchin hua'huanpi. A'na tahuërinta': "Hui'tontono'sa quëchinquë sacatëranso marë'," taantahuachinaso', hui'tontono'sáchin hua'huataantapi. ⁹ Yosë nohuanton ina pochin tata pë'tahuanënpita hua'huatopi. Canpoanquë nicacaso marë' napopi.

¹⁰ A'na tahuëri pë'tahuaro'sa huënaitsa', hua'narahuë. Chipo mashoro'sari, chipo sanapi'sa to'quësapi hua'narahuë. To'quëtona'piro'saso', a'naquëso hui'tonpiro'sa', a'naquëso ninshipitono'sa', a'naquëonta i'coapiro'sa', inapita quënanahuë. ¹¹ Naporo chachin Yosë anquëninën përarinco: "¡Cacopo!" itërinco. Itohuachincora: "Isëquë nisarahue," itërahuë. ¹² Naporo' anquëni itërinco: "Noya ni'quë", ya'ipi chipo mashoro'sa', chipo sanapi'sa to'quëpisopita, hui'tonpiro'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapitaráchin to'quërapí. Napano nonpintërinquëso nitotato, ni'nanso chachin a'ninquënta nicacaso marë' catahuananquë. ¹³ Ca mini Yosëco, iráca Pitiriquë ya'notëranquë. Inaquë na'pi tomaquë opotahuaton, chinotaancoso marë' acoran. Naporahuaton inaquë chachin casáchin chinotaancoso marë' sha'huitëranco. ¡Manóton huëquë pa'a! Iso no'pa quëran pipirahuaton, hua'huatëranso no'pa parti panantaquë'," itërinco, tënin Cacopo.

¹⁴ Ina topachina, Naquira, Nia, inapitari itapon:

—Quiyanta mini tata chimpachin, co huachi ma'sha tëranta maca'huaiso ya'huërinhuë'. ¹⁵ Naporahuaton ipora chachin nisharo'sa pochin tata ni'nincoi huachi. ¡Pa'anpitërarincoi ni'ton, quiya marë' pahuëëraton ina nápo sacatëran! ¹⁶ No'tëquë chachin Yosëri, tata ma'shanënpita, matahuaton, canpoa quëtërinpoa'. Inaso' canpoanquë, hua'huanpoapitanquë. Napoaton, ma'sona Yosë sha'huitërinquënsa', niquë huachi, itopi.

Cacopo ta'arinso'

¹⁷⁻¹⁹ Sa'inpitari napotërin ni'ton, Cacoposo Canaan parti panantacaso yonquirin. Pa'pin ya'huërinso no'paquë paantacaso marë' tapatarin huachi. Napanoso' a'na parti ohuicanënpita ya'iapon pa'nin. Inaquë pa'ninso' Naquirari, pa'pin mamananshinënpita ihuarin. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin mosharinso', ihuarin. Cacoposo' sa'inpita, hui'ninpita, inapita, camiyoro'saquë a'mitërin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, ya'ipi inapita quiquirin. Ya'ipi inapitaso', Patan-aranquë sacataton canarinso'. ²⁰ Inapoaton Cacopori, Napano nonpintahuaton, co sha'huitaponahuë' huëshirin. ²¹ Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin Cacoposo', ta'arin. Co hua'quiya quëranhuë', lopiratisiiquë pëntoitahuatona', Carata motopiro'sa parti, notëë'tërin.

Napanori Cacopo imaquirinso'

²² Cara tahuëri quëran Napanoso', Cacopo ta'arinso' nitotërin. ²³⁻²⁴ Ina nitotaton, quëmopinënpitarë chachin, imaquirin. Canchisë tahuëri quëran, Carata motopiro'sa parti canqui. Napoaponahuë', naporo tashi Yosëri huë'ënquë ya'notaton itapon: "Natanquë Napano sha'huichinquë. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in," itërin. Tahuërianpituaton Napanoso', ²⁵ piyapinënpitarë chachin Carata motopiro'saquë Cacopo nincantopi. Ina motopiro'saquë inanta', huëntonënë chachin chinotopi. Napanonta ina motopiro'saquë chinotaponahuë', co niquënyatërapihuë'.

²⁶ Cacopo quënanahuaton, chiniquë nontërin:

—¡Pa'pi co noyahuë' ninan! ¡Co nonpinchitoncohuë' pora! Ahuëthuatë sanapi'sa manëso pochin hui'nahuëpita quëshiaranco. ²⁷ Nonpintatonco, co sha'huitaponcorahuë' ta'aiaran. ¡Co naporëhuë'! Ya'huëranquë yapaantaranso sha'huitëranco naporini, noya ninontatëhua capa cancanchitërihuahuë'. Pita nicatëhua': Tonton, arpa, inapita pi'nipiquë ninonchitërihuahuë'. ²⁸ Hui'nahuëpita, shihuëpitanta', ichita'airan

ni'ton, co apinoto nonta'huaso' quëtërancohuë'. ¿Co manta yonquirëhuë pochin ninnan! ²⁹Nohuantërahuë naporini, ma'shátërahuë ya'ipinquëma ana'inchitëncuëmahuë'. Napoaponahuë', achin tashi chachin Yosë nontërinco. Inaso' tataparionta chinotërin. Huë'ëhuëquë ya'notatonco nontërinco: "Natanquë Napano sha'huichinquën. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in," itërinco. ³⁰Tataparin ya'huërinquë ya'nipishahuë yapantaton huë'saran ni'quëhuarë', ¿co mamanshinëhuëpitato' ihuatonco quëitonhuë' pora! itërin Napanori.

³¹Napotohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Të'huatatëncuën topinan huë'sarahuë: "Paanta'huaso sha'huitohuatoso', sa'ahuëpita osëretamarinco," ta'to, naporahuë. ³²Nipirinhuë', insosona tëranta mamanshinënpita matahuatëncuën, quësahuachin, ¿chimiin! Ma'sona tëranta quëmaquën nininso' quësahuato, ya'ipi quëmopinënpita ni'tonëncuë a'noquë'. Inapotaton quëpamantaquë', itërin. Napopirinhuë' Cacoposo', Naquirari pa'pin mamanshinënpita ihuarinso', co nitotërinhuë'. ³³Naporo' Napanoso', mamanshinënpita yoniton patë patërantarin. Cacopo në'mëtë pëinëncuëton ya'conin. Pipirahuaton, Cacopo cosonanënpita nininquë, ya'coantarin. Nianquën nininquënta ya'conaponahuë', co mamanshinënpita quënaninhuë'. Ina quëran pipirahuaton, Naquiranquën nininquë ya'huëré' ya'coantarin. ³⁴Naquiraso' mamanshiro'sa masahuaton, po'orin. Camiyocuë huënsëcaiso marë' nitopisoanaquë po'orin. Inapotahuaton, ina aipi huënsëtërin. Pa'pinso' ya'ipi në'mëtë pëianaquë yonipirinhuë', co quënaninhuë'. ³⁵Naquirari itapon:

—Tata, co huanirahuëso marë'huë', ama no'huicoso'huë'. Sanapico' inachintëraiso tahuëri nanitërinco ni'ton, huënsëárahue', itërin. Napanori mamanshinënpita yonisápirinhuë', co quënaninhuë'.

³⁶Co quënanpachinahuë', Cacopo ya'huëré' no'huitaton Napano chinícuën nontërin.

—¿Maquëta tëhuëtëranquën ni'nan? ¿Ma'ta onpoato oshahuanahuë ni'ton, co napion cancantaton imaquirancoso'? ³⁷Ya'ipi ma'shanëhuëpita o'quiaton yoniran. ¿Ma'ta quënaparanco quëmaquën nininso'? Ma'sona quënanpantan, a'ninquechin, quëmopinënpita notënanquë acoquë'. Quëmopinëhuëpitarinta', ni'in. Inapita sha'huichinpoa' insosona no'tëquën noninso'. ³⁸Cato shonca pi'i quëma marë' sacatërahuë. Naporo' co a'na ohuica tëranta', co a'na chipo tëranta ana'huarinhuë'. Huëntonënpita quëran, co a'na carniro tëranta', capitëranquënhuë'. ³⁹Ni'niro'sari pë'tahuanënpita tëpahuachinara, co onporo tëranta a'nota'huanquënso marë' quëshiranquënhuë'. Caoranquën masahuato, acoantarahuë. Tahuërihuë nipun, tashihuë nipun, ihuatohuachinanta', ca apahuëretëranco. ⁴⁰Tahuëri nipachina pi'i acorinco, tashinta nipachina sëhuën acorinco. Pë'tahuaro'sa a'païto, huë'ëi natanahuë. Inapoato nohuantaso' parisitërahuë. ⁴¹Cato shonca pi'i quëma marë' sacatato, ya'ipi inapita ahuantërahuë. Cato hui'nanpita marë' shonca catapini pi'ipi sacatërahuë. Pë'tahuanënpita marënta', saota pi'i sacatërahuë. Naporahuaton, apira apira pochin nisha nisha cana'huaso sha'huitëranco. ⁴²Apraan chinotërinso catahuarinco. Tata Isaconta', inachachin chinotërin. Co'so' ina catahuarincohuë naporini, topinamiáchin ya'huërahuëquë a'pa'itoncohuë'. Yosëso nipirinhuë', parisitërahuëso' nitotërin. Chinícuën sacatato ma'sha ya'huëtërinco'sonta', nitotërin. Napoaton achin tashi pëneninquën, itërin Cacopori.

Cacopo, Napanorë' anoyatopiso'

⁴³Cacopori napotohuachina, Napanoso' tapon:

—Isopita catoro'saso', hui'nahuëpita. Isopita hua'huaro'santa shihuëpita. Pë'tahua huëntono'santa', caquën. Ya'ipi isëquë ni'nanso', caquënáchin. Napoaponahuë', hui'nahuëpita catahua'huaso marë' ya'ipi quëchi nipachin. Shihuëpitanta quëchi.

⁴⁴Napoaton huëquë pa'a Yoscoarë' niitatë anoyata'a. Catonpo chachin anoyatërehuaso ayonquinposo marë' inapoa'a, itërin. ⁴⁵Napotohuachina, Cacoponta', "Noyapa'," tëcaton, a'nara na'pi manin. Ina masahuaton, onë pochin ahuanirin. ⁴⁶Naporo' quëmopinënpita camairin:

—¿Na'piro'sa yontonco! itërin. Itohuachina, ya'ipiya quëran na'piro'sa yontonpi. A'mitë a'mitëtahuatona', panca imopi. Ina quëran, ya'ipiya coshatopi, na'piro'sa a'mitë a'mitëtëpiso pirayan coshatopi. ⁴⁷Napanoso' inaora nanamëncuë, ina ro'të nohuitaton,

“Quicaro Saatota,” itërin. Cacoporiso nipirinhue', inaora nanamënquë ina ro'të chachin, Carata, itërin. ⁴⁸Naporo' Napano tapon:

—Iso na'piro'sa imorëso', catonpo chachin ayonquiarinpo Yoscoarë' ta'të ipora tahuëri anoyatërëso'. Napoaton, ina no'paso' ipora huanta Carata, itopi. ⁴⁹⁻⁵⁰Napora huaton Misa itopi anta': “Nipatohuatë, co huachi niquënanarihuë'. Napoaponahuë', Sinioro chachin ni'inp'o'. Co insonta ya'huërëquë naporëso ni'pirinpohuë', Yosë chachin ni'inp'o'. Napoaton ama hui'nahuëpita no'huiton aparisitëquësohuë'. Ama aquëtë chachin sanapi'sa maantaquësohuë'. Ina marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco,” itërin. Ina naporinso marë' ina pochin ina no'pa' nohuitopi.

⁵¹Napanoso' aquëtë chachin Cacopo sha'huitaantarin:

—Ni'quë'. Na'pi imorahuëso ya'huëarin. Onë pochin na'pi ahuanirahuësonta ya'huarin. Ya'huërëhuaso huáncana inapita acorahuë. ⁵²Inapita ayonquiarinpo ama quëmanta ma'sha onpotancoso marëhuë', isëquëran pëntonquësohuë'. Co ca tëranta ma'sha onpota'huancënso marë' isëquëran pëntona'huaso ya'huërinhuë'. ⁵³Canpo capini nanan ya'huëhuachin, Yosë chachin anitochinpo', inquënposona tëhuërëso'. Ina Yosë chachin quëmaquën tata masho Apraan, chinotërin. Caquën tata masho Nacoronta chinotërin. Inquënposo tëhuëhuatë', ina chachin ana'inchinpo', itërin. Napotohuachina, Cacoposo': “Caquën tata chinotërinso ni'sárinco ni'ton, co napoarahué',” tënin. ⁵⁴Inapoatona anoy-atohuachinara, Cacoposo inaquë chachin Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëparin. Nani Yosë chinotohuachinara, quëmopinënpita ichichoshatërin. Ya'ipiya coshatopi. Nani coshatohuachinara, inaquë chachin huë'ëantapi.

⁵⁵Tahuërinquë tashíramiachin Napanoso' huënsëintarahuaton, hui'ninpita, shinpita, inapita apinora'piarin: “Yosë catahuainquëma noya paco',” itahuaton ya'huërinquë pa'mantarin huachi.

32

Cacopo, Isarë' niquënanpiso'

¹⁻²Napano piyapinënpitarë chachin pa'mantahuachina, Cacoponta piyapinënpitarë chachin paantarin. Paasoí Cacoposo', Yosë anquëninënpitari nacapirin. Inapita quënanahuaton, tapon: “Isopitaso', Yosë sontaronënpita huënton. Catahuainacoso marë' a'paimarinso',” tënin. Napoaton ina ro'tëso': Maanain*, itërin.

³⁻⁴Naporo' Cacoposo', comisiono'sa Isao sha'huitacaiso marë' Sëir no'paquë a'parin: “Iya'hua huënantárin ni'ton, iso pochin nanan a'patiarinquën: ‘Ca iya masho huënantárahüë. Ma'sona quëma camaitëranso nisarahüë. Cato shonca pi'ipi api Napano ya'huërinquë yacapatërahüë. ⁵Na'a ohuacaro'sa', moraro'sa', ohuicaro'sa', inapita ya'huëtërinco. Piyapinëhuëpitanta', quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërinco. Iso nanan, a'pataranquën noya ninicaté ya'huëantacaso marë' tënin, itoco',” itërin. Napotahuaton a'parin.

⁶Comisiono'sa huënantahuachinara, Cacopo sha'huitiintapi:

—Iya masho Isao nicapoi a'parancoi ni'toi, pa'nai. Huë'saranso nitotaton, inaora chachin nacapiinquënso marë' huë'sarin. Catapini pasa quëmapi'sari imaquiarin, itiipi. ⁷⁻⁸Ina natanahuaton, Cacoposo pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton yonquirárin. Yonquirárin quëran, piyapinënpita, ohuicanënpita, ohuacanënpita, camiyonënpita, inapita cato huënton acorin. “Iya mashori, a'na huënton ahuëhuachina', a'na huëntonso ta'ararin,” ta'ton naporin.

⁹Ina quëran iin të'huataton, iso pochin Yosë nontërin: “Sinioro, quëmaso Yosënuquën. Tata masho Apraan chinotërinquën. Tata Isaconta chinotërinquën. Quëma sha'huitëranco ni'ton, ya'huërahüëquë huë'sarahüë. Quëmopinëhuëpita ya'huërinquë huë'sarahüë. Napora huaton: ‘Ca nohuanton noya pa'saran,’ itëranco. ¹⁰Tëhuëenchachin co noyaco huë' ni'to, co nosoroancoso' ya'huërinhuë'. Co no'tëquënáchin catahuancoso ya'huëpirinhüë'. Iráca ya'huërahüë quëran pipipo, Cortaniquë pëntoitërahüë. Naporo' co ma'sha tëranta quëparahuë. Pitananëhuëro'coáchin pa'nahuë. Napopirahuë', iporasó' cato huënton pochin hua'anëntërahüë. ¹¹¡Nosoroaton Sinioro iya masho Isao quëran,

* 32:1-2 Maanainso': Cato huënton sontaro'sa', tapon naporin.

nicha'ëco! Nani huë'sarin ni'ton, ahuërahuatonco, sa'ahuëpita, hui'nahuëpitarë'co chachin niqitohuachinco. ¹² Nani quëma chachin, catahuancoso marë' a'ninquëchin sha'huitëranco. Naporahuaton, shihuëpitanta caquëran pipipisopita, inotëra'huaya pochin na'acaiso' sha'huitëranco. Marë yonsanquë inotërahuaya ya'huërinso', co pichi-casohuë'. Ina pochin na'acaiso' nani sha'huitëranco," itërin.

¹³ Naporo tashi inaquë Cacopo huë'ërin. Tahuëririnquë capayatahuaton, ya'cariya ya'huërinso' quëran, pëtahuaro'sa huayonin. Iin masho Isao nicanacaso marë' huayonin: ¹⁴⁻¹⁵ Cato pasa chipo sanapi, cato shonca chipo, cato pasa ohuica, cato shonca carniro, cara shonca camiyo paya nasha huaipiso hua'huinpitare' chachin, catapini shonca ohuaca', shonca toroa'hua, cato shonca mora sanapi nininso', shonca mora quëmapi, inapita.

¹⁶ Inapita huayonahuaton, piyapinënpita quëtërin a'na huënton a'na huënton quë-pacaiso marë'. Co'huara pa'shátërasoihuë', ma'sona nicacaisonta sha'huitërin:

—Canpitaso quëchitoco'. A'na huënton'ton pa'in. Amasha aquëmiachin nipachin a'na ya'huë'rë', paanta'in. Ama napopinächin pacosohuë', itërin. ¹⁷⁻¹⁸ Quëchinamën huënton quëpana'pi sha'huitërin:

—Iya masho Isao nacapiatënquën natanpachinquën: “¿Inta quëmaso' hua'anën? ¿Intohuata pa'saran? ¿Inquënta pë'tahuaro'sa quëpaaranso'?” itohuachinquën, quëmari iso pochin sha'huitëquë': “Isopita pë'tahuaro'saso', quëma marë' quësarahuë. Cacopo a'patiarinquën. Inaso', quëma piyapinënpochin cancantërin. Nani inanta piquëran huë'sarin,” itëquë', itërin. ¹⁹ A'napita huënton quëpana'piro'santa', sha'huitërin:

—Canpitanta iya masho Isao quënanpatama', inachachin sha'huitoco'. ²⁰ Nani sha'huitohuatama', napotaantaco': “Inaora chachinso', piquëran huë'sarin,” itoco', itërin.

Ispochin yonquiaton Cacopo naporin: “Isopita pë'tahuaro'sa quëtato no'huirincoso asanoarahuë. Ina piquëran caora chachin ni'sarahuë. Tapona inapotërahuëso marë' inanta noya nontaantarinco,” tënin yonquinëquë. ²¹ Inapoaton Isao quëtacaso'ton, aquëchitërin. Inaorasos nipurinhuë', huë'ëcaso marë' ya'huëarinquëranchin quëparitërin.

Cacopo anquë'nirë nipanirinsó'

²²⁻²³ Napoapanahuë', naporo tashi chachin co'huara huë'ëshátërasoihuë', Cacoposo' huanirin. Huanirahuaton, cato sa'inpita, cato cosonanënpita, inapita ayontonin. Shonca a'na hui'ninpitanta inaquë chachin ayontonin. Ayontonahuaton Capocoi' pëntoinantaquëchin, apëntoitërin. Ya'ipi pë'tahuanënpita, ya'ipi ma'shanënpita, inapitarë chachin aquëtëran a'parin.

²⁴ Cacoposo' inaora quëparitohuachina, a'nara quëmapi ya'norin. Inarë tahuërianpitaquë huarë' nohuantaso' nipanipi. ²⁵ Napoaponahuë quëmapi ya'norinsoso', co Cacopo minsëcaso nanitërinhuë'. Co nanitatonhuë', Cacopo tonaransën, ahuëtërin. Catantën nipaquëtërintaquëchin ahuërin ni'ton, notohuëtërin. Nipaniso' napotërin. ²⁶ Quëmapi ya'norinsoso', Cacopo itapon:

—A'poco huachi, nani tahuëririarin, itërin.

—Co'so' noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitohuatancohuë', co a'poaranquënhuë', itërin inarinta'.

²⁷ —¿Ma'ninquënta quëmaso'? itaantarin quëmapi.

—Cacopo itërinaco, taantarin inanta'. ²⁸ Naporo' ina quëmapiro' itapon:

—Co huachi Cacopo itarinënhuë'. Ipora quëran huarë' Israiro itarinën. Yosë chinitëran, piyapi'santa chinitëran. Chinitaton canatëran ni'ton, ina pochin nohuitarinën, itërin.

²⁹ —Iporaso' quëmanta' nininën sha'huitoco, itërin Cacopori. Napotopirinhuë', inariso itapon:

—Co quëmaso' nininëhuë natanancoso ya'huërinhuë', itërin. Ina quëran inaquë chachin Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ³⁰ Napoaton Cacoposo' ina ro'të aninuhanin: “Pinoiro†,” itërin. “Isëquë chachin, Yosë nirayarahuë. Ina niponahuë' co chiminahuë',” ta'ton, ina pochin ina ro'të nohuitërin.

† 32:30 Pinoiroso': Yosë ya'pirin tapon naporin.

³¹ Pi'i pipiriahuasó', Pinoiro quëran huë'sarin huachi. Catantëntaquëchin, tonaransë notohuëtërin ni'ton, sonpariarin. ³² Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta Isairio shinpitaso', ma'sharo'sa catantënguë pancarin ipatë ya'huëtërinso', co ca'pihuë'. Inaquë Cacopo ahuëpi ni'ton, co ca'pihuë'.

33

Cacopo Isao'rë' nanan anoyatopiso'

¹ Cacoposo', Isao catapini pasa quëmapi'sarë chachin huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton, cara huënton hui'ninpita acorin. Niataquë a'na huënton, Naquirataquë a'na huënton, cosonaro'sataquë, a'na huënton. ² Cosonaro'sa'ton hua'huinpitarë chachin aquëchitërin. Ina quëran Nia hua'huinpitarë chachin ahuancaatërin. Naquiraso', Cosirë' piquëran acorin. ³ Inaporaahuaton, Cacoposo quëchitërin. Iin masho ya'cariapon pochin, canchisëro mosharin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. ⁴ Cacoposo' të'huaton naporin. Napopirinhüë Isao'riso', ta'quirahuaton iin iporin. Iporaahuaton, apinorin, naporin. Cato chachin noya ancantatona', nina'nëtopi. ⁵ Ina quëran Isaoso', sanapi'sa', hua'huaro'sa inapita ni'nin. Ni'sahuaton iin natanin:

—¿Isopita po'? ¿Inpitata? itërin.

—Hui'nahuëpita ta'a. Yosë nohuanton ya'huërinso', tënin Cacopo. ⁶ Naporo' cosonaro'saso hua'huinpitarë chachin, Isao huëcapaipi. Ina notënanquë huë'sahuatona', isonpi. Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshapi. ⁷ Ina quëran Nia ya'huë'rë' hua'huinpitarë chachin, inapoantapi. Piquëran Cosiso', a'shinë chachin, huë'sahuatona', Isao notënanquë inahuanta inapoantapi.

⁸ Ina quëran Isaoso', Cacopo natanin:

—¿Ma'marëta ina nápo pë'tahua huëntono'sa a'paransopita, nacapirimarahuë? itërin.

—Noya ninicatë ya'huantacaso marë' a'patëranquënsopita, itërin Cacopori.

⁹ —Ama iya'hua napoquësohuë'. Canta ya'huëtërinco chachin. Co quëtaancoso ya'huërinhuë', itërin Isao'i. ¹⁰ Itopirinhüë', Cacoposo' taantarin:

—Ama iya masho napoquësohuë'. Tëhuëinchachin noya ninicatë ya'huantacaso nohuantahuaton, onpopionta maquë ta'a. Quëmaora chachin noya nontaantaranoso' nicato, Yosë chachin napotërinco pochin cancantërahuë. ¹¹ Yosë nohuanton ma'huanahuë, co manta pahuantërincohuë'. Napoaton, quëshiranquënsopita, onpopionta maquë', itërin. Napotápaton Isao anohuantërin. Ya'ipi a'patërinso'pita manin huachi.

¹² Ina quëran Isao taantarin:

—Noyapa'. Huëquë nipachin carinquën ca'tainquën pa'a, itërin. ¹³ Napotohuachina, Cacoporiso itapon:

—Tëhuëinchachin iya masho nosoroatonco napotëranco. Nipirinhüë' hui'nahuëpita hua'huaro'saráchin. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapitanta nasha hua'huatopiso ya'huërin. Manon quëpahuatëso', a'na tahuëri marëáchin nanitërin, ohuica'huaro'sa taquicaíso'. ¹⁴ Noya quëmaso' pataquë topirahuë. Quiyaso nipirinhüë' oshaquëranchin pacapoi. Hua'huaro'sapitarë'coi, pë'tahuro'sapitarë'coi oshaquëran pa'sarai. Co hua'quiya quëranhuë', Sëir parti cantoontapatënguën, inaquë niquënaantarihua huachi, itërin.

¹⁵ —Noyapa'. Naporan ni'quëhuarë', quëchitota'i nipachin. Nipirinhüë' ca'tainquënsó marë' caraya piyapinëhuëpita pachi, itërin. Itopirinhüë', Cacoposo taantarin:

—Ama iya napoquësohuë'. Noya quiyaora pa'sarai, itërin. ¹⁶ Napotohuachina, Isaoso piyapinëpitarë chachin Sëir parti paantarin.

¹⁷ Cacoposo nipirinhüë', Socoto parti pa'nin. Inaquë pëitacaiso marë' piyapinëpita camairin. Naporahuaton, pë'tahuanënpita na'icaiso marë' tanpora'huaro'sa anitërin. Napoaton, ina no'pa' "Socoto*" itërin. ¹⁸ Inaquë hua'quimiachin ya'huërin. Ina quëran Cacoposo', ya'ipi huëntonëné chachin Siquimo ninano notënanquë pa'nin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëantarin. Inapoaton Patan-aran quëran huë'ninso', Canaan no'paquë noya canquirin. ¹⁹ Në'mëtë pëiro'sa otënpiso' no'pa', Cacoposo' pasa coriqui marë'

* 33:17 Socotoso': Tanpora'huaro'sa', tapon naporin.

pa'anin. Ina no'paso', a'na quëmapi Amoro itopiso' hui'ninpitari hua'anëntopirinhué', pa'antërin. Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin, Siquimo itopi. ²⁰Ina piqüëran Cacoposo', Yosë chinotacaso maré' a'nara artaro ninin. Ina nisahuaton aninihuanin: Ir Iroi Israiro'†, itërin.

34

Siquimori Tina tapiton po'orinso maré' i'huërëtopiso'

¹Cacopo hui'nin Niaquëya ya'huëtërinso', Tina itopi. Ina nanontohuachina, a'na tahuëri Siquimo ninanoquë nanon capini nini'cai maré' pa'nin. ²Inaquë ni'so', Siquimori ni'sahuaton noyarin. Inaso', sha'huëtëranquëmaso chachin Amoro hui'nin. Amoroso', hua'an ya'conin. Ipo piyapi ni'ton, ya'ipi iporo'sa hua'anëntërin. Siquimori Tina co nohuanchachinpirinhué' ichihué'ërahuaaton, po'orin. ³Napoaponahué', pa'pi nohuan-tërin. Napoaton Tinari nohuantacaso maré' ma'pitaso ninin. ⁴Naporo chachin Siquimoso' pa'pin itapon:

—Paaton tata, Tina maca'huaso maré' pa'pin nontoonquë'. Quëmopinënpitanta nontoonquë'. Ina pa'pi nohuanterahué, itërin.

⁵Cacoposo' hui'nin po'opiso' nitotaponahué', co manta téninhué'. Hui'ninpita pé'tahuaro'sa a'pairapi ni'ton, co manta téninhué'. Inapita canquiái huaré' sha'huítacaso' yonquirin. ⁶Siquimo pa'pinso' Cacopo nontacaso maré' pa'nin. ⁷Cacopo hui'ninpita huënantahuachinara, napopiso' natantopi. Natantahuatona', pa'pi no'huítopi. Siquimori oshina co mashátëraponahué', ichihué'ërin ni'ton, napopi: “Inapoaton inaso', is-rairo'sanpoa panca tēhuëtërinpoa'. ¡Co onporonta inapocaso ya'huërinhué!” topi.

⁸Amoroso nipirinhué', inapita nontan napotërin:

—Hui'nahué Siquimo itërahuëso', oshiparima pa'pi nohuanterin macacaso maré'. Onpopionta quëtoco'. ⁹Inapoatëhua', ya'huëa'ahua topirahué. Napohuatëhua', quiyanta canpita hui'nama macapoi. Canpitanta', quiya hui'nahuëi masarama'. ¹⁰Isëquë quëpar-itatoma', quiyapitaré' ya'huëco'. Iso no'paquë ya'huatoma sacatoco'. Nohuanteramaso' pa'anco'. No'panta yapa'anpatama', pa'anco', itërin.

¹¹Siquimonta huanirahuaton, nonsarin huachi:

—Tata napotërinquëmaso', nohuantoco ta'a. Onposo' natanpatamacco quëtëranquëma'.

¹²Sanapi maré' pahuërëterë quëran na'con na'con apahuërëtohuatamacco noya, co ma'shahué'. Naporahuaton ma'sona nicana'huanquëmaso' natanpatamaconta', quëtëranquëma'. Onpopionta cari mai, topirahué, ténin.

¹³Napopirinhué', inapitariso oshina na'inin ni'ton, i'huërëtacaiso maré' yamonapi. Napoaton Siquimoso' pa'piné chachin noyasha nontatona itapona':

¹⁴—Noya nipirinhué'. Co quiyaso' nanitëraihué' co marchahuan quëmapi oshihuëi quëta'huaiso'. Quëtërai naporini, quiya marëso' pa'pi taparo niitonhué'. ¹⁵Ya'ipinquëma quiya pochachin marchahuanama huaré' canpita naporamaso nisarai. Nohuantohuatama', ya'ipi quëmapinquëma marca niacotoco nipachin. ¹⁶Naporo huaré' tēhuëchinso', canpitanta hui'nahuëi masarama', quiyanta canpita hui'nama masarai. Inapohuatëhua a'na huëntoínchin pochin nisarëhua huachi. ¹⁷Nipirinhué', co'so' nohuantohuatamahué', isëquëran pipiarai. Oshihuëinta macatoi, quëpaarai, itopi.

¹⁸Napotohuachina Siquimoso' nohuanterin. Pa'pionta nohuanterin. ¹⁹⁻²⁰Cacopo hui'nin pa'pi nohuanaton Siquimoso', a'naroáchin natëtërin. Inaso', ya'ipi Amoro hui'ninpita quëran chini chiniquënanantërin. Napoaton, pa'piné chachin ninano ya'coanaquë pa'pi. Inaquë ya'huëhuano'sa niyontonpi, ma'sha yonquiatona anoyatacaiso maré'. Ya'huëhuano'sa niyontonpachinara, itapona':

²¹—Pasopitaso' noyaro'sa'. Pancana no'pa' ya'huëtërinpoa ni'ton, inapitanta yacap-atënënpoa' pa'anapona'. Canpoanta nanitarihua inahua hui'ninpita macacaso'. Ya'huërë' inapitanta canpoa hui'nanpoa nanitapi macacaiso'. ²²Napoaponahué' inapoatëhua ya'huëcaso maré', ya'ipi quëmapinpoa marchahuanacaso' nohuanatopi. Inahua napopiso chachin canpoanta nicacaso' nohuanatopi. ²³Inapohuatëhua', ya'ipi ya'huëtopiso canpoan-quënan nisarín. Pé'tahuanëna', ma'shanëna', ya'ipi inapita canpoanquënan nisarín. Huëco

† 33:20 Ir Iroi Israiroso': Yosëso', Israirori chinotërinso', tapon naporin.

nohuantoco inapoa'ahua'. Napohuatēhua', inapitaso canpoarē' ya'huēcaiso marē' quē-paritapi, itopi. ²⁴ Siquimo pa'pinē chachin napopiso natanatona', nohuantopi. Napoaton ya'ipi quēmapi'sa chiniquēno'sa nipiso', marca niacotopi huachi.

²⁵ Niacotopi quēran cara tahuēritapaso', Cacopo hui'ninpita Siquimo ninanoquē pa'pi. Simion, Nihui, inapita itopiso' pa'pi. Inapitaso', Tina yo'inamiáchin nipi. Ya'huēhuano'sa marca niacotopiso', pa'pi iquitopi. Inapoaso chachin pa'sahuatona', sahuēninēnaquē ya'ipi quēmapi'sa tēpaconpi. Co noyachátérasoihuē' ahuētapi ni'ton, co chinitopi-huē'. ²⁶ Amoronta', Siquimorē chachin tēpapi. Inapotahuatona', Siquimo pēinēn quēran Tina masahuatona', pa'pi huachi. ²⁷ A'napita iinpitanta canquirahuatona', ya'ipi quēmapi'sa nani tēpapi ni'ton, ninanoquē ma'sha ya'huērinsó mamiatopi. Oshina Siquimori tapirinsó marē', i'huērētatona inapotopi. ²⁸ Ya'ipi ohuicanēna', ohuacanēna', moranēna', inapita matopi. Ya'ipi ninanoquē ya'huērinsó', aipiraonta ya'huērinsó', mapi. ²⁹ Pēiro'saquē ma'sha ya'huērinsópitanta', ya'ipi ihuatopi. Naporahuaton ya'ipi hua'huaro'sa', sanapi'sa', inapitanta masahuatona quēpapi. ³⁰ Simion, Nihui, inapita huēnantahuachinara, pa'pinari itapon:

—Canpitaso napoatoma', sacai anoyata'huaso nitēramaco. Canano'sa', huirisēro'sa inapitaso', ya'huēhuano'sa'. Naporamaso natantohuachina', no'huiponaco caso huachi. Nihuēntonahuatona ahuēaponaco. Caso co na'ashahuē' piyapinēhuēpita ya'huētērinco ni'ton, ya'ipinpoa tiquiaponēnpoa', itērin. ³¹ Napotopirinhue', inapitariso itaantapi:

—¿Monshihuantē paya pochin oshihue' nitacaso' nohuantopiranhue' ti? itopi.

35

Yosēri Pitiriquē Cacopo noya ya'huēcaso marē' sha'huitērinso'

¹ Naporó' Yosēri Cacopo huē'énquē ya'notaton, camairin: “Caso Yosēco. Iráca iya masho Isao ta'ananpisēn ya'notēranquēn. Pitiriquē paantaton, inaquē ya'huēconquē'. Inaquē canconpatan, chinotaanco marē' a'nara artaro niquē',” itērin. ² Napotohuachina Cacoposo', ya'ipi hui'ninpita, sa'inpita, piyapinēnpita, inapita camairin:

—Ya'ipi nisha nisha mamanshiro'sa chinotēramaso', a'poco'. A'poatoma quēshico pa'pitahua'. Naporahuaton amarahuatoma', noya nininsó i'nanpiraco'. ³ Manóton Pitiriquē pa'ahua'. Inaquē Yosē chinota'huaso marē' artaro nica'huaso ya'huērin. Iráca nanan ya'huētaponco, Yosēso na'con catahuarincó. Naporahuaton, itohua itohua pa'nahuēquē, ca'tanatonco catahuarincó, itērin.

⁴ Napotohuachina, nisha nisha mamanshinēna moshapiso quēshipi. Pē'tēhuērātēro'santa moshapiso quēshipi. Ya'ipi inapita Cacopori Siquimo ninano ya'cari', pa'pitērin. A'nara insina nara pirayan, pa'pitērin. ⁵ Pa'pachinara, Yosē nohuanton, nisha nisha ninanoro'saquē ya'huēpisopita pa'pi tē'huapi. Napoatona co nanitopihue' Cacopo hui'ninpita, imatona i'huērētacaiso'.

⁶ Cacoposo' huēntonēnē chachin, pa'sápatona', Noso ninanoquē canconpi. (Ina ninanosó', Pitiri itopi anta', Canaan parti ya'huērin.) ⁷ Inaquē canconahuaton, artaro ninin huachi. Inaquē Yosē chinotērin ni'ton, ina ro'tē aninahuanin: “Iri Pitiri*” itērin. Iráca iin tē'huataton ta'ananpihuachina, inaquē chachin Yosēri huē'énquē ya'notērin ni'ton, napo nohuitērin.

⁸ Nipica piyapinēn Tipora itopisonta chiminpachina, inaquē chachin pa'pitopi. Insina nara pirayan pa'pitopi. Pitiri ninano ya'cariya, inapotopi. Cacopori inanta aninahuanin: “Na'nēi' insina,” itērin.

⁹ Cacopo Patan-aran quēran huēnantahuachina, Yosēri naquēranchin inaquē ya'notantarín. Ya'notaton noya ya'huēcaso marē' sha'huitērin. ¹⁰⁻¹² Iso pochin sha'huitērin:

“Quēmaso' Cacopo itērinēn.

Co huachi ina pochin nohuitarinēnquēnhuē'.

Ipóra quēran huarē' Israiro itarinēn,” itērin.

Ina quēran nininēn canpiatahuaton itaantapon:

* 35:7 Iri Pitiriso': Pitiriquē ya'huērinsó Yosē, tapon naporin.

“Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë.
 Notohuaro' hui'nanpita ya'huëchinquën.
 Shiparinpitanta', hua'huayátërahuë ya'huë'ina'.
 Quémá quëran, a'na nacion pipipon.
 Naporahuaton, shiparinpitanta na'a huëntono'sa nicapona'.
 A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'.

Tata masho Apraan, tataparin Isaco,
 inapita iso no'pa' ahua'anëntërahuë.
 Ina chachin quëmanta quëchinquën.
 Shiparinpitanta iso no'pa chachin hua'anëntapona',” itërin Yosëri.

¹³⁻¹⁴ Napotahuaton pa'pachina, Cacoposo' a'nara na'pi masahuaton onë pochin ahuanirin. Yosëri nontërintaquë chachin ahuanirin. Ina quëran toma', huino, inapitaquë opotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁵ Iráca nohuitërinso chachin ina ninanoso', Pitiri itërin.

Naquira chimininsó'

¹⁶⁻¹⁷ Hua'quimiachin inaquë ya'huërapí quëran paantapi. Pa'sápatona', Iporata nianoquë ya'caritopi huachi. Inaquë Naquiraso', pa'pi parisë quëran huaiton, co'chachin ninin. Napoaso ahuaítona'piri itapon: “Ama pa'yanquësohuë', quëmapí chachin huaiyantaran,” itërin. ¹⁸ Napotopirinhuë', Naquiraso' yachiminin huachi. Nani yachiminahuaso', hua'huin nininën acotërin: Pin-oni[†] itërin. Itopirinhuë', Cacoporiso', Mincamin[‡] itërin. ¹⁹ Inapo chimintërin Naquira. Napoaton Iporata ira pirayan pa'pitopi. (Iporataso ipora marë', Pirin itopi.) ²⁰ Naquira pa'pitahuaton, po'oronën aipi Cacoposo' Panca ra'pi ahuanirin. Ina na'pi ahuanirin quëran, Naquira po'oronën nohuitopi.

²¹ Inaporahuaton, Israiroso paantarin. Itiri tori aquëcha, ya'huaantacaiso marë' në'mëtë pëinëna ótëenpi. ²² Inaquë hua'quimiachin ya'huëpi. Inaquë chachin Nopinoso', pa'pin cosonanën Pira itopiso monshitaton, ichihuë'ërin. Ina natantahuaton, Israiroso pa'pi no'huítërin.

Cacopo hui'ninpita nininsó'

Cacoposo' shonca cato hui'ninpita quëmapí'sa ya'huëtërin. ²³ Niaquëya nipisopitaso' isopita: Paninanso' Nopino, ina quëran, Simion, Nihui, Cota, Isacaro, Saporono, inapita. ²⁴ Naquiraquëya nipisopitanta isopita: Cosi, Mincamin, inapita. ²⁵ Naquira piyapinën Pira itopisoquënta isopita: Tano, Nipitari, inapita. ²⁶ Nia piyapinën Siripa itopiquënta', isopita: Caro, Asiri, inapita. Ina nápo Cacopo hui'ninpita ya'ipiya quëran ya'huëpi. Ya'ipi pochin Patan-aranquë nasitopi.

Isaco chimininsó'

²⁷ A'na tahuëri Cacoposo' pa'pin ya'huërinquë pa'nin. Inaso', Mamiriquë ya'huërin. Ina ninanoso' Arapa itopi anta'. Naporahuaton ina chachin Ipron itomantapi. Inaquë Apraan, Isaco, inapita ya'huëpi. ²⁸ Pasa posa shonca pi'ipitaso', Isaco chiminin. ²⁹ Noyá mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chiminpachina, hui'ninpita Isao, Cacopo, inapitari nipa'pichantopiso' naninquë po'mopi.

36

Isao quëran pipipisopita

¹ Isao quëran pipipisopita sha'huichinquëma'. Inaso', Itomo itopi anta'. ²⁻⁵ Isaoso' Canaan sanapi'sa manin: A'naso', Ata itopi. Inaso', Iron hui'nin. Ironta', Iti huënton piyapi. Inaquëya Isao hui'nahuanpachina, Iripasi itërin. A'na sa'ionta Aoripama itopi. Inaso', Ano hui'nin, Sipion shiin. Inaquëyanta hui'nahuanpachina, isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Isaoso', Ismairo hui'nionta manin, Pasima itopiso'. Inaso', Nipayo oshia'huain. Inaquënta hui'nahuanpachina, Niohuero, itërin. Ina nápo hui'ninpita Canaan parti ya'huëapon nasitopi.

⁶ Isaoso' Cacopo patahuaton, a'na parti ya'huapon pa'nin. Sa'inpita, hui'ninpita, yaipi inarë ya'huëpisopita quëparin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, inapita Canaan

[†] 35:18 Pin-oniso': Na'con na'con aparisitërinso hua'hua, tapon naporin.

[‡] 35:18 Mincaminso': Pa'ya

pa'yatërahuëso hua'hua, tapon naporin.

parti ya'huapon pochin canarinsonta', ya'ipi quiquirin. ⁷ Cacoponta', napopin chachin ma'huanin ni'ton, co huachi nanitopihué inaquésáchin ya'huécaiso'. Pastonta pé'tahuanaéna capacaiso co huachi nanitopihué ni'ton, nia'popi. ⁸ Inapoaton, Isaoso Sëir motopiro'sa parti pa'nin ya'huapon. Sha'huitëranquëmaso chachin Inaso', Itomo itopi anta'.

⁹ Ina nápo Isao hui'ninpita ya'huëtërin. Inaso', ya'ipi itomoro'sa shimashonën. Inapitaso', Sëir motopiro'sa parti ya'huëpi. ¹⁰ Sha'huitëranquëmaso chachin, Isaoso Ataquëya hui'nahuaninso', Iripasi itërin. Ya'huërë' Pasimaquëya nininso', Niohuairo itërin. ¹¹ Iripasi hui'ninpitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, inapita. ¹² Inapitaso' Ata aminpita. Iripasiso', a'na costonanën ya'huëtërin Timona itopi. Inaquëya hui'nahuanpachina, Amarico itërin. ¹³ Niohuairo hui'nipitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Pasima aminpita. Pasimaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Isao sa'in ninin anta'. ¹⁴ Aoripamaquënta', Isao hui'nahuaninsopitaso': Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Aoripamaso', Ano hui'nin, naporahuaton Sipion shiin.

¹⁵⁻¹⁹ Isao shinpita huëntono'sa hua'anëntopisopitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, Cori, Amarico, inapita. Sha'huitëranquëmaso chachin Isao paninanënso', Iripasi itopi. Ina hui'ninpitaso', Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapita Ata aminpita. Niohuirona Isao hui'nin chachin ninin. Ina hui'ninpitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapitaso', Pasima aminpita. Sha'huitëranquëmaso chachin Ano hui'nin Aoripama itopiso hua'huinpitanta', isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Inapitanta Isao shinpita huëntono'sa hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi ina hua'ano'sa', Isao shinpita. Isaoso', Itomo itopi anta'.

²⁰⁻²¹ Co'huara Isao inaquë pa'shátëraponhuë', a'nara Or huënton piyapi Sëir itopiso'ton inaquë ya'huërin. Quëmopinënpitarë chachin ya'huërin. Ina hui'ninpitaso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Inapita'ton Itomo no'paquë Or huënton hua'ano'sa ya'conpi. Inapitaso' Sëir quëran pipipisopita ya'huëpi. ²² Notan hui'ninpitaso', isopita: Orin, Iman, inapita. Notan oshinso', Timona itopi. ²³ Soparo hui'ninpitanta', isopita: Arapan, Manaato, Iparo, Sipo, Onan, inapita. ²⁴ Sipion hui'ninpitanta isopita: Aiya, Ano, inapita. Ina Ano chachin, inotëro parti pa'pin moranënpita a'pairin. Inapita a'paiaso', no'pa quëran i'sha pipirinsopita quënanin. ²⁵ Anoso', a'na hui'nin ya'huëtërin, Tison itërinso'. Naporahuaton, a'na hui'nin sanapi, ya'huëtërin. Sha'huitëranquëmaso chachin inaso', Aoripama itërin. ²⁶ Tisona hui'ninpita isopita: Intan, Ispan, Itëran, Quiran, inapita. ²⁷ Isëri hui'ninpitanta isopita: Piran, Saapan, Acano, inapita. ²⁸ Tisan hui'ninpitanta isopita: Osi, Aran, inapita. ²⁹⁻³⁰ Or huënton hua'ano'saso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Ina nápo Or huënton hua'ano'sa ya'huëpi. A'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpi. Sëir parti napopi.

Itomo no'paquë copirno'sa ya'conpiso'

³¹⁻³² Co'huara israiro'sa copirno ya'huëchatërasoihuë', isopita'ton Itomo no'paquë copirno ya'conpi. Pira'ton ya'conin. Inaso', Pioro hui'nin. Tinapa ninanoquë ya'huërin. ³³ Ina chiminpachina, Sira hui'nin Copapo itopisori ya'huërëtërin. Inaso', Posora ninanoquë ya'huërin. ³⁴ Inanta chiminpachina, Osamori ya'huërëtërin. Inaso', Timan parti ya'huërin. ³⁵ Osamonta chiminpachina, Atatori ya'huërëtërin. Inaso', Pitato hui'nin. Apito ninanoquë ya'huërinso'. Inari matiano'sa', Moapo no'paquë ahuëaton canarin. ³⁶ Atato ya'huërë' chiminpachina, Samarari ya'huërëtërin. Inaso', Masarica ninanoquë ya'huërin. ³⁷ Samaranta chiminpachina, Saonori ya'huërëtërin. Niopo ninanoquë ya'huërinso'. Inaso ninano', Iopiratisii' yonsanquë ya'huërin. ³⁸ Ina ya'huërë' chiminpachina, Paaroranori ya'huërëtërin. Inaso', Acaporo hui'nin. ³⁹ Paaro-ananonta chiminpachina, Atatori ya'huërëtërin. Inaso', Pao ninanoquë ya'huërin. Atato sa'inso', Miitapiri itopi. Inaso', Matiriti hui'nin, Misaapo shiin.

⁴⁰⁻⁴³ Isonápo Isao quëran pipipisopita huëntono'sa ya'huërin: Ya'huëpiso no'panënananta', inachachin aninahuanpi: Timon, Arapa, Quitito, Aoripama, Iran, Pinon, Quinasi, Timan, Mipasar, Maquitiri, Iramo, inapita. Ina nápo Itomo huëntono'sa shimashonënpita

ya'huërin. Inapitaso' Itomo no'paquë yanquëatona itohua itohua ya'huëpi. Isaoso', Itomo itopi anta'.

37

¹ Cacoposo nipirinhüé', Canaan parti quëparitërin ya'huëcaso maré'. Pa'pinconta' inaquë chachin ya'huëaponahué', co hua'quiyahué' ya'huërin.

Cosi, iinpitarë chachin napopiso'

² Cacopo hui'ninpita naporinso sha'huichinquëma nitotoco'. Cosi shonca canchisé pi'ipitapon pochin, iinpitarë chachin pa'pin ohuicanënpita a'pairin. Pa'pin cosonanënpita: Pira, Siripa, inapita hua'huinpitare' a'pairin. Iinpitaso co noyahué' nipi ni'ton, Cosiso' pa'pinquë yásha'huirapirin.

³ Cacoposo' a'napita hui'ninpita quëran, Cosi na'con na'con nosororin. Nani másho nicaquë huaré', Cosiso hua'huatërin ni'ton, nosoromiatërin. Napoaton a'mocaso maré' noyápiachin nininso' nitërin. ⁴Iinpitariso nipirinhüé', pa'pini ina na'con na'con nosororinso' nicatona', co quë'yapihué'. Co quë'yatonaraihué', co nanitopihué' noya nontacaiso'.

⁵⁻⁷ A'na tashi Cosi hua'narin. Tahuërininquë, iinpita sha'huítërin:

—Natanco iyaro'sa hua'narahuëso sha'huichinquëma': Huë'ëhuëquë, iminquë ya'ipinpoa trico masarëhua'. Manëhuasonta tonporarëhua ni'nahuë. A'nanaya ca tonporahuëso', huanirin. Canpita tonporamasoso nipirinhüé', ca tonporahuëso' mosharapi. Ya'ipi tahuítatona', monshopi quëran mosharapi, itërin. Ina natanahuatona', iinpitariso aquë aquëtë no'huipi. ⁸Napohuachina, inapitari itapon:

—Hua'an ya'conpato iyahuëpita camaiyápo ¿tocomaranquën ti? ¿Catoro' quëma camaiyáponcoi! itopi. Hua'narinso marëpita na'con na'con no'huipi. Sha'huihuachina, co yainhué' natanpi.

⁹Ina piquëran Cosiso', hua'naantarin. Naporonta iinpita sha'huitaantarin:

—Natanco iyaro'sa a'na hua'naantarahuëso sha'huitaanta'inquëma'. Hua'nato ni'pirahué', pi'i, yoqui, shonca a'na tayloro'sa', inapita monshorahuatona moshararinaco ni'nahuë, itërin. ¹⁰Cosi ina hua'narinso', pa'pin iinpita inapita sha'huitohuachina, pa'pini pënënaton itapon:

—¿Ma'ta tapon inapochinpita hua'na hua'namantaranso'? Napoahuaré' mamaparin, iyaparinpita, ca chachionta' ¿a'na tahuëri moshaponquën ti? itërin. ¹¹Iinpitariso noyapatona', aquë aquëtë no'huirápi. Pa'pinso nipirinhüé', hui'nin naporinso na'con yonquirárin.

Cosi pa'angepiso'

¹²A'na tahuëri Cosi iinpitaso', Siquimo ninano ya'cari pa'pi. Pa'pina ohuicanënpita, chiponënpita inapita quëpapi pasto yonitona a'cacaiso maré'. ¹³Naporo' pa'pini Cosi itapon:

—Ni'quë conpa. Iya mashoro'sa Siquimo ya'cari ya'huëapi. Inaquë ohuicaros'a', chiporo'sa', inapita a'pairapi. Paaton ni'contaquë topirahuë, itërin.

—Noya tatapa'. Pa'i nipachin, itërin.

¹⁴—Inta conpa. Pa'sahuaton iyamashoro'sa ni'contaquë'. Ohuicaros'a', chiporo'sa', inapitanta onpoinsona nisapiso', nahuicontaquë'. Ina quëran huë'sahuaton, onpoapisona sha'huitiico canta nitochi, itërin.

Cacoposo Ipron motopianaro'sa quëran, Cosi a'parin. Inaso pa'sápaton Siquimoquë canconin. ¹⁵Ina parti chihuëaton pa'sápirinhüé', a'na quëmapiri quënanahuaton itapon:

—¿Ma'ta yonisaran?

¹⁶—Iyahuëpita yonisárahue ta'a. ¿Co pora nitotëranhué' insëquësona pë'tahuanëna a'paiyapiso to? itërin. ¹⁷—Nani isëquëran pa'pi: “Totanquë pa'ahua',” niitapi pora, itërin.

Cosiso pa'sápaton, Totan ninano ya'cariya iinpita quënanconin. ¹⁸Inapitarinta', áquë quëran Cosi quënanpi. Quënanahuatona', co'huara ya'carichátërasohué', tëpacaiso maré' a'naroáchin yonquipi. ¹⁹Inahua capini ninontopi:

—¡Ni'co!. Hua'natona'pi huë'sarin! ²⁰Huëco tëpa'ahua'. Inapotatëhua poso yaninantëquë po'moa'ahua'. Ina quëran “pa'piniri ca'nin,” itahua'. Inapotohuatëhua',

¿naniinta ma hua'narinsopita pa'? niitopi. ²¹ Nopinoso natanahuaton, Cosi pa'poyacaso maré' itapon:

—Ama tēpa'ahuasohué'. ²² Co tēpatacaso ya'huérinhué'. Iso inotéroquē yaninantē poso nininquē tē'yatoco'. Ama canpitariso' ma'sha onpotocosohué', itērin. Iya'huain nanin quēran ocoirahuaton, pa'pinquē'pa' a'paantacaso yonquiaton, naporin.

²³ Cosiso iinpitatuquē cancompachina, no'huitona noyápiachin a'morinso matopi. ²⁴ Matahuatona yaninantē posoquē, tē'yatopi.

²⁵ Inapotahuatona', coshatapi huachi. Coshatasoi ni'pirinahué', a'na huéntona' Ismairo nicatoro'sa', nioshirin hué'sapi. Carata parti quēran hué'sapi. Camiyonēnaquē, pimo hua'sairo'sa', parsamo nimirio, pimo yaqui', inapita quésapi. Iquipitoquē pa'anapona', quēparapi. ²⁶ Naporor' Cotaso iinpita itapon:

—¡Iya'hua tēpahuatēhua', co manta canarihuahué'! Naporahuaton inapotohuatēhua', nonpi nonpínantacaso' ya'huapon. ²⁷ Ama tēpa'ahuasohué'. Ismairo nicatoro'sa' tēhuēnchinso' pa'antahua'. No'huípiro mini nipirinhué', co nishahué'. Iyanpoa', tēnin. Napohuachina, iinpitari: “¡Tēhuēnchachinchi paya!” topi. ²⁸ Nicatoro'sa' inataquēchin na'huērahuachinara, iinpitari Cosi ocoipi. Yaninantē poso quēran ocoirahuatona', nicatoro'sa' pa'antopi. Cato shoncatē coriqui pahuērētohuachinara, Iquipitoquē quēpapi huachi.

²⁹ Nopinoso Cosi tē'yatopiquē huēnantahuachina, co huachi iin quēnanquintarinhué'. Pa'pi pa'yanaton a'morinso osharin*. ³⁰ Ina quēran iinpitatuquē huēnantarahuatón, itiintarin:

—¡Iya'hua capa huachi! ¡Ma'huantacha caso nisarahué paya! tēnin.

³¹ Naporor' iinpitaso', Cosi a'morinso masahuatona chipo tēpapiso' huénainēnquē, asé'cotētopi. ³² Inapotahuatona pa'pinaquē a'papi. Quēpana'piso' iso pochin pēnēnpi: “Iso a'mopiso quēnanai. Noya ni'quē'. ¿Hui'nānquēn a'na nimara ti?” itēquē', itahuatona a'papi huachi.

³³ Cacoposo' nohuitahuaton, tapon: “¡Iso mini hui'nahué a'morinso!” tanan ni'niri napotērin ipora, tēnin. ³⁴ Napoapon pochin co napion cancantaton a'morinso nioshatērin. Naporahuaton, sa'catēn nininso' sētohuachinara a'mopiso', a'morin. Ina a'morin quēran hui'nin chiminso maré' hua'qui na'nérárin, ayanárin, naporárin. ³⁵ Ya'ipi hui'ninpitari achincancanpirinahué', inaso co nohuanchátērarinhué', sētērinso inquicaso'. Aquē aquētē hui'nin maré' na'nēton, naporin: “Chimipiro'sa ya'huérinquē hui'nahué quēnantacota' huaré' sētērahuésor' copi tapo,” tēnin.

³⁶ Ismairo nicatoro'saso', Iquipitoquē camapi. Camahuachinara, Cosiso a'nara quēmapi Potihuaro itopiso', pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnor' catahuacaso maré' acorin†. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita santonar' sa camairin.

38

Cota, Tamararé' naporinso'

¹ Naporor' tahuéri'sa Cotaso iinpita patahuaton, Atoran ninanoa'huaquē pa'nin. Inaquē a'na quēmapi Iro itopiso ya'huérin. Ina ya'huérinquē yacapatónin. ²³ Inaquē yacapatapon pochin, a'nara nanon nohuitērin. Inaso', Soa itopiso' hui'nin. Soaso' Canaan piyapi. Cotari natanpachina, acoantopi. Inaquē hui'nahuanpachina, paninanēn nasitērin. Ina nohuitaton, Iri itērin. ⁴ Naquēranchin sa'in cayoantarin. Nasitohuachina, quēmapi chachin niantarin. Inaso', Onan itērin. ⁵ Naquēranchin hua'huaantahuachina, quēmapi chachin niantarin. Inaso', Sira itērin. Quisipo ninanoquē Cota ya'huéaso', inaso nasitērin.

⁶ Iri hui'napitohuachina, pa'pini Tamara acoantērin. ⁷ Acoantopirinhué', Iri co noyahué' nininso' co Siniro costarinhué' ni'ton, ina nohuanton chiminín. ⁸ Napohuachina, Cotari Onan ya'huéré' itapon:

* 37:29 A'morinso osharin: Ina parti ya'huépisopitaso', co napion ancantohuachinara, inapopi. † 37:36 Copirno catahuapisopitaso': Naporor' tahuéri'sa macayora'piapi.

—Iya masho ayananpirinso sa'in, quémari maqué'. Canpoaso inachintèrèhua ni'ton, imoya macaton, inaquè hui'nahuanquè'. Hui'nahuanpatan, Iri quèran pipicaiso nipisopita quémá quèran ya'huètarin huachi, itèrin. ⁹Onanso' Tamara macaponahuè': "Hui'nahuanpato, hua'huaro'sa co caquèn nisarinhue'. Irico hui'ninpitaráchin pochin nisarín," ténin yonquinèquè. Napoaton, Tamara təcarihuachina, aipi a'paconin. Ama iinco ya'huèrenamènpita, ina quèran ya'huècaso marèhuè' naporin. ¹⁰Onan naporinso Sinioroso nitotaton, chiníquèn no'huitèrin. Napoaton inanta', ina nohuanton chimiantarin. ¹¹Naporo' Cotoso', Tamara itapon:

—Quèyoroantaran ni'quèhuarè', iporaso' tataparin ya'huèrinquè paantaquè'. Hui'nahuè Sira itèrahuèso hui'napitaquè huarè', inaquè ya'huètaquè', itèrin. Itaponahuè', co tèhuènachchin napotèrinhuè'. Nonpintaton naporin: "Sira ya'huèrè', iinpita pochachin chimiantahuachin," ta'ton naporin. Napoaton Tamaraso', pa'pin ya'huèrinquè pa'nin ya'huapon.

¹²Cara pi'iquèran pochin Cota sa'in ya'huèrè' chimiantarin. Inaso' sha'huitèranquémaso chachin, Soa hui'nin. Chiminpachina, Cotoso sètatón na'nèrarin. Sètèrinso' inqiuhuachina, Tinato ninanoa'huaquè pa'nin. Ohuicanènpita ya'inapiro'sa inaquè ya'huèapi ni'ton, pa'nin nicapon. Amiconèn Iro itopisorè' pa'nin. Iroso', Atoran piyapi. ¹³⁻¹⁴Tamaraso ina nitotaton, quèyoron a'morinso ocoirin. Inaporahuaton, nitaparin. Niimomototèrinso' nè'mètèquè nipa'shinayatèrin. Ama nohuitacaiso marèhuè' naporin. Inaporahuaton, Inain ninanoa'hua ya'cari', huènsèconin. Inaso' shiino', Tinato iraquè ya'huèrin. Sira nani hui'napitopirinhue', co acoantopihuè' ni'ton, shiin yanonpintèrin. ¹⁵⁻¹⁶Cotari quènanahuaton, nipa'shinayatèrinso marè': "Isoso sanapi, monshihuantè'," ténin. Napoaton pèshonin ya'caricaso marè'. Co shiin nohuitatonhuè', itapon:

—¿Canta quèmaro'co nii topirahuè? itèrin.

—¿Ma'ta nipachin pahuèrèaponco? ténin sanapinta'.

¹⁷—Pè'tahuarahuè'sopita quèran, a'nara chipoa'hua a'patiaranquèn, itaantarin Cotari.

—Inta nipachin. Napoaponahuè', ma'sha tèrantà quèmaquèn nininso' patèquè'. Chipoa'hua a'patianco huarè', cari tapanahuè, itèrin sanapiri.

¹⁸—¿Ma'ta nipachin pachi? ténin Cota.

—Sicho po'moitèranèn pè'natèransoarè chachin, huaranèn, inapita patèquè', itèrin. Napotohuachina Cotoso', nataninsopita quètèrin. Inapoaton təcarihuachina, naporo chachin hua'huantèrin. ¹⁹Ina quèran Tamaraso', pa'pin ya'huèrinquè panantarin. Nipa'shinayatèrinso' ocoirin. A'morinsonta ocoirahuaton, naquèranchin quèyoron a'morinso a'moantarin.

²⁰Ina quèran Cotariso', chipoa'hua a'patèrin. Amiconèn Irori quèpatèrin. Sanapi acoantèrinso' ayantacaso marè' a'patopirinhue', inariso co huachi quènanconinhue'.

²¹Napohuachina, ya'huèhuano'sa natanin:

—Monshihuantè sanapi Inain ira pirayan huènsèyantèrinso': ¿Intohuata pa'nin? itèrin.

—Co isèquè monshihuantè sanapi ya'huèrinhuè', itopi. ²²Napotohuachina, Cota ya'huèrinquè huèantarahuatón, itiintarin:

—Co'chi sanapi quènanconahuè paya. Ya'huèhuano'santa': "Co isèquè monshihuantè sanapi ya'huèrinhuè'," itèrinaco, itèrin. ²³Napotohuachina, Cotari itapon:

—Ma'ta pini. Noyatapon. Quètèrahuè'sopita yamapachin, main nipachin. Ina marè' nanan ocoihuatèhuaso', piyapi'sa tèhuaponènpoa'. Nanichi chipoa'huaya a'patochinpirahuè', co quémari quènanconanhue', itèrin.

²⁴Cara yoqui quèran pochin, Cota sha'huitapona huècapai:

—Shiparin Tamara itèrèhuaso', monshihuanin. Napoaton iporaso' cayorin huachi, itopi. Natanahuaton Cotoso', no'huitatón yai ténin:

—¿Cocoirahuatoma', a'pèco chimiin! ténin. ²⁵Ya'huèhuano'sari Tamara a'pècaso marè' ocoirapirinhue', inaso shiin nanan a'patèrin: "Iso sicho po'moitèra pè'natèrinso' chachin nininso' hua'anèn, napotèrinco. Iso huaranta', inanquèn chachin ni'ton, noya nicator nohuítèquè'," itèquè', itèrin. ²⁶Cotoso', shiini a'patèrinso' nohuitatón,

naporin: “Têhuênchachin caso co noyahué' ninahué'. Co Sira acoantatohué', têhuêrahué'. Inaso nipirinhué', noya noya ninin,” ténin. Naporo quéran huaré' Cotosa', co huachi onporo tēranta shiin tēcariantarinhué'.

²⁷ Tamara huacaso nanihuachina, catopia'huaya hua'huatopi. ²⁸⁻²⁹ Nasitapona napopi: A'na'ton imiria'huain ocuirin. Napohuachina ahuaítona'piri, quéhuan pi'shiqué, tonpotanpatérin. “Iso'ton hua'huacharin,” ta'ton, napotérin. Napopirinhué', hua'huashaso tanpara'huain po'moantarin. Shiarahuaton a'naso', nasitochanin. Napoaton ahuaítona'piri nininén acotérin: Parisi* itérin. “Ya'copirinquénso inquirahuaton, pipiran,” itahuaton, inapochin nohuitérin. ³⁰ Quéhuan pi'shiqué tonpotanpatérintososo', ina piquéran hua'huatérin. Inaso' nohuitaton: Saro itérin.

39

Hua'an sa'ini, Cosi apirinsó'

¹ Sha'huitéranquémasho chachin Cosiso', Ismairo nicatono'sari Iquipito no'paqué quépapi. Inaqué a'nara Iquipito quémapi Potihuario itopiso' pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorri catahuacaso maré' acorin. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin. ² Cosiso napotopirinhué', Siniórri co naniantérinhué'. Inari catahuarin ni'ton, hua'anén pèinénqué noya yonquiaton yacapatérin. Noya nicaton, noya ya'huérin. ³ Cosiso', Yoséri catahuarin. Hua'anéni ina nicaton: “Nani ma'sha Cosi nipachina, Yoséri catahuarin ni'ton, noya pipitérin,” ténin. ⁴ Napoaton pa'yatérin. Pa'yataton, acorin catahuacaso maré'. “Ma'pitasona ninahuéqué, quéma catahuaponco,” itérin. Naporahuaton, ya'ipi piyapinépita camaiaton asacatacaso maré' acorin. Ya'ipi ma'shanénpitanta a'paicaso maré' acorin. ⁵ Ina acorin quéran huaré', Siniórri Potihuario catahuamiatérin. Cosi noya nicaton, napotérin. Pèinénquénta ma'sha nipachina catahuarin. Iminénquénta sacatohuachina', sha'topiso' noya noyatérin. ⁶ Cosiri ya'ipi ma'shanénpita noya a'paitérin ni'ton, co huachi ma'maré tēranta yonquiárinhué'. Topinan noya coshatárin huachi.

Cosiso', noyapin noyapin ni'tomantarin ni'ton, ya'ipi quéran pa'yatopi. ⁷ Napoaton co hua'quiya quéranhué', hua'anén sa'ini ni'sárin quéran noyarin huachi. A'na tahuéri itapon:

—Huéqué pa'a quémaso' inapoqué', itérin. ⁸ Napotopirinhué', Cosiso co pi'pisha tēranta nohuantérinhué'. Napoaton itapon:

—Ni'qué siyora, pi'pian sha'huichinquén topirahué: Hua'anéhué ya'ipi ya'huétérintopita a'paia'huaso maré' acorinco. Cari ya'ipi a'pairahué ni'ton, co ma'maré tēranta yonquiárinhué'. Natérinco ni'ton, sano cancantérin. ⁹ Chini chiníquén nanan quétérinco iso pèiqué camaita'huaso maré'. Naporahuaton, hua'anéhué co ma'sha tēranta apiratérincohué'. Quémasáchin têhuênchinsó' sa'inquén ni'ton, apiratérinco. Napoaton, co caso pi'pian tēranta nohuantérinhué' pa'pi co noyahué' nininsó' nicaca'huaso'. ¡Naporahuaton quémare' co ninahué naporini, co Yosé natétóhué', pa'pi oshahuaintóhué'! itérin. ¹⁰ Napotopirinhué', sanapiriso Cosi ichiquéhuénacaso maré' nani tahuéri apisárin. Inaso napoaponahué', co pi'pisha tēranta nohuantérinhué'.

¹¹⁻¹² A'na tahuériso nipirinhué', Cosi pèiqué sacatapon ya'conin. Naporo' co a'napita ya'huéasoihué ni'ton, sanapiso Cosi so'huianarinsó matérin. Inapotaton:

—Huéqué pa'a quémaso inapoqué', itérin. Napotopirinhué', Cosiso niso'huianatérinso pa'coirahuaton, ta'arin.

¹³⁻¹⁵ Ina patérinso ni'sahuaton, sanapiso yanonpinin. Yanonpinaton chiníquén huiyo ténin. A'napita piyapinépita pèracaso maré' naporin. Hué'pachinara, itapon:

—¡Ni'cochi iso! So'yahué a'nara iprio piyapi quëshiantérinpoa tapiinpoaso maré'. Ya'conahuaton masapirincóhué', canpita huécacamaso maré' caso chiníquén huiyo ténahué. Ina natanaton, ta'aré'nachin pipirin. ¡Niso'huianatérintosonta', patérin! itérin.

¹⁶ Piyapinépita napotahuaton, Cosi niso'huianatérinso' taparin. So'in huécaqué huaré' taparin. ¹⁷⁻¹⁸ Ina hué'pachina, piyapinépita sha'huitérinso chachin inanta sha'huitérin:

* 38:28-29 Parisiso': Pasoarinsó' tapon naporin.

—Iprio piyapi quénanso', patoananéhuéquë ya'conahuaton masapirincohué'. Chiniqué huiyo topatora, a'porahuatonco ta'arin. Niso'huianatërinson'ta', patërin.¹⁹ ¡Inapotërinco piyapinën! itërin.

Sa'ini sha'huitërinso' natanahuaton, Cosi hua'anënso pa'pi no'huitërin.²⁰ Cosi maca-caiso marë' piyapinënpita camairin. Nani mapachinara, tashinan pëiquë po'mopi. Copirno tëhuëtöpisopita ya'huëapiqué po'mopi.²¹ Tashinan pëiquë po'mopirinahuë', Siniororiso' co Cosi naniantërinhuë'. Nosoroaton catahuaantarin ni'ton, tashinan pëi hua'ani, noya nicaton pa'yatërin: “Cosiso', nóya hui'napi,” ta'ton, noya ni'nin.²² Napoaton catahuacaso marë' acorin: “Quëmari a'napita prisoro'sa', a'pajaran,” itërin. Napoaton Cosi camaitërinso'achin tashinan pëiquëso', prisoro'sa nipi.²³ Cosi camaitohuachina tashinan pëiquë, noyasáchin sacatopi. Napoaton tashinan pëi hua'anso', co huachi Cosi sacatërinso' ni'sárinhuë': “Siniorori chachin Cosiso catahuarin ni'ton, ma'sona nipachina, noya pipitërin” ta'ton, naporin.

40

Hua'ano'sa hua'napiso', Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

¹ Ina piquëran cato hua'ano'sari Iquipito copirno tëhuëtöpi: A'naso', copirno huino o'shitona'piro'sa hua'an. A'nanta', ina marë chachin pan nina'piro'sa hua'an. Cato chachin copirno tëhuëtöpi.^{2,3} Napoaton copirnorin inapita no'huirin. No'huiton tashinan pëiquëtacaso' camaitërin. Napohuachina cato chachin inaquë po'mopi. Ina tashinan pëiso', copirno a'pairinsopita capitan pëinënuquë ya'huërin. Cosi ya'huërinquë chachin po'mopi. ⁴ Copirno a'pairinsopita capitaniso', Cosi itapon: “Isopita cato hua'ano'sa quëmari noya a'paiton, catahuaquë’,” itërin. Inapotohuachina inapita hua'ano'saso', hua'qui inaquë ya'huëpi.

⁵ A'na tashiso nipirinhüë', cato hua'ano'sa chachin, hua'napi. A'naya a'naya hua'napiso', co inachachin tapon hua'napihuë', nisha nisha tapon hua'napi. ⁶ Tashíramiachin Cosiriso nicapon huë'pachina, sëtápi quënanquirin. ⁷ Napoaton, cato chachin natanin:

—¿Onpoatomata iporasos' pa'pi sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin.

⁸ —Catocoi chachin hua'napiraihuë', co insonta ya'huërinhuë' ma'sona tapon hua'naraiso anitotiincoiso', itopi.

—¡Yosë mini nanitërin ma'sona tapon hua'narësopita anitotiinpoaso! Sha'huitoco hua'naramaso', itërin.

⁹⁻¹⁰ Napotohuachina o'shina'piro'sa hua'anso', hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Huë'ëhuéquë a'nara opa ya'huë ni'nahuë, cara së'pahuaninso'. Nicasoco chachin, papo së'patarin. Papo së'patahuaton, yancotarin. Yancotërinquëranchin nitërinso'pita cayarin. ¹¹ Ina pirayan canta', huaaron o'orinso' minënen së'quëato, huaniárahüë. Opa cayarinso masahuato, huaaron o'orinquë shi'shirahuë. Inapotohuato huaaron ihuëtërahüë. Ihuëtöhuatora ma'parinco huachi, itërin.¹²⁻¹³ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Naporinchi paya. Ma'sona tapon hua'naranso sha'huichinquën: Cara së'pahuaninso', cara tahuëri tapon naporin. Cara tahuëriya quëran, huaaronso' quëma tëhuëranso' yonquiantarin. Nanan anoyatahuatënuquën naquëranchin acoantarinquën ina marë' sacataantacaso'. Iráca naporanso chachin naquëranchin o'shitaantaran huachi. Ina tapon, ina pochin hua'naran.¹⁴⁻¹⁵ Inapotohuachinquën, canta nosoroatonco yonquico. Ocoincoso marë' huaaron sha'huitëquë'. Iprioro'sa ya'huëpiquë caso ya'huëpirahuë', topinan quëran no'huitonaco pa'aninaco. Co manta onporahuë ni'ton, co tashinan pëiquë ya'huápa'huaso ya'huërinhuë'. Napoaton nosoroco canta', itërin.

¹⁶⁻¹⁷ Napotohuachina, copirno marë' pan nina'piro'sa hua'anta': “Noyachi sha'huitërin paya,” ta'ton, hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Canta nipirinhüë', iso pochin hua'narahuë: Cara ya'huiri pan acoinanquë pitëmotorahuato, huirínton pano'sa quëpárahüë. Ya'natontarinso acoinanquë, nisha nisha cashi cashin pano'sa copirno marë' ya'huërin. Napoaponahuë', inairaro'sa huë'sahuatona pitëmotorahuë quëran capitarinaco, itërin.¹⁸ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Cara pan acoinanso', cara tahuëri tapon naporin. ¹⁹Cara tahuëriya quëran, huaaronso' quëmanta tëhuëranso' yonquiantarin. Naporo chachin piyapinënpiita camaiapon: “Noninquë huënquëconorahuatoma', naraquë pë'tênco chimin'in,” itapon. Inapotohuachinën, chanaro ca'tëro'sari noshanën capona', itërin.

²⁰Cara tahuëriya quëran, huaaron hua'huatërinso tahuëri nanirin. Naporo' ya'ipi catahuarinsopita hua'ano'sa ichicapacancanacaso marë', panca pita ninin. Ya'ipi përarinsopita ni'tonênquë huaaronso' camaitërin: “Cato hua'ano'sa chachin tashinan pëi quëran ocoico'," tënin. ²¹O'shina'piro'sa hua'anso', naquëranchin asacataantararin. Napoaton naquëranchin iráca pochachin huaaron o'shitaantararin. ²²Pan nina'piro'sa hua'anso nipiirinhuë', huaaroni piyapinënpiita camairin naraquë pë'tënacaiso marë': “Noninquë huënquëconorahuatoma', tēpaco'," itërin. Cosiri sha'huitërinso chachin nitopi. ²³O'shina'piro'sa hua'aniso', Cosiri catahuacaso marë' sha'huitërinso', naniantërin. Inapooton co catahuarinhuë'.

41

Huaaron hua'nahuachina, Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

¹O'shina'piro'sa hua'an, tashinan pëi quëran pipirinsó' nani cato pi'ipitërin. Naporo' huaaron chachionta hua'narin. Niroi' yonsanquë huaniarin nihua'narin. ²A'nanaya ni'pirinhuë', canchisé ohuaca' Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Pa'pi amoshináchin pipirapi. I' quëran pipirahuatona', shi'shinamatëro' huácana coshatapi. ³Ina quëran niantapirinhue', canchisé chachin Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Inapitaso' capa nishinahuën nansëyaráchin niconpi. Pipirahuatona i' yonsanquë a'napita ohuacaro'sa pirayan huani-rapi. ⁴Nicaso chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona', canchisé chachin pë'yaquë huaré' ca'miatopi. Naporo' huaaronso' capayatërin. ⁵Naquëranchin huë'ëantapirinhue', hua'naantararin. Canchisé trico moto' noya noyatërinso' a'na nanquëáchin nitërin ni'nin. ⁶Inapita pirayan, canchisé chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopi. ⁷Inapitanta noya noyatërinso nipsisopita pashica ta'papi. Inapotatona pë'yaquë huaré' ca'miatopi. Naporo chachin huaaronso' capayataantararin. Capayatahuaton: “Co ipora topinan ina pochin hua'narahuë,” tënin.

⁸Tashiramiachin huaaronso' hua'narinso yonquiaton, co napion cancantërin. Napoaton piyapinënpiita camairin ya'ipi Iquipito no'paquë ninotona'piro'sa huëcacaíso marë'. Quirica nitotoro'santa amatërin. Inapita huë'pachinara, hua'narinso' sha'huitërin. Sha'huitopirinhue', co incari tēranta nanitërinhuë' ma'sona tapon hua'narinso sha'huitacaiso'. ⁹Naporo huaré' o'shitona'piro'sa hua'an Cosi yonquirin. Ina yonquiaton huaaron itapon: “Ipora huaré' yonquirahuë ma'sona i'hua chachin nica'huaso' nininso'.” ¹⁰Quëmaso' chiníquën nanantëran. Caso piyapinënco nipirahuë' sha'huitaranquën. Pan nina'piro'sa hua'anoco chachin, iráca no'huitoncoi tashinan pëiquë apo'motërancoi. Inaso' tashinan pëi', a'pairinënquënsopita capitán pëinënquë ya'huërin. ¹¹A'na tashiso' catocoi chachin hua'narai. A'naya a'nayacoi nisha nisha tapon hua'narai. ¹²⁻¹³Inaquë chachin quiyaro'coi a'nara ipio hui'napi ya'huëarin anta'. Inaso' ina capitani chachin, asacatacaso marë' pa'anin. Hua'naraiso sha'huitohuatëira, ma'sona tapon naporinso no'tëquën sha'huitërincoi. Sha'huitërincoiso chachin caso naquëranchin asacataantaranco. A'naso nipiirinhuë', noninquë aluënquëconotahuaton atëpatëran,” itërin.

¹⁴Inapo sha'huitohuachina, copirnosó Cosi macontacaso marë' piyapinën a'parin. A'naroáchin tashinan pëi quëran ocoipi. Cosiso niya'itahuaton, nitaparin. Noya nininso' a'mosahuaton, huaaron nicapon pa'nin. ¹⁵Canconpachina, huaaroni itapon:

—Caso hua'napirahuë', co insonta nanitërinhuë' ma'sona tapon hua'narahuëso sha'huitiincoso'. Quëma tëhuëchinso' nitotëran, topi natantërahue', itërin.

¹⁶—Co caora nohuanton nitotërahue'. Quëma piyapinënco ni'to, Yosë chachin anitotohuachinco, sha'huitaranquën. Ma'sona noya nicacaso marë', sha'huitaranquën, itërin.

¹⁷Napotohuachina huaaroni itapon:

—Huë'ëhuëquë Niroi' yonsanquë huaniárahue' hua'narahuë. ¹⁸Naporo chachin, canchisé ohuaca' pa'pi amoshináchin nipsisopita, i' quëran pipirapi. Pipirahuatona

shi'shinamatéroquë coshatapi ni'nahuë. ¹⁹ Ina quëran canchisë chachin pipiantapi niantarahüë. Capa nishinahuën nanséyaráchin pipirapi. ¡Co onporo tëranta ya'ipi Iquipitoquë ina pochin nipsisopita ni'chinahuë! ²⁰ Nicasoco chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona canchisë chachin, pë'yaquë huarë' ca'miatopi. ²¹ Pë'yaquë huarë' caponaraihuë', co manta ca'pisohuë pochin ya'nopi. Naporo capayatërahuë.

²² Huë'ëantapirahuë', naquëranchin hua'naantarahuë: Huë'ëhuëquë Canchisë trico moto' noya noyatërinso' a'na nanquëáchin nitërin ni'nahuë. ²³ Inapita pirayan, canchisë chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopi. ²⁴ Inapitarinta noya noyatërinso nipsisopita pashica ta'papi. Inapotatona pë'yaquë huarë' ca'miatopi ni'nahuë. Ninotona'piro'sa sha'huitopirahuë', co insonta nanitërinhuë' ma'sona tapon naporinso', sha'huitinacoso', itërin.

²⁵ Napotohuachina, Cosiri huaaron itapon:

—Caso quëma piyapinëco nipirahuë', sha'huitaranquën: Catoro hua'naranso', a'naichin tapon hua'naran. Ina quëran Yosë chachin anitotërinquën ma'sona ina nicacaso' yonquirinso'. ²⁶ Canchisë ohuaca' noyápiachin nipsisopita, canchisë pi'ipi tapon hua'naran. Canchisë trico moto' noyápiachin nipsisopitanta', ina chachin tapon naporin. ²⁷ Canchisë ohuaca' capa nishinahuën nanséyaráchin nipsisonta', hua'naran. Inapitaso', amoshino'sa piquëran pipipi. Inapitanta canchisë pi'ipi chachin tapon naporin. Ina pochachin noya noyatërinso' trico moto' pirayan, canchisë chachin papoantarin hua'naran. Pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopisopitanta', ina chachin anitotërinpoa'. ²⁸ Napotëranquënso chachin mini nizarin. Piyapinëco nipirahuë', Yosë ma'sona yanininso nani sha'huitëranquën. ²⁹ Yosë nohuanton canchisë pi'ipi iso Iquipito no'paquë nani ma'sha noya noyatapon. Co manta pahuanaponhuë'. ³⁰⁻³¹ Ina piquëranso nipirinhüë', canchisë pi'ipi chachin panca tanarotapi. Napoaton co huachi inso tëranta', Iquipito no'paquë noya ya'huërinso yonquiarinhüë'. Pa'pi pahuantomiatapi ni'ton, co huachi iso no'paquë noya ya'huaponahuë'. ³² Caso piyapinëco nipirahuë' sha'huitaranquën. Nani Yosë yonquirin inapocaso'. Naporahuaton co hua'quiya quëranhuë' naniarin. Napoaton ina nohuanton, catoro inachachin hua'naran.

³³⁻³⁴ Inapocaso ni'ton, a'nara quëmapi yonquínahuan ni'ton, noyá nitotërinso' yoniqué'. Ya'ipi iso no'panënuë ya'huëpisopita camaicaso marë' acokuë'. Naporahuaton, chirinchiro'sa acokuë' ya'ipi hua'anëntëranquë pa'ina'. Cosharo yontonacaiso marë' pa'ina'. Noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë yontoina'. A'natëräpo costaro quëran, a'na costarora ma'pachina'. Ya'ipi Iquipito no'paquë inapo'ina'. ³⁵ Naporo' pi'ipiro'saquë trico yontonpiso', niquë tapaina'. Quëma chachin anitotahuatënen, ninanoro'saquë tapaina'. Tanaro tahuëri'sa canquihuachina, capacaiso marë' inapo'ina'. ³⁶ Inapohuachina', Iquipito no'paquë trico tapapinan ya'huapon. Canchisë pi'i tanarotacaiso canquihuachina, ina ca'sapi huachi. Ina capatona', ya'ipi iso no'paquë ya'huëpisopita co chiminaponahuë', itërin.

Copirno ya'huërenamën camaitacaso marë' Cosi acopiso'

³⁷ Cosi yonquirinso natanahuatona', huaaronso hua'ano'sapitarë chachin: “¡Ma nóyacha yonquirin paya!” topi. ³⁸ Napoaton huaaronso' piyapinënpita itapon:

—Iso quëmapiso', Yosë ispiritonëni chachin ya'coancantërin. Co onporonta a'na quëmapi iso pochin nininso' ina sacato nicacaso marë' quënanarihuahuë', tënin. ³⁹⁻⁴⁰ Piyapinënpita napotahuaton, Cosi itapon:

—Co a'na quëmapi quëma quëran yonqui yonquínahuan ni'ton, noya noya nitotërinso ya'huërinhuë'. Yosë chachin ya'ipi inapita anitotërinquën. Napoaton carinquën acoaranquën pëinëhuëquë, ya'huërenamëhuë camaitacaso marë'. Ya'ipi piyapinëhuëpitanta natëinënuëno ya'huërin. Copirnoco ni'to, casáchin quëma quëran chini chiniquën nanantarahuë. ⁴¹ Ni'quë'. Ipora tahuëri carinquën acoaranquën ya'huërenamëhuë ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë', itërin.

⁴² Napotahuaton huaaronso', imisirinquë sicho po'moitëranën po'morinso' ocoirin. Ina ocoirahuaton Cosi imisirinquë po'motërin. Inapotahuaton, piyapinënpita camairin: “Noya noya rino pi'shi quëran në'mëtë nipiso' a'motoco'. Naporahuaton, osëtë oro

quëran nipiso', apë'pëconotoco'. ⁴³ Ina quëran, toronanëhuëquë pa'patora, imaquirinso toronanquë ananpëco'. Inapotahuatoma', quëpaco'. Ina quëpasëma', piyapinëhuëpitari chiniquën sha'huina': '¡isonco!' tëra'ina', itërin. Ina pochin copirnori Cosi acorin ya'ipi Iquipito no'paquë, camaitacaso marë'. ⁴⁴ Ina piquëran huaaroni Cosi itaantapon:

—Ca mini copirnoco nipirahuë', co inso tëranta iso no'paquë inaora nohuantërinso' nisarinhue'. Naniyarin quëran huarë' ma'sona nicacaiso', quëma camaitaran, itërin.

⁴⁵ Copirnori, Cosi Iquipito nananquë nisha nininën acotërin: Sahuinato-paniya, itërin. Naporahuaton Potihuiru hui'nin Asina itopiso' acoantërin. Potihuiraso', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. Ina pochin Cosi, ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë' acopi.

⁴⁶ Cosi cara shonca pi'ipitohuachina, Iquipito copirno marë' caniaritërin sacatacaso'. Nani acohuachina, huaaron nontahuaton caniaritërin ya'ipi Iquipito no'pa' pa'tacaso'.

⁴⁷ Canchisë pi'ipi noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë, hua'huayätërahuë cosharo noyatërin.

⁴⁸ Cosiri ya'ipi trico tapacaiso nininso', ma'patërin. Ma'pataton, ninanoro'saquë taparin. Canchisë pi'ipi naporin. Nani ninanoro'saquë trico taparin. Ina pirayan imino'saquë sha'pisopita mapiso', taparin. ⁴⁹ Pa'pi notohuaro' trico Cosiri ayontonin. Marë yonsanquë inotëra'hua ya'huërinso pochin ayontonin. Pa'pi notohuaro' ni'ton, pichirápírinahuë', co onpo pichichináchinhuë' nipachina, tananpitopi huachi.

⁵⁰ Co'huara tanarotacaiso caniarichátërasohuë', Cosiso cato hui'ninpita ya'huëtërin.

⁵¹ Paninanso' Manasisi itërin: “Yosë chachin parisitërahuëso', quëmopinëhuëpita, inapita ananiantërinco,” ta'ton, ina pochin hui'nin nohuitërin. ⁵² Ina quëran niantarinsoso', Iprain itërin. “Yosë nohuanton parisitërahuëso no'paquë chachin noya noya acorinco,” ta'ton ina pochin hui'nin nohuitërin.

⁵³ Canchisë pi'ipi Iquipitoquë ma'sha noya noyatacaiso' pi'ipiro'sa', na'huërin huachi.

⁵⁴ Naporó' Cosi naporinso chachin, tanarotacaiso caniaritërin. Canchisë pi'ipi chachin naporin. Ya'ipi a'napita no'paro'saquënta', tanarotopi. Iquipitoquëráchin cosharo tapapinan ya'huërin. ⁵⁵ Iquipito ya'huëhuano'santa cosharori pahuantohuachinara, huaaron paapapi. Trico natanacaiso marë' paapapi. Natanpachinara, huaaroni ya'ipi iquipitoro'sa itapon: “Paatoma', Cosi nontoonco'. Ma'sona itohuachinquëma', ina nico',” itërin.

⁵⁶ Ya'ipi Iquipito no'paquë piyapi'sa tanarotacaiso caniaritohuachina, Cosiso chirinchiro'sa camairin: “Cosharo taparëhuaso pëiro'sa i'soatatoma', ya'huëhuano'sa pa'antoco',” itërin. Aquë aquëtë tanarotapi ni'ton, pa'antapi huachi. ⁵⁷ Naporahuaton ya'ipi parti quëran huë'sapi. Cosi trico taparinso' pa'antacaiso marë' Iquipitoquë huë'sapi. Co inso no'paquë tëranta', cosharo noyatërinhuë' ni'ton, naporapi huachi.

42

Cosi iinpitanta Iquipitoquë pa'piso'

¹ Iquipitoquë trico pa'anacaso ya'huërinso', Cacoponta' nataantërin. Ina natantahuaton, hui'ninpita itapon: “¡Co topinan nini'sápamaso ya'huërinhuë'! ² Nani sha'huitërinaco Iquipito no'paquë trico pa'anacaso marë' ya'huërinso'. Napoaton inaquë pa'matoma', pa'amaco'. Ama tana tiquinpoaso marëhuë' inapoco',” itërin

³ Pa'pini napotohuachina, Cosi iinpitaso', shonca ya'pi trico pa'anapona Iquipitoquë pa'pi. ⁴ Mincaminso nipirinhue', pa'pini co nohuantërinhuë' a'pacaso'. Inaso', Cosi iin miachin. Ina yo'nanquëranchin pipipiso'. “Pa'ninquë tapon ma'sha yaonpoápirinhue',” ta'ton, co yaa'parinhue'. ⁵ Cacopo hui'ninpitaso', a'napita piyapi'sarë' pa'pi. Ya'ipi Canaan parti tanarotopi ni'ton, notohuaro' pa'mapi.

⁶ Nani sha'huitëranquëmaso chachin Cosiso', huaaron ya'huërenamën ya'ipi Iquipitoquë camaitarin. Naporahuaton ina camaitohuachina, ya'ipi parti quëran huë'pisopita, trico pa'antapi. Iinpitanta camahuachinara, nontacaiso marë' isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ⁷ Ipóra quënanapon chachin Cosiso', iinpita nohuitërin. Nohuitaponahuë', co nohuitërinhuë' pochin ninin. Napoaton no'huitatë pochin co yashinhue' nontërin:

—¿Canpita po'? ¿Intoparanta huë'nama'? itërin.

—Canaan parti quëran, trico pa'anapoi o'marai, itopi. ⁸ Cosiriso iinpita nohuitërin. Inapitariso napoaponahuë', co ina nohuitopihue'.

⁹ Naporol' Cosiso', iráca hua'naton iinpita sha'huitérinso' yonquirin. Ina yonquiaton itapon:

—Canpitaso', nëhuëtona'pirosanquëma ténahuë. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinahuë' ni'camaso marë' huë'nama', itërin.

¹⁰⁻¹¹ —¡Co sinioro inacoihuë'! Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Tricoíchin pa'anapoi o'marai. Ina tataquëranchin ya'ipicoi ninai. Co onporo tëranta nëhuëtochinai-huë', itopi.

¹² —Nonpiánama'. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinahuë' ni'camaso marë' huë'nama ipora, taantaran Cosiso'. ¹³ Napotopirinhuë', inapitariso itapona':

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Ya'ipiya quëran ina tataquëranchin, shonca catocoi ninai. Canaan parti ya'huërai. Hua'hua nininso', tatarë' quëparitërin. A'naso nipirinhuë', ayarin, itaantapi.

¹⁴⁻¹⁵ —¡Nani napotëranquëma! Canpitaso' nëhuëtona'piro'sanquëma ténahuë. Iya-parima hua'hua nininso quëcama huarë', no'tëquën nonamaso' nitotarahuë. Huaraoon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co ina quëpatamahuë', co onporonta isëquëran pipiaramahuë'. ¹⁶ A'naquëma paaton maconta'in. A'napitanquëmaso nipirinhuë', tashinan pët ya'contarama'. Ina huë'pachin, naporo huarë' naporamaso natëaranquëma'. Co'so' huë'pachinhuë', tëhuëenchachin nëhuëtona'piro'sanquëma'. ¡Huaraoon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'! itërin.

¹⁷⁻¹⁸ Cara tahuëri Cosiri iinpita tashinan pëiquëtërin. Inapotopirinhuë', nontaantaran:

—Canta Yosë të'huatërahüë. Iso pochin nipatama', co tëpaaranquëmahuë'.

¹⁹ Tëhuëenchachin noya nina'piro'sanquëma nipatama', a'naquëma tashinan pëiquë quëparichin. A'napitanquëmaso nipirinhuë', quëmopinëma capacaiso marë' trico quëpatoma', panantaco'. ²⁰ Ina quëran, no'tëquën nonamaso' nitota'huaso marë', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Co'so' quëmahuatamahuë' tëhuëenchachin chiminarama', itërin. Napotohuachina: “Noyapa'”, topi. ²¹ Napoaponahuë', inahua capini ninontopi:

—Tëhuëenchachin canpoaso' iráca pa'pi co noyahuë' ninëhua'. Iya'hua ma'sha on-potohuatëhuara, nosorochináchin nontopirinpoahuë', co nosororëhuahuë'. Co napion ancantërinso nicarihuarahüë', co tahuëretërehuahuë'. Napoaton iporaso' canpoanta', po'sarëhua huachi, nitopi. ²² Napohuachinara, Nopinori itapon:

—Co'ta carima': ¡Ama napotocosohuë'! itopiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Napoaton iporaso' canpoanta', tëpatona'pi i'huëretopiso pochin nitarinënpoa', itërin. ²³ Inapitaso', Cosiri ya'ipi nataninso' co nitotopihuë'. Iquipito nanan quëráchin nontërin ni'ton, napopi. Nontohuachina, a'nari inahua nonpique ohuërerin ni'ton, co nitotopihuë'.

²⁴ Iinpita ninapotapiso natanahuaton, Cosiso amashamiachin pa'sahuaton, na'nërin. Na'nëi' cacotohuachina, huëantarin. Huë'sahuaton iinpita ni'tonënuquë piyapinënpita camairin Simion macatona tonpocaiso'. ²⁵ Ina quëran camaitaantaran: “Costaronënaquë trico po'motoco'. Coriqui pahuëretopisonta', inaquë chachin po'moantaco'. Naporahuaton, cosharo caracaiso marënta quëtoco'”, itërin. Camairinso chachin piyapinënpita nipi.

²⁶ Inapotohuachinara, moranënaquë triconëna a'mitahuatona', ya'huëpi'pa' panantapi huachi. ²⁷ Huë'ëcaiso nininquë canconpachinara, a'naso', moranën a'cacaso marë' costaronën i'shiritërin. Inapotopirinhuë', trico marë' coriqui pahuëretërinso' quënanin. Ina quënanaton, pa'yanin. ²⁸ Pa'yanaton, iinpita itapon:

—Ni'cochi. ¡Trico marë' pahuëretërahüëso', ayantaantaranaco! ¡Costaronëhuëquë chachin quënanahuë! itërin. Iinpitaso natanahuatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'yanahuatona', inahua capini ninontapi: ¡Yosë ana'intarinpota ni'ton, co pahuëretaponahuë' trico quësarini! Nitopi.

²⁹ Ya'huëpique cancontahuachinara, ya'ipi napopiso pa'pina sha'huitopi:

³⁰ —Iquipito no'pa' hua'anquë camahuatoira, co yashinyántërahüë' nontërincoi. “Canpitaso', nëhuëtona'piro'sanquëma ipora,” itërincoi. ³¹⁻³² Napotopirincoihuë': “Co quiyaso' inacoihuë'. Co onporonta nëhuëtochinaihuë'. Ina tataquëranchin shonca catocoi ninai. Hua'hua nininso', Canaan parti tatarë' quëparitërin. A'naso nipirinhuë', ayarin,” itërai. ³³⁻³⁴ Napotohuatoira, itaantarancoi: “A'naquëma isëquë quëparichin.

A'napitanquémaso nipirinhué', quémopinéma capacaiso maré' trico quëpatoma', panantaco'. Napoaponahué', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Naporo huaré' co nëhuëtonapiro'sanquémahué' ninamaso' nitotarahuë. Ina nitotohuato, iyaparima quëparitërinso' ocoitaranquéma'. Nisahuaton, noya huachi nanitarama iso no'paquë pa'anamaso', itërincoi, itopi.

³⁵ Nani pa'pina sha'huitahuatona', trico ohuatopi. Ohuatohuachinara, Cosi iin-pitaso', a'naya a'naya costaronënaquë, coriquinëna quënaantapi. Tanpanantëa'huayaquë ya'huëarin quënaantapi. Ina quënanatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'pinanta pa'yanin.

³⁶ Naporo' Cacopori itapon:

—Canpitaso hui'nahuëpita tiquitaramaco. Cosi ayarin. Simionta capa. ¡lporaso Mincanta yaquëpataantaramaco! ¡Ya'ipi inapita casa', ahuanta'huaso ya'huërin! itërin

³⁷ Naporo' Nopinori, pa'pin itapon:

—Iya'hua a'pahuatan, cari tata a'paiarahuë. Co'so' quëshintahuatënquënhuë', cato hui'nahuëpita nininso', nanitëran tëpamaso', itërin. ³⁸ Cacoposo nipirinhué', tapon:

—Hui'nahuëso', co onporo pa'sarinhué'. Iin mashonën nani chiminin. Ina'chin ina yo'nanquëranchin nipiso' ya'huëarin. Pa'namaquë ina ya'huëre' ma'sha onpoan-tahuachin, caso mashoco, sëto tëpaponco huachi, tënin.

43

Mincamin Iquipitoquë quëpapiso'

^{1,2} Canaan parti co manta capacaso ya'huërinhué' ni'ton, aquë aquëtë tanarotapi. Napoaton i'hua Iquipitoquë trico pa'ansiso' pë'yapi. Pë'yahuachinara, Cacoposo' naquëranchin hui'ninpita camaiantarin:

—Pa'mantatoma trico pa'amantaco', itërin. ^{3,5} Napopirinhué' Cotari itapon:

—Co'ta tata hua'an napotërincoiso', nani sha'huitërainquë: “Co'so' iyaparima hua'hua nininso quëmahuatamahué', ama o'macosohuë'. Ina quëmama huaré' tahuëretaran-quëma',” itërincoi. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huaré' trico pa'antomarainquë. Co'so' a'paantohuatancoihué', co pa'maaraihué', itërin.

⁶ —¡Canpitaso pa'pi co noyahué' acoramaco! ¿Ma'maré chachinta ina quëmapi sha'huitërama a'na iya'hua ya'huëtërinquémaso'? itërin pa'pini.

⁷ —Na'con natanincoi onpo ya'huëtëre'huasona nininso': “¿Nanpiárin tataparima'?” itahuatoncoi: “¿A'na iyaparimanta ya'huërin?” itomantarincoi. Napo natanpachincoira, topinan a'panitërai. ¡Co quiyaso' nitotëraihué': “Iyaparima hua'hua nininso quëshimaco,” itiincoiso'! itopi.

⁸ Naporo' Cotari pa'pin itaantarin:

—Tëhuëenchachin tata nanpicaso' nohuantohuatëhua', iya'hua a'paquë pa'i. Cari a'paiarahuë. A'paantohuatancoi a'naroáchin pa'sarai. Inapohuatëhua', co chiminari-huahué'. Hui'napoapitanta', noya nanpiapi. ⁹ Iya'hua pa'pachin, cari ni'sarahuë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi. Co'so' quëshintahuatënquënhuë', chiminaquë huaré' na'inarahuë. ¹⁰ I'hua chachin napotasëinquë a'pantërancoi naporini, ¡nani catoro pa'sahuatoi, huënanta'itohuë'! itërin.

¹¹ Napotohuachina, pa'pini itapon:

—Co onpotacasohuë' ni'quëhuaré', isopoco nipachin: Hua'an nicanacamaso maré' iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita costaronëmaquë quëpaco': Parsamo nimirio, ninoi', pimo hua'sai', pimo yaqui', tanpapi nitërinso', ni'to nitërinso', inapita pi'pian pi'pian po'motahuatoma', quëpaco'. ¹² Coriquinta', catoro' pa'anacaso nanirinso', quëpaco'. I'hua ayantërinquémaso', inaora chachin quëtaantaco'. Tapona tëhuëatona', ayantërinë-quëma'. ¹³ ¡Paco nipachin! Iya'hua quëparahuatoma', hua'an nimaantarico'. ¹⁴ Yosé ya'ipi nanitaparinsu' nontarahuë' catahuainquëma'. Ina nohuanton hua'an nosoro'inquëma'. Simionta nosoroaton ocoi'in. Naporahuaton, Mincanta a'painta'in. ¡Canta co hui'nahuan mashoco pochin quëparita'huaso Yosé nohuantohuachin, inapo'i nipachin! itërin.

¹⁵⁻¹⁶ Caco hui'ninpitaso', hua'an nicanacaiso nininsopita mapi. Ina masahuatona', coriquinta catoro pa'anacaso' nanirino' mapi. Naporahuaton, Mincamin quëparahuatona', Iquipitoquë pa'pi huachi. Cosi ya'huërinquë camahuachinara, nontopi. Cosiso', Mincamin quëpiso quënanahuaton, piyapinën camairin:

—Isopita pëinëhuëquë quëpaquë'. Naporahuaton a'nara ohuaca' tëparahuaton, anpiquë'. Ipora camotëchin nisahuaso', inapitaro'co coshatarahuë, itërin. ¹⁷ Napotihuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin. Cosi iinpita ina pëinëquë quëparin. ¹⁸ Napoaponahuë', inapitaso quëpasoi pa'yanpi. Pa'yanatona inahua capini ninontapi:

—Nonpintahuatënënpoa', pëinëquë quësarinpoo'. I'hua coriqui ayantërinpoaso marë' quësarinpoo'. Masahuatënënpoa piyapinënpita pochin asacatarinënpoa'. Moranënpoapitarë chachin asacatarinënpoa', nitopi.

¹⁹⁻²¹ Napoaton Cosi pëinëquë yaya'conpachinara, piyapinën itapona':

—Pi'pian siniro nonchinquën topiraihuë'. I'hua chachionta o'mapoi, tëhuëchachin trico pa'anapoi o'marai. Pa'anahuato panantápiraihuë', huancopi huë'ëconaiquë, costaronëhuëi i'shiritërai. I'shiritopiraihuë', coriqui pahuëretëraisoi ya'ipi chachin costaronëhuëiquë quënanai. Napoaton quëtaanta'huanquëmaso marë' quëmantarai. ²² Incariso acomara, co quiyaso nitotëraihuë'. A'na coriquinta ipora trico pa'antohuatëinquëma', pahuëreta'huaiso marë' quëmarai, itopi. ²³ Napopirinahuë Cosi piyapinëniso':

—Sano cancantoco'. Ama pa'yancosohuë'. Naporoi' pahuëretëramaso', nani manahuë. Yosë chinotëramaso nimara costaronëmaquë acotërinquëma'. Inachachin tataparimanta chinotërin, itërin.

Napotahuaton, Simion tashinan pëi quëran ocoirahuaton quëshirin. ²⁴ Ina quëran, ya'ipi chachin Cosi pëinëquë po'morin. Inaquë i'sha nipa'morantëcaiso marë' quëtërin. Moranënapitanta', a'carin. ²⁵ Camotëchin Cosirë' coshatacaiso', nani nitotopi. Napoaton ninapona pochin, nicanacaiso marë' quëshipiso', taparapi huachi.

²⁶ Cosi canquihuachina, nicanacaiso marë' quëshipiso' quëtopi. Naporahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshapi. ²⁷ Cosiri iinpita nontahuaton itapon:

—I'hua o'mapoma': ¿Tatahuëi ya'huëarin itëramaco pora? ¿Noya ya'huëarin? ¿Nanpiarin ipora huanta ti? itërin. ²⁸ Inapitaso' mónsho tahuatona':

—Tatahuëiso', quëma piyapinën pochin ninin. Noya ya'huëarin. Ipora huanta nanpiárin, itopi. ²⁹⁻³⁰ Cosiso yonquitopirinhüë', Mincamin quënanin. Inaso iya'huain. Ina yo'nanquëranchin nipiso'. Ina tasatahuaton, natanin:

—¿Isona: “Iya'hua a'na huëshirai” tënamaso ti? itahuaton, iin itapon: “¿Yosë chachin hua'hua catahuainquën!” itërin. Napotaso chachin iin ni'sahuaton, na'nëchináchin cancantërin. Napoaton a'naroáchin patoananëinquë ya'conahuaton, na'nërin.

³¹ Na'nërinso' pa'cotohuachina, nipa'morayaton, pipiantarin. Pipirahuaton piyapinënpita camairin: “¿O'huinco huachi!” itërin. ³² Cosiso', a'na misaquë nisha o'huintopi. Caco hui'ninpitanta a'na misaquë nisha o'huintopi. Iquipitoto'santa Cosirë' coshatopiso', a'na misaquë nisha o'huintopi anta'. Iquipitoto'saso', iprioro'sarë' coshatacaiso', na'in pochin ni'pi. Napoaton nisha coshatopi. ³³ Cosi iinpitaso', misaquë yahuënsëhuachinara, Cosiri a'naya a'naya sha'huitërin huënsëcaiso marë'. Paninan'ton, ahuënsërahuaaton, ina quëran niantarinso' ahuënsërin. Inapotaton, huinshoin niningquë huarë' ahuënsërin. Napoaton: “Pi'ipinënpoa no'tëquën tantiarinpoo',” topi. Napoatona itohuara capini nini'pi. Nini'sahuatona', pa'yanpi. ³⁴ Cosiso inaora ca'ninso chachin, iinpitanta a'carin. Mincaminso nipirinhüë' o'huintohuachinara, a'napita iinpita quëran na'con na'con acotopi. Nani coshatohuachinara, napopináchin o'opi. Inapoatona capa cancantopi.

—Isopita quémapi'sa costaronënaquë, trico amëntatëquë'. Naporahuaton coriquinëna pahuërëtopisonta', a'naya a'naya costaronënquë chachin acotaantaquë'. ² Minënhuë prata quëran nininso'ta', hua'hua nininso costaronënquë acotëquë'. Coriquinë, trico marë' pahuërëterinso' pirayan acotëquë', itërin. Napotohuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin.

³ Tahuërinquë pi'i pipirahuaso Cosiso', iinpita nontahuaton a'parin. Napohuachina moranënapitarë chachin pa'pi huachi. ⁴⁻⁵ Ninano quëran pipitona iinpitaso co aquëyátëra-soihuë', Cosiso piyapinën itapon:

—Apira quémapi'sa pa'piso', imaquë'. Cantonahuaton napotëquë': “¿Onpoatonta canpitaso nosoropirinënhuëmahuë', co noyahuë' ninama'? Prata quëran minë nininso', hua'anëhuë o'oton ninorinso chachin ihuatërama'. ¡Pa'pi co noyahuëchi ninama paya!” itëquë', itërin.

⁶ Cantonahuaton piyapinënso' Cosiri sha'huitërinso chachin itërin. ⁷ Napotohuachina, inapitariso itaantapi:

—¿Ihuatërama', itërancoi ti? ¡Co'chi quiyaso onporo tëranta', inapo'itoihuë'! ⁸ ¿Co'ta Canan parti quëran huarë' coriqui costaronëhuëiquë quënanpatoira, quëshiantaranquën pora? ¿Onporahuatoita iporasó', pratahuë nipon, orohuë nipon, hua'anën pëinën quëran ihuachitoihuë'? ⁹ Quiyaso' piyapinënpita pochincoi ninai. Incoi tëranta minë quënapahuatancoi, chimiin. Quiyanta', piyapinënpita pochin asacatocoi tënai, itopi. ¹⁰ Napotohuachina, Cosi piyapinënso' taantarin:

—Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', inapochinquëma nipachin. Nipirinhuë', insosona minë quënaparahuësoíchin, piyapinëhuë nisarín. A'napitanquëmaso', co manta onpoaramahuë', itërin. ¹¹ Napotohuachina, a'naya a'naya costaronëna chinohuara-tona', i'shiritapi huachi. ¹² I'shiritohuachina yonisarín. Paninan nininso costaronën quëran caniaritahuaton, hua'hua nininso costaronënquë huarë', yonirín. Yonípchina, Mincamin costaronënquë quënanin huachi. ¹³ Ina nicatona iinpitaso', pa'pi sëtahuatona a'moanpiso oshapi. Napohuachina, a'naya a'naya pe'pëtonëna moranënaquë a'mitahuatona', naquëranchin ninanoquë ayaimantapi.

¹⁴ Cotasó', iinpitarë chachin Cosi pëinënhuë canconpachina, inaso ya'huëarin quënamantapi. Quënanahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ¹⁵ Moshaso', Cosiso iinpita itapon:

—¡Co'chi canpitaso yonquinhuanos'a pochinhuë ninama paya! ¡Caso chiníquën nanantërahue' ni'ton, nito ninorahuë! itërin. ¹⁶ Napotohuachina, Cotari itapon:

—¡Tëhuëchachin co onpo a'pania'huainso nanitëraihuë'! ¡Co naporaihuë', co ta'cahuaiso ya'huërinhuë'! Oshahuanaiso', nani Yosë nitotërin. Ma'tana ya'huarai. Minënhë maninsorë chachin asacatocoi, itopi. ¹⁷ Napotopirinahuë', Cosiriso itapon:

—Co napoarinhue'. Insosona minënhuë quënapapisoíchin piyapinëhuë nisarín. A'napitanquëmaso', tatama ya'huërinquë noya panantaco'. Co insonta ma'sha onpotarinhue'mahuë', itërin.

Cota, Mincamin ya'huërenamën yaquëparitërinso'

¹⁸ Cosi napohuachina, Cotari amasha ya'carirahuaton, itapon:

—Pi'piyan sinioro nonchinquën topirahuë. Yonquirahuëso no'tëquën sha'huichinquën. Quëmaso' huaraoon pochachin chiníquën nanantëran. Napoaton ama no'huitonco ana'intaancoso marëhuë' nopotaranquën. ¹⁹ I'hua huë'naiquë, quëmaso natanancoi tatahuëi ya'huëtërincoiso'. A'na iyahuëinta ya'huëtërincoiso', natanancoi. ²⁰ Quiyarinta naporo sha'huitëranquën: “Tatahuëi ya'huëtërincoi, nani máshoya,” itërainquën. A'na iya'huanta hui'napi ya'huëtërincoiso', sha'huitërainquën. Inaso', tatahuëi nani máshoya niso' hua'huatërin. Naporo chachin sha'huitëranquën tatahuëri na'con nosororinso'. Ina yo'nanquëranchin hua'huatopisopita cato ya'huëpirinahuë', a'naso ayarin ni'ton, inaichin quëparitërin. Napoaton nosoromiatërin. ²¹ Naporo' sha'huitërancoi nohuitamaso marë' quëca'huaiso'. ²² Napotohuatancoira, sha'huitërainquën: “Iya'huaso', co nanitërinhuë' pa'pin huëshicaso'. Huëshirin naporini, pa'pinso' sëtori tēpa'itonhuë'”

itërainquën. ²³ Napotopiranquënhuë': "Co'so' iya'hua quëpatamahuë', co onporonta tahuëretaranquëmahuë'," itërancoi.

²⁴ Tatahuëitaquë canconpatoira, ya'ipi quëma napotërancoiso' sha'huitërai.

²⁵⁻²⁶ Hua'quimiachin quëran, tataso' camairincoi: "Pa'sahuatoma' trico pa'amantaco'," itopirincoihuë', quiyariso': "Co nanitëraihuë'. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' pa'sarai. Co'so' ina quëpahuatohuë', co hua'an tahuëretarincoihuë'," itërai.

²⁷ Napotohuatoira, tatahuëi sha'huitërincoi: "Canpita nitotërama sa'ahuëco' catofchin hua'huaninso'." ²⁸ A'naso', ayarin. Napoaton naporo quëran huarë' co quënanchinahuë'. Pa'piniri ca'mara tënahuë. ²⁹ Iin ya'huëre' quëparamaquëya ma'sha onpohuachin, canpita tëhuëarama'. Canpita tëhuënëmaquë caso mashoco sëto tëpaponco huachi," itërincoi.

³⁰⁻³¹ Tatahuëso', iya'huarë' a'naichin pochin nipi. Co'so' quiyarë' pantahuachinhuë', tatahuëso chiminapon. Quiya tëhuënëhuëiquë tata mashoyaso' sëtori tëpapon.

³² Co'huara huë'shamatërapoihuë' sha'huitërahuë: "Iya'hua a'paantohuatancoi, cari ni'sarahuë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi," itërahuë. Naporahuaton napotomantarahuë: "Co'so' quëshintahuatënhuë', chiminaquë huarë' na'inarahuë," itërahuë. ³³ Napoaton nontaranquën natanco topirahuë. Ca iya'hua ya'huërenamën quëma piyapinën quëparichi tënahuë. Inaso iinpitarë', pananta'in. ³⁴ Co'so' iya'hua pantahuachinso', co caso nanitërahuë tatahuëtaquë, pananta'huaso'. Tatahuë ma'sha onporinso', co yani'nahuë', itërin.

45

Iinpitari Cosi nohuitopiso'

¹ Ya'ipi piyapinënpita ni'tonënuë Cotari nontërinso tonitohuachina, Cosiso co huachi ahuantërinhuë'. Co huachi ahuantatonhuë', Iquipito nananquë chinquën nonin: "¡Ya'ipinquëma pipico!" itërin. Napotohuachina, ya'ipi piyapinënpita pipipi. Iinpitarëachin nicaso', nohuitacaso marë' sha'huirin. ² Sha'huiton Cosiso', na'nëmiatarin huachi. Chinquën na'nërin ni'ton, ya'ipi iquipitoro'sa nitotopi. Huarëon pëinënuë huarë' a'naquënso pa'sahuatona', sha'huitonpi. ³ Naporo huarë' Cosiso', inahuara nanamënaquë iinpita nontërin:

—¡Ca mini Cosico! ¿Nanpiárin iporahuanta tata? itërin. Napotopirinhuë', iinpitariso pa'pi të'huatona', co nanitopihuë' nonacaiso'. ⁴ Të'huatopirinahuë', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa të'huatocosohuë', ya'caritoco', itërin. Naporo huarë' iinpitari ya'caririn. Ya'carihuachinara, itaantarin:

—Ca mini iyaparimaco. ¿Co'ta iráca nicatono'sa Iquipitoquë huëcaso pa'anamaco?

⁵ Napotëramacoso marë' ama canpitaora nino'huicosohuë'. Co canpitaso yonquipiramahuë', Yosë chachin aquëchitiirincó. Notohuaro' piyapi'sa ananpicaso marë' aquëchitërinco. ⁶ Ipora huarë' iso no'paquë, cato pi'ipi nisarin tanarotopiso'. A'natërápo pi'i chachin, pahuanarin. Ina nápo pi'i sha'topirinahuënta', co manta nitërinso' macaponahuë'. ⁷ Napotëranquëmaso chachin nisarin. Yosëso nipirinhuë', aquëchitiirincó. Canpitanta shiparima ya'huëtiinquëmaso marë' naporin. Canpita chachinta', huëhuëpiro ninin quëran nicha'ëinquëmaso marë' aquëchitiirincó. ⁸ Inapocaso ni'ton, co canpita nohuanton isoporinquë huë'nahuë'. Yosë chachin a'parinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, huaraon ayonquina'pi nica'huaso marë' ya'conahuë. Ya'ipi ma'shanënpita a'paiato, piyapinënpitanta', camaica'huaso marë' ya'conahuë. Naporahuaton, ya'ipi Iquipitoquë huaraon ya'huërenamën hua'anënta'huaso marë' acorinco.

⁹ Manóton paantatoma', tata sha'huitonco': "Cosi ya'huëarin, iso pochin nanan a'patiarinquën: 'Ya'ipi Iquipito no'paquë hua'anënta'huaso marë' Yosë acorinco. Manóton o'maton, ni'quimaco. ¹⁰ Ya'ipi hui'nanpita, shia'huaro'sa', inapitarë chachin, o'maco'. Pë'tahuanëmapita, ma'shanëmapita, ya'ipi ya'huëtërinquëmaso', quiquimaco'. O'mahuatama', Cosin parti acoranquëma'. Inapohuatama', co aquëya quëranhuë' nini'sáparihua'. ¹¹ Naro'pa huachi carima cosharo quëtáponquëma'. Ya'ipi huë'namaso nápo chachin co manta ichipahuantaranquëmahuë'. A'natërápo pi'ipi pahuanarin tanaro tahuëri'sa na'huëcaso ni'ton, napotápënuëma', itoco'. ¹² Iya'huanta', canpitanta', ya'ipi naporahuëso', nani natanamaco. ¹³ Chinquën nanantato Iquipitoquë

hua'anentërahuësonta', nani ni'nama'. Ya'ipi ni'namaso' tata sha'huitonco'. ¡Manóton paantatoma tata macontaco'!" itërin.

¹⁴ Napotahuaton, iya'huain iporin. Ina iporin quëran na'nërin. Mincaminta', Cosi iporin quëran na'nërin. ¹⁵ Ina quëran Cosiso', ya'ipi iinpita noya nontaton së'quërin. Inapitanta iporahuaton na'nërin. Ina piquëran inapitarinta co huachi tè'huatatonahuë', noya nontopi huachi.

¹⁶ Huararon pëinënuquënta', a'naroáchin nanan nincanin: "Cosi iinpita canquiipi," itopi. Ina natanahuaton, huararonso catahuarinsopita hua'ano'sarë chachin noya cancantopi.

¹⁷ Noya cancantaton huaranoniso', Cosi itapon:

—Iyaro'sa sha'huitëquë', pë'tahuänënaquë trico a'mitahuatona', Canaan parti pananta'ina'. ¹⁸ Paantatona', pa'pina quëma'ina'. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin, o'ma'ina'. O'mahuachina', Iquipitoquë noya noya no'pa' nininso', cari quëtarahuë. Napoaton inapitasa', iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita, capona'. ¹⁹ Sa'ina', hui'nina', pa'pina', inapita quëmacaiso marë', camaiquë toronano'sa isëran quëpa'ina'. Sha'huitëquë a'naroáchin huë'ina'. ²⁰ Naporahuaton, ama aquëtë ma'shanënapita yonqui'inasohuë'. Iquipitoquë ma'sha noya noya nininsopita, inapitari hua'anëntapona', itëquë', itërin. ²¹ Napotohuachina, Cacopo hui'ninpitasa' ina inachachin nipi. Huararon camaitërinso chachin, Cosiri toronano'sa quëtërin. Naporahuaton cosharo iraquë caracaisonta', quëtërin. ²² O'nanpiracaisonta', ya'ipi iinpita ananitëra'piarin. Mincamiso nipirinuë', cara pasa coriqui prata quëran nininso' quëtahuaton, a'natërápo a'mocaso quëtërin. ²³ Pa'pionta', shonca moraquë, noya noya ma'sha Iquipitoquë ya'huërinso', a'patontarin. Naporahuaton shonca moraquë chachin, trico, pan, cosharo', inapita a'patontarin. O'mahuachina carimacaiso marë' a'patontarin. ²⁴ Pacacaiso marë' nontohuachinara, Cosiso iinpita itapon:

—Osharan paco'. Amana iraquë nino'huíracosohuë', itërin. Napotohuachina pa'pi huachi.

²⁵ Inapitasa', Iquipito quëran pipirahuatona', Canaan parti canconpi. Pa'pina ya'huërinquë chachin canconpi huachi. ²⁶ Pa'pina nontatona sha'huitopi: "¡Cosi nanpiárin tata! ¡Inari ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntërin!" itopi. Ina natanahuaton, Cacoposo pa'yanënuquë tachianantërin. Sha'huitopirinahuë', co natëtërinhuë'. ²⁷ Napoaponahuë', Cosiri nanan a'patërinso natanin. Ina natanahuaton, toronano'sa quëpamacaiso marë' a'patontarinso', ni'nin. Naporo huarë' capa cancantomatërin huachi. ²⁸ Capa cancantaton tapon: "¡Tëhuëinchachin Cosi nanpiárin! Co'huara chimiantërasocohuë' pa'mato nimai," tënin.

46

Iquipitoquë pa'mapiso'

¹ Cacoposo' ya'ipi huëntonënë chachin pa'sarin. Ya'ipi ma'shanënpitarë' pa'sarin. Piirsipaquë canconpachinara, ma'sha tëparin. Tëparahuaton, pa'pincos' Yosë chinotërinso chachin chinotërin. ² Naporo tashi Yosëri hua'narëso pochin ya'notërin. Ya'notahuaton, nininën quëran përarin: "Cacopo" itërin. Napotohuachina, inariso itapon:

—Ma'ta Sinioro ya'huarahuë', itërin.

³ —Caso Yosëco. Tataparionta chinotërinco. Iquipitoquë pa'macaso marë' ama tè'huaquësohuë'. Inaquë shiparinpita na'atona', panca nacion ocoiaponas'. ⁴ Canta quëmaro'co Iquipitoquë, pa'marahuë. Naporahuaton ca chachin, ina no'pa quëran shiparinpita ocoiarahuë. Inaquë chiminpatan, Cosi nocoarinquë, itërin.

⁵ Ina quëran Cacoposo', Piirsipa quëran paantarin. Hui'ninpitari toronanquë a'mitopi. Huararoni quëpamacaiso marë' toronano'sa a'patontarinquë, inapotopi. Sa'ina', hui'nina', inapitanta a'mitopi. ⁶⁻⁷ Cacoposo', hui'ninpitare chachin pa'sarin. Hui'ninpitanta sa'ina hui'ninpitare chachin pa'sapi. Ya'ipi inapitare chachin pa'sápatona', Iquipito no'paquë huarë' camapi. Ya'ipi ma'shanënapitanta Canaan parti ya'huëtópiso', quiquiipi. Pë'tahuänënapitanta', Ohuicaros'a', ohuacaros'a', chiporos'a', inapitanta quiquiipi.

⁸ Isopita, Cacopo quëran pipipisopita Iquipitoquë pa'mapi. Inapita chachin israiro'sa itopi anta': Paninantërinso', Nopino. ⁹ Ina hui'ninpitasa': Anoco, Huaron, Ison, Caromi, inapita. ¹⁰ Simion hui'ninpitanta', Quimoino, Camin, Ohuato, Caquin, Sohuaro,

Saono, inapita. Saonoso', Canaan sanapiquë hui'nahuaninso'. ¹¹ Nihui hui'ninpitanta', Coirison, Quiato, Mirari, inapita. ¹² Cota hui'ninpitanta', Iri, Onan, Sira, Parisi, Saro, inapita. Iri, Onan, inapitaso', Canaan parti chachin chiminpišo', nani nitotërëhua'. Parisi hui'ninpitanta', Ison, Amoro, inapita. ¹³ Isacaro hui'ninpitanta', Toran, Popan, Copo, Simiron, inapita. ¹⁴ Saporono hui'ninpitanta', Siriti, Iron, Cariri, inapita. ¹⁵ Ina nãpo Cacopo hui'ninpita quëmapi'sa Niaquëya ya'huëpi. Sanapinta a'nara ya'huëtërin: Tina itërinso'. Inapitaso', Patan-aranquë ya'huapon hui'nahuaninsopita. Nia quëran pipipisopitaso', cara shonca cara ya'pi', sanapirë chachin icanpi.

¹⁶ Caro hui'ninpitanta', Sipion, Aqui, Ipson, Soni, Iri, Aroti, Ariri, inapita. ¹⁷ Asiri hui'ninpitanta', Imina, Isopa, Isopi, Piria, inapita. Oshinanta ya'huërin: Sira itopi. Piria hui'ninpitanta', Ipiri, Mariquiri, inapita. ¹⁸ Caro, Asiri, inapitanta Cacopo hui'ninpita Siripaquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran shonca saota ya'pi', icanpi. Siripaso' Napanori Nia catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërëhua'.

¹⁹ Naquiranta Cacopo sa'in chachin ninin. Ina hua'huinpitanta', Cosi, Mincamin, inapita. ²⁰ Cosiso', Asinaquë hui'nahuaninsopita: Manasisi, Iprain, inapita. Inapitaso', Iquipitoquë nasitopi. Asinanta', ayonquiata'inquëma'. Inaso', Potihuirã hui'nin. Potihuiranta', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. ²¹ Mincamin hui'ninpitanta', Pira, Piquiri, Asipiri, Quëra, Namano, Iqui, Nosi, Mopimo, Opimo, Arato, inapita. ²² Ina nãpo Naquira quëran nipisopita ya'huëpi. Shonca catapini ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²³ Tanoso', a'na'chín hui'nahuanin: Osimo itërin. ²⁴ Nipitari hui'ninpitanta': Casiiri, Coni, Quisiri, Sirimo, inapita. ²⁵ Tano, Nipitari inapitanta Cacopo hui'ninpita nipi. Inapitaso', Piraquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran canchisë ya'pi', icanpi. Piranta', Napanori Naquira catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërëhua'. ²⁶⁻²⁷ Iquipitoquë pa'mapisopita, saota shonca saota ya'pi icanpi. Ya'ipi inapitaso', Cacopo quëran pipipisopita. Hui'ninpita sa'inaso' co pichipihuë'. Cosi hui'ninpitato' cato. Inapitaso' inaquë chachin nasitopi. Cacopo, Cosi, inapitarë' canchisë shonca ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²⁸ Co'huara Cosin parti camayätërasoihuë', Cacoposo' Cota camairin: "Cosi sha'huitëquë huë'in, Cosin parti nacapi'inco," itërin. Inaquë Cota paaso', Cacoposo ya'ipi huëntonënë chachin Cosinquë camapi huachi. ²⁹ Iin cantomarahuaton Cotaso', pa'pini nanan a'patërinso sha'huitërin. Sha'huitohuachina Cosiso', a'naroáchin piyapinënpita camairin toronanë tapacaso marë'. Inaquë huënsërahuaton, Cotarë chachin pa'nin. Pa'sahuaton pa'pin quënanconpachina, iporin. Iporinquëranchin hua'qui na'nërin. ³⁰ Naporo' Cacopori, itapon:

—Ayapiranhuë', quënaantaranquën ni'ton: ¡Iporaso' chiminpatonta noyatapon huachi ténahuë! ténin.

³¹ Pa'pin nani nontahuaton Cosiso', ya'ipi iinpita, quëmopinënpita inapita itapon:

—Huaaron nicapo pa'sarahüë. Pa'sahuato itapo: Ya'ipi quëmopinënhuëpita Canaan parti ya'huëpirinahuë', yacapainacoso marë' o'mapi. ³² Ohuacanënpita, ohuacanënpita, ya'ipi ma'shanënpita quiquimapi. Inapitaso pë'tahuatona'piro'sa', itarahüë. ³³⁻³⁴ Napotohuato, huaraon përasarinquëma'. Përatëinquëma' maquësona sacatëramaso' natanpachinquëma': "Quiyaso', shimashonëhuëipita pochachin, ohuica pë'tahuana'piro'sacoi," itoco'. Napohuatama', Cosin partiquë ya'huapoma'. Iquipitoro'saso', ohuica pë'tahuana'piro'sarë', napopináchin ya'huëcaiso', na'in. Napohuatama', canpitaráchin inaquë ya'huapoma', itërin.

47

¹ Cosiso', pa'pin, iinpita, inapita nontahuaton huaraon sha'huitapon pa'nin: "Tatahuë, iyahuëpita, inapita Canaan parti quëran o'mapi. Ya'ipi ohuacanënpita, ohuacanënpita, ma'shanënpita, inapitarë chachin o'mapi. Nani Cosin parti niqipi," itërin. ² Ina piquëran a'natërãpo iinpita huayonin. Huayonahuaton, huaraoni nohuitacaso marë' quëparin. ³ Naporo' inari natanin:

—¿Maquëta canpitato sacatërama'? itërin.

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochincoi ninai. Shimashonëhuëpita pochachin ohuica pë'tahuatona'piro'sacoi. ⁴ Canaan parti ya'huëpirinahuë', na'con tanarotërai.

Pastonta', ohuicaro'sa capacaiso', yanirin. Napoaton no'panénquë o'marai ya'huapoi. Yosë maré' nohuantéquë', Cosin parti ya'huë'i topiraihuë', itopi. ⁵ Napotohuachinara, huaaroniso' Cosi itapon:

—Yacapainénquënso maré' tataparin, iyaparinpita, inapita o'mapi. Nani o'mapi ni'quëhuarë', ⁶ ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntèrahuequë, noya inapita ya'huëcaiso'. Cosin parti noya noya no'pa' ninin. Inaquë ya'huëcaiso maré' quëtéquë'. A'naquën quëmopinénpita pé'tahuatacaso' noyá nitotohuachina', caquën pé'tahuanëhuëpita, a'paicaiso maré' acoquë', itërin.

⁷ Ina piquëran Cosiso', huaaron anohuitacaso maré' pa'pionta quëparin. Cantontahuaton Cacoposo', monsho ténin, nontacaso maré'. ⁸ Huarao ni'sahuaton natanin:

—¿Onpo pi'ita ya'huëtërinquën? itërin.

⁹ —Nani pasa cara shonca pi'ipi ya'huëtërinco. Co ya'huëmia ya'huëatohuë', patë patërantarahuë. Inapoato na'con parisitërahue. Shimashonëhuëpitaso', na'con na'con tahuëri ni'pi. Co caso inapita icantapohuë' nimara ténahuë, itërin. ¹⁰ Cacoposo nani huaaron nontahuaton, Cosirë chachin pa'nin huachi.

¹¹ Ina quëran Cosiso', Iquipitoquë noya no'pa' nininso' quëmopinénpita quëtërin. Huarao ni camairinso chachin ninin. Inapoatona Cacoposo' hui'ninpitare chachin Namisi parti no'pahuanpi. Namisiso', Cosin itopi anta'. ¹² Naporahuaton Cosiso', ya'ipi quëmopinénpita coshoro quëtárin. Panca huënton nininso' na'con na'con, quëtërin. Caraya nininso', pi'piyan quëtërin. Inapotërin.

Iquipitoquë onpo sacatacaiso', Cosi camaitërinso'

¹³ Co insëquë tëranta trico ya'huërinhuë'. Napoaton na'con na'con tanarotopi huachi. Canaan partiquënta', Iquipitoquënta', piyapiro'sa tanari tiquirarin. ¹⁴ Inaquëpita ya'huëpisopita, Cositaquë trico pa'anápirinahuë', nii'quianapi huachi. Ya'ipi coriqui trico maré' pahuëretopiso', Cosiso yontonin. Yontonahuaton huaaron pëinénquë taparin.

¹⁵ Canano'sa', iquipitoro'sa', inapita coriquinëna i'quihuachinara, iquipitoro'saso', Cosi nontapona pa'pi:

—¡Yosë maré' coshoro quëtocoi! Capa nii'quianarai huachi. Capa coriqui ni'ton, co huachi coshoro quëtohuatancoihuë', tana tëpaponcoi quiyaso'. Ina maré' quëmanta co huachi noya nisaranhuë', itopi.

¹⁶ —¡Naporinchi paya! Capa coriquinëna ni'quëhuarë', pé'tahuanëmapita nipachin quëco'. Ina quëpatama', trico quëtarainquëma', itërin Cosiri. ¹⁷ Napotohuachina iquipitoro'saso', pé'tahuanëna quëshipi: Cahuarionëna', ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita quëshipi. Inapita maré' naporo pi'iquë trico canpiatërin.

¹⁸ Ina pi'i na'huëanatopi. A'na pi'i maantarinquë naquëranchin iquipitoro'saso', Cosi paapantapi nontaantacaiso maré':

—Nani quëma nitotëran capa coriqui ya'huëtërincoisohuë'. Ya'ipi pé'tahuanëhuëpitanta canpitanquën ninin. Co huachi ma'sha tëranta ya'huëtërincoihuë' pahuëreta'huaiso'. No'panëhuëfchin ya'huërin. Naporahuaton quiyanta ya'huëarai. ¹⁹ Quiyaora chachin nipachin, no'panëhuëirë'coi pa'ancoi. Ina ya'huërenamën trico quëtocoi. Inapohuato huaaron piyapinénpitacoi nisara. Ina maré' no'panëhuëiquë chachin sacachi. Coshoro quëtohuatancoi, no'panëhuëiquë sacatarai ni'ton, co nitapiarinhuë'. ¡Taqiuhatoiso', no'panëhuëinta' pantatarin. Inapohuato, quëmanta co manta canaponhuë'! itopi.

²⁰ Napotohuachinara, Cosiso ya'ipi iquipitoro'sa no'panëna huaaron maré', pa'antëra'piarin. Co manta capacaisohuë ni'ton, no'panëna pa'ana'piapi. Inapopi ni'ton, ya'ipi Iquipito no'pa', huaaron hua'anëntërin huachi. ²¹ Naporahuaton ya'ipi Iquipito no'paquë iquipitoro'sa ya'huërinso', Cosiri pa'anaton piyapitërin. ²² Corto hua'ano'sa no'panënáchin co Cosiri pa'antërinhuë'. Inapitaso' huarao ni topinan trico quëtárin ni'ton, co no'panëna pa'anacaiso ya'huërinhuë'.

²³ Ina quëran Cosiri piyapi'sa itapon:

—Iporaso', huaaron hua'anëntërinquëma huachi. No'panëmanta hua'anëntërin. Ma'tana ya'pirin ya'huëarin quëpatoma', sha'co'. ²⁴ Napoaponahuë', sha'namaso' nani-tohuachin, a'natëräpo costaro quëran a'na costarora huaaron quëtamaso ya'huërin.

Catapini costaroso nipirinhue', canpitaora maré' nisarín. Hui'namapita, yacaparín-quémasopita, inapitanta capacaiso maré' nisarín. Naporahuaton ina quéran chachín shacacamaso ya'huérin, itérin. ²⁵ Napotohuachina, inapitaso taantapi:

—Noyapa'. Inapochín nisarai. Quémaso noya piyapinquén ni'ton, tana tépaincoiso nipirinhue', nicha'érancoi. ¡Huaeron nipachín piyapichincoi! itopi. ²⁶ Inapoaton Cosi camaitérin ya'ipi Iquipito no'paqué piyapínepita ma'sona nicacaiso'. Sha'topiso nanitohuachina, a'natérápo costaro quéran, a'nara huaeron quétacaiso ya'huérin. Iso quirica ninshitasoco huarénta', ina camaitérinso', ipora huanta Iquipitoquésó ina chachín nisapi. Corto hua'ano'saso nipirinhue', co huaeron maré' quétacaiso ya'huérinhue'. Inapita no'panénaso', co huaeron pa'antérinhue' ni'ton, co quétopihue'.

Cacopo nohuantérinso'

²⁷ Israiro'saso', Iquipito no'paqué ya'huéapi huachi. Cosin parti no'pa' mapi. Inaqué ya'huéapona pochín na'amiatopi. ²⁸ Cacoposo shonca canchisé pi'ipi, Iquipitoqué ya'huéantarín. Ya'ipiya quéran pasa catapini shonca canchisé pi'í canin.

²⁹ A'na tahuéri Cacoposo', nani chiminacaso ya'caritérin ninatanin. Napoaton Cosi sha'huitacaso maré' a'nara a'parín. Hué'pachina, itapon:

—Téhuénchachín nosorohuatanco, nohuantérahueso' niqué'. Ina yanipatanso', tonaroana sé'huatoco. Sé'huatatonco: “Yoscoaré' nohuantéranso' nisarahué,” itoco. ¡Caso chiminpató, ama Yosé maré' iséqué pa'pitocosohué! ³⁰ Shimashonéhuépita quénan-cona'huaso tahuéri nanitohuachinco, Iquipito no'pa quéran quépaco. Quéparahuatonco, inapita po'mopiqué, canta po'montaco, itérin.

—Noyapa'. Inapochinquén nipachín, itérin Cosiri.

³¹ —Yoscoaré' inapochinquén itoco, itaantarín pa'pini. Napotohuachina, Cosiso': “Yoscoaré' inapotaranquén,” itérin. Ina natanaton, Cacoposo, pé'saranénqué huénsérin. Inaqué huénsérin quéran, “Yosparinquén,” ta'caso maré' mónsho ténin.

48

Iprain, Manasis inapita noya ya'huécáiso maré' sha'huitérinso'

¹ Ina piquéran miachín Cacoposo' caniorin. Napohuachina Cosi sha'huitopi. Ina natanahuaton, nicapon pa'nin. Hui'ninpitanta cato chachín quéparín. Manasis, Iprain, inapita. ² Cosiri nicapon hué'ninso sha'huitohuachinara, chiniquén cancantaton pé'saranénqué huénsérin. ³⁻⁴ Cosiso', hui'ninpitare' chachín ya'coontarahuaton pa'pín nontoonin. Ina quéran Cacoposo' Cosi itapon:

—Yosé ya'ipi nanitaparínso', Noso ninanoqué ya'notérinco. Inaso ninano', Canaan parti ya'huérin. Ya'notahuatonco, iso pochín noya ya'huéca'huaso maré' sha'huitérinco: “Ni'qué'. Ca nohuanto, notohuaro' hui'nanpita ya'huétarínquén. Quémá quéran pipipisopita, na'a naciono'sa ocoyapona'. Naporahuaton, inapita, iso no'pa' quétarahué. Inapitari hua'anéntomiatapona',” itérinco. ⁵ Hui'nanpita Iprain, Manasis, inapitaso co'huara yacaponquén hué'shamátérasocohué' ya'huétérinquén. Inapitaso' caquén nicapona'. Napoatona', Yosé no'pa' hua'anénta'huaso sha'huitérinco'so', hua'anéntapona'. Nopino, Simion, inapita pochín ni'tona', hua'anéntapona'. ⁶ Inapita piquéran hui'nahuanpatán, quémaoranquén nisapi huachi. Inapitaso' Iprain, Manasis, inapita iya'huainpita nicapona'. Ina ni'tona' in mashonéna no'panéna quéran, inapitanta', no'pa' macapona'. ⁷ Co topinán napotaranquénhue'. Mamaparin co aquété hua'huaninso maré'hué', napotaranquén. Quémanta nani nitotéran: Patán-aran quéran huénantáséhua', Canaan parti quémaquén mama téparéhua'. Iporata ninano ya'cariya nicaséhua', chiminin. Chiminpachina, inaqué chachín ira pirayan pa'pitérehua'. (Ina ninanoso', ipora maré' Pirin itopi anta.)

⁸ Ina ta'sochachín a'nanaya Cacoposo' tahuérétahuaton ni'pirinhue', Cosi hui'ninpita quénanin. Inapita quénanaton, hui'nin natanin:

—¿Inpitata isopitaso'? itérin.

⁹ —Isopita mini hui'nahuépita. Yosé nohuanton naro'pa' ya'huétérinco'so', itérin Cosiri.

—Amashachin aya'carico. Noya ya'huécaiso maré' sha'huichi, itaantarin Cacopori.
¹⁰ Cacoposo' noyá mashoya ni'ton, co huachi ina inahué quénantërin. Napoaton Cosiri hui'ninpita aya'caririn. Napohuachinara, Cacoposo shinpita iporahuaton apinorin. ¹¹ Ina quëran Cosi itapon:

—Co huachi onporo tëranta quënana'huanquënso' yonquipirahué', Yosë nohuanton hui'nanpitanta quënanahué. ¹² Pa'pin to'topitënquë hui'ninpita huënsëápirinahué', Cosiri ahuanirin. Ahuanirahuaton, pa'pin notënanquë isonin. Isonin quëran no'paquë huaré' monshorin. Noya nicator napotërin.

¹³ Ina quëran cato hui'ninpita chachin manin. Iprainso', inchinanën quëran së'quërin. Ya'huërë' Manasisiso' ahuënanën quëran së'quërin. Inapo së'quërin quëran pa'pin aya'caririn. Napoaton Iprainso', shiin ahuënanën quëran acorin. Ya'huërë' Manasisiso', shiin inchinanën quëran acorin. ¹⁴ Cacoposo nipirinhué', tanpaquënpita chi'huaratahuaton, inchinanën quëran Iprain së'huamotorin. Manasisiso paninan nipirinhué', ahuënanën quëran së'huamotorin. ¹⁵⁻¹⁶ Inaporahuaton Cosi noya ya'huécaiso maré' iso pochin sha'huitërin:

“Shimashonëhuëpita Apraan, Isaco, inapita Yosë natëpi.

Canta hua'huatërahué quëran huaré' ina chachin noya a'pairinco.

Ina Anquëninën* chachin ya'ipi ma'sha onporahué quëran, nicha'ërinco.

Inari chachin isopita hui'napi'sa catahuain.

Notohuaro' hui'ninpita ya'huëchina'.

Hua'huayátërahué, isoro'paquë na'aina'.

Inapita nicatora piyapi'sa', yonqui'inaco.

Tata Isaco, tata masho Apraan, inapitanta yonqui'ina',” itërin.

¹⁷ Cosiso nipirinhué', paninantërinso' ahuënan quëran shiini së'huamotorinso' ni'nin. Ina nicator co noyahué' cancantërin. Napoaton pa'pin inchinan imirin masahuaton, Iprain motën quëran chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton Manasisi motënquë acotërin.

¹⁸ Inapoapon pochin pa'pin itapon:

—Co tata. ¡Ama inapoquësohué! Isocha paninanso'. Inchinan imira quëran, ina së'huamotoquë', itërin. ¹⁹ Pa'pinso nipirinhué', co nohuantërinhué' inapocaso'. Napoaton itapon:

—¡Naporin mini conpa, nani nitotërahué! Manasisinta shinpita quëran panca nacion nisarín. Iyaa'huainso napoaponahué', noya noya nicator shinpita quëran na'con na'con naciono'sa pipiarin. ²⁰ Naporo tahuëri chachin, Cacopori shinpita nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

—Israiro nacionquë ya'huëpisopita noya ya'huécaiso maré' yasha'huitohuachina', canpita nininëma yonquiatona iso pochin sha'huitapona': “Yosë quëmanta catahuainquën. Iprain, Manasisi, inapita catahuarinso pochachin catahuainquën,” niitapona', itërin. Inapoaton, Cacoposo Iprain'ton acorin. Manasisiso nipirinhué', piquëran acorin.

²¹ Ina quëran Cosi tahuëretahuaton itapon:

—Ni'quë'. Caso chiminapo huachi. Yosëso nipirinhué', ya'huëmiataton catahuarinquëma'. Inari chachin shimashonëma no'panënuquë quëpanantaponquëma'. ²² Quëmaso' ya'ipi iyaparinpita quëran, panca pancana no'pa' quëtëranquën. Siquimo motopi quëtëranquën. Inaso' no'pa', amororo'sa ahuëato osëretërahuëso', itërin.

49

Cacopo yachiminator, hui'ninpita nontërinso'

¹ Nani shinpita noya ya'huécaiso maré' sha'huitohuachina, Cacoposo' ya'ipi hui'ninpita amatërin. Hué'pachinara itapon:

“Amasha ya'carico conparo'sa'.

Ma'sona a'na tahuëri nopocamaso', carinquëma sha'huichinquëma natanco'.

² Canpitaso hui'nahuëpitanquëma'.

Caso Cacopoco niporahué', Israiro itërinaco anta'.

Carima sha'huitaranquëma ni'ton, natanco'.

* 48:15-16 Yosë Anquëninën topachinaso': Yosë chachin ta'tona napopi.

³Quëmaso' Nopino, paninanquën.
 Chiniquën nisoco, ya'nán hui'nahuananquënso'.
 Chini chiniquën nanantaton, noya noya nicamaso' ninan.
⁴Inapocamaso nipiranhue', co huachi inapoaranhue'.
 I' pa'pi chinii' nipachina, co onpo asanoirëhue'.
 Ina pochachin nicaton cosonanëhue' monshitëran,' itërin.
⁵'Simion, Nihui, canpitaso, napopináchin cancantërama'.
 A'napita ma'sha onpotamaso marë' nisha nisha ohuararama'.
⁶Niyontonamaquë, ama onporo tëranta ya'noisohuë'.
 No'huitatoma piyapi tëparama'.
 Co natantonquëmahue' nicatoma', tororo'sa nishitëtëntëntërama'.
⁷Tanan ni'niro'sa pochin no'huitërama'.
 Napopiramahuë', co onporonta inachachin nisápomahuë'.
 Carima ya'ipi Israiro nacionquë, ayanquëmiataranquëma', itërin.
⁸Quëmaso' Cota, iyaparinpita pa'yataponën.
 Inimiconënpita minsëra'piapon.
 Iyaparinpita quëran huarë' moshaponën.
⁹Quëmaso' conpa masho, Cota itëranquën.
 Pa'pinia'hua pochin chinimiatëran.
 Mapintahuatón pa'pini' pë'inihuachina,
 mónsho mónsho tëraninquëran quëhuënin huachi.
 Panca pa'pini' pochin ninan.
 ¡Pa'pini' chinotaso', co incari tëranta apisarinhue'!
 Inapochachin quëmanta inimiconënpita nitaponën.
¹⁰Co inso tëranta hua'an quëran, quëmaso' Cota, ocoiarinënhue'.
 Huara së'quëranso co insonta mataponënhue'.
 Hua'anën chachin o'maquë huarë' co nanitaponënhue'.
 Ina o'mahuachin, ya'ipi naciono'sari natëpona huachi.
¹¹Cotaso notohuaro' oparohuanaton, mora'huanënta', co apiratarinhue'.
 Inaquë capacaso marë' a'sonpitërapon.
 Huinoquë chachin a'morinsó pë'sapon.
 ¡Opa huayo no'huiquënnquë chachin, inapotapon!
¹²Ya'pirinpitanta', huino quëran quëhua quëhuashin ninin.
 Natëquënpitanta', sho'shoi' quëran huiri huirichin ninin,' itërin.
¹³Quëmaso' Saporono, marë yonsan parti ya'huapon.
 Panca nancharo'sa nonshinanëna ya'huërinquë, ya'huëapon.
 No'panënso', Sitonquë huarë' naniarin,' itërin.
¹⁴Quëmaso' Isacaro, chiniquën mora pochin nisaran.
 Pë'tahua pëiro'saquë pë'pëtëranquëranchin chinotaran.
¹⁵“¡Noyachi iso no'pa' paya! Yashi yashin chinochachináchin,” tëcapon.
 Co pahuërepirinënhue', noya cancantaton patron marë' sacataran,' itërin.
¹⁶Quëmaso Tano, quëmaora huëntonënnquë ya'huëpisopita catahuanan.
 Nanán ya'huëtohuachina', anoyatacaiso catahuanan.
 A'napita Israiro huëntono'sa pochachin nisaran.
¹⁷Ya'huan yaquëtëtërinso pochin nisaran.
 Inaso', ira pirayan yamorin quëtëtacaso marë'.
 Cahuario tocanën quëtëhuachina, piyapi ya'mitërinso', anotapon.
 Inapochachin quëmanta', inimicoro'sa nitaran,' itërin Cacopori hui'ninpita nontaton.
¹⁸Ina quëran Cacoposo' Yosë nontaton tapon:
 “¡Sinioro, quëmaso' nicha'ësaranco tënhuë!” itërin.
¹⁹A'napita hui'ninpitanta yonquiaton taantarín:
 “Quëmaso Caro, matararoro'sa huënton ya'contarinquën.
 Quëmariso napoaponahuë', nita'atahuaton imasaran,' itërin.
²⁰Quëmaso' Asiri, noya noya cosharo ya'huëtarinquën capacaso'.
 Copiroro'sa ca'ninso pochin ca'sápon.

Napoaton quëmari quëtohuatan inapitanta ca'sapi,' itërin.

²¹ 'Quëmaso' Nipitari, co camainëinquënso costaponhuë'.

Tanan yo, noyanpia' huaráchin hua' huiñpitarë' pa'ninso pochin nisaran.

Inapochachin quëma quëran pipipisopitanta',

na'a nisahuatona', noyanpia' huaráchin nicapona', itërin.

²² 'Quëmaso Cosi, i'sha yonsanquë huayo huanirinsó pochin ninan.

Inaso' huayo pa'pi notohuaro' nitërin. Së'paquënpitanta', paira pa'tërin.

²³ Pë'chinan camayoro'sa', no'huirinquën.

No'huítënen pë'chinan shinërëquë yaohuaninën.

Napotatënen, co noya quëran ya' huëchináchinhuë nitarinën.

²⁴ Quëmaso nipirinhue', chini chiníquën tanpatëran.

Pë'chinanëquë inimicoro'sa të'yanantohuatan, co pacoitaranhuë'.

Yosë imarahuëso', chini chiníquën nanantërin.

¡Ina catahuarinquën inimicoro'sa minsëaran!

Sinioroso' ohuica hua'anën pochin ni'ton, a'pairinco.

¡Ina chachin quëmanta a'paiatëinquën catahuarinquën!

²⁵ Yosënhue' chachin, catahuapëinquën.

Inaso', ya'ipi nanitapaton catahuapëinquën.

Ina nohuanton, o'nanpachina catahuainquën.

Acoporonta i' ya'huërinso', ina nohuanton pipiton catahuainquën.

Pë'tahuanëmapita, sanapinëmapita, inapitanta huaihuachina catahuain.

²⁶ Tata mashocoro'sa iráca, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huítërinaco.

Carinquënso', ipora noya noya sha'huítaranquën.

Motopiro'sa ya'huërárinso ta'huantaquë huarë', Yosë catahuaráponquën.

A'napita iyanpita quëran, noya noya nicatëinquën huayonanquën.

Napoaton së'huamotorahuatëinquën quëma marë' Yosë nontërahuë,' itërin.

²⁷ 'Quëmaso' Mincamin, pa'pi mapinton tanan ni'nira pochin nicapon.

Tashiramiachin inaso mapintahuaton, ca'miatërin.

Naporo' i'huanahuanquë chachin pë'sotërinso'ta', a'napitari ca'papi.

Inapochachin quëmanta', yaata'huantëransopita nitaran.

Inapotahuaton ma'shanëanta', nipatomatapoma', itërin.

²⁸ Ina pochin Cacopo shonca cato hui'ninpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huítërin.

Inapita quëran shonca cato Israiro huëntono'sa pipipi.

Cacopo chiminso'

²⁹ A'na tahuëri Cacoposo', hui'nipita camairin: "Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë huachi. Chiminpato, shimashonëhuëpita pa'pitopiso pirayan po'moontaco. Iti huënton piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhue'." ³⁰ Maquipiraquë nanin ya'huërinso yonquiato napotarahuë. Inaso', Canaan parti ya'huërin. Mamiri notënanquë ya'huërin. Ina no'pa' mini iráca tata mashoco Apraan nipa'pitacaiso marë' pa'anin. Ina pirayan no'pa' ya'huërinso'rë chachin naporo Ipron pa'antërin. ³¹ Inaquë Sara, Apraan, inapita chiminpachinara ya'conpi. Tata Isaco, mama Nipica inapitanta inaquë chachin ya'conpi. Inaquë canta', sa'ahuë Nia itërahuëso ya'conin. ³² Ina no'paso' naninë chachin, Iti huënton piyapi'sa pa'antopi," itërin. ³³ Cacoposo' hui'ninpita camairinso tonitohuachina, pë'saranënuë quëhuëantarin. Quëhuënaso chachin, chiminin huachi.

50

¹ Pa'pin chiminpachina Cosiso', ina nonën iporin quëran na'nërin, apinorin, napotërin.

² Ina quëran notoronënpita camairin pa'pinco' nonën tapacaiso'. Camaihuachina, ama chanatacaso marëhuë' taparapi. Pa'pincoso', Cacopo itahuatona', Israiro itopi anta'.

³ Catapini shonca tahuëri quëran nonën tapapi huachi. Ina nápo tahuëri nohuantërin tapacaso marë' ni'ton, ina nápo tahuëri sacatopi.

Iquipitoro'saso', canchisë shonca tahuëri Cacopo marë' sëtopiso' imapi. ⁴⁻⁵ Ina tahuëri'sa na'huëhuachina, Cosiso' huaaron catahuapisopita hua'ano'sa', nontërin:

—Tèhuëenchachin noya ni'patamaco, ca marè' huaraon nontoonco'. Naporin Cosi: "Co'huara tata chiminyátèraponhué', camairinco Yoscoaré' ta'to natèca'huaso': 'Nipa'pita'huaiso marè' taparahuéqué chachin, po'moontaco. Inaso', Canaan parti ya'huërin,' itèrinco. Quëtoco paato tatahué pa'pitonta'i, topirahué. Nani pa'pitontahuato, o'mantarahué ténin," itoco', itèrin. "Sha'huitohuachinara, huaraoniso hua'ano'sa itapon:

—Cosi sha'huitonco': "Paaton tataco', pa'pitontaqué'. Sha'huitèrinquënso chachin nitontaqué', itoco', itèrin.

⁷⁻⁸Huaraoni napotohuachina, Cosiso', pa'pin pa'pitacaso marè' pa'nin. Ya'ipi copirno catahuapisopita hua'ano'sa pa'pi. Iinpitanta', quëmopinènpitarè chachin pa'pi. Cosin partiso', hua'huaro'sarächin pè'tahuaro'sa a'paicaiso marè' patopi. ⁹Sontaro'santa', a'naquën toronano'saqué, a'naquënso cahuarioro'saqué, Cosi ca'tanpi. Napoaton hua'huayátèrahué piyapi'sa pa'pi.

¹⁰Pa'sápatona', Corin-a-atatiqé canconpi. Inaqué niyontonatona panca sètopi. Inaqué Cosi pa'pin marè' canchisé tahuëri sètèrinso', naniantarin. (Corin-a-atatiso', trico to'norapiqué) Ina no'pa quèranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin. ¹¹Canano'sa inaqué ya'huëpisopitari, napopiso ni'pi. Ina ni'sahuatona', inahua capini ninontopi: "Iquipitoro'sa pa'piapona huëcatona', panca sètapi," topi. Napoaton ina no'paso', anihuanpi: Apiri-misraimo, itopi. Iquipitoro'sa sètopiqué, tapon naporin. Ina no'pa quèranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin.

¹²⁻¹³Cacopo hui'ninpitaso', pa'pin nanpipon camaitèrinso chachin ya'ipi nipi. Canaan-qué quèpantarahuatona', Maquipiraqué nanin ya'huërinqué po'moontapi. Iti piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anèntopirinhué', Apraani iráca nipa'pitacaiso marè' pa'antèrin. Ina naninso no'parè chachin, Mamiri ya'huërin quèran, pi'i pipirinso parti quèparitèrin. ¹⁴Nani pa'pin po'oroqué po'mohuachinara, Cosiso' iinpitarè chachin Iquipitoqué pa'mantapi. Ya'ipi ca'taninsopitanta', pa'mantapi.

Cosi iinpita napopiso'

¹⁵Cacopo chiminpachina Cosi iinpitaso', ina tè'huatona inahua capini ninontopi: "Iráca aparisitèrèhuaso marè' tapon Cosi no'huitonpoa ya'huèrètápirinpoahué'," nitopi. ¹⁶⁻¹⁷Ina yonquiatona', iso pochin nontacaiso marè' a'napita a'papi: "Co'huara tata chimiyantèraponhué', camairincoi nonta'huainquënso': 'Iyaparinpita aparisitopirinhé' quënqué', co noyahué' nicatona oshahuanpiso', Yosé marè' naniantéqué', itoco', itèrinco. Napoaton, quiyarionai nontarainquën nanan anoyataancoiso marè'. Quiyanta', tatanpoa chinotèrinso Yosé chachin imarai ni'ton, inapotocoi," itopi. Napo nontaso', Cosiso na'nèrarin.

¹⁸Naporo chachin iinpitanta', canquipi. Canquihuachinara, isonpi quèran no'paqué huarè' monshorahuatona', moshai. Mosharahuatona', itopi:

—Ma'tana iya, ya'huarai. Hua'anèntatoncoi yacamaihuatancoi, inapotocoi, itopi.

¹⁹Napotopirinhué', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa pa'yancosohué'. Caso piyapico ni'to, co nanitèrahué' Yosé ya'huèrènamèn pochin nica'huaso'. ²⁰Canpitaso mini, ma'sha onpotamacoso yonquipiramahué', Yoséso nipirinhué', inaporamaso anoyatèrin. Ama tohuaro' piyapi'sa taquicaiso marèhué', inaporin. ²¹Napoaton ama pa'yancosohué'. Carinquéma cosharo quètáponquéma'. Hui'namapitanta quètapo. Naponontaton, Cosiso iinpita asanocancanin. Noyasha nontèrin.

Cosi chiminso'

²²Cosiso iinpitarè chachin, Iquipitoqué ya'huèhuantopi huachi. Inaso', pasa shonca pi'i icanin. ²³Hua'qui ya'huaton, Iprain hui'ninpita ni'nin. Inahuanta hui'nahuanpiso shi'ahuainpitaqué huarè', ni'nin. Naporahuaton Manasisi shiin Maquiri itopiso hui'ninpitanta', macaton aso'sorin. Ina marè' to'topiténqué ahuënsèra'piarin.

²⁴A'na tahuëri Cosiso', iinpita itapon: "Co hua'quiya quèranhué', chiminapo huachi. Napoaponahué', Yoséso catahuainquémaso marè' o'mararin. Iso no'pa quèran ocoiarinquéma'. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita quètacaso marè' sha'huitèrinso no'paqué,

quëpantarinquëma'," itërin. ²⁵Ina quëran iinpita camairin: "Yoscoarë' ta'toma', nohuan-tërahuëso nitoco," itërin. Napotohuachina: "Yoscoarë' nohuantëranso', nisarai," itopi. Naporo' Cosiri itapon: "Tëhuëenchachin Yosë o'mararin catahuainquëmaso marë'. Ina tahuëri nanihuachin, nansënëhuë isëquëran quëpanantamaso ya'huërin," itërin. ²⁶Pasa shonca pi'ipitaso', Cosi Iquipitoquë chiminin. Chimpachina, nonën ama chanatacaso marëhuë taparahuatona', a'na atahuarquë po'mopi. Ina pochin Cacopo hui'ninpita nipi.

Matio ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Quisocristo shimashonënpita
(Lucas 3.23-38)

¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'paimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraanconta' shimashonën chachin. Ya'ipi shimashonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtöhuachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtöhuachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimicoro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonënpita sha'huitëranquëma'. Apraan quëran Tapi copirno ya'conaquë huarë' shonca catapini shimashonënpita ya'huëtërin. Ina quëran Papironiaquë quëpai huarë' shonca catapini shimashonënpita ninshitantaranquëma'. Ina quëran Quisocristo nasitaquë huarë', shonca catapini chachin shimashonënpita ninshitantaranquëma huachi.

Quisocristo nasitërinso'
(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Apira Quisocristo nasitërinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Naporo tahuëri'sa' Cosiso', nani Maria nontërin macacaso marë'. Napoaponahuë' co'huara mashatëraso-huë', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quëmapa ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'iya? Maria nani hua'hua ma'patërin. Co maca'huaso' ya'huërinhuë'. Co piyapi'sa' sha'huitarahuë', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahuë',” ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Huë'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso marë'.

—Tashita Cosi. Carinquëno nohuitëranquëno. Quëmaso' Tapico' shinquëno. Pi'pian sha'huitaponquëno o'marahuë. Maria noya maquë'. Co quëmapiri së'huarinhuë'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quëmapia'huaya nasitapon. Nasitöhuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinënpita oshanëna'

inquitaton, nicha'ësarin ni'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquë'niri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quiricanënuë chachin ninshitërin:

²³ "A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapiri së'huapirinhuë', napoapon.

Quëmapia'huaya huaihuachin, Imanino itapi," tënin.

Yosë chachin o'maton, yacaparinpoo', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquëninën natëton, Maria manin huachi.

²⁵ Macaponahuë', co ichihuë'ërinhuë'. Hua'huin nasitërin piquëran huarë' ichihuë'ërin. Quëmapia'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

¹ Quisoso' Pirinquë nasitërin. Cotia parti chachin nasitërin. Coporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquiipi. Pi'i pipirinsoto parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarinquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitërin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitërin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norinsoto quënanai. Ina nicatoti: "Yosëri a'paimarinsoto' nasitërin huachi," ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarinquë ya'huëpispotanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarinsoto' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Pirinquë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanënuë ninshitërin.

⁶ "Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirinahuë', inaso' chini chiniquënanantapon.

Ya'pi'piyapinëhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon," tënin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosoto' natanahuaton, co a'ninquëchin yanantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarin:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitërin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yoníco'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahuë', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpiquë ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarin. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cantantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita 'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininsoto' quëtopi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininsoto', yaqui' pimóchin nininsoto' inapita quëtopi. ¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquë'niri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tëpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaíso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aquë'. A'shinë chachin Iquipito'pa'

quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquën, itërin anquë'niri.

¹⁴Natanahuaton, a'naróachin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinhüë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuaton, Iquipito'pa' pa'pi. ¹⁵Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: "Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhüë', ina quëran ocoiarahuë," tënin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tēpapiso'

¹⁶Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ninarápirinhüë', co ya'nopihuë'. "Non-pintërinaco ipora," ta'ton, chiniquën no'huitërin. No'huitaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tēpacaiso marë'. "I'huá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tēpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpaco'," itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërinso'pita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpapi.

¹⁷⁻¹⁸Iráca ninoton, Yosë quiricanë'nquë Irimiasë ninshitërin:

"Namaquë na'nërinso' natanpi. Naqaira na'nërárin, ayanárin.

Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

'Ama sëtëquësóhuë', itopirinhüë',

nani chiminpi ni'ton, sëtárin," tënin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tēpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹Naporo' Cosiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquë'ninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënanin.

²⁰—Hua'huasha tēpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpiquë panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpantaquë', itërin.

²¹Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²²Canconahuaton, nanan natantërin. "Irotisë hui'nin ya'huërë' hua'anëntantarin. Ariquirao itopisoari pa'pin ya'huërëtërin," topi, natantërin. Ina tē'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësóhuë', itërin anquë'niri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona'," topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹Naporo' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Cotia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë nanamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

²—Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarin.

³Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

"Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: 'Sinioro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'.

Inapochachin iporasó' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin," tënin.

Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴Coanshaso' co noyápiachin a'morinhüë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'.

Quirosarin quèran huè'pi. Ya'ipi Cotia parti quèran huècatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quèraonta' huè'pi. A'naya a'naya huècatona':

—Tèhuè'nchachin co noyahuè' nicato, oshahuanahuè. Catahuaco Sinioro naporahuèso nanianchi, itopi Yosè nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquè aporintèrin.

⁷Ina quèran na'a parisioro'sa', satsioro'sa', inapitanta huè'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinhue', Coansha co nohuanterinhue':

—¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama! “Yosè isoro'pa' ana'intohuachin, cha'èpoi,” topiramahuè'. Co topinan cha'èsaramahuè'. ⁸Co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹Ama canpitaora ninonpintocohue'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosè piyapinènpitacoi,” ama tocosohue'. Yosè nohuanterin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhue'. ¹⁰Nani Yosè yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuè', a'nèrè'. Itèquènpitarè chachin ocoirahuatè', pènquè tè'yatèrè' huiquitacaso marè'. ¹¹Co noyahuè' yonquiramasopita naniantohuatama', i'què aporintaranquèma'. Ca piquèranso nipirinhue' a'na quèmapi huè'sarin. Inaso' chini chiniquèn nanantèrin. Caso' co pi'pian tèranta' ina pochin chiniquèn nanantèrahue'. Co maquèyancohuè' ni'to, co sapatèn quèpaca'huaso tèranta' nanitarahuè'. Inaso' huè'pachin, a'naquèma' Ispirito Santo aya'coancantarinquèma'. A'naquèmaso nipirinhue' pènquè chiniquèn ana'intarinhue'ma'. ¹²Cayarino' manèso pochin nisarín. Arosè mapatèra, to'norarè'. Ina quèran pintiarahuatè', pèiquè acorè'. Sha'huètènso nipirinhue', pènquè ahuiquitèrè'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhue', tènin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Ina quèran Quisoso Cariria quèran huè'nin. Cortaniquè canquirahuaton, Coansha nontèrin aporintacaso marè'.

¹⁴Napotopirinhue', co nohuanterinhue'.

—¿Ma'marèta' napotiiranco? Co aporinta'huanquènso' ya'huèrinhuè'. Quèma aporintoco tèhuè'nchinso', itèrin.

¹⁵Napotopirinhue', Quisosori itèrin:

—Yosè nohuanterin ni'ton, ya'ipi natèca'huaso' ya'huèrin. Napoaton noya quèma aporintoco, itèrin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'què aporintèrin. ¹⁶Ina quèran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquè pi'iro'tè' ni'soatèrin, ni'nin. Ispirito Santo nèpè pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatèrin. ¹⁷Naporo' inápa quèran Yosè noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuè chachin, na'con nosororahuèso'. Noya ni'nahuè, tènin.

4

Sopairi Quisoso ténirino'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹Ina quèran Ispirito Santori Quisoso quèparin inotèro parti sopairi ténicaso marè'.

²Catapini shonca tahuèri tashirè chachin inaquè ya'huaponahuè', co manta' ca'ninhue'. Ina piquèran tanarin huachi. ³Naporo' sopairi huècapairin.

—Tèhuè'nchachin Yosè hui'ninquèn nipatan, iso na'piro'sa quèran cosharo' atarantèquè', itopirinhue',

⁴—Inca, co nohuanterahuè'. Yosè quiricanènuè pènèninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhue'. Ya'ipi Yosè noninso' natèhuachin tèhuèchinso', nanopiarin,” tènin, itèrin.

⁵Ina quèran Quirosarin'pa' sopairi quèparin. Yosè chinotopiso pèi' a'canpiso aipi quèpantarahuaton, itèrin:

⁶—Quèmaso' Yosè hui'ninquèn nipatan, no'paquè niiquè'. Quiricanèn quèran nani sha'huitèrinquèn.

“Yosè anquèninènpita a'patimarinquèn a'paiinquènso marè' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuè'.

Imirina quèran masarinènuèn ama na'piquè tèranta' ya'quiamaso marèhuè',”

tënin ni'ton, no'paquë niique' a'pai'inënuë, itërin sopairi.

⁷—Inca co nohuantërahue'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. “Ama Yosë tëniquë-sohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënin quiricanënuë, itërin Quisosori.

⁸Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëpantarin. Inatohua quëran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quënanin.

⁹—Natëhuatanco, carinquë catahuanquë, ya'ipi isopita hua'anëntapon. Isonahuaton, chinotoco chiniquë nanan quëchinquë huachi, itërin sopairi.

¹⁰—Inca co nohuantërahue'. Quëmaso' sopai hua'anquë. Patoco huachi. Yosë quiricanënuë quëran sha'huitërinpoa': “Sinioroichin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin,” tënin, itërin Quisosori.

¹¹Napotohuachina, sopairi patërin. Patohuachina, anquëniro'sari huëcapaimarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pënëntacaso' caniaritërinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹²Ina piqëran Coasha tashinan pëiquë po'mopi. Pënëntërinso marë' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³Inatohua' pacaponahuë', co huachi Nasaritoquë ya'huërinhuë'. Sono' yonsanquë paaton, Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴Iráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshiton, naporin:

¹⁵“Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancai' ya'cari'.

Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi.

Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶Inapitaso' co Yosë nohuitatonarahue', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhuë',

Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'.

Tahuëri pochin a'pintarin huachi,” tënin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷Naporo quëran huarë' Quisosori pënënarin.

—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntërinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita të'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹—Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi. ²¹Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarin. Santiaco, Coasha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²²potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Lucas 6.17-19)

²³Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarin. Noya nanan a'chinatón: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarin.

²⁴Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyat-acaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarin. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa', apiaro'sa' inapitanta' quëpapi Quisosori anoyat-acaso marë'. Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarin.

²⁵ Hua'huayatërahué' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi. Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita hué'pi Quisoso natanacaiso maré'.

5

Panëñquë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita quënanahuaton, Quisoso panëñquë pa'sahuaton, huënsëconin. Imarinsopitari tancapitohuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita

(Lucas 6.20-23)

³ “Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonëñquë yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin. ‘Caora co nanitërahué' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,’ topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicanarinquëma'. Oshanëma' yonquiatoma', cancänëma quëran huaré' sëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso maré'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Naporahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuantohuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso maré'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' canpitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancänëma quëran imapatama', Yosë nohuatarama'. Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá nohuatarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahué', canpitari catahuaco' noya ninonchina'. Ina maré' Yosë noya ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso maré' aparisitoahuachinëñquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹ Imaramacoso maré' a'naquën no'huairinëñquëma', aluëarinëñquëma', pinosarinëñquëma', nisha nisha nonpinapiarinëñquëma'. Napotopirinëñquëmahué', ama sëto-cosohué'. Ina maré' Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noyá cancantoco'. ¹² Iracanta' Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëñquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso maré' Yosë'pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco',” itërin Quisosori.

Yamora pochin nininso'

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³ Ina quëran itantarin:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatoma' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoanahué', yamora chimipitë pochin nicatoma co a'napita catahuahuatamahué', co huachi insonta natëarinquëmahué'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirinahué', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panëñquë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵ Nanparionta' i'chinpihuatëra, co caconquë ocohuëtërhëhué'. A'ninquëchin acoré' pëi' acoana a'pinacaso maré'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatoma', noyasáchin nico'. A'napita nicatënëñquëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,' tosapi,” tënin.

Iráca pënëntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarin:

“Íráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nancasos marë' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'tëquën sha'huichinquëma'.¹⁸ Tëhuëinchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi. ¹⁹ Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë'. Hua'anëntërinquë co acanarinquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': 'Ama natëquësohuë', itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. 'Natëcaso' ya'huërin,' itohuatama', noya a'chinarama'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë acanamiatarinquëma'. ²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaraihuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëna quëran huarë' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë',” ténin.

*Co no' huitacaso' ya' huërinhuë'
(Lucas 12.57-59)*

²¹ Ina quëran itaantarín:

“Íráca pënëntopiso' nani nitotërama'. Mashocoro'sa' iráca pënëmpi. 'Ama piyapi tēpacosohuë'. Tēpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinquëmaso' ya'huërin,' topirinahuë'. ²² Co tēpatërëso marëáchin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'na piyapi no'huíhuatama', ana'intarinquëma'. Pinotohuatamanta', cotio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëna quëran huarë' no' huitoma', 'Quëmaso' sopainquë,' itohuatama', pëñquë chachin parisitacaso' ya'huërin, ténahuë.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatcaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tëranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporohuarë' Yosë pëinënquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtëramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitëramaso marë' yaquëpahuachinënquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahuë', coisëquë quëparinënquëma'. Coisëquë quëpahuachinënquëma', sontaro'saquë yo'coaninënquëma', tashinan pëiquë po'moarínënquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinënquëmaso', ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiarama',” ténin Quisoso.

Monshihuaninso'

²⁷ Ina quëran itantarín:

“Íson'ta' iráca pënëntopiso'. 'Sa'ama' ya'huëtohuachinquëma', ama monshihuanacosohuë', ténin iráca, natantërama'. ²⁸ Nipirinhuë', co monshihuanpiso marëáchin ana'intacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'na sanapi cancanëna quëran noyahuachina', ina marënta' oshahuanapi. Nani monshitërinso pochin Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë t'lyatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. ³⁰ Imirama quëran pi'pian tëranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco',” ténin.

*Sa'ahuano'sa' pënëninso'
(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*

³¹ Ina quëran itaantarín:

“Íson'ta' iráca pënëntopiso'. 'A'na quëmapi sa'in yatë'yatohuachin, co topinan tē'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisëquë paaton, quirica aninshichin: “Iso sanapi nani tē'yatërahuë huachi,” ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³² Caso nipirinhuë' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co

onporonta' të'yatamaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Topinan të'yatohuatama', oshahuana-narama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarin. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarin. Co onporonta' të'yatacaso' ya'huërinhuë', tënahuë," tënin.

No'tëquënáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³Ina quëran itaantarín:

"Ison'ta' shimashonëmapita iráca pënënpiso'. 'Yoscoarë' no'tëquë'n nontaranquë'n, itohuatëra, no'tëquë'n nontacaso' ya'huërin, Yosë ana'intohuachinpoa'. Ina pochin nonpatëra, sha'huitëranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴Nipirinhuë', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tëquë'náchin nonpatëra, co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. A'naquë'nso yanonpinatona', taponá: 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquë'n nontëranquë'n,' toconpi. 'Ina pochin nontato, nonpintohuatëra, co Yosë ana'intarincohuë', topirinahuë'. Pi'iro'tënta' Yosëri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵A'naquë'nta' taponá: 'Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tëquë'n nontëranquë'n,' topi. Yanonpinatona', napopirinahuë'. Isoro'panta' Yosëri ninin. Chini chiniquë'n nanantaton, isëquë'nta' hua'anëntërinpoa'. 'Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tëquë'n nontëranquë'n,' toconpi a'naquë'nta'. A'na tahuëri inaquë Yosëri a'paimarinso' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁶'Moto' ya'huëtërinco ni'ton, no'tëquë'n nontëranquë'n,' topi a'naquë'nta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohuë'. Acatohuatamara, co nanitëramahuë' a'na ainëma tëranta' ayararintacaso'. Yosëchin nanitërin. ³⁷Ma'sona tëranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tëquë'náchin nonco'. 'Pa'sarahuë,' topatama', paco'. 'Co pa'sarahuë', topatama', ama pacosohuë'. No'tëquë'náchin nonpatama', co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tëranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', tënahuë," tënin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸Ina quëran a'chintaantarín:

"Ison'ta' iráca pënëntopiso'. 'A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coisëquë quëpaquë'. Inaquë no'tëquë'n i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coisëquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹Napopirinahuë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama no'huicosohuë'. Panpirayahuachinëinquëma', ama manta' i'huërëtocosohuë'. Naquëranchin panpantahuachinquëma', co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰A'naquë'n no'huitë'nquëma', coisëquë quëparinë'nquëma'. 'A'moranso quëtoco,' itohuachinë'nquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinë'nquëmahuë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹Inso tëranta' camaiatë'nquëma': 'Pë'pëtonëhuë macaton, a'na quiromitro pochin quëpatoco,' itohuachinquëma', ama no'huicosohuë'. 'Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quëpachinquë'n,' itoco'. ⁴²A'naquë'n: 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinë'nquëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. 'Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinë'nquëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin," tënin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'

(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³Ina quëran a'chintaantarín:

"Ison'ta' iráca pënëntopiso'. 'Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhuë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴Nipirinhuë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinë'nquëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nancicaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhuë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'.

⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina maré' Yosë acanaarinquémahué'. Copirno maré' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahué'. Co Yosë nohuitopisopitahuénta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huérin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico'," ténin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huérinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín:

"A'naquënso' piyapi'sari noya nicacaiso maré' noya Yosë imapisopita pochin ya'nopirínahué', co tēhuënhachin cancanëna quëran huaré' Yosë yonquipihué'. Ina pochin nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarinquémahué'. Ama iyaro'sa' inapita pochin nicosohué'. ² Ma'sha sa'ahuario'sa' quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohué'. A'naquën niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa' maré' quëtopirínahué', a'ninquëchin quëtopi. 'Ina maré' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiqënta' coriqui quëtopi piyapi'sari nicacaiso maré'. Co tēhuënhachin nosoroaponaraihué', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirínahué', Yosëriso' co noyahué' ni'nin. Co inápaquë acanaarinhué', tēnahué. ³ Canpitaso nipirínahué', sa'ahuario'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohué'. Ama nipayaramaso tēranta' sha'huitocosohué'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirínahué', Tata inápaquë ya'huérinso' ni'sarinquëma'. Ina acanaarinquëma'," itérin.

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarín:

"Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochin nicosohué'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontopirínahué', co cancanëna quëran huaré' nontopihué'. Cachiqënta' a'ninquëchin Yosë nontopirínahué', piyapi'sari noya nicacaiso maré' napopi. Co tēhuënhachin Yosë yonquipihué'. Piyapi'sari noya ni'pirínahué', Yosëriso' co acanaarinhué'. ⁶ Canpitaso nipirínahué' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tēranta' Yosë nontacaso' ya'huérin. Quëmaoraíchin Yosë nontéquë'. Co quënanpiránahué', nataninquën. Co piyapi'sa' natanpirínëinquënhué', Yosëso' noya natanatëinquën, acanaarinquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachin inachin nontocosohué'. Co Yosë imapisopitahué' ina pochin yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarinco,' topirínahué'. Co Yosë nohuitatonahué', napopi. ⁸ Ama inapita pochin cancantocohué'. Co'huara Yosë nonchátérasëinquémahué', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahué', natanancoi.

Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëinquën.

¹⁰ Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

Inápaquë no'tëquën natërinëinquënso pochachin catahuacoi quëma nohuantëransoráchin nii.

¹¹ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

¹² Co noyahué' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

¹³ Co noyahué' yonquihuato, catahuacoi a'naroáchin nanianchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohué'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipora quëran huaré' ya'ipiya natëinëinquën. Amen,] itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴ A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitarinquëma'. ¹⁵ Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahuë', itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶ Ina quëran itaantarín:

“Ama nonpina'piro'sa pochín nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantarínhuë'. Sëtëreso pochín ya'norín a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporín. Ni'pachinara: ‘Ma noya Yosë chinotërin,’ topi. Piyapi'sari noya ni'pirínahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'. ¹⁷ Canpitaso nipirínhuë' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸ Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëichín nitotarín. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarínpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma',” itërin.

Canamiatërehuaso'

(Lucas 12.33-34)

¹⁹ Ina quëran itaantarín:

“Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarín, chanatërin. No'soni pé'yarin. Chi'chirotërin. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarínënpoa'. Naporín. Napoaton, isoro'paquë ya'huërin sopita co ya'huëmiatërinhuë'. ²⁰ Inápaquë ya'huërin sopitaso nipirínhuë', ya'huëmiatarín. Yosë na'con yonquiátoma', noya nico'. Ina marë' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pé'yaponhuë'. Co chi'chirotoponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoa'huë'. Napoapon. ²¹ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiaramahuë'. Nipirínhuë' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama',” tënin Quisoso.

Nitapicancaninso'

(Lucas 11.34-36)

²²⁻²³ Ina quëran a'chintaantarín:

“Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahue', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërehuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochín cantantarama'. Nipirínhuë', ma'sharáchin yonquihuatama', tashi pochín cantantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahue' cantantarama huachi,” itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita

(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantarín:

“A'na piyapi cato' patron ya'huëtóhuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachín natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirínhuë' co onpopinchín nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachín canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso',” tënin.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantarín:

“A'naquënso' ma'sharáchin yonquiipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquiipi. ‘Nani ma'sha ya'huëtóhuachinco, nóya ya'huarahuë huachi,’ topirínahuë'. Ama iyaro'sa' ina pochín cancantocosohuë'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonata', co onpopinchín yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarínpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'píhuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopíhuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya

noya ni'ninquëma! ²⁷Chiminacaso nanihuachin co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸Nitapacamasona', co aquëtë yonquicamaso ya'huërihuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhuë', noyápiachinca yancotopi. ²⁹Íráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachinca a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichin ya'huëpirinhuë', ahuiwachina, ahuiquitëre huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. ³¹Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohuë'. ³²Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhuë' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma'. ³⁴Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohuë'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhuë',” ténin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënëninso'

(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín.

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Paso' quëmapi co noyahuë', ama tocosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. ²A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'ntarinquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarinquëma'. ³⁻⁵Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquëno pochin nipirahuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquë', co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpínan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso',” itërin.

⁶Ina quëran itaantarín:

“Ísona' a'chinchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huairinëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpíto',” itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷Ina quëran itaantarín:

“Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtërinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸Tëhuënhachin ma'sha nitohuatama', quëtërinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtëramama'. ¹¹Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahuë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita

pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinën-quëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirinënquëmahué', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', tënahué', itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso'
(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarin:

"Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhué', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomatápoma'. A'na iraso nipirinhué', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Cara'chin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso' niponahuë', chiniquën cancantatoma', imaco huachi," tënin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'
(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quëran itaantarin:

"Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpintochinënquëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirinënquëmahué', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinënquëmahué'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërëhua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'! ¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso' nipirinhué', co nitacaso' narahué' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'. ¹⁹ Co noya nitohuachinhué', a'nëhuachinara pënquë ahuiquitopi huachi. ²⁰ Nitërin quëran nara nohuitërëhua'. Inapochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë'," itërin.

Yosë huëntonënuquë ya'conpispita
(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quëran itaantarin:

"Na'a piyapi'sa': 'Siniro, Siniro,' itopirinacohué', a'naquën co cancanëna quëran imarinacohué' ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë'. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nanihuachin, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamën Siniro sha'huirai. Quisosori nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso' nipirinhué' itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuë', co noyahuë' cancantërama'. Co piyapinëhuëpitanquëmahué'. Co onporonta' imaramacohué'. ¡Paco huachii' itapo," itërin Quisosori.

Cato' pëirinso'
(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quëran pënëntaantarin:

"Na'aquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapi, natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiniquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhuë', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co të'yatërinhuë'. Panca ihuantaponahuë', na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co të'yatërinhuë'. ²⁶ A'naquënso' nipirinhué' yapëihuachina, co noya

yonquirinhuë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëipirinhuë'. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri të'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi," itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë' niponahuë', chiniquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maistro'saso' ina pochin a'chinpihuë'," topi.

8

Chana caniori maninso'

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinahuë', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, quëma nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ³ Quisosori së'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë' mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huítëquësöhuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésë sha'huirinso' quë-paquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Lucas 7.1-10)

⁵ Ina quëran Capinaomöquë paantarin. Canconpachina, a'na Noma capitani huëca-pairahuaton:

⁶ —Piyapinëhuë' Sinioro chiniquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuénárin. Co huachi nanitërinhuë' iratacaso'. Pa'pi parisitarin, itiirin.

⁷ —Noyapa', pa'sarahuë' anoyatapo, itërin.

⁸ —Quëmaso' Sinioro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincohuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' noyachin, ténahuë. ⁹ Caso' hua'anëhuë' natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. "Paquë'," itohuatëra, pa'nin. "Huëquë'," itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatëquë'," itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë' noyatarin ténahuë, itërin.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. ¹¹ Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'. Nóya ya'huërapí huachi, ténahuë. ¹² A'naquëmaso nipirinhuë', "Quiyanta' Yosë piyapinën-pitacoi," topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë të'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiniquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

¹³ Ina quëran capitan itantarin:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë'! Natëranco ni'ton, apiramiachin piyapinën noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinën noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quëran Pitro pëinëquë pa'pi. A'shatën chiniquën sapoton, quëhuénárin, quënanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. Co huachi saporinhuë'. Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'luanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso maré'. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhué'. Quisosori topinan noncharapirinhué', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷ Iráca Isaiasé ninoton, ninshitërin. "Caniopirëhuahué', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," tënin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirín huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'
(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin:

—Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhué', ¹⁹ a'na cotio maistrori nontiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahué', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, tënahué. Anashiro'sa', hué'ëshinantëna ya'huëtópi, inaquë hué'ëpi. Inairaro'santa' pé'pëtëna ya'huëtópi. Caso nipirinhué' Yosë quëran quëmápicó nipurahué', co péi' ya'huëtërincohué'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahué', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahué', co apira nanitërahué'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chimpinachin, cari pa'pitarahué. Ina quëran imamiatarinquën, itopirinhué'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantópihué' imainacoso'. Chimiipi pochin cancantópi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhué' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manin. Panca sono' ni'ton, co sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhué'. Ya'huërë Quisososo' hué'ërarin. ²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoí Sinioro! ¡Chimiitarihua' canpoaso'! itópi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatëramacohué' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin. ²⁷ Ina niconata', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmápicó isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitópi.

Sopairo'sari ya'coancantópi

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itópi. Inaquë cato' quëmápi ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantópi ni'ton, co huachi yonquipihué'. Pa'pi hua'yantópi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapi. A'naroáchin yaahuëtópi ni'ton, co inataquëchin pa'pihué'. Quisosó nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërinsoarinta' na'pi nanin quëran pipirahuatona', hué'sapi nacapirin. ²⁹ Quisosó quënanahuatona', chiniquë nontapi.

—Nohuitërainquën Sinioro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'ninquën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohué', ¿aparisarancoi ti? itópi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹ Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'pacoí ya'coanta'ii, itantapi.

³² —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmápi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'tópi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitópi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quémapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napo-huachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi. ³⁴Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

9

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹Napotohuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoantapi. Quisoso ninanonënguë chachin paantapi. ²Inaquë catapini quémapi'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin nininguë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarín. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—jNoya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³Ina natanahuatona', cotio maestro'sa' yonquipi. “¿Ma quémapi'ta' isoso'? ‘Oshanën inquitaranquën,’ ta'ton, Yosë yaya'huëretërin,” topi, yonquiatona'. ⁴Topinan yonquinëna quëran napoápirinahuë', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramacó? ⁵Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ⁶Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, itërin. Ina quëran apia itantarín:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—jMa noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiniquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰Naporo' tahuëri ina pëinënguë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuitacaiso marë'. A'naquënsó copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'. ¹¹Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maiströnëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinhue', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹²Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuëñchachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhue', “Co caniorahuë’,” topatëraso', co notoro nohuantërehue'.

¹³Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahue'. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco',” itërahue'. A'napitaso': “Quiyaso' co oshahuancoihuë’,” topiso marë' co na'con a'chintërahue'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: “A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tëpapirinhue', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahue’,” tënin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴Ina quëran Coanshari a'chintërinso'pita huëcatona', Quisoso nontiipi:

—Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhue', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhue'? itiipi.

¹⁵—Ca ya'huarahué ni'ton, co sëtöpihué'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso maré' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita hué'pachinara, inapitaré' coshata-tona', capa cancantapi. ¡Co sëtacaiso' ya'huërinhué'! A'na tahuëriso nipirinhué' inim-icónënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihué'. Sëtapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapi. Sëtatona', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahué', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

¹⁶Ina quëran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërhüé'. Nasha në'mëtëquë pa'pitëré' naporini, naquëranchin noshataton, aquëtë chachin napointon-hué'. ¹⁷Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhué'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chinarié'. Morsanta' tapiré'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'pané'. Huino, morsanta' noya nisarín, tënin Quisoso. (Iráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'

(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸A'chinaquëya', a'na cotio hua'an hué'nin. Quisosoro notënanquë isonquirin.

—Hui'nahué' apira chiminin. Huëcaton, Sinioro, së'huaquiquë' nanpianta'in, topi-rahüé', itiirin.

¹⁹—Noyapa', toshuaton inaré chachin pa'nin. Ca'tano'sanënpitanta' pa'pi.

²⁰⁻²¹Paaquëya', a'na sanapiri imaquiárin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhüé'. Parisitárin. “A'morinso tëranta' së'huatohuato, anoyataponco,” ta'ton pinën quëran imaquiárin. Imaquiton, a'morinso' huirotëinchin së'huaquirin.

²²Quisosori tahuëretahuaton, sanapi quënanin.

—Noya cancantëquë', imoya. Natëranco ni'ton, noyataran, itërin. Naporo chachin noyatërin. Huënai' no'narin huachi.

²³Ina quëran hua'an pëinënquë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nërapi, ayanápi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huinatocaiso maré' hué'pirinahué', ²⁴Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhué'. Topinan hué'ésárin, itërin.

—Co hué'ërinhué'. Nani chiminin, itatona' tëhuapi. ²⁵Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuaton, ananpitaan-tarin. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷Ina quëran pipirahuaton pa'sapirinhüé', cato' somarayari imaquiapi. Co manta' quënantopi hué'. Quisosoro imaratona', chinquën nontapi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topiraihué', itopi.

²⁸Pëiquë canconahuatona', Quisosoro ya'conin. Somarayaro'santa' ya'conpachinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitato anoyatërahüëso' ¿natërama' ipora tí? itërin.

—Natërainquën mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tënai, itopi.

²⁹Napotohuachinara, së'huarayarahuaton, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohué', itopirinhüé',

³¹pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisosoro anoyaratërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³²Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquipi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuanton, co nanitërinhué' nonacaso'. ³³Quisosoro nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinēhuahuē'. Iráca quēran huarē' co insonta' isēquē naporinhuē', topi.

³⁴Parisoro'saso nipirinhue', co yanatēpihuē'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitērin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵Ina quēran Quisoso pa'sápaton, nisha nisha ninanoro'saquē a'chintēra'piarin. Niyon-tonpiso pēiro'saquē noya nanan sha'huitēra'piarin.

—Yosē yahua'anētērinquēma', itēra'piarin. Insēquēsona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatēra'piarin. Nisha nisha canio inquitērin. ³⁶Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quēnanin. Co Yosē yonquiatonahuē', co napion cancantopi. Ohuicaró'sa pochin inahuaso', co incari tērantá' a'pairinhue'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquipi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷Nosoroaton, ca'tano'sanēnpita itērin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huēpirinahuē', co incarisó tērantá' catahuarinhuē' Yosē hua'anētērinquē ya'conacaiso marē'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinsó' manēso pochachin piyapi'sa' manē' Yosē imacaiso marē'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuē', carafchin pēnēntapi Yosē imacaiso marē'. ³⁸Napoaton Yosē nontoco' a'napitanta' a'pa'in pēnēnchina'. Ina sha'huitērinpoa' a'chinacaso marē', itērin Quisosori.

10

Shonca cato' ca'tano'sanēnpita acorinso'

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹Shonca cato' quēmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marē'. Inapitaso', ca'tano'sanēnpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquēn nanan quētērin sopairo'sa' a'pacaiso marē'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

²Shonca cato' acorin paatona' nanamēn a'chinacaiso marē'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antērisē itopiso'. Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³Pinipi, Partoromi, Tomasē, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marē' ma'patopirinhue', acorin ca'tanacaso marē'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiaco itopiso'. ⁴A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporasó' Quisoso imasarin huachi. Cotasē Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuēri inari sha'huirapiarinsó'.

A'chinacaiso marē' a'parinso'

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵Nani shonca catoya'pi acohuchina, sha'huitērin: “Paatoma' iyaro'sa' noya pēnēntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huēpiquē pacosohue'. Samaria ninanoro'saquēnta' ama pacosohue'. ⁶Israiro'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaró'sa' chihuēpiso pochin ni'tona', co Yosē yonquipihuē'. Napoaton pēnēnacaso' ya'huērin. ⁷Paatoma', a'chintoco': 'Iso tahuēri'sa' Yosē hua'anēntarinpoa', itoco'. ⁸Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaatoco'. Chana caniori maninsonta' quēnanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quēnanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuērētapomarahue', Yosēsó' inaora nohuanton, catahuarinquēma' ni'ton, ama pahuērē nitocosohue'.

⁹A'chinacamaso marē' pa'patama', ama manta' coriqui quēpacosohue'. ¹⁰Ama pē'pēto, pitana, sapatē', inapita quēpacosohue'. Ama a'moramaso tērantá' cato' quēpacosohue'. 'Asacatohuatēra, a'cacaso' ya'huērin,' topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinēnquēma', catahuarinēnquēma' ama ma'sha pahuantinquēmaso marēhuē'.

¹¹Nisha nisha ninanoquē a'chintoco'. Ninanoquē canconpatama', insosona noya natanpachinquēma', ina pēnēnquē yacapaco'. Inaquē yacapatohuatama', inaquēsáchin ya'huēco'. ¹²Pēnēnaquē ya'conpatama', 'Yosē catahuainquēma', itoco'. ¹³Noya nohuantohuachinēnquēmaso', Yosēri catahuarin. Nipirinhue', co noyahuē' nontohuachinēnquēmaso', co Yosēri catahuarinhuē'. ¹⁴Insēquēsona pa'patama', 'Ama isēquē huēcósosohue'. Co yanatanainquēmahuē', itohuachinēnquēma', patoco'. Yapa'patama', pēnēnco'. 'Nani

sha'huitopiranquémahué'. Co nohuantëramahué' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi. ¹⁵Tëhuënchachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahué' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinco pitasohuë' nipirinhué', chini chiniquën ana'intarin huachi," itërin Quisosori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶Ina quëran itaantarin:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihué' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huairinënquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirinënquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'. ¹⁷Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënënquëma', masarinënquëma'. Mapachinënquëma', coisëquë quëpaarinënquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuairinënquëma'. ¹⁸Imaramacoso marë' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënquëma'. Copirnoros'asquënta' quëpaarinënquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marë'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'. ¹⁹Inaquëpita quëpahuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha tonopoya?' ama tocosohuë'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marë'. ²⁰Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahué'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

²¹A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhué' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinën pita capini nino'huiaipi. A'naquën iin chachin niponahué', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquëonta' hui'nin niponahué', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahué', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi. ²²Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huairinënquëma'. Nipirinhué', co a'pohuatamacohuë', nicha'ësaranquëma huachi. ²³Aparisitohuachinënquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënquémahué', canta' o'mantarahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso marë'.

²⁴Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhué'. Canta' canpita maistrone'maco ni'ton, chini chiniquën nanantërahüë. ²⁵Napoaton no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhué'. Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën,' itërinaco ni'ton, canpitanta ina pochachin nontarinënquëma'," itërin Quisosori.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 12.2-9)

²⁶Ina quëran itantarin:

"Piyapi'sa' no'huipirinënquémahué', ama iyaro'sa' të'huatocoso'hué'. Iporaso' ma'sha noya' po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhué'. A'na tahuëriso nipirinhué' ya'ipiya nitotapi. ²⁷Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa' a'chintarahüë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhué' ya'ipi piyapi a'ninquëchin sha'huitoco' nitochina'. ²⁸Ama piyapi'sa' të'huatocoso'hué'. Tëpapirinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquémahué'. Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, ténahuë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahué' nipachina', pënquë chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë chachin parisitomatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhué'.

²⁹Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhué'. Cato nipirinhué', a'na soroíchin pa'tërin. Napoaponahué', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhué'. Co ina nohuantohuachinhué', co chimininhüë'. ³⁰⁻³¹Canpoaso nipirinhüë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yonquirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayätërahüë nipirinhüë', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinpoa'.

³² ‘Quisoso imarahué,’ topatama’, ayaro’ tahuëri carinquëmanta’ nohuantaranquëma’. ‘Imarinaco mini,’ itarahué Tata Yosë. ³³ Nipirinhué’, ‘a’porahuë huachi,’ topatamaso’, carinquëmanta’ a’poaranquëma’. ‘Co imarinacohué,’ itarahué Tata Yosë,” tënin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso’

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quëran pënëantarín:

“ ‘Cristo o’mahuachin, ya’ipiya nohuantatona’, noya ya’huapi,’ topiramahuë’, co ya’ipiya nohuantarinacohué’ ni’ton, nino’huiapi. ³⁵ Ipora quëran huarë’ a’na pëiquë ya’huëpisopita nisha nisha yonquiapi. A’na pëiquë pa’pin nohuantarin. Hui’ninso nipirinhué’ co nohuantarinhuë’. A’na pëiquënta’ hui’nin nohuantarin. Pa’pinso nipirinhué’ co nohuantarinhuë’. Sanapi’santa’ nisha nisha yonquiapi. A’shin co nohuantarinhuë’. Hua’huinso nipirinhué’ nohuantarin. A’shatën nohuantapirinhué’, notainso’ co nohuantarinhuë’. Napoapona’. ³⁶ Imaramacoso marë’ quëmopinëma chachin no’huairinënquëma’. Co nishahuë’ niponaraihuë’, inimiconën pochin ni’sarinënquëma’.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na’con na’con nosoroco. Tatama’, mamama’, hui’nama’ inapita co onpopinchin nosorocaso’ ya’huërinhuë’. Co na’con na’con nosorohuatamacohué’, co tēhuënhachin imaramacohué’ tēnahué. ³⁸ Imapatamaco, a’napita aparisitarinënquëma’. Yatëpapurinënquëmaonta’, imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitërë’. Inapochachin canpitanta’ imapatamaco, aparisitarinënquëma’. Co ahuantohuatamahuë’, co tēhuënhachin imaramacohué’. ³⁹ Noya nanopicamasoáchin yonquihuatama’, topinan quëran nanoparama’. Chiminpatama’, parisitomiatarama’. Nipirinhué’, imaramacoso marë’ aparisitohuachinënquëma’, noya cancantoco’. Tëpapurinënquëmaonta’, noya noya nanopimiatontarama’,” itërin.

Yosëri acanarinsó’

(Marcos 9.41)

⁴⁰ Ina quëran pënëantarín: “Insosona noya natanpachinquëma’, noya natanarinaco canta’. Yosë a’paimarinco ni’ton, Yosë nanamën chachin imasapi huachi. ⁴¹ A’chinamaso marë’ Yosë noya ni’sarinquëma’. Inápaquë acanaarinquëma’. A’naquën natanpachinënquëma’, ‘Yosë nanamën chachin a’chintarinpoa’, ta’tona’, noya natanarinënquëma’. Ina marë’ inapitanta’ inápaquë canarapi. Tēhuënhachin noya piyapi’sa’ catahuacaso’ ya’huërin. ‘Yosë imarin ni’ton, noya quëmapi inaso’, ta’toma’, catahuaco’. Ina marë’ Yosë acanaarinquëma’. ⁴² Inso tēranta’ imarincoso co chiniquën nanantopirinhué’, inanta’ nosorocaso’ ya’huërin. Imarincoso marë’ i’sha tēranta’ o’shitohuatama’, inápaquë Yosë acanaarinquëma’. Tēhuënhachin noya i’huëretarinquëma’,” itërin Quisosori.

11

Coansha Paotistari piyapi a’parinsó’

(Lucas 7.18-35)

¹ Nani ca’ tano’sanënpita sha’ huitahuaton, a’ chinacaso marë’ pa’nin huachi. Nisha nisha ninanoquë pa’sahuaton, a’ china’piarin. Pënëna’piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhué’, naporó’ tashinan pëiquë ya’huárin. Inaquë ya’ipi Quisoso naporinsó’ natantërin. Ina natantaton, cató’ imarinsopita a’parin Quisoso natanacaiso marë’. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona’:

—Coansha Paotista a’parincoi ni’ton, natana’huainquënso marë’ huë’nai. I’huá chachin inaso’, na’con sha’huiterincoi. “A’na tahuëri Cristo o’mararin, Yosëri a’paimarinso’,” itërincoi. ¿Quëmaso’ inanquën nimara, ti? ¿Pahuanarin o’macaso’ nica? Co nitotatoihuë’, natanapoinquën huë’nai. Sha’ huitocoi quiyanta’ Coansha sha’ huitoanta’ii, itopi.

⁴⁵ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—Nani ma’sha ni’nama’, natanama’. Somaraya nininsopita huë’pachinara, ca nohuanto, ni’topi. Apiaro’santa’ a’naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi ni’nama’. A’naquëonta’ chana caniori maninsopita anoyatërahuë. Nē’huëro’santa’ ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta’ ananpitaantarahuë. Notohuaro’ piyapi’sa’ co Yosë nohuitatonaraihuë’, nosorotápirinahuë’, iporaso huachi noya nanan a’chintarahué’

natanama'. Paatoma', ya'lipiya Coansha sha'huitonco' no'téquen nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanëna quëran natëmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itërin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros'a' pëinënaquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë', co nani ma'sha ya'huëtërinhuë'. ⁹ Pënëntërinso' natanacamaso marë' pa'nama', ténahuë. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ¹⁰ Iráca quiricanënuquë ninoton Yosëri hui'nin sha'huitërin.

“Co'huara pa'shamátërasënuquëhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë',” itërin.

Coansha ninoton, naporin.

¹¹ “Íráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coansha Paotistaso' noya noya pënëntërin. Pënëntërinso' noya, nipirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, noya noya nisarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin huachi, ténahuë.

¹² Coansha pënëntërin quëran huarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi natanacaiso marë'. A'naquënso nipirinhuë' co nohuantopihuë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. Co nohuantonaraihuë', nohuantopisopita aparisitopi. Chiniquën cancantopisopitaso nipirinhuë', onpopionta' ya'conapi. ¹³ Iráca quëran huarë' Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopi. ‘Yosë yahua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri ina marë' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: ‘Co'huara Sinioro tahuërinën naniyatërasohuë', Iniasë huëantarin pënëntacaso marë',’ topi. ¹⁴ Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasë pochin cancantaton, pënëntarin, ténahuë. Nohuantohuatama', natëco'. ¹⁵ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶ Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquiipi. Hua'huaro'sa pochin cancantopi. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën taponá: ‘Huëco' pita pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ta'tona', ¹⁷ quinatapirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahuë', tantapona': ‘Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua',’ nitantapi. Na'nëpirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. ¹⁸ Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co noya coshatërinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë': ‘Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' ténama'. ¹⁹ Caso nipirinhuë', Yosë quëran quëmápicó nipurahuë' coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco canta'. ‘Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sarënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënso nipirinhuë' noya yonquiato'na', Yosë natëapi huachi. No'téquen pënënahuë ni'ton, no'téquen yonquiapi huachi,” tënin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'

(Lucas 10.13-15)

²⁰ Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihuë', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihuë'. Napoaton chiniquën pënënin. ²¹ Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohuë'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhuë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquisopitanta', nanianchitonahuë'. ²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso'

Yosë chini chiníquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhue'.²³ Capinaomocuë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'niatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahue', co yaimaramacohue'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohue'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonhue'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'.²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiníquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhue', co onpopinchin ana'intarinhue', të-nahuë," itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'

(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporor' noya cancantaton, Yosë nontërin:

"¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiníquën nanantëran. Iná-paquë ya'huëriinsopita, isoro'paquë ya'huëriinsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotaraí,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhue', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën. ²⁶Quëmaora nohuanton Tata naporan," itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

"Tata Yosë nohuanton, pënëtarahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuitohuato, nohuitapi anta'.²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'.²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahue'. Sanoanan quëran pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. ³⁰Ma'sona nicacaso sha'huitohuatënuëma', catahuaranquëma' noya nicacamaso'. Catahuaranquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi," itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso'

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ²Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë' Maestro! Chinoto tahuëri nipirinhue', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisësë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴Yosë pëinënquë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhue', Tapi ca'nin. Ca'pirinhue', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. ⁵Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënquë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi. Sacatopirinhue', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶Yosë pëinën noya nipirinhue', caso' chini chiníquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷Yosë chachin naporin: "Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tëparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë," tënin quiricanënuë. Nontopiramahuë',

co natantochináchinhué' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan quëran sha'huirapiitomahué'. *Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahué. Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacasohué nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhué' së'quëtacaso'. "Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhué'," ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhüé', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tëranta' panca nancatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüé', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhüé' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin. ¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tëpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iraca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶ —Ama a'napita sha'huitocosohué', itërin. ¹⁷ Iraca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸ "Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Noya natëarinco. Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuaton, anoyacancantarin.

¹⁹ Co no'huairinhüé'. Co chiníquën nonsarinhué'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhüé'.

²⁰ A'naquën piqira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopi-hüé'. Inapitaso' achinicancanarin.

Nanparin yatacopirinsó pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huairinhüé'.

No'tëquën a'chintahuaton, na'a piyapi'sa' anoyacancantarin. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': 'Inasáchin nicha'ësarinpoa', tosapi huachi," tënin Yosë quiricanënuë.

Iraca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhué' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhué'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasonta' nanitërin huachi.

²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. "¿Ma'pitacha nanitaparin paya! Isoso! Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?" nitopi.

²⁴ Parisioro'sariso nipirinhüé', co natëpihué': "Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarinhué' naporini, co nanichitonhué'," topi.

* 12:24 Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

²⁵ Topinan yonquirapirinahué', inaora yonquinén quèran Quisosori nitotaton, itèrin: "Ni'co'. Ninanoquè ya'huépisopita nino'huipei naporini, yanquè'itonahué'. Co huachi inaquè ya'hué'itonahué'. Huèntonènquè ya'huépisopitanta' nino'huipei naporini, inapitanta' yanquè'itonahué'. ²⁶ Inapochachin Satanasè sopairo'sarè' nino'huipei naporini, co huachi hua'an niitonhué', co huachi piyapi'sa' hua'anéntacaso' nanichitonhué'. ²⁷ Piirsipo catahuarinquèn,' itopiramacohué', co no'tèquèn yonquiramahué'. Co ina catahuarincohué'. A'naquèn a'chintèramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasè catahuarincó ni'quèhuarè', inapitanta' inari catahuarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinsó' sha'huichinquéma'. ²⁸ Caso nipirinhué', Ispirito Santo catahuarincó sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosè chachin a'paimarincó hua'anénta'huanquémaso marè', ténahué'.

²⁹ Quémapi chiniquèn nipachina, pèinén noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanèn mataponhué'. A'naso nipirinhué' ina quèran chini chiniquèn ni'ton, huècaiparahuatón minsèquirin. Tonporahuaton, ma'shanènpita quiquitèrin.

³⁰ Co imapatamacohué', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohué', sopai natèrama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosè imacaiso marè'hué'.

³¹ Napoaton itaranquéma': Co noyahué' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanéma marè' sètohuatama', Yosè oshanéma' inquitaringuéma'. Ya'ipi co noyahué' ninamasopita inquitaringuéma'. Ispirito Santoíchín pinotoma' oshahuanpatama' tèhuèunchinso', co inquitaringuémahué'. ³² Caso' Yosè quèran quémápico nipirahué' pinopatamaco, ina marè' oshahuanpiramahué', oshanéma marè' sètohuatama', inquitaringuéma'. Nipirinhué', Ispirito Santo pinopatama', co oshanéma' inquitaringuémahué'. Co onporonta' inquitaringuémahué', itèrin Quisosori.

Nara pochin nininso'

(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quèran itantarín: "Nara noya nipachina, noya nitèrin. Co noya nitohuachinahué', naponin,' topi. Nitèrin quèran nara nohuitèrè'. Inapochachin piyapinponta' ninèhua'. Noya yonquihuatèhua', no'tèquèn nonaríhua'. ³⁴ Canpitaso nipirinhué', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahué' yonquiatoma', co nanitèramahué' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantèramaso', nonama quèran piyapi'sa' anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatèhua', noyasáchin nonaríhua'. Co noyahué' cancantohuatèhua', co noyahué' nonaríhua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuèri Yosè noya ni'sarínquéma'. Co noyahué' cancantohuatama', co noyahué' nonsarama'. Ina marè' ayaro' tahuèri ana'intaringuéma'. Ayaro' tahuèri nanihuachin, Yosè nontaringuéma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitaringuéma'. A'naquéma' co noyahué' nonpatama', 'Co yonquiatohué', naporahué', itopiramahué', ina marènta' ana'intaringuéma', ténahué'. Co noyahué' cancantohuatama', no'tèquèn ana'intaringuéma huachi," itèrin Quisosori.

Yosè pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quèran parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita hué'pachinara, Quisoso nontiipi: —Yosè pochin niqué' ni'iinquèn. Ina ni'patoí, natèrainquèn, itiipi.

³⁹ —Canpitaso' co noyahué' cancantèrama'. Co pi'pisha tèranta' Yosè yanatèramahué'. "Yosè pochin niqué' ni'iinquèn," itopiramacohué', co Yosè nohuantèrinhué'. Isoíchín anitotaringuéma'. A'na tahuèri Conasè pochin nisarahué'. ⁴⁰ Iráca Conasè marèquè tè'yaitohuachinara, panca samí pochin nininsoari mi'tèrin. Cara tahuèri tashirè chachin inaquè ya'huapirinhué'. Ina quèran Yosè nohuanton, cha'èrin. Inapochachin canta' Yosè quèran quémápico ni'to, chiminpató, cara tahuèri tashirè chachin acoporo' ya'huaporahué', cha'èsarahué' huachi. ⁴¹ Conasè cha'èrahuaton, Ninihuiquè pa'nin. Inaquè pènéntohuachina, co noyahué' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuèri inapita nontarinènguéma'. "¿Onpoatomata' co canpitaso' natèramahué'?" itaponènguéma'. Caso' chiniquèn nanantato, noya noya pènénpiranquémahué', co yanatèramacohué'. Napoaton ayaro' tahuèri Yosè na'con ana'intaringuéma'. ⁴² Inapochachin

iráca Saromon hua'anéntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quéran hué'nin ina nontacaso maré'. "Ya'ipi nitotérin," ta'ton, hué'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuéri ina atapanarinquéma'. Saromon quéran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranoquémahué', co yanatëramacohué' ni'ton, Yosë chiniquén ana'ntarinquéma', itérin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinso'
(Lucas 11.24-26)

⁴³Ina quéran Quisosori a'chintaantarin. "A'na quémapi sopairi ya'coancantopirinhué', ina quéran pipirin. Pipihuachina, inotéro' parti pa'sárin. Inséquésóna ya'huécaso maré' yonisapirinhué', co quénaninhué'. ⁴⁴Napoaton ina quémapiquë chachin huéantarin. Inaso' co Yosë yonquiatonhué', topinan ya'huárin quénanquiantarin. Noya ya'huéantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵Napoaton paantarahuaton, canchisé sopairo'sa' maantarin. Aquë aquëté' co noyahué' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quémapi ya'coancantantapi. Napoaton aquë aquëté' co noyahué' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natëtona', co noyahué' cancantopi. Ina quéran: 'Co huachi sopai natëarahué', taponaraihué', co Yosë yonquiatonahué', oshaquéran aquë aquëté' co noyahué' cancantaantapi huachi," itérin Quisosori.

Quisoso quémopinënpita pochin nininsopita
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita hué'pi. Quisoso yanontopirinahué', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nanitopihué' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinahué', ⁴⁷a'na quémapi sha'huitérin:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huécatoña', aipiran huanirapi. Yanontërinënuë, itérin, ⁴⁸Napotopirinhué', Quisosoriso' itapon:

—Mamahué, iyahuëpita, inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquén nitotëquë', itahuaton, ⁴⁹imirin quéran tasatérin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita pochin nicato, nosororahué. ⁵⁰Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahué. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahué. Payaro'santa' Yosë imapachina', mamahué pochin ni'nahué, itérin.

13

Pa'sarayarinso'
(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹Naporo' tahuéri pëi quéran pipirahuaton, sono' yonsanquë huënsëconin. ²Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso maré'. Hua'huayatërahué' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Ii' yonsánshaquë huaré' piyapi'sa' yamorapi. ³Nisha nisha pënënto nanan a'chintërin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso maré'.

A'chintaton, itapon: "A'na quémapi sha'tapon pa'sarin. ⁴Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso maré'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huaré' pa'sarayarín. Iraquë huaré' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi huachi. ⁵A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Shimënschin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhué'. ⁶Pi'iri chiniquén pi'cahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarín. Inaquë papotopirinhué', nahuano'sarinta' papotërin. A'shinahuatona', imotërin huachi. Napoaton co nitërinhué'. ⁸A'naquënso nipirinhué' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quéran na'con na'con nitërin. A'naquën cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquën saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquën pasa, pasa nitërin. ⁹Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itérin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'
(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. "¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?" itopi.

¹¹ "Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinën quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirinhüë' co ya'ipi a'chintarahüë'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahüë'. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaiso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirinhüë' co yanatëhuachinacohüë', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huë'pachinara, sacai pochin a'chintërahüë'. Natanaponarahüë', co natëapihuë'. Nicaponarahüë', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin:

'Natanapomarahüë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahüënta' co tëhuënchachin quënanaramahuë'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhüë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.

Co noyahüë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohüë', tënin Yosë iráca.

Ipora huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

¹⁶ Canpitaso nipirinhüë', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco.

Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahüë', co ni'pihuë'.

A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahüë', co natanpihuë', itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaantarin. "Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'.

¹⁹ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintëré'. 'Yosë yahua'anëntëraninquëma', topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahüë', co yonquipihuë'.

Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin.

Ananiantërin huachi. ²⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahüë', ²¹ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'.

Co chinquën cancantatonarahüë', co natëmiatopihuë'.

Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marë' aparisitohuachinara,

a'popi huachi. ²² A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahüë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi.

'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahüë', co ina quëran noya cancantacasohüë' nipirinhüë'.

Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'.

²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi.

Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi.

A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarin: "A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin.

²⁵ Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'.

Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhüë'.

²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë',

pacatëroso' co nitërinhuë'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohuë', pacatëro', topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhue', çonporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronëinari. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoi hua'chi'i, topiraihuë', itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohuë'. Ipora hua'tohuatama', triconata' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahue. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënuquë ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhuëquë acotoco huachi, itarahue, tënin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹ Ina quëran itaantarin: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', ³² iminquë sha'patëra papotohuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, cara'chin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Lucas 13.20-21)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(Marcos 4.33-34)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininso'achin sha'huitërin. ³⁵ Iraca pënëntona'piri ninoton, ninshitërin. "Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahue. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinhue', a'chintarahue huachi," tënin iraca ninoton. Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii," itopi. ³⁷ "Inta nipachin, a'chinchinquëma'. Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahue. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpispitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpispitaso nipirinhue', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahuë' cancanta-tona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'. ⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitëreso pochin ayaro' tahuëri pënuquë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pënuquë të'yatapi. Inaquë chiniquën parisitatona', na'nërâpona'. ⁴³ Yosë natëpispitaso nipirinhue', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico," itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quëran itaantarin: "Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi ya'huëpirinhue'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininsopita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhue', quënanconin. Pa'yatatón, imotantarahuaton, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quëran, ina no'pa'

pa'anconin huachi. 'Quënanahuëso' noya nóya,' ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin," tënin. (Inapochachin Yosë hua'anëntinquëmaso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: "A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi pa'sárin huirin na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marë'. ⁴⁶ A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quëran pa'anconin. 'Ina na'con na'con nohuantërahüë,' ta'ton, pa'anin huachi," itërin.

Sami pochin nininso'

⁴⁷ Ina quëran itaantarin: "A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochin ninin. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. ⁴⁸ Na'a sami ya'conpachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitasa nipirinhuë', të'yatopi. ⁴⁹ Ayaro' tahuëri inapochachin nisarin. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquisopitasa noya acoapi. A'naquënsa nipirinhuë', co noyahuë' cancantopi ni'ton, ⁵⁰ pë'nquë të'yatopi. Inaquë chiniquënsa parisitatona', na'nërápona huachi," itërin Quisosori.

⁵¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

⁵² —Yosë quiricanën nani nitotërama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochin nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinëquë ya'huëpisopitasa noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Iráca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachin a'chintëranquëma'. Ya'ipiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarinsó'

(*Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30*)

⁵³ Nani a'chintohuachina, pa'nin huachi. ⁵⁴ Ya'huërinquë chachin paantarahuaton, niyontopiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninontopi.

—¡Ma'pitacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparin nicaya? ⁵⁵ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërhua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërhua'. Santiago, Cosi, Simon, Cotasë, inapita itopi. ⁵⁶ Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiniquënsa nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

⁵⁷ Co natëtonaraihuë' tëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iráca quëran huarë' napopi. "Ya'ipi piyapi'sari pëinëntona'pi noya natanpi. Nananonëquë ya'huëpisopitasa nipirinhuë', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitara tëranta' yanatëpihuë'," topi iráca. No'tëquënsa napopi, tënin Quisoso.

⁵⁸ "Co Yosë quëran o'marinhuë'," ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tëpapiso'

(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

¹ Ya'ipi Quisoso naporinsó' nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. ² "Ma'pitacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nanopiantarinsó' ténahuë'," itërin piyapinënpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atëpataton, naporin.

³⁻⁴ I'hua chachin Coansha nampiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osëretaton, manin. Pinipi sa'in chachin osëretërin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari

chiníquën pënënin. “Yosë co nohuantërinhuë' iyaparin sa'in osëretaton macamaso',” itërin. Napotohuachina, chiníquën no'huitaton, sontaro'sa' camairin macacaiso marë'. Masahuatona', tashinan pëiquë po'mopi.

⁵ Chiníquën no'huiron, yatëpapirinhue', piyapi'sa' të'huatërin. “Yosëri chachin Coan-sha a'parin pënëinpoaso marë',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita të'huataton, co atëpatërin-hue'. ⁶ Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Naporo' Irotiasa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tërantapaquë nansararin. Nanon nansarins'o' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatërin: ⁷ “Ma'sona tëranta', apia'hua, nohuantohuaton, nico quëchinquën. Yoscoarë' quëchinquën,” itërin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin a'shini. Manorahu-aton, hua'an ya'huërinquë paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itoonin.

⁹ Natanahuaton, hua'an sëtërin. “Coansha noya quëmapi,” ta'ton, co huachi yonquir-inhuë' tëpacaso'. Co yatëpapirinhue', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë',” ta'ton, sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. ¹⁰ Pa'sahuatona', tashinan pëiquë nishitëcono-topi. ¹¹ Motën sënanquë acorahuatona', nanon quëtopi. Nanonta' a'shin quëtoonin.

¹² Napotohuachinara, imarinsopita natantahuatona' huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pítopi. Ina quëran Quisoso sha'huironpi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³ Coansha tëpapiso' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patërin. Potiquë ya'conahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. ¹⁴ Quisoso canconahuaton nonshipirinhue', notohuaro' piyapi'sa' quënanconin. Quënanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁵ I'huararahuas'o', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' ninanoro'saquë pa'ina'. Inaquë coshoro' pa'anatona' ca'ina', itopirinhue'.

¹⁶ —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huërinhuë'. Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

¹⁷ —Capa isëquë capacaso'. A'natërapoíchin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

¹⁸ —Inaya tëranta' quëshico, itohuachina, quëshiipi.

¹⁹ Ina quëran piyapi'sa' sha'huëtërin pastoquë huënsëcaiso marë'. Nani huënsëhuachi-nara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Piyapi'sa' quëtconco' ca'ina', itohuachina, quëtëra'piapi. ²⁰ Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'më' mëntatopi.

²¹ A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë' chachin coshatopi anta'.

Ii' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huëtërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahue'” itohuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. ²³ Nani nontohuachina, panënuquë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. ²⁴ Ca'tano'sanënpitaso nipirinhue', sono' huancanai' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinhue', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. ²⁵ Co tahuëriyatërasohue', Quisoso huë'sapirinhue', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. ²⁶ Ca'tano'sanënpitari quënanpirinhue'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan' ta'tona', “ëë” topi. Chiníquën pa'yanpirinhue', ²⁷ a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca hué'sarahué. Ama pa'yancosohué! Chiníquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisosoíchin yonquiaton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirinhué'.

³⁰ Ihuani chiníquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirinhué':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naróáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohué' ni'ton, acopoi' pa'sapirinhué'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohué'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naróáchin ihuan sanorin. ³³ Napohuachina, na'con yonquiipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quisarisiti parti nonshipi.

³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. “Quisoso nani canquirin,” topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso maré'. Nisha nisha parti quëran hué'pi. ³⁶ “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' sè'huatona', noyachina',” itopi. “Inta nipachin sè'huaina',” topachina, sè'huapi. Insoarisona sè'huahuachina, a'naróáchin noyatopi.

15

Shimashonënapita napopiso'

(Marcos 7.1-13)

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran hué'pi Quisoso natanacaiso maré'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipihué'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. “Co'huara coshachatërasëmahué', i'shaquë pi'pian niopimiratoco' ama oshahuancasos maré'hué',” topi iráca. Quëmaso nipirinhué' co ina pochin nicacasos a'chintëranhué', itopi.

³ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahué'? ⁴ Quiricanën quëran pënëninpoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natëco',” tënin. Naporahuaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahué yonquirapitona' no'huihuachina', tëpaco',” tënin Yosë iráca.

⁵ Canpitaso nipirinhué' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahué Yosë quëta'huaso maré',” topatëra, co tatanpo' quëtacasos ya'huërinhué', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahué'. ⁶ “Co quëtacasos ya'huërinhué',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahué'. ⁷ “Yosë imarai,” topiramahué', co imaramahué'. ¡Canpitaso' nonpintënuquëma! Iráca Isaiasë ninshitaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸ Yosë naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirinacohué', co cancanëna quëran imarinacohué'. Co ca pochin cancantopihué'.

⁹ Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinhahué', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco,” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanehuaso'

(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹¹ Coshatërëso marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuënychachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pënënancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinënquën, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marë' pa'yancosohuë'. Oshaquëran Yosëri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatërë'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayasa' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninque anochitonahuë', itërin Quisosori.

¹⁵ —Achin Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoï quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

¹⁶ —¿Co canpita tëranta' yonquiyatëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chinchinquëma'.

¹⁷ Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancänënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquietarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁸ Napoaponahuë', cancänëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹ Co noyahuë' yonquihuatomara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰ Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopimiritarihuahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancänëpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuan-tërin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Marcos 7.24-30)

²¹ Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. ²² Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiniquën itapon:

—¡Nosoroco, Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' tënahué. Hua'huahuë parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

²³ Quisososos' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhuë', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Sinioro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaquitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴ Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinëpita nipirinhue', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuë', itërin.

²⁵ Sanapiso nipirinhue', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Sinioro catahuaco, topirahuë', itërin.

²⁶ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

²⁷ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atatohuachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco, topirahuë', tënin.

²⁸ —¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancänë quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anyachinquën, itërin. Napotohuachina, a'naroáchin hua'huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

²⁹ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panënuë pantarin. Inaquë huënsëconin. ³⁰ Napohuachina, notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori manin-sopita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisoso pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin. ³¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. "Ni'co'. Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi.

¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuarinpoa paya!"
topi.

Cosharo' ana'atantarinso'
(Marcos 8.1-10)

³²Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

³³—Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha cosharo' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

³⁴—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëíchin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

³⁵Ina quëran piyapi'sa' sha'huëtërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huëtohuachinara, huënsëpi. ³⁶Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquë Tata," itërin. Ina quëran së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. ³⁷Nani quëtohuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. ³⁸Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. ³⁹Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹Ina quëran parisioro'sa', satsioro'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huë'pi. Nonpintatona', nontopi atëhuëcaiso marë'. "Yosë a'paimahuachinquë, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëiinquë," itiipi.

²—¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquë yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquë noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,' tënama'. ³Tashiramiachin chistro yarotahuachinaso', 'Ipora tahuëri o'nanapon nimara,' tënama'. Ina nitotapomarahuë', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? ⁴Ipora ya'huëramasopita co noyahuë' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. 'Sacai' nicacaso nininso' niquë' natëiinquë,' itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquëma'. A'na tahuëri canpita nitotacamaso marë', Conasë pochin nisarahuë' itërin. Ina quëran patërin huachi.

Parisioro'sa' yanonpimpiso'
(Marcos 8.14-21)

⁵Ca'tano'sanënpita sono aquëtëran pëntonpirinahuë', naniantopi pan quëpacaiso'. ⁶Ina quëran Quisosori itërin:

—Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita, pan ahuëpocatërinso' pochin ya'huëtopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuë', itërin.

⁷Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tënin a'naso'.

—Ahuë. Capa pan. Co quënhuahuë' ni'ton, napotërinpoa' nimara, tënin a'nanta'.

⁸Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' "capa pan," toconama'? Tëhuënachachin co noya natëyatëramacohuë'. ⁹A'chintápiranquëmahuë', ¿ipora huanta' co yonquiramahuë' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natërápo painchin nipirinhuë' a'natërápo huaranca piyapi ananitérahuë. ¿Ina naniantërama' ti? Naporó' pë'sotopiso' shonca cato' i'më' mëntatërama'. ¹⁰Ina quëran canchisë painchin nipirinhuë', catapini huaranca quëmapi'sa' ananitérahuë. Naporó' canchisë i'më' pë'sotopiso' manama'. ¹¹¿Onpoatomata' co

yonquiramahué'? "Pan ahuëpocatërinso pochin ya'huëtópisó' ama nohuantocósohué'," itóhuatënguëmara, co cosharo' yonquiato naporahué', itërin.

¹² Naporó huarë' yonqui pi huachi: "Co pan chachin yonquiato, naporinhué'. Parisioro'sa', satorio'sa' inapita a'chinpiso' yonquiato, pënëninpoa'. Pi'pisha pan ahuëpocatërinso' sé'yonpachinara, a'naroáchin sé'cotërin. Inapochachin inapitanta' co no'tëquën a'chinatonaraihué', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotërinpoa'," topi.

Pitro natëtërinso'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quëran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaqué ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuéso maré', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantërinaco? itërin.

¹⁴ —Nisha nisha cancantiarinën: "Coansha Paotistaco' nãpiantarinso' ni'ton, naporin," topi a'naquën. "Co inahué'. Iniasëco' nãpiantamara," topi a'naquëonta'. "Pënëntona'pi iráca chiminpirinhué', nãpiantarinso' nimara, tomantatona', Irimiasë nimara," topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tënama'? itërin. Itóhuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itërin:

—Quëmaso' Cristo. Yosë hui'nin chachinquën. Ina nanpito, a'paimarinquën, itërin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosë catahuaninquën ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantëran. Co quëmaora yonquinën quëran nitotëranhué'. Tata Yosë chachin anitotërinquën. Quëmaso' Conasë hui'ninquën. Simon itopirinënguënhué', ¹⁸ nasha nininën acochinquën. Pitro itaranquën. Ca nohuanto, na'pitëqué noya pépiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso maré'. A'chintóhuatan, huëntonëhuéquë aya'conarahué. Oshaquëran na'asarama huachi. Co chimirin tëranta' minsëarinquëmahué'. ¹⁹ A'na tahuëri chiniquën nanan quëchinquën a'napita a'chintacamaso maré'. Yosë huëntonënguë ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquë' i'soatëreso pochin piyapi'sa' catahuan ya'conacaiso maré'. Ina quëran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatëhuachinquënhué', sha'huitëquë': "Tëhuëenchachin co Yosë ya'huërin'pa' pa'saranhué'," itëquë'. Yosërinta' inachachin sha'huitarin. A'naquënso nipirinhué', noya natanpi quëran cha'ësapi huachi. Yosërinta' noya ni'sarin. Natërinaco ni'ton, oshanëna' Yosëri inquitarin. Napoaton huëntonënguë ya'conapi huachi, itërin.

²⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon: "Ca mini Cristoco. Yosë chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ëca'huaso maré'. Ina nitotapomarahué', ama iporasó' a'napita sha'huitocósohué'," itërin.

Chiminacaso' ninorinso'

(Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Naporó quëran huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

—Quirosarinquë pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaarinacóhué'. Tëpaarinaco. Chiminaporahué', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quëparahuaton, chiniquën pënënin:

—¿Ama Sinioro napoquësohué'! Ama Yosë nohuanchinsóhué', itopirinhué',

²³ Quisosori tahuëretahuaton, itërin.

—¿Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. ¿Yaanishacancantëranco ti? Co Yosë pochin yonquiranhué'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin Quisosori.

²⁴ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itërin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantatoma', Yosë nohuantërin-soráchin imaco'. Corosëquë chiniquën parisitëré'. Canpitanta' parisitapomarahué', imamiatoco. ²⁵ Noya nãpicamasoáchin yonquiuhuatama', topinan quëran nãpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhué', casáchin yonquiuhuatamaco, parisitapomarahué' co copinan quëran nãpiaramahué'. Yosë'pa' nãpimiatarama'. ²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita canapiramahué', co hua'yanëma' cha'ëpachinhué' topinan quëran nisarin. ¡Onponta' pahuëretapiramahué', co huachi hua'yanëma' nanitarinhué' cha'ëcaso'! ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri

o'mantararahué. Tatahué huénaratërinso pochin canta' huénaratarahué. An-quëniro'sapitarë'co o'mantararahué. Naporo' coisë pochin no'tëquën sha'huitarahué huachi. Noya nipachina', noya acoarahué. Co noyahué' nipachina', ana'intarahué huachi. ²⁸Tëhuënachin isoro'pa' hua'anëntapo. A'naquëma' co'huara chimiyantërasën-quëmahué', hua'anëntarahuëso' ni'sarama', itërin.

17

*Nisha pochin ya'norinso'**(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)*

¹Saota tahuëri quëran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiaco, Coasha, inapitaráchin quëparin. ²Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huénaráchin huénaráchin ninin. ³A'nanaya Moisése', Iniasë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahué', Yosë nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorë' ninontapi. ⁴Ina ni'sahuaton, Pitrori itërin:

—jMa noya Siniro isëquë huë'nëhua! Nohuantohuatan, cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisése' marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahué', itërin.

⁵Nonaquëya', chitorori imotërin. Huénaráchin huénaráchin ninin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: "Iso' ca hui'nahué, na'con nosororahuëso'. Nóya ni'nahué. Ina noya natanco'," itërin.

⁶Ina natanahuatona', chiniquën pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshoápirinahué', ⁷Quisosori së'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosohué'. Huaniantaco', itërin.

⁸Napotohuachina në'pëtintapirinahué', Quisosoráchin quënanpi.

⁹Ina quëran motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin:

—Achin ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosohué'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nantantarahué. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

¹⁰—Pi'pian Siniro yanatanainquën. Maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: "Co'huara Cristo o'mayatërasohué', Iniasë'ton huëantarin," topi. ¿Onpoatonta' napopi? itërin ca'taninsopitari.

¹¹—No'tëquën napopi. "Noya ayonquiantacaso marë' huëantapon," tënin pënëntona'pi ninoton. ¹²Carimaso nipirinhue' sha'huitaranquëma'. Nani mini huëantapirinhue', co nohuitopihue'. Co yanatëtonaraihué', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Canta' Yosë quëran quëmapico nipirahué', inapochachin aparisitarinaco, itërin Quisosori.

¹³Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: "Tëhuënachin i'hua Coasha Paotista pënëntërin. Iniasë pënëntërinso pochachin pënëntopirinhue', co yanatëpihue'," topi yonquiatona'.

*Hua'huasha hua'yantërinso'**(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)*

¹⁴Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quënanquimarín. A'na quëmapiso' hué'sahuaton, isonquirin.

¹⁵—Hui'nahué Siniro nosorotoco. Chiniquën parisitarin. Sopai nohuanton, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarin. A'na tahuëri pënquë anotërin. A'na tahuëri i'quë nitë'yaitërin. Naporárin. ¹⁶Ca'tano'sanënpita sha'huitato: "Sopai inquitoco'," itopirahué', co nanitopihue', itërin.

¹⁷—jMa'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahué'. Co natëtochináchinhue' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahué', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

¹⁸Quëntahuachina, Quisosori sopai nontërin. "Iso hua'huasha tananpitëquë'. Pipimi-atëquë huachi," itohuachina, a'naróchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi.

¹⁹Ina quëran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Siniro co quiyariso' nanitërai hué' inquitahuaiso'? itopi.

²⁰—Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëramacohué' ni'ton, co nanitëramahué'. Natëramaco naporini, catahuaitënquëmahué'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparín. Pi'pian

tëranta' ina natëtoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanita-parama'. "Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in," tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhuë'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quëran natëramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitëinquëmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhue' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatë chiniquën Yosë nontaquë huarë', inquitërë', itërin.]

Chiminacaso' ninoantarinso'
(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²² Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanënpita sha'huitaantarin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. ²³ Mapachinaco, tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco huachi, itërin. Natanahuatona', pa'pi, sëtopi.

Coriqui Yosë pëinën marë' quëtopiso'

²⁴ Capinaomoquë canconpachinara, a'naquën Yosë pëinën marë' coriqui ma'patona'piro'sa' huë'pi. Huëcatona', Pitro itiipi:

—Yosë chinotopiso pëi' tapacaso marë' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quëtacaso' ya'huërin. ¿Quëma maiströnëns'o co pahuëretërinhuë' ti? itopi.

²⁵ —Pahuëretërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohuë', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoros'a' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

²⁶ —Co quëmopinënpitaso' ma'parinhuë'. Nisharo'saráchin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitariso' quëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin Yosë pëinënquë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohuë' nipirahuë', ²⁷ ama no'huitacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nán ohuararanso' sami nanamënuë' ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtonquë'. Catoënpa marë' naniarin, itërin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quënanconin huachi.

18

Chini chiniquën nanantërinso'
(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

¹ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiniquën nanantarin? itopi.

² Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

³ —Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyätëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiniquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. ⁴ Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi. ⁵ Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

Anishacancantërinso'
(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶ “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimiitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatënnënuëma', të'yaitërinënuëma' naporini, co aquëtë' oshahuaintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'.

⁷ Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'.

Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirinhue', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiniquën ana'intarin ni'ton, jma'huantacha nisarin paya!

⁸ Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhue' nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama', ninishitërantëtërama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantoranca nipomarahue', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'. ⁹ Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahue', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahue' parisitopiquë të'yatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'," itërin.

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Lucas 15.3-7)

¹⁰ Ina quëran Quisori itaantarín: "Ama a'na hua'huasha tëranta' nocancosohue'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuë'piso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahue' inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹² Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastoque' coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yoniarin. ¹³ Quënanahuaton, pa'yatarin. Iscon shonca iscon ohuicanënpita co chihuë'pirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhue'. A'naíchín chihuërinso' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin. ¹⁴ Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinso' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuantërinhue' a'naya tëranta' parisitopiquë paacaiso'," tënin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 17.3)

¹⁵ Ina quëran Quisori pënëntarin. "Imapatamaco, iyaparima pochin ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatëquë'. Ina quëran oshaquëran pënëntëquë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tëhuëchachin sëtohuachin, noya cancantaantarín. Iyaparima pochin ninosoroantarama huachi. ¹⁶ Nipirinhue', co yanatëhuachinquënhue', a'na ya'pihuë' nipon, catohue' nipon pënënanso natanacaiso marë' quëparahuaton, nontoantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tëranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pënëina'. ¹⁷ Co inapita tëranta' yanatëantahuachinhue', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitëquë' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pënëntapirinahuë', co inapita tëranta' yanatantahuachinhue', ama huachi iyama pochin ni'cosohue'. Co imarinsó pochinhue' nipon, Noma copirno marë' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

¹⁸ Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhue', sha'huitëquë': 'Tëhuëchachin iyasha oshahuanan. Co naniantëranhue' ni'ton, co Yosë inquitarinquënhue', itëquë'. Yosërinta' inachachin napotapon. Nipirinhue', oshanën marë' sëtaton Yosë yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanën iyasha Yosë inquitarinquën, itëquë'. Yosërinta' oshanën inquitaton, noya ni'sarin huachi.

¹⁹ Catoyanquëma tëranta' napopianachin yonquiatoma Yosë nontohuatama', Yosë natanatënuëma', catahuarinquëma'. ²⁰ Chinotamacoso marë' niyontonpatama', canpitáro'co ya'huarahue'. Carayanquëma tëranta' niyontonpatama', canta' inaquë ya'huërarahuë'," tënin Quisoso.

²¹ Ina quëran Pitrori itërin:

—A'na iyahuë' Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, tënhuë. Nipirinhue', naquëranchin naquëranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisëro' pochin nimara ti? itërin.

²² —Co canchisëroichin nanan anoyatacaso' ya'huërinhuë'. Canchisë shonca canchisëro* anoyatoco', itërin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuë'

²³ Ina quëran itaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochín ninín. Na'a piyapínënpitari nihuirín ni'ton, a'naya a'naya amatërin natanacaso marë'.

²⁴ Napohuachina, a'nara' quëntapi na'a huaranca nihuirinso'. Co apira pahuërëtochinách-inhuë' nihuitërin. ²⁵ ‘Hua'huayátërahuë nihuirinco ni'ton, co onporonta' nanitarinhuë' pahuërëncoso', ta'ton, inpriatonën itapon: ‘Iso quëmapi co nanitërinhuë' pahuërëncoso'.

Chimínaguë huarënta' sacatopirinhuë', co onporonta' pahuërarincohuë'. Napoaton ya'ipi ma'shanënpita matonquë'. Ina quëran inaora chachionta' pa'anquë'. Sa'in, hui'ninpitare' chachin pa'anquë' pi'pian tëranta' cana'i, itërin hua'ani. ²⁶ Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiníquën pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. ‘Nosoroco sinioro oshaquëran ya'ipiya pahuërë'inquën. Ama pa'ancoisohuë', itërin.

²⁷ Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirinso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸ Nihuitona'piso nipirinhuë' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirinso' quënanconin. Pasa tahuëri sacatohuachina canarinsoichin nihui'pirinhuë', maconorahuaton, chiníquën no'huirin. ‘Ya'ipi nihuirancoso' apiramíáchin pahuërëco huachi,’ itërin. ²⁹ Ina quëmapi-inta' isonahuaton, na'con mosharin. ‘Nosoroco iyasha oshaquëran ya'ipi pahuërëranquën,’ itopirinhuë', ³⁰ co pi'pian tëranta' nosororinhuë'. Tashinan pëiquë apo'motërin. ‘Pahuërëtaquë huarë' pipiin,’ itërin. ³¹ Hua'an piyapínënpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitopi. ‘¡Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tëranta' nosororinhuë', ta'tona', hua'anëna ya'ipiya sha'huitonpi. ³² Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantarín. ‘¡Quëmaso' pa'pi co noyahuë' cancantëran! “Nosoroco,” itëranco ni'ton, hua'huayátërahuë nihui'pirancóhuë', ya'ipiya topinan ayatëranquën. ³³ Carínquën nosororanquënso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhuë', ¿co pi'pian tëranta' nosororinhuë' ti?' itërin. ³⁴ Ina quëran chiníquën no'huiton, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pëiquë apo'motërin anta'. ‘Pahuërëinco huarë' chiníquën aparisitëquë', itërin,” tënin.

³⁵ Ina quëran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosë na'con nosoroatëinquëma', ya'ipi oshanëma' yainquitopirinquëmahuë', co canpita capini nanan anoyatohuatamahuë', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Chiníquën parisitarama'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatacaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

19

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(*Marcos 10.1-12; Lucas 16.18*)

¹ Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paaton, Cotia parti cancoantarín huachi. ² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³ Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontiipi:

—¿Noya ipora sa'anpo' të'yatacaso' ti? itiipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huítërinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catóichin Yosëri ninín. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchín ninín. ⁵ “Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shín, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhuë', a'naíchín pochín Yosëri ni'nin,” tënin. ⁶ Catoya'pi nipirinhuë', a'naíchín pochín ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatacaso' ya'huërinhuë', tënahuë, itërin Quisosori.

* 18:22 Canchisë shonca canchisëro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huërin, tapon napotërin.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moiséseso' pënëninpoa' sa'ampo' tē'yatacaso'? “Sa'ampo' yatē'yatohuatēra, coisēquē aninshitahuatē', tē'yatērē',” tēnin, itopi parisoro'sari.

⁸ —Co tē'yatacaso' pënëninquēmahuē'. Co natantochináchinhuē' cancantērama' ni'ton, napotērinqüēma'. “Coisēquē ninshitaquē huarē' tē'yatērē',” itopirinqüēmahué', ya'nan nipon quēran huarē' co Yosē nohuanterínhuē' sa'ama' tē'yatacaso'. ⁹ Napoaton carinque'ma' pënëinque'ma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhuē', tē'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quēran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuē'. Monshitēramaso pochin Yosēri ni'nin, itērin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanēnpitari itapona':

—Ina pochin ni'quēhuarē', co noyahué' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquēn mini Yosē nohuanon co sa'apihuē'. Na'con na'conso nipirinhuē' noya sa'acaso'. ¹² A'naquēn hua'huatapona quēran huarē' inachin co nanitopihuē' sa'acaiso'. A'naquēonta' a'napitari ma'sha onpotērín ni'ton, co huachi nanitopihuē'. A'naquēonta' na'con na'con Yosē marē' yasacatatona', co sa'apihuē'. Ina pochin nicacamaso' nohuan-tohuatama', inapoco', itērin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quēran hua'huaro'sa' quēpi Quisosori sē'huamotocaso marē'. Inapothuaton, inapita marē' Yosē nontērin. Na'a hua'huaro'sa' quēntapirínahuē', ca'tano'sanēnpitari co nohuan-topihuē':

—Ama napotocoso'huē'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁴ Quisososo nipirinhuē' tēnin:

—Tananpíto' hua'huaro'santa' huē'ina'. Ama a'pacosohué'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochin cancantohuatama', Yosē hua'anēntērinquē ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' sē'huamotorahuaton, Yosē nontērin noya ya'huēcaiso marē'. Nani Yosē nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quēran a'na quēmapiri huēcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso marē'? Sha'huitoco canta' noya nii, itērin.

¹⁷ —¿Ma'marēta' noya nininso' natananco? Yosēíchin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuanthuatana, pënēntērinso' natēquē', itērin.

¹⁸ —¿Insopitata' natēca'huaso' ya'huērín? itērin ma'huani.

—“Ama piyapi tēpaquēsohué'. Nani sa'an ya'huētohuachinquēn, ama monshihuanquēsohué'. Ama ihuatēquēsohué'. Ama nonpinapiquēsohué'. ¹⁹ Tata natēquē'. Mamanta' natēquē'. Quēmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquē',” itērin Quisosori.

²⁰ —Hua'huatapo quēran huarē' inapita natērahuē'. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantarín ma'huani.

²¹ —Yosē pochachin cancantamaso' nohuanthuatana, ya'ipi ma'shanēnpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quētēquē'. Ina quēran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuē', inápaquē canamiataran, itērin Quisosori.

²² Ina natanahuaton, co huachi noya cancantērinhuē'. “Hua'huayátērahuē' ma'sha ya'huētērinco,” ta'ton, sētērin. Sētaton, pa'nin huachi.

²³ Nani pa'pachina, ca'tano'sanēnpita itērin:

—Sacai quēran ma'huano'sa' Yosē hua'anēntērinquē ya'conapi. ²⁴ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huēratēn pi'pira'huaya naninēn ya'huētērin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquē ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quēran saca sacai Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso', itērin.

²⁵ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarē' ¿cha'ērē'po ta'ma a'naya tēranta nica? nitopi.

²⁶ Ya'ipiya notēērahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitērinhuē' cha'ēcaso'. Yosēíchin nanitērin anoyacancantin-quēmaso'. Ya'ipiya nanitaparin, itērin.

²⁷—Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuato, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina marë' canapoi? itërin Pitrori.

²⁸—Tëhuënychachin iyaro'sa' canaarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huën-sëarahüë. Inaquë coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi isairio'sa' shonca cato' huënton chachin nininso' hua'anëntacamaso marë'. Shonca catonquëma' napoarama'. ²⁹A'naquëma' mini imamacoso marë' ma'shanëma' patarama'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tata-parima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso marë'. Inapohuatama', a'naichin marë' pasa aquëtë canarëso pochin quëtarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³⁰A'naquënso ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhuë' ipora topinan piyapi pochin nicaponaraihuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

¹“Natanco iyaro'sa', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapi ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin. Panca imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuantërin iminënquë asacatacaso marë'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. ²A'naquën quënanconahuaton: 'Sacatoco', itohuachina, natanpi. ¿Onpo marëta' asacatarancoi?' itohuachinara: 'A'napita canapiso nápo' pahuëëranquëma', itërin. 'Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. ³Ina quëran yono pi'iriahuasos, cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoniantacaso marë'. A'naquën quënancoantarin. ⁴'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuëë'inquëma', itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin,' ta'tona', inahuanta' paantapi sacatapona'. ⁵Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuëëranhuasos, inapotaantarin. ⁶I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. ¿Onpoatomata' topinan huanirama'? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa'?' itoonin. ⁷“Co sacachätëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco', itërin. A'na oraichin pi'i ya'conacaso' nisapirinhuë', pa'pi sacatapona'.

⁸Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuëërequë'. I'huaraya huarë' sacatërinso'pita'ton pahuëërequë', itërin.

⁹A'na oraichin sacatopirinahuë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuëërin.

¹⁰Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuëëarinpoo', ta'tona', huë'pirinahuë'. Ina nápo chachin pahuëërin anta'.

¹¹Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. ¹²'Pasopitaso', a'na oraichin sacatopi. Quiyaso nipirinhuë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihuë', napopianachin pahuëërancoi. Co no'tëquën pahuëërancoihuë', itërin a'nari. ¹³“Co'chi iyasha nonpintëranquëmahüë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuëëranquëma'.

¹⁴Canaranso' masahuaton, paquë huachi. A'napitaso' co hua'qui' sacatopirinahuë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuëërahuë. ¹⁵Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuëëra'huaso' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuëërahuëso marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶Tëhuënychachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhuë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinso'
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Papona pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarin.

¹⁸ —Natanco iyaro'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: “Tëpacaso' ya'huërin,” tosapi. ¹⁹ Ina tosahuatona', nisha piyapiro'sa' sha'huitapi aparisitnacoso marë'. Tëhuarahuatona', chiniquë'n huihuarinaraco. Huihuatonaco, pë'shaarinaraco. Ina quëran corosëquë apatanantarinaco chimina'huaso marë'. Chiminarahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë huachi, itaantarin.

Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'
(Marcos 10.35-45)

²⁰ Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaiso marë'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinso' isonahuaton:

Pi'pian Sinioro nonchinquë'n, topiraihuë', itërin.

²¹ —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiniquë'n nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²² —Canpitaso' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquë'n yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiniquë'n parisitarahuë. Canpitanta' aparisitohuachinënuquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³ —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahue' chiniquë'n nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso' acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

²⁴ Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquë'n nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. ²⁵ Quisososos nipirinhue', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënenin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquë'n nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquë'n nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. ²⁶ Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë huëntonënuquë ya'conpatëra, co chiniquë'n nanantacaso' nohuantërehue'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.

²⁷ Piyapinë'n pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuata'ma', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. ²⁸ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahue'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahue'. Chiminarahue' na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'
(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹ Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. ³⁰ Cato' quëmapi'saso nipirinhue', ira yon-sanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapa coriqui ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara, chiniquë'n përapa.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquë'n. Yosë a'paimarinquë'n ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi. ³¹ A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco',” itopirinhue', aquëtë chachin chiniquë'n nontopi.

—¡Onpopionta' Sinioro nosorocoi quiyanta' topiraihuë'! itantapi.

³² Napotohuachinara, Quisososos chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huë'ina', itërin. Huë'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

³³ —Anoyarayatocoi Sinioro quiyanta' ni'chii, itopi.

³⁴ Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayarin. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotohuachina, Quisoso imapi huachi.

21

Quirosarinquë canconinso'

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oriposë panënuquë canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

²—Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpinan quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato chachin i'quiritahuatoma', quëshico. ³“¿Onpotaomata' i'quiritaramaso'?” itohuachinënuquëma', “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë' nipachin,” itohuachinënuquëma', quëshico, itërin.

^{4,5}Iráca Yosë nohuanton pënëntona'piri ninshiton tapon:

“Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huitëquë':

'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë', ” tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacaso yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. ⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtopi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. ⁹A'naquën quëchitërapí. A'naquëonta' imasapi. Papona pochin chiniquën nonsapi:

—jNicha'ëcoi Tata Yosë! jMa noyacha Quisososos paya! Tapico shiin inaso'. jQuëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! jQuëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

¹⁰Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—jMa piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹—Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

¹³—Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacoso marë', ” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhue', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

¹⁴Ina quëran na' a'cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoyatacso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. ¹⁵Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhue' pa'yatatona', chiniquën nonsapi. “jMa noyacha Quisososos paya! Tapico' shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. ¹⁶No'huitona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' jco natananhue' ti? itopi.

—Natanahuë mini. No'tëquën nonsapi. Yosë quiricanënuquë naporin:

“Quëma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinënuquën.

Sho'shopia'huaro'sa' niponarihuë', ‘Ma noyanquëncha quëmaso paya,’ itarinënuquën,” tënin, itërin Quisosori.

¹⁷Ina toshuaton, Pitaniaquë pa'nin. Inaquë huë'ëpatërin.

Iqira nara ahuirinso'

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tashiramiachin ninanoquë paantapon pochin, Quisoso tanarin. ¹⁹ Aquë quëran iquira nara quënanin, ira yonsanquë huanirinsó'. "Inaya tëranta' nitërinsó' ma'to ca'i," ta'ton pa'pirinhuë'. Na'con monohuanaponahuë', co manta' nitërinhue'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsóhuë', ténin Quisoso. Napohuachina, nara a'naroáchin ahuirin. ²⁰ Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanénpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

²¹ —Tëhuënychachin Yosë ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. "Co Yosë catahuarincohuë'," ama tocosóhuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', sacai' nininsó' nanitaparama' canpitanta'. "Yosë nohuanton, iso motopi nichí'huincarahuaton marëquë nichin" tënama' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuë'. ²² Yosë nontohuatama', noya natëco'. "Tëhuënychachin Yosë catahuarinco," topatama', na'con catahuarinquëma'. Ma'sona tëranta' nipatama', acotarinquëma', ténin.

Chiniquënnanantërinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marë'. A'chinaquëya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

—¿Onporahuatonta' chiniquënnanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquënnan ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁴ —Inta' nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ²⁵ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua'? "Yosëri nanan quëtërin aporintacaso'," itohuatëhua', "¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?" itarinpoa'. ²⁶ Nipirinhuë', "Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin," itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huirinenpoa'. "Yosëri a'parin pënëntacaso marë'," topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuënn. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë', toconpi.

—I'yan, napohuare' co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahue', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

²⁸ Ina quëran itaantarin:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' sha'huitërin: "Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë'," itopirinhuë', ²⁹ "Inca tata, co yasatërahue'," itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. ³⁰ A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. "Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi," itaponahuë', co pa'ninhuë'. ³¹ Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhuë', ¿insoarita' natërinsó'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinsó' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquënnaporama'. A'naso' "Pa'i nipachin," taponahuë', co pa'ninhuë'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahue' yonquipirinahuë', iporasó' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuënychachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso' nipirinhuë' co yaya'conamahue'.

³² Coansha Paotista pënënpirinquëmahue', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinquëmahue', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso' nipirinhuë' a'naroáchin natëtona', noya cancantopi. Ina nicapomarahue', co yonquiramahue'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama', itërin.

Impriatoro'sa' co noyahue' yonquipiso'

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³ Ina quëran itaantarín: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapí pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiqiuhuachina, inpriator'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴ Ina quëran nani nitohuachina, aquë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³⁵ A'papirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuepi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'pique' të'yaratona', tëpapi. ³⁶ Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarín. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhuë', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

³⁷ Ina quëran hua'anëns'o' yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papihuë', co manta' quëtópihuë'. Hui'nahuë chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuënchinso' natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papirinhuë'. ³⁸ Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. ‘Ni'cochi. Hui'nin chachin huë'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua' ya'ipi ma'shanënpita matahua', nitopi. ³⁹ Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapí. Masahuatona', aipiran të'yatopi. Ina quëran tëpapi huachi.

⁴⁰ Napotóhuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'?” itërin Quisosori.

⁴¹—Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, chinquëno' huito, a'naroáchin tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarín. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tëquën quëtapi huachi, itopi.

⁴²—Íraca Yosë quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitatón, naporin:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi quënanpirinahuë', pëina'piro'sa' co nohuantópihuë'. ‘Napoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton, ‘Iso na'pi na'con na'con nohuantërahue' pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

Yosëri chachin inapotërin. Napoaton ‘ma noya' tënëhua',” tënin quiricanënuë.

⁴³ Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntopirinquëmahuë', co nohuantëramahuë' ni'ton, a'poarinquëma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinënpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natëapi. [⁴⁴ Ina na'pi i'patohuatëra, anotate' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'piri chachin anoantohuachin, a'naquën ni'sharian,] itërin Quisosori.

⁴⁵ Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pënënarinpoa',” ta'tona', no'huipi. ⁴⁶ No'huitona' tashinan pëiquë yapo'mopirinahuë', piyapi'sa' të'huatona', co mapihuë'. Notohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosëri chachin acorin pënëinpoaso marë',” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitópihuë' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marë' amatërinso'pita

(Lucas 14.15-24)

¹ Ina quëran a'na pënënto nanan ya'huëre', sha'huitaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. ² A'na copirno naporinso pochin ninin. Inaso', hua'huayátërahue' piyapi'sa' hua'anëntërin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nizarin. ³ Napoaton piyapinënpita a'parin piyapi'sa' sha'huitacaiso marë'. Sha'huitopirinahuë', co nohuantópihuë' huëcacaiso'. ⁴ Copirnosó natanahuaton, a'napita piyapinënpita a'paantarín: ‘Sha'huitonco' manóton huë'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshin nipisopita atëpatërahue' capacaso marë'. Nani ya'ipi taparahue'. Huëco huachi ca'ahua', itonco', itahuaton a'parin. ⁵ Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinahuë'. ‘Co'chi nanitëraihuë' paya,' toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquë pa'nin. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nin.

⁶ A'naquënisó, piyapinënpita masahuatona' ahuepi. Inapotatona' tëpapi. ⁷ Copirnosó

natantahuaton, chiniquén no'huitérin. Sontaro'sa' a'parin ana'intacaiso maré'. Piyap-inénpita tēpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tēparin. Napotahuatona' pēinēnapita ahuiquitopi. ⁸ Piyapinēnpita amatantarahuaton, sha'huitérin. 'Pita maré' nani tapapirahué'. Amatērahuēsopitasa' co inashitopihué' isēquē nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahué. ⁹ A'na ira na'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quēnanpatama', sha'huitonco' hué'ina'. Inso tēranta' quēnanpatama', sha'huitoco' hué'ina'. Hui'nahué sa'acaso maré' noya pita nisarahué, itérin. ¹⁰ Piyapinēnpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitēra'piapi. Noya nipisopita, co noyahué' nipisopitanta' sha'huitēra'piapi. Pita pēi' noya ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosoi', a'naya a'naya noya nontérin. A'na quēmapiso nipirinhué', co noya nitaparinhué' pita pēiqué ya'conacaso maré'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnoritérin: '¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahué' ya'conan?' itérin. Napotopirinhué', co manta' tēninhué'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ 'Iso quēmapi masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquén, inapita noya tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquē tē'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nēra'pi, chiniquén parisitapi huachi, itérin piyapinēnpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro' piyapi'sa' Yoséri amatérin huēntonēnquē ya'conacaiso maré'. Na'a natanpirinahué', caráchin huayonin," itérin.

Coriqui ma'patérinso'

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huéco' nonpintatēhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tēquén a'panihuachinpoahué', sha'huirapiahua'," nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquén a'papi Quisoso natanacaiso maré'. Irotisē pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso maré'.

—Quēmasoi' Maistro, noyanquén. Co onporonta' nonpinanhue'. Yosē pēnēnipoaso' no'tēquén a'chintērancoi. Piyapi'sa' no'huipirinēnquēonta', co ina yonquiranhue'. Co hua'an tēranta' tē'huatēranhue'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquén. Noma copirnosoi' nisha piyapi niponahué', ya'ipinpoa' hua'anēntērinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso maré' comisionēnpita a'parin. Hué'pachina, ¿noya ipora quētacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosē nohuantérin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itérin:

—¿Canpitasoi' nonpintēnquēma! ¿Ma'marēta' yaatēhuēramaco? ¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'i, itérin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰ —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininēonta' isēquē ninshitopi? itantarin.

²¹ —Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinēn ni'quēhuarē', quētantaco'. Naporahuaton, Yosē nininpoa' ni'ton, hua'anēntērinpoa'. Ya'ipi cancanēma quéran ina natēcaso' ya'huérin, itérin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa' paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Naporo' tahuéri a'napita cotio hua'ano'sa' hué'pi, satorosoro'sa' itopiso'. Inapitasoi' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatēhua', co onporonta' nanpiantarihuahué'," to-conpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huēcapiori.

²⁴ —Íraca Maistro Moisésē pēnēnipoa': "Quēmapi sa'aponahué co hui'nin ya'huéyátērasohué' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroēn maantacaso' ya'huérin. Hui'nahuanchin, iinco' apoin inari ya'huérētacaso maré'. Ina quéran mashotohuachin, ma'shanēn, no'panēn, inapita maantarin," tēnin Moisésē. ²⁵ Canchisē iyaro'sa' íraca ya'huérin. Paninansoi' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huéyátērasohué', sa'in ayananpirin. ²⁶ Ina iini chachin maantarin. Moisésē tēninsoi' chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huéyátērasohué', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. Canchisē iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tēranta' hui'nina ya'huéchéatērasohué', ya'ipi taquipi. ²⁷ Ina quéran sanapinta' chiminin huachi. ²⁸ Canchisē chachin ina sanapiáchin

mapirinahué', nãpiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in niné'poya? itopi.

²⁹ —Canpitaso' co no'téquën yonquiramahué'. Yosëso' chini chiníquën nanãtopirinahué', co nohuítëramahué'. Quiricanëonta' co nitotëramahué'. Napoaton co nanitëramahué' no'téquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin.
³⁰ Chiminpisopita nãpiantahuachina', co huachi sa'asapihué'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihué'. Anquëniro'sa pochin nisapi. ³¹ Chiminpisopita tëhuëñchachin nãpiantarapi. Moisësë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. ³² “Caso' Yosëco. Apraã chinatorinco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinaco,” itërin. Cara chachin iráca chiminpirinahué', naporin. Nãpipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinahué', Yosë marëso nãpirápi, itërin Quisosori.

³³ Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. “¿Ma noyacha a'chintërinpoa paya!” topi.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Marcos 12.28-34)

³⁴ Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. “Quisoso no'téquën a'panitaton, satoro'sa' atapanin ni'ton, co huachi yanatanpihué’,” ta'tona', niyontonpi ina nontantacaiso maré'. ³⁵ A'na maistro iráca nanã noya nitotërinso' hué'sahuaton, Quisoso nontitiirin atëhuëcaso maré'.

³⁶ —Pi'pian Maistro yanatanquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itiirin.

³⁷ —Inta nipachin sha'huichinquën. Yosëso' Siniro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. “Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromatoco’,” tënin. ³⁸ Ina na'con na'con nohuantërin. ³⁹ Isonta' Yosë nohuantërin: “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” tënin. ⁴⁰ Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinahué', nosorocaso' na'con na'con nohuantopi. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachin imasarama', itërin Quisosori.

Yosëri a'paimarinso'
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹ Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'téquën ayonquicaso maré'.

⁴² —Íráca Yosë quiricanëñquë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahué piyapi'sa' nicha'ëcaso maré'. Inaso' Cristo itopiso’,” tënin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴ —Naporinchi paya. Inaso nipirinahué', iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitërin:

“Yosëri Sinioronëhué sha'huitërin. ‘Inchinanëhué quëran huënsëquë' inimiconënpita cari minsëchinquën,’ itërin Yosëri,” tënin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain niponahué', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhué,” tënin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihué', co manta' a'panitopihué'. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotërin,” ta'caiso nipirinahué', co yanatëpihué'. Napoaton naporo quëran huaré' tapanatona', co huachi nohuantopihué' Quisoso natanacaiso'.

23

Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita chiníquën pënëninso'
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin. Ca'tano'sanëñpitanta' natanapi.

² “Tëhuëñchachin iyaro'sa', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënëñquëma': ‘Moisësë pënëninpoaso' no'téquën a'chinchinquëma’,” topi.

³ Yosë nanamën a'chintohuachinëñquëma', noya natëco. Nipirinahué', ama inapita nonancosohué'. Inahuaso' pënënpirinañquëmahué', co cancanëna quëran imapihué'.

⁴ Ni'co'. Panca pé'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin

a'chintërinënguëma'. Co Yosë quiricanënáchin a'chinpihuë'. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtërëso pochin nitërinënguëma'. A'chintopirinënguëmahuë', inahuara chachionta' co natëpihuë'. ⁵Pi'pian Yosë quiricanën ninshitahuatona', të'yainaqë achinpipi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuítacaiso marë'. 'Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipihuë'. ⁶Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. ⁷Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi.

⁸Canpitaso nipirinhüë', ama maistro itiinëmaso nohuantocosohuë'. Ya'ipinguëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. ⁹Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohuë'. 'Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohuë'. Yosëfchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. ¹⁰Ama hua'an pochin chiniquën nanan nohuantocosohuë'. 'Ca natëco,' ama tocosohuë'. A'naíchin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. ¹¹Yosë huëntonënguë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ¹²'Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuaarinquëma', itërin.

¹³Ina quëran Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa inapita pënënaton itapon:

"Cotio maistro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënguëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [¹⁴Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyaronos'a' nonpintërama'. Noya nontapomarahuë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahuë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

¹⁵Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso marë'. Natëhuachinënguëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Ya'ipinguëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

¹⁶Ma'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso' co pi'pian tëranta' nanitërinhuë' a'napita quëpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosë nohuítatomahuë', co nanitëramahuë' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarë' topatëra, no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhüë' nisha nisha tënama'. 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' itopiramahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Yosë chinotopiso pëiquë oro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. ¹⁷Co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosë chinotopiso pëi' mini oro quëran noya noya ninin. Oro inaquë ya'huërinso' co aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co chinotopiso' pëiquë ya'huërinhuë' naporini, co Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁸Yosë chinotopiso pëiquë artaro ya'huërin. Inaquë ma'sha acopi Yosë chinotacaiso marë'. 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' tapomarahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Ma'sha inaquë acopiso' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. Yanonpinatoma', naporama'. ¹⁹Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ma'sha acopiso' aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Artaro mini ma'sha acopi quëran noya noya ninin. Artaroquë acopi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. ²⁰'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama',

ya'ipi inaquë acopisopitanta' yonquicaso' ya'huërin. ²¹ 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', Yosë inaquë ya'huërinson'ta' yonquicaso' ya'huërin. ²² Inapochachin 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatamanta', co pi'iro'të'achin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë inaquë ya'huaton, hua'anëntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huërin.

²³ Canpitaso nonpintëinquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', nonpintëinquëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quëtërama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marë' sha'nama' quëran huarë' diesmo quëtërama'. Inaso' noya nipirinhue', Yosë na'con na'con nohuantërinso' naniantërama'. Co no'tëquën nonamahuë'. Co sa'ahuaros' nosororamahuë'. Naporahuaton, co cancanëma quëran huarë' Yosë natëramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ²⁴ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën a'chinamahuë'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatamara, ama o'oso tëranta' o'ocamaso marëhuë' noyá panshairama'. Napoapomarahue', camiyo a'naróachin mi'tëramaso pochin ninama'. Yosë na'con na'con nohuantërinso', co natëramahuë'.

²⁵ Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Tëhuëinchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirinhue', në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainëinquëmasoachin yonquipiramahuë', acopo' cancanëma quëranso', co noya yonquiramahuë'. Nonpinatoma', yaihuatërama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosë nohuantërinso' ninamahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ²⁶ Canpitaso parisoro'sanquëma', somaraya pochin cancantërama'. ¿Onporahuatomacha co no'tëquën yonquiramahuë' paya? Cancanëma'ton anoyatoco'. Ina quëran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷ Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Yosë quiricanën a'chinpiramahuë', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquë po'mohuatëra, aipiran quëran huirichinquë pashitëre'. Noyápiachin ya'nopirinhue', acoposo' nansë, nosha chana'tërinso', inapita co nishinahuën' nisarin. ²⁸ Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatënenquëma': 'Ma noya maistro'sa' Yosë natëpi,' topirinhue'. Acopo' cancanëma quëranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuë' cancantërama'.

²⁹ Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosë piyap-inënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari no'huitona', tëpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiquë përapirama'. Noya quëmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marëhuë' napotërama'. ³⁰ Inapotatoma' naporama': 'Íráca chachin ya'huërai naporini, co quiyarisó' tēpa'itoihuë', topiramahuë', ³¹ shimashonëma' quëpatoma', canpitanta' tēpatona'piro'sa pochin cancantarama'. ³² Inapita pochin cancantatoma', co noyahuë' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

³³ ¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuë' nisarama! ¿Onporahuatomacha pën quëran cha'ërë'ponquëmaya? Co cha'ësaramahuë'. ³⁴ Napoaton pënëntona'piro'sa' a'pataranquëma'. No'tëquën yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquëma' a'chintinëinquëmaso marë'. No'tëquën pënënaponëinquëma' nipirinhue', no'huiarama'. A'chintopirinëinquëmahuë', a'naquën tēpaarama'. A'naquën niyontopiso pëiquë chinqüen huihuarama'. Nisha nisha ninanoquë imatoma', aparisitarama'. A'naquëonta' corosëquë patanantatoma', tēpaarama'. ³⁵ Iráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinhue', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhue', iini tēparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinhue', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tēpapi anta'. Piriquisë hui'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso aquëcha tēpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahue', co natantochináchinhue' cancantërama'. Napoaton Yosë chinquëna ana'intarinquëma'. ³⁶ Iráca quëran huarë' shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipora canpitanta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, tēnahue,' itërin.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'
(Lucas 13.34-35)

³⁷ Ina quëran taantarín: “¡Ya'ípi Quirosarínquë ya'huëramasopita yonquiaténquëma', chinquën sëtërahüë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënquëmaso marë'. A'papirínhuë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ípinquëma' nosoroaténquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahüë', co ca tëranta' nohuantëramacohüë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahüë', co nohuantëramacohüë'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarínquëma'. Chinotëramaso pëinta' patarín. Co huachi catahuaarínquëmahüë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi quënanaramacohüë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënaantaramaco. Naporo': ‘¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Siniro chachin a'paimarínquën,' itaramaco huachi,” itërin Quisosori.

24

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sanënpitari itapona': —Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

² —Iporaso' ya'ípiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ípiya ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarínhuë', itërin Quisosori.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oripósë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huítocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴ —Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁵ A'naquën huëcapona'. “Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarínco,” tosapi. Nonpintë' nipirínhuë', na'a piyapi'sari imasapi. ⁶ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huíapi. Niahüërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohüë'. Yosë nohuanton, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁷ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huítona', quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huítona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuapachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸ Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naróáchin huairínhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ “Naporos' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarínënuëma'. Imaramacoso marë' aparísitarínënuëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huíarínënuëma'. A'naquëma' tëpararínënuëma'. ¹⁰ Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirínacohüë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarínacosopita no'huítona', sha'huirapirapi. ¹¹ A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'. Nonpinapirínahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan imasapi huachi. ¹² Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. ¹³ Canpitaso nipirínhuë' noya ahuantoco'. Co a'pohuatamacohüë', noya nicha'ësaránquëma huachi. ¹⁴ Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ípi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ípi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ípi parti a'chintohuachina', naporos' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

¹⁵ Iráca Naniri ninoton, ninshitërin. ‘A'na tahuëri inimicoros' Yosë pëinënquë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', tënin. No'tëquën ninorin ni'ton, ina quírca nontohuatama', noya yonquico'. ¹⁶ Naniri ninorínso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chinquën aparísitochinënuëma'. ¹⁷ Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naróáchin topinan ta'aco'. ¹⁸ Iminëmaquë sacatasënuëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta'

maquintacosohué'. Manóton ta'aco'. ¹⁹ Naporó' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtópiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰ Yosë nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohué'. O'napiquëhuë nipon, chinoto tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. ²¹ Ina quëran piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitantarapihuë'. ²² Yosë nohuanon, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë', piyapínënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³ Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' itohuachinënquëma', ama natëcosohué'. ²⁴ Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵ Nani sha'huitëranquëma' ama naporó' tahuëri nonpintinënquëmaso marëhuë'. ²⁶ 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' itohuachinënquëma', ama pacosohué'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,' itohuachinënquëmanta', ama natëcosohué'. ²⁷ Yosë quëran quëmápicó ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë, ni'saramaco. ²⁸ Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

²⁹ "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërin sopitanta' nacon nacontapon. ³⁰ Naporó' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmápicó ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa', ta'tona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiníquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuësopita ayontonacaiso marë'.

³² Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniriarín huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirinhuë', co insonta' nitotërinhuë'. Anquëniro'santa' co nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahue'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nãpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhuë', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinahuë', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporó' ya'ipiya chimiitopi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmápicó ni'to, a'nanaya o'mantararahuë. Na'a piyapi'sa' co yonquipirinacohué', o'mantararahuë.

⁴⁰ Naporó' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirinahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhuë' patarahuë. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirinahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhuë' patarahuë.

⁴² Ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocoso'huë'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohué', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co pëinënquë ya'conacaso' nanichitonhuë'.

⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marinhuë', ama tocosohuë'. Co nitotasënquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarín: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochín nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarín. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarín. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhüë', inpriatonën co noyahuë' cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhuë', ta'ton, ⁴⁹ piyapinëpita huëëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohuë', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochín nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon," tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarín:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochín ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihuë'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacaso'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachín ninarapi. ²⁻⁴ A'natërápo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochín orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriaquë quëpapi. A'natërápo sanapi'saso nipirinhüë' co yonquiatonahuë', co aquëtë' quëpapihuë'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiniquën noninso' natanpi. '¡Ma'tana, huë'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa' chachín capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhüë' i'chinpitopirinhüë', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhüë'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihüë' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuato, co huachi quiyanta' orotarinhüë'. Ya'ipinpoa' tacopianarihua'. Mandón paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërápo chachín manotona pa'pi quirosin pochín nininso' pa'anapona'. Pa'pirinhüë', co'huara huëntayátërasoihuë', hua'an canquirin. A'natërápo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohüë' huënantatona': '¡l'soatocoi sinioro quiyanta' ya'coin!' itopirinhüë'. ¹² Hua'ani co nohuantërinhuë'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Co nohuitëranquëmahüë', ta'ton co aya'coninhüë'.

¹³ Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona patontatëinquëma'," itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'
(Lucas 19.11-27)

¹⁴ Ina quëran itaantarín: "Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë yapa'sarinso pochín ninin. Yapa'pachina, inpriatonënpita amatërin camaicaso marë'. Huë'pachinara, itapon: 'Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahüë. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso marë'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco', itërin. ¹⁵ Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co napopianachin quëtërinhuë'. Nani-inpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërápo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani

inpriatonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶ A'natërápo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërápo huaranca aquëtë' canantarin. ¹⁷ Cato huaranca quëtërinson'ta' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarin. ¹⁸ Huaranca ma'parinsoso' nipirinhue', co yanatërinhue'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso marë'.

¹⁹ Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuatón, inpriatonënpita amataantarin nontacaso marë'. ²⁰ A'natërápo huaranca ma'patona'piso huë'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtëpirancohue', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahue', itiirin. ²¹ ¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiniquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin hua'anëni. ²² Ina quëran a'nanta' huë'nin: 'Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtëpirancohue', nani cato huaranca aquëtë' canarahue', itiirin. ²³ ¡Ma noyacha quëmanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin inanta' hua'anëni.

²⁴ Piquëran quëtërinssoso nipirinhue', huë'sahuaton itiirin: 'Quëmaso' sinioro co nosororancoihue'. Co quëmaora shacaponahuë', nitërinso' manan. Co sacataponahuë', canaran. ²⁵ Napoaton të'huatatëinquën, co sacatërahuë'. Coriqui quëtëranco' acoporoquë po'orahuë. Ma'tana ya'huarin,' itahuaton, coriqui a'notërin. ²⁶ Napotohuachina, co noya ni'ninhue'. 'Quëmaso' co noyanquënhue'. Chiroton, co natërancohue'. Co no'tëquën yonquiranhuë'. "Co sacataponahuë' canaran," ¿itëranco ti? ²⁷ ¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquë acoranhuë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohue', itërin. ²⁸ Ina quëran a'na piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Osëretahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', quëtëquë'. ²⁹ Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahuë. Co manta' pahuantarinhuë'. A'naso nipirinhue' co natërincohue' ni'ton, pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osëretarahue. ³⁰ Naporahuaton co noyahuë' ni'ton, aipiran tashinantërinquë të'yatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon,' tënin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹ Ina quëran itaantarin: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantarahue' hua'anënta'huaso marë'. Ya'ipi anquëniro'sapitarë'co chachin o'mantararahue'. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsërahuë coisë pochin nica'huaso marë'. ³² Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontonapi. Niyontonpachina', pë'tahuatona'pi pochin nisarahue. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicaro'sa', chiporo'sa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso marë'. Inaquëráchin ya'huëpirinahuë', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³ Ohuicaro'sa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporo'saso' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahue. Noya cancantopisopita inchinanëhuë quëran acoarahue. Co noyahuë' cancantopisopitaso nipirinhue', ahuënanëhuë quëran acoarahue. ³⁴ Ina quëran inchinanëhuë quëran acorahuësopita itarahue: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma paya! Isoro'pa' ninin quëran huarë' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso marë'. ³⁵ Canpitaso' noya nosororamaco. Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶ Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatërantá', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua', itarahue. ³⁷ Naporo' inapitoto' natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanaran nicatëinquën, a'carainquë? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquë? ³⁸ ¿Onporota' pëinëhuëquë aya'conainquë? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërinquën ni'ton, quëtërainquë? ³⁹ ¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquë? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquë? ¿Onpórochana napotërainquë nicaya? Co yonquirahuë', itarinaco. ⁴⁰ 'Co'ta, imarinacosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa', sa'ahuaro'sa', inapita

ma'sha pahuantohuachinara, quëtërama'. Imatomaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë,' itarahüë.

⁴¹Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahuë: 'Ya'ipinquëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarinquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpitanta'. ⁴²Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë', itarahüë. ⁴⁴Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhuë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhuë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhuë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhuë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵'Co'ta imarincosopita parisitopiranhuë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuaro'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë', itarahüë. Itahuato, a'pararahüë huachi. ⁴⁶Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

²—Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinëinquë niyontopni. Inaso' corto hua'an, chini chiniquënanantërin. ⁴⁵Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tëpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohüë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahüëarinënpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶Quisososo nipirinhüë' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinëinquë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. ⁷Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁹Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuaro'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huërapa. Caso nipirinhüë', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahuë. ¹²Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ¹³No'tëquënan itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itooinin:

¹⁵—Po'oana quëran Quisoso a'notohuatëinquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco' itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:
—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi. ¹⁶Naporo quëran
huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(*Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26*)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Ina tahuëri
nanihuachina, ca'tano'sanënpitari huëcapaipi.

—¿Intohuata' Maistro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama',
sha'huitoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinso' nani
naniriarin ni'ton, quëma pëinënquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanënhuëpitarë'co chachin
coshatarai, tënin, itonco',” itërin Quisosori.

¹⁹ Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënan-
conahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso
marë'.

²⁰ Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. Huë'sahuatona',
misaquë huënsëquipi. ²¹ Coshatopona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë',
a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

²² Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itopi a'naya a'nayari.

²³—Tëhuëchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton
carë' caponahuë', yasha'huirapiranco. ²⁴ Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin
chiminarahuë'. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co
nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²⁵ Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itohuachina, —
Quëma chachin mini, itërin.

²⁶ Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Sinioro” itahuaton,
së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

²⁷ Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Sinioro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. ²⁸ Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton,
nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chim-
inarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. ²⁹ Co huachi opai' o'oantarahüë'.
Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, can-
pitaro'co nasha pochin o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantarihua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(*Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38*)

³⁰ Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oriposë panënuë
pa'pi huachi. ³¹ Inaquë Quisosori itërin:

—Íraca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi.
Tēpahuachina', ohuicanēnpita yanquēerapi,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco,
ya'ipinquëma' co chiniquën cancantatomahuë', ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin
napoarama'. ³² Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarincos. Ananpitaantahuachinco,
ca'ton Cariria'pa' pa'sarahüë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

³³—A'napita ta'ananpipirinenquëonta', co caso' ta'arahüë', tënin Pitro.

³⁴—No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatëra-
sohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahüë',” toconapon, itërin
Quisosori.

³⁵—Co Sinioro napoarahüë'. Quëma imasaranquën ni'ton, yatēpapirinaconhuënta' co
onporonta' nonpinapiaranquënhüë', itaantarin Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtatón, Yosë nontërinso'

(*Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46*)

³⁶ Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahuë Yosë nontapo, itërin.

³⁷ Caraíchín ca'tano'sanën amashamiachín quëparín. Pitro, Sipitio hui'ninpita inapi-taíchín quëparín. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁸ —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchín sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁹ Amashamiachín pa'sahuaton, isonconin. No'paquë huarë' monshomarahuatón, Yosë nontërin: “Quëma nohuantohuatón Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochín parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatón, noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

—Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachín huë'ësápi quënanquintarin.

⁴⁰ —Iya Pitro, ¿co a'na ora tërantá' nanitëramahuë' ni'tamaso' tí? ⁴¹ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantaramahuë', itërin.

⁴² Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarín.

—Nohuantohuatón Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Nipirinhuë' co nohuantohuatónhuë', ma'sona yaonpotohuatónconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën, itaantarín.

⁴³ Ina quëran huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi, quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. ⁴⁴ Tananpituahuatón, paantarín. Paantarahuaton, inachachín Yosë itantarín. Nani cararo' inachachín Yosë nontërin. ⁴⁵ Ina quëran huënantahuaton, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' tí? Nani ora nanirín huachi. Yosë quëran quëmápicó nipurahuë', sha'huirapirincó oshahuano'sa' macainacoso marë'. ⁴⁶ Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiarín, itërin.

Quisoso mapiso'

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Nontaso chachín, Cotasë canquirín. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirín. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonquí, inapita së'quërahuatóna' huë'sapi. ⁴⁸ Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuítacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

⁴⁹ Ina quëran ya'yoranquirahuaton:

—Tashita Maistro, itirahuaton, apinorín.

⁵⁰ —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton níquë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiníquën masapi huachi.

⁵¹ Ca'tano'sanënpita inaquë huaniapi. A'nara' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpiatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin. ⁵² Quisososo nipirinhuë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaquë'. Hua'naquë tëpatohuatama', hua'na quëran chachín tëpainëmaso' ya'huërin. ⁵³ Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naroáchín catahuaitonacohuë'. ¿Co ina nitotëranhuë' tí? ⁵⁴ Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuanton, chimirahuë', itërin ca'tano'sanënpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonquí, inapita së'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochín cancantatomaco, ¿yamanamacó tí? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chinarahuë. Nicapomarahuë', co manamacohuë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporasó' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachín masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quë-papi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi.

⁵⁸ Pitroso nipirinhue', aquë quëran imaquiarin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëquirin. "¿Ma'ta' onpotapona'? Tëpapona' nimara," ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaiso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. "Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë," toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' ténanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapona' isopita nonapiarinëinquën? itërin.

⁶³ Quisoso nipirinhue' co manta' téninhuë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarín:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë',” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inapaguë pa'pato, Yosë inchananën quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantarahue' niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiníquën no'huitërin. Inapoaton a'morinso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? ténin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquërinnta' tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninso' ca'tanan, itopirinhue'.

⁷⁰ —¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹ Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënanquiantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhue'.

⁷² —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taantarín Pitro.

⁷³ Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuëinchachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴ —¿Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatën-quëmaso', Yosë ana'inchinco, ténahuë, itërin.

Naporo chachin atari pëarin. ⁷⁵ Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohue', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiníquën sëtatón, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapiso'

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

¹ Tahuërianpitohuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopi-anachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ² Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorí acorínso'.

*Cotasë nitëparinso'**(Hechos 1.18-19)*

³ Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. "Ma'tana tēpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?" ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpique paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopiso' yayo'coantapirinhuë'.

⁴ —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhuë', sha'huirapirahuë. Ina marë' oshahuanahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquirahuë'. Quëma naporanso', itopi.

⁵ Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui tē'yatonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuëncuëconorahuaton, nitëparin.

⁶ Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tēpacaiso marë' pahuëretopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahuë', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

⁷ —Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi.

“Tëshitona'pi no'panën,” itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa chiminpachinara, pa'pitopi.

⁸ Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': “Huënai' No'pa',” itopi. ⁹ Iráca Irimiasë ninoton, Yosë quiricanëncuë ninshitérin. “Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtapí. Ina nápo' cotioro'sa' nohuantopí ni'ton, quëtapí. Ina coriqui chachin maantarahuatona',

¹⁰ tëshitona'pi no'panën pa'anapí. Yosë sha'huitërincocho chachin napoapi,” ténin, ninshitaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

*Pirato naporinso'**(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)*

¹¹ Quisoso' Pirato notënanquë huaniárin.

—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin Quisosori.

¹² Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' téninhuë'.

¹³ —Na'con nonapirinënquën, ¿co natananhuë' ti? itopirinhuë' Piratori.

¹⁴ Co manta' téninhuë'. Co pi'pisha tēranta' a'panitërinhuë'. “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitërinhuë',” ténin Pirato yonquiaton.

*Quisoso tēpacaiso' sha'huirinso'**(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)*

¹⁵ Nani Pascoa tahuëri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ¹⁶ Tashinan pëiquë a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Ya'ipi parti nahuianterinso'. Parapasë itopi. ¹⁷ Piyapi'sa' huë'pachinara, Piratori itërin:

—Ipora Pascoaquënta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuë'. ¿Insota' nohuantërama' ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasë. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantërama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itërin.

¹⁸ “Cotio hua'ano'sari co quë'yatonahuë', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotërin.

¹⁹ Hua'an shiranëncuë huënsëaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marë'. “Achin tashi' a'ninquëchin hua'narahuë. Quisoso hua'nato, chiniquëncuë pa'yanahuë. Inaso' noya quëmapí. Co manta' onporinhuë' ni'ton, nicha'ëquë'.” Co tēpacaso' ya'huërinhuë',” itërin sa'ini. Ina marënta' Piratori co yatëparinhuë'.

²⁰ Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhuë', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi:

—“Parapasë ocoirahuaton, Quisoso atëpatëquë',” itoco', itëra'piapi. ²¹ Ina quëran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarin. Napotaantahuachina:

—¿Parapasë ocoitoco! itopi.

²² —¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? itohuachina:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

²³—¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhuë', aquëtë chachin chiniquën itantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! itantapi.

²⁴ Napotohuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatërinacohuë'. Chiniquën no'huitatona', yaahuërinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhuë' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tërantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmapiso' noya. Co manta' onporinhuë', tënahüë. Co ca nohuanto, tëpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

²⁵ —Tëhuëchachin quiya yonquirai tëpaca'huaiso'. Yosë yaana'intoahuachincoi, hui'nahuëipitarë' coi chachin ana'inchincoi, topi.

²⁶ Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaso'. Quisosos nipirinhuë' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

²⁷ Sha'huitohuachina, Pirato pëinënquë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyon-tonpi tëcariatona' tëhuacaiso marë'. ²⁸ Ai'nampiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tëhuacaiso marë'. ²⁹ Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tëhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranana asë'quëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpito cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

³⁰ Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahüëmotopi.

³¹ Inapotatona', tëhuapi. Nani tëhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': “Nansë Moto',” tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. “Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'.

³⁷ Onporinso marësona tëparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahüënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tëcariatona', tëhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” tënan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuaton cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona'.

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Israiro'sa' copirno nipachin, corosë quëran nohuarain nicanatëhua' natëahua'. ⁴³ “Yosë hui'ninco chachin ni'ton, catahuarainco,” topirinhuë'. Yacatahuahuachin, apiramiächin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminso'

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶ Naporó' Quisoso chiníquën nonín. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* ténin. Inaora nananquë nonaton, naporín. "¿Onpoatonta' Tata patérancó?" tapon naporín.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasé përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconín. Ina masahuaton, huino áin nininso' asé'cotëtahuaton, piquiranancuë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'.

⁴⁹ A'napitariso nipirínhuë' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. Iniasëri o'maton nicha'ëpon nimara, nitopi.

⁵⁰ Quisoso nipirínhuë' chiníquën nonsahuaton, chiminín huachi. ⁵¹ Naporó' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huare' ninín. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarín. Naporahuaton, panca ocohua pa'nín. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaathuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosë imarínso'pita iráca ayapirínahuë', nãpíantãpi huachi. ⁵³ Quisoso nãpíantãrinso' piquëran inapítanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarínquë pa'sapi. Na'a piyãpi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chimín pachina, capitãso sontaronënpitarë chachín ni'sapi. Ocohua pa'nínso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëenchachín iso quëmapiso', Yosë hui'nín, topi.

⁵⁵ Sanãpi'sa' Cariria quëran huë'pisopítanta', aquë quëran notëërapí. Inapítaso' Quisoso imãquípí nocomacãiso marë'. Iporãso' chimíninso' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactãrina itopiso'. A'nanta' Maria. Inãso' Santiãco, Cosí, inapita a'shín. A'nanta' Sipítio hui'nínpita a'shín. Inapítaso' aquë quëran notëërapí.

Na'pi nanínquë po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ I'huararãpaso', a'na ma'huan Cosí itopiso huë'nín. Inãso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisoso imarín anta'. ⁵⁸ Pirãto ya'huërinquë pa'nín Quisoso nonën natãntacãso marë'. "Quëtoco carí quëpa'í," itoonín. Napotóhuachina, "Noyahua". Quëpaquë' nipachín," itãhuaton, sontaro'sa' a'parín nonën anohuaratãcãiso marë'. Anohuararãhuatona', quëtópi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morínquë so'quëtãhuaton, ⁶⁰ na'pi nanín nãsha ninínquë po'morín. Inãora marë' pa'anpírinhuë', inãquë po'morín. Inã quëran pancãra'pi masho pítãrãhuatona', pa'copítopi. Pa'copítãhuatona', patópi huachi. ⁶¹ Maria Mactãrina, a'na Maria, inapítãso nipírinhuë' na'pi nanín notënanquë chachín huënsëãpi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuërinínquë chinoto tahuëri marë' nãni tapãhuachinãra, corto hua'ano'sa', parísoro'sa', inapita niyontonãhuatona', pa'pi Pirãto nontãcãiso marë'.

⁶³ —Sínioro hua'an, Quisosocoso' nonpíntë', tãnai. Nãni yonquirãi. Co'huãra chimíyan-tëraponhuë', piyãpi'sa' sha'huítërin. "Tëpãhuachínãco, carã tahuëri quëran nãnpíantãrahue," toconín. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi nanínquë a'paicãiso marë'. Carã tahuëri chachín noya a'pai'ina', ama nonën quëpacãiso marëhuë'. Ca'tãnínso'pítãri quëpãhuachina': "Nãni nãnpíantãrin huachi," toconãponã'. Napóhuachina', aquë aquëtë' piyãpi'sa' nonpíntãpi, itopi.

⁶⁵ —Intã nipachín, sontaro'sa' ya'huãrin. Canpítãri chachín paatoma', inapita quëpacó' noya ni'ina'. Ama piyãpi'sari huëcatona' quëpacãiso marëhuë' inãpo'ina', itërin Pirãtorí.

⁶⁶ Napóhuachina', pa'pi. Pancãra'pi to'ni pochín ninínquë noyã pa'pírapítopi. Napotãhuatona', sontaro'sa' acópi.

—Noya a'paico', itãhuatona' patópi huachi.

28

Quisoso nãpíantãrinso'

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactãrina, a'na Mariãrë' naquëranchín paãntãpi po'mopíquë nicãcãiso marë'. Tomío tahuëri tãshíramíachín na'pi nanín'pa' pa'sãpírinãhuë'. ² A'nãnaya panca ocohua pa'nín. Sínioro anquëninëni inãpa quëran

o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Chi'huincarahuatón, ina aipi huénsérin. ³ Huénaráchin huénaráchin o'cori pochín ya'norín. Huiríchin a'morín. Pi'shiro quéran huiri huiríchin. ⁴ Ina ni'sahuatóna', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi tē'huatopi. Ropa ropátahuatóna', chimipi pochín no'paqué anotopi. ⁵ Ina quéran sanapi'santa' canqui huachinara, anquéniri itérin:

—Ama pa'yancosohué'. Quisoso coroséqué patanantopiso' yonisaramaso', nitotērahué'.

⁶ Co huachi iséqué ya'huérinhué'. Sha'huitērinquēmaso chachin nani nanopiantarin. Huéco' ni'quirico' po'mopiqué. Capa huachi. ⁷ Manóton paatoma', ca'tano'sanēnpita sha'huitonco': "Nani nanopiantarin. Ina'ton Cariríaquē pa'sarin. Inatohua' quēnancoantarama'," itonco'. Nani sha'huitēranquēma', itérin anquéniri.

⁸ Natanahuatóna', a'naróáchin na'pi nanin quéran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahué'. Nóya cancantóna' ta'api ca'tano'sanēnpita sha'huitacaiso maré'. ⁹ Pa'sapirínahué', a'nanaya iraqué chachin Quisosori ya'notérin.

—Hué'cama imoyaro'sa', itérin. Ina nohuitatóna', ya'carionpi. Monshorahuatóna', nantēn iporantērahuatóna', chinotopi.

¹⁰—Ama huachi pa'yancosohué'. Paatoma', iyahuépita sha'huitonco' Cariría'pa' pa'ina'. Inatohua' quēnancoantarinaco, itahuatón, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

¹¹ Sanapi'sa' paaso'i', sontaro'santa' ninanoquē pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso maré'. "Quisoso pa'pitopiqué noya ni'sapiraihué', a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo anquén ya'norahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Ni'piraihué', Quisoso nonēn capa huachi," itonpi. ¹² Ina quéran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niy-ontónahuatóna', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatóna', na'con coriqui quétopi.

¹³—Piyapi'sa' sha'huitoco': "Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanēnpita hué'pi. Hué'ésocoi, nonēn quépapi," itoco'. ¹⁴ Hua'anéma' natantaton ina maré' no'huihuachinquēma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquēmaso maréhué', itopi.

¹⁵—Noyahua'. Napo'i nipachin, toshuatóna', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatóna', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natēpi.

Ca'tano'sanēnpita a'chinacaiso maré' sha'huitérinso'

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶ Ina quéran shonca a'na ca'tano'sanēnpitaso' pa'pi Cariría'pa'. A'na panēnquē pa'pi, Quisosori sha'huitērinquē chachin. ¹⁷ Inaquē Quisoso quēnanconahuatóna', chinotopi. A'naquénso nipirínhué' pi'pian co natérinhué'. "Co inahué' nimara," topirínahué'. ¹⁸ Quisosori ya'carirahuatón, itapon:

—Tata Yosé nohuanton, chiní chiniquén nanantērahué. Inápaquē ya'huérinsopita, isoro'paquē ya'huérinsopita, ya'ipiya hua'anēntarahué. ¹⁹ Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquē nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natēhuachinaco, i'quē aporintoco'. "Tata Yosé, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quētérincoi ni'ton, aporintaranquén," itahuatoma', aporintoco'. ²⁰ Ina quéran ya'ipi sha'huitēranquēmaso' a'chintoco' natéinaco. Inséquésóna pa'patama', carinquēma' ca'tanaranquēma'. Nani tahuéri catahuanquēma'. Ayaro' tahuéri naniquē huaré' ca'tanaranquēma'. Co onporonta' pataranquémahué', itérin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso maré'

Coasha Paotista pēnētērinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamēn ninshitaranquēma'. Inaso' Yosē hui'nin chachin. Iráca isoro'paquē o'marin nicha'ēinpoaso maré'.

² Isaisé pēnētona'pi ninoton Yosē quiricanēnquē ninshitérinso chachin o'marin. Inaquē Yosēri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátērasēnquēnhuē', comisionēhuē'ton a'pararahuē piyapi'sa' ayon-quicaso maré'.

³ Inotēro parti ina quēmapi pēnētápon: ‘Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiníquēn nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionēn a'parin ira tapatacaso maré'. Ira otēērin noya pa'tacaso maré'.

Inapochachin iporasó' cancanēma' anoyatoco' Siniro o'main, itarin,” tēnin ninshitatón.

⁴ Ninorinso chachin Coasha huē'nin pēnētacaso maré'. Inotēro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pēnēnárin. “Co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco' oshanēma' inquichinquēma'. Ina quēran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin. ⁵ Inaquē notohuaro' piyapi'sa' huē'pi natanapona'. Quirosarin quēran huē'pi. Ya'ipi Cotia parti quēran huēcatona', natanapi. “Tēhuēnchachin co noyahuē' nicatoí, oshahuanai. Catahuacoí Siniro ina nanianchii,” topachinara, Cortaniquē Coashari aporintērin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuē'. Ponira pochin camiyo anporo quēran nipiso' a'morin. Sha'huētē quēran nitonporin. Séquērē pochin nininso' macaton, inaya tēranta' ca'nin. Ninoi' quēnanpachina, irorin. Piyapi'sa' pēnēnpachina, itapon: ⁷ “Ca piquēran a'na quēmapi huē'sarin chini chiníquēn nanantērinso'. Caso' co pi'pian tēranta' ina pochin chiníquēn nanantērahuē'. Co maquēyancohuē' ni'ton, co sapatēn i'quirita'huaso tēranta' nanitarahuē'. ⁸ Caso' i'quē aporintēranquēma'. Inaso nipurinhuē' Ispirito Santo aya'coancantarinquēma',” itērin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporo tahuēri'sa' Quisoso Cariria parti quēran huē'nin. Nasaritoquē ya'huēpirinhuē', Coasha pēnētaringuē huē'nin. Huē'pachina, Coashari Cortaniquē aporintērin. ¹⁰ Ii' quēran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquē pi'iro'tē' ni'soatērin. Ispirito Santonta', nēpē pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatērin. ¹¹ Naporo' inápa quēran Yosēri itapon: “Quēmaso' hui'nahuēnquēn chachin ninan. Na'con nosoroatēnquēn, noya ni'nanquēn,” itērin.

Sopairi tēnirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quēran Ispirito Santori inotēro parti co piyapi ya'huēringuēhuē' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuēri ya'huērin. Tanan ni'niro'sapitaré' ya'huērin. Sopai hua'aninta' huēcapiarahuaton, tēnirin. Sha'huitápirinhuē' ama Yosē natēcaso marēhuē'. “Inca, co nohuantērahuē',” tēnin. Nani sopai pa'pachina, anquēniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritērinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴ Ina quēran Coasha tashinan pēiquē po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pēnētapon. Noya nanan Yosē noninso' sha'huirarin: ¹⁵ “Nani tahuēri nanirin huachi. Iso tahuēri'sa' Yosē yahua'anēntarinquēma'. Napoaton ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco'. Naporahuaton noya nanan natēco' Yosē nicha'ēinquēma',” itērin.

Sami camayoro'sari imapiso'
(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. linë' riti tẽ'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquema'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiaco, Coansha, inapitanta' quënancoantarín. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ “Huëco' pa'ahua', ca imaco,” itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'
(Lucas 4.31-37)

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maestro'sa' pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!” topi. ²³ Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë'! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë'! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiníquën apa'tanin. Naporahuaton chiníquën “yai” ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini chiníquën nanantaton, sopairo'sa' quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'
(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiaco, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatën chiníquën sapoton, quëhuënarín ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha saporin ta'a,” itopi. ³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanaahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëpi. ³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴ Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'
(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huënsërahuaton ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraichin pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatopirinhuë', co Quisoso quënanatonhuë', a'napitarë chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinëinquën, itopi. Itopirinahuë', Quisosori itërin:

³⁸—Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marë' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahuë, itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërinsopta inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporos' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuaton, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporos' chachin Quisosori chiníquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësuhuë'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinsos' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhuë', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinsos' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacasos'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërárin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëntarin. “Pëinënquë Quisoso ya'huarin,” topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporos' chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicasos', quëhuënárin. ⁴ Quisosoquë yaquëpapirinahuë', hua'huayátërahuë piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaisos'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanopëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maistro'sa' inaquë huënsëpisopitasos', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ “¿Ma quëmapi' isoso' Yosë yaya'huëretërin? Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëíchin nanitërinso',” topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁹ Canpitaso naporamos': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huayanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënamos'. ¹⁰ Caso nipirinhuë' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

*Nihui Quisoso imarinso'**(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)*

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayätërahuë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quë-nanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënuë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaso marë'. A'naquëncopirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari nisahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tëhuëncachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë’,” topatëraso', co notoro nohuantërehuë'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco',” itërahuë. A'napitaso nipirinhue': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

*Nasha nanan a'chininso'**(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)*

¹⁸ Naporon' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosë nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquëni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosë nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinënsopitaso' co inapopihuë'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, coshatopi.

²⁰ A'na tahuëriso nipirinhue' inimiconënpitari sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', sëtapi huachi. Co huachi yonquiapihuë' coshatacaso', tënin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha nã'mëtëquë pa'pitërehuë'. Nasha nã'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin panca panca noshataanta'itonhuë'. ²² Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa moco' nininque ta'panëhuë'. Inaquë ta'panë' naporini, a'naróachin nopoitaton, nichinia'itonhuë'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuë'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya niasarin huachi,” itërin Quisosori. (Iraca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon napotërin.)

*Chinoto tahuëri naporinso'**(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)*

²³ Ina quëran a'na chinoto tahuëri nanihuachina, tricolor' Quisoso pëntontarin. Ca'tano'sanënpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. ²⁴ Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë', Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhue', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuëriso' pi'pisha tëranta' sacatacasohuë' nipirinhue'. ¿Onpoatonta' co Moisése pënëntërinso' natëpihuë'? itopi.

²⁵⁻²⁶ —Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iraca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënuë ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhue', co ina marë' Yosëri no'huirinhue', itërin.

Ina quëran itantarin: ²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marë'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhue'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiniquënanantërahuë'.

Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

*Imirin tachitërinso'**(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)*

¹ Naquëranchin niyontopiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' sè'quëtacaso'. ² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ³ Naporo' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahué'. Nipirinhué', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¿Ma'ta' ténama canpitaso'? itërin.

Natanaponarahué', co manta' topihuë'. ⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhué' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë',” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina, a'naróachin noyatërin. ⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinënpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tëpacaiso marë'.

Sono' yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisosos' panca sono' yonsanquë paantarín. Ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquë Cariria parti quëran huë'pi. ⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahué' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso sè'huacaiso marë'. “Sè'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtóhuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquiipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'. ¹² Inariso nimirinhué', chiníquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocoso'huë'!” itërin.

*Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'**(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)*

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarín. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahué', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'. ¹⁵ Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë',” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiaco, Coansa, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpi inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarín. Poaniquisë itërin. (“Huira pochin,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiaco itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhué', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhué', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

*Sopai hua'an minsërinso'**(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopihuë' capacaiso tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhué'.

²² Cotio maestro'santa' Quirosarin quèran o'marahuatona', taponá: "Sopai hua'an Pírsipo itopísori ya'coancantèrin ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquèn nanan quètèrin sopairo'sa' a'pacaso marè'," toconpi.

²³ Quisoso nipirínhué' piyapi'sa' pèrasahuaton, pènènto nanan sha'huitèrin ayonquicaso marè'. "Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaso ya'huèrinhué'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquè ya'huèpisopita nino'huipi naporini, yanquè'itonahué'. Co huachi inaquè ya'hué'itonahué'. ²⁵ Quémopinèna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquè'itonahué'. ²⁶ Inapochachin Satanasè sopairo'sarè' nino'huipi naporini, co huachi hua'anèna niitonhué'. Co huachi chiníquèn nanan ya'huèchitonhué'.

²⁷ Quèmapi chiníquèn nipachina, pèinèn noya a'pairin. Co insonta' nanitèrinhué' ya'conaton ma'shanènpita matacaso'. A'nariso nipirínhué' ina quèran chini chiníquèn ni'ton, huècapairahuaton minsèirin. Tonporahuaton, ma'shanènpita quiquitèrin huachi.

²⁸ Oshanèma marè' sètohuatama', Yosè ya'ipi oshanèma' inquitariquèma'. Pinopatama', inanta' inquitariquèma'. ²⁹ Nipirínhué', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanèmaso' co inquitariquémahué'. Onpopionta' ana'intinquèmaso' ya'huèrin," itèrin.

³⁰ "Sopairi ya'coancantèrin," topiso marè' Quisoso napopèntèrin.

Quémopinènpita pochín nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quèran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihué', co ya'conpihué'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuanapanitona', tahuishin miáchin huènsèpisopitari sha'huitopi:

—Ni'què' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huècatona', aipiran huanirapi. Yanontèrinènuquèn, itopirínahué'.

³³⁻³⁴ —Mamahué, iyahuèpita, oshihuèpita inapita pochín ni'nahuèsoyopita sha'huichinquèma' nitotoco', itèrin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huènsèrantapaiso' ni'sarin quèran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuèpita, oshihuèpita, mamahué, inapita pochín nicato nosororahué. ³⁵ Yosè natèpisopita iyahuèpita pochín ni'nahué. Sanapi'santa' Yosè nanamèn natèhuachina', oshihuèpita pochín ni'nahué. Payaro'santa' imapachinaco, mamahué pochín ni'nahué, itèrin.

4

Pa'sarayarin quèran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquèranchin sono' yonsanquè Quisoso a'chiantararin. Inaquè notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marè'. Hua'huayatèrahué' tancapitohuachinara, potiquè ya'conahuaton, huènsèmarin. Inaquè yanponapirarin. Ya'huèrè' piyapi'saso' ii' yonsanquè yamorapi. ² Nisha nisha pènènto nanan a'chintarin. Ma pochínsona Yosè nanamèn nininso' ayonquicaso marè' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquèma'. A'na quèmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marè'. Pa'sarayahuachina, a'naquèn ya'pirin iraquè huarè' anotèrin ni'ton, inairaro'sari huècapairahuatona', pè'yaquipi. ⁵ A'naquèn ya'pirin na'piroquè pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huèrinquè. Inaquè, shiarahuaton, papotopirínhué'. ⁶ Pi'iri chiníquèn picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itèhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquèn ya'pirionta' nahuanoquè pa'sarayarin. Inaquè papotopirínhué', nahuano'santa' papotèrin. Shia a'shinahuatona', imotèrin. Napoaton co nitèrinhué'. ⁸ A'naquènso nipirínhué' noyaro'paquè pa'sarayarin. Inaquè noya papotèrin. A'shinpachina, sha'nin quèran na'con na'con nitèrin. A'naquèn ya'pirin cara shonca, cara shonca nitèrin. A'naquèonta' saota shonca, saota shonca nitèrin. A'naquènso' pasa, pasa nitochanin," itèrin.

⁹ Itahuaton: "Huèratèhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itaantarín.

Pënënto nananquë a'chinois'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë' chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohuë' ni'ton, co nitotopirinahuë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamazo marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhue' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahuë'. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchitohuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotëre'pënuëmayá? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', a'naroáchin Satanásë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatona', natëpirinahuë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantanahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquiipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochin nininso'

(Lucas 8.16-18)

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarin: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pe'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴ Ina quëran napotaantarin: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhue' nipon quëtarinquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chinois'

²⁶ Ina quëran napotaantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin. ²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarin. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton,

manin huachi,” tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapi.)

Mostasaraya pochin nininso'
(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarin:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntëterinpoaso' ninin? ¿Ma quëranta' nanitëre' ina yonquicaso'? ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'
(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiari. Natantiinpichin a'chintarin. ³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëran sáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaso marë'.

Ihuan a'parinso'
(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporos' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:
—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporos' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhuë'. ³⁸ Ya'huërë Quisososo', huanconënuë motonan motoantahuaton, huë'érarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¿Catahuacoí Maestro chimiitarihua'! ¿Co ina yonquiranhuë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuatón, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¿Sanoquë'! ¿Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nani-topihuë' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¿Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisomonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi. ¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë' coshatapi.

¹² —A'paco' coshiro'saquë' tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquë' paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë' ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë' niitopi. Inapoa-tona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë' ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natanahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquë' canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquiipi. Nani a'moanaton, noya huën-sërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë' ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë' taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari. ¹⁷ Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: “A'na parti paquë',” itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸ Quisoso potiquë' ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin. ¹⁹ Quisososopirinahuë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë' iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huira'piarin. “Quisoso nóya anoyatërinco,” itëra'piarin. Natanahuatona', “¿Ma'pitacha sha'huirín paya! ¿Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹ Quisososopirinahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanquë' huëcapairahuatona', tancapitopi. ²² Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontopiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

²³ —¿Hui'nahuë' Sinioro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

²⁴ —Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí. ²⁵ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. ²⁶ Na'a notoro'sari nonënpirinahuë', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. ²⁷⁻²⁸ Quisoso nahuinso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. “A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' së'huatiirin. ²⁹ Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. ³⁰ Quisososopirinahuatona' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. “A'naso' natë-tonco, së'huahirinco. Ca nohuanto noyatërin,” ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' së'huatërinco? tënin.

³¹ —Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtëpirinënquënhuë', “¿Inta' së'huarincó?” ¿tënan tí? itërin ca'tano'sanënpitari.

³² Itopirinahuë', Quisososopirinahuatona' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' së'huarincó?” ta'ton, ni'sárin.

³³ Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatërinco,” ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquë' sha'huitërin. “Hua'qui' caniorahuë' ni'ton, së'huaranquë' Sinioro. Së'huatënuquë', a'naroáchin noyatërahue' huachi,” tënin.

³⁴ —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquë'. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë' huachi, itërin.

³⁵ Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësan? itiipi.

³⁶ Quisososopirinahuë' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhuë'.

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, itërin.

³⁷ “Ama a'napitasa' huë'inasohuë',” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin. ³⁸ Cairo pëinënquë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquën na'nëtona', ayanápi. ³⁹ Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtona', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ésárin, itërin Quisosori.

⁴⁰ Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tēhuapirínahuë'. Quisosoriso' inapita ocoirahuatón, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. ⁴¹ Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin. ⁴² A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuatón, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'tón, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¡Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarin paya!” topi. ⁴³ Quisososo nipirínhuë', “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itahuatón, “Nanon a'caco',” itërin.

6

Nasaritoquë paantarinsó'

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

¹ Ina quëran pipirahuatón, ya'huërin'pa' paantarin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ² Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¡Ma'pítacha Quisososo nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatóncha nani ma'sha nanitaparin nicaya?

³ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinsó' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisososo chiníquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¡Macari natëapon!” topi. ⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirínhuë', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënquë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, tënin Quisososo. ⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpíhuë' ni'tón, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caráchin cania'piro'sa' së'huarahuatón, anoyatërin. ⁶ “¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohuë' nicaya?” tënin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinsó'

(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuatón, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷ Naporahuatón, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuatón, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohuë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohuë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹ Sapatë' po'morahuatoma', a'moramatorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰ Inso pëiquësóna yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'.

¹¹ A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënnëquëma': “Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënnëquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó: “Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama',” itoco'. Tēhuënnchachin Yosëri chiníquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: “Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco huachi,” itëra'piapi. ¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantērin, Irotisē itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronēnpita ca-maiton, Coansha Paotista atēpatērin ni'ton, yonquiárin: "Ina quēmapišo' Coansha. I'hua chiminaponahué', nānpiantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin," tēnin.

¹⁵ "Co inahué'. Iniasē pēnēntona'pi ipora," topi a'naquēonta'.

"Co inahué'. Ninotona'pi iráca ya'huērinsō' nimara," topi a'naquēonta'.

¹⁶ Irotisēsō nīpirinhué', co nisha nisha yonquirinhué'.

—Inaso' tēhuēnchachin Coansha. Anishitēconotopirahué', nānpiantarin, tēnin.

¹⁷⁻¹⁹ I'hua chachin Coansha nānpiso', Irotisē co noyahué' ninin. Iin sa'in osērētērin. Pinipi sa'in chachin osērētaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chinquēn pēnēnin. "Co Yosē nohuantērinhué' iyaparin sa'in osērētaton macamaso'," itērin. Napotērinso marē' Irotiasaso' co quēyatōnhuē', onpopionta yatēparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marē'. Masahuatona tashinan pēiquē po'mopi. Inapotahuatona, catinaquētopi.

²⁰ Irotisēriso' Coansha noya natanin. "Nóya quēmapi inaso'. Co osahuanhué'," ta'ton, co nohuantērinhué' atēpatacaso'. Coanshari pēnēnpachina, nisha nisha yonquiaponahué', noya natanin. ²¹ Ina quēran hua'huatērinso' tahuēri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatērin. Coisēro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririauquē ya'huēpisopita, inapita amatērin. Naporo' tahuēri Irotiasa chinotērin Coansha atēpatacaso'. ²² Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quēran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatērin.

—Ma'sona nohuantēranso' apia'hua, nico quēchinquēn. ²³ Yoscoarē' quēchinquēn. Ma'sona tēranta' nipatanco, quētaranquēn. Pancana no'pa' hua'anēntērahué. Patomaquē huarē' quētaranquēn, itērin hua'ani na' aro nontaton. ²⁴ Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Hua'ta' mama ma'pai' itoonin.

—"Coansha nishitēconotahuaton, motēn quētoco," itēquē', itērin.

²⁵ Manorahuaton, hua'an ya'huērinquē paantarin.

—Coansha motēn nohuantērahué. Sēnanquē acorahuaton, apiramiáchin quētoco, itērin.

²⁶ Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sētērin. Napoaponahué', "Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarē' itērahué," ta'ton, co yanonpintērinhué'. ²⁷ Ina quēran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motēn macacaso marē'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pēiquē nishitēconotērin. ²⁸ Sēnanquē motēn acorahuaton, nanon quētērin. Nanonta' a'shin quētonin.

²⁹ Imarinsopitaso', natantahuatona hué'pi. Nonēn quēparahuatona', pa'pitopi huachi.

Cosharo' ana'atērinso'
(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰ Ina quēran ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. "Nani a'chintēra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatērai. Noya natanpi," itiipi. ³¹ Na'a piyapi'sa' hué'sapi Quisoso nicapona'. Ina quēran paantapi. A'napita ya'huērē' huēantapi, ina quēran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanēnpitarē chachin co capacaiso tēranta' nanitopihué'.

—Huēco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huērinquēhué' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itērin ca'tano'sanēnpita. ³² Itohuachina, potiquē ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huērinquēhué' pa'sapirinahué'. ³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notēērapi. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quēran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátērasohué', canconpi.

³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quēnanconin. "Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohué pochin nisapi," ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarin. ³⁵ Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanēnpitari Quisoso huēca-pairahuatona', itopi:

—Nani Maistro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahuë'. Inatohua' coshoro' pa'atona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷—Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin nininquë pan pa'anahuato'i, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, ináichin ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso'. ⁴⁰A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami së'paninsonta' quëtëra'piapi. Ináichin nipirinhuë', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴²Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi. ⁴⁴A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua,” itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraichin quëparitërin. ⁴⁸Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiniquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyatërasohuë', na'huëtatë pochin nisarin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarin. ⁴⁹I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topirinahuë'. ⁵⁰Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'. Chiniquën cancantoco', itërin.

⁵¹Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: “¿Onporahuatoncha nanitaparín nicaya?” topi yonquiatona'. ⁵²Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'

(Mateo 14.34-36)

⁵³Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. ⁵⁵Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisoso ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraichin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina,” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina,” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

¹Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. ²⁻³Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso'i, quënanquipi. A'naquën co niopimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin

yonquipi. “Co inapohuatēhuahuē', oshahuanarihua',” tēcatonā' napopi. Shimashon-ēna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴ Mircatoquē pa'pi quēran yacoshatohuachinara, i'quē niopimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huētopi. Minēro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pē'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵ Napoaton pari-sioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quēma a'chintēransopitaso', co niopimirataponaraihuē' coshatapi? Shimashonēnpoa' inachintopirinahuē', inahuaso' co napopihuē', itopi.

⁶ —Co no'tēquēn iyaro'sa' yonquiramahuē'. “Yosē imarai,” topiramahuē', co imaramahuē'. Canpitaso' nonpintēnquēma'. Irāca Yosē quiricanēnquē Isaiasē no'tēquēn ninorinquēma':

“Isopita piyapi'saso' nanamēna quēran noya nontopirinacohuē', co cancanēna quēran imarinacohuē'.

⁷ “Yosē pēnētērinso' a'chinarai,' topirinahuē',

inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quēran chinotērinaco,” tēnin Yosē. Irāca Isaiasē ninshitaton, naporin. ⁸ Inapochachin canpitanta' Yosē pēnēninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natērama huachi, itērin.

⁹ Naquēranchin itantarin:

—Tehuēnchachin Yosē pēnētērinso' a'porama' shimashonēma' napopiso' natēcamaso marē'. ¹⁰ Ni'co'. Moisésē irāca pēnētaton, naporin: “Tatama', mamama', inapita noya natētoma', catahuaco'. Inso tēranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuē yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” tēnin. ¹¹ Canpitaso nipirinahuē' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': “A'naquēn nanitērin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huētērincoso' nani acorahuē Yosē quēta'huaso marē', topatēra, co tatama', mamama' inapita quētacaso' ya'huērinhue',” toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quētēramahuē'. ¹² “Co quētacaso' ya'huērinhue',” toconatoma', co catahuaramahuē'. ¹³ Ina pochin nia'chintatoma', co Yosē quiricanēn natēramahuē'. Hui'namapitanta' a'chintērama' inapochachin nicacaiso marē'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintērama', itērin Quisosori.

Onporahuatēhuasona oshahuanēhuaso'

(Mateo 15.10-20)

¹⁴ Naquēranchin piyapi'sa' pērasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquēma' natanco no'tēquēn yonquicamaso marē'. ¹⁵ Co manta' ma'sha ya'huērinhue' nonēnpoaquē ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanēnpoa quēran pipirinsō' tēhuēnchinsō' aoshahuaninpoa'. [¹⁶ Huēratēhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itērin.]

¹⁷ Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pēiquē ya'conconin. Ca'tano'sanēnpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: “Achin naporanso' co nitotēraihue'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi.

¹⁸⁻¹⁹ —¿Co canpita tēranta' nitochātēramahuē' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquēma'. Nani ma'sha ca'nēhuaso marē' co ina marē' oshahuanēhuahuē'. Co coshoro' cancanēnpoaquē ya'coninhue'. Chi'chirinamēnpoaquē ya'conin. Ina quēran inquantarē'. Napoaton ya'ipi coshoro' noya capacaso'. Coshatērēhuaso marē' co oshahuanēhuahuē', itērin. ²⁰ Ina quēran itaantarin:

—Cancanēma quēran co noyahuē' yonquihuatamara, co noyahuē' ninama'. Ina marē' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanēma quēran co noyahuē' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuē' yonquihuatama', monshihuanama', ihuatērama', tēpatērama'. ²² Nitēhuananpitērama'. Pa'yatacasoráchin cancantērama'. A'napita ma'shanēn noyaparama'. Co noyahuē' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuē' ninamaso' co yaa'poramahuē'. Apirarama'. Pinotērama'. “Caso' co a'napita pochincohuē'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinhuanahuē' ninama'. ²³ Co noyahuē' yonquihuatamara, ina pochin ninama'. Ina marē' oshahuanama', itērin Quisosori.

Nisha sanapi natētērinso'

(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. "Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuë'," itopirinhue', a'naroáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhue'. Quisoso huë'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Sinioro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco'i topirahuë', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huatan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinëquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anantërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin. ³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. "Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuë'," itopi. ³³ Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin. ³⁴ Inápaquë në'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: "¡lpata!" itërin. "¡Në'huëranso' iniquiquë!" tapon napotërin.

³⁵ Naporo' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinta' noyatahuaton, noya nonin huachi.

³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: "Ama a'napita sha'huitocosohuë'," itërin. Itopirinhue', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huira'piapi. Na'con na'con pënënpirinhue', aquë aquëtë huarë' sha'huira'piapi. ³⁷ "¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'lipichi noya ninin paya!" topi.

8

Cosharo' ana'atantarinso'
(Mateo 15.32-39)

¹ Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa coshoro' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përanu. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' coshoro' ya'huëtópihuë'. ³ A'naquëñ áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. "Yosparinquëñ, Tata," itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caráichin saminta' ya'huëtópi. Ina marënta' "Yosparinquëñ Tata," itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸ Nani quëtóhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi.

⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatóhuachinara, piyapi'sa'

nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰Nani nontohuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëinquën,” itopirinahuë'. ¹²Chinquën sëtaton, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'inquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarin.

Parisioro'sa' yanonpimpiso'
(Mateo 16.5-12)

¹⁴Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtopi. ¹⁵Quisorisio nipirinhuë' pënënanin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan alhuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtopi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosoahuë', itërin.

¹⁶Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa,” nitopi.

¹⁷Ninontopiso' nitotaton, Quisorisio itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë' ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëteramahuë'? ¹⁹I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhuë', a'natërapo huaranca piyapi'sa' ananitërahuë. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰—Panso' canchiséichin nipirinhuë', catapini huaranca piyapi ananitahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarin.

—Canchisé i'më', itopi.

²¹—Napoaton co pan yonquiato, pënënanranquëmaso', ¿Co nitochátëramahuë' ti? itërin Quisorisio.

Somaraya anoyatërinso'

²²Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Siniro noyachin,” itopi. ²³Itohuachinara, maimirarahuaton, ninano aipiran quëparin. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴—Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinahuë', nararo'sa pochin ni'nahuë, itërin.

²⁵Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶—Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësöhuë', itërin Quisorisio.

Pitro natëterinso'
(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha nianoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuë' ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸—Nisha nisha yonquirapirinëinquën. “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquë'. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹—Canpitaso nipirinhuë', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰—Ama ina a'napita sha'huitocosoahuë', itërin Quisorisio.

Chiminacaso' ninorinso'
(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuanarinacohuë'. Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itërin Quisosori.

³²No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Sinioro, napoquësohuë'! itërin. ³³Quisososo nipirinhue' tahuërërahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanon, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhue'. Piypinquën ni'ton, quëmaora nohuanteransoachin yonquiran, itërin.

³⁴Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuanteramaso' naniantoco'. Yosë nohuanterin-soráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahue', imamiatoco. ³⁵Noya nanopicamasoráchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. A'na tahuëri chimpinpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhue', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahue', co topinan quëran nanopiaramahuë'. Yosë'pa' nanopimiatarama huachi. ³⁶Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhue', topinan quëran napoarama'. ³⁷¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhue' cha'ëcáso'! ³⁸Ipora tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapayatëquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahue'. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahue', itërin.

9

¹Ina quëran itaantarin:

—Tëhuënachachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiniquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

²Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansa, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huirí huiríchin inaso'. ⁴A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinhue', Yosë nohuanon ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansa, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanon, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. "Iso'so' ca hui'nahuë, na'con nosororahuë'so'. Ina natanco'," itërin. ⁸Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinhue', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: "Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanopiantarahue'. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco'," itërin. ¹⁰Napoaton co insonta' sha'huitopihue'. Inahua capini ninontapi. "¿Onporahuatonta' nanopiantaponso'?" nitopi. ¹¹Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Cotio maestro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatérasohué', Iniasé'ton huëntarin,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³—No'téquën napopi. “Yosë nanamën ayonquiantacaso maré' huëntapon,” ténin pënéntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëntapirinhué', co nohuitopihué'. Co yanatanatonahué', inahuara yonquinëna quëran no'huiipi. Yosë quiricanëncué' naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahué', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanëncué' iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maestro'saré' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatona: “I'huata Maestro,” itoonpi.

¹⁶Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahué'? itërin. ¹⁷A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahué' Maestro quënhuë', anoyatoco topirahué'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhué' nonacaso'. ¹⁸Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahué' inquitacaiso maré', co nanitopihué', itërin.

¹⁹—¿Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahué'. Co nanatochináchinhué' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahué', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarín. Sa'po sa'po niconin.

²¹—¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huaré' naporin. ²²Na'aro' pëncué' sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yatërin tëpacaso maré'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

²³—“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparé', itërin Quisosori.

²⁴—Tëhuëncachin Sinioro natëpiranquënhuë'. ¿Catahuaco noya noya natëinquën' itaantarín pa'pini.

²⁵Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naróachin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësohué', itërin.

²⁶Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarín. Inapotohuaton, chimipi pochín patërin. Napoaton: “Nani chiminín,” topirínahué', ²⁷Quisosori maimirahuaton, opatohuachina, huanirin huachi.

²⁸Ina quëran Quisosoro' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'concompi.

—¿Onpoatonta' Maestro quiyarisó' co nanitërai hué' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹—Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huaré', inquitëré', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarínso'

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocoso hué',” ténin Quisoso. ³¹Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahué', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahué', cara tahuëri quëran nantantarahué', itërin. ³²Natanaponaraihué', co natëtacaiso' nanitopihué'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatona', co nohuantopihué' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴ co manta' topihué'. “¿Inquënpocha ipora chini chiníquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihué'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiníquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohué'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarínso'

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapí, Maestro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhué', co quiya pochin imarinquënhué' ni'ton, co nohuantëraihué'. “Ama inapotëquësohué’,” itërai, tënin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhué'. ⁴⁰ Inosona co inimicotohuachinpoahué', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso maré' piyapi catahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachininquëma', ina maré' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuënhachin noya i'huëretarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohué', co chiníquën cancanchatërapihué'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahué', pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', marëquë të'yaitërinëinquëma' naporini, noya noya niitomahué'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahué' tënahué'. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahué' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahué', Yosë'pa' pa'itomahué'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahué' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopirinhué'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso maré'. Nipirinhué', ma'sona maré tëranta' co noyahué' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhué'. Tantorantë' nipomarahué', Yosë'pa' pa'itomahué'. Catorantë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahué' niitonhué'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso maré'. Nipirinhué', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahué' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahué', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahué'. Cato quëran chachin ni'tapomarahué', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahué' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhué'. ⁴⁸ Inaquë chiníquën parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhué'. Pën co onporonta' tacopirinhué'.

⁴⁹ Pënquë ahuiquitëroso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tëniarin noya noya cancantacaiso maré'. ⁵⁰ Yamora noya acashicaso' nipomahué', chimpachina co huachi noyatërinhué'. Canpitaso nipirinhué', yamora cosharo' noya acashirinsoco pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco',” itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹ Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarín. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapai. Quisosori a'chintantarín. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin. ² Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'ampo' tē'yatacaso' ti? itiipi.

³—¿Ma'ta' iráca Moisésë pënëntërin? itërin Quisosori.

⁴—“Sa'ampo' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': ‘Nani sa'ahuë tē'yatarahuë,’ ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya tē'yatacaso huachi,” ténin Moisésë, itopi.

⁵—Co tē'yatacaso' pënëninquëmahüé'. Canpitaso' co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, Moisésë napopënëninquëma'. ⁶Napoaponahuë' ya'nán piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. ⁷Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. ⁸Cato' piyapi nipirinhüé', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhüé', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. ⁹Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' tē'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁰Nani pëiquë ya'compachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹—Sa'ama' tē'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhüé' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'. ¹²Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhüé'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinhüé'. ¹⁴Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüé'. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵Tëhuëenchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahüé', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

¹⁶Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhüé'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸—¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchin noyaso'. ¹⁹Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tēpacosohüé'. Ama nitëhuananpitocosohüé'. Ama ihuatocosohüé'. Ama ninonpinapicosohüé'. Ama nonpincosohüé'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” ténin Yosë pënëntatón, itërin Quisosori.

²⁰—Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë', itërin.

²¹Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuëenchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²²Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': "¡Ma'pitacha naporin paya!" nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuënychachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinqüëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maestro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoin, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuënychachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahüë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinëinquëma' anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhuë', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' të'huatopi. Quisososo nipirinhuë', quëchitërarin. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín. ³³ "Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapi. Ina toshuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatonaco, ipitarinaco. Chiníquën huíhuirarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'

(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisoso huëcapai. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maestro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntëran. Hua'an ya'conpatan, chiníquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiníquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresó pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinëinquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹ —Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¡Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresó pochin parisitarama'. ⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërahüë'

chiniquén nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yoséichin nanitërinso'. Inari nohuantërin-sopita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' tamarin huachi, itërin.

⁴¹Chiniquén nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi. ⁴²Quisososo nipirinhue', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiniquén nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiniquén nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi.

⁴³Canpitaso nipirinhue', ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiniquén nanantacaso' nohuantërehue'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicanënhue', chiniquén nanan quëtarinquëma'.

⁴⁵Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë'. Chiminarahuë' na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporó' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷“Quisososo Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinióro! Quëmaso' Tapico' shinquén ni'ton, nosoroco canta', itërin chiniquén nontaton.

⁴⁸A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinhue', aquë aquëtë chachin chiniquén nontantarin.

—¡Nosoroco canta'! Quëmaso' Tapico' shinquén ni'ton, onpoptonta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquén ni'ton, Quisososo nontiiquë', itopi.

⁵⁰A'morinso' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisososoquë pa'nin.

⁵¹—¿Ma'ta' iyasha, onpochinquén? itërin Quisosori.

—Anoyaratatoco Maestro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵²—Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquén anoyatëranquén, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisososo imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panënhuë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

²—Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpitan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchátërarinhue'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³“¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënhuëma': “Siniórori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴Pa'sahuatona', mora a'sonpitan ya'coanaquë quënanconpi. Cachi yonsanquë huani-rarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

⁶“Siniórori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin, quëpaquë',” itopi.

⁷Napotohuachinara, Quisososoquë quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtapi. Nani huëtohuachinara, ina aipi Quisososo huënsërahuatón, pa'sarin. ⁸Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapi. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita nishitëthuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisososo pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quëchitërapì. A'naquëonta' Quisosos imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatonà', chiniquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisosos paya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! tosapi.

¹¹ Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuatón, Quisosos tanarin. ¹³ Aquëran iquirà nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: "Inaya tëranta' nitërinso' ca'i," ta'ton, paahuapirinhüë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarinhüë' ni'ton, co nitërinhuë'.

¹⁴ —Ama huachi iso nara nichinsohuë'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhuë', tënin Quisosos. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ Ina quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënanconahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquën inaquë coriqui nicanpiarapirinhüë', misanënpita pitaton, ohuëtëra'piarin. Nëpë' pa'ansipitanta' a'parahuaton, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënënin. ¹⁶ "Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënuquë quëntacosohüë'," tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënuquë ninshitërinpoa'. "Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marë'achin acotëranquëma'," tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ "¡Ma'pitacha nitotërin paya!" topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. "Ya'ipi piyapi'sari yaimapi," ta'tona', Quisosos tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisosos ca'tano'sanënpitarë chachin nino quëran pipiantapi.

Iqira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iquirà nara ni'quiantapirinhüë', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maestro. Iqira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina non-tohuatama', chiniquën natëco': "Co Yosë catahuarincohuë'," ama tocosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nich'i'huincain," tënama' naporini, ina nohuanton nich'i'huincaitonhuë'.

²⁴ Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. "Tëhuëinchachin Yosë catahuarinco," topatama', catahuarinquëma' ténahuë. ²⁵ Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huihuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶ Co nanan anoyatohuatamahüë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahüë',] itërin Quisosori.

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷ Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸ —¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹—Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'sha'huitaranquëma'. ³⁰¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

³¹Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. "¿Ma'ta' itahua'? Yosëri nanan quëtërin, itohuatëhua', a'paniarinpoa'. '¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë'?' itarinpoa'. ³²Nipirinhuë', 'Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin, itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. 'Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi," nitopi. ³³Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹Ina quëran Quisosori pënënto nanan sha'huitaantarin:

"A'na quëmapi pancana iminatón, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiqihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. ²Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³A'papiirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuepi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. ⁴Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapirinhuë', inanta' motën pë'shatahuatona', chiniquën no'huipi. ⁵Ina quëran a'nanta' a'paantapirinhuë', inaso' huachi tëpapi. Ina quëran na'a a'paantapirinhuë', a'naquën ahuepi, a'naquën tëpapi.

⁶Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papiirahuë', co manta' quëtopihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë'. Ina tëhuëchinso' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷Inpriatonënpitaso nipirinhuë', hui'nin quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua', nitopi. ⁸Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiniquën no'huaton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë.

¹⁰Íraca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' tí? Ninshitaton, naporin:

'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', sacatoro'sari co nohuantopihuë'. "Napoonin," ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹¹Yosë chachin naporin.

Napoton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua', tënin quiricanënuë," itërin Quisosori.

¹²Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiniquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pënënarinpoa'," ta'tona' Quisoso yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' niyontonpisopita të'huatatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchin Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': "Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë', sha'huirapiahua'," itatona', a'papi. ¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinëinquënso marë' a'chinhahuë'. Co hua'an tëranta' t'ëhuatëranhuë'. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintëinquëma'! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶ Napotohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa paya!" nitopi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huërë' huë'pi, satosioro'sa' itopiso'. Inapitasto' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanopiantarihuahuë'," toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

¹⁹ —Íraca, Maistro, Moisése' ninshitërin pënëinpoaso marë'. "Quëmapi sa'aponahuë' co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin," tënin Moisése'. ²⁰ Canchisé iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²¹ Ina iini chachin maantarin. Moisése' tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. ²² Canchisé iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminpi. ²³ Canchisé iinpita chachin nani mapirinahuë', nanopiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁴ —¿Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'! Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' nontapomarahuë', co cancanëma quëran natëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nani-taparin. ²⁵ Chiminpisopita nanopiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuë'. Anquëniro'sa pochachin nisapi huachi. ²⁶ Chiminpisopita t'ëhuëchachin nanopiantarapi. ¿Co'na ina Moisése' ninshitërinquë nontëramahuë'? Sarsa nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin. "Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco," itërin Yosëri. ²⁷ Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinahuë', nanopiantarapi. Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë', itërin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satosioro'sarë' ninontaso', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: "Ma noyacha Quisoso' nitotërin paya," ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

²⁹ —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. "Ya'ipi isairro'sanquëma', natanco'. Yosëchín hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natëréhuaso'. ³⁰ Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma

quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuënhachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënënpoa'. "Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco'," itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanë quëran Yosë tapon: "A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo," tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, "Cristoso' Tapi shia'huain," topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

"Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën," itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, "Sinioronëhuë'," tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhue', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. "Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin," ta'caiso nipirinhue', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhue', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. "Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënuquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'compachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronos' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," tënin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huano'saso' na'con coriqui po'morapirinahuë'. ⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'.

⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronos' na'con na'con po'moquirin, tënhuë. ⁴⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhue', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napaoton na'con na'con Yosë quëtërin, tënhuë, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon: —Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

²—Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴“¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina, ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵“Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁶A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tëcapona'. Nonpintë' nipirinhue', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Nihueatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohue'. Tëhuëchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁸Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinëpita camairapi quira nica-caiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naróachin huairinhue'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuairinënuëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'. ¹⁰Co'huara isoro'pa' ta'huanchátërasohue', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹Mapachinënuëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohue'. Coisë'pa' quëpahuachinënuëma', naporo' Yosë catahuaarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'. ¹²Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhue' co nohuanarinacohue' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tëpacaiso marë'. ¹³Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huairinënuëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënuë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporo' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohue'. A'naróachin topinan paco'. ¹⁶Iminëmaquë sacatasënuëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohue'. Manóton ta'aco'. ¹⁷Naporo' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohue'. ¹⁹Naporo' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhue', piyapinënpita nosoroaton, co nohuanterinhue' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²¹ Naporō' tahuēri'sa' nisha nisha sha'huitarinēnquēma'. 'i'Ni'cochi, Cristo nani huē'nin' tosapī. A'napitanta' taponā': 'i'Ni'cochi, pasēquē ya'huarin!' tosapī. Napotohuachinēnquēma', ama natēcōsohuē'. ²² Na'a nonpin nanan pēnēntona'piro'sa huēcaponā'. 'Caso' Cristoco, tēcaponā' a'naquēn. 'Caso' ninotona'pico,' tosapī a'naquēonta'. Sacai' nininso' nisapī piyapī'sa' nonpintacaiso marē'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotērin paya. ¿Yosē quēran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapī'sari imasapī. Yosēri huayoninsopita quēran huarē' nonpintochinaichin nisapī. ²³ Canpitaso nipirinhuē' ni'cona nonpintochinēnquēma'. Nani sha'huitēranquēma' ama naporō' tahuēri'sa' nonpintinēnquēmaso marēhuē', itērin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuēri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina toshuaton taantarīn: "Ina quēran iyaro'sa' nani chiniquēn parisitohuachina', pi'i tashiarin. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuē'. ²⁵ Naporahuaton, na'a tayoraro'santa' anotarīn. Ya'ipi ināpaquē ya'huērinso'pitanta' nacon nacontapon. ²⁶ Naporō' ya'ipi piyapī'sa' ni'sarinaco. Yosē quēran quēmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuē. Chiniquēn nanantato, huēnaráchin huēnaráchin ya'noarahuē. ²⁷ O'mantahuato, anquēniro'sa' a'pararahuē Yosēri huayoninsopita ya'ipi parti quēran ayontonacaiso marē'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quēran huarē' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotērin quēran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amēnquē monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuēri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tēquēn sha'huitēranquēma'. Co'huara cotioro'sa' huēnton ta'huanchatērasoihuē', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarīn. Pi'iro'tēnta' ta'huantarīn. Ca nonahuēso nipirinhuē', co onporonta' ta'huantarīn. No'tēquēn nonahuē ni'ton, ya'ipi sha'huitēranquēmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuēri nanihuachin, co insonta' nitotērinhuē'. Co anquēniro'sa' tērantā' nitotapihuē'. Yosē hui'ninco niporahuē', co ca tērantā' nitotērahuē'. Tata Yosēichin nitotērinso'.

³³ Napoaton ama huē'ērēso pochin cancantatoma', naniantocōsohuē'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuēri nanihuachin, co nitotaramahuē'. Yosē nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huēco'. ³⁴ A'na quēmapi aquē yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonēnpita camairin. A'naya a'naya sha'huitērin ma'sona nicacaiso marē'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pēi' noya ni'quē', itērin. ³⁵ Onporosona pēi' hua'anēn huēnantacaso' co nitotopihuē'. 'I'huaraya huarē' huēcapon nimara. Yonotashi' a'na' huēcapon nimara. Atari pērasahuaso', huēcapon nimara. Tashíramiachin huēcapon nimara, topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuēri co nitotatomahuē', ninaco. ³⁶ Ni'cona a'naya o'mato, huē'ēsēnquēma' quēnanquimatēnquēma'. ³⁷ Nani a'chintēranquēma huachi. Ya'ipi piyapī'sa' nitochina'. 'Ama huē'ērēso pochin cancantatomarahuē', ninaco, itarahuē ya'ipi piyapī'sa'," itērin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marē' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuēri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporō' Yosēri irāca nicha'ērīnso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huēpocatērinsohuē' ca'sapī. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marē'. Nonpintatona', yatēpapi.

² —Ama niyontopiso tahuēri'sa chachin maahuasohuē', piyapī'sa' no'huihuachinēnpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuēarinēnpoa', topi a'naquēn.

Hua'saiquē opomotērinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisososō' Pitaniaquē pa'nin. Simon pēinēnquē coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirinhuē', anoyatērinso'. Misaquē coshatasoī', a'nara sanapi huē'nin. Potiria'huaya

nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuatón, Quisoso motëinquë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huítatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'tón nipirinhüë' chiniarin? ⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama', nosoroarama'. Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpitaro'co ya'huarahuë'. ⁸ Iso sanapiso' cancanë quëran noya yonquiatón, inapotërinco. Co'huara chimiyantëraso-cohuë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huíhuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapí anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: “Ina marë' coriqui quëchinquën,” itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi capatona' yonquicaiso marë'. Nani pi'píquë cotioro'sa' naporápi ni'tón, ca'tano'sanënpitarí Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoí Pascoa coshoro' nii capacaso marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanënpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapí nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴ Pëiquë yo'conconpachin, pëi' hua'anën natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa coshoro' capa'huaiso'?” tënin Maistro, itonco'. ¹⁵ Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininsó' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarín coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë coshoro' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huítërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshoro' nipi capacaiso marë'.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi.

¹⁸ Misaquë coshatasoi', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahüë', sha'huirapíaramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomaracohüë', a'naquëma' yasha'huirapíaramaco. Ina sënänquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. ²¹ Yosë quiricanëinquë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahuë. Napoaponahuë', quëmapí yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³ Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtóhuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴ —Ca huëninëhuë pochin iso'. Huëninëhuë pa'sarin ni'tón, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵ No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co

huachi opai' o'oantarahué'. Chimirahué huachi. A'na tahuéri Yosé hua'anéntérinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahué. Naporo' noya noya cancantarihua', itérin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶Nani Yosé cantanén cantarahuatona', Oriposé panénquë pa'pi. ²⁷Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuénchachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanénquë ninoton, Yosé naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tëpaapi. Tëpahuachina', ohuicanén-pita yanquëerapi,” ténin. Ipora tashi chachin napoarama'. ²⁸Chiminaporahué', Yosé ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahué. Inatohua' niquénantarihua', itérin.

²⁹—A'napita ta'ananpipirinénquëonta', co caso' ta'arahué', itérin Pitrori.

³⁰—No'tëquén iyasha itaranquén. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përasatërasohué', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahué',” to-conapon, itérin Quisosori.

³¹—Quëma imasaranquén ni'ton, yatëpapiaracohuënta', co onporonta' nonpinapiaran-quénhué', itérin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosé nontérinso'

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huénsëtaco'. Yosé nontéri'i, itérin Quisosori.

³³Pitro, Santiago, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantérin.

³⁴—Pa'pi sëtërahué. Chiminchináchin sëtërahué. Isëquë huénsëtaco'. Ama hué'ëtomarahué', ni'táco', itérin. ³⁵⁻³⁶Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huaré' monshomarin. Inaquë Yosé nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohué'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahué', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatan-conta' noya, tënahué. No'tëquén yanatëranquén,” itérin.

³⁷Ina quëran huénantapirinhué', cara chachin hué'ésápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, hué'ésaran paya? ¿Co a'na ora tëranta' nanitëranhué' ni'tamaso' ti? ³⁸Ama hué'ëtomahué', ni'táco'. Yosé nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhué'. Cancanëma quëran Yosé yanatëpiramahué', co canpitaora chinquén cancantëramahué', itérin.

³⁹Naquëranchin paantarahuaton, Yosé nontantarin. Inachachin itantarahuaton,

⁴⁰huénantapirinhué', naquëranchin hué'ëantapi quënanquinantarin. Hué'ëi' iquitatona', hué'ésápi. Tapanatona', co nanitopihué' ma'sha ta'caiso'. ⁴¹Naquëranchin paantarahuaton, Yosé nontantarin. Ina quëran huénantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' hué'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosé quëran quëmapico nipirahué', sha'huirapiarincos oshahuano'sa' macainacoso maré'. ⁴²Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincos' nani canquiárin, itérin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahué', sha'huirapiarin macacaiso maré'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quëerahuatona', hué'sapi. ⁴⁴Co'huara canshátërasoihué', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso maré'. “Apinorahué quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin,” itérin. ⁴⁵Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maestro itahuaton, apinoirin. ⁴⁶Ina quëran Quisoso chinquén masapi.

⁴⁷A'naso nipirinhué' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëtérin. ⁴⁸Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁴⁹Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chinárahue'. Nicapomaracohue', co manamacohue'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. ⁵¹A'na hui'napiso' sahuanasaquëáchin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhue', mapi. Mapirinhue', ⁵²sahuanasáchin matohuachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴Pitroso nipirinhue', aquë quëran imaquiari. Corto hua'an i'irate' pairapirinhue' huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

⁵⁵Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marë' yonípirinhue', co quënanpihue'. ⁵⁶Na'a nonpinapiaponaraihue', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihue'. ⁵⁷A'naquën huanirahuatona', tapona':

⁵⁸—I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë. Co piyapi'sari nipisohue' acoantarahuë,” toconin, itopi.

⁵⁹Napoaponahuë', co inahua tëranta' inachachin nonpihue'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinhue' quën? ¿Co manta' ténanhuë' ti? itërin.

⁶¹Quisosos nipirinhue', co manta' téninhue'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarin:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarin.

⁶²—Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiniquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantarahue' niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiniquën no'huitërin. A'morinsos osharahuaton tapon:

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁴Nani huachi Yosë yaya'huëretërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tënin.

—Pa'pi co noya quëmapihue' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisario'sarinta' chiniquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirinsos'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Pitroso i'irate'quë ya'huëápirinhue', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. ⁶⁷Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸—¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahue', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporos' atari përarin. ⁶⁹Naquëranchin sanapiri quënaantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

⁷⁰—¿Co'chi nohuitërahue' paya! itaantarin. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹—¿Co'chi nohuitërahue' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahue'. Nonpintohuatënuquëmaso', Yosë ana'ntarinco, itërin Pitrori.

⁷² Naporo chachin atari përaantarin. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiniquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

² —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

³ Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

⁴ —Nani ma'sha sha'huirapipirinëinquënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarín Piratori.

⁵ Quisososo nipirinhue', co manta' tëninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiaton.

Tëpacaiso marë' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

⁶ Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponon-tërin. ¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapí.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

¹³ —¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiniquën nontatona'.

¹⁴ —¿Ma'marëta' tëpa'í? ¿Ma'ta' onporinsó'? itopirinhue', aquëtë chachin chiniquën itaantapi:

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

¹⁵ Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhue', chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

¹⁶ Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinëinquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. ¹⁷ Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinsó pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

¹⁸ —¿Hua'qui tahuëri nicaton cotioro'sa' hua'anëntëquë! itoonpi.

¹⁹ Piquirananquë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi.

²⁰ Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinsó chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisoso patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Pa'sapirinhue', a'na quëmapí Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisoso corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

²² Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ²³ Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'. ²⁴ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisoso a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

²⁵ Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. ²⁶ Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. ²⁷ Quisoso pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahüënan quëran acopi. [²⁸ Iráca Yosë quiricanënguë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

²⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso təcariatona', tēhuapi.

— "Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë," tēnan pora.

³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

— A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. ³² "Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco," toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminiso'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiniquënnonin. "Iroi iroi ¿nama sapacatani?" tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

³⁵ A'naquënn huanipapisopitari natanahuatona':

— Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

— Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisoso' chiniquënnonshahuaton, chiminin huachi. ³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontënnë'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatamarin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chiminiso' capitani ni'sahuaton:

— Tëhuënnchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapi. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimirinso'.

⁴¹ Quisoso Caririaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëërapi. I'huamiächin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquiipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'.

⁴³ I'huararahuaso', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarín. "A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë'," tënin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonënn ma'patacaso marë'.

⁴⁴ "Co chimiyántëramarahue'," ta'ton, capitán amatahuaton, natan-tërin. "¿Nani Quisoso chiminin?" itërin. ⁴⁵ "Nani mini chiminin," itërin capitani.

Napotohuachina, Cosi itapon: "Nonënn quëpaquë' nipachin," itërin. ⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonënn anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

*Quisoso nantantarinso'**(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)*

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³ Inahua capini ninontërapí.

—Pancara'pikuë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporasó' chi'huincatëré'ponpoya' nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhuë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanasoí', inari itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nantantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapí. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

*Maria Mactarina'ton ya'notërinso'**(Juan 20.11-18)*

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nantantarin. Nantantarahuatón, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ “¡Quisoso nani nantantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhuë', co natëpihuë'.

*Catoya'pi ya'notërinso'**(Lucas 24.13-35)*

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³ Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

*Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'**(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)*

¹⁴ Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë coshatasoí', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cantantërama nica. 'Quisoso nani nantantarin. Cari ni'nahuë', itopirinëinquëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin. ¹⁵ Ina quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso' sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë' natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin. ¹⁷ Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'. ¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhuë' o'opatama', co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona',” itërin Quisosori.

*Inápaquë panantarinso'**(Lucas 24.50-53)*

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sinioro Quisoso panantarin. Yosëri quëpantarahuatón, inchinanën quëran ahuënsërin. ²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosë nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha

nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', "No'tëquën nontërinpoa'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitérinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshítopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuero ninshichinquën, tënahué. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nán nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinëinquënhuë', iporasos' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënsó', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipurinhuë' co hua'huana'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Siniro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi të'huarin. ¹³ Anquëneriso nipirinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësóhuë'. Quëmaso' Sacariasëinquën, nohuítëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' nóya quëmapi napon. Yosëri catahuuarin ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natërin. ¹⁶ Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a isairro'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷ Iráca Iniasë pënëntërinso pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chinquën nanantarin inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro nohuantapona huachi, itërin anquëneri.

¹⁸ —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tënin Sacariasë.

¹⁹ —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰ Co natëranchohuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nán nasitakuë huarë' co nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquëneri.

²¹ Piyapi'saso nipirinhuë' Sacariasë ninatona': "¿Onpoatonta' hua'quiarin?" topi. ²² Ina quëran acohuana quëran pipipirinhuë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitapona'huë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. "Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara," topi.

²³ Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paan-tarin. ²⁴ Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natëräpo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhuë'. Pëinëinquë ya'huárin. ²⁵ "Ma noyacha Yosë catahuarincó

ni'ton, hua'huanarahué paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë', ténin yonquiaton.

Anquë'niri Maria nontërinso'

²⁶Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Siniro noya ni'ninquë. Ina chachin catahuarinquë, itërin.

²⁹Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: “¿Ma'marëta' napotërinco?” ténin yonquënë-quë.

³⁰—Ama Maria, pa'yanquësohuë'. Yosë noya ni'ninquë. ³¹Natanco sha'huichinquë. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³Mashotohuachin, chiniquë nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi isairro'sa' noya hua'anëntopirinhuë'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhuë' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhuë', itërin anquë'niri.

³⁴—¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayätërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵—Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarpirinquënhuë', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanonhuë'. ³⁶Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquë'niri.

³⁸—Inta nipachin. Yosëchín caso' natëarahué. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, ténin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰Sacariasë pëinënuë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënuë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori nóya ya'coancantërin ni'ton, ⁴²pa'yataton, chiniquë itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquë! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquë. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. ⁴³Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. Co caso' chiniquë nanantopirahuë', ¡ma noyacha ina a'shinquë nipiranhue', nicaponco huë'nan paya! ⁴⁴Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namënuë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵“Yosë no'tëquë nontërinco,” ténanso marë' inaso' noya ni'ninquë. Sha'huitërinquënsoco chachin acotarinquë, itërin Isapirari.

⁴⁶Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

⁴⁷Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahue'.

⁴⁸Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

⁴⁹Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco. Noya noya ninin.

⁵⁰Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatëhua', nosororinpoa'.

⁵¹Chiniquë nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵²Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huë'rë' noya acorin.

⁵³ Pahuantërinso pita catahuarin nóya ya'huécaiso maré'.

Ma'huano'saso nipirinhué', topinan a'parin.

⁵⁴ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵ Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquën. Quëma shiparinpitanta' nosoroato, catahuarahué', itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi," tënin Maria.

⁵⁶ Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina quëran ya'huërin'pa' paantarín.

Coasha Paotista nasitërinso'

⁵⁷ Isapira nani tahuërinën nanihuachina, huairin. Quëmapia'huaya huairin.

⁵⁸ Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita natantopi. "¡Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi. ⁵⁹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquë'. Sacariasë itëquë'," itopi a'naquëni. ⁶⁰ A'shinso nipirinhué', co nohuantërin-hué'.

—Coasha itarai, tënin.

⁶¹ —Ama nisha nininën acotëquësohuë'. Quëmopinënáchin apoquë'. Ina noya, itopi.

⁶² Ina quëran pa'pin ipora huanta' né'huë ni'ton, imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso maré'. ⁶³ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin. "Coasha itarahué'," tënin ninshitaton. Ina nicatona': "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi. ⁶⁴ Naporo' né'huërinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarín huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarínco paya!" tënin. ⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi. "¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuarín?" topi.

Sacariasë ninorinso'

⁶⁷ Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coacantohuachina, Sacariasënta' tapon:

⁶⁸ "¡Ma noyacha Tata Yosëso' hua'anëntërinpoa paya!

Piyapinënpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ësarínpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ësarínpoa'.

Inaso' chini chiníquën nanantapon.

⁷⁰ Iráca quëran huaré' pënëntona'piro'sa' ninopi.

Yosë nohuanton, sha'huitërinënpoa':

⁷¹ 'A'na tahuëri nicha'ësaránquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënquëmahué'.

No'huipirinënquëmahué', nicha'ësaránquëma', tënin Yosë, topi.

⁷² Iráca shimashonënpaopita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororínpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

⁷³ Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

⁷⁴ Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimiconënpaopita' minsëarinënpoahué'.

Ina quëran co tē'huatatéhuahuë', Yosë chinotarihua'.

⁷⁵ Ina pochin cancantatéhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huaré' nóya nisarihua'.

⁷⁶ Quëmaná', compa. Yosë a'paarinquën piyapinënpita pënënacaso maré'.

Sinioro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso maré'.

⁷⁷ Yosë piyapinënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatëinquëma',

Sinioro anyacancantarinquëma', itaran.

⁷⁸ Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

⁷⁹ Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarínpoa' noya nãpicaso maré'.

Anyacancantohuachínpoa', sano cancantarihua'," tënin Sacariasë.

⁸⁰ Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin ni'ton, chiníquën cancantarin. Inotëro parti ya'huëárin. Ina quëran oshaquëran Yosëri sha'huitërin israiro'sa' pënënacaso maré'.

Quisoso nasitërinso'
(Mateo 1.18-25)

¹Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipiniquëma' paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'," tënin. ²Naporo huarë' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinoso' Siria parti hua'anëntohuachina, naporin. ³Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininëna' niacotacaiso marë'. Hua'huatopiso' ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴Cososo' Cariria parti ya'huërin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niacotacaso marë'. ⁵Mariarë chachin pa'nin. Nani ina macacaso marë' nontaponahuë', Yosë nohuanton, inaora cayorin. ⁶Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷Paninan huairin, quëmapia'huaya. Në'mëtërinquë so'quëëtahuaton, nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatërinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'. Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

Ohuica pë'tahuana'piro'sa' quënanpiso'

⁸Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapí. Pirin ya'cariya ya'huërapí. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapi. ⁹Inaquë ni'soi', a'nanaya Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰Anquëniriso' itapon: "¡Ama pa'yancosohué! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. ¹¹Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Sinioro ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹²Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Në'mëtërinquë so'quëëtahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama'," itërin.

¹³Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona': ¹⁴"¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquirinquëma'. Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

¹⁵Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin. ¹⁷Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. "Quëmapia'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huitimarincoi," itëra'piapi. ¹⁸Natanahuatona', "Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹Mariaso nipirinhuë' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohué', anquëniro'sari sha'huitërin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

²²Moisësë iráca pënëntërin: "Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in," tënin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. "Iso hua'huasha, Sinioro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin," itopi. ²³"Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin," tënin Moisësë iráca pënëntaton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴Naporo' cato' nëpëhuë nipon, cato' pë'tahua nëpëa'huahuë nipon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisësë pënëntërin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinqué chachin a'na quémapi ya'huérin, Simion itopiso'. Nóya quémapi inaso'. Nani tahuéri Yosé chinotérin. "A'na tahuéri Yosé nicha'ésarinpoa'," ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantérin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. "Siniorori a'paimarinso' nohuitapo. Co'huara chimiyantérapohué', Cristo o'mararin, ni'sarahué," ténin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuéri Ispirito Santo nohuanton, Yosé chinotopiso péiqué pa'nin anta'. Cosinta' sa'iné chachin inaqué nisapi. Pénéntopiso' natétona', inaqué Quisosoa'huaya quépapi ni'ton, Simioni quénanconin. ²⁸ Hua'huasha quénanahuaton, Simion nóya cancantérin. Iporahuaton, Yosé nontérin.

²⁹ "¡Ma noyanquéncha quémaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitéranco paya! Napoaton noya ipora caso' chimiiin, ténahué. Sha'huitéranco chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahué. Nicha'éincoiso maré' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananqué nonpisopita a'pintarin no'téquén yonquicaíso maré'.

Israiro'santa' catahuarin. Piyapinépita ni'ton, noya noya acorarin," itérin.

³³ Ina natanahuaton, "¡Ma'pítacha naporin paya!" ténin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosé noya a'painquéma', itérin Simioni. Ina quéran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pénénarin. Natanahuatona', a'naquén natétona', noya cancantapi. A'naquénso nipirinhué' co nohuantapihué' ni'ton, anotéreso pochin nisapi. Yosé nohuitacaiso maré' no'téquén pénéntapirinhué', chiniquén no'huiapi. ³⁵ Inahuara cancanéna quéran nisha nisha yonquiapirinhué', inari a'ninquéchin anitotarinar. Hua'huan no'huihuachina', quémaso' chiniquén sétaran. Sahuéniqué ohuaninénposo pochin séto ya'coancantarinquén huachi, itérin.

³⁶ A'na sanapinta' inaqué ya'huérin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asiré huéntonqué ya'huérinso'. Yosé nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quémapi manin. Canchisé pi'ipiachin niquépaso', ³⁷ so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quéyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitérin. Yosé chinotopiso péiqué ya'huémiatérin. Tahuériré chachin, tashiré chachin Yosé chinotérin. Apira apira Yosé yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhué', Yosé nontárin. ³⁸ Naporo' inanta' huécaton, Quisosoa'huaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosé nontérin.

—Iso hua'huasha nasitérinso maré': "Yosparinquén Sinioro," itéranquén, ténin. Ina quéran Yosé imapisopita sha'huitérin.

—Yosé nohuanton, a'paimarinso' nani nasitérin. Inaso' nicha'ésarinpoa', itérin. Na'a Quirosarinqué ya'huépisopita ina ninarapi ni'ton, napotérin.

Nasaritoqué pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pénéntérinso' nani natéhuachinara, Cosiso sa'iné chachin Cariria parti paantarín. Nasaritoqué ya'huantarín. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yoséri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosé chinotopiso péiqué pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuéri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinqué pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquéranchin pantapi cotio niyontopiso tahuéri na'huécaíso maré'. ⁴³ Nani na'huéhuachinara, ya'huépi'pa' pa'mantapirinhué', Quisoso' co pa'marinhué'. Hui'napi niponahué', inaqué inaora quéparitérin. A'shinso' co nitotérinhué'. Cosinta' co nitotérinhué'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha hué'sarin," ta'tona', a'na tahuérrira' iratopirinhué'. I'huanahuanqué Quisoso yonisápirinhué', co quénanpihué'. Quémopinépita, nohuitopisopita, inapita natanpirinhué', ⁴⁵ co quénanpachinarahué', yonicaíso maré' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuéri quéran Yosé chinotopiso péiqué quénanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpique huénsérahuatón, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarín anta'.

⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitérin," topi. ⁴⁸ Inaqué quénanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotérancoi? Ni'qué'. Pa'yanatoi, cara tahuéri yonisápirainquénhué', ipora huaré' quénanainquén huachi, itérin.

⁴⁹—¿Onpoatonta' yonisápiramacohué'? Tatahué pëinënquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahué' ti? itërin.

⁵⁰Natanaponahué', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihué'.

⁵¹Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitaré' Nasaritoquë paantarín. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵²Naporahuaton, Quisoso hui'napitarín huachi. Noya noya yonquirín. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pëñëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natëräpo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nìpirinhué', Apirinia parti hua'anëntarin. ²Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coansha pëñëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pëñëntacaso maré'. ³Napooton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pëñëntárin.

—Co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarín. ⁴Íraca Isaiasë ninorín. Ninshitaton, naporín:

“Inotëro parti a'na quëmapí pëñëntápon.

‘Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parín ira tapatacaso maré'.

Ira otëërin noya pa'tacaso maré'.

⁵Iconantëro'sa' amentarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachín iporasó' co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoy-atoco' Sinioro o'main.

⁶Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso maré' o'mararin, tapon ina quëmapí pëñënto-huachín,” tënin Isaiasë íraca ninoton.

Naporinso chachín Coansha pëñëntarin.

⁷A'naquën aporihuanacaiso maré' hué'pirinahué', Coanshariso', co yaaporintërinhué':

—Canpitaso' ya'huan pochín cancantatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachín, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahué' ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahué'. ⁸Co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosohué'. “Quiyaso' Apraan shinpitacoí ni'toi, Yosë piyapinënpitacoí,” ama tocosohué'. Yosë nohuantërin naporiní, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhué'. ⁹Nani Yosë yonquirín oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahué', nicosotëré'. Nicosotahuaté', pëñquë të'yatëré' huiquitacaso maré'. Inapochachín canpitanta' co noyahué' nipatama', chiniquën ana'intarinquëma', tënin.

¹⁰—¿Ma'ta' onpo'ii nipachín? itopi.

¹¹—Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosohué'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coanshari. ¹²A'napitanta' aporihuanacaiso maré' hué'pi. Inapitaso' coriquí copirno maré' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³—No'tëquën coriquí ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosohué', itërin.

¹⁴Sontaro'santa' hué'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriquí matocosohué'. Ama canacaso maré' nonpinapicosohué'. Nani pahuëréhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosohué', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahué'. “¡Ma noyacha Coanshaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso maré' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhué', co caso' Cristocohué'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahué'. Co maquëyancohué' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahué'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhué', pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nisarin. Arosë mapatëra, to'noraré'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënsò nipirinhué' pënquë ahuiquitëré'. Inapochachin ana'intoahuachinquëma', co onporonta' pën tacopiarinhué', tënin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënënarin. Yosë nanamën a'chintërin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhué' pënënin. “Quëmaso' pa'pi co noyahué' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osëretaton, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina maré' oshahuanan,” itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisësò aquë aquëtë' co noyahué' yonquiaton, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatërasohué', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso maré'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²² Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'n nan pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Cosi hui'nin, topirinahué'. Cosi pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Cösi itopi. ²⁵ Cösi pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cösoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cösi itopi. Cösi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

Sopairi tënirinsò'

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëntarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ² Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhüë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin. ³ Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhüë'.

⁴ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuëinchinso' nanopiarin," tënin, itërin.

⁵ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶ —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷ Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaraanquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. "Sinioroáchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," tënin, itërin Quisosori.

⁹ Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpique huarë' quëparahuaton:

—Tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. ¹⁰ Quiricanënuë nani sha'huitërinquën:

"Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën, co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹ Imirina quëran masarinënuën

ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',"

tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painënuën, itërin sopairi.

¹² —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. "Ama Yosë tëniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin," tënin, itërin Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhüë', co yanatërinhuë'. Napoaton patërin. "A'na tahuëri minséapo nimara," ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyontonpiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: "Ma noyacha yonquirin paya," topi.

Nasaritoquë paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin. Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin. Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporo' paantarin. Inaquë ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin. ¹⁷ Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ "Sinioro ispiritien ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhüë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë.

Parisitapisopita nicha'ësarahüë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatënuëma', nicha'ësarinquëma huachi, tënahüë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco," tënin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë catahuatona'pi quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëenchachin

iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ípiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarin:

—Íraca quëran huarë' napopi: “Nitoanoyatohuatan, quëma'ton nianoyatëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuë. “Capinaomoquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, ténin.

²⁴ Ina quëran itaantarin:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënhuë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuënhachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpison, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhue'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporó' na'a quëyorono'sa' Israiroquë ya'huëpirinhue', ²⁶ co Yosëri catahuarinhue'. A'na quëyoronso nipirinhue' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinhue', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanon, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi t'ë'yatacaiso marë'.

³⁰ Yatë'yatopirinhue', Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'

(Marcos 1.21-28)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarin. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintërinpoa paya,” topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitërainquën. Quëmaso' Quisosoquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë'! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë t'ë'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'. ³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënhuë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë',” itopi. ³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya së'huarahuaton, ya'ipiya

anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiniquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'
(Marcos 1.35-39)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipi-
rahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi.
Quënanahuatona', “Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocol,” itopirinahuë', co
nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën
a'chinchin hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontontopiso pëiro'saquë
a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'
(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi.
Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiniquën ya'quëëtopi. ² Napotohuachinara,
cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna
pa'moapi. ³ A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, “Amasha paquë',” itërin.
Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarin. ⁴ Nani
a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami maca-
maquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhuë',
quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti
yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona'
catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi.
Napoahuachinara, yayancominapi. ⁸⁻⁹ Ina nãpo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin.
Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso'
ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpi
inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuanquën sami macamaso'. Ipora quëran
huarëso nipirinhuë', catahuanquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso
marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori
maninso'. Noshinën noyã pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton,
noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso'
quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirinhué', ya'ipi parti nahuinin. Ina quéran hua'huayátèrahué' piyapi'sa' hué'pi Quisoso natanacaiso maré'. Cania'piro'santa' hué'pi anoyatacaso maré'.
¹⁶ Quisososo nipirinhue', apira apira piyapi'sa' patérin. Co piyapi ya'huérinquéhue' pa'nin Yosé nontacaso maré'.

Apia anoyatérinso'

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ A'na tahuéri Quisoso a'chinoso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaqué chachin huénsèapi. Inapitaso nisha nisha ninano quéran hué'pi. Cariria parti quéran, Cotia parti quéran, Quirosarin quéran, ina quéranpita hué'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatérin. Yoséri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatérin. ¹⁸ Ina quéran catapini quémapi'sa huécatona', apia pé'sara'huaya pochin nininqué quépi. Hua'qui' co nanitèrinhué' huanicaso', quèhuéánin. Quisoso ya'huéarinqué yapo'mopirinahué'. ¹⁹ Hua'huayátèrahué' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihue' ya'conacaiso'. Napoaton péi' nampètahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pé'sara'huayaré chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. ²⁰ "Ma noya isopita natérinaco," ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanén apia'hua inquitaranquén, itérin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonqui. "¿Ma quémapi'ta' isoso? Yosé yaya'huéretérin. Co insonta' nanitèrinhué' oshanénpoa' inquitinpoaso'. Yoséichin nanitèrinso'," topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinahué', inaora yonquinén quéran Quisoso nitotérin.

—¿Onpoatomata' co noyahué' yonquirapiramaco? ²³ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanén inquitacaso' co nanitèrèhuahué'. Apia camaiatè': 'Huanirahuaton, noya paqué,' itacasonta' co nanitaparèhuahué'," ténama'. ²⁴ Caso nipirinhue', Yosé quéran quémapi'co ni'to, nanan quètèrinco piyapi'sa' oshanèna' inquitahuaso maré'. Canpitanta' ina nitotacamaso maré' iso apia anoyatarahué, ténin.

Ina quéran apia itantapon:

—Huaniqué', apia'hua. Pé'sara'huaya masahuaton, ya'huéranqué paqué', itérin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "¿Ma noyacha Yoséso' ni'ton, anoyatérinco paya!" ténin. Pé'sara'huayanén masahuaton, ya'huérinqué pa'nin.
²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yoséri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatérin paya. Ma'pítacha ipora ni'nèhua paya, nitopi.

Nihui Quisoso imarinsó'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quéran Quisoso paantarahuaton, a'na quémapi quénanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno maré' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patèrinqué huénsèarin.

—Huéqué' iyasha imaco, itérin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanènpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quéran na'a amiconènpita amatérin pèinènué' coshatacaiso maré'. Quisoso nohuítacaiso maré' amatérin. Na'a copirno maré' coriqui ma'patona'piro'santa' hué'pi.
³⁰ Ca'tano'sa' inaqué ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarè'quéma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahué' nipirinahué', inapitarè'quéma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itérin:

—Isopitaso' tèhuénchachin nohuantèrinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. "Co caniorahué'," topatèra, co notoro nohuantèrèhué'. ³² Oshahuano'sa' pènèna'huaso maré' o'marahué. "Co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', Yosé tahuéretantaco'," itèrahué. A'napitaso': "Quiyaso' noyaco," topiso maré' co na'con a'chintèrahué', itérin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitasa', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitasa nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴—Ca ya'huarahuë' ni'ton, co sëtöpihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi. ³⁵A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', ténin.

³⁶Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pitothuatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaró' nininquë' ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naróachin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chinarië'. Morsanta' tapirë'. ³⁸Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë' ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarín. ³⁹Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'
(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochín, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ²Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhuë' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë' nipirinhuë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵Ina quëran itantarín:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'
(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷“Chinoto tahuëri nipirinhuë', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸Topinan yonquiarpirinahuë', Quisosori ninorín. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitothuatoso', co nosoroarahuë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tënama'? itërin Quisosori.

¹⁰Napotopirinhuë', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuaton-sona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantaran Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³Tahuërihuachina, imarinsopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. “A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma',” itërin. ¹⁴A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiacota' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiago hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhüë', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷Inapitarë' nohuaraimarahuatón, pastoque huanirín. Na'a imarinsopita inaque' ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinahüë', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuantón, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuatón, a'chintërin:
“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtopirínquëmahüë', Yosë noya ni'sarínquëma'. Catahuarínquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarínquëma'.

²¹Iporaso' tanapomarahüë', Yosë'pa' co onporonta' tanararamahüë'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahüë', inapaquëso' capa cancantarama'.

²²Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huarínëinquëma'. Co huachi quë'yarínëinquëmahüë'. Pinosarínëinquëma'. Nonpinapiarínëinquëma'. Napotopirínëinquëmahüë', ama sëtocosohüë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarínquëma ni'ton, nóya cancantoco'. ²³Íraca Yosë piyapínënpita pënéntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëinquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirínquëmahüë', jma'huantacha nisarama payal 'Noya cancelarëhua', topiramahüë', Yosëso' co noya ni'sarínquëmahüë'.

²⁵Iporaso' noya coshatapiramahüë', jma'huantacha nisarama payal A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarínquëmahüë'.

Iporaso' capa cancelapiramahüë', jma'huantacha nisarama payal A'na tahuëriso' sëtátoma', na'nëarama'.

²⁶Noyasáchin nontínëinquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama payal Íraca nonpin nanan pënéntona'piro'sa pënéntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhüë' aná'ntarínquëma',” itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷Ina quëran itaantarín:

“Carinquëma' iyaro'sa', pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinëinquëmaonta', ama i'huërëtosohuë'. Catahuaco'.²⁸ Pinopirinëinquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinëinquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuain.²⁹ Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huërëtëquësohuë'. Naquëranchin panpiantahuachinquën, co naporu tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësöhuë'.³⁰ 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësöhuë'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësöhuë'.³¹ Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantërmaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi.³³ Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi.³⁴ No'tëquën pahuërëtopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi.³⁵ Canpitaso nipirinhuë' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huërëtaPONCOHUë' nimara,' tapo-marahuënta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinahuë', catahuarin.³⁶ Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco',” itërin.

Nocantopisopita pënëinso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantarin:

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'.³⁸ Ama a'napita apira-tocosohuë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpitarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë',” tënin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaíso marë': “Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'.⁴⁰ Maïstroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natan-pisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maïstronëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noya ya'copirayarinquënso pochin nipiranhuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpitan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporu huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso',” itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarin:

“Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhuë' noya nitërin.⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuëtë'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'.⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi,” itërin.

Cato' pëirinso'
(Mateo 7.24-27)

⁴⁶Ina quëran itantarín:

"A'naquëma' 'Siniro, Siniro,' itapomaracohué', ¿onpoatonta' co natëramacohué'?"
⁴⁷Na'aquëma' natanamacoso maré' hué'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochín nisarama'.
⁴⁸Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaqué yonirin. Na'pité' quënanahuaton, na'pitéquë chachín natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirínhué', co anotërinhué'. Chinií' nìponahué', co yaté'yatërinhué'.
⁴⁹A'naquënso nìpirínhué' yapëihuachina, co noya yonquirínhué'. 'Inotéquë tëranta' pëi'i, ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin tël'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirín. Inapochachín topinan natanpatamacoso, co natëhuatamacohué', co cha'ësaramahué', itërin.

7

Capitan piyapínën anoyatërinso'
(Mateo 8.5-13)

¹Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoché pa'nin. ²Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapínën chiníquën canioton, yachimín. Hua'anëni noya nosororín.
³Quisoso canquirínso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. "Paatoma', Quisoso sha'huítongo' hué'nin piyapínëhué' anoyachínco," itahuaton, a'parín. ⁴⁻⁵Inapitaso Quisoso-quë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi nìponahué', nóya quëmapi. Nosororínpoa'. Inaora coriquínën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosé yonquica'huaiso maré'. Napoaton huéquë' piyapínën anoyatéquë', chiminpachín, itopi.

⁶⁻⁷Ina natanahuaton, inapitaré' pa'nin. Capitan pëinënhué' ya'caritërahuaoso', amiconënpitarí nacapipi. Capitani a'parín Quisoso nontacaiso maré'. "Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichínquën. Naporín: 'Caso' Siniro nontaponquën yapa'pirahué'. Tapanato, co pa'nahué'. Co caso' quëma pochín noyacohué'. Co pëinënhuéquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhué'. Topinan camaiqué' piyapínëhué' noyachín. ⁸Canta' hua'anënhué' natërahué'. Capitanco nì'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, hué'pi. Piyapínëhuëpitanta' camairahué. "Sacatoco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën, tënín capitan," itiipi.

⁹Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuëretahuaton, piyapi'sa' itapon:
—jMa noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi nìponahué', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachín piyapínën noyatarín, tënin.

¹⁰Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarínso'

¹¹Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitaré' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹²Ninano ya'coanaqué ya'caritërahuaoso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso maré' quësapi. Hui'napi nìponahué', a'shín ayananpirín. A'shíni imasarin. Inaíchín hua'huín nìpirínhué', chimín. So'ionta' iráca ayarin nì'ton, sa'ahua paia inaso'. ¹³Ina quënanahuaton, Quisosori nosororín.

—Ama imoya na'nëquësohué', itërin.

¹⁴Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconín. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënséquë' apia'hua, itërin.

¹⁵Napotohuachina, nanpíantarahuatón huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shín itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶Ina nìcatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—jMa noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pëinëinpoaso maré'. Nani ma'sha nanitaparín, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosé co naniantërinpoahué'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coasha Paotistari a'parinsopita
(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Coasha imarinsopitasa', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. “Quisososos' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?” ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coasha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiiipi.

²¹ Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërsopitanta' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë. Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë. Chiminpisopita ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coasha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ²³ Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coasha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. “Coasha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiníquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. ²⁵ Co inaso ma'huanosa pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitasa' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. ²⁶ Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coasha tëhuë'nchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ²⁷ Iráca quiricanënuë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasënuënhuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënuënhuë marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coasha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, tënahué,” itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coasha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' “Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa',” ta'tona', aporihuanpi.

³⁰ Parisioro'saso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coasha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotio maistro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantarín: “Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquiipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, tënahué. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá: 'Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinahuë', co a'napitasa' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': 'Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua', nitan-tapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinahuë', co a'napitasa' nohuantopihuë' na'nëcaiso'.

³³ Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coasha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë', 'Sopai nohuanton, naporin,' toconama'. ³⁴ Ina quëran caso' Yosë quëran quëmápicó ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarín, toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquëno nipirinhuë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi,” ténin Quisoso.

Sanapi co noyahué' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. “Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua',” itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinëquë ya'conconahuaton, misaquë huën-sëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtatón na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. “Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë',” tënin yonquiatón. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹ —Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin patron nihuipi. A'naso' a'natëräpo pasa tahuëri canarëso' nihiutërin. A'nanta' a'natëräpo shonca tahuëri canarëso'chin nihiutërin. ⁴² Capa coriqui pahuërëtacaso' ni'ton, cato chachin nihiutopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³ —Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴ Ina tosahuaton, sanapi tahuërëtahuaaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinëquë ya'conpirahuë', co inachintërehuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhuë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco. ⁴⁵ Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' apinorantërinco. ⁴⁶ Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' nóya nicatonco, pimo hua'saiquë pashirantëtërinco. ⁴⁷ Tëhuëenchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahuë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tënahuë. A'naquënso nipirinhuë', “Co aquëtë' oshahuanahuë',” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohuë', tënin.

⁴⁸ Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹ A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhuë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹ Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ² A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin. ³ Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran coshara' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontón-pachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵ —A'na quémapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso maré'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huaré' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënshin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanuquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhuë' no-yaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarín: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰ "Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhuë' ya'ipiya a'chinchinquëna' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso maré'. A'napitaso nipirinhuë' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuë-sonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarín: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatehua', tricoraya pa'sarayapiso pochín ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochín a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osëretëirin. Ama natécaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochín nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatona', natëpirinahuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochín ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' noyaro'pa pochín nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparín pochín nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín:

"Nanparín i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparín aconanquë acorë' noya a'pinacaso maré'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachín Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhuë', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinahuë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. ²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinëinquën, itopirinahuë', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aqütëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhue', huanconëncuë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua'! Catahuaco, itopi.

Quisososo' huënsërahuaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhue', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohue' itërin. Inapitaso nipirinhue' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë. ²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhue'. Hua'qui' co manta' a'morinhue'. Co huachi pëiquë ya'huërinhue'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinhue', oshitërachinin. Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiniquë nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohue', itërin.

³⁰ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinaco, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin nihuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohue',” itantapi. ³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panëncuë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi.

³⁵ Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquiipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhue'. Ina nicatona', pa'yanpi. ³⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhue',” topi ni'pisopitari. ³⁷ Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸ Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërinso' itërin: “Canta' imainquë, topirahuë',” itërin.

—Ama huëquësohue'. ³⁹ Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë': “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë, itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonëncuë sha'huitëra'piarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Quisoso aquëtëran pëntoantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹ Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. "A'naroáchin Sinioro pëinëhuëquë huëquë". ⁴² Hui'nahuë yachiminarin," itiirin. A'naichin hui'nin ya'huëtërinso' chiniquën caniorin. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirinahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴ Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinsó' huirotëfnchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' së'huarinco? tënin Quisoso. "Co carinquënsó' së'huaranquënhuë'," topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtäpírinënhuë': "¿Inta' së'huarinco?" ¿tënan tí? itërin Pitrori.

⁴⁶ —A'naso' natëtonco, së'huarinco. Së'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, tënin.

⁴⁷ "Nani nitotërin," ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropátëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: "Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Sinioro. Së'huahuatënhuë, a'naroáchin noyatërahuë," tënin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹ Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nan nani chiminin. Ama huachi Maistro apiquësuhuë', itërin.

⁵⁰ Quisososó' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësuhuë'. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënhuë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansa, Santiaco, inapitaichin quëparin. "Ama a'napitasó' huë'inasohuë'," tënin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nëcosohuë'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁵³ —Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tëhuapi. ⁵⁴ Quisososo nipirinhue' sanapia'hua maimirarahuatón:

—Huënsëquë', apia'hua, itërin.

⁵⁵ A'naroáchin nanpíantarahuaton, huanirín. "Nanon a'caco'," tënin Quisoso. ⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. "Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantaran paya," itopirinahuë', "Ama a'napita sha'huitocohuë'," itërin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parínsó'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² "Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. 'Yosë yahua'anëntarínquëma'. Huëntonënhuë ya'conpatama', noya catahuarínquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carínquëma catahuaranquëma' anoyatacamaso marë'," itërin. ³ —Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohuë'.

⁴ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ⁵ A'na ninanoquë pa'patama', "Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë'," itohuachinënhuëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. "Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënhëmaquë nina'intarama'," itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itërin Quisosori.

⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pënëna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

*Coansha Paotista tēpapiso'**(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)*

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natantērin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo'?” itohuachinara, “Coansha Paotista nanopiantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸ “Co inahué'. Iniasē ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquēonta'. “Co inahué'. A'na pēnēntona'pi iráca chiminpirinhué', nanopiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itērin:

—Cari Coanshaso' atēpatērahué, nishitēconotopi. Ina quēmapiso nipirinhué', nani ma'sha nanitaparin, natantērahué. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahué yani'nin.

*Cosharo' ana'atērinso'**(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)*

¹⁰ Ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisososo sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatērai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huēco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua',” itērin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquē pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontērin. Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuatón, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin.

¹² Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhué'. Piyapi'sa' a'paquē' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pēiro'sa', inapita ya'huērin. Inaquē coshoro' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquē hué'ēpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

—Capa isēquē capacaso'. A'natērapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huētērincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huērin. Quiya pa'anahuatoí, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'í ti? itopi.

¹⁴ A'natērápo huaranca pochin quēmapis'a' ya'huēpi ni'ton, napopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpita itērin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huēnsé'ina'. A'natērápo shonca, a'natērápo shonca pochin huēnsé'ina', itērin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huēnsēpi. ¹⁶ Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita ma'patērin. Inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin: “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin. “Piyapi'sa' quētonco' ca'ina',” itērin. ¹⁷ Quētohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquēhuarē' coshatopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pē'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'mé' amēntatopi.

*Pitro natētērinso'**(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)*

¹⁸ A'na tahuēri Quisososo inaora pa'nin Yosē nontacaso maré'. Ca'tano'sanēnpitaráchin inaquē ya'huēpi. Nani Yosē nontohuachina, Quisosori itērin:

—Nani ma'sha nanitaparahué ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itērin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanopiantarinso',” topi a'naquēn. “Co inahué'. Tata Iniasēco' nanopiantarinso',” topi a'naquēonta'. “Co inahué'. A'na pēnēntona'pi iráca chiminpirinhué', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰ —Canpitaso nipirinhué' ¿ma'ta' yonquirama'? itērin Quisosori.

—Quēmaso' Cristo, Yosē a'paimarinquēnso', itērin Pitrori.

*Chiminacaso' ninorinso'**(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)*

²¹ Pitrori napotopirinhué': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocoso'hué',” itahuaton, sha'huitērin: ²² —Yosē quēran quēmapico niporahué', na'con parisita'huaso' ya'huērin. Cotio aniano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita co huachi quē'yaponacohué'. Tēpararinaco. Napoaponahué', cara tahuēri quēran Yosē anapitaa'ntarinco, itērin.

²³ Ina quēran piyapi'sa' pēnēntarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërin-soráchin imaco huachi. Corosëquë chinquën parisitërë'. Canpitanta' parisitapomarahué', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhué', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahué', co topinan quëran nanpiaramahué'. Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²⁵Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahué', co hua'yanëma' cha'ëpachinhué', co canamiataramahué'. ¡Onponta' pahuëretapiramahué', co huachi hua'yanëma' nanitarinhué' cha'ëcaso'! ²⁶Imapatamaco, tëhuaponënuëma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhué' a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmápicco ni'to, o'mantararahué. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahué. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahué. ²⁷No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasënuëmahué', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Hui'ri huiríchin. ³⁰⁻³¹A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. “Quirosarinquë pa'pato, tëpararinaco,” itërin Quisosori. ³²Ca'tano'sanënpitaso nipirinhué' hué'ëi' iquitatona', yahué'ëpirinahué'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maestro isëquë hué'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahué', itërin.

Co yonquiatonhué', napotërin. ³⁴Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Iso' hui'nahué huayonahuëso'. Ina natanco',” itërin.

³⁶Nani nontohuachina, ni'sápirinahué', co a'napita quënanpihué'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihué'. Nani ni'pirinahué', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihué'.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' hué'pi. ³⁸A'nariso' nontiiirin.

—Huëquë' Maestro, hui'nahué nitiico. Inaíchín hui'nahué nipirinhué', ³⁹a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “yai” toshuaton no'paquë nitëyatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco',” itopirahué', co nanitopihué', itërin.

⁴¹—¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahué'. Co natantochináchinhué' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahué', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? tënahué. Hui'nan quëshico, itërin Quisosori.

⁴²Inaquë quëntapirinhué', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënuë iyasha quëpan-taquë',” itërin. ⁴³Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahué', ca'tano'sanënpita itantarín:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵ Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿Onpoatonta' ina pochin non-tërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huataton' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquë'n nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpocha chini chiniquë'n nanantë'rë'pëhuaya?” nitopi. ⁴⁷ Co natanaponahuë', inaora yonquinë'n quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiniquë'n nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinsó'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapí Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhue', co quiya pochin imarinquënhue' ni'ton, co nohuantëraihue'. “Ama inapoquësohuë’,” itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahué huachi,” tënin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua’,” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihuë'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihuë'. ⁵⁴ Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huítopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohuë'. Tananpitoco', itërin. ⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapiri nontiiirin:

—Canta' Siniro imainquë'n. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', ténahuë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtópi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhue'.

—Oshaquëran Siniro imainquë'n. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë'. Ina quëran imainquë'n, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquë'n co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', ténahuë. Quëmaso nipirinhue', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquë'n, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquë'n, itopirinhue', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicatë' ahuëhuatëra, no'tëquë'n ahuë'rë'. Niquë notëtahuatë' ahuëhuatëraso', co noya

ahuëréhué'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahué' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

²“Tëhuëinchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahué', carafchin pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nani-topihué' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponënuëma'. ⁴Pa'patama', ama manta' quë-pacosohué'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhué'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohué'. Manóton paco'. ⁵A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'I'huata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶Noya nontohuachinënuëma', Yosëri catahuaarini mini. Co'so' noya nontohuachinënuëmahué', co Yosëri catahuarinhué'. ⁷Nohuantohuachinënuëma', ina pëinënuë yac-ahuaco'. A'cahuachinënuëma', ca'co'. O'shitohuachinënuëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohué'. ⁸A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinënuëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinënuëma', ca'co'. ⁹Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹⁰A'naquën piyapi'saso nipirinhué' co nohuantarinënuëmahué'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹'Nani sha'huitopirainquëmahué'. Co nohuantëramahué' ni'ton, canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'. Co natëpiramahué', Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹²Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, tēnahué. Iraca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahué' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natëri-nacosopitaso nipirinhué', chini chiniquën ana'intarin huachi,” itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëinso'

(Mateo 11.20-24)

¹³Ina quëran Quisoso taantarin: “Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', jma'huantacha nisarama paya! Na'con pënëpiranquëmahué', co natëramacohué'. Ina marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhué' co pënëntërahué'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahué'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahué'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahué' yonquipisopita nanianchitonahué'. ¹⁴Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'intarinhué'. ¹⁵Capinaomquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahué'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahué' ti? Co inatohua' pa'saramahué'. Parisitopiquë tēhuëinchinso' pa'miatarama huachi, tēnahué,” itërin.

¹⁶Ina quëran yaa'parinsopita itaantarin:

“Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënuëmahué', co canta' nohuantarinacohué'. Co nohuantohuachinacohué', co Yosënta' nohuantapihué’,” itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri t'ëyatërin. O'cori pochin a'naróachin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹Nani nanan quëtëranquëma' canpita' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahué'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhuë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhuë' minsëinquëmaso'. ²⁰Sopairo'sa' a'papiramahuë', ama ina marëächin noya cancantocosohué'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' t'ëhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'
(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. “Quiyaora noya noya nitotari,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Iमारinacosopitaso nipirinhuë' catahuaran. 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë', itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, “Yosparinquën, itëranquën,” tënin, Yosë nontaton.

²²Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatauësåchín noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piros'a', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso ténicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'ni nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶—Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

²⁷—“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin, itërin.

²⁸—No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹—Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarín.

³⁰—Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhuë'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nampiratopi. Yachimianin patopi. ³¹Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhuë'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³²Ina piquëran a'na quëmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarín. ³³Ina quëran Samaria quëmapirinta' quënancoantarín. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. ³⁴Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënguë acorahuaton, huë'ëpatacasó pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin. ³⁵Tahuëririnque catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. “Paso' ninanoquë pa'sarahuë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërchinquën,”

itërin. ³⁶ Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahuëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

³⁷—Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Sinioro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹ Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin.

⁴⁰ Martaso nipirinhüë' cosharo nicaton sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Sinioro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

⁴¹ —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'. ⁴² Casáchin natanco'so' na'con na'con nohuantërahuë. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarín. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin tënanhuë, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹ A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Sinioro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

² —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëinquën. Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëinquinën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuato, catahuacoi a'naroáchin nanianchii,” itoco', Yosë nontohuatama', tënin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhüë', ma'sha nitonë'. “Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraiso' huë'pirinhüë', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë',” tënë'.

⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ësápi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso',” tapon nimara. ⁸ Nipayarainso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton Yosë na'con nontoco'.

Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuëinchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ “Hui'nama' tanaton, 'Sami nayarahüë,' itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. ¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', 'Ispirito Santo aya'coancantoco,' itohuatama', aya'coancantarinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin payal" topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhue' nisha yonquipi. "Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopai a'pacaso'," toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': "Yosë pochín niquë' ni'iinquën," itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhue' yonquipiso' nitotaton, itërin:

"Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhue'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'.

¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitarinquëma'. ²⁰ Caso nipirinhue', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë.

²¹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhue' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

²³ Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuhachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarin ama Yosë imacaiso marëhuë'," itërin.

Sopairi ya'coancantaantarinsó'

(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

"A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhue', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhue', co quënaninhue'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. ²⁵ Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarin. ²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi," itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, noya cancanchin! ténahuë, ténin chiniquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhue', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuëncinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochín nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: "Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. 'Yosë pochín niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoí natëarainquën,' itopirinhue', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochín nica'huaso'. Iso'chin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochín nisarahuë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapi co ni'to, pënënananquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinënuëma'. 'Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhue' noya noya nininso' natanpiramahue', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinënuëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ipi nitotërin,' ta'ton, natanapon

hué'nin. Napoaton ayaro' tahuéri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahué', co yanatëramacohué'. 'Ina maré' na'con na'con oshahua-nama', itarinëinquëma', itërin.

A'pininso pochin nininso'

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ "Nanparin i'chinpilhuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhué'. Co i'mëanaquë po'morëhué'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' hué'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënané'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahué' nipachina, co noya quënantërëhué'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahué' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquë'n a'chintopiranquëmahué', co noya natanpatamahué', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahué'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama', itërin.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso maré'. Ina pëinënuë pa'sahuaton, coshatacaso maré' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopimiratopi. "Inapohuatëhua', oshanëpoa' inquirëhua'," topi. Quisososo nipirinhue' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhue'. Ina maré' pëi' hua'anën pa'yanin. "¿Onpoatonta' topinan coshatarin?" ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahué', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën miné', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhue' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahué' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahué' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquë'n yonquiramahué'. Co nonënpochin Yosë acotërinpoahué'. Cancanënponta' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huaré' sa'ahuaro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² "Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahué', co noya ninamahué'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso maré' sha'namaso manama quëran huaré', diesmo quëtërama'. Napoaponahué', co Yosë nosororamahué'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina maré' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhue', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

⁴³ Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiçuënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama', itohuachinënuëmëra, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Hué'cama maestro,' itohuachinënuëmëra, pa'yatërama'.

⁴⁴ "Ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotohuachinarahué', acopo' co nishinahuën' nisarinsco co nitotatonaraihué', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵ A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maestro, quiyanta' anatarancoi, itërin.

⁴⁶ Napotohuachina, cotio maestro'santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahué', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtëreso pochin ninatanpi. A'chintopiramahué', co pi'pisha tëranta' catahuaramahué' natëcaiso'.

⁴⁷ "Íraca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinhue', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihué', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapiramahué', co natëramahué'. Ina maré' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya!

⁴⁸ Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tēpatona pa'pitopiso', canpitari topin-an quēran pēirapirama'. Co natēramahuē'.

⁴⁹ Yosē no'tēquēn ninorinquēma'. Iráca chachin naporin: 'Na'a quēmapi'sa' a'pararahuē pēnēnēnquēmaso marē'. A'chintapirinēnquēmahuē', no'huitoma', ahuearama'. A'naquēn tēpaarama', itērinquēma'. ⁵⁰⁻⁵¹ Isoro'pa' ninin quēran huarē' noya quēmapi'sa' pēnēntopirinahuē', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quēmapi nipirinhuē', iini tēparin. Ina piquēran a'naya a'naya noya pēnēntopirinahuē', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quēran Sacariasē tēpapi anta'. Yosē chinotopiso pēiquē chachin tēpapi. Canpitaso nipirinhuē' ina nitotapomarahuē', co natantochináchinhuē' cancantērama'. Napoaton Yosē na'con na'con ana'ntarinquēma'.

⁵² Ma'huantacha cotio maestro'sanquēma' nisarama paya! Niahui osērētēreso pochin co Yosē nanamēn no'tēquēn a'chintēramahuē' ni'ton, piyapi'sa' co Yosē nohuitopihuē'. Co canpita tēranta' Yosē huēntonēnquē ya'conamahuē'. A'napitanta' yaya'conpirinahuē', co nohuantēramahuē'. Ina marē' Yosē ana'ntarinquēma', itērin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maestro'sa', cotio maestro'sa', inapitaso' chiniquēn no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atēhuēcaiso marē'. ⁵⁴ "Co no'tēquēn nonpachinhuē', sha'huirapiahua'," nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatērahuē' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marē'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quētapi. Ca'tano'sanēnpita a'chintaton, itapon: "Tēhuēnchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuepocatērinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinēnquēma'.

² A'naquēn po'oana quēran ma'sha nipi. Ma'sha po'orēso pochin nipirinahuēnta', a'na tahuēriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuē', naporamaso' tahuēri anitotapi. Pēi' acoana nisacarotopiramahuē', a'na tahuēriso', naporamaso' a'ninquēchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi," tēnin.

Yosē tē'huatacaso' ya'huērinso'

(Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quēran itaantarin: "Ama iyaro'sa', piyapi'sa' tē'huatocosohuē'. Tēpaporinēnquēmaonta', co hua'yanēma' matarinēnquēmahuē'. ⁵ Yosē tēhuēnchinso' tē'huatacaso' ya'huērin, tēnahuē'. Co noyahuē' nipatama', Yosē hua'yanēma' matahuatēnquēma', parisitopiquē a'pamiatarinquēma'. Napoaton ina na'con na'con tē'huatoco'. Co piyapi'sa' tē'huatacaso' ya'huērinhuē'.

⁶⁻⁷ Yosēso' a'pairinquēma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuē'. A'natērāpo nipirinhuē', catotē' coriquia' huaíchín pa'tērin. Napoaponahuē', co a'naya tēranta' Yosēri naniantērinhuē'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquēma'. Noya noya a'pairinquēma'. Noyá nohuitērinquēma'. Ainēma' hua'huayatērahuē' nipirinhuē', ya'ipi pichirin. Napoaton ama tē'huacosohuē'. Ni'sárinquēma'," itērin.

Quisocriso imarēhuaso' sha'huicaso' ya'huērinso'

(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quēran taantarin: "Tēhuēnchachin iyaro'sa', 'Quisoso imarahuē', topatama', ayaro' tahuēri canta' nohuantaranquēma'. 'Imarínco mini, itarahuē Yosē'pa'. Anquēniro'santa' natanapi. ⁹ Nipirinhuē', Yosē quēran quēmapico nipirahuē' a'pohuatamaco, carinquēmantá' a'poaranquēma'. 'Co nohuitērinacohuē', itarahuē. Anquēniro'santa' natanapi.

¹⁰ A'naquēn no'huitonaco, pinorinaco. Ina quēran oshanēna marē' sētohuachina', Yosēri oshanēna' inquitarin. Nipirinhuē' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuē'.

¹¹ A'na tahuēri mapachinēnquēma', cotio niyontonpiso pēiquē quēpaarinēnquēma'. Hua'ano'sa', coisēro'sa', inapitaquē sha'huirapihuachinēnquēma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohuē'. ¹² Naporo' Ispirito Santo catahuarinquēma' noya a'panitacamaso'," itērin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhuë', patërin. Iyahuëso' nipirinhuë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huëtëquë' patomachinco, itërin.

¹⁴—Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁵Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinqüëma' huarë' noya nanpiaramahuë', itërin.

¹⁶Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huëtërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Im-nënuë sha'pachina, hua'huayätërahuë nitërin. ¹⁷Napoaton ya'ipi pënënpita ya'sotërin huachi. ‘¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?’ ta'ton, yonquiárin. ¹⁸Yonquihuachina, tapon: ‘Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahuë'. Panca panca nisarahuë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahuë. ¹⁹Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahuë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' ténin yonquinën quëran. ²⁰Napopirinhuë', Yosëri itërin: ‘Quëmaso' co manta' yonquiranhuë'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhuë', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. ²¹Canpitanta' nani ma'sha canapomarahuë', co Yosë yonquihuatamahuë', ina ma'huan pochin nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahuë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë',” ténin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

²²Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. ‘Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë', topirinahuë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocoso-huë'. ²³Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopirinahuë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtopi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocoso-huë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanopicaso' ya'huërinhuë'. ²⁶Canpitaora co manta' nanitapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipihuë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotopi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. ‘Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëríchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëré'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtarinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? ‘Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. ²⁹Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. ‘¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?’ ama tocosohuë'. ³⁰Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso' nipirinhuë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma',” itërin.

Canamiatëréhuaso'

(Mateo 6.19-21)

³²Naquëranchin itaantarin:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohué'. Ohuica pé'tahuana'pi pochin nicato a'pairanquéma'. Carachinquéma' nipomarahué', Yosé noya ni'ninquéma'. Hua'anéntérinqué chachin aya'coninquéma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontoncosohué'. Ma'sha ya'huétohuachinquéma', pa'anahuatoma', sa'ahuario'sa' quétoco'. Inapotohuatama', Yosé acanaarinquéma'. Isoro'paqué ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinénpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquésó nipirinhué' Yosé acanahuachinpoa', ya'huétomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosé yonquiaramahué'. Nipirinhué', Yosé na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama', itérin.

Noya ninacaso' ya'huérinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quéran taantarín: “Noya yonquiatoma', capayatérésó pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso maré' pa'nin. Onporosona huénantacaso' co piyapinépita nitotopihué'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparin i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huérin. ³⁷ Piyapinépita ninarapi quénanquintahuachina, hua'anéni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuatón, cosharo' acotarin piyapinépita capacaiso maré'. ³⁸ Yono tashihué nipón, tahuéri ya'carihué nipón, huénantarin. Co hué'ëponaraihué' ninarapi quénanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuaté' a'nanaya huécaton, péiqué ya'conin. Hua'anén co nicasohué', ma'sha ihuarin. Onporosona huécacaso' nitotérin naporini, hua'anéni ninaitonhué', co ma'shanépita ihuaitonhué'. ⁴⁰ Yosé quéran quémápicó ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huéco'. Hua'quihuato: ‘Co a'naroáchin o'mantarinhué', tosapi a'naquén. Co nitotasénquémahué', a'nanaya o'mantarahué,’ itérin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Sinioro pénéranan? ¿Quiyasáchin nica? itérin.

⁴² Napotohuachina:

“Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuéri a'na patron pochin nisarahué. Inaso' aqué yapa'pachina, inpriatonén noya natérinso' sha'huitérin. ‘Piyapinéhuépita noya ni'qué'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quétéra'piraqué', itahuatón pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'téquén natérin. Patronéni huécapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natérin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanépita a'paicaso maré'. ⁴⁵ Nipirinhué', inpriatonén nisha cancantohuachin, tapon: ‘Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huéntaponhué', ta'ton, piyapinépita ahuéapon. Coso-nanépitantá' ahuéapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronéni quénanquiantapon. Co nitotasohué', a'nanaya canquipón. Co natérinhué' ni'ton, ocoirahuatón, chiníquén ana'intarin. Co natétono'sahuépitare chachin ana'intarin.

⁴⁷ A'na piyapinénso' patronéni sha'huitopirinhué', co yonquirinhué'. Noya nitotaponahué', co natérinhué'. Co ma'shanépita noya tapatérinhué' ni'ton, chini chiníquén ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhué' co nitotérinhué'. Co noyahué' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhué'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintéranquéma' ni'ton, noya natéco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natécaso' ya'huérin,” itérin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ “Téhuénchachin, iyaro'sa', pën matohuachina, a'naroáchin huiquitérin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiníquén parisita'huaso' ya'huérin. Ina yonquiato, sètérahué. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ ‘Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahué' ti? Co ya'ipiya nohuantarinacohué'. Pénépato, nisha nisha yonquiapi. A'naquén nohuantarinaco. A'naquénso nipirinhué', co nohuantarinacohué'. ⁵² Ipora quéran huaré' a'na péiqué ya'huépisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhué' co nohuantarinacohué' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na péiqué

pa'pin nohuantarinco. Hui'ninso nipirinhue' co nohuantarincohue'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarinco. Pa'pinso nipirinhue' co nohuantarincohue'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohue'. Hua'huinso nipirinhue' nohuantarinco. A'shatën nohuantarinco. Notainso nipirinhue' co nohuantarincohue',” ténin.

Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

“No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotuachina: ‘O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quëran chiniquën ihuantuachina, ‘Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huëncatërin. ⁵⁶ Canpitaso' nonpintëncuëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?” itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'
(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ “¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatanhue', coisëquë quëpaarinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. ⁵⁹ Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran,” ténin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

13

Co noyahuë' yonquipisopita naniantacaso' ya'huërinso'

¹ Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: “Caririaro'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinhue', Piratori sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi,” itiipi.

² “A'napita caririaro'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁵ Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: ‘Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,’ ¿topiramahuë' ti? Co naporinhue', tënahue' caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama',” itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “A'na quëmapi iminënquë iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷ Ina quëran in-priatonën itërin: ‘Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?’ itopirinhue', ⁸ ‘Ama siniro ipora a'nëquësuhuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahuë. Apono acotarahue' noya nitacaso marë'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhue', sha'huitoco a'nëchinquën, itërin in-priatonëni,” ténin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰ Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹ Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹² Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapahuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

¹³ Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” ténin. ¹⁴ Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhue', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

¹⁵ Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintënguëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quë-parahuatoma', o'shitërama'. ¹⁶ Iso sanapiso nipirinhüë' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhüë', ipora huarë' nicha'ërahuë'. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin tënhuë'. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

¹⁷ Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhüë', pa'yatopi: “¿Ma noyacha Quisoso nanitapani paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënënto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. ¹⁹ Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosë imapirinhüë', a'na tahuëri hua'huayátërahuë' imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰ Ina quëran itantarín: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹ Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” tënin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²² Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarín. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. ²³ A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon: —¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caraíchín nimara ti? itërin.

²⁴ —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinhüë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihüë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhüë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuë'. ²⁵ A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “I'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantarinhüë'. “Co nohuitëranquëmahüë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahüë',” itarinquëma'. ²⁶ “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. ²⁷ “Co' mini nohuitëranquëmahüë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahüë'. Paco huachi,” itahuatënguëma', a'paarinquëma'. ²⁸ Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquënin parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapí, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhüë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. ²⁹ Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëréso pochín nóya ya'huërapí. ³⁰ A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso nipirinhüë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'

(Mateo 23.37-39)

³¹ Naporo' a'naquënin parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aquë'. Irotisë yatëparinquënin, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë'. Na'a

cania'piro'sa' anoyatarahué. Cara tahuérchin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonqué' nitochin. ³³Inaso napotopirahué', ipora tahuéri chachin pipito tashira aquétéran Quirosarinqué nincana'huaso' ya'huérin. Iráca quéran huaré' na'a piyapi'sa' inaqué pénétopirinahué', tēpapi. Inaqué canta', tēpainacoso ya'huérin, tēnin.

³⁴Ina quéran itantarín: “¡Ya'ipi Quirosarinqué ya'huéramasopita yonquiatēnquēma', chiniquén sētērahué! Na'a pēnēntona'piro'sa' Yosé a'patērinquēma' pēnēinēnquēmaso maré'. A'papirinhué', tēparama'. A'naquén na'piqué tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipinquēma' nosoroatēnquēma', na'aro' yacatahuapiranquémahué', co ca tēranta' nohuantēramacohué'. Atari hua'huin to'cohuētērinso pochin yapa'poyapiranquémahué', co nohuantēramacohué'. ³⁵Napoaton Tata Yosé patarinquēma'. Co huachi catahuarinhinquémahué'. Co huachi quēnanaramacohué'. O'manta'huaso' tahuéri huaré' quēnantaramaco. Naporo': ‘¡Ma noyanquéncha quémaso paya! Siniro chachin a'paimarinquén,' itaramaco,” itērin Quisosori.

14

Chinoto tahuéri anoyatarinso'

¹A'na hua'ani Quisoso amatērin coshatapacaso maré'. Parisio quémapi inaso'. Amatohuachina, inaqué pa'nin. Chinoto tahuéri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaiso maré'. ²Naporo' a'na cania'pi Quisosoqué hué'nin, panca pomatērinso'. ³Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notērahuatón, Quisosori itērin:

—¿Noya chinoto tahuéri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tēnama' canpita? itērin.

⁴Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihué'. Co a'panitohuachinaraihué', cania'pi sé'huarahuatón, a'naroáchin anoyatērin. —Noya paqué huachi, itērin. ⁵Ina quéran piyapi'sa' pēnēantarín.

—¡Hui'nama' posoqué pa'itohuachina, chinoto tahuéri nipirinhué', a'naroáchin ocoirama! Mora tēranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahué' nica? itērin.

⁶Parisioro'saso nipirinhué' tapanatona', co nanitopihué' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuénsēpi. “Hua'an pirayan huénsēhuato, chiniquén nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaqué huénsēconpi. Ina ni'sahuatón, Quisosori itērin:

⁸—Natanco iyaro'sa' pi'pian pēnēinquēma'. Quémapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatērin coshatapacaiso maré'. Inaqué amatohuachinquén, ama hua'ano'sa pirayan huénséquésóhué'. Taponá' a'na quémapi chini chiniquén nanantērinso' hué'sarin. ⁹Huépachin, hua'an itarinquén: “Po'shaqué', iso quémapi huénsē'in. Paséqué tēranta' huénsēconqué',” itohuachinquén, tapanaran. ¹⁰Napoaton amatohuachinquén, co'inqué huénséqué'. Hua'an huépachin, noya nontarinquén. “Huéqué' iyasha, iséqué noya huénsēiqué',” itohuachinquén, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquén. ¹¹Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosé atapanarinquēma'. Nipirinhué', sano piyapi nipatama', Yosé noya noya acoarinquēma', itērin.

¹²Ina quéran pēi' hua'anēn pēnēnatón, itantarín:

—Ca'painēnquénso maré' piyapi amatohuatón, ama quémopinēnpita, amiconēnpita, inapitaráchin amatéquésóhué'. Ma'huano'sa' amatohuatón, inapitanta' amataantahuachinēnquén, i'huérētarinēnquén. ¹³Sa'ahuaros'a', apiaros'a', sonpacharos'a', somaraya nininosopita, inapitanta' nosoroatón, amatéqué'. ¹⁴Ina quéran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihué' amatanta'inēnquénso'. Co i'huérētopirinhinquénhué', Yosésó' i'huérētarinquén. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuéri ananpitaantahuachinquén, acanaarinquén huachi, itērin.

Yoséri amatērinso'pita

(Mateo 22.1-10)

¹⁵Inaqué coshatasoi', a'naso' natanahuatón, Quisoso itapon:

—Yosé chachin hua'anēntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itērin.

¹⁶Napotohuachina, pēnēnto nanan sha'huitērin.

—A'na quëmapiri na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirihuë', co huachi nohuantopihuë'. “Co'chi nanitëraihuë' paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahuë. Napoaton co nanitërahuë',” tënin a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahuë. Napoaton co ipora nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²⁰ “I'huara sa'arahuë. Napoaton co canta' nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inpriatoso ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuë',” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuaro'sa', apiaro'sa', somaraya nininsopita, sonpacharo'sa' inapita maconquë',” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuatón, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuinarin piyapi'sa' nanicaso',” tënin inpriatonën. ²³ “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë'. ²⁴ Ya'nan amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco',” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'
(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirihuë', tahuëretahuaton, itapon: ²⁶ “Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tamama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nata', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tëhuënnachin imaramacohuë'. ²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapirinënquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquënn parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënquëma'. Co ahuantohuatamahue', co tëhuënnachin imaramacohuë'. ²⁸ Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹ Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhuë'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tëhuaitonahuë'. ³⁰ Ni'co'. Panca yapëipirihuë', co nanitërinhuë' a'canacaso', ichtonahuë'. ³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirihuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahue'apon pa'sarinhuë': ‘Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. ³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'. ³³ Inapochachin pënenanquëma'. Sacai' imamancoso', ténahuë'. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatamaco, tëhuënnachin noya imasaramaco,” tënin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarin: “Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirihuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan t'ëyatëre'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahue', co Yosë nohuantarinquëmahue' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso'
(Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocaso-huë' nipirihuë', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë':
⁴ "A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chi-
 huëhuachina, yonipon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yon-
 isarin. Quënanahuë huarë' yonisárin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënahuatón, quë-
 mantarin. ⁶ Pëinënquë canquantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita,
 inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë chihuëpirinhuë', quënanahuë. Ina marë' nóya
 cancantahua', itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri
 noya ni'sarin. Nipirinhuë', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë'
 yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomatapi," itërin
 Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarin: "A'na sanapi shonca coriqui prata
 quëran nininso' ya'huëtopirinhuë', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpitahuaton, noyá
 huitëtërin. Quënanahuë huarë' yonisárin. ⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya
 ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë ayatopirahuë', quënanahuë. Ina
 marë' noya cancantahua', itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë'
 yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarinso'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarin: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhuë',
¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co
 patomatarancoi. Caso nipirinhuë' apira nohuantërahuë. Ipora tata quëtóchanco,
 topirahuë', itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri
 quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui
 canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin.
 Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi
 ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë
 pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë', itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin, itahuaton,
 pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶ Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin.
 Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhuë', co incari quëtërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran
 yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuë paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso
 nipirinhuë' tana yatëparinco ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: "Co noyahuë' tata ninahuë.
 Nonpintëranquën. Co Yosë natëtóhuë', oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co
 huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co,"
 ichi,' tënin yonquinëquë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton,
 ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ 'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën.
 Co Yosë natëtóhuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán
 pochin cancantancoso' ya'huërinhuë', itërin pa'pin. ²² Napotopirinhuë', pa'piniso' na'con
 nosororin. Piyapinënpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' ma-
 conahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta'
 matonquë' po'moin. ²³ Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tëpaco' ca'ahua'.
 Capa cancantatëhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuë chiminin pochin niponahuë', iporasó'
 ya'noantarin. Ayatë pochin nipirinhuë', iporasó' niantarahuë', itërin. Ina quëran pita
 nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhuë', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë
 ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi.
²⁶ Natanahuaton, piyapinën përarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itërin. ²⁷ 'Co'ta
 iya'hua huënantarin. Noya canquantarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua
 amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸ Ina natanahuaton, no'huitërin.
 No'huitaton, co yaya'coninhuë'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: 'Huëquë' conpa capa
 cancantahua', itopirinhuë'. ²⁹ 'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë.
 Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tëranta'
 quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaiso marë'. ³⁰ Iso hui'nanso

nipirinhue', aque paaton no'piarin. Monshihuanarin. Coriquinën quëtopiranhue', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹ Napotohuachina, pa'pini itërin: 'Nosororänquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhue'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarín. ³² Iya'huaso nipirinhue', nani huënantarin. Chimininso pochín nìponahue', ya'noantarin. Ayatëreso pochín nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancan-tacaso' ya'huërin, itërin pa'pini," ténin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihui-piso' ninshitërin. Inaso nipirinhue', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ² Ma'huaso' natantahuaton, amatërin. 'Quëmaso' nonpintaranco natantërahue'. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaränquën. Ya'ipi nihuirinacos' ninshitoco nitochi, itërin. ³ Inpriatonënsó' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahue' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuan-tërahue' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihui-pi. Iporaso' inapita catahuarahue'. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë', ténin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatëraso-hue', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natërapo shoncaichin ninshitantaquë', itërin. ⁷ Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë', ténin. 'Inta nipachin, Posa shoncaichin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso marëhuë'. ⁸ Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintaranco. Nipirinhue', "ma noyacha yonquiran paya," ténahuë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhue', imapiramacohue', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtóhuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohue'. A'napita pahuan-tohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahue', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahue', co chiniquën nanan quëtarinquëmahue'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëtarinquëmahue'. ¹¹ Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahue'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochín quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamitataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso' nipirinhue' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë', itërin Quisosori.

¹⁴ Parisoro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tēhuapi. ¹⁵ Tēhuapirinhue', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochín nipomarahue', co tēhuënachachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso

chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinënquëmahuë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinqüemahuë', itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: "Íraca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quíricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinahuë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë' ni'ton, ya'ipi naniarin," ténin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisoros pënëntarin: "Co sa'ama' t'ë'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' t'ë'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinqüema'. Insosona ina sanapi so'ini t'ë'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nicaton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhuë', co manta' quëtöpihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi. ²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴ Napoaton chiniquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta!' Pënquë parisitárahüë. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhuë'. ²⁵ 'Co'chi nanitërahüë paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtöpirinquënhüë', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhuë' nanpipon, parisitápirinhuë', iporaso' noya ya'huëarin huachi. ²⁶ Naporahuaaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërhüë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhuë', itantarin: 'A'natérápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápató, co no-huantërahüë' isëquë huëcacaiso', itërin. ²⁹ Napotohuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtöpi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitopi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhuë', chimininso' nanpíantahuaton, pënëncompachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquípíspípa naníantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topírahüë', ténin. ³¹ 'Co Yosë quíricanën natëhuachinahuë', chimininson'ta' nanpíantapirinhuë', co onporonta' natëapíhuë', itërin Apraani," ténin Quisoso.

17

Anishacancantopisopita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëntarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhuë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, ¡ma'huantacha nísarin paya! Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohüë', marëquë chimiitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'píquë a'sonconotahuatona', t'ë'yaitopi naporini, co aquëtë'

oshahuaintonhué'. A'naquënta' imasapirinacohué', co chinquën cancanchatërapihué'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantohuachina', Yosëri ana'intarin. ³Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënëco'. Naporinso maré' sëtouhachina, nanan anoyatoco'. ⁴A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotopirinquëmahué', canchisëro chachin: 'Co noyahué' ninahué ni'ton, sëtërahué,' itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhué', ténin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuacoi Siniro, Yosë noya natë'i, itopi.

⁶—Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in,” tënama' naporini, pa'itonhué'. “Yosë no'tëquën nontërinco,” topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

Yosë maré' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷Ina quëran itantarin: “Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahué' tí? ⁸Co naporinhué'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. ‘Cosharo' niqué'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huaré' piyapinënso' coshatërin. ⁹Piyapinën camairin ni'ton, natërin. ‘Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina maré' “Yosparinquën,” co itërinhué'. ¹⁰Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': ‘Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërhua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin,” itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

¹¹Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹²Inaquë paaton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', ¹³chinquën nontopi:

—¿Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihué'! itopi.

¹⁴Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paasoi' a'nanaya canio iniqui. Noyatopi. ¹⁵A'nara: “Nani noyatërahué,” ta'ton, ayantantarin. Iratapon pochin “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tosarín. ¹⁶Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin. Isonquirahuaton, “Yosparinquën, Siniro,” itërin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸—Shonca ya'pi anoyatopirahué', a'naíchin huënantahuaton, “Yosparinquën,” itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahué', Yosë yonquirin. A'napitaso' nipirinhué' co “Yosparinquën,” itërinacohué', ténin.

¹⁹Ina quëran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton, noyatomiatëran huachi, itërin.

Yosë hua'anëntarinso'

(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰Ina quëran Parisiuro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'hoarinhué'. ²¹“Isëquë ya'huarin,” co taponahué'. “Pasëquë ya'huarin,” co taponahué'. Yosë hua'anëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

²²Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarín:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahué. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapi'co ni'to, o'mantarahué. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahué', co naporo'

quënanaramacohuë'. ²³ A'naquën yanonpintarinënguëma'. "Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin," itarinënguëma' a'naquën. "Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai," itarinënguëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinënguëma', ama natëcosohuë'. Ama inapita imacosohuë'. ²⁴ A'nanaya o'mantarahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipirinhüë' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohuë'. No'huarinaco. ²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantarahuë. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhüë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinhüë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huatopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë.

³¹ "Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohuë'. A'naróachin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'.

³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naróachin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran naniarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, tëpápirinënguëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin huë'ësapirinhüë', a'nara' imarincó ni'ton, anquëñiri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,] tënin Quisoso.

³⁷ —¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ "Chiniquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin," ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: ² "A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhüë'. ³ Ina ninanoquë chachin a'na quëyeron ya'huëpirinhüë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta'incó. Ana'intëquë', itopirinhüë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴ Hua'qui' coisëri co natëpirinhüë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë. ⁵ Iso quëyeronso nipirinhüë' apinincó. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'intarahuë,' tënin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahüë' niponahuë', napoin quëran quëyeron catahuarin. ⁷ ¿Yosëso nipirinhüë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisito-huachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuarin. Co naniantarinhuë'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naróachin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinhüë'. "Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'," toconpi. Napopirinhüë', inapita pënëncaso

marë' Quisosori itërin: ¹⁰“Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: “Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: “Yosparinquën,” itëranquën. Co a'napita pochincohuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhue' co ina pochincohuë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahuë. Ya'ipi canarahuë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë,' itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso nipirinhue' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. “Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhue', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhue': ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma',” tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'.

—Ama napotocosohuë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶ Quisosorisso nipirinhue' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ¹⁷ Tëhuëchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatama'huë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, tënahue. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹—¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëichin noyaso'. ²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. “Ama sa'an tëhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tëpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë',” tënin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹—Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosë nohuanterin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuaton, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtaton, pa'nin. ²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'erë'poya? itopi.

²⁷—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantin-quëmaso'. Ya'ipi nanitaparín, itërin Quisosori.

²⁸—Ni'quë' Sinioro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoí, imasarinquën, itërin Pitrori.

²⁹—Tëhuëchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahue. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinso'
(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarin: "Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³²Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tëhuaarinaco, no'huairinaco, ipitarinaco. ³³Chiniquë huihuirahuatonaco, tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanpiantarahuë," itërin.

³⁴Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporinso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'
(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: "¿Inta' huë'sarin?" topachina, ³⁷"Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin," itopi. ³⁸Ina natanahuaton, chiniquë nontërin:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquë. Yosë a'paimarinquë ni'ton, nosoroco canta', itërin.

³⁹A'naquë quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. "Ta'tëquë," itopirinahuë', aquëtë chachin chiniquë nontërin.

—Nosoroco Sinioro. Quëmaso' Tapico' shinquë. Onpopionta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰Quisosos' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaíso'. Quëshihuachinara:

⁴¹—¿Ma'ta' iyasha onpochinquë? itërin.

—Anoyarayato Sinioro canta' ni'chi, itërin.

⁴²—Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquë, itërin.

⁴³Itohuachina, a'naróchin noya ni'tërin. "¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërinco paya!" ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatona', "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërin paya," topi.

19

Saquio anoyacancantërinso'

¹Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ²Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiniquë nanantërin. ³Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta': "Canta' Quisoso nohuichi," ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. ⁴Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuatón, naraquë nanpëconin. "Isëquëchin Quisoso huë'sarin," ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. ⁵Quisosos' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquio, manóton nohuaraqüë'. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquë, itërin.

⁶Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yataton, "Noya Maistro. Huëquë' ni'quico," itërin. Ina quëran pëinënquë quëparin. ⁷Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. "¿Onpoatonta' oshahuan pëinënquë yacahuatonin?" nitopi. ⁸Saquioso nipirinhuë' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Sinioro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuaro'sa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marë'ichin nipirinhuë', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquë. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquë ni'ton, nicha'ërinquë. ¹⁰Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinqué ya'caritèrapi. "Ipora tahuèri'sa' Yosé hua'anéntarinpoa huachi," topi. Napoaton Quisosori a'na pënènto nanan sha'huitèrin:

¹² "A'na quémapi aqué pa'sarin hua'an ya'conacaso maré'. Yapa'pachina, piyap-inènpita nontèrin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiniquéen nanan quètarinco naro'pa' hua'anénta'huaso maré'. Oshaquèran chiniquéen nanan quètohuachinco, huènantarahué,' toshatuaton, ¹³ shonca inpriatonèn amatèrin. Hué'pachinara, a'naya a'naya coriqui quètèrin. Napopináchin quètèra'piarin. 'Iporaso' aqué pa'sarahué. Iso coriqui quèch-inquéma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso maré,' itèrin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapinènpitaso nipirinhué' co nohuantopihué'. No'huipi. Napoaton comisionènpita a'papi copirno sha'huitacaiso maré'. 'Ina quémapi co nohuantèraihué' hua'anèntiinciso'. Ama acouésosuhé,' itoonpi.

¹⁵ Copirnosos nipirinhué' co comisionènpita natètonhué', chiniquéen nanan quètèrin. Napotohuachina, ya'huèrinqué huèntarin. Canquiraatuaton, inpriatonènpita amataantarin. Hué'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itèra'piarin. ¹⁶ A'naso' hué'sahuaton, itèrin: 'Ina nápo' coriqui sinioro quètèranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquètè canarahué, itèrin. ¹⁷ Ma noya sacatèran. Natèranco ni'quèhuaré', hua'an aco'inquèn. Shonca ninanoro'sa' hua'anéntaran,' itèrin. ¹⁸ Ina quèran a'na inpriatonèn hué'pachina, itèrin: 'Ina nápo' coriqui, sinioro, quètèranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natèraporo' aquètè canarahué,' itèrin. ¹⁹ 'Natèranco ni'quèhuaré', quémanta' hua'an aco'inquèn. A'natèrápo ninanoro'sa' hua'anéntaran,' itèrin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhué' hué'sahuaton, itèrin: 'Quémaso' sinioro, co nosororancoihué' ni'ton, tè'huatèranquèn. Co sacataponahué', canaran. Co sha'topiranhué', nitèrinso' manan. Canahuato, topinan osèrètarinco, ta'to, co sacatèrahué'. Ina nápo' coriqui quètèrancoso' panioqué so'pinahuato, taparahué. Ma'tana ya'huarin,' toconin. ²² 'Quémaso' co noyanquènhué', chioran. Co pi'pisha tèranta' natèrancohué'. Quémaora nanamèn quèran napotaranquèn. Co sacataponahué', canaran, ¿itèranco ti? ²³ ¿Onpotaonta' nipachin co bancoqué acoranhué'? Inaqué acoran naporini, pi'pian tèranta' canaitohué,' itèrin. ²⁴ Ina quèran piyapinènpita sha'huitèrin. 'Iso quémapi topinan quèran coriqui quètèrahué. Coriqui osèrètuatuaton, paso' quémapi quètèqué', na'con na'con canarinsó,' itèrin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayátèrahué coriqui ya'huètèrin. ¿Naquèranchin quètanta'i ti?' itèrin piyapinèni. ²⁶ 'Ina mini quètèqué'. Noya natèrinco ni'ton, na'con ya'huètèrin. Na'con na'con quètantarahué'. A'naso' nipirinhué' co natèrincohué' ni'quèhuaré', pi'pian ya'huètèrinso' tèranta' osèrètarahué. ²⁷ Co nohuantèrinacosopitaso nipirinhué' maconco'. Iséqué chachin tēpaco,' tēnin," itèrin Quisosori.

Quirosarinqué canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina toshatuaton, paantarin. Quirosarinqué ya'caritèriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oripósè panènqué canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huèrin. A'naso' Pitipaqi itopi. A'nanta' Pitania itopiso. Inaqué canconahuaton, cato' ca'tano'sanèn sha'huitèrin.

³⁰ —Paso' ninanoqué paco'. Pèi' ya'natirinqué canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinnan quènanconarama'. Co incari tèranta' huènsèchátèrarinhué'. I'quiritahuatoma', quèshico. ³¹ "¿Onpotaomata' i'quiritarama'?" itohuachinquéma', "Sinioro nohuantèrin," itoco', itèrin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinnan quènanconpi. Quisosori sha'huitèrinso chachin quènanconpi. ³³ I'quiritaquéya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itèrin hua'anèni.

³⁴ —Siniorori nohuantèrin, itohuachina:

—Inta nipachin, quèpaqué', itèrin.

³⁵ Napotohuachina quèpatopi. Mora aipi a'mopiso' huètohuachinara, ina aipi Quisosos huènsèrahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quèchitahuatona', a'mopiso' iraqué huètopi. Chiniquéen hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaqué Quisosos pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oripósè panèn quèran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquéen nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naróachin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiníquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maistro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰—Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiníquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtatón, na'nërin. ⁴²“Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatana-macohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhue' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhue' cancantërama'. ⁴³Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënëinquëma', tancapitarinëinquëma'. Ya'ipi parti quëran ahuearinëinquëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtopi ya'conacaso marë'. ⁴⁴Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhue'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶—Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' non-tiinacaso marë’,” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhue', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapirinhue'. ⁴⁸Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihue' macacaiso'.

20

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarín. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

²—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso? Sha'huitocoi, itopi.

³—Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ⁴¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënana' canpita yonquiatoma'? Sha'huitocoi carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua: ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë’?” itarinpoa'. ⁶Nipirinhue': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiníquën no'huirarinënpoa'. Na'piquë të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’,’ topi ya'ipiya,” nitopi. ⁷Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihue'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtëtomara? Co nitotëraihue’,” toconpi.

⁸—Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarín: “A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiqihuachina, inpriatoro'sa'

acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin.¹⁰ Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahüëpi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë'. Inanta' chiniquën no'huitona', ahüëantapi. Ahüëatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhuë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papihuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papihuë'. ¹⁴ Inpriatonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran të'yatahuatona', tëpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶ A'naroáchin huëntarahuatón, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënhuë,' itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsohuë'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuaton, itantarín:

—Napotiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshita-ton, tapon:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopi-huë'. 'Napoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë',

hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹⁸ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharianin,” itërin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: “Chinotatonpoa', pënënarinpoa',” ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' të'huatatona', co mapihuë'.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰ Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': “Nonpintatoma', Quisoso-quë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë',” itopi. ²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintantoncoi, co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ²² Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososos' nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napo-huachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopihuë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nãpïantãrãpïso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Sãtosïoro'sa' itopïso'. Inãpitaso' nisha a'chĩnpi. "Piyãpĩpoa' chĩnĩpatëhua', co onporonta' nãpĩantãrihuahuë'," toconpi. Inãpĩtãntã' Quisoso yanonpĩntãtonã', huëcãpaĩpi.

²⁸—Irãca Maistro Moissëse pënëninpoa': "Quëmãpi sa'ãponahuë co hui'nin ya'huëyãtãrasohuë' sa'in ayanãnpĩhuachĩn, ina iini chachĩn imoroën maãntãcaso' ya'huërin. Hui'nãhuanpachĩn, iinco' apoin inari ya'huëretãcaso marë'. Ina quëran mashotohuachĩn, ma'shanën, no'panën, inãpita masarin," tënĩn Moissëse nĩnshĩtatõn.

²⁹Cãchĩsë iyaro'sa' ya'huërin. Pãnĩnãnsõ' sa'ãpirĩnhuë'. Co hui'nin ya'huëyãtãrasohuë', sa'in ayanãnpĩrin. ³⁰Ina iini chachĩn imoroën maãntãrin. Moissëse tënĩnso chachĩn manĩn. Inãntã' co hui'nin ya'huëyãtãrasohuë', chĩmĩantãrin. ³¹A'na iiontã' inãpõantãrin. Cãchĩsë iĩnpĩta chachĩn inãpõãntãpi. Co a'naya tãrãntã' hui'nin ya'huëyãtãrasohuë', ya'ĩpi taquĩpi. ³²Ina quëran sanãpĩntã' chĩmĩnĩn huachĩ. ³³Cãchĩsë iĩnpĩtãri chachĩn mãpĩrinãhuë', nãpĩãntãcaso' tahuëri nãnĩhuachĩn, ¿ĩnquën chachĩnchã sa'in nĩnë'põya? itõpi.

³⁴—Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquĩramãhuë'. Isoro'paquë piyãpi'sa' sa'ãpi, so'yãpi, inãpõpi. Ina quëran chĩmĩnpi. ³⁵A'naquën Yosëri noya nĩ'nĩnsõpĩta inãpaquë pãntãrãpi. Nãpĩãntãhuachĩnã', co huachĩ sa'ãponãhuë'. Sanãpi'sãntã' co so'yãponãhuë'. ³⁶Co huachĩ chĩmĩnãponãhuë'. Anquëniro'sã pochĩn nisãpi. Nãpĩãntãrãpi nĩ'tõn, Yosë hui'nĩnpĩta chachĩn nisãpi. ³⁷Chĩmĩnpiõpĩta tãhuëñchachĩn nãpĩãntãrãpi. Ina a'chĩnchĩnquëmã'. Moissëse chachĩn nĩnshĩtãrinso'. Nãrã'huaya orõtãrinso' nĩcãso', Yosëri nõtãrin: "Caso' Yosëco. Aprããn chĩnotãrinco. Isãco, Cãcõpo, inãpĩtãntã' chĩnotãrinãco," tënĩn Yosë. ³⁸Nãpĩrãhuãõpĩtãrãchĩn Yosë chĩnotãrãhua'. Nãpõãton inãpĩtãntã' nãnĩ chĩmĩnpiãrĩnãhuë', nãnpĩãtããntãpi, itãrin Quisõsõri.

³⁹Cotio maistro'sã' nãtãnãhuãtonã', pã'yãnpi.

—¡Mã noyãchã, Maistro, yonquĩrãn pãyã! tënĩn a'na'.

⁴⁰Ina quëran tã'huãtãtonã', co huachĩ nohuãntõpĩhuë' nãtããntãcãisõ'.

Yosëri a'pãimãrĩnso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹Ina quëran Quisõsõri itãntãpon:

—Irãca Yosë quĩricãnëñquë shã'huĩtãrinpoã'. "A'na tahuëri a'na quëmãpi acoãrãhuë' piyãpi'sã' nĩchã'ëcaso marë'. Inãso' Crĩsto," tënĩn irãca. Cotio maistro'sãso' a'chĩnpãchĩnãrã: "Crĩstõso' Tãpico' shĩĩn," topi. Nãpõpĩrĩnãhuë', ⁴²irãca Ispĩrĩto Sãntõ nohuãntõn, Tãpĩri chachĩn Crĩsto nĩnõrĩn. Sãrmoquë nĩnshĩtatõn, nãpõrĩn: Yosëri Sĩnĩorõnëhuë' shã'huĩtãrin: "Inchĩnãnëhuë' quëran huënsëquë'

⁴³ĩnĩmĩcõnënpĩta carĩ mĩnsëchĩnquën," itãrin Yosëri, tënĩn Tãpi.

⁴⁴Shĩã'huãĩn nĩponãhuë', Crĩsto yonquĩãton, "Sĩnĩorõnëhuë'," tënĩn Tãpi. Piyãpi chachĩn nĩpĩrĩnhuë', Tãpĩri chĩnotãrin. ¿Onpõãtõntã' nãpõrĩn? itãrin Quisõsõri.

Cotio maistro'sã' yanõnpĩpĩso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵Yã'ĩpi piyãpi'sã' nãtãntãpaquë, cã'tãno'sãnënpĩta pënënatõn, itãpon: ⁴⁶"Nĩ'conã cotio maistro'sã' nõnpĩntõchĩnëñquëmã'. 'Nõyã noyãcõi,' tã'tõnã', nãpõrõpi a'mõpi piyãpi'sãri nĩcãcãisõ marë'. Cãchĩquë pã'pãchĩnãrã, nã'ã piyãpi'sãri nõntõpi. 'Huë'cãmã maistro,' itõhuachĩnãrã, pã'yãtopi. Nĩyõntõnpĩso pëĩquë yã'conãhuãtonã', huã'ãno'sãpĩtãrã' yãhuëñsëconpi. Pĩtã nĩpãchĩnãrã, huãncãnãchĩn yãhuëñsëconpi. ⁴⁷Nõyã nõnãpõnãrãĩhuë', a'nayã a'nayã quëyõronõ'sã' nõnpĩntãtonã', mã'shãnënpĩtã mãtopi. ãmã nõnĩnãcãisõ mãrëhuë' huã'quĩ' Yosë nõntõpĩrĩnãhuë', co cãncãnëna quëran nãtëpĩhuë'. Inã mãrë'ãquëãquëtë' Yosëri ãnã'ĩntãrĩn," itãrin.

21

Quëyõron Yosë marë' corĩquĩ acõrĩnso'

(Marcos 12.41-44)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuatón, na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyeron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëy-oronso nipirinhue' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchín po'mopi. Iso sanapiso nipirinhue', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, ténahuë, ténin Quisosó.

Yosë pëinën ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachín na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchín Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachín ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhue', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuachín, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënguëma'. A'naquën huëcatona': 'Caso' Cristoco. Yosë chachín a'pairinco,' tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. 'Cano' tahuëri naniriarín, nitotërai,' tosapi. Ama inapita imacosohue'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohue'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirno'sa' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiníquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachín, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹² Co'huara ma'sha onpyatërasohue', co noya piyapi'sahuë' masarinënguëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënguëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinënguëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënguëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënguëma'. ¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi. ¹⁴ Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohue'. ¹⁵ Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'. ¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënguëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënguëma'. A'naquëma' tëpararinënguëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huirarinënguëma'. ¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹ Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sonto'aro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinsó' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. ²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchín pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohue'. ²² Ina tahuëri'sa' nanihuachín, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiri-canënguë ninorinsó chachín naporo huare' Yosëri chiníquën ana'intarin. ²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sonto'aro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha

piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri
(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarin. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶Inápaquë ya'huërin sopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiatona', t'ë'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon. ²⁷Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahüë. Chiniquën nanantato, o'mantararahüë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁸Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin Quisosori.

²⁹Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. ³⁰Nara ta'amënuquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³²No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi. ³³Isoro'pa' ta'huantararin. Pi'iro'tënta' ta'huantararin. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantararinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë', ³⁵huënsón a'naroáchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahüë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco. ³⁶Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinicancainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'ntarahüë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporo' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco," tënin Quisoso.

³⁷Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënuquë huë'ëcaso marë' pa'nin. ³⁸Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ²Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tëpacaiso'. Piyapi'sa' t'ë'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶—Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹—¿Intohuata' paatoi tapaii? itopi.

¹⁰—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'concompachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa coshara' capaca'huaiso'?” tënin Maistro,” itonco'. ¹²Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë coshara' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshara' acopi capacaiso marë'.

¹⁴Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵—Apira Pascoa coshara' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitaro'co ina capa'huaso'. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa coshara' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya naya ya'huarigua', itërin.

¹⁷Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹Ina quëran coshara' masahuaton, “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotomaco, ca'co', itërin.

²⁰Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huëninëhuë pochin iso'. Huëninëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huëninëhuë quëran nicha'ësaranquëma'. ²¹Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²²Yosë quëran quëmapiço niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquë parisitapon. Yosëri ana'ntarin, tënin Quisoso.

²³“¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquë nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpocha' chini chiniquë nanantëre'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquë nanan nohuantopi. ²⁵Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiniquë nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco, toconpi a'naya a'naya. ²⁶Canpitaso nipirinhue' ama ina pochin yonquicosohuë'. Insosona chiniquë nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhue' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquë nanantopihuë'. Caso nipirinhue' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahuë.

²⁸Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinaohuë', co a'poramacohuë'. ²⁹Ina marë' Yosë'pa' canarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntërahuë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. ³⁰Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërehuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi isairio'sa' hua'anënta'huaso', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquë cancantacaso marë'.

—Tëhuëchachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tēni'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipachin tēniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquë sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. ³²Caso nipirinhue' iyasha, nani Yosë nontërahuë ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

³³—Sinioro, co caso' a'poaranquénhué'. Tashinan pëiqué po'mohuachinénquén, canta' ya'co'in. Yatépaperinacohuénta', co tē'huatarahué', ténin Pitro.

³⁴—No'téquén iyasha itaranquén. Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohué', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahué',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinsó'

³⁵Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Íraca a'chinacamaso maré' a'paranquéma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapaté', co inapita tëranta' quëparamahué'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërin-quémahué' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihué'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶—Iporaso nipirinhué' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohué'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquéma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquémahué', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷Íraca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'saré' acorapi,” ténin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, ténin.

³⁸—Ni'qué' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹Ina quëran pipirahuaton, Riposë panënué pa'nin. Nani tashi' inaqué pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰Inaqué canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquémaso marëhué', itërin.

⁴¹Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴²“Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohué'. Main o'erëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahué', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, ténahué. No'téquén yanatëranquén,” itërin.

[⁴³Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. ⁴⁴Ina quëran pa'pi sëtaton, chiniquén Yosë nontaantarín. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirinhué'. Hué'ésápi quënanconin. Sëtatona', hué'ésápirinahué'.

⁴⁶—¿Onpoatomata' iyaro'sa' hué'ésárama'? Huënsëtoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquémaso marëhué', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canquipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahué', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

⁴⁸—Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahué', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

⁴⁹Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Sinioro ahuëchi? itopirinahué'.

⁵⁰Co'huara a'panichatërasohué', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchanin huëratën nishitëtërin.

⁵¹—Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohué', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuatón, a'naroáchin anoyatërin. ⁵²Naporahuaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamacó. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamacó ti? ⁵³Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiqué pa'nahué. Nicapomacohué', co manamacohué'. Napoaponahué', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquéma' co noyahué' nicacaso maré', itërin.

Pitrori nonpinapirinso'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' pëinënquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiari. ⁵⁵ I'iratëquë huarë' imaquirahuaton, pairaanaquë ya'conin. Inaquë ponisario'sa' nani a'pëtöpi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaton, inanta' napëntarin. ⁵⁶ Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

⁵⁷ —¡Co imoya caso' ina nohuitërahuë'! itërin Pitrori.

⁵⁸ Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantarin.

⁵⁹ A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënahuë, tënin.

⁶⁰ —¡Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantarin.

Nonaso', atari përarin. ⁶¹ Naporo chachin Quisosori tahuëretahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinso' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶² aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiniquën sëtatón, na'nërin.

Quisoso tëhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisario'sari Quisoso tëhuapi. Tëhuarahuatona', ahuëpi. ⁶⁴ Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tëhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontónpi. Nani niyontónpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatënquëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tëranta' natanpatënquëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhüë', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquën nanantarahuë, itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” toshuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarincó hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³ —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴ Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tënahuë. Co manta' onporinhüë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhüë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷“Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸Inaquë cancompachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹²Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporo quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴—Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë', canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapiramahuë', co manta' onporinhuë', ténahuë'. ¹⁵Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸Piyapi'sariso nipirinhuë' chiniquën nontopi.

—jQuisosos' tëpaquë! jParapasë ocoitoco! itopi.

¹⁹Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tëpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹Naquëranchin chiniquën nontantapi.

—jCorosëquë patanantëquë' chimi'in! jInaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²²—¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³“jCorosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. ²⁵Parapasëso' tëpatona'pi nipirinhuë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhuë' co ocoirinhuë'. Tëpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

²⁷Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

²⁸Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohuë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tëhuënchinso', sëtoco'. ²⁹Naporo' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con

parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sètapi. Co hua'huanpihué' naporini, noya noya niitonahué'. ³⁰ Piyapi'sa' chiníquén parisitapi ni'ton, "Motopi quèran na'piro'sa' notarintahuatona' imotèrinpoa' naporini, noya niitonhué'," tosapi. ³¹ Ni'co'. "Nanpimé' co huëyarinhué', yanimëso nipirinhué' a'naroáchin huëyarín," topi. Caso' nanpimé pochín nipirahué', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimé pochín ninama' ni'ton, chini chiníquén aparisitarinénquëma' ténahué, itèrin Quisosori.

³² Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tēpacaiso maré'. ³³ Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, "Nansé Moto'," itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahuënan quèran, a'na inchinan quèran. Quisososo' ahuancanapipi. [³⁴ Patanantopirinhué', Yosë nontèrin.

—Tëparinacoso maré' Tata, ama ana'intëquësohué'. Co nohuitatonacohué', napotari-naco, itèrin.]

Ina quèran sontaro'sa capini ninontopi. "Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinsó' maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵ Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ëponahué', inaora cha'ëcasoso' co nanitèrinhué'. Inaso' Cristo, Yosëri chachín huayoninsó' nipachín, inaora cha'ë'in, nitopi tēhuatona'.

³⁶ Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininsó' ihuëtopi.

—O'oquë' Maistro. ³⁷ Quëmaso' cotioro'sa' copirnoquë nipatan, corosë quèran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸ Onporinsó marësona tēparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachín motën pëtëcha achin-pitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirín.

—Quëmaso' Cristonquë nipatan, corosë quèran nohuararahuatón, cha'ëquë'. Ina quèran quiyanta' nicha'ëcoi, itèrin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhué' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tēranta' Yosë tē'huatëranhué' ti? Tëpararinën quëmanta'.

⁴¹ Canposo' co noyahué' niné'. Napoaton no'tëquë coisë ana'intarínpo'. Iso quëmapi so nipirinhué' nóya. Co manta' onporinhué', itèrin.

⁴² Ina quèran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatón, yonquico Sinioro canta', itèrin.

⁴³ —Tëhuënychachín iyasha ipora tahuëri chachín carë'quë Yosë'pa' ya'huëcontaran, itèrin.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarín. I'huaraya huaré' yono tashi pochín ninín. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhué'. Naporó' Yosë chinotopiso pëi' tanontën në'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiníquë nonín.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuatón, chiminín. ⁴⁷ Capitansó' ina ni'sahuatón, Yosë chinotërin:

—Tëhuënychachín iso quëmapi co manta' onporinhué', tënín.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsó' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiníquë sëtatona', yanquëëpi. ⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhué', aquë quèran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quèran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cosi itopi. Cotio hua'an niponahué', noya quëmapi. Yosë no'tëquë chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinsó' isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachina, "Ama tēpacosohué'," itopirinhué', co yanatëpihué'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nín. "Quisoso nonën quëtoco quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpaquë'," itèrin. ⁵³ Ina natanahuatón, pa'nín. Corosë quèran nonën anohuararahuatona', morinquë

so'quëetopi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhuë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininso' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisése sha'huirinsó chachin chinotopi.

24

Quisoso nãpïantarínso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

¹Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininso' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. ²Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. ⁴“¿Onporincha nicaya?” ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'píri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huë-naráchin huënaráchin ya'nopi. ⁵Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatona', monshoapirinahuë', catoya'píri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nãpïantarín. Caririaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? ⁷“Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarínaco. Tëpapirinacohuë', cara tahuëri quëran nãpïantarahuë', itërinquëma', itopi.

⁸Itohuachina, yonquiipi. ⁹Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. “Quisoso nonën capa. 'Nãpïantarín,' itërinacoi,” itoonpi. ¹⁰Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiaco a'shin nininso', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. ¹¹“Inahuara yonquínëna quëran napoapi,” toconpi.

¹²Pitroso nipirinhuë', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuatón, nëhuë-conpirinhuë'. Morin so'pimpisoráchin quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?” ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

Catoya'pi iratapona pochín quënanpiso'

(Marcos 16.12-13)

¹³Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', nianonënuquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochín aquërinso'. ¹⁴Papona pochín ninontapi.

“Quisoso tãpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nãpïantarín,’ tënin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi. ¹⁵Ninontasoi', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhuë', ¹⁶Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷—¿Ma'ta' papoma pochín ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochín ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸—Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinahuë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhuë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹—¿Ma'ta' onpopiso' itaantarín Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tãpapi. Noya quëmapí nipurinhuë', tãpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinahuë'. ²⁰Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tãpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin. Nani chiminín. ²¹Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihuë'. Nani chiminín. Nani cara tahuëritërin. ²²Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quíya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinahuë', ²³co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona',

sha'huitiirinacoi. “Anquëniro'sa' quënanai. ‘Quisoso nani nanopiantarin,’ itërinacoi,” topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinahuë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporu huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënuë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisësë'ton ninoton, Yosë quiricanënuë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhuë':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quyataquë huë'ëquiquë', itopi. “Noyahua',” tosahuaton, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. “Yosparinquën,” Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin. ³¹ Pan së'panaso chachin Yosë nohuaton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanë'n a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëchachin Sinioro nanopiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': “Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai,” itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cantotoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan,” ta'tona', pa'pi tē'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? ³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicasoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰ Ina tosahuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹ Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyätërapihuë'. “¿Tëhuëchachin nanopiantarin ti?” topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² “Ya'huarin,” tosahuatona', sami chinpi së'panpiso' quëtopi. ⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nancasoi' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintantarin. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

⁴⁶ —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarin,” tënin. ⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahue' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitarinquëma',” itoco'. Quirosarinquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coacantiinquëmaso marë'. Quiricanë quëran tahaüë sha'huëtërinquëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coacantohuachinquëma', naporu huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coacantohuachinquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

*Inápaquë panantarinso'**(Marcos 16.19-20)*

⁵⁰Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. "Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë'," itërin. ⁵¹Nonin quëran chachin inápaquë panantarin. ⁵²Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarinquë ayamantapi. ⁵³Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. "Ma noyacha Yosëso paya," tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitérinpoa' Quisocristo nohuitatēhua' nanpimiatacaso maré'

Iráca Quisocristo Yosé'pa' ya'huérinso'

¹ Iráca quéran huaré' Yosé noninso' ya'huérin, Quisocristo itērēhuaso'. Tata Yoséré' ya'huérin. Yosé pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huéyátērasohué', Yosé'pa' ya'huérin. ³ Naporó' Yosé yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tēranta' inaora ya'huérinhué'. Co acorinhué' naporini, co manta' ya'hué'itonhué'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyap-ipoanta' a'pintatē pochin a'chintērinpoa' ina nohuitatēhua' nanpimiatacaso maré'. ⁵ Tashinantērinso' a'pintoahuatēra, a'naroáchin tahuēri pochin ninin. Co tashiri tacopitērinhué'. Inapochachin Quisocristo a'pintērinpoa'. Co noyahué' nininsopitari yamin-sépirinahué', co nanitapapihué'.

⁶ A'na quémapi ya'huérin, Coansha itopiso'. Yoséri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso maré'. Ya'ipi piyapi'sari natēcaiso maré' sha'huirín. ⁸ Coanshaso' co a'pintērinpoahué'. Yoséri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso maré'. ⁹ Sha'huitērinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquē o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'téquēn anitotērinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquē o'marin. Iráca Tata Yosé nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhué', co piyapi'sari nohuitopihué'. ¹¹ No'panēnquē chachin o'mapirinhué', co piyapinēpitari nohuantopihué'. Nipirinhué', ¹² Quisocristo cancanēn mapatēhua', hui'nin pochin Yosé ni'ninpoa'. Natērēhuasopitarachin huēntonēnquē aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quéran nasitērhúaso nipirēhuahué', co ina quéran Yosé huēntonēnquē ya'conēhuahué'. Co piyapi nanitērinhué' aya'co'inpóaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conēhuahué'. Yosé'fchin aya'coninpoa'. Ina quéran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquē nasitimarin. Yosé niponahué', piyapi chachin nasitērin. Canpoarē chachin ya'huérin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tēnai. Yosé pochachin ninin. Ina'fchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'téquēn non-tērinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitērin: "I'hua chachin sha'huitēranquēma". "Ca piqúeran a'na quémapi hué'sarin. Co'huara ca nasichátērapo-hué', inaso' Yosé'pa' ya'huérin. Napoaton ca quéran chini chiníquēn nanantērin inaso', itēranquēma'. Nani o'marin huachi," itērin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirēhuahué', ina imapatēhua', nani tahuēri catahuarinpoa'. ¹⁷ Iráca Yosé nohuanton, Moisésē pēnētērin nani ma'sha natēcaso'. Pēnētōpirinhué', co ya'ipiya anitotērinpoahué'. Quisocristosō nipirinhué' nosororinpoa'. No'téquēn nonaton, ya'ipi nanamēn anitotērinpoa'. ¹⁸ Co inquēnpoa tēranta' Yosé quēnanēhuahué'. Hui'niniso nipirinhué' noyá nohuitērin. Yosé pochachin ni'ton, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosé anohuitērinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinso'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Coansha pēnētápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso maré'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quéran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquēnta' quémaso'?" itoonpi.

²⁰ —Caso co Cristocohué'. A'naquēn napotōpirinacohué', co caso' inacohué', itērin Coanshari.

²¹ —Quémaso' Iniasēnquēn, iráca ayaponahué', ¿ya'noantamaranquēn ti? itopi.

—Co caso' inacohué', tēnin.

—¿Quémaso' pēnētōna'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohué', tēnin.

²² —¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marëta' pënëntaran? itaantapi.

²³ —Yosë nohuanon, pënëntarahuë. Iráca Isaiasë ninotonco, naporin: “A'na quëmapi inotëroquë pënëntanon, tapon: ‘Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otëëquë' Sinioro o'main,' ténin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënëntarahuë. ‘Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahuë,” itërin Coanshari.

²⁴ Ina quëran Parisioro'sari itantapi:

²⁵ —Co quëmaso' Cristonquënhuë'. Co Iniasënquënhuë'. Co pënëntona'pi ninaraison-quënhuë' ni'quëhuarë', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtërinquën aporintamaso'? itërin.

²⁶ —I'quë mini aporintarahuë. Nipirinhüë', iporaso' a'na quëmapi ya'huërin, co nohuitëramasohüë'. ²⁷ Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co ina pochin chiniquën nanantërahüë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nani-tarahuë'. Ca piquëran ina pënëntapon, itërin.

²⁸ Naporo' Cortanii' aquëtëran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquë. Inaquë paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitërinso'

²⁹ Tahuëririnquë inaquë Quisoso huë'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itërin: “Paso' quëmapi ni'co'. Yosëri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminapon. ³⁰ I'hua chachin sha'huitëranquëma'. ‘Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohüë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin. ³¹ Co carinta' nohuitopirahuë', nani nohuitërahüë. Yosë a'parinco ya'ipi piyapinënpiata anohuita'huaso marë'. Ina marë' pënënto, i'quë aporintarahüë.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohüë', Yosë sha'huitërinco. ‘A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, a'na quëmapi motoanshiranënuquë chachin huaniti-marin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapi no nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranënuquë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, ténahuë,” itërin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuëririnquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantarin. Quënaantarahuatón, catocoi imaraiso' itaponcoi:

—Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuato, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuëretahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹ —Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuato, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuato, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuatón, itërin:

—Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Caririaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisësë, pënën-tona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasar-itoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶—Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸—¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹—Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, tënahuë, itërin.

⁵⁰—¿Ninoto quënananquënso maréáchin natëranco ti? saca sacai nininsopita ni'saran, itërin.

⁵¹Ina quëran itaantarín:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'té' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporasos' Yosë quëran quëmapi nito, o'marahuë Yosë anohuita'huanquëmaso maré'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2

Canaquë Yosë pochin nininso'

¹Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nizarin sa'acaso maré'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin. ²Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoí. ³Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴—¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuitiinacoso', itërin Quisosori.

⁵Napotopirinhuë', inpiatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanquëáchin catapini rata pochin ya'conin. Moisësë pënëntërinso' natëtona' oshanëna iniquicaiso maré' acopiso'. ⁷Ina quëran inpiatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotëntquë huaré' i'sha amëntaitopi.

⁸—Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarín Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitooipi. ⁹Orinan quëran mapirinahuë', pita hua'anso' co nitotërinhuë'. Inpiatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinahuë', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin. ¹⁰Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhuë' ipora huaré' noya noya huino o'shitërancoí, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhuë', naporin.

¹¹Naporo' Quisoso caniaritërin Yosë pochin nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': "Tëhuëñchachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín," topi. Ca'tano'sanënpitacointa ni'sahuatoí: "Quisososo', Yosëri a'paimarinso'," tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹²Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochin inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso maré'. Ina naniriahuachina, Quirosarinquë paantarai. ¹⁴ Yosë chinotopiso péiquë pa'sahuatoi, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nêpé', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tēpacaiso maré' pa'anapi. A'naquëonta' misanēnpitaquë huënséatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahué' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huënintaton, a'parin huachi. Pa'ansipositanta' Yosë pëinën quëran a'parin. Coriqui nicanpiapisonta' misanēnapita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuaton, misanēnapitanta' tē'yatërin. ¹⁶ Nêpé' pa'ansiposita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochin nitocosohuë! itërin Quisosori.

¹⁷ Yosë quiricanënuë ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinënquën, tēnahuë. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahuë. Ina maré' no'huairinaco,” tēnin quiricaquë.

¹⁸ Ina quëran cotioro'sari huëcapai.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisaran? Chiniquën nanantohuaton, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoi natëiniquën, itopi.

¹⁹ —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoyataantarahuë, itërin Quisosori.

²⁰ —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

²¹ Quisososo nipirinhüé' co ina pëi chachin yonquirinhüé'. Inaora nonën pëi pochin tapon naporin. ²² Quisoso nānpiantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nānpiantarin ni'ton, “Yosë quiricanën quëran no'tëquën ninorin,” tēnai. Quisoso noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

²³ Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisoso Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. “Yosëri catahuarin,” ta'tona', a'naquën natëpi. ²⁴⁻²⁵ Quisososo nipirinhüé' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhüé', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton “Co natëmiatërinacohuë,” ta'ton, co inapita natërinhuë'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

¹⁻² Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisoso nontacaso maré', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisoso nontiririn.

—Maistro, Yosë a'pairinquën a'chintancoiso maré'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquën, tēnai. Co Yosë catahuarinquënhüé' naporini, co quëma nanitapaitonhuë', itiirin.

³ —No'tëquën iyasha sha'huitaranquën. Co nasitaantahuatanhuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhuë', itërin Quisosori.

⁴ —Nani mashotohuatëra, co huachi mamanpo yo'namënuë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantaré'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵ Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquën sha'huitaranquën. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo huaré' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ⁶ Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'. ⁷ Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohuë'. ⁸ Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahüé', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërhüahuë'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹ —¿Onporahuatëta' nasitaantaré'? itantarin.

¹⁰—Quëmaso' Israiro maistronquën niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? ¹¹No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhue' co natëramacoihuë'. ¹²Isoro'paquë ya'huërsinopita quëran a'chintopiranquëmahue', co natëramacohue'. Inäpaquë ya'huërsinopita quëran a'chintohuatënuëma', aquëtë huarë' co natëtaramahue'.

¹³Co inso piyapi tërantä' inäpaquë pantarinhuë'. Casächin ina quëran o'marahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inäpa quëran o'marahuë. Napoaton casächin inäpaquë ya'huërsinso' a'chintaranquëma'. ¹⁴Iräca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huano'sa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraqüë achinpirin. Achinpirahuaton, inäpaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inäpaquë achinpiarinaco. ¹⁵Natëhuatamaco, Yosë nohuaitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naichin hui'nin nipirinhue', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuaitatëhua', nanpimiatarëhua'. ¹⁷Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nisha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaichin hui'nin nipirinhue', co natëpihuë'. Napoaton ana'intarin. ¹⁹Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin oshanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquëniso nipirinhue', co nohuantopihuë' Quisoso nohuaitacaso'. Co noyahuë' nicacaisoächin pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²⁰Co noyahuë' nipisopita co tahuëri pochin nininso' nohuantopihuë'. A'pininquë a'ninquëchin huanicaiso' co nohuantopihuë'. Tahuëri nipachina, ma'sha co noya nipisohue' quënanë'. ²¹Nipirinhue', no'tëquën yonquihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nicatona': "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansa sha'huirinsö'

²²Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin. Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiächin ya'huëconahuato, piyapi'sa' aporintërai. ²³Coanshanta' Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa' huë'pachinara, aporintarin. ²⁴Naporo' Coanshaso' noya pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyätërapihuë'.

²⁵Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin. Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansa ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërsinso'? itërin. Nisha nisha ninontopi. ²⁶Ina quëran Coansa sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë Quisosonta' nisarín ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta' aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina näpo quëmaso' imasarinënuënhue', itopi.

²⁷—Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co napo'itonahuë'. Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. ²⁸Nani sha'huitëranquëma'. "Co caso' Cristocohue'," itëranquëma'. Co'huara ina huë'shatërasohue', Yosë a'parinco piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë'. ²⁹Ni'co'. Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya nipayapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. Inapochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi ni'ton, nóya cancantërahue'. ³⁰Co caso' nohuantërahue' piyapi'sa' yonquiniacoso'. Quisoso na'con na'con yonquiniaso', tënin.

Inäpa quëran o'marinso'

³¹Cristo inäpa quëran o'maton, chini chiniquënanantërin. Noya noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhue' isoro'parächin nohuiterëhua'. Inasächin nohuaitatëhua',

nisha'huítèrèhua'. Cristoso nipirinhue' inápa quèran o'maton, chini chiníquèn nanan-tèrin. ³²Yosé'pa' ya'huèrinsopita nohuítèrin. Nani ni'nin. Yosèri nontèrinsonta' natanin. Ina nohuítaton, sha'huítarinpoa'. Sha'huítopinpoahué', na'con na'con piyapi'saso', co yanatètopihué'. ³³A'naquènpoaso nipirinhue' natètèrèhua'. “Yosé no'tèquèn nonin. Inari a'paimarin,” ta'tèhua', natètèrèhua'. ³⁴Quisosos' Yosé nanamèn chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin ni'ton, no'tèquénáchin nonin. ³⁵Tata Yosèri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiníquèn nanan quètèrin ya'ipiya hua'anéntacaso maré'. ³⁶Hui'nin natèpisopitaso', Yosé nohuítatona' nanpimiatapi. Co natèpisopitasohué', co ina pochin nanpimiatapihué'. Nani Yosèri yonquirin ana'intacaso maré'. A'na tahuèri ana'intomiatarin, parisitopiqué a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huítèrinso'

¹⁻²I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintèrin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintèrinhué'. Ina sha'huítahuachincoi, ca'tano'sanènpitacoí aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisioro'sarinta' natan-topi. ³Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia partí quèran pipirahuaton, Cariria parti paantarin.

⁴Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huécaso' ya'huèrin. ⁵Inatohua' a'na ninano' ya'huèrin, Sicaré itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panèn ya'huèrin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quètèrinso'. ⁶Inaqué a'na poso ya'huèrin. Cacopo posonèn itopí. Camotèchin inaqué canconai. Quisoso canotaton, posoqué huènsèconin.

⁷⁻⁸Ca'tano'sanènpitacoiso', ninanoqué pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso maré'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon hué'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahué, itèrin.

⁹—Caso' Samaria sanapico nipirahué': “I'sha mananso canta' o'oi,” ¿itèranco tí? itèrin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'saré' co noya ninontopihué' ni'ton, napotèrin.

¹⁰—Yosé yanicapanirinquènhué', co quèmaso' nitotèranhué'. “I'sha mananso canta' o'oi,” itèranquèn nipirinhue', co nohuítèrancohué'. Nohuitèranco naporini, quèma nataintoncohué'. Carinquèn nanpirin i'sha quèchitènhuènhué', itèrin Quisosori.

¹¹—Quèmaso' co manta' ya'huètèrinquènhué' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huèrin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha mané'ponquènya? ¹²Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isèquèran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pè'tahuanènpita inapitanta' isèqué o'opi. Inaso' chiníquèn nanantèrin, topi. ¿Ina quèran na'con na'con quèmaso' nanitapanan tí? itèrin sanapiri.

¹³—I'shamia imoya o'opatèra, naquèranchin yamoróantaré'. ¹⁴Nisha i'sha carinquèn quètaranquèn. Ina ya'huètohuachinquèn, co huachi yamororèso pochin cancantaranhué'. Ni'qué'. Pancai' no'pa quèran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhue'. Inapochachin nanpirin i'sha quètohuatènhuènhuè, cancanènhuè chachin ya'huétarinquèn. Inaqué ya'huápon huachi. Yosé nohuítaton, nanpimiataran, itèrin.

¹⁵—Ina i'sha sinioro quètoco ama yamoroto, i'sha masa'isohué', itèrin.

¹⁶—Paaton imoya so'yan maconqué' hué'in, itèrin.

¹⁷—Co caso' so'yahuancohué', itèrin.

—No'tèquèn naporan. Co so'yahuanquènhuè'. ¹⁸Nani a'natèrápo quémapi so'yataponahué', iporaso' quémapi yacaparanso' co so'yanhué'. No'tèquèn nonan, itèrin.

¹⁹—Quèmaso' sinioro ninotona'pinquèn, ténahué. ²⁰Shimashonèhuèipita paso motopiqué Yosé chinotopi. Ya'huèrè cotioro'sanquèmaso': “Quirosarinquèráchin Yosé chinotacaso' ya'huèrin,” ténama', itèrin.

²¹—Natanco imoya. Nani tahuèri naniarin. Yosé yachinotohuatama', co paso motopiqué pa'saramahué'. Co Quirosarinquè tèranta' pacacaso ya'huèrinhué'. ²²Canpitaso' Yosé chinotopiramahué', co nohuítèramahué'. Cotioro'sacoiso', Yosé nohuítèrai. Cotio quémapi nicha'ésarinquéma' canpitanta'. ²³Ipora quèran huaré' Yosé yachinotohuatama', ya'ipi cancanèma quèran huaré' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquéma' ni'ton,

no'téquēn yonquiatoma', Yosē chinotoco'. Ina pochin nohuantērin chinotacaso'. ²⁴Yosē co nonēn ya'huētērinhuē'. Co quēnanarihuarahuē', ya'huērārin. Ispirito Santo chachin catahuarinquēma' no'téquēn yonquiatoma', ina chinotacaso', itērin Quisosori.

²⁵—A'na tahuēri Cristo huē'sarin, Yosēri a'paimarinso'. Ina huē'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', tēnin Samaria sanapi.

²⁶—Ca mini inaco, nontaranquēnso', itērin.

²⁷Naporo chachin ca'tano'sanēnpitaco'i o'mantarai. Sanapi nontarin, quēnanquimarai. “¿Ma'marēta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantērin?” ta'toi, yonquinhūēi quēran pa'yanpiraihuē', co natanaihuē'. ²⁸Sanapiso nipirinhūē' yonshanēn patahuaton, ninoanoquē pantarahuaton, piyapi'sa' sha'huītērin.

²⁹—Huēco' pa'ahua'. Pasēquē quēmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuē', “Nani a'natērāpo so'yahuanquēn,” itērinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itērin.

³⁰Natanahuatona', na'a ya'huēhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'. ³¹Co'huara canquiy-atērasoihuē', Quisoso yaa'capiraihuē'.

—Ca'quē' Maistro, itopiraihuē', co nohuantērinhuē'.

³²—Cosharo pochin nininso' ya'huētērinco, co nohuitēramasohuē', itērincoi.

³³—¿A'napitari coshara' quētiimara? nitopiraihuē', co coshachatērarinhūē'.

³⁴—Yosē a'paimarinco nohuantērinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatērahuē'. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuē'. Cosharo pochin achinirincō. ³⁵“Catapini yoqui pahuanarin cayarinsō' macacaso',” topiramahuē'. Ipora chachin cayarinsō' pochin nininso' macacaso' ya'huērin, tēnahūē caso'. ¿Ni'cochi! Isoro'pa'panca imin pochin ninin. Cayarinsō' manēso pochachin piyapi'sa' manē' Yosē imacaiso marē'. Ipora tahuēri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huērārin Yosē imacaiso marē'. Inapita a'chintacaso' ya'huērin. ³⁶⁻³⁷Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosē'pa' canaarama'. Noya noya nanopimiatarama'. Cato' piyapi' sacatērinso' pochin nisarama'. “A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin,” topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nōya cancantapi. ³⁸Na'a piyapi'sa' ya'huērin, co Yosē nohuitopisohuē'. A'naquēni nani a'chintopirinhūē', co yanatēpihuē'. Iporaso nipirinhūē' a'paranquēma' a'chintantacamaso marē'. Yosē huēntonēnquē ya'conacaiso marē' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itērincoi.

³⁹Na'a ya'huēhuano'sa' Quisoso natēpi. Sanapiri: “Ya'ipi ninorincō,” itērinso marē' natēpi. ⁴⁰Quisoso ni'quihuachinara, “Huēquē' isēquē yacapatoncoi, a'chintocoi,” itopi. Itohuachinara, cato' tahuēri a'chintacaso marē' inaquē i'huatērai. ⁴¹A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natēpi. ⁴²Sanapi itapona'!

—Quēma sha'huītērancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natērai. Iporaso nipirinhūē' quiyaoara chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanēhuēi quēran huarē' natērai huachi: “Tēhuēnchachin isoso' nicha'ērinpoa'. Insosona imapachina', oshanēn inquitaton, anyocancantarin, tēnai,” itopi.

Capitan hui'nin anoyatērinso'

⁴³Cato' tahuēri quēran paantarahuatōi, Cariria parti canconai. ⁴⁴⁻⁴⁵Caririaro'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua chachin Pascoa tahuēri na'huēhuachina, inahuanta' Quirosarinquē pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosē pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonēnquē chachinsō' nipirinhūē' co a'chininhūē'. “Ya'huērinquēso' pēnēntona'pi co yanatēpihuē',” ta'ton, co inaquē a'chininhūē'.

⁴⁶Ina quēran Canaquē cancoantarai. Inaquē i'hua i'sha huino atarantērin. Inaquē canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinēn nininsoari huēcapiarin. Hui'nin quēmapi'a'hua nininso', Capinaomoquē chiniquēn caniorin. ⁴⁷“Quisoso Cotia parti quēran pipirahuaton, Cariria parti canquirin,” topi, natantērin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huēquē' Maistro hui'nahuē' anoyatiimaco. Nani yachimimin, itērin.

⁴⁸—Canpitaso' co a'narōachin natēramacohuē'. Co'so' Yosē pochin nipatohuē', co natēramacohuē', itērin inarinta'.

⁴⁹—Manōton Siniro huēquē'. Hui'nahuē' chiminpachin, itaantarin.

⁵⁰Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nán co chiminaponhuë'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin.

⁵¹Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nán nani noyatërin, itiipi.

⁵²—¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'huara pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³“Naporó chachin Quisoso nontërinco. ‘Hui'nán noyatarin,’ itërinco,” ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinëncuë ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuatón, capitán hui'nin ya'huëré' a'naróachin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Carriaquë Yosë pochin nisarin piyapi'sari nohuitacaiso maré'.

5

Apia anoyatërinso'

¹Ina quëran cotio niyontopiso tahuëri naniriarin. Naporó Quisoso Quirosarinquë paantarin. ²Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaro'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natërápó imënamë pochin nininso' ya'huërin. ³⁻⁴Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapí. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. [“Hua'quí quëran hua'quí quëran Sinioro anquëninën o'maton, i'sha aco'sacaitërin,” topi. “Napohuachina, inso'ton i'quë ya'compachina, a'naróachin noyatërin,” ta'tona', ninarapi.] ⁵Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'. ⁶Inaquë quëhuënapirinhue', Quisosori quënanquirin. “Nani hua'quí caniorin,” itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso tí? itërin.

⁷—Nohuantopirahuë' Sinioro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

⁸—Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹Napotohuachina, a'naróachin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin. ¹⁰Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapaipi.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹—Quëmapi anoyatërinco' nani sha'huitërinco. “Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë',” itërinco, tënin.

¹²—¿Ma quëmapi' napotërinquën? itopi. ¹³“Ahuën. Co nohuitërahue',” tënin. Hua'huayatërahue' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaantaquësóhuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. “Quisoso anoyatërin,” itoonin. ¹⁶Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso maré' co quë'yapihuë'. ¹⁷Quisosorisó nipirinhue' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso maré'. Canta' co chinotërahue'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë, tënin.

¹⁸Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. “Yosëso' tatahuë chachin,' topachina, Yosë pochachin niconin,” ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiniquën nanantërinso'

¹⁹Ina quëran Quisosori itantarin: “No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuëráchin nonanahuë'. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuaarinco saca saca' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹Tatahuë chimipi ananpitaantarin. Inapochachin canta' insosona nohuantërahue'so' ananpitaantarahue'. ²²A'na tahuëri coisë pochin nicato,

ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipisopita noya acoarahuë. Os-hahuano'saso nipirinhüë' no'tëquën ana'intarahuë. Co tatahuëri ana'intarinhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. ²³ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatahuë noya ni'piso pochachin ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohüë', Tatahuënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴ No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachin a'paimarinco. Noya natanpatamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahuë'. Chiminpatama', co parisitomiataramahuë'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵ Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochin nipisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahuë. Ina nohuitohuachina', nanpimiatapi. ²⁶ Tata Yosë inaora nohuanton, nanpirin. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachin canta' ina nohuanton, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷ Yosë quëran quëmapi co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. ²⁸ Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohüë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. ²⁹ Natanpachinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipisopita noya noya naniantarapi. Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüë', ana'intarahuë,' ténin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰ Ina quëran Quisosori itantarin: "Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora, inachachin sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsoráchin nohuantërahüë. Napoaton no'tëquën ana'intarahuë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, ténahuë. Casáchin naporahuë naporin, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipirinhüë', Tata Yosënta' inachachin sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonin, ténahuë. ³³ I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohüë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachin yonquirahuë'. Nipirinhüë', iso' sha'huitaranquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapi. Huaroro noya orotërinso pochin ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachin pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachin Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhüë', co inasáchin anitotërinquëmahuë'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naróachin anoyatërahüë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷ Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸ Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincohuë' co natëramacohüë' ni'ton, naporama'. ³⁹ Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiatacaiso marë' anitotaripoa', ténama'. Napopiramahuë', co tëhuënchachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰ No'tëquën ninopirinacohüë', co yaimaramacohüë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', co nohuantëramacohüë'.

⁴¹ Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahuë'. ⁴² Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', ténahuë. ⁴³ Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohüë'. A'naquënso nipirinhüë' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴ Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohüë'. ⁴⁵ Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahuë'. Moisésë tëhuëchinsó' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa', ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶ Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitamacohüë'. ⁴⁷ Ninshitopirinhüë', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopiranquëmahuë', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco,' itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'.
² Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoy-atërin. Ina nicatona', imasapi. ³ Nonshirahuatoí, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴ Pascoa tahuëri naniriarin. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵ Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha cosharo' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin cosharo' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tënicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacataté' canarësoquë pa'anpirehuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhue', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitëre'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërápo huananca quëmapi'sa pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuchina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoí, shonca cato' i'më' mëntatërai. ¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' cosharo' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëinchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pënëinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinsoco chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua", copirno acoa'ahua",” topi a'naquë. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panënuquë pantarin.

Ii' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ I'huannahuanquë ca'tano'sanënpitacoi, sono' yonsanquë pa'mantarai. ¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuatoí, Capinaomquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. Ii' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinso' ni'sahuatoí, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—¿Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi. ²¹ Ina quëran noya cancatatoí: “Ya'conquiquë”, itohuatoira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi'so'

²² Piyapi'saso nipirinhue' ina quëranchin quëparitopi. Tahuëririnquë Quisoso yonísápirinhue'. Co quënanatonahuë', ninontopi. “¿Intohuaso' pa'mara? I'huara a'naíchin poti ya'huëpirinhue'. Inaquë ca'tano'sanënpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirinhue' co pa'ninhue'”, nitopi. ²³ Napoasoí, potiro'santa Tipiriasë quëran huë'piso' canquirapi quënanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'carí nonshiipi. ²⁴ Co ca'tano'sanënpitacoi tëranta' ya'huërai huë' ni'ton, “Huëco' pa'ahua", Quisoso yoníahua”, nitatona', potiro'saquë ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomquë pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochin nininso'

²⁵ Inaquë nonshirahuatona', Quisoso quënanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isëquë huënan? itopirinhue'.

²⁶ —No'tëquë sha'huitaranquëma'. I'huara cosharo' ana'atërahuë nohuitamacoso marë' nipirinhue', co yanohuitëramacohue'. Natëaquë huarë' coshatërama' ni'ton, yoniramaco. ²⁷ Cosharomia a'naroáchin chanatërin. Ama inasáchin nohuantocohue'.

Cosharo pochin nininso' ya'huërin. Cancanëma marë' quëtaranquëma'. Ina co onporonta' chanatarinhuë'. Ya'huëtöhuachinquëma', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosë quëran quëmapico ni'to, quëtaranquëma'. Ina marë' Tata Yosë acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë nohuitamacoso marë', itërin.

²⁸—¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? itopi.

²⁹—Tëhuënychachin Yosë yanatëhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanëma quëran huarë' imaco. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

³⁰—Inta nipachin, Yosë pochin niquë'. Ina nicatoi, natë'inquën. Co topinan natëa'huainquënso' ya'huërinhuë'. ³¹Íráca shimashonënpoopita Moisésëri Iquipito quëran quëcapon, noya cosharo' mana itopiso' quëtërin. “Cosharo' inápa quëran o'marinso' quëtërin capacaiso marë',” ténin Yosë quiricanëinquë. Inotëro parti napopi, itopi.

³²—No'tëquën itëranquëma'. Cosharo' inápa quëran o'marinso' co Moisésëri quëtërinhuë'. Tata Yosëri quëtërinso'. Iporaso' noya noya nininso' quëtarinquëma'. ³³Inápa quëran a'patimarinquëma' piyapi'sa' ina pochin nanpicaíso marë', itërin.

³⁴—Inanpi cosharo', Siniro, quëtocoi nani tahuëri capatoi, noya nanpii, itopi.

³⁵—Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitiatarahuë. Imapatamaco, co huachi tanarëso pochin cancantaramahuë'. Natëhuatamaco, co huachi yamorëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitoatuatama', sano cancantarama'. ³⁶Nipirinhuë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahüë', co natëramacohüë'. ³⁷A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahüë'. ³⁸Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahüë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. ³⁹A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'pairahuë, co a'poarinacohüë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantatarahuë. Ina Yosë nohuantërin. ⁴⁰“Quëmaso' tëhuënychachin Yosë hui'ninquën,” itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranquëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. “Caso' cosharo pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahüë,” téninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴²—Co'ta inaso' Quisoso. Cösi hui'nin. A'shionta' nohuitërehüa'. ¿Onpoatonta' “Inápa quëran o'marahüë,” toconin? nitopi.

⁴³—Ama huachi no'huitomaco, säcäro quëran ninontocoso huë'. ⁴⁴Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayoninsopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantarahuë. ⁴⁵Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. “Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin,” topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶Co insonta' Tata Yosë quënaninhuë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahüë. ⁴⁷No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁴⁸Ca cosharo pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë. ⁴⁹Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso', cosharo' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinahuë', nani iráca chiminpi. ⁵⁰Insosona natëhuachinco inápa quëran cosharo' o'marinso capatë pochin nisarin. Napohuachin, Yosëre' ya'huëmiatapon. ⁵¹Ca nanpirin cosharo pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpitaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuatamaco, ya'coancantaranquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵²Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtëre'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³—No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë', huënaninëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahuë'. ⁵⁴Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huënaninëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë. ⁵⁵Nonëhuë cosharo pochin ni'ton, achinancanaranquëma'. Huënaninëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranquëma'. ⁵⁶Tëhuënychachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huënaninëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranquëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷Tatahuëso'

nanpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, cosharo pochin achinicananaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'. ⁵⁸ Ca cosharo pochinco. Inápa quëran o'marahuë. Shimashonëmapita cosharo' Yosëri a'patimarins'o' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhüë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinhüë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natëre'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahuë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'?

⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁶⁴ Nipirinhüë', a'naquëma' co natëramacohüë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin. ⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhüë', co insonta' nanitarinhüë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amíachin co huachi imapihuë'. A'popi huachi.

⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitaco'i itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohüë' to? itërincoi.

⁶⁸ —Co Sinioro a'poarainquënhüë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoi Yosë nohuitato' nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso' noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tënai, itërin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhüë', sopai pochin cancantërin, itërincoi. ⁷¹ Simon hui'nin Cotasë Iscarioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhüë', yasha'huirapirin.

7

Quisoso iinpita napopiso'

¹ Ina quëran hua'quimíachin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhuë'. ² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinëinquënsopita ni'ina'.

⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinëinquënhüë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inëinquën, itopi.

⁵ Co iinpitari tëranta' natëyatërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶ —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷ Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinhëinquëmahuë'. Caso nipirinhüë' no'huirinaco. “Co noyahuë' ninama,” itërahuëso marë' no'huirinaco. ⁸ Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahuë'. Pahuanarin paca'huaso', itërin.

⁹ Ina toshuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰ Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhuë'. Po'oana quëran pochin pa'nin.

¹¹ Inaquë cotioro'sari yonisápirinhüë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapí.

¹² Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'naquën. A'napitaso nipirinhüë' taponá': “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³ Napopirinhüë', hua'ano'sa' të'huatatona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴ Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin.
¹⁵ Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahuë. ¹⁷ Cancanëma quëran huarë' Yosë yanatëhuatama', no'tëquën anitotarinquëma': "Co inoora yonquinën quëran a'chininhuë'. Yosë nanamën chachin a'chinarin," tosarama'. ¹⁸ A'naquënso' inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marë' napopi. Caso' nipirinhuë' Yosëichin yonquiato, no'tëquën a'chinahuë. Inaíchín pa'yatacaiso' ya'huërin, ténahuë. Co nonpintëranquëmahuë'. ¹⁹ Moisésë iráca pënëntopirinhuë', co a'nayanquëma tëranta' natëramahuë'. ¿Onpoatonta' yatëparamaco? itërin.

²⁰ —¿Quëmaso' sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran! ¿Inta' yatëparinquën? itopi.

²¹ —Chinoto tahuëri a'na quëmapi anoyatërahuë. "Chinoto tahuëri nipirinhuë', co chinotërinhuë'," ta'toma', canpitaso' pa'yanama'. ²² Ni'cochi. Co canpita tëranta' ya'ipi chinoto tahuëri chinotëramahuë'. Iráca shimashonëma' sha'huitërinëinquëma' marca acocaso'. "Hui'nanpita posa tahuëritohuachina', marca acotoco'," itërinpoa' Moisésënta'. Posa tahuëri nanihuachina, marca acotërama'. Chinoto tahuëri nis-apirinhuë', acotërama'. ²³ Chinoto tahuëri niponahuë', marca niacotërama'. Moisésë pënëntërinso' natëcaso marë' naporama'. Inapoapomarahuë', ¿onpoatomata' nipachin chinoto tahuëri piyapi anoyatërahuëso marë' no'huiramaco? ²⁴ Ama quënanamasoráchin yonquiato, sha'huirapicosohuë'. Yonquinënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'tëquën yonquico', itërin Quisosori.

Cristo inápa quëran o'marinso'

²⁵ Ina quëran ya'huëhuano'sari Quisoso quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi yatëpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhuë', co incari tëranta' no'huirinhuë'. Hua'ano'sarinta' natëtona': "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷ —Napochináchin, nipirinhuë' Quisoso intohua quëransona huë'ninso' nitotërhua'. Cristoso huë'pachin intohua quëransona huë'ninso', co insonta nitotarinhuë', nitopi.

²⁸ Quisososo nipirinhuë', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín:

—¿Nohuitëramaco ti? Intohua quëranso' huë'nahuëso' nitotapomarahuë', co tëhuënchachin nohuitëramacohuë'. Co caora nohuanto, o'marahuë'. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhuë', inanta' co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhuë' ina nohuitërahuë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarincó, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyátërarinhuë' ni'ton, co mápihuë'. ³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinahuë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochín niquimaré'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochín ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natantahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'. ³³ Huë'pirinahuë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohuë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaquë chachin panatarahuë. ³⁴ Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Inséquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? "Co quënanaramacohuë'," ténin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa'

a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? “Yonípiramacohuënta', co quénanaramacohué'. Inséquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso',” toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiniquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'.

³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinsó pochin cancanëmaquë ya'huërápon. Yosë quiricanëinquë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayátërarinhuë'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhuë'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinsó natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tëhuënychachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

⁴¹ —Cristo mini ténahuë, ténin a'naquën.

—Co inahuë' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quëran huë'itonhuë'. ⁴² ¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina ninanonëquë chachin nasitapon? Piringuë nasitapon,” ténin Yosë quiricanëinquë, topi a'naquëonta'.

⁴³ Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi. ⁴⁴ A'naquëninta' tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', co mápihuë'.

Hua'ano'sa' co natëpisoahuë'

⁴⁵ Ina marë' ponisario'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'papirinahuë', topinan huënantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuë'? itopi.

⁴⁶ —¿Co insonta' ina pochin a'chinchininhue'! itopi.

⁴⁷ Ina quëran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintërinquëma' ni'ton, ¿canpitanta' natërama' pa'? ⁴⁸ Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tëranta' ina natërinhuë'. Parisioro'sacointa' co natëraihue'. ⁴⁹ Topinan piyapi'sariachin natëpirinahuë', inapitaso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin, ténai, itopi.

⁵⁰ Nicotimonta' inaquë ya'huërin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

⁵¹ —Moisësë pënëntërinso' natërehua'. Nani pënëninpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocosohue'. No'tëquën nitotaquë huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” ténin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininsó natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quëran ana'intacaso' ya'huërinhuë', ténahuë, itërin.

⁵² —¿Quëmanta' Cariria parti quëran huë'nan? Yosë quiricanën nontëquë'. Pënëntona'pi co onporonta' Cariria quëran huëcaponhuë', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[⁵³ Ina quëran piyapi'sa' yanquëërahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

8

¹ Quisososo nipirinhue' Oriposë panëinquë pa'nin. ² Tahuëririnquë tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë paantarín. Na'a piyapi'sa' huë'pi ina natanacaiso marë'. Inaquë huënsërahuatón, a'chinapirinhue', ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita huëcatona', a'na sanapi quëpi. So'yahuan nipirinhue', nisha quëmapiri ichihuë'ërin. Nani quënanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoque quëpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

⁴ —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirinhue', nisha quëmapiri ichihuë'ërin, quënanai.

⁵ Iráca Moisësë pënëninpoa'. “Monshihuanpisopita na'pique' tē'yaratoma', tēpaco',” ténin. ¿Ma'ta' ténan quëma ipora? ¿Tēpa'ii ti? itopi.

⁶ Quisoso atēhuērahuatona' sha'huirapicaiso marē' natanapi. Quisososo nipirinhue' i'chorahuaton, imirin quēran no'paquē ninshitarin.

⁷ —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarín.

—Noyahua'. Insonquēma tēranta' co pi'pian tēranta' oshahuanpatamahuē', inari'ton na'pique tē'yarain, itērin.

⁸ Ina quēran i'choantarahuaton, no'paquē ninshitaantarín. ⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quēran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapiíchin huaniárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quēmapi'sa' yaana'intērinēnquēnso'? ¿Co huachi yaana'intērinēnquēnhuē'? itērin.

¹¹ —Nani pa'pi Sinioro, itērin.

—Co carinquēonta' yaana'intēranquēnhuē'. Paaton, ama huachi aquētē' oshahuaan-taquēsohuē'. Noya nique huachi, itērin. Napotohuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintērinpoaso'

¹² Ina quēran piyapi'sa' a'chintantarín.

—Caso' a'pintatē pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tēquēn anitotarahuē. Imapata-maco, co huachi tashinan pochín cancantaramahuē'. Tahuēri pochín cancantarama'. Ina pochín cancantohuatama', Yosē nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quēmaora yonquinēn quēran naporan. Co natēca'huainquēnso' ya'huērinhuē', itopi.

¹⁴ —Caora yonquinēhuē quēran napopirahuē', tēhuēnchachín no'tēquēn nonahuē. Intohua quēransona o'marahuēso' nitotērahue'. A'na tahuēri inatohua chachín panan-tarahuē. Casáchin ina nitotērahue'. Canpitaso nipirinhue' co nitotēramahuē'. Napoa-ton natēcamacoso' ya'huērin. ¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahuara yonquipiso pochín napoonín yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhue', co insonta ina pochín yon-quirapito sha'huirahuē'. ¹⁶ Sha'huíhuatēraso napoaponahuē', no'tēquēn sha'huirahuē. Co casáchin sha'huirahuē'. Tatahuēnta' ina pocháchín yonquiaton sha'huitarinquēma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésē pēnētērinso' ya'huētērinquēma'. Inaquē iráca ninshitērin. “A'na piyapiáchin sha'huíhuachina, nonpiámara. Nipirinhue', cato' piyapi inachachín sha'huíhuachina', naporó huarē' natētacaso' ya'huērin,” tēnin. ¹⁸ Carinquēma' nani sha'huitaranquēma'. Tatahuēnta' inachachín anitotarinquēma'. Ina a'paimarinco, itērin Quisosori.

¹⁹ —¿Insēquēta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitēramahuē'. Canta' co tēhuēnchachín nohuitēramacohuē'. Nohuitēramaco naporín, tatahuēnta' nohuichitomahuē', itērin.

²⁰ Yosē chinotopiso pēiquē a'chintaton, napotērin. Coriqui cacón notēnanquē a'chintarin. Yosē nohuanton, co chiminacaso' naniyatērarinhue'. Napoaton co insoari tēranta' maninhue'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹ Ina quēran itantarín:

—A'na tahuēri pa'miatarahuē. Naporó yon'piramacohuēnta', co quēnanaramacohuē'. Oshanēmarē'quēma chachín chiminarama'. Insēquēsona pa'pato, co canpitaso' nani-taramahuē' pacacamaso', itērin. ²² Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporín? “Insēquēsona pa'pato, co nanitaramahuē' pacacamaso',” itērinpoa'. ¿Yanitēpamara tí? nitopi.

²³ —Canpitaso' isoro'paquē ya'huatoma', a'napita piyapi'sa pochín yonquirama'. Caso nipirinhue' inápa quēran o'marahuē ni'to, Yosē pochín yonquirahuē. ²⁴ Napoaton napotēranquēma'. Caso iráca quēran huarē' ya'huato, ya'huēmiatarahuē. Co natēhuata-macohuē', oshanēmarē'quēma chachín chiminarama', itērin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquēnta' quēmaso'? itopi.

—Nani iráca quēran huarē' sha'huítēranquēma'. Ca inaco tēnhue'. ²⁶ Canpitaso co noyahuē' ninama ni'ton, na'con sha'huíta'huinquēmaso ya'huērin. A'paimarinco'so'

no'tèquénáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', ténin.

²⁷Tata Yosë tapon naporinso' co nitotopihuë'.

²⁸—Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporo huarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramacó. Naporahuaton: “Tëhuënychachin co inaora yonquinën quëran a'chininhuë'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'.

²⁹Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantërinso'ráchin no'tèquën natërahuë ni'ton, co patarincóhuë', itërin.

³⁰Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tèquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹Ina quëran nasha imarinso'pita itantarin:

—Carinquëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco.

³²Imamiatohuatamacó, no'tèquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahué', itërin.

³³—Quiyaso' Apraan shinpitacoí. Co onporonta' a'napita camairinacóihuë'. ¿Onpoa-tonta': “Co insonta' camaiarinquëmahué', itërancoí? itopi.

³⁴—No'tèquën itëranquëma'. Co noyahuë' nipatama', sopai hua'an camaiarinquëma'. Piyapinënpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahuë' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahuë' nisarama'. ³⁵Ni'co'. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhuë'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhue' ya'huëmiatarin. ³⁶Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatëinquëma', cha'ësarama'. Co huachí insonta' camaiantarinquëmahué'. ³⁷Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahué', yatëparamaco. A'chintopiranquëmahué', nonahuëso' co yanatëramahuë'.

³⁸Tatahuë anitotërinco' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhue', ma'sona tatanëma pochin nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹—Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochin cancantërama' naporini, ina pochin noya niitomahuë'. ⁴⁰Yosë anitotërinco' chachin no'tèquën sha'huitopiranquëmahué', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhue'. Yosë nanamën noya natërin. ⁴¹Canpitaso nipirinhue' tatanëma pochin nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacóihuë'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴²Napotohuachinara:

—Yosëso' tatanëma' naporini, nosoro'itomacóhuë'. Yosë quëran o'marahué. Co caora nohuanto, o'marahué'. Yosë a'paimarinco. ⁴³A'chintopiranquëmahué', ¿onpoatomata' co natanamacóhuë'? Co natëtochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahuë' natanamacóso' ténahuë. ⁴⁴Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natëarama'. Iráca quëran huarë' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tèquën nitononinhue' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacasoráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'.

⁴⁵No'tèquën pënënanquëma' ni'ton, co yanatëramacóhuë'. ⁴⁶¿Inquëmata' nanitërama' no'tèquën sha'huirapiamacóso'? “Co noyahuë' nicaton, oshahuanan,” itohuatamacó, nonpinarama'. Caso' no'tèquën nontaranquëma', nipirinhue', ¿onpoatomata' co natëramacóhuë'? ténahuë. ⁴⁷Yosë piyapinënpita ina nanamën noya natanpi. Canpitaso nipirinhue' co Yosë piyapinënpitahuë' ni'ton, co yanatanamacóhuë', itaantarin Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatërasóhuë', Quisoso ya'huërinso'

⁴⁸Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quëmaso' Samaria piyapinquën? ténai. “Sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran,” topatëira, no'tèquën napotërainquën, itopi.

⁴⁹—Co sopai ya'coancantërinco'huë'. Tatahuë noya nicato natërahuë. Canpitaso nipirinhue' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰Co noya ni'piramacóhuë', co ina yonquirahuë'. Yosëso' noya ni'ninco. Inaso' coisë pochin nicaton, no'tèquënáchin yonquirin.

⁵¹No'tèquën itaranquëma'. Natëhuatamacó, co chiminaramahuë', itërin Quisosori.

⁵²—Sopai mini nani ya'coancantërinquën. Co huachi yonquiranhuë'. Apraan nani chiminin. Pënëntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quëmaso nipirinhue': "Natëhuatamaco, co chiminaramahuë'," itërancoi. ⁵³Tata Apraan, pënëntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quëran quëmaso' chini chiniquën nanantëran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴—Casáchin "Noyaco," ténahuë naporini, topinan quëran napo'itohue'. Nipirinhue', Tata Yosë noya ni'ninco. Canpitanta': "Ina chinotërai," ténamaso'. ⁵⁵Co inaso' nohuitopiramahuë', caso' nohuitërahuë. Ya'ipi noninso' natërahuë. "Co nohuitërahuë'," ténahuë naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohue'. ⁵⁶Tata Apraan yonquirinco. "A'na tahuëri Yosëri a'paimarinso' o'mararin," ta'ton, noya cancantërin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantërin, itërin Quisosori.

⁵⁷—Co quëmaso' a'natërápo shonca pi'ipichátëraponahuë', ¿Apraan ni'nani ti? itopi.

⁵⁸—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara Apraan nasichatërasohue', caso' ya'huárahue', itërin.

⁵⁹Ina quëran na'piro'sa' masahuatona', yatë'yarapi. Quisososo nipirinhue' na'pirahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirin.

9

Somaraya anoyatërinso'

¹Quisoso pa'sahuaton, a'na quëmapi quënanconin, somaraya nininso'. Hua'huatërin quëran huarë' co manta' ni'tërinhuë'. ²Ca'tano'sanënpitacoí imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maistro iso quëmapi somaraya nasitërin? ¿Inaora oshanën marë' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanëna marë' nica? Sha'huitocoí nitochii, itërai.

³—Co inso oshanën marë' ina pochin nasitërinhuë'. Yosë nohuanton, ina pochin hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya," tosapi. ⁴Ipóra chachin catahuarahuë. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërhua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahuë, itërincoi.

⁶Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipiro'tërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷—Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': "A'parinso'," tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

⁹—Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhue' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohue', tënin quëmapiso'.

¹⁰—¿Onporahuatonta' iporasos' noya ni'tëran? itopi.

¹¹—A'na quëmapi Quisososo itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: "Paaton Siroiquë nipa'morayaquë'," itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

¹²—¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴Chinoto tahuëri nipirinhue' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro' nininquë pashirayatahuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatëinquënta' anoyarayatërinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahuë, itërin.

¹⁶—Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhüë', co Quisoso chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhuë', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonquipi.
¹⁷Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' tënahuë, itërin.

¹⁸ Hua'ano'saso nipirinhüë' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'.¹⁹⁻²⁰ Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nán, somaraya hua'huatërinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporasos' noya ni'tërin? itopi.

²¹—Co quiyaso' nitotëraihüë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', tënin pa'pin.

²² Cotio hua'ano'sa' t'ë'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontopi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. “Quisososos' Cristo chachin,” topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nanitapihuë' niyontonpiso pëiquë huëcacaíso', nitopi. ²³Napoaton: “Nani mashotërin. Ina natanco',” itërin pa'pini.

²⁴ Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisososos' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, tënai, itopi.

²⁵—Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirinhüë', anoyarayatërinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'tërahuë. Ina'chin nitotërahuë, itërin.

²⁶—¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itaantapi.

²⁷—Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohüë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisoso yaimarama' ti? itërin.

²⁸ Napohuachina, chiniquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuantëraihüë'. Moisésë imarai. ²⁹ Yosëri iráca Moisésë nontërin. Quisososos' nipirinhüë' intohua quëransos' huë'mara. Co nitotëraihüë', itopi.

³⁰—¡Ma'pitacha tënama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nitotopiramahuë', caso' anoyarayatërinco. ³¹ Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natanatonhuë', co catahuarinhuë'. Nipirinhüë', Yosë chinotohuatëhua', noya natëhuatëhua', natanarinpoa'. Ina nitotërehüa'. ³² Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta' anoyarayatochinpihuë'. ³³ Co Yosë quëran o'marinhuë' naporini, co anoyarayachitoncohuë', tënahuë, itërin.

³⁴—Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanaponahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

³⁵ Hua'ano'sari ocoirinsos' natantahuaton, Quisoso pa'nin yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinsos' ¿natëran ti? itërin.

³⁶—¿Inta' Siniro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

³⁷—Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

³⁸—Natëranquën Siniro, itahuaton, isonin quëran Quisoso chinotërin.

³⁹ Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaros' a nipisopita anoyarayatarahuë'. Napoaponahuë': “Quiyaso noya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë,” itërin.

⁴⁰ A'naquën parisoros'sa' inaquë huanirahuatona', Quisoso natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoi? itopi.

⁴¹ —Somarayanquēma naporini, co oshahuaintomahuē'. Nipirinhuē', "co quiyaso somarayacoihuē'," tēnamaso marē' oshahuanama'. Ina marē' Yosē ana'intarinquēma', itērin.

10

Ohuicaro'sa pochin nininso'

¹Ina quēran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quēran a'chinchinquēma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marē' pairapipi. A'naíchin ya'coana ya'huērin. A'naquēn huēcaton, co ya'coana quēran ya'coninhuē'. Nanpērahuatón, ya'conin. Inaso' co hua'anēnhuē'. Ihuatē', matararo, inapita ina pochin ya'conpi ohuica ihuatacaiso marē'. ²Hua'anēnso nipirinhuē' ya'coana quēran ya'conahuaton, ohuicanēnpita a'pairin. ³Ina huē'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatērin. Ohuicanēnpitarinta' natanahuatona', nohuianantopi. A'naya a'naya nininēn pērapachina, co tē'huatatonahuē', a'naroáchin huē'pi. Huē'pachinara, quēparin panpatēro' capacaiso marē'. ⁴Ohuicanēnpita quēpahuachina, quēchitērarin. Noninso' nohuianantatona', imapi huachi. ⁵Nisha piyapiri yaquēpahuachina, co yaimapihuē'. Co noninso' nohuianantatonahuē', ta'ananpipi, itērin Quisosori.

⁶Iso pēnēnto nanan sha'huitopirinhuē', co nitotopihuē'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anēn pochin ninin

⁷Napoaton itaantarín:

—Tēhuēnchachin caso' ya'coana pochin ninahuē. Ohuica pairapipiquē yaya'conpatēra, ya'coana quēran ya'conē'. ⁸Co'huara huē'shatērasocohuē', na'a piyapi'sa' a'chinpirinahuē', inapitaso' ihuatēro'sa pochin nipi. Anishacancantacaiso marē' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhuē', co inapita natēpihuē'. ⁹Casáchin ya'coana pochin ninahuē. Ca quēran ya'conpatama', cha'ēsarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quēran ya'coantopi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰Ihuatēro'sa' co noyahuē' yonquiipi. Ihuatacaiso', tēpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquiipi. Caso nipirinhuē' o'marahuē imarinacosopita Yosē nohuatacaiso marē'. Noya noya nanopicaiso marē' o'marahuē. ¹¹Caso' ohuica hua'anēn pochin ninahuē. Imarinacosopita noya a'pairahuē. Hua'anēn noya nipachina, ohuicanēnpita a'paiton, co chiminacaso' tē'huatērinhuē'. Inapochachin canta' imarinacosopita marē' chiminarahuē. ¹²Inpriatoso nipirinhuē', pa'pini' huē'pachina, ohuicaro'sa' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa' yanquēēpi. Inpriatoso' co hua'anēnhuē' ni'ton, co ohuicaro'sa' pa'poyatērinhuē'. ¹³Canacaso marēáchin sacatērin ni'ton, co inapita yonquiatonhuē', ta'ananpirin.

¹⁴Caso nipirinhuē' noya hua'anēn pochin ninahuē. Imarinacosopita nohuatērahuē. Canta' nohuatērinaco. ¹⁵Tatahuērē'co ninohuatēraiso pochin nohuatērahuē. Nosoroato, inapita marē' chiminarahuē. ¹⁶A'napita piyapi'santa' oshaquēran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuē', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantērahuē imainacoso marē'. A'chintacaso' ya'huērin. Nanamēhuē natanpachina', natēarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huēntoínchin nisapi. Carisachin hua'anēntarahuē.

¹⁷Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuē noya noya nanopianta'huaso marē'. Napoaton Tatahuē nosororinco. ¹⁸Caora nohuanto, imarinacosopita marē' chiminarahuē. Co nohuantērahuē' naporini, co tēpainacoso' nanichitonahuē'. Tatahuē sha'huitērinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantērahuē. Ina nohuanton, nanopiantarahuē huachi, itērin.

¹⁹Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha yonquiipi.

²⁰—Sopairi nani ya'coancantērin ni'ton, hua'yantērin. ¿Ma'marēta natanama'? topi a'naquēn.

²¹A'naquēniso nipirinhuē' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantērinhuē'. Noya a'chintērinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhuē'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuē' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuē'

²² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniantarín. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiataona', "Yosparinquën Sinioro," itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ ishpanamën pochín nininquë pa'sarin, inaso "ishpana, Saromon ishpananën," itopi nohuitatona'. ²⁴ Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuanapipi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

²⁵ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. "Tata Yosë chachin catahuarinco," ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶ Nipirinhue', canpitaso' co ohuicanëhuë pochín ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷ Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochín ninahuë. Iमारिनacosopita ohuicanëhuëpita pochín ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸ Ca nohuanto, nanpimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'paiarahuë. Co insonta' osëretarinacohuë'. ²⁹ Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. ³⁰ Caso Tatahuëro'co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹ Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinhahuë', ³² Quisosori itaantarín:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

³³ —Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhuë'. Yosë pinoranso marë' napotarainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', "Caso' Yosëco," toconan. Ina pochín nonan ni'ton, Yosë yaya'huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarín:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: "Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochín ninama'," tëninso' nontërama'. ³⁵ Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhue'. ³⁶ Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. "Caso' Yosë hui'ninco," topatëra, ¿onpoatonta' ina marë' pinoramaco? tënahuë. ³⁷ Co tatahuë pochín nipatohuë', ama natëcosohuë' ³⁸ Co yanatëpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochín ninahuë' ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachín ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachín ninin, itërin.

³⁹ Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinhahuë', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarín. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarín. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhue', no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosëri a'paimarinso'," itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natërapí.

11

Nasaro chimininsó

¹⁻² Pítaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, María, Marta inapita itopiso'. Ina María a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantërarín. Co'huara inapoyátërasohuë', yo'in chiniquën caniorin. ³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiniquën caniorin. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuënhachin yo'in chiniquën caniohonahuë', co chiminacaso marë' caniorinhue'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya," tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorin, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororin. ⁶ Napoaponahué', Nasaro caniorinso' natantaponahué', cato' tahuéri inaqué chachin i'huataantarín. ⁷ Ina quëran ca'tano'sanënpitaco'i itaponcoi:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoi.

⁸ —I'huamiáchin Maistro, inaqué ya'huëpisopita tëpáinënquënso maré' na'pique' yatë'yarapirinënquënhuë', ¿inatohua chachin yapaantaran ti? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisoso itaponcoi:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuéri iratohuatëra, co i'parëhué'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirinhué' iratohuatëra, i'paré'. Capa a'pininso' ni'ton, i'paré', itërincoi.

¹¹ Ina quëran itaantaríncoi:

—Iya Nasaro hué'ërin. Nipirinhué', paato ochinanconapo, itërincoi.

¹² —Hué'ërin ni'quëhuaré' Sinioro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan hué'ërin, topiraihué'. Nani chimininso' nitotaton, naporin. ¹⁴ Napoaton no'tëquën sha'huitërincoi:

—Nasaro nani chiminin. ¹⁵ I'huara aquëtëran co paatorahué', co anoyatërahué'. Canpita na'con na'con natëamacoso maré' isëquë ninarahuë. Inaso' noya ténahuë. Iporaso nipirinhué', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoi.

¹⁶ —Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inaré'quënpoa' chiminacaso maré', itërincoi Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaqué canconpiraihué', nani Nasaro chiminin quënanconai. Nani catapini tahuéri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitanaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa' nani hué'pi Marta, Maria, inapita achinicananapona'. Yo'ina' chimininso maré' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhué'. ²⁰ “Quisoso nani hué'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhué' pëinënquë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Sinioro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohuë chimiintonhué'.

²² Chiminpirinhué', natëranquën Sinioro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, ténahuë, itërin.

²³ —Yo'yoparin nanopiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nanpiantacaso tahuéri nanihuachin, nanopiantararin, nitotërahuë, tënin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanpicaso' quëtërahuë. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihué', nanopiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chiminpachina', co parisitomatapihué'. Co onporonta' ta'huantapihué'. No'tëquën nontaranquën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Sinioro. Tëhuëchachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën. Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maistro hué'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin. ³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhué'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' hué'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Sinioro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhué', itërin.

³³ Ina tosahuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiniquën sëtaton, co napon cancantërin. ³⁴ —¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Sinioro ni'quiquë', itopi.

³⁵ Quisosonta' na'nërin. ³⁶ Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷—Somaraya a'naroáchin anoyarayäterin ni'quëhuarë', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhuë' nimara ti? topi a'naquën.

Nasaro ananpitaantarinso'

³⁸ Quisoso sëtaton, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Pancara'piquë nani pa'copitopi.

³⁹—Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarin. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰—Ama imoya ina pochin yonquiquësöhuë'. Yosë ya'ipiya nanitaparin. Natëhuatanco, Yosë nóya nininso' ni'saran, itërin. ⁴¹Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso marë'. Natanatonco, catahuaranco mini. Ina marë' "Yosparinquën," itëranquën. ⁴²Nani tahuëri natanatonco, catahuaranco noya nica'huaso marë'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahuë', isopitaso' co nitotopihuë'. Inapita natëinacoso marë' a'ninquëchin nontaranquën, tënin.

⁴³Ina tosahuaton, chimipi chiníquën itapon:

—¡lya Nasaro, pipirahuaton huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nanopiantarahuaton, pipirin. Pa'on, imirin, inapita në'mëtërinquë ya'ipi so'pinpinan pipirin. Ya'pirionta' panioquë tonporayatopinan. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochin po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaíso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinso' ni'sahuatona', na'a natëpi. "Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin ni'ton, naporin," topi. ⁴⁶A'naquënso nipirinhue' paa-tona', parisioro'sa' sha'huitonpi. ⁴⁷Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontonpi ninontacaíso marë'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarin. Iporanta' a'na piyapi chiminpirinhue', ananpitaantarin. "Yosëri chachin catahuarin," topi. ⁴⁸Tananpitohuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natërapí. Napohuachina', Noma copirno no'huaiton, sonto'ra' a'paiarin. Huë'pachina', Yosë chinotëruhuaso pëi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huatarinënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiníquën nanantërin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahuë'. ⁵⁰Chiminacaso' ya'huërin, tënahue'. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marë', itërin.

⁵¹Napoaponahuë', co inaora yonquinën quëran naporinhue'. Corto hua'an ni'ton, Yosë nohuanton, ninorin. Tëhuëinchachin Quisoso cotioro'sa marë' chiminarin. ⁵²Nipirinhue', co cotioro'sa marëáchin chiminarinhue'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarin. Natëhuachina', Yosëri hui'ninpita pochin ni'sarin. A'naquën aquë ya'huëpirinhue', imapachina', a'na huëntoíchin pochin nisapi. ⁵³Naporo tahuëri quëran huarë' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tëpacacaíso marë'.

⁵⁴Napoaton Quisoso co huachi nohuantërinhuë' a'ninquëchin cotio ninanoro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paaton, Iprainquë yacapatarin. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatonai.

⁵⁵Pascoa tahuëri naniriahuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyätërasohue', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. "Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," ta'tona', pa'pi. ⁵⁶Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huëcáso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: "Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii," itopi. Tashinan pëiquë po'mocacaíso marë' napotopi.

12

*Hua'saiquë oporantëtërinso'**(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)*

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pitaniaquë paantarin. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarinsó'. ² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoí ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' coshara' o'huinarin. Nasaronta' inaquë coshatarin. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huërinquë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatëreso marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaro'santa' quëchitonhuë', tënin Cotasë.

⁶ Nipirinhüë', co sa'ahuaro'sa' yonquiaton naporinhüë'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷ Napopirinhüë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarincó. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitinacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huërarin. Caso nipirinhüë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarin ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarinsó marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

*Quirosarinquë canconinsó'**(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)*

¹² Hua'huayátërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inato-hua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochin nininsó' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoí Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoí hua'anëntarincó! tosapi.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiricanëinquë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ “Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohüë'.

Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin,” tënin ninshitaton.

¹⁶ Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhüë', co ina yonquiraihuë'. Quisoso nantantahuachina, naporo huarë' yonquirai. “Mora aipi chachin huënsërahuaton, Quirosarinquë huë'nin,” tënai.

¹⁷ Nasaro ananpitaantarinsó' ni'pisopita sha'huirápi. “Tëhuëchachin chiminpirinhüë', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarin. Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai,” tosapi. ¹⁸ Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi.

¹⁹ Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpohuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

²⁰ A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontopiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marë' huë'pi.

²¹ Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopiraihué', itopi.

²² Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonpi. ²³ Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. ²⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahué', co na'arinhué'. A'naíchin nisárin. Napoaponahué', sha'patëra, chiminin pochin niponahué', papotohuachina, na'a nitërin. ²⁵ Canpitanta' isoro'paquë ya'huërsopitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nani-piarama'. Nipirinhué', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nanpimiatontarama'. ²⁶ Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësona pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca maré' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

²⁷ Ina quëran itaantarín: “Iporaso' sëtóchinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? tënahué, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahué', 'Catahuaco Tata ama parisichisohué', co itarahué'. Chimina'huaso maré' o'marahué,” itahuaton, Yosë itapon: ²⁸ “Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënguën,” itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: “Nani catahuaranquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuuantaranquën nohuantërahuëso nicacaso maré'. Napoaton noya noya ni'sarinaco,” itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huirátarin,” topi a'naquën.

—Co huirahué'. Anquëniri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca maré' inápa quëran nontërincohué'. Canpita natëamacoso maré' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahué' no'huairinaco ni'ton, ana'ntacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirinhué', cari minsërahuato, ocoiarahuë. ³² Co hua'quiya quëranhué' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ “Corosëquë chachin chiminapo,” tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninsopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhué', tënai. Yosë quiricanënguë naporin, nontërai. Quëmaso nipirinhué' nisha nonan. “Yosë quëran quëmapico niporahué', inápaquë achinpiarinaco,” tënan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'?' itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohué'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënguëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'. ³⁶ Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohué', natëco. Natëhuatamaco, canpitanta' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhué'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihué', co yanatëpihué'. ³⁸ Iráca Isaiasë pënëntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihué', Sinioro. Quëma nohuanton, sacaí' nininso' nani a'notopiraihué'. Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihué',” tënin.

³⁹ No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihué' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarín: ⁴⁰ “Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancantatona', co natëtochináchinhué' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihué' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahué'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahué'.

Imarinaco naporini, anoyacancanhitohué',” tënin.

⁴¹ Iráca co'huara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'narëso pochin quënanin. Quisosos' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴² Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinahuë', parisioro'sa' të'huatatoná, co a'ninquëchin sha'huipihuë'. “Niyontopiso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa',” ta'tona', ta'tápi. ⁴³ Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinuë', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuatatoná napopi.

Co Quisoso a'chininso' natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërinso'

⁴⁴ Ina quëran Quisosori chiniquënonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso marë'. “No'tëquëna a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuë'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarinco. ⁴⁵ Ca nohuitoahuatamaco, Yosënta' nohuatarama'. ⁴⁶ Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marë' isoro'paquë o'marahuë. ⁴⁷ A'naquëma' natanpiramacohuë', co natëaramacohuë'. Co natëhuatamacohuë', co carima' ana'intaranquëmahuë'. Co ina marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë. ⁴⁸ Co nohuantohuatamacohuë', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamacohuë', canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëaramahuë' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intarinquëma'. ⁴⁹ Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë sha'huítërinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰ Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuatama' nanpimiatarama huachi, ténahuë. Sha'huítóhuachincora, inachachin carinquëmanta' sha'huítaranquëma',” itërin.

13

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

¹ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chiminaton, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitacoí na'con nosororincoi. Chiminaquë huarë' nosoromiatërincoi.

² Inaro'coi coshataraí. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marë'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³ Quisososo nipirinuë' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhuë' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini chiniquënanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. Inanta' nitotaton, coshatasocoi, ⁴ Quisoso misa quëran huanirin. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵ Ina quëran i'sha panticaquë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoi. A'naya a'naya pa'morantëatoncoi, paniocaraqüë amirantërincoi.

⁶ Simon Pitronta' yapa'morantëpirinuë', co nohuantërinhuë'.

—Quëma Sinioro, ¿yapa'morantëranco ti? itërin.

⁷ —Ma'marësona napotaranquënsó, co ipora nitochátëranahuë'. Oshaquëran nitotaran, itërin.

⁸ —Co onporonta' caso' pa'morantërancohuë', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënuëhuë', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuë', itërin Quisosori.

⁹ —Napoahuarë', ama Sinioro nantëhuërachin pa'motocosohuë'. Imirahuë, motohuë, inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰ —Co ina nohuantërhüë'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërhüë'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuë' nipatama', inanta' inquitantaranquëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinsó' ninoton, naporin. Napoaton “A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë',” tënin.

¹² Nani ya'ipicoi pa'morantëra'pioncoi, a'moantarahuatón, huënsëantarin. Huënsëantarahuatón, a'chintërincoi.

—Ma'ta' tapo napotëranquëmaso' iyaro'sa', ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'.

¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, “Maistro” itëramaco. “Sinioro” itëramaco anta'. No'tëquëna yonquiatoma', napotëramaco. Canpita maistrónëmaco mini. Sinioroco ni'to,

natëramaco. ¹⁴ Canpita maistroneëmaco niporahuë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'. ¹⁶ Tëhuëñchachin iyaro'sa' patronso' chiniquëñ nanantërin. Piyapinënpitaso nipirinhue' co ina pochin chiniquëñ nanantopihuë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiniquëñ nanantërinhuë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóa cancantarama'.

¹⁸ "Co ya'ipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonanquëma' ca'tanamacoso marë'. Ya'ipinquëma' noyá nohuitëranquëma'. Yosë quiricanëñquë iráca naporin: 'A'nara' carë' coshataponahuë', inimicotarinco,' tënin. Ipora huarë' ina pochin nisarín. ¹⁹ Apira nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. 'Inaso' tëhuëñchachin Cristo ni'ton, ninorin,' tosarama'. ²⁰ No'tëquëñ sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chintacamazo marë'. Natëhuachinëñquëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinëñquëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco," itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniquëñ sëtatón, co napion cancantërin.

²² "No'tëquëñ sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohue', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²³ Ina natanahuatoí, a'naya a'nayacoí nini'nai. "¿Inquëñpochacha yasha'huirapirëhua' nicaya?" tënai, yonquiatoí. ²⁴ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahue'. Na'con nosororinco ni'ton, inaporahuë. ²⁵ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, "nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?" itërinco. ²⁶ Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Sinioro yasha'huirapirinquëñ? itërahue'.

²⁷ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë. Insosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ²⁸ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁹ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotëraihuë'. ³⁰ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquëñ. Sa'ahuaro'sa' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³¹ Cotasëso nipirinhue', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëninso'

³² Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquëñ Yosë natëarahue'. Napoaton nóa ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya," tosapi. ³³ Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiyi quëranhuë' inapotarinco. ³⁴ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahue', co huachi hua'qui' ya'huapohue'. Yonípiramacohue', intohuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamazo'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahue'. ³⁵ Iporaso' nasha pochin pënënananquëma' noya ninosorocamazo marë'. Carinquëma nosororanquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁶ Ninosorohuatama', tëhuëñchachin imaramacoso' nitotapi. "Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi," tosapi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁷ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Sinioro pa'saran? itërin.

—Intohuasó' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷—¿Onpoatonta' Sinioro co apira nanitërahüë' ima'huanquënso'? ¡Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohüenta', imamiataranquën! itërin.

³⁸—Yatëpapirinënhüënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahüë',” tosarán, itërin Quisósori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarín: “Ama pa'yancosohüë'. Ama sëtocosohüë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. ‘Co naniantaríncoihüë’, ta'toma', nani tahuëri natëco.

² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitënhüënta'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatënhüënta', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasóna pa'sarahuëso' nitotërama'. Iranta' nani nohuitërama',” itërin.

⁵—¿Intohuata' Sinioro pa'saranso'? Co nitotëraihüë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶—Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸—Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoí, nóya cancantarai huachi, itopirinhuë' Pinipiri.

⁹—Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachin, “Tata a'notocoi ni'ii,” itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatëranhuë' ti? A'chintohuatënhüënta', co caora yonquinhüë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintëranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiatoma', natëco, itërincoi.

¹²—Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitëranquëma'. Tëhuënhachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' nininsonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nán chachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotëranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahüë. ¹⁴ Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatamaco acotëranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarín: “Nani pënhënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuërinquëma', achinicananrinquëma'. Co onporonta' patarínquëma'. ¹⁷ Ispirito Santosó' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotërinquëma'. Co imarinacosopitasohüë' nipirinhuë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhuë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuërinquëma'. Ya'coancantarínquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuario'sa' pochin nitaranquëma'. Co patomiataranquëma'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarínquëma'. Ca pochachin catahuërinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohüë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohüë'. Canpitaso nipirinhuë' quënaantaramaco. Nanpantarahuë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ²⁰ Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuënhachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotërama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'na'chín pochín nisarahüë. Ya'coancantarínquëma' ni'ton, nóya ninohuitarínhuë'. ²¹ Nani

pëñnanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco, tëhuëñchachin nosoroaramaco, tënahüë. Nosorohuatamaco, Tata Yosënta' nosoroarinquëma'. Carinquëmanta' nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco,²² itërin Quisosori.

²²—¿Onpoatonta' Sinioro, quiyariachin noyá nohuitarainquëñ? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinëñquëñhuë' ti? itërin Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

²³Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'. Insosona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco, Tata Yosëri nosoroarin. Inaro'co ya'coancantatoi, inaquë ya'huëarai. ²⁴Co'so' nosorohuachinacohüë', co natëarinacohüë'. Co caora yonquinëhuë quëran sha'huitëranquëmahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachinacor, inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

²⁵Co'huara pantayatërasocohüë', sha'huitëranquëma'. ²⁶Inápaquë pantahuato, tatahuë nontarahüë, Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Ca ya'huërenamëhuë o'mararin. Inaso' achincancanarinquëma'. Ya'ipi Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Catahuaarinquëma' a'chintëranquëmaso' ama naniantacamaso marëhuë'. Catahuahuachinquëma', nöya yonquiantarama'.

²⁷Pantaporahuë', asanocancanaranquëma'. Tata Yosë natëto, co manta' të'huatërahüë'. Catahuaarinquëma' ca pochachin cancantacamaso marë'. Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihuë'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquëmaso nipirinhüë' catahuaarinquëma' sano cancantacamaso marë'. Ama pa'yancosohüë'. Ama të'huacosohüë'. ²⁸Nani sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantaporahuë', ya'coancantimaranquëma'. Tëhuëñchachin nosororamaco naporini, Tatahuëtaquë panantarahüëso marë' noya cancanchitomahuë'. Inaso' chini chiniquëñ nanantërin. ²⁹Co'huara pantayatërapohüë', sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantahuato, yonquiarama'. “Tëhuëñchachin ninoton, sha'huitërinpoa',” ta'toma', noya noya natëaramaco. Ina marë' sha'huitëranquëma'.

³⁰Co huachi hua'qui' nontaranquëmahuë'. Sopai hua'an nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani huë'sapi macainacoso marë'. Co caso' pi'pian tëranta' ina camaincosohüë' nipirinhüë', ³¹co ta'arahüë'. Tata Yosë nosoroato, ina no'tëquëñ natëarahüë. Ina nohuanton, ma'sha onpoarahüë. Piyapi'sa' nicanonaco, “Tëhuëñchachin Yosë nosoroaton, natërin,” tosapi.

“Huëco' pa'ahua huachi,” itërincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitërinso pochin nininso'

¹Ina quëran itantarincoi: “Casáchin no'tëquëñ a'chintatëñquëma', opa nara'huaya pochin ninahuë. Tata Yosëso' hua'anën pochin ninin. ²A'na së'paquëñ co nitohuachinahuë', nishitë'tërin. A'naquëñso nipirinhüë' pi'pian nitërin. Ina së'para'huainpita pi'pian ni'quitërin na'con na'con nitacaso marë'. Co ni'quitohuatërahüë', co noya nitërinhuë'. ³Carinquëma' nani anoyacancantëranquëma'. A'chintëranquëmaso' natërama' ni'ton, anoyacancantëranquëma'. 'Imamiatatomaco, nani tahuëri yonquiráco catahuainquëma'. Noya nichinpitërinso pochin nico'. Nara së'pa' nohuishatohuachina, co nitërinhuë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', co nanitaparamahuë' noya nicacamaso'.

⁵Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' së'paquëñ pochinquëma'. Ya'coancantëranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatamaco, catahuaarinquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitararamahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. ⁶Nara së'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pëñquë të'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', Yosë ana'ntarinquëma'.

⁷Casáchin yonquihuatamaco, na'con catahuaarinquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocohüë'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuëñchachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquëma'. ⁸Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicanatëñquëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹Tata Yosë nosororincoso

pochachin nosororanguëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. ¹⁰ Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatamaco, carinquë-manta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cancantërahuë. Natëhuatamaco, ca pochachin noya cancantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënënanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororanguëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënguëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chiminarahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatamaco, tëhuëchachin nipayarahüeso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patron pochin cancantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhuë', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhuë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinëhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahüeso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërinco'sopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanton imaramacohuë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa së'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco,' ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', tënin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohuë' no'huihuachinënguëma', ama pa'yancosohuë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënnënguëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhuë', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huirinënguëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huirinënguëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënguëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënguëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënguëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënguëma'. Tata Yosë a'paimarinco'so' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huirinënguëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marë' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohuë', oshahuanpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huipi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anyotërahuë. Nani ma'sha Yosë pochin ninahuë. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'huaso marë' sacai' nininso' a'notërahuë. Co a'notërahuë' naporini, ta'ona marë' oshahuaintonahuë'. Nani nicaponaracohuë', no'huirinaco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënguë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huirinaco,' tënin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huirinaco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicancanarinquëma'. No'tëquënáchin nonin. Yosë quëran o'marahuaton, piyapi'sa' ayonquiarin. Nonahuëso chachin no'tëquën ayonquiarinquëma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marë'. Ya'nan a'chinahuë quëran huarë' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátërasënguëmahuë', sha'huitaranguëma' ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ² Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoiarinënguëma'. A'na tahuëri yatëparinënguëma'. 'Co noyahuë' nipi ni'ton, tëpahuato, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'ona', a'naquëma' tëparinënguëma'. ³ Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco nipi-rahüë', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënguëma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri aparisitohuachinënguëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuëchachin no'tëquën ninoton, sha'huitërinpoa', tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nan imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpitaro'co ya'huato, catahuanquëma'. ⁵ Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë,' itopiranquëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'. ⁶ Napotëranquëmaso marë' chiniquën sëtäpiramahuë'. ⁷ No'tëquën itëranquëma'. Canpita marë' paanta'huaso' noya, tënhuë. Co paantahua-tohuë', Ispirito Santo co o'marinhuë' catahuainquëmaso marë'. Nipirinhüë', paantahuato, ina a'patimaranquëma'. ⁸⁻¹¹ Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin, oshahuano'sa' pa'pi co noyahuë nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tëquën ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiarin: 'Co Quisoso natëramahuë' ni'ton, pa'pi oshahuanama'. Inaso' no'tëquënáchin Yosë natëton co tëhuërinhuë' ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhüë', Yosëri minsërahuaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹² Na'con yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya yonquicaso'. ¹³ Nipirinhüë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë' a'chintarinquëma'. No'tëquën anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquëmahuë'. Yosë yonquirinso' chachin a'chintarinquëma'. A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. ¹⁴ Ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. ¹⁵ Ya'ipi tatahuë yonquirinso' nitotërahüë. Ina pochin yonquirahuë canta'. Napoaton Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

¹⁶ Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco," itërincoi.

Sëto inquitarinso'

¹⁷ Ca'tano'sanënpitaco'i ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? "Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran quënaantaramaco," tënin. "Tatahuë ya'huërin'pa' paantarahuë," tënin anta'. ¹⁸ "Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco," topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai ninontatöi.

¹⁹ Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

"¿Ma'ta' tapon naporin?" ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Tëhuëchachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco. ²⁰ No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirinhüë': "Nani chiminin huachi," ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtäpiramahuë', co hua'qui' sëtaramahuë'. A'naröchin noya cancantarama'. ²¹ Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuai-huachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naröchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. "Hua'huahuë nani hua'huacharin," ta'ton nóya cancantërin. ²² Inapochachin canpitanta' ipora sëtäpiramahuë', naquëranchin quënaantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

²³ "Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. ²⁴ Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchätëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë'," itërincoi.

Co noyahuë' nipisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ "Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin a'chintaranquëmahuë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso' sha'huitaranquëma'. ²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. ²⁷ Tatahuë chachin nosororinquëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinquëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinquëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë

quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë," itërincoi.

²⁹—Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitarancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹—¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itaranquëma'. ³²Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatamaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinënuëmahuë', catahuaranquëma' ni'ton, chiníquën cantotoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahué' nipisopita nani minsëarahué, itërincoi Quisoso.

17

Quisoso, imarinosopita marë' Yosë nontërinso'

¹Ina toshuaton, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': "Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita nicatonaco, noya noya yonquiarinënuën. Quëma hui'nanco ni'to, napotaranquën. ²Nani chiníquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanton, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahué quëma nohuatatënën nanpimiatacaiso marë'. ³Quëmasáchin Yosënuën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuítahuatënënuën, canta' nohuítahuachinaco, nanpimiatapi.

⁴Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitëranco' natëarahué. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinënuën. ⁵Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶Quëma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahué'. Nonpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahué ni'ton, nohuítërinënuën. Inapitaso' quëma piyapinënpita. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahué, natëtópi. Quëmá quëran o'marahué. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹Imarinosopita marë' chiníquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nán. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinacohué'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰Ya'ipi imarinosopita imarinënuën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantëran. Napopianachin imarinënpó'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahué. Imarinosopitaso nipurinhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹²Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahué, pënënuhë, na'con catahuarahué imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohué'. A'naíchin pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiri-canënuquë ninoranso chachin nanirin.

¹³Iporaso nipurinhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohué', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarinosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanënuhë quëran natëranquën ni'ton, noya cancantërahué. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴Quëma nanamën chachin nani a'chintërahué. Co imarinosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahué'. ¹⁵Co nohuantërahué' isoro'pa quëran ocoicamaso'.

Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohuë'. ¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinahuë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarinacosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸ Isoro'paquë' a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë' piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinacosopita nosoroato, ya'ipi cancanëhuë' quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', nóya natëinënquën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco. ²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë'. Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë'. Imarinacosopitanta' catahuarahué' noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin cancantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë' canpo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuënhachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinsopitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë' carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë'. ²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiaton, noyasáchin ninan. Co imarinacosopitahuë' co nohuitërinënquënhuë'. Caso nipirinhuë' nohuitëranquën. Quëma isoro'paquë' a'paimaranco. Imarinacosopita nitotopi. ²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë' nohuitinënquënso marë'. Ipora huanta' a'chintarahué' ni'ton, noya noya nohuitarinënquën. Quëma nosororanco pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë'," itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinsó'. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisario'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. 'Quisososó' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶—Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸—Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹Achin Yosë nontaton, itërin: "Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahué. Co a'naya tërantá a'poarinacohué'," itërin. Ina nanicaso marë': "Tananpitoco' pa'ina'," itërin. ¹⁰Napopirinhué', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹Quisososó nipirinhué' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisiaro'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, tënahué,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso nipirinhuë', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaniárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsó' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷ Pitro ya'conpachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahué paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisiaro'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninsó'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Ina quëran Quisososó' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënquën? itërin corto hua'ani.

²⁰ —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinhahuë'. ²¹ ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²² Itohuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso nipirinhuë', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

²³ —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhuë', no'tëquën nonahuë nipachinsó', ¿onpoatonta' ahueranco? itërin.

²⁴ Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinsó'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Simon Pitroso nipirinhuë' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahué paya, itantarin.

²⁶ Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratë'tërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

²⁷ —Co'chi cahué paya, itaantarin Pitrori. Naporo' atari përarin, natanin.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸ Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhuë' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanarigua'. Ina quëran co nanitarihuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi. ²⁹ Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

³⁰ —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiitënquënhuë', itopi.

³¹—Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënënamaso' co natëhuachinhuë', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tëpaca'huaiso', itopi.

³²I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirin: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco,” tënin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tëpacaiso' naniarin. ³³Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴—¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

³⁵—“Cotio piyapi inanta,” ¿topiranhue' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirinënquën. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirinën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatëparinënquën? itërin.

³⁶—Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuantërahuë naporini, imarinacoso-pita sontaro'sa pochin niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacoso marëhuë' chiniquën ahüchitonahuë'. Caso nipirinhue' nisha pochin hua'anëntarahuë', itërin.

³⁷—Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸—¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina toshuaton, pipiantarahuaton, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, tënahuë. Co manta' onporinhue'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'.

³⁹Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin.

⁴⁰Natanahuatona', chiniquën a'panitopi:

—¿Ama ina ocoiquësöhuë'! ¿Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nipirinhue' napotopi.

19

¹Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiniquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. ²Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quëhuanën miáchin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'.

³—¿Nanpimiataton isairro'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi.

⁴Ina quëran Pirato pipiantarahuaton, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhue', tënahuë, itërin.

⁵Naporo' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiniquën noncarotopi.

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tëpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tëpa'huaso'. Co manta' onporinhue', tënahuë caso', itërin Piratori.

⁷—Iráca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', “Yosë hui'ninco,” toconin, itopi.

⁸Ina natanahuaton, Pirato chiniquën pa'yanin. ⁹Ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nán? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhue', co manta' itërinhuë'.

¹⁰—¿Onpoatonta' co yanotërancohuë'? Ca nohuantohuato, ocoiaranquën. Nohuantohuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹—Co Yosë nanan quëtërinquënhue' naporini, co manta' quëma nanitapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirinhue', yo'coninacosopita na'con na'con

oshahuanapi, itërin. ¹² Naporol quëran huarë' Piratori yaocoipirinhue', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huiarinquën. “Caso' copirnoco,” tëninso marë' copirnorini micotarin, itopi.

¹³ Ina natanahuaton, “Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya,” ta'ton, aipiran quëpantararin. Quëpantarahuaton, ana'intacaso' shiranënuquë huënsërin. “Shancori i'iratë',” itopiquë ya'huërin. Cotio nananquëso', Capata, itopi. ¹⁴ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nancaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵ —Co quiyariso' nohuantëraihuë'. ¡A'naroáchin atëpatëquë! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhue', ¿atëpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoichin natërai quiyanta! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, Piratori itërin: “Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco',” itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷ Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', “Nansë Moto',” panëñ itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi. ¹⁸ Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apirosanta' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuancanapipi. ¹⁹ Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSONASARITOUQUË YA' HUËRINSO'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitanon. ²⁰ Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹ Corto hua'ano'saso nipirinhue', co noyahuë' ni'pi.

—“Cotioro'sa' copirno,” ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. “Cotioro'sa' copirnoco toconinso',” ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²² —Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë' huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³ Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhue', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴ —Ama oshahuasohuë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inapohuatona', a'nari manin.

Íraca Yosë quiricanënuquë ninoton, tapon: “A'morahuëso' nipatomatapi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi,” tënin ninshitanon. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisona' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahue'. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporol chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaincoso marë'.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Quisoso nontahuatoncoi: “Nani ya'ipi Yosë sha'huëtërinco'so' natërahuë’,” tënin yonquinënuquë. Ina quëran, Yosë quiricanënuquë ninorinso nancaso marë':

—Yamororahuë', tënin.

²⁹ Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achinpipi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënuquë paquëanantërin. ³⁰ Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninso'

³¹ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patarantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. "Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso maré'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina'," itopi hua'ano'sari. ³² Napotohuachinara: "Noyahua'," itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso maré'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatonpi. ³³ Ina quëran Quisoso huëcapaipirinahuë', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴ A'na sontaroso nipirinhue', nansaque nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shapitarë chachin pipirin. ³⁵ Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso maré'. ³⁶ Iráca Yosë quiricanënuquë ninshitérin: "Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë'," tënin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'. ³⁷ A'nanta' ninshitérin: "A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi," tënin Yosë quiricanënuquë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ Ina quëran Cosi Arimatiaguë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' t'ëhuataton, co a'ninquëchin sha'huirinhue'. Inaso nipirinhue', chinquëncancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantërahue. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, "Noyahua'. Quëpaquë'," itërin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quëran anohuaracaso maré'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹ Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinan, quënin nonën mashitacaso maré'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰ Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pitoahuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso maré'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso maré'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihuë'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

20

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyatërasohue', canconin. Canconahuaton ni'pirinhue', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. ² "Quisoso nonën nani quëpapi," ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitroro'coi sha'huitiirincoi.

—jSinioro nonën po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuasos' quëpapiso' co nitotërahue', itiirincoi.

³ Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴ Napopianachin ta'apiraihuë', Pitro na'huëtërahuaato, ca'ton canconahuë. ⁵ Monshorahuato, nëhuëconahuë. Moringuë so'pinpisoachin quënanconahuë. Nipirinhue', co ya'conahuë'. ⁶ Ca piquëran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷ N'ë'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuëánin. Inanta' so'pinpinan. ⁸ Ina quëran canta' ya'conahuë. N'ë'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahue. "Tëhuëenchachin Quisoso nanpiantarin," tënhue. ⁹ Yosë quiricanënuquë iráca ninshitatona': "Nanpiantarin," topirinhue', co yonquiyátëraraihuë'. ¹⁰ Nani ni'patëira, ya'huërai' pa' paantarai.

Maria Mactarina ya'notërinso'

(Marcos 16.9-11)

¹¹ Mariaso nipirinhue' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chinquëncan na'nërárin. Na'nëárin quëran monshorin na'pi naninquë nëhuëcaso maré'.

¹² Nëhuëpirinhue', cato' anquëniro'sa' quënanin, huirichin a'mopiso'. Quisoso nonën

acopiqué huénsëapi. A'na' motën quëran huénsëarin. A'nanta' nantën parti quëran huénsëarin.

¹³—¿Onpoatonta' na'nëaran? itërin anquëniri.

—Sinioronëhué nonën nani quëpapi. Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahué', itërin.

¹⁴Tahuëretahuaton, Quisoso chachin quënanaponahué', co nohuitërinhué'.

¹⁵—¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisan? itërin Quisosori. Mariaso napoaponahué': "Sacatona' pi ta'ma'," tëcaton:

—Quëmari imoya Quisoso nonën quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itërin.

¹⁶—¡Maria! itërin Quisosori. Tahuëretahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—¡Raponil itërin. Maistro tapon naporin.

¹⁷—A'poco imoya. Co tatahué ya'huërin'pa' pantayátërarahué'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuëspita sha'huitonquë': "Yosë ya'huërin'pa' panantarahué'. Inaso: 'Tata,' itato chinotërahué. Canpitanta' imaramaco ni'ton, 'Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë'," itërin.

¹⁸Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "¡Sinioro chachin nani ni'nahué!" itiiirncoi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarincoiso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

¹⁹Naporo' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiqué ya'huarai. Cotioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihué', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁰Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatoi, "Ina mini," ta'toi, nóya cancantërai.

²¹—Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahué a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso maré', itërincoi.

²²Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'. ²³Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën," itoco'. Inquitarin mini. Nipirinhue', co yanatëhuachinquëmahue', "Co oshanën iyasha inquitaringuënhue'," itoco'. Tëhuënhachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

²⁴Naporo' shoncayáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhué'. Inaso: "Catopia'hua," itopi. ²⁵Quisoso quënanahuatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihué', co yanatërincoihué'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huaré', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huaré', natërahué', itërincoi Tomasë.

²⁶Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarin. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihué'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahué iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësohué'. Natëco huachi, itërin.

²⁸—¡Quëma mini Sinioronëhuënguën! Natëranquën. Yosënhuënguën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

²⁹—Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohue', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso maré'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihué', co ya'ipiya iséquë ninshitëranquëmahue'. ³¹Iso

quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: "Inaso' tëhuë'nchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinso'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

21

Yonsanquë ya'notantarincoiso'

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³—Riti të'yatapo pa'sarahüë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuato, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵—¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶—Inchinan quëran të'yatoco'. Inaquë tëhuë'nchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinan quëran të'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Sinioro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Sinioro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë niitërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuato, yonsai'pa' quëparai. Co aquëyahuë'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuato, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰—Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë oshirin. Pasa a'natërápo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹²—Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. "¿Inquënta' quëmaso'?" co itapoirahuë', Sinioro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitacoi quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën Sinioro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incarisó' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin. ¹⁶ Ina quëran itaantarín:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën mini, Sinioro, ina nitotëran, itantarín.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantarín:

—Iya Simon, ¿tëhuë'nchachin nosororanco ti? itantarín. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Sinioro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiquë'. ¹⁸ No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Into-huaso' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhuë', a'na tahuëri mashotohuaton, ma'sha onpotarinë'nquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinë'nquën. Co nohuantopiranhuë', quëpararinë'nquën, itërin Pitro.

¹⁹ A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tëparapi. Ina ni'pachina', na'a yipai'sari Yosë noya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamë'nquë ninshitërahuëso'

²⁰ I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporo' "¿Inta' Sinioro sha'huirapiarinquënso'?" itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërërahuaton, quënaninco. ²¹ Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Sinioro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

²² —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

²³ Naporo quëran huarë' imapisopita ninontopi. "Inaso' co onporonta' chiminarinhuë'," nitopi. Quisoso nimirinhuë' co naporinhuë'. "Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin," topachina, "co chiminaponhuë'," co tapon naporinhuë'.

²⁴ Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoj, nitotërai.

²⁵ Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhue' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nãpïantarahuaton, imãpïso'pita ya'notërinso'

¹Iya Tiohuïro. Ca Nocasëco ninshitaantaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitëranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën. ²Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitëranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuanton, sha'huitërin. Inapita napopïsona' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën. ³Quisosos' tëhuëenchachin chiminpirinhuë', nanpïantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarin. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin nanpïantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarin.

⁴A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tënin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Iporaso nïpirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantarinquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶Ina quëran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Iráca Sinïoro isairro'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiniquën nanantaton, ina pochin acoantaran ti? itopi.

⁷—Tata Yosëichin chini chiniquën nanantërin. Inaora nohuanton, ma'sha acorin. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona napoarinsó', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸Iporaso nïpirinhuë' Ispirito Santo na'con catahuainquëma'. Ya'coancantohuachinquëma', nóya pënëntarama'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

⁹Ina tophachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicasoi', inápaquë pantarin. Në'përápirinahuë', chitorori imotërin. Co huachi quënanpïhuë'. ¹⁰Inápaquë pantaquëya', në'përápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notiimarin, huirítón a'mopiso'.

¹¹—¿Ma'marëta' caririaro'sanquëma' inápaquë në'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhuë', ina chachin o'mantararin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantararin, itërin.

Cotasë ya'huërenamën Matiasë acopiso'

¹²Ina natanahuatona', Orïposë panën quëran nohuamararahuatona', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahuë'. A'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹³Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nanpëpi. Inaquë naporó' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapï. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhuë', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiaco hui'nin inaso'. ¹⁴Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

¹⁵Ina quëran na'a Quisoso imãpïso'pita niyontonpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huainrahuatón, itërin:

¹⁶⁻¹⁷“Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhuë', inimiconënpitari yapapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapï. Iráca Ispirito Santo nohuanton,

Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanëñquë ninshitërin. Iráca ninorinso chachin naporin. ¹⁸Sha'huirapirinso maré' coriqui quëtopi. Ina coriquinëñquë no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poin. Chi'chirinamën pipirin. ¹⁹Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. Aquiramaso', 'Huënai' No'pa', tapon naporin. ²⁰Yosë quiricanëñquë ninoton, ninshitërin:

'Ama insonta' pëinëñquë ya'huë'insohuë'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërenamën a'na acoantaquë', tënin anta' Sarmo quiricaquë.

²¹⁻²²Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huëretacaso maré'. Iráca Coansha aporintaso', Siniro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporo' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huaré' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanopiantarin. Canta' ni'nahuë', ta'caso maré' aco'ahua'," tënin.

²³Ina maré' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. ²⁴Ina quëran Yosë nontopi. "Quëmasáchin Siniro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran aco'huaiso', ²⁵inanta' paaton, a'napita a'chintacaso maré'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitopiquë pa'nin," itopi.

²⁶Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahuë', iporasos huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

¹Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquëráchin niyon-tonpi. ²A'nanaya chiníquën irininsó' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënëanahuanin. ³Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin. ⁴Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso maré'. Co nitotaponaraihuë', a'naroáchin nonpi huachi.

⁵Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso maré'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. ⁶Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. ⁷Chiníquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitaráchin niponaraihuë', ⁸¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. ⁹Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. ¹⁰Piriqiaro'sa', panpiriaro'sa', iquipitoro'sa', nipiario'sa', Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. "Nisha nishanpoa' nicarihuarahuë', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininsó' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹²Ma'pitata' napopi," ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. ¹³A'naquënso nipirinhuë' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴ Shonca cato' ca'tano'saso nipirinuë', co t'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. "Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵ 'Isopita no'pipi,' topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyátërarinhuë'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶ Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso', Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷ 'A'na tahuëri ispiritonëhuë a'pamarahuë nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'.

Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë sha'huirapi.

Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

¹⁸ Naporó' ya'ipi natërinacosopita

ispiritonëhuëri ya'coancantarín.

Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi.

Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaiso marë'. Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, tënin Yosë.

²⁰ Sinioro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.

Co'huara naniyatërasohuë', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarín.

Yoqui quëhuashin huënai pochin nisarín. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

²¹ "Nicha'ëco Sinioro," topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi,' tënin Coiro iráca ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' isairi'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparin. Piyapi a'naroächin anoyatërin. Co ina pochin ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarin ni'ton, naporin. Napoaton: 'Tëhuëenchachin Yosë quëran o'marin,' topi. Canpitanta' nicatorama', nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpihuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachin Yosëri yonquirin hui'nin chiminacaso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminín. Co nohuantërinhuë' naporini, co macacamaso' nanichitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', ²⁴ Yosëri ananpitaantarín. Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimirín minsërinhuë'. ²⁵ Ina yonquiato, Tapi iráca tapon:

'Nani tahuëri Sinioro ca'tanarínco. Inchinanëhuë quëran ya'huërarín

achinincaincoso marë'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuë'.

²⁶ Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahuë.

Co naniantaríncohuë', ta'to, co chimina'huaso' t'ë'huatërahuë'.

²⁷ Yosë yonquiato, nontarahuë. Hua'yanëhuë, Sinioro, co chimipiro'sa ya'huërinquë t'ë'yataranhuë'.

Quëmasáchin natëranquën ni'ton,

co nohuataranhuë' nonëhuë chanatacaso'.

²⁸ Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuítatëntquën nóya narpica'huaso'. Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë,' tënin Tapi, iráca ninshitaton.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminín. Iráca nani pa'pitopi. Pa'pitopiso' ipora huanta' ya'huërarín. ³⁰ Co'huara chimiyantërasohuë', Yosëri itërin: 'A'na tahuëri quëma shiparínquë acoarahuë hua'anëntacaso marë'. Quëma ya'huërenamën hua'anëntarín. Caso' Yosëco ni'to, co nonpintaranquënhuë', itërin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. ³¹ Cristo narpiantacaso' ninorín. 'Co chimipiro'sa ya'huërinquë patarancóhuë'. Co nonëhuë chanatarínhuë', tënin iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachin Yosëri ananpitaantarín. Quiyari ni'nai. ³³ Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarín. Chiniquën nanantërin ni'ton, inchinanë quëran ahuënsërin. Inapotahuaton, sha'huítërin: 'Ispirito Santo a'pamaquë' piyapi'sa' ya'coancanchin. I'hua sha'huítëranquënso', itërin. Ina quëran Quisosori Ispirito Santo a'paimarín, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton nisha nisha nananquë nonai, natanama'. ³⁴ Tapi

co nanpiantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërëhua'. Napoaponahuë', ninshiaton, tapon:

'Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:

"Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

³⁵inimiconënpita cari minsëchinquën," itërin Yosëri,' tënin.

³⁶Yosë hu'i'nin chachin iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapotopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. 'Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Sinioro ni'ton, natëcaso' ya'huërin,' tënin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma'," itërin.

³⁷Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtopi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸Napotohuachinara, Pitrori itaantarin:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. "Quisocristo imarahuë," ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitarinquëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' canpitanta'.

³⁹Yosë nohuanon, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantarinquëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanon, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'intarin. Canpitaso nipirinhuë' ama inapita pochin cancantocosohuë'. Yosë nontoco' anoyacancanquinquëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹Napotohuachina, na'a natëtöpi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴²Ca'tano'sa' a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chimininso' yonquiatona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "Tëhuënhachin Yosëri catahuarin," topi. ⁴⁴Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵A'naquënso' ma'shanënpita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita pahuantohuachinara, quëtöpi. ⁴⁶Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontopí. Quisoso chimininso' yonquiatona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Noya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷"Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanon, inapitanta' ya'conpi.

3

Apia anoyatërinso'

¹A'na tahuëri pi'i tëhuërenahuaso', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë nontopi. Coansharë' pa'sapirinhuë'. ²Inaquë a'na quëmapí quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhuë' iratcaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, "Noyápiachin," itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpachinara, coriqui ma'patërin. ³Pitro, Coansha, inapita ya'conasoí, apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaiso' nohuantopirinhuë'. ⁴Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵"Coriqui quëtarinco," ta'ton, në'pëtarin. ⁶Pitroriso nipirinhuë':

—Co coriqui ya'huëtöpirincohuë', nanitato, anoyataranquën. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquën. Ina nohuanon, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëre chachin chinirin. ⁸Ina quëran pashitiquntarahuaton, huanirin. Iratarin. Pitro,

Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, inapitarë chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosárin. ⁹Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. “Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya,” ta'ton, iratárin. ¹⁰Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. “Iso'so' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananëquë huënsëruhaton, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?” nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinso'so': “Ama patocosohuë’,” ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhuë'. Cara chachin “Saromon ishpananën,” itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontopi. “Ma noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya,” ta'tona', pa'yanpi. ¹²Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: “¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramaco'i? Co quiyaora nanitaparahuë' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihuë'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonënpoopita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimapirinhuë', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquë yo'conama'. Piratori yaocoipirinhuë', co canpita nohuantëramahuë'. ¹⁴ Quisoso'so' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhuë', co nohuantëramahuë'. ‘¿Inta' ocoichinquëma'?’ itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhuë', atëpatërama'. Tëpapurinahuë', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ ‘Quisoso catahuarincoi,’ ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': ‘Inaso', catahuarinco mini,’ ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosë quëran o'mapirinhuë', co nitotëramahuë'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihuë'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. ‘A'na tahuëri Cristo parisitapon,’ topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. ‘A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,’ topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisésëri ninoton, shimashonënpoopita sha'huitërin: ‘A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insosona co natëhuachinhuë', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi. ²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinëquëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita notohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: ‘Caora nohuanto, catahuanquë. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cantantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatënuëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin,” itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coansharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canqui. Ponisario'sa' hua'anën, satosioro'sa', inapitanta' canqui. ² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. “Quisoso nanopiantarin ni'ton, nanopiantacaso' ya'huërin,” topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. “Tashiraya natahuan’,” ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhuë' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuëririnquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maistro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuancañapipi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiniquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Espirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuëenchachin co quiyaora nanitëraihuë' apia anoyata'huaiso'. “¿Onporahuatomata' anoyatërama'?” itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huitaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhue', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapi-ramahuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyataton, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanënuë naporin: “Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinhue', co nohuantopihuë'. 'Napoonin,' ta'tona', të'yatopirinhue'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin,” tënin. Quisocristoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. ¹² Quisocristo'chin anoyacancantërinpoa'. Co a'na nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'. Ina'chin nanitërin nicha'ëinpoaso', itërin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. “Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maistro'sahuë'. Co na'con quirica nitotaponaraihuë', co të'huatërinënpohuë'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi,” nitopi. ¹⁴ Quëmapi nani noyatërinso' inaquë huanirarin ni'ton, co nanitopihuë' “Nonpinápi,” ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitëre'huahuë' “Nonpinápi,” ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhue', ama aquëtë' piyapi'sari natëcaiso marëhuë' pënëanhuan'. “Ama huachi Quisoso nanamën sha'huicosohue’,” itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quëran amatantarahuatona', pënëmpi. “Ama aquëtë' a'chintantacosohue'. Ama Quisoso nanamën sha'huitantacosohue’,” itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinhue', Pitro Coansharë chachin co yanatëtopihuë'.

—Yosë natëtoi, co nanitëraihuë' canpita natëca'huainquëmaso'. Co quiyaso' nanitëraihuë' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisonta' sha'huirápoi. “Co Yosë natëcaso' ya'huërinhuë’,” ¿tënama' ti' itopi.

²¹⁻²² “Co natëhuatamacoihuë', ana'intarainquëma’,” itahuatona', a'papi. Apia anoyatërinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitërin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. “Yosë'chin nanitërin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosëso paya,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuë' ana'intacaiso'.

Yosë nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitatuquë paantarahuatona', sha'huiconpi. “Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiniquën pënëninacoi ama a'china'huaiso marëhuë’,” itopi. ²⁴ Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosë nontopi: “Quëmasáchin Sinioro chini chiniquën nanantëran. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quëma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitërin. Inaso' noya natërinquënso'. Espirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tëquën ninshitaton, itapon:

‘Inpio naciono'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquipihuë'.

Sinioro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:

“Huëco canpoari minsëahua’,” ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Sinioro ahuecaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirinhue', co nohuantopihué', ténin Tapi iráca ninshitatón.

²⁷ Iso ninanoqué chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nán tēpacaiso maré'. Inaso' nóya nipirinhue', tēpapi. Quēmari acoranso nipirinhue', co quē'yapihué'. Irotisē, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quēmaso nipirinhue' chini chiníquēn nanantēran. Co nohuantēranhué' naporini, co nanitapaitonahué'. Iráca quēran huaré' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Sinioro, quiyanta' no'huirínacoiso', nitotēran. Quēmasáchin yanatērainquēn ni'ton, catahuacoí chiníquēn cancantatoi, quēma nanamēn sha'huí. ³⁰ Cania'piro'santa' quēmari anoyatéquē'. 'Yosé hui'nin chachin nanan quētērincoi,' topatoi, catahuacoí piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi," itopi Yosé nontatona'.

³¹ Nani Yosé nontohuachinara, ina nohuanton, pēi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya nóya ya'coancantērin. Chiníquēn cancantatona', Yosé nanamēn sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natēpisopita noya nini'tona', ya'huépi. Napopianachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquētopi. Co manta' niapiratopihué'. ³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. "Sinioro Quisoso nanpíantarín. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosēri ya'ipiya catahuarín. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tēranta' ma'sha pahuantērinhué'. A'naya a'naya no'panēn, pēinēn, ma'shanēn, inapita ya'huētohuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quētopi piyapi'sa' quētacaiso maré'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quētopi. ³⁶ Naporo' a'na quēmapi ya'huērin. Cosi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininēn acotopi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': "Achincancantona'pi," tapon naporín. Inaso' Nihui huēnton quēmapi, Chipriquē hua'huatērinso'. ³⁷ Inanta' no'panēn pa'anín. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarínso' ca'tano'sa' quētērin pahuantērinso' quētacaiso maré'.

5

Aniasé sa'iné chachin nonpininso'

¹ A'na quēmapi Aniasé itopisoso' nipirinhue' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panēna pa'anpirinahué', co nohuantopihué' ya'ipi canapiso' yocacaiso'. ² Napoaton ninontopi. "Coriqui yo'conpaté', onposona canarēso' ama sha'huitasohué'. Ya'ipimiáchin quētērēso pochín quēta noya ni'inēnpo'," itērin sa'in. "Inta nipachín inapota," topachina, patoma coriqui canarínso' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quētontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitorpirinhue', Yosé nohuanton, nitotērin. Nitotaton, Aniasé itērin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natēran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaranso' quēmaora maré' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantēraponhué', no'paso' quēmaquēn. Quēmaora nohuanton pa'anán. Ina quēran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quēmaquēn. Co nohuantohuatanhué', co ya'ipi quētacaso' ya'hué'itonhué'. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosé quētarahué'," tēcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhué'. Co piyapiáchin nonpintēranhué'. Yosēnta' yanonpintopiranhué', co inaso' nanitēranhué' nonpintamaso', itērin.

⁵ Aniasé natanahuaton, a'naroáchin no'paqué anotaton, chiminín. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi tē'huatopi. ⁶ Ina quēran hui'napi'sari nonēnso' so'pinahuatona', quēpapi pa'pitacaiso maré'.

⁷ Cara ora quēran pochín, sa'ionta' hué'nin. So'in chiminínso' co nitochátērarinhue'. ⁸ Hué'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquēn. Achin so'yan isonapo' coriqui quētērincoi. ¿Isonápo maré' no'panēma' pa'anama' ti? itērin.

—Inanapo maré' mini pa'anai, tēnin sanapi.

⁹ —¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopirama'hué'? "Co ina ana'intarinpohué'," ta'toma', napopiramahué'. Ni'qué'. Quēmapi'sa'

so'yan pa'pitopisopita nani huénantarapi. Quëma' ya'huëre quëpantarínënguën pa'pitiñënguënso maré', itërin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminaton, inaquë chachin anotërin anta'. Hui'napi'sa' huëantarahuatona', chimipi quënanquinantapi. Inanta' quëpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huëntonënguë ya'conpispopita të'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', "Ana'intoahuachinpoa' canpoanta'," ta'tona' pa'pi të'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹² Naporo' tahuëri'sa' Yosë nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' së'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, "Tëhuëñchachin Yosëri catahuarin," topi. Ya'ipi imapisopita "Saromon ishpananën," itopiquë niyontonapi. ¹³ Imapisopitaráchin inaquë niyontonpi. A'napitaso': "Ana'intoahuachinpoa'," ta'tona', co inaquë niyontonpihuë'. Napoaponahuë', "Inapitaso' nóya piyapi'sa'," topi ya'ipiya. ¹⁴ Naporahuaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natëtona', imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. ¹⁵ "Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi," ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachique acoonpi anoyatacaiso maré'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanasaquë tëranta' aquëhuëñpi. "Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara," ta'tona', quëntapi. ¹⁶ Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosarinquë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërensopitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷ Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huitërin huachi. "Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi," ta'ton, apiratërin. Satosioro'santa' no'huitopi. ¹⁸ Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. ¹⁹ Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huitërin: ²⁰ "Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nampicaiso maré'," itërin anquëñiri. ²¹ Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso', satosioro'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso maré'. ²² Ponisario'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiipi.

²³ —Tashinan pëi' noya niahuitopinán quënanconai. Ya'coanasquë ponisario'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

²⁴ Natanahuatona', ponisario'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. "¿Intocha pacaiya? ¿Ma'ta'onpoapona napoapi?" nitopi. ²⁵ Naporo' a'na quëmapiri huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

²⁶ Ina quëran ponisario'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' të'huatona', co ahüëpihuë'. "Na'piquë të'yarahuachinënpoa'," ta'tona', oshaquëran mapi. ²⁷ Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiniquën nanantërinso' itapon:

²⁸ —Nani pënënatënguëma': "Ama huachi Quisoso nanamën a'chincosohuë'," itopiranquëmahuë', aquë aquëtë' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpispopita natanapi. Inapomatoma', Quisoso chimininso maré' na'intaramacoí, itërin.

²⁹ —Pënënpiramacoíhuë', Yosë na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Napoaton co nanitëraihuë' natëca'huainquëmaso'. ³⁰ Tëhuëñchachin corosëquë patanantatoma', Quisoso tëpapiramaquë', shimashonënpoopita chinotërinso Yosëri chachin ananpitaantarín. ³¹ Inapotahuaton, inchinanën quëran acorin. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, natëcaso ya'huërin. Nóya nícaton ya'ipi israiro'sanpoa' nicha'ëinpoaso maré' acorin. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. ³² Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotarin. Yosë natëhuatëhua', Ispirito Santo aya'coancantarínpoa', itërin Pitrori.

³³ Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquën no'huiantarahuatona', yatëpapi-nahué'. ³⁴ A'na hua'an ya'huërin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quëmapì nìponahué': "Noya quëmapì inaso'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itërin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquëma'. Apira huënanta'ina', itërin. ³⁵ Nani ocoihuachinara, pënënin.

—Ni'cona iyaro'sa' tëhuëtama'. Co isopita tëpacaso' ya'huërinhué', tënahué. ³⁶ Ni'cochi. Iráca Tiotasé ya'huërin. "Ca hua'an ya'coanahué," topachina, catapini pasa pochin quëmapì'sari imapi. Imasapìrinahué', tëpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquëëpi huachi. ³⁷ Ina piqüëran copirno sha'huitërinpoa' nininënpoa' niacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huërin, Cotasé Caririaquë ya'huërinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapìrinahué', inanta' tëpahuachinara, imapisopita yanquëëpi. ³⁸ Napoaton ama isopita tëpacosohué'. Tananpìtoco', tënahué. Inahuara yonquinëna quëran a'chinahuachinaso', oshaquëran imapisopita pipimiatapi. ³⁹ Nipìrinhué', Yosëri catahuahuachin, co canpitari acopitaramahué'. Ni'cona Yosë chachin inimicototama', itërin.

Itohuachina, hua'ano'sari natëtona', co tëpapihué'. ⁴⁰ Ca'tano'sa' naquëranchin amatantarahuatona', chiníquën huihuipi. "Ama huachi insonta' Quisoso nanamën sha'huitocosohué'," itahuatona', a'papi huachi. ⁴¹ A'pahuachinara, pipipi. "Yosë noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marë' parisitërai," ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sëtopi-hué'. ⁴² Nani tahuëriya Yosë chinotopiso pëiquë a'chinapi. Co ta'topihué'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huir'a'piapi. "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," tosápi.

6

Canchisë quëmapì'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nìpirinhué' cotioro'sa' nìponaraihué', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahué' cancantatona', tapona': "Nani tahuëriya quëy-orono'sa' hué'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopìrinahué', co napopianachin quëtòpìhué', apiratërinacoi. Crico quëy-orono'sa' pahuantopi," topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso nìpirinhué', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitërai-hué' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihué', co noyahué' nisarai, tënai. ³ Napoaton iyaro'sa', canchisë ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marë'. Ispirito Santori noyá ya'coancantërinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin acoa'ahua' cosharo' yocacaiso marë'. ⁴ Quiyaso nìpirinhué' Yosë nonta'huaiso', nanamën a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua acoa'ahua', topi ya'ipiya. Ina quëran Istipan huayonpi. Inaso' Yosë nóya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Pìniipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasë, Niconasë, inapitanta' huayonpi. Niconasëso' Antioquiaquë hua'huatërin. Co cotio quëmapihué' nìponahué', cotioro'sa pochin Yosë chinotërin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquë quëpi. Yosë nontahuatona', së'huamotopi acocaiso marë'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷ Ina quëran ca'tano'sa' nani tahuëri pënëntapi. Yosë nanamën a'chinapi. Aquë aquëtë' nahuinin. Quirosarinquë na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a cortó hua'ano'santa' Quisoso nanamën natëpi.

Istipan mapiso'

⁸ "Istipanso' nóya pënëntërin," topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparín. Cania'pi marë' Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁹ A'naquën cotioro'saso nìpirinhué', nisha niyontonpiso pëi quëran huëcatona', Istipan no'huipi. "Patron quëran pipìpisopita," itopiso quëran huë'pi. Inapitaso' Sirini quëran, Aricantëria quëran, Sirisia parti quëran, Asia parti, inaquëranpita huëcatona', Quirosarinquë ya'huëpi. Inapitaso' Istipan no'huipi.

Hua'qui' chiníquën ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhue', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'tê no'têquën nonin. Co nanitopihue' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quëran quëmapi'sa' pahuërépi sha'huirapicaiso maré'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapi'so', co noyahué'. Moisésë pinorin. Yosénta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huitopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huitopi. Co huachi Istipan noya ni'pihué'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quëpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso maré'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquëranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'têquën sha'huirapipihue'.

—Yosë chinotopiso pëi' noya nipirinhue', nonapirarin. “Moisésë iráca pënëntërin-sonta' co natécaso' ya'huërinhue',” toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imaton, naporinso' a'chinarin. “A'na tahuëri Quisosori Yosë chinotopiso pëi' ata'huantarin. Moisésë pënëninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa',” toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinhue', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

7

Istipan sha'huirinsó'

¹ Ina quëran Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari natanin.

—¿Têhuëenchachin naporan nonapon? itërin.

² —Co onporonta' api Yosë pinorahué'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'têquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huaré' shimashonënpoapita Yosë imapi. Canta' ina imarahué. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhue', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhue', inaquë Yosëri itapon: ³“Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquën a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴ Natanahuaton, Apraan pipirin. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhue'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanton, Canaan parti hué'nin. Ya'huërhuaquë chachin hué'nin. ⁵ Hué'pirinhue', Yosë nohuanton, co no'pa' ya'huëtërinhue'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhue'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohué', napotërin. ⁶ Ina quëran Yosëri itantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiníquën asacatapi. Co pahuëréaponaraihue', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhue', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahué. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarinaco,” itërin Yosëri. ⁸ Ina quëran itantapon: “Caora nohuanto, catahuaranquën. Hui'narpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuarahuë. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamaso maré',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huërhua'. Inapitaso' shimashonënpoa', tënëhua'.

⁹ A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhue', co quë'yapihue'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso maré'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhue' catahuarin. ¹⁰ Parisitopirinhue', nicha'ërin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorí noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiníquën nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporó' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhue'. Hua'qui' co manta' papotërinhue' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonënpoa' co manta' ya'huëtopihue' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso maré' Cacooposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso maré'. Iina chachin ma'paponaraihue', nani mashotërin ni'ton, co nohuitopihue'. Ina pa'anatona', ya'huëpi'pa' cosharo'

quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanpipi. ¹³ Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitërin. "Caso' co nishacohuë'. Cosico. Iyaya, itoco," itërin. Copirnonta' iinpita anohuitërin. ¹⁴ Ina quëran Cosiri pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisë shonca a'natëräpo piyapi ya'huërin. ¹⁵ "Huëquë', tata, isëquë ya'huëa'ahua'," itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin. Ya'ipi shimashonënpaanta' inaquë ya'huërapi quëran chiminpi. ¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaiso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷ Yosëri chachin nani iráca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhuë', shinpita co a'naroáchin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaiso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israiro'sa' ya'huëpi. ¹⁸ Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹ Cosi naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: "Quëmapi'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin," itërin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisésë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënquë acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanton copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotipiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapi quënanconin. Co manta' onpopirinhuë', Iquipito quëmapi ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, "cari i'huërëchi," tënin. Ina quëran Iquipito quëmapi ahuëaton, tëparin. ²⁵ "Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuaarin inapita nicha'ëca'huaso'," tënin Moisésë yonquinënquë. Inapitaso nipirinhuë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶ Tahuërininquë cato' israiro'sa' capini ni-ahuërapi, Moisésëri quënanconin. "¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama'? Nanan anoyatoco'," itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhuë' co nohuantërinhuë' natëcaso'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'." ²⁸ Ihuara Iquipito quëmapi tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?" itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. "Copirno natantohuachin, no'huarincó," ta'ton, pipimiatërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsó' quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. "¿Ma'ta' inaso' nimara?" ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² "Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco," itërin. Moisésë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhuë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarin: "Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, tënahuë'. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiniquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë'. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë'," itantarin.

³⁵ Napoaton Moisésë inatohua chachin paantarin. Iráca israiro'sa' yacatahuapirinhuë', co yanatëpihuë'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'," itopi. Yosëso nipirinhuë' Moisésë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paantarahuaton, nani ma'sha Yosë pochin ninin, sacai' nininsopita. Inapoa-ton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachin Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochin ninin. Catapini shonca pi'ipi inaporin. ³⁷ Moisésëri chachin inapita itërin: "A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapoon, ca pochin nininso'. Inanta' Israiro quëmapi nisarin," tënin. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpa' niyontonpachinara, Moisésëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanpicaiso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpoaso nipirinhué' co nohuantopihué' Moisésé natécaiso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisésé motopiqué ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. "Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisésé Iquipito quéran ocoipirinpoahué', ¿intohuaso' pa'mara?" ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹ Huuaca'huaya pochin nininso nipi. Ma'sha tēparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahué', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yoséri tananpitērin. Tananpitoahuachina, ma'sha inápaquē ya'huērinsopita moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pēnētona'pi iráca Yosé quiricanēnquē ninshitaton, tapon:

"Israiro'sa' nontaton, Yoséri itērin:

'Catapini shonca pi'ipi inotēro parti paasēma' ma'sha tēpahuatamara, co chinotomaco naporamahué'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.

Moroco artaronēn quēparahuatoma', ina chinotērama'.

A'na tayloranta' mosharama', Nipan itopiso'.

Napoaton ana'ntaranquēma'.

Ca nohuanton, inimicoro'sa' hué'sahuatona', minsēarinēnquēma'.

Papironia aquēté' quēpararinēnquēma', itērin Yoséri," tēnin.

⁴⁴ Shimashonēnpoapita iráca inotēro parti pacapona', Yosé chinotacaso nē'mētē' pēi quēparápi. Yoséri chachin Moisésé sha'huitērin ina pochin nicatona', chinotacaiso maré'. A'notērinso pochachin nipi. Inaqué Yosé pēnētērinso nanan ninshitērinso' ya'huērin. ⁴⁵ Ina quéran hui'ninpitanta' inachachin pēi' ya'huētopi. Nisha piyapi'sa' iséquē ya'huēpirinahué', Yosé nohuanton, a'papi. Cosoiri minsēhuachina, a'papi iséquē ya'huēcaiso maré'. Ina pēi chachin iséquē quēpi Yosé chinotacaiso maré'. Tapi hua'an ya'conaquē huaré' ina pēiqué Yosé chinotopi. ⁴⁶ Yoséri noya catahuarin ni'ton, Tapi noya hua'anētērin. Inari pancana yapēitopirinhué', co Yosé nohuantērinhué'. ⁴⁷ Ina quéran hui'nin Saromon itopiso', panca pēi' na'pi quéran ninin inaqué chinotacaiso maré'. ⁴⁸ Nipirinhué', Yosés'o' chini chiniquēn nanantērin. Co nipiso' pēiquéráchin ya'huērinhué'. Pēnētona'pi inachachin sha'huitērinpoa':

⁴⁹ "Yoséri itapon: Inápaquē huēnsērahué' hua'anēnta'huaso maré'.

Isoro'panta' nantēhué' aya'nahanuēquē pochin nitērahué'.

¿Onpopinta' yapēirapiramacohué'?

¿Inséquē chachinta' acotapomaco ya'huēca'huaso maré'? Co pēiquéráchin ya'huarahué'.

⁵⁰ Cari ya'ipi ma'sha ninahué, itērin Yoséri," tēnin.

⁵¹ Canpitaso nipirinhué' co pi'pisha tēranta' yanatētēramahué'. Co natantochinách-inhué' cancantērama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatēramahué'. Iráca shimashonēmapita co noyahué' cancantopi. Inapita quēpatoma', inapochachin cancantērama'. ⁵² Iráca quéran huaré' na'a pēnētona'piro'sa' pēnētopirinahué', ¿insota' shimashonēmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitopi. "A'na tahuéri noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tēquēn ninopirinahué', tēpapi. Ina quéran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atēpatērama'. ⁵³ Yosé iráca pēnētērinso' anquēniri chachin sha'huitopirinquēmahué', canpitaso' co natēramahué', itērin Istipani.

Istipan tēpapiso'

⁵⁴ Natanahuatona', chiniquēn no'huitona', yatēpapi. ⁵⁵ Istipanso nipirinhué' Ispirito Santori noyá ya'coancantērin ni'ton, inápaquē nē'pētērin. Yosé ya'huērinso chachin ni'nin. Huēnaráchin huēnaráchin ya'norin. Quisoso Yosé inchinanēn quéran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'tē ni'soatērin ni'nahué. Quisoso chachin Yosé inchinanēn quéran huaniárin, quēnanahué, itērin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nicipopihuēratētopi. Chiniquēn no'huitona', a'naroáchin ma-conpi. ⁵⁸ Ninano quéran quēparahuatona', na'piqué tē'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quētopi a'paicaso maré'.

⁵⁹ Tē'yaraso', Istipanso' chiniquēn parisitaponahué', Quisoso nontērin: "Hua'yanēhué Sinioro matahuatonco, quēpaquē," itērin. ⁶⁰ Ina quéran isonahuaton, chiniquēn itantarin:

“Tëparinacoso marë', ama Sinioro isopita ana'intëquësohuë',” itërin. Ina tosahuaton, chiminin.

8

¹Istipan tëpasoi', Saononta': “Tëpaco',” tënin.

Saonori aparisitërinso'

Naporo quëran huarë' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiniquën aparisitopi. Quirosarinquë napopi. Aparisitatona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'sarächin co pa'pihuë'. ²Nani Istipan tëpahuachinara, Yosë chinotopisopitari pa'pitopi. Sëtatona', na'nëräpi. ³Saonoso nipirinhue' Quisoso imapisopita aparisiton, pëinënaquë huarë' ya'cona'piarin. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pëiquë po'morin. Sanapi'santa' inaquë po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirins'o'

⁴A'naquënso nipirinhue' yanquëërahuatona', pa'sapi. Yosë nanamën sha'huirapi. ⁵Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocristo naporins'o' sha'huirarin: “Yosëri a'paimarins'o' imaco' canpitanta',” itarin. ⁶Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nöya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quëpi. Yosë nohuanton, Pinipiri anoyatërin. Ni'sahuatona', aquë aquëtë' yaimapi. “Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroächin anoyatërin,” topi. ⁷A'naquënso' sopairi ya'coancantërin ni'ton hua'yantopirinhue', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiniquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quëran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quëhuënápi. A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatërin. ⁸Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

⁹Inaquë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huara Pinipi huë'shatërasohue', na'con pënotërin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin. “Caso' chiniquën nanantërahuë,” tëninso marë' pa'yatopi. ¹⁰Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natëpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quëran huarë' natëpi. “Iso quëmapi Yosë pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparin,” topi.

¹¹Hua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi. ¹²Nipirinhue', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. “Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocristo inäpa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta',” itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. ¹³Simonta' natëpirinhue'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroächin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparin. “Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin,” topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. “Ma'pitacha nanitaparin paya,” tënin, yonquiaton.

¹⁴Naporo' ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpi. “Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi,” topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. ¹⁵⁻¹⁶Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. “Sinioro Quisoso imarai,” ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchätërarinhue'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. ¹⁷Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. ¹⁸⁻¹⁹Simonta' nicaton: “Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi,” ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochin nii. Ina marë' pahuë're'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. ²⁰Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpoahuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochin yonquihuaton, parisitopiquë pa'saran. ¿Coriquirë'quën chachin inaquë pa'saran! ²¹Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhue'. ²²⁻²³Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Catinaquë tonporëso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiransopita naniantaton, Yosë nontëquë' tapona oshanën yainquitápirinquënhue', itërin.

²⁴—Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohue', itërin. Chiniquën pa'yanaton, naporin.

²⁵ Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocristo naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquë cancoantapi.

Itiopia quëmapi natërinso'

²⁶ Ina quëran Siniro anquëninëni ya'notimarahuatón, Pinipi sha'huitërin: “Huanirahuaton, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tëquë”, itërin. Inatohua' inotërachin ya'huërin. ²⁷ Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhuë', a'na quëmapi quënanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso marë'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquë pantarin Yosë chinotacaso marë'. ²⁸ Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

²⁹ Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: “Manóton ya'yoranconahuaton, imaraaquë”, itërin.

³⁰ Pinipiso' ta'arahuatón, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' nontaquëya', natanin: —Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

³¹ —¡Co'chi iyasha, nitotërahuë' paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiquë'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina, inaquë huënsërin. Papon pochin ninontërapí.

³² —Iso' iyasha nontápirahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuaton, Yosë quiricanëinquë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'.

“Tëhuëinchachin ohuica tēpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' tēninhuë'. Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapí yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

³³ Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huirinhuë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tērantá' ya'huëërinhuë'”, tēnin quiricanëinquë.

³⁴ —¿Ma quëmapita' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapí nica. Co caso' nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

³⁵ “Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin,” itahuaton, ina quirica chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. ³⁶ Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii' quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ií' ya'huërin. Canta' aporintoco, topirahuë', itërin hua'ani.

[³⁷ —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatan, aporintaranquën, itërin.

—Quisocrisoso' Yosë hui'nin chachin, tēnahuë', tēnin hua'an.]

³⁸ “Noyahua'”, itohuachina, torona'hua asanorin. Nohuararahuatona', cato chachin i'quë pa'mapi. Inaquë aporintërin. ³⁹ Nonshipirinuë', a'nanaya Pinipi ayarin. Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhuë'. Co quënanaponahuë', noya cancantan, pa'nin. ⁴⁰ Pinipiso nipirinhuë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë' sha'huirá'piarin.

9

Saono imarinso'

¹ Saonos nipurinhuë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoaton corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nontonin. ² “Quirica ninshitoco piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontonpiso pëi' hua'ano'sa' quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahuë. Quëmapí'sa' tonporahuato, isëquë chachin quësarahuë. Sanapí'saquë huarë' masarahuë.” tēnin Saono. Napohuachina, quirica ninshitahuaton, quëtërin. ³ Ina quëran Tamascoquë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërin. ⁴ No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itërin.

⁵ “¿Inquenta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisitarancoso'.
⁶ Iporaso' huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënuquën ma'sona nica-
maso',” itërin.

⁷ Ca'taninsopitasa' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponaraihuë',
co insonta' quënanpihuë'. ⁸ Saono huaniintarahuatón, ni'topirihuë', co huachi quënan-
tërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. ⁹ Cara tahuëri co
quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhuë'. Co manta' o'orinhuë'.

¹⁰ Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi.
Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsona' natanin.
“Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahuë Sinioro,” itërin inarinta'.

¹¹ “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën
ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi.
Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari
së'huarayaconpatan, quënantaantapon,” itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nipirihuë' co yapa'ninhuë'. “Ina quëmapi Sinioro, pa'pi co noyahuë',
topi natantërahüë. Quirosarinquë quëma imarinënuquënsopita chiniquën aparitërin.

¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiniquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa'
macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin,”
itërin Ananiasëri.

¹⁵ “I'hua mini co noyahuë' yonquipirihuë', nani huayonahuë ca nanamëhuë
a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'.
Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'.
¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë,” itërin
Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinënuquë ya'conconahuaton, Saono
së'huaconin:

—Iya Saono. Sinioro Quisoso iraquë ya'notërinquënsa sha'huitërinco ni'ton,
huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantaran. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá
ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin.
A'naroáchin noya ni'taantarin. Ina quëran huaniintarahuatón, aporihuatin.

¹⁹ Nani coshatahuaton, chiniquën cancantaantarin. Hua'quimiachin inaquë Quisoso
imapisopitatuquë yacapatërin.

Saono ya'nan pëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, pëntërin. “Quisososo'
Yosë hui'nin,” itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina
nohuatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohuë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiniquën aparitërin?
Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë
quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonos'o chiniquën cantatón, nóya a'chinarin. “Tëhuëchachin Yosëri Cristo
a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa',”
ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co
nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tëpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatëpapiso' natana-
ton, Saono co huachi a'ninquëchin paacaso' nohuantërinhuë'. Nani tahuëri ninano'
ya'coanoquë cotioro'sari ninarapi tëpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarápi. ²⁵ A'na
tashiso nipirihuë', imapisopitari huëcatona' Saono quëpapi. Ninano pairapipi quëran
anohuaramapi. Nantipi pochin nininquë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquë paantarinso'

²⁶ Quirosarinquë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huëpiquë pa'pirinhuë'. “Co
tëhuëchachin Quisoso imamarahuë', sha'huirapihuachinpoa',” ta'tona', të'huatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhue' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinson'ta' natanin. Tamascoquë chiniquëncancantaton, Quisoso nanamën sha'huirín," itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co të'huatonhuë', Sinioro nanamën sha'huirín. ²⁹ A'naquëncotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquëncapënpachina, no'huitona', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapurinahuë', imapisopita natanahuatona', Sisariaquë quëpapi. Inaquë quëparahuatona', Tarsoquë a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tëranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. "Sinioro chiniquëncanantërin," ta'tona', nóya natëpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhue' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuënarín. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocristo anoyatarinquënc. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapaquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquippisopita naniantatona', Quisocristo imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinso'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuario'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. ³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonën pa'morahuatona', inapa pa'cotë' nininquëncacopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahue' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatona', "Manóton huëquë'," itopi.

³⁹ Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyorono'sari tahuirapitahuatona', na'nëtopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuario'sa' quëtacaso marë' a'notopi. ⁴⁰ "Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i," itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuërëtahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹ Pitrori maimirarahuatón, ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyorono'sa' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquipi. ⁴² Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi.

⁴³ Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinëncquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

¹ Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. "Itariario'sa'" itopiso sontaro huënton camairin. ² Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinëncquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³ Pi'i tëhuërënhuaso', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquechin quënanin. Yosë anquënin" huëcapaimarahuatón: "¡Cornirio!" itërin.

⁴ Anquëni ni'sahuaton, pa'pi të'huatërin.

—¿Ma'ta' sinioro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquënc. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquënc. ⁵ Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶ Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinëncquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷ Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸ Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹ Tahuëririnquë yacamotërihuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰ Tanaton, yacoshatopirinhuë'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënanin. ¹¹ Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cachinën quëran huëntënimamarin. ¹² Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërinso'pita, pëhuara pochin nininso'pita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³ Ina quëran noninso' natanin. "Huanirahuaton Pitro, tëpaton ca'quë'," itërin.

¹⁴—Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iraca Moisésë pëñëncoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵—Noya capacaso', itëranquëni ni'ton, ama quëmari "sopai" itëquësohuë'. Co huachi tananpitaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶ Cararo' inachachin sha'huitatarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inapaguë quëpantarin. ¹⁷ Pitroso' yonquirárin. "Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?" tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinso'pita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananëinquë canquipi. ¹⁸ Canquirahuatona', natanpi: "¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?" topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhuë' co nataninhuë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: "Apira cara quëmapi yonissarinquëni."

²⁰ Nohuaramarahuaton, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', imaquë'. Ca nohuanton, huë'pi ni'ton, noya imaquë'," itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuaton, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso' itërin.

²²—Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuaton, sha'huitamarin. "Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquëni, noya natanquë'," itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin.

²³ Napotihuachina, "Ya'cointaco' iyaro'sa'," itërin Pitrori. Napotihuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaguë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinosopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso marë'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuaton, moshapirinhuë'.

²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhuë'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi.

²⁸ Nani ninontahuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihuë'. Co inapitaro'coi niyontonaihuë'. "Co Yosë nohuantërinhuë'," topiraihuë'. Iporaso nipirinhuë' Yosë nani anitotërinco. Insosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopianachin noya nica'huaso' ya'huërin, tënahüë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco' itërin.

³⁰ Napotihuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. ³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: "Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquëni. Sa'ahuaro'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquarinquëni. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapana'pi pëinëinquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin," itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquëni. Ma noyanquëni ni'ton, huë'nai. Iporaso' ya'ipicoi niyontonai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquëni natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuëñchachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororin-coihuë'. Cancanënpoaquë yonquirehuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', të-nahuë'. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', cancanëma quëran huarë' ina chinoto-huatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca isairio'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocristo a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Carriaquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocristo acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiníquën parisitopirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpiquënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarin. Nanpiantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyariso' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nanpiantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocristo tëhuëñchachin nanpiantarin, tënai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoi pënënta'huaiso marë'. “Paatoma', ca nanamëhuë' sha'huico' imatonaco noya cancanchina'. Yosë chachin acorinco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahuë. Nanpispipita, chiminispipitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'ntarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina',” itërincoi ni'ton, sha'huirarái. ⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natëcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natëcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitaringpoa'. “Ca oshanëhuë marë' mini Quisocristo chiminin,” topatëhua', inquitaringpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tanpisopita pa'yanpi: “Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin,” topi.

⁴⁷ —Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' apori-huaina', ténahuë. ⁴⁸ “Quisocristo imarai huachi,” topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotohuachina, aporintopí.

—Isëquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotohuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

11

Pitro Quirosarinquë natanpiso'

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ² Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pënëntëquë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' naporan? itërin.

⁴ Pitroso nipirinhue' ya'ipiya sha'huitërin.

⁵ —Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahue. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë.

Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. ⁶ Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë. Tananquë ya'huërsopita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë. ⁷ Nontërincosonta' natanahuë. "Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë'," itërinco. ⁸ "Inca Sinioro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënenincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë'," itohuatëra, ⁹ inápa quëran itantarinco: "Noya capacaso, itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë'," itërinco. ¹⁰ Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. ¹¹ Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canquipi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. ¹² Ispirito Santo sha'huitërinco: "Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë'," itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuato, ya'conai. ¹³ Ya'compatoira, Cornirio itërinco: "Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirincó, ni'nahuë. 'Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ¹⁴ Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarinquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarin, tënin anquëni," itërinco. ¹⁵ Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nancanpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ¹⁶ Naporo' Sinioro sha'huitërincoiso' yonquirahuë. "Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë'," itërincoi Quisoso. ¹⁷ Sinioro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponarahuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, tënhuë. ¡Co caso' nanitërahue' nisha yonquia'huaso'! itërin Pitrori.

¹⁸ Natanahuatona', co huachi no'huipihuë'.

—Tëhuëenchachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹ I'hua chachin Istipan tëpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriqué pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponarahuë', cotioro'saráchin sha'huitopi. ²⁰ A'naquënsó nipirinhue' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Sinioro Quisoso naporinso' a'chintopi. "Oshanëma' inquitatëinquëma', anoyacancantarinquëma'," itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹ Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²² Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natantahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huë'pisopita nicacaso marë'. ²³⁻²⁴ Inaquë canconahuaton, "Tëhuëenchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin," ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënenin: "Ama Sinioro a'pocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' imamiatoco'," itërin. Pënenpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵ Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. Inaquë yoniton, quënanin. ²⁶ "Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huë'pisopita a'chinta," itohuachina, "Inta nipachin pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. Inaquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷ Naporo' tahuëri'sa' pënenëtona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸ A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispirito Santo nohuanton, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tëhuëenchachin tanarotopi. ²⁹ Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huë'pisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi.

Coriquihuano'saso' na'con quëtopi. Co coriquihuano'sahuë' nipsisopitasa', pi'pian quëtopi. ³⁰ Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërinso'pita quëta-caiso marë'.

12

Irotisëri aparisitërinso'

¹ Naporos' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. ² Santiaco maconpi. Inaso' Coansha iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³ Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporos' cotioros' ni'yon-tonapi pan co ahuepocatopisohue' capacaiso marë'. ⁴ Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'pini ni'sapi. Niya'huëretatona', tashirë chachin a'pairapi. "Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahuë," tënin hua'an yonquiaton. ⁵ Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhue', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiniquë'n Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

⁶ Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ësárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ësapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa' chachin tashinan pëi' a'pairápirinhue'. ⁷ A'nanya Sinioro anquëninën inaquë ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichi-anahuaton, ochinanin. "Manóton huënsëquë' pa'a," itërin. Napotohuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. ⁸ "A moanahuaton, sapatë' po'moquë'," itërin. Itohuachina, inaporin. "Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico," itantarin.

⁹ Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. "Co'ta'ma' anquëni ocoiarincohuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë," topirinhue'. ¹⁰ Sontaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinanquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhue', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquë'niri patërin.

¹¹ Naporos' Pitro no'tëquë'n yonquirin: "Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpápirinacohue', nicha'ërinco," tënin.

¹² Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. ¹³ Paira tahuirinquë canconahuaton, ya'coananënguë pi'nitonin. Pi'nitohuachina, a'na nanon huë'nin, Rota itopiso'.

¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuatón, pëiquë ya'coantarin. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵ —Quëmaso' hua'yantëran, itopirinhue'.

—Co hua'yantërahuë'. Tëhuë'nchachin Pitro inaquë huaniarin, itohuachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶ Napoasoi', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporos' huarë' i'soatopi. Pitro quënanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso' nipiirinhue' imirin quëran anquitérin ama noncarocaiso marëhuë'.

—Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëi quëran ocoirincó. Iya Santiaco sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. "¿Intocha Pitro pacaya?" nitopi.

¹⁹ Irotisëso nipiirinhue': "Pitro maconquë'," itopirinhue'.

"Capa huachi," itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisariaquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chiminso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquënso' cosharo' yapa'anpirinahué', chiníquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quë-tacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontonahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huincoisohué'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹ —Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsërahuatón, piyapi'sa' nontarin.

²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi,” itopi chiníquën nontatona'.

²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëichin chinotacaso nipirinhue' naporinso marë', a'naroáchin Siniro anquëninëni acaniorin. Chiníquën canioton, shonari pë'yarin. Parisitërarin quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhue' nahuinarin. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

²⁵ Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

¹ Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinëinquë so'sorinso'. ² A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Siniro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: “Pirnapi, Saono inapita nohuantërahue' paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina',” itërin.

³ Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiníquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

⁴ Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë' pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. ⁵ Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catahuacaso marë'.

⁶ Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoaatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin.

⁷ Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. “Canta' Yosë nanamën nata'in,” ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. ⁸ Pënotonso nipirinhue' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. “Ama natëquësohue',” toconin. ⁹ Saonosos' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

¹⁰ —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhue', yainimicotëran. Tëhuëinchachin nonpintëinquën, pa'pi co noya quëmapinquënhue'. Siniro no'tëquën sha'huitopirinhue', ¿onpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosë nohuanton, co manta' quënantaranhuë'. Hua'quimiachin co pi'i quënanaranhuë', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tërin. Somaraya pochin nicaton, co manta' quënantërinhué'. Si'pinantápirinhué', a'na piyapi nohuantërin matanparahuaton, quëpacaso maré'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, "Yosëri mini napotërin," ta'ton, natërin. Sinioro nanamën natanahuaton, pa'yanin. "Inaso' chiniquënnanan," tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina quëran Paonosos', ca'taninsopitaré chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', maré pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano Piriqúi itopiquë pa'pi. Coansha Marcosos' nipirinhué', co huachi imátërinhué'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonosos' Pirnapiré chachin paantapi. Piriqúi na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontonpiso péiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisésé iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshítopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicanamacoiso maré' yapënnëpatamacoí iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirin. Huanirahuaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso maré'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahué', Yosë chinotërama', Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huaré' israiro'sanpoa' Yosë chinotërehua'. Iráca chachin shimashonënpopita acorin piyapinëpita nicacaiso maré'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuanton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiniquënnanantaton, catahuarin inatohua quëran cha'ëcaiso maré'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhué'. Co yanatëpirinahué', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë huënton ya'huëpirinahué', co Yosë natëpihué' ni'ton, ina nohuanton minsëpi. Inaquë chachin shimashonënpopita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërápo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso maré'. Samoiro ya'conaquë huaré' inapopi. ²¹ Inasos' noya pënëntopirinhué': "Copirno nohuantërai huachi," topachinara, Yosëri Saono acorin. Inasos' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhué', ²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inasos'. Nóya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. "Tapisos' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahué. No'tëquënnatëarinco," tënin Yosë. ²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma'," itërin shimashonëmapita. Iporasos' iyaro'sa', nani Quisosos' a'paimarin nicha'ëinpoaso maré'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin. ²⁴ Co'huara Quisosos' hué'shatërasohué', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënëntarin. "Co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërantaco'. Ina quëran i'quë aporintaranquëma'," itërin. ²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiquihuachina, no'tëquënnashahuirin. "Quëmasos' Cristonquënn, itopiramacohué', co caso' inacohué'. Nipirinhué', ca piquëran hué'sarin. Inasos' noya noya. Co caso' maquëyancohué' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahué'," itërin.

²⁶ "Canpoasos' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirinpoa' nicha'ëinpoaso maré'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarinquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipinquëma' sha'huitaranquëma'. ²⁷ Quirosarinquë ya'huëpisopitasos', co Quisosos' nohuitopihué': 'Yosëri a'paimarin,' co topihué'. Co hua'ano'sa' tëranta' napopihué'. Pënëntona'piro'sa' ninshítopiso' nani chinoto tahuëri natanpirinahué', co yonquipihué'. 'Quisosos' tëpaquë,' itopi. Iráca ninorinso chachin yatëpapi. ²⁸ Co ma'maré tëranta' tëpacasohué' nipirinhué', Pirato sha'huitopi: 'Tëpaquë,' itopi. ²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanëquë ninorinso' nanihuachina, corsos' quëran anohuararahuatona', na'pi naninquë po'mopi. ³⁰ Inaquë po'mopirinahué', Yosëri ananpitaantarin. ³¹ Nanpiantarahuaton, a'na yoqui miria pochin ya'huantarahuatón, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohué',

na'a Caririquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarinquë huarë' imapi. Quisoso nanopiantahuachina, inapitarinta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: 'Nanpiantarin mini. Quiyari ni'nai,' tosapi.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarainquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpopaita nontaton, sha'huitërin. ³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shinpitanpoa' ni'tëhua', yonquirinpoa'. Quisoso ananpitaantarahuaton, catahuarinpoa' canpoanta'. Yosë quiricanëinquë iráca ninshitërin. 'Quëmaso' hui'nahuëinquë. Ipora chachin acoaranquë hua'anëntamaso marë', tënin Tapi. Sarmo catoquë naporin. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorin. Co nonën chanatarinhuë'. Iráca quiricanën quëran itërin: 'Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachin catahuaranquëma', tënin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapiri ninshitantarin. 'Quëmasáchin natëranquë ni'ton, co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachin naporin. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarin. Ina quëran chiminin. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisososo nipirinhue' Yosëri ananpitaantarin. Co nonën chanatërinhuë'. Quisoso nonën chachin ninoton, Tapi iráca ninshitërin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichinquëma'. Quisosoichin nanitaparin oshanëma' inquitinquëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirinhue'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahue'. Nipirinhue', Quisoso natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁴⁰ Nani natanamacó ni'ton, a'naróachin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ Yosëri itërin: "Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarinëinquëma'.

Natanapomarahue', co natëtaramahue'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiniquë ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama'," tënin Yosë, itopi.

Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', tënin Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontopiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi. ⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinhue', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapa catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa', ta'toma', imamiatoco'," itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontopiso Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchin piyapi co pa'pihuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso nipirinhue' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi. "Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pënëntërinso' natëpihuë'," ta'tona', no'huitopi.

"Paono co no'tëquë a'chininhue'. Inaso' nonpintë'," itopi. ⁴⁶ Paonososo nipirinhue' chiniquëncantaton, co t'ëhuarinhue'. Pirnapinta' chiniquëncantatërin.

—Canpita'ton Yosë nanamën sha'huita'huantaramahue' ya'huëpirinhue', a'porama' ni'ton, canpitaora t'ëhuënéma quëran co nanpimiataramahue'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷ Sinioro sha'huitërincoi:

"Quëmaso' acoranquë nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marë'.

A'pintëreso pochin nanamëhuë anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintëra'piapon cha'ëcaiso marë'," itërincoi, tënin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. "Ma noyacha Yosë sha'huitërinpoa paya," topi. A'naquë Yosëri huayonin ni'ton, natëtona', Quisoso imasapi ina nohuitona', nanpimiatacaiso marë'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Sinioro nanamën nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhue' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiniquëncantaton nisopita nontopi, Yosë chinotopisopita nininso'. "Paono co noya quëmapihuë'. Pirnapinta' co noyahuë'. Co isëquë nohuantëraihuë'," toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi.

⁵¹ "Nani sha'huitopiranquëmahue', co nohuantaramahue' ni'ton, canpitaora t'ëhuënémaquë nina'intarama'," itahuatona', Iconioquë pa'pi. ⁵² Patopirinhue', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin.

14

Iconioquë a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquë canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquënta' chinoto tahuëri nanihuachina, cotio niyontopiso pëiquë ya'conpi. Nóya a'chimpi ni'ton, na'a cotioro'sari natëpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquën cotioro'saso nipirinhüé', co yanatëpihuë'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. "Quisoso imapisopita co noya piyapisahuë'," itopi. Napoaton a'naquën co yaimatonahuë', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquë Paono yacapatërin. Pirnapirë chachin inaquë ya'huëpi. Chiniquën cancantatona', Siniorori nosororinso' sha'huirápi. No'tëquën sha'huipi ni'ton, Siniorori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', "Tëhuëinchachin Yosë catahuarinquëma'," itopi. ⁴ Ya'huëhuano'saso' nisha nisha yonquiipi. A'naquën cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquënso nipirinhüé' Paono, Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya nipirinhüé', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiutona', chinotopi ahüëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapurinhüé', ⁶ natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquë cato' panca ninanoro'sa ya'huërin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷ Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquë t'ëyarapiso'

⁸ Nistraquë apia ya'huërin. Co nanitërinhuë' iratacaso'. Nasitërin quëran huarë' co onporonta' huanirinhüé'. ⁹ Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notëërin. "Iso quëmapi noya natëtërin. 'Quisocristo nanitërin anoyatiincoso'," tëninso marë' anoyatarahuë'," tënin yonquinëquë. ¹⁰ Napoaton chiniquën itapon:

—No'tëquën huaniquë' iyasha, itërin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquë ninontopi:

—Yosëro'sa' isëquë o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹² "Pirnapi'so Sioso chinotërehuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisë chinotërehuaso'," nitopi. (Inahuara nananquë ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuë'.) ¹³ Ninano intonquë Sioso moshapiso pëi' ya'huërin. Ina hua'anënso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirin, apë'pëconotacaso marë'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquë quëparahuaton, inaquë yatëparin moshacaiso marë'. ¹⁴ Naporo huarë' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona': "Tata Yosëfchin chinotacaso' ya'huërin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huancanachin ta'arahuatona', chiniquën nontopi.

¹⁵ —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuë'. Tëhuëinchachin co quiyaso' moshamacaiso ya'huërinhuë'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita' huanquëmaso marë' huë'nai. Quisoso nanamën, iyaro'sa', a'chinchinquëma', natanco. Mamanshi topinan quëran mosharama'. Yosëso nipirinhüé' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuë'. Inapita naniantatoma', Yosë imaco huachi. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, marëro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶ Iráca piyapi'sa' co Yosë nohuítotopihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin inahuara yonquipiso' imacaiso marë'. ¹⁷ Nipirinhüé', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotërin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huëtërinpoa' ca'patëhua' noya cancantacaso marë'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotërinpoa', itopi.

¹⁸ Napotopirinhüé', co a'naroáchin natëttopihuë'. Parisi quëran pochin natëtona', co huachi ohuaca' tëpatona inapita moshapihuë'.

¹⁹ Napoaponahuë', cotioro'sari huëcapairahuatona', anishacancantopi. A'naquën Antioquia quëran huë'pi. A'napitanta' Iconio quëran huë'pi. Huë'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquë t'ëyarahuachinara, chiminpirinhüé'. Ohuararahuatona', ninano intonquë t'ëyatonpi. "Nani chiminin," ta'tona' inaquë

patopi. ²⁰ Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso', a'nanaya ni'tiintarahuatona', huaniantarin. Ninanoquë paantarin. Tahuëririnquë Tirpiquë pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

²¹ Inaquë noya nanan sha'huithuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. ²² Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. "Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco'," itopi. Pënënpachinara, achincancanpi. ²³ Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: "Ya'ipi isopita, Sinioro, noya natërinënquë. Noya a'paiquë'," itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

²⁴ Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. ²⁵ Piriquiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. ²⁶⁻²⁷ Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huítopi. "I'hua chachin a'paramacoi. 'A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huítongo'. Insëquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoir, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënnquë ya'conpi," itopi. ²⁸ Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

15

Quirosarinquë anoyatopiso'

¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinsona' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquihuachinara, imapisopita nisha a'chintopi. "Íraca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahué', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë'," itopi. ² Paonoso', co ina pochin yonquirinhuë'. "Co niacotacaso' ya'huërinhuë'," ténin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. "Co no'tëquën a'chinamahué'," nitatona', chiníquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': "Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinënnquëmapa'?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pínisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huira'piapi. "Nisha piyapi'santa' íraca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi," itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cancantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonënnquë ya'conpisopita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonori ya'ipi sha'huítërin: "Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamën sha'huíta'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi," itërin. ⁵ Ina natanahuatona', a'naquën parisioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanapi. Napoaton huanirahuatona', tapona':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisésë íraca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marë'. ⁷ Hua'qui' ninontohuachinara, Pitro huanirahuaton, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani íraca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huíta'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso nanamën sha'huítërahuë'. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama' canpitanta'. ⁸ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. "Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco," ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. "Quisocristofchin imasarahué," topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰ Íraca Moisésë

nisha nisha pënëntopirinhue', shimashonënpoa' co nanitopihue' ya'ipiya no'tëquën natëcaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahué'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? ténahué. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhué'. Quisoso imapisopita tanan-pitahua', Yosë ana'intohuachinpoa'. ¹¹ Sinioro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarinpooa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, ténin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', "No'tëquën nonin," ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: "I'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huitohuatoira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', "Tëhuëchachin Yosëri catahuarin,' topi," ténin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuqué aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuqué ninshitaton, tapon:

¹⁶ "Yosë chachin naporin:

'A'na tahuëri huëantarahué.

Tapi shinpita catahuuantarahué. Inapitaso' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarinsó pochin nisapi.

Co noya cancantopirinhue', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahué.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso marë' napoarahué.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarinaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,'

¹⁸ ténin Yosë. Iráca quëran huarë' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso'.

Ina yonquiaton, anitotërinpoa'," ténin pënëntona'pi.

¹⁹ "Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', ténahué. Co ya'ipi Moisése pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhué'. ²⁰ Nipirinhue', pi'pian pënënacaso marë' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënaïnën noya inquitopihue'. Ina noshanta' ama ca'inasohué'. Naporahuatona', ama monshihuainasohué', Inaíchin pënëanhuan'. ²¹ Iráca quëran huarë' Moisése pënëntërinso' ya'huërin. Na'a ninanoqué a'chintapi. Nani chinoto tahuëri niyontonpiso pëiqué nontopi. Napoaton ama inapita pinoinënpoaso marëhué' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pënënacaso marë'," itërin.

Pënënacaiso marë' ninshitopiso'

²² "Noyahua'. Ina pochin ninshitahua'," topi ya'ipiya. Ina quëran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marë'. "Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina'," topachinara, "Inanta' noya," topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quëmapi'sa' nóa nipsisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marë'. A'naso' Sirasë. A'nanta' Cotasë. Parsapasë itopi anta'. ²³ Ina quëran quirica ninshitopi Antioquiaquë ya'huëpisopita quëtontacaiso marë'.

"Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanënpitaco'i ninshitarainquëma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquëma', ni'co'. Co cotioro'sanquëmahué' nipomarahué', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuëipita pochin ni'nainquëma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquë, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huëramasopita iso nanan chachin a'patarainquëma' nitotacamaso marë'. ²⁴ I'hua a'naquën isëquëran pa'pachinara, nisha a'chintërinënuquëma'. 'Co Moisése pënëntërinso' natëhuatamahué', co Yosë huëntonënuqué ya'conaramahué', itërinënuquëma'. Co quiyari a'papurahué', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorë chachin huëcaton, nani sha'huitirincó. Ipóra huarë' nitotatoi, ninshitarainquëma'. ²⁵ Napoaton niyontonpatëira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquëma'. Pirnapi, Paonorë chachin

ya'huëramaquë pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapí, Paono cato chachin nóya quëmapi'sa', ténai, noya nosororai. ²⁶ Siniro Quisocriso nanamën sha'huipiso maré' na'con aparisitopi. A'naquëni no'huitona', pi'pishachin shitëpapi. ²⁷ Napoaton Cotasë, Sirasë inapita a'patarainquëma' yonquiraiso' sha'huitinquëmaso maré'. ²⁸ Nani iyaro'sa' ninontërai. Ispirito Santonta' no'tëquën anitotërincoi. Napopianachin yonquiatoí, ninshitarainquëma'. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhuë', ténai. Pi'pisha sha'huichinquëma' natëcamaso maré'. ²⁹ A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso maré'. Ina nosha tananpitoco', ténai. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhuë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuë'. Naporahuaton, ama monshiuancosohuë'. Moisésë na'con pënëntopirinhuë', inaíchín natëcaso' ya'huërin, ténai. Cotasë, Sirasë, inapitanta' inachachin pënënarínquëma'. Natëhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi," topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquë canconpi. Imapisopita niyontopachinara, quirica quëtöpi. ³¹ Nani nontohuachinara: "Ma noyacha pënëninpoa paya," ta'tona', nóya cancantopi. ³² Cotasë, Sirasë, inapitaso' pënëntona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pënëmpi. Noya pënëmpi ni'ton, noya noya imasapi. ³³ Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan paco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴ Sirasëso nipirinhuë': "Co caso' pa'shatërapohuë'," ta'ton, co pa'ninhuë'.]

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵ Paonosó' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Siniro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:

—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Siniro nanamën sha'huirë'. Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷ "Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸ "Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co nohuantërahuë'," itërin Paonori.

³⁹ Hua'qui' ninontopirinahuë', co napopianachin yonquiatoñahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriqué canconpi. ⁴⁰ Paonosó nipirinhuë' Sirasë nontërin ca'tanacaso maré'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: "Isopita pa'pachina' Siniro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina'," itahuatona', a'papi. ⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiniquën cancantacaiso maré'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicancanpi.

16

Timotionta' imatërinso'

¹ Ina quëran Tirpique' pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso nipirinhuë' Crico piyapi.

² "Timotio nóya quëmapi," topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi. ³ "Huëquë' api imaquico," itërin Paonori.

"Noyahua', pa'i canta'," ténin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴ A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso maré'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonënuquë ya'conpisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha¹huipirinahuë', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na¹huëtöpi. ⁷ Misia parti ya¹caritonahuatona', Pitinia parti yapa¹sapirinahuë'. Naquëranchin Ispirito Santori ya¹copirin. "Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china¹huaiso'," ta¹tona', co inatohua¹ pa¹pihuë'. ⁸ Napoaton Misia parti na¹huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹ Inaquë Yosë nohuanton, tashi¹ Paono hua¹narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. "Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuacoï," itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, "Yosë nohuantërincoi inatohua¹ noya nanan sha¹huica¹huaiso'," ta¹toi, manorai inatohua¹ paca¹huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë ya¹huërai ni¹ton, nanchaquë ya¹conai paca¹huaiso marë'. Ya¹conahuatoï, pipirai. Panca so¹ton huancoanai¹ nininquë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë¹ëpatërai. Tahuëririnquë pantarahuatoï, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa¹tatoï, Piriposëquë canconai. Inaso¹ panca ninano'. Copirnori acorinsö' ni¹ton, inaquë na¹a Nomaro¹sa¹ ya¹huëpi. Hua¹quimiáchin inaquë ya¹huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuatoï, ii¹ yonsanquë pa¹nai. "Inaquë Yosë chinotapi," ta¹toi, inaquë pa¹nai. Sanapi¹sa¹ nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuatöï, a¹chintërai. ¹⁴ A¹na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë¹nin. Inaso¹ tintahuan. Ma¹maro¹ në¹mëtë¹ pa¹ton nininso¹ pa¹anin. Inaso¹ nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni¹ton, Paonori a¹chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanton, a¹naroáchin cancanën quëran huarë¹ yaimarin. ¹⁵ Quisocristo imarin ni¹ton, aporintërin. Pëinëinquë ya¹huëpisopitarë chachin aporihuanpi.

—Canta¹ Sinioro imarahuë' ni¹ton, huëco¹ pëinëhuëquë yacapacoï, itërincoï. Na¹con sha¹huitohuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶ A¹na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota¹huaiso marë'. Paasocoï, a¹na nanon quënanconai. Sopairi ya¹coancantërin ni¹ton, ninotërin. Ina sanapiso¹ a¹napitari pa¹anpi asacatacaiso marë'. Ninorinsö marë' hua¹anënpitaso', na¹con canapi. ¹⁷ Nanonso¹ quënanahuatoncoï, imaquiarincoï. Imaritoncoï, chiniquën nonsarin ya¹ipi piyapi¹sa¹ natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapisaso¹ Yosë piyapinënpita. Yosë chini chiniquën nanantërinso¹ nohuitatona', natëpi. A¹chintarinëinquëma¹ canpitanta¹ nitotatoma¹ cha¹ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸ Na¹a tahuëri imatoncoï, naporárin. Pinatanaton, Paonosö' no¹huitëriporin. Tahuëre¹tahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni¹ton, a¹paaranquën. ¡Isö sanapi quëran pipimi¹atëquë'! itërin. Naporo chachin pipimiatërin.

¹⁹ Hua¹anënpitaso nipirinhue' no¹huitopi. "Co huachi ninorinhue' ni¹ton, co huachi canarëhuahuë'," ta¹tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua¹ano¹sa¹ nontacaiso marë'. ²⁰ Inaquë quëparahuatona', coisëro¹sa¹ itapona':

—Isopita quëmapisaso¹ cotioro¹sa¹ ni¹ton, a¹chinatona', ninano¹ tapiapi. Nisha a¹chintohuachinara, ya¹ipi piyapi¹sa¹ nisha nisha yonquipi. ²¹ Canpoaso nipirinhue' Noma piyapinpoa¹ ni¹ton, co inachintopiso¹ natëcaso¹ ya¹huërinhuë', itopi.

²² Huanipapisopitanta¹ no¹huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro¹sarinta¹ camaipi. "Ai¹nanpiratahuatoma¹, naraqüë ahuëpico'," itopi. Napohuachina inapotopi. ²³ Chiniquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po¹mopi. Po¹mohuachinara, tashinan pëi¹ hua¹an itapona': "Noya a¹paiquë', ta¹ahuachina'," itopi. ²⁴ Ina natanahuaton, huancánachin po¹morin. Nantëna¹ nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵ Yono tashi¹ nisahuaso¹, parisitaponarahue', co sëtöpihuë'. Cato chachin Yosë nontápi. Yosë chinotatona', cantarapi. Apiro¹sa¹ natantapi. ²⁶ A¹nanaya panca ocohua pa¹nin. Tashinan pëi¹ achinacaso marë acotopiquë huarë', nacon nacontarin. Naporo¹ Yosë nohuanton, ya¹coanaro¹sa¹ nii¹soatëra¹piapi. Ya¹ipi apiro¹sa¹ catinanëna¹ nii¹quiritopi.

²⁷ Tashinan pëi¹ hua¹an capayatohuachina. Ya¹coanaro¹sa¹ nii¹soatöpinan ni¹nin. "Ya¹ipi

apiro'sa' capa, nani ta'api," ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. ²⁸ Paonoriso nipirinhuë' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohuë'! ¡Co ta'araihuë'! itërin chiníquën nontaton.

²⁹ Ina natanahuaton: “¿Naporin ti?” tosahuaton, pa'yanin. “Nanparin quëshico ni'i,” itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. ³⁰ Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo' i cha'ëca'huaso marë'? itërin.

³¹ —Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. ³² Ina tosahuaton, Quisocristo nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinëquë ya'huëpisopita natanpi. ³³ Tashinan pëi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhuë', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. ³⁴ Nani aporihuapachinara, pëinëquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosë natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

³⁵ Coisëro'saso' nipirinhuë' co nitotopihuë'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: “Tashinan pëi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina',” itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. ³⁶ Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marë'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷ Paonoson nipirinhuë' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihuë'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihuë', naraquë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihuë', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohuë' nipirinhuë'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinacoi ti? ¡Co'chi nohuantërihuë' paya! Sha'huitëquë' inahuara chachin huë'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸ Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: “Inapitaso' Noma piyapi'sa',” topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohuë' nipirinhuë', ahuëpi. ³⁹ Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi. “¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?” itohuachina, “Inacoi mini,” tënin Paono. “Co'chi nitotërihuë' paya. Co nitotatohuë' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohuë' nipirinhuë',” itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', “A'na parti paco',” itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinëquë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pëinëntapi: “Chiníquën cancantatoma', imamiatoco',” itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocristo imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpa marë' chiminin. Chiminpirinhuë', Yosë nohuanton, nanopiantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', tënin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiníquën nanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cotioro'saso' nipirinahuë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitërayaro'sa', chiro'tëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasëre' chachin macatëhua' ana'intahua',” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitëratona', Casono pëinëquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinahuë', ⁶ co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë',

Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nisarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. "A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso," toconpi, itopi.

⁸Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huitopi. Hua'ano'santa' no'huitatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiníquën pënëmpi. ⁹Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuërëtohuachinara, a'papi.

Piriaquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piriaquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontopiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'. ¹¹Inaquë ya'huëpisopitaso nipirinhuë' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochínhuë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. "Paonoso' no'tëquën a'chinamara," ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquën nitotacaiso marë'. ¹²Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiníquën nanantopisopita natëpi. A'naquën Crico quëmapi'santa' imasapi. ¹³Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natantahuatona', "Piri-aquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin," ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëni ca'tanatona', marë yonsanquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirinhuë' co pa'píhuë'. ¹⁵Atinasë'pa' Paono ca'tanpi. Yapanan-tahuachinara, —Sirasë, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton huë'ina', itërin Paonori. Napotohuachina, ya'huëpi'pa' panantapi.

Atinasëquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶Paonoso nipirinhuë' Atinasëquë Sirasë, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quënanin. Inapita quënanahuaton, sëtërin. Inapoaton, napion cancantërin. ¹⁷Napoaton na'con pënëntërin. Niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cotioro'sa' pochín chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamën a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuëriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huë'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸Inaquë nisha nisha yonquípiso' a'china'piro'santa' huë'pi. A'naquën ipicorioro'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quënanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marë' a'chinamara, topi a'naquën. "Quisoso chiminin. Ina quëran nanopiantarin," téninso marë' napotopi. ¹⁹A'naquënso natanahuatona', Ariopaco itopiquë quëpapi. Inaso' hua'ano'sa niyontoyantopiquë. Paono inaquë quëparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotërai quiyanta'. ²⁰Co onporonta' natanachinaihuë'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹Inaquë ya'huëpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huë'pisopitanta' yanatanpi.

²²Paono inaquë huanirahuaton, Atinasëquë ya'huëpisopita itërin:

"Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipinquëma' na'con moshatërama', ténahuë. ²³Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatëramaso' ni'nahuë. A'na artaro quënanahuë. Inaquë ninshitërama'. 'ISOSO YOSË CO NOHUITOPIRËHUAHUË', MOSHAHUA', tënama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahuë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴Ina Yosëso' chini chiníquën nanantërin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isëquë ya'huërinsona' acorin. Inaso' hua'anënpoa'. Isoro'paquë ya'huërinsonpita, inápaquë ya'huërinsonpita, ya'ipimiáchin hua'anëntarin. Moshatopiso pëi' piyapi'sari nipiquë co

Yosë ya'huërinhuë'.²⁵ Co piyapi ma'shanënpita nohuantërinhuë'. Co manta' pahuantërinhuë'. Inariáchin ya'ipi ma'shanënpoa' quëtërinpoa'. Ina nohuanton, nanpirëhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huëtërinpoa'.

²⁶Íráca a'na quëmapira' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huëcaso marë' acorinpoa'. Onporosona nancapahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanpirëhua'.²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuahuë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'.²⁸ Ina nohuanton nanpiarëhua', pa'nëhua', ya'huërëhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: 'Canpoaso' Yosë hui'ninpita pochin ninëhua', tënin.

²⁹Napoaton Yosënta' canpoa pochin nanpirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhuë'. Mamanshiso nipirinhuë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso' mamanshi pochin cancantocosoahuë'.³⁰ Íráca co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, co ana'intërinhuë'. Iporaso nipirinhuë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco, itërinpoa' Yosë.³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarin. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua', tënin Paono.

³² "Ananpitaantarin," tëninso marë', "Tëhuënychachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhuë' co tëhuapihuë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhuë' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napianta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pirisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiari camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënquë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonosos' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënamapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhuë' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuënychachin Yosë ana'intarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuëñëmaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahuë' huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhuë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënquë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Niyontonpiso pëi' pirayan ya'huërin. Ina pëinënquë pa'nin a'chinacaso marë'. ⁸ Cotio niyontonpiso pëi' hua'aonta' natanahuaton, natërin, Crispo itopiso'. Ina pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso nanamën natanahuatona', natëpi. Natëhuachinara, aporiuhanpi. ⁹ A'na tashi' Yosë nohuanton, Paono hua'narëso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: "Ama të'huaton, copitëquësohuë'. A'chináquë'." ¹⁰ Carinquën catahuanquën. A'naquën no'huipirinënquëonta', noya a'paiaranquën. Co insonta' nanitapaponhuë' ma'sha onpotinquënso'. Na'a piyapi'sa' isëquë yaimarinaco.

Napoaton a'chintáquë'," itërin. ¹¹ Napotohuachina, inaquë a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosë nanamën a'chinárin.

¹² Ina quëran Cariono Acaya parti hua'anëntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquë quëpapi ana'intacaiso marë'.

¹³ —Moisësë iráca pënënincoiso pochin Yosë chinotërai. Iso quëmapiso nipirinhue' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarín, itopi.

¹⁴ Paonori yanontapirinhue', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquëma' co yanatananquëmahue'. Paso' quëmapi co noyahuë' ninin naporini, nata'intoahuë'. Ihuatërin, ahuëtërin, inaporin naporini tëhuëchinso', natanacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁵ Nipirinhue', nisha nisha nanan cotioro'sanquëma' ya'huëtërinquëma'. Nipënënamaso' quiricanta' ya'huëtërinquëma'. Co caso' nohuan-tërahuë' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontonpiso pëi' hua'an mapi, Sostinisë itopiso'. Masahuatona', inaquë chachin ahuëpi. Carionori nicaponahuë', co manta' tëninhue'. Co ina yonquirinhue'.

Antioquiaquë paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquë ya'huantarín. Ina quëran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inë chachin pa'pi anta'. Nanchaquë Siria parti yapantapirinhue'. Sincriaquë canconahuaton, Paono noyá niya'itërin. Yosë sha'huitërinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quëran nanchaquë ya'conpi. ¹⁹ Ipiisoquë canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inë chachin inaquë quëparitërin. Paonoson' yapaantahuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, a'chintërin. Cotioro'sarë' ninontopi. ²⁰ "Hua'qui' ya'huaton, a'chintantacoi," itopirinhue', co nanitërinhuë'. ²¹ "A'na tahuëri Yosë nohuan-tohuachin, huëantarahuë," tënin.

Ina quëran nanchaquë ya'coantarahuaton, paantarín. ²² Sisariaquë nonshiconahuaton, Quirosarinquë pa'nin. Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarín. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarín. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarín. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicancana'piarín. Achinicanpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiisoquë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiisoquë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriacuë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Sinioro iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coan-sha aporintërinso'achin nitotërin. ²⁶ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, chiniquëncancantarín, a'champirinhue'. Pirisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': "Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhue'," ta'tona', pëinënquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosë iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. "Acaya parti a'chinchí, topachina: "Noya iyasha. Noya paquë'," itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshitopi quëtontacaiso marë'. "I'huata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco'," itopi ninshitatona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicananarín. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. "Iráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso," tënin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': "Nonpiánin" ta'caiso'.

19

Ipisoquë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipisoquë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihuë'. Co ina a'chintërinacoihuë', itopi.

³ —¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴ —Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhue', co inasáchin sha'huirinhue'. “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco',” itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': “Sinioro Quisoso imasarai. Ina natëraai huachi,” ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinhue', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co të'huatonhuë', a'chintárin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco',” itarin. ⁹ A'naquënso nipirinhue' co natantochináchinhue' cancantatona', co yanatëpihuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhuë', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chininquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Sinioro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparin. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinso', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihuë', sopairi ya'coancantërinso' itapona': “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi,” itopirinhue', ¹⁵ sopairi a'panirin: “Quisoso nohuitërahuë. Paononta' nohuitërahuë'. Canpitaso napoaponahuë', co nohuitëranquëmahue',” itërin.

¹⁶ Ina toshuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parin Inapotaton, canchisëya'pi chachin manin. Chiniquën ahuëaton, pë'shara'piarin. A'naya'piáchin niponahuë', canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotërin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. “Sinioro Quisoso chini chiniquën nanantërin,” topi.

¹⁸ Ina quëran na'amiáchin Quisoso imapisopita huë'pi. “Quiyanta' pënotopiraihuë'. Co noyahuë' ninaiso' a'poarai,” itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtopi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tërinso pichihuachinara: “A'natërápo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tërin,” topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaiso marë': “Masitonia parti ni'coantarahuë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahuë. Nani pënëantahuato, Quirosarinquë paantarahuë. Ina quëran Nomaquë'pa' paca'huaso' ya'huërin,” ténin. ²² Timotio, Irasito, inapitari inaquë catahuapirinhue', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhue', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Siniro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huitopi. ²⁴ Inaqué moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huépi. Mamanshi péia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapinépita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatërin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua". ²⁶ Paonoso nipirinhüé' isëquë huëcaton, pënëntarin. 'A'naíchín Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso' Yosëhué', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi asiaro'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato péiquë huë'sapihuë'. Artimisa nóya nipirinhüé', co huachi moshaapihuë'." itërin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiniquën no'huipi. "¡Ma noyacha Artimisasiyo paya! Ina chinotërehuaso'," tosapi chiniquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniaro'sa'. Chiniquën masahuatona', huëntëntërahuatona', niyontonpiso i'iratëquë quëpapi. ³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhüé', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. "Ama paquësohuë'," itopi. ³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. "Ama niyontonpiso i'iratëquë pa'insohuë'," itopi. ³² Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuë', "¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?" topi. ³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa' nontacaso marë'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marë': "Co quiya tëhuëraihuë'," ta'caso' yonquipirinhüé', ³⁴ "inaso' cotio quëmapi," ta'tona', co yanatanpihuë'.

"¡Ma noyacha Artimisasiyo paya! Ina chinotërehuaso'," tosapi chiniquën nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: "Tëhuëncachin iyaro'sa', Artimisasiyo chini chiniquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nito-topi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonënpoaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua". ³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosoahuë'. Ama topinan quëran ahuetocosoahuë'. ³⁷ Isopita quëmapi'sa' quëpiramahuë'. Co Artimisa sha'huirapihuë'. Co moshato péiquë ihuatopihuë'. ³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisëquë pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huërapí. Inaquë quëparahuatona', sha'huirapiina'. ³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquë natanco'. ⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama'. Co manta' onpocaso'huë' nipirinhüé', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'. ⁴¹ Ya'huëramaquë paco'," topachina, yanquëëpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihuë'. Ina quëran Paono yapaantarín. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quëran "Pa'sarahuë huachi," topachina, "Osharan paquë'," itohuachinara, Masitoníaquë pa'nin. ² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarín achinicananacasos marë'. Inapotaton, Crisia parti canconin. ³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirinhüé'. Nanchaquë yaya'conaso', cotioro'sari yatëpapiso' natantërin. Napoaton co inaquë pa'ninhüé'. "Masitonia parti paantarahuë'," ta'ton, ira pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaquë ya'huërinso'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso'), Acayo (Tirpíquë ya'huërinso'), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso') inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso' quëchitërahuatona', Troasëquë ninarinacoí. ⁶ Pita tahuëri

nanihuachina, Piriposé quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopiso-huë'. Nanchaquë ya'conahuatoí, maré pa'tërai. A'natërápo tahuëri quëran Troasëquë canconahuatoí, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontónai Quisoso chiminso' yonquiatoí coshata'huaiso maré'. Naporo' Paonori a'chintarin: "Tashiraya pa'sarai," ta'ton, yono tashiquë huaré' a'chinin. ⁸ Inapa pë'saté' pëiquë niyontónai. Inaquë na'a nanparin orotarín. ⁹ A'na hui'napi lotico itopiso', huintanaquë huënsëápirinhuë', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ëi' iquitaton, iquëtërarín quëran anotërin. Cara pa'coté quëran anotóhuachina nohuararahuatona' nimapirinahuë', chiminín quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuatón, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuë', nanpiarin, itërin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarín. Quisoso chiminso' yonquiatoí, coshatopi. Nani coshatóhuachinara, ninontatona', tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi naniantarínso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtópihuë'. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: "Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco," itóhuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhuë' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuatoí, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiríniquë canconai. ¹⁵ Tahuërininquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ "Nanitóhuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë," ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuatoí, co Ipiisoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipiisoquë ya'huëpisopita pënënahuatón, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuatón, Ipiisoquë nanan a'parín. "Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina'," itërin. Sha'huitónpachinara, a'naróachín huë'pi Paono nicacaiso maré'. ¹⁸ Huë'pachinara, Paonori itapon: "Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nán Asia parti canquirahuë quëran huaré' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chirorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë maré' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. 'Caso' noya noyaco, co ténahuë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso maré'. Chiníquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotópirinacohuë', ahuantato pënënanquëma'. Co tē'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso maré'. Niyontónpatamara, a'chintëranquëma'. Naporahuatón, a'naya a'naya pëinëmaquënta' paato, a'chintantaranquëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahuë'. Cricoro'santa' pënënahuë'. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachín tahuëretantaco'. Sinioro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoré saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuatón, sha'huitëra'piarínaco: 'Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarínëquën, chiníquën aparísarínëquën,' itërinaco. ²⁴ Yatëpapirinacohuënta', co caso' tē'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Sinioro Quisoso natëa'huasoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso maré'. 'Yosëri ya'ipi piyapi nosoroatón, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachín a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintárahuë. Co chimina'huaso' tē'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintópiranquëmahuë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohuë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirínpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Inosona co natëhuachinahuë', ina maré' co Yosë ana'ntaríncohuë'. Inahuara tēhuënénaquë nina'intapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tēranta' Yosë naniantotama'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorínquëma' hua'anën pochín nicacamaso maré'. Inapitanta' Yosë huëntónëquë ya'conpi. Quisoso

chiminaton, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahué' quémapi'sa' hué'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinénquéma'. Pa'sápatona', anishacancantapi. Co nosoroarinénquémahué'. Ina nani nitotérahue. ³⁰ A'naquèonta' Quisoso imaponaraihué', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinénquéma'. Inahua' imacamaso maré' napotarinénquéma'. ³¹ Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinénquéma'. Cara pi'ipi catahuanquéma'. Tahuériré chachin, tashiré chachin pénénanquéma'. Na'con nosororanquéma' ni'ton, na'néto, a'naya a'nayanquéma' pénénanquéma'. Ina yonquiatoma', nipénenco', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosé noya a'painquéma'. Quiricanén quéran nontarinquéma'. Ina quéran nosororinpoaso' anitotarinpoa'. Ina natéhuatama', achinicananarinquéma'. Oshaquéran noya noya cancantarama'. Quisocristo imaréhua' ni'ton, anoyacancantérinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuéri ya'ipi sha'huitérinpoaso' noya acotarinpoa'.

³³ A'chintohuaténquémara, co aqué'té' coriqui yonquirahué'. A'na piyapi coriquinén co nohuantaparahué'. Co a'mopiso térinta' noyapatérahue'. ³⁴ Caora sacatonéhué' quéran coshatérahue, ma'sha pahuantérinco' pa'anahué. Ca'tanincosopitanta' quétérahue. Ina nitotérama'. ³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantérinso' ma'sha quétoco'. Sinioro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinan quétohuachinquéma', noya cancantérama'. Nipirinhue', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quétohuatama', noya noya cancantarama', 'ténin Quisoso,' itérin Paonori.

³⁶ Ina tosahuaton, inapitaré chachin isonin. Napohuachinara, Yosé nontérin inapita catahuacaso maré'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sétatona', na'népi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quénanaramacohue'," téninso maré' na'con sètopi. Ina quéran nanchaqué huaré' imapi.

21

Co té'huatonahué', Quirosarinqué paantarinso'

¹ Imapisopita nani nontahuato, panca nanchaqué pipirai. Coséqué no'téerai. Tahuérinquiné Notaséqué canconai. Ina quéran Pataraqué canconahuato, nonshirai. ² Inaqué a'na nancha quénancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaqué ya'conahuato, paantarai. ³ Chipri so'ton notérahuaoto, ahuénan quéran na'huétérai. Pa'sahuato, Siria parti canconai. Tiroqué ma'sha oshicaso' ni'ton, inaqué nonshirai. 'Quisoso imapisopita quénanconahuato, inaqué a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanton, Paono pénénpí: "Ama Quirosarinqué paquésohue', aparisitochinén," itopirinhue'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patéira, ninano yonsanqué huaré' imarinacoi. Sa'inaré chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanqué isonconahuato, Yosé nontérai. ⁶ Ina quéran imapisopita nontahuato, nanchaqué ya'coantarai. Ya'huéhuano'saso nipirinhue' ya'huépi'pa' paantapi.

⁷ Tiro quéran pipirahuato, Torimaitaqué canconai. Imapisopita nontahuato, a'na tahuérira' i'huatonai. ⁸ Tahuérinquiné pipiantarahuato, Sisariaqué canconai. Inaqué nonshirahuato, Pinipi pénénpí yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinqué acopi ca'tano'sa' catahuacaso maré'. Canchiséya'pi cohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huétérin. Nano'sa' niponaraihué', co so'yapihué'. Ispirito Santori catahuarin Yoséri anitotérinso sha'huicaíso'. ¹⁰ Inaqué hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pénéntona'pi Cotia parti quéran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Hué'sahuaton, Paono sintoronén ocoirahuaton, inaora tanpaquén nanténé chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahué. Quirosarinqué pa'patan, sintoronénqué nitonporahuéso pochachin cotioro'sa' tonpoarinénquén. Nisha piyapi'saqué yo'coaninénquén ana'intinénquénso maré', itérin. ¹² Natanhuaoto: "Ama Quirosarinqué paquésohue'," itopiraihué'. Inaqué ya'huépisopitarinta' inachachin napotopirinhue', co yanatérincoihué'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nétoma' asétaramaco? Ama huachi na'nécosohue'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhue', yapa'sarahué. Sinioro Quisoso imarahuéso maré'

yatëpapirinacohuënta', pa'sarahuë, itërincoi. ¹⁴ Hua'qui' nontopiraihuë', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Sinioro nohuantohuachin, paquë nipachin, itërai.

¹⁵ Ina quëran ma'shanëhuëpita taparahuato, Quirosarinquë paantarai. ¹⁶ Pa'patoira, a'naquën imapisopita ca'taninacoi. Mason pëinënquë quëparinacoi yacapata'huaiso marë'. Inaso' Chipri quëran huë'nin, iráca imarinso'.

Santiago nontërinso'

¹⁷ Quirosarinquë canconpatoira, imapisopita nóya nontërinacoi. Huë'naiso marë' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuëririnquë Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquë nani niyontonpi. ¹⁹ “Huë'cama, iyaro'sa',” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocristo nanamën a'chinahuë. Nisha piyapi'sa' a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itërin. Ya'ipi a'chininso' sha'huitërin.

²⁰ Natanahuatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya,” topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüë', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', Moisésë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. “Inanta' natëcaso' ya'huërin,” topi.

²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. “Paono nisha piyapi'sa' ya'huëririnquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. ‘Moisésë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohuë', tënin Paono pënëntaton. Co nohuantërinhuë' iráca napopiso' natëcaiso’,” topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporaso' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tëpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuatan, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinëinquën. “Paononta' Moisésë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërhua’,” tosapí. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhüë' nani ninshitërai. “Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntërinso' natëcamaso' ya'huërinhuë'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marëhuë'. A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhüë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuë'. Naporahuaton, ama monshihuancosohuë'. Cotioro'sacoi pënëntëraiso' na'con ya'huëpirinhüë', inaíchin natëcamaso' ya'huërin,” tënai, nisha piyapi'sa' ninshitatoí, itërin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, “Noyahua'. Napo'i nipachin,” itërin Paonori. Tahuëririnquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntërinso' natërahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: “Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitërinso' natëtoí oshanëhuëi iniquica'huaiso marë'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tëpatoma' ahuiquitamaso marë',” itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri nanirihuachina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ “¿Huëco' iyaro'sa' catahuacoí! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. ‘Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë'. Moisésë pënëntërinso' a'poco', tënin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhüë'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhüë',” toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. Iposquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. “Nisha piyapi nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin,” tëcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani

ocoihuachinara, ya'coana oncotopi. ³¹Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natantërin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapì, natantërin. ³²Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpiquë pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahuachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. "Cato' catinaquë tonpotanpatëquë'," itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: "¿Ma'ninta' iso quëmapì? ¿Ma'ta' onporinso'?" tënin. ³⁴Napoaponahuë', chiniquën nonatona', nisha nisha sha'huítopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: "Sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaco'," itërin. ³⁵⁻³⁶Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. "Tëpachinaco'," itërapì. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huítona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëtërahuatona', quëpapi.

No'huítona'piro'sa' nontërinso'

³⁷Pëiquë yaya'compachinara, Paonori capitan itapon:

—Siniro capitan, pi'pian nonchiniquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan tí? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë, itërin.

³⁸—Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huítton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro partì quëparin, itërin.

³⁹—Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapico. Tarsoquë nasitërahuë. Inaso' panca ninano', Sirisia partì ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuítopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰"Inta nìpachin, nontëquë'," itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topì huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

¹"Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë'," tënin. ²Cotio nananquë nonsarinso natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napohuachinara, itaantarin:

³"Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquë nasitërahuë. Sirisia partì nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahuë. Maistro Camarìro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiniquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. ⁴Íraca na'a Quisoso imapisopita aparisitërahuë. Yatëparahuë. Quëmapì'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa' quëran huarë' inaquë po'morahuë. ⁵Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquën nanantërin-sonta' inachachin sha'huítarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. ⁶Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahuë ana'intacaiso marë', ta'to, pa'nahuë.

Quisori ya'notërinso' sha'huíantarinso'

(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. ⁷No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco'so' natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?' itërinco.

⁸"¿Inquënta' quëmaso' Siniro?" itërahuë. 'Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahuëso'. Aparisitaranco,' itërinco. ⁹Ca'taninosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhue', nontërinco'so' co natanpihuë'. ¹⁰"¿Ma'ta' Siniro onpo'iso'?" itërahuë. 'Huanirahuaton,

ninanquë paquë'. Inaquë a'na quëmapì sha'huítarinquën ma'sona nicamaso'," itërinco. ¹¹Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahuë'. Napoaton ca'taninosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

¹² Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Aniasë itopi. Moisésë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. 'Inaso' noya quëmapi,' topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³ Huëcapairahuatonco, nontiirincó. 'Iya Saono. ¡Siniro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴ Ina quëran itaantarincó: 'Yosë chinotërehuaso' nani huayoninquën nohuantërinso chachin nitomaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso' natanan. ¹⁵ Yosë acorinquën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huiaran. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶ Napoaton ama hua'quiquësohuë'. Apiramiáchin huaniquë'. "Quisoso imasarahué huachi," ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuaton, oshanën inquitarinquën, itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸ Quisoso nontaantarincó. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuaton, co natëarinëinquënhuë', itërinco. ¹⁹ Inapita Siniro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinëinquënsopita ahüërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tēpahuachinara, canta' ni'nahuë. "Tēpaco'," itërahuë carinta'. Tēpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco,' itërahuë. ²¹ Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," tēnin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," topachina, no'huitaantapi.

"Tēpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihuë! ¡Chiminchina'in!" itopi. ²³ Chiniquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiquëpita pa'satapi. Chiniquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴ Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa itapon: "Sontaro'sanpoa ya'huërehuahuë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa'," itërin. ²⁵ Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaiso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco tí? itërin Paonori.

²⁶ Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüë', yahuihuitëran. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën tí? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

²⁸ —Na'con pahuëretato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüë' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tēnin Paono.

²⁹ Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, tē'huarin. Noma piyapi nipirinhüë', catinaquë tonporinso marë' copirno tē'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

³⁰ Tahuëririnquë capitan hua'ani yanatantërin. "¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?" ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaiso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyontonpachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

² Naporu tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nisarin. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahüëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

³—Quëmaso' nonpintënguën. ¡Yosë ahüëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahüë,” taponahuë', ¿onpoatonta' sha'huitëran ahüëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahüëcaso marëhuë', itërin.

⁴—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso nipirinhüë', ¿no'huiton, nonapiran tí? itopi.

⁵—Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë paya. Tëhuëchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë’,” tënin, itërin Paonori.

⁶ Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihüë'. Patoma satorio'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarin:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisioro'sa' chachin. “Yosë ananpitaantarinpooa',” tënahüëso marë' isopita sha'huirapirino, itërin.

⁷Ina natanahuatona', parisioro'sa', satorio'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸ Satorio'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantarinhüë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa' tëranta' ya'huëpihüë’,” toconpi. Parisioro'saso' nipirinhüë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarinpooa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi. ⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiniquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhüë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satorio'sa' no'huitopi.

¹⁰ Chiniquën nino'huitona', niahuërapí. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' camairin.

—Maconco' tēpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërë-conahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹ Naporu' tashi' Siniorori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama tē'huatonhuë', chiniquën cancantëquë'! Quirosarinquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuëririnquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tēpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohüë'. Ama o'oahuasohüë'. Paono tēpaquë huarë' ca'ahua'. Co tēpari-huarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi. ¹³ Catapini shoncaya'pi pochin napopi. ¹⁴ Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tēpaquë huarë' coshataantari. Yoscoarë' tēpaarai, tënai. ¹⁵ Napoaton capitan hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantari no'tëquën nitota'huaiso marë’,” itoco'. Quiyaso nipirinhüë' na'pitato, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuatoi, tēpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'huainso nipirinhüë', yatëpapiso' natantërin. Inaso', oshin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpiquë paaton, Paono sha'huitërin.

¹⁷ Sha'huitohuachina, a'na capitan amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënuë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anënuë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpiquë Paono amatërinco. “Iso hui'napi hua'anënuë quëpaquë' nanan sha'huichin,” itërinco ni'ton, quënahüë, itërin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparin ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huitërancoso'? itërin.

²⁰—Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. “Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai,” itarinënguën.

²¹ Nipirinhüë', ama natëquësohüë'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tēpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tēpacaiso marë'. Co huachi coshatapihüë'. Co

o'osapihué'. Paono tēpai huaré' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quēma ninarinēn nohuantopiso chachin nitamaso', itērin.

²²—Sha'huitērancoso' apí, ama insonta' sha'huitēquēsohué', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quēpapiso'

²³Ina quēran cato' capitano'sa' amatērin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquē pacacamaso maré'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonqué' pa'ina'. Cahuarioquē pa'na'piro'santa' canchisé shonca quēpaqué'. Nansahuano'sa' cato pasa quēpaqué'. Ya'ipi tapatēquē' yayonotashirahuaso' pacacamaquēma'. ²⁴Cato' cahuario quēpaco' Paono paacaso maré'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisē quētonco', itērin. ²⁵Ina quēran quirica ninshitērin hua'an quētacaiso maré'.

²⁶“Sinioro hua'an Huirisē. ¿Noyanquēn quēmanta'? Ca Craotio Nisiasēco ninshitaranquēn, ni'quē'. Quēmaso' chiníquēn nanantēran ni'ton, pi'pian sha'huichinquēn.

²⁷Iso quēmapi a'pataranquēn, cotioro'sari mapiso'. Yatēpapirinahué', quēnanahuato, sontaro'sa' a'parahué' osērētacaiso maré'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osērētērahué.

²⁸“¿Ma'marēta' sha'huirapipiso'?' ta'to, cotio hua'ano'saquē quēparahué nitota'huaso maré'. ²⁹“Cotio pēnētērinso' co natērinhué', toconpi. Inaíchín sha'huirapipi. Co manta' onporinhué'. Co chiminacaso' ya'huērinhué'. Coni tashinan pēiquē tēranta' po'mocaso' ya'huērinhué'. ³⁰Ina quēran cotioro'sa' chinotopi tēpacaiso', natan-tērahué. Napoaton a'naroáchin a'patēranquēn. Cotioro'santa' nani sha'huitērahué ya'huēranquē paatona' sha'huirapicaiso maré'. Nani huachi,” itērin, ninshitaton.

³¹Ina quēran sontaro'saso' natērahuatona', Paono quēpapi. Tashi' nipirinhué', Antipatērisē'pa' quēpapi. ³²Tahuērinqū quē sontaro'saso' ya'huēpique' panantapi. Cahuarioquē pa'na'piro'saichin Paono quēpapi. ³³Sisariaquē canconahuatona', quirica hua'an quētonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: “¿Inso partita' hua'huatēranso'?” itērin. “Sirisia parti hua'huatērahué,” itērin Paonori.

³⁵—Sha'huirapirinēnsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahué, itērin. Ina toshahuaton, sontaro'sa' camairin Paono quēpacaiso maré'.

—Hua'an Irotisē pēinēnquē quēparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itērin.

24

Hua'an Huirisēquē sha'huirapipiso'

¹A'natērāpo tahuēri nanihuachina, corto hua'an chini chiníquēn nanantērinso' canquirin, Ananiasē itopiso'. A'naquēn cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' hué'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisē ya'huērinquē hué'sahuatona', Paono sha'huirapipi.

²Paono quēntahuachinara, Tirotorori itērin:

—Ipora sinioro hua'an, pi'pian nonchinquēn natanco. Ma noya quēmaso' hua'anēntērancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuanrancoi ni'ton, sano ya'huērai.

³Ina maré' ya'ipicoi noya ni'nainquēn. “Yosparinquēn,” itērainquēn. Quēmaso' tēhuēnchachin chiníquēn nanantēran. ⁴Apira pi'pisha yanontaranquēn, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquēnhué'. ⁵Iso quēmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahué', tēnai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso maré'. ⁶Yosé chinotopiso pēinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquē ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohué' nipirinhué'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coiséquē yaquēpapiraihué' ana'intacaso maré'. ⁷Capitan hua'an Nisiasēso nipirinhué', notohuaro' sontaro'sa' quēsahuaton manin. Osērētērincoi. ⁸“Noma hua'an ya'huērin'pa' paatoma', sha'huirapico',” itērincoi. Napoaton iséquē hué'nai.] No'téquēn sha'huirapiarai. Quēmari Paono natanquē' inachachin sha'huichinquēn, itērin Tirotorori.

⁹Cotioro'sa' hué'pisopitanta' inachachin napotopi. “No'téquēn sha'huitērinquēn,” itopí. ¹⁰Ina quēran hua'ani imirin quēran tasatērin Paono nontacaso maré'. Napotohuachina, Paonori itērin:

—Na'a pi'ipi sinioro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquën. ¹¹ I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinënquën. Co hua'quiyatërarahuë'. ¹² Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tëranta' chiníquën a'chinhahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërarahuë' nino'huicaiso'. ¹³ Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'. ¹⁴ “Nisha imarin,” topi. Inaíchín no'tëquën nonpi. Tëhuëinchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhuë', Yosë no'tëquën chinotërarahuë. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërarahuë canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërarahuë. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshítotopiso', inapita yonquirahuë. ¹⁵ “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'to natërarahuë. “A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë,” ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi. ¹⁶ Napoaton nani tahuëriya Yosë no'tëquën yanatërarahuë. Piyapi'santa' co yanonpintërarahuë'.

¹⁷ Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'ahuario'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co co nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco. ¹⁹ Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'. ²⁰ I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën. ²¹ Naporo' isofchin napotërarahuë. “Yosë ananpitaantarinpoa' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco,” itërarahuë, ténin Paono.

²² Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Niasasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhuë'.

²³ Ina quëran capitan sha'huitërin: “Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhuë', ama tonpoquësohuë'. Nipayarinso'pita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina',” itërin.

²⁴ Hua'quimiáchin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarin. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

“Quisocriso imaranso' sha'huitocoi noya nitochii,” itohuachina, “Tëhuëinchachin Quisocriso imarahuë. ²⁵ Yosë sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuar-inpoa' co noyahue' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahue' nipisopita ana'intarin,” ténin Paono. Napotihuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaantahuatënquën, amataantaranquën, itërin.

²⁶ “Paono pahuëreaponco pipicaso marë' nimara,” ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhuë'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhuë'. “Cotioro'sa' no'huihuachinaco,” ta'ton, co ocoirinhuë'.

25

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

¹ Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ “Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë',” itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tëpacaiso marë'. ⁴ Napotopirinahuë', co hua'an nohuantërinhuë'.

“Inca. Co yaquëntarahué'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë,” ténin. ⁵—Napoaton pa'pato, cara'chin hua'anquëma' huëco' pa'ahua', ténahuë. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarin. Tahuëririn-quë coisë shiranënguë huënsërahuaton, Paono amatërin. ⁷Cotioro'sa' Quirosarin quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuanapanirahuatona', na'con sha'huirapiapi. Nisha nisha sha'huirapipirinahuë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'. ⁸Ina quëran Paonori itërin:

—Iráca quëran huarë', siniro hua'an, noya ninahuë. Co manta' onporahuë'. Moisése pënëntërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pëinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹Noya natanpirinhuë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰—Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso' isëquë anoyatacso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuë-sohuë', nitotëran. ¹¹Tëpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tēpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tēpainacoso' nohuanchitohuë'. Nipirinhuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', ténahuë. Noma copirno chachin yanontarahué. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹²“Noma copirnos'o chini chiniquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani nontohuachina, Paono itantarin:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiniquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'.

¹⁴Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiniquën ana'intëquë',” itërinaco. ¹⁶Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tēhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuëririnquë coisë shiranënguë huënsërahuato, Paono amatërahuë. ¹⁸Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tēhuëmara ni'ton, sha'huirapiipi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹“Paono co quiya pochin Yosë chinotipirinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nantipantarin,” toconin, topi. Ina'chin sha'huirapipi. ²⁰Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tēranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirahuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirahuë', co nohuantërinhuë' ²¹“Noma copirno chachin yanontarahué. Ina nataincoso' ya'huërin,” ténin. Napoaton tashinan pëiquë po'moantarahué. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahué, ténin Pisto.

²²—Carinta' nata'in, ténin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi. ²⁴Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'. Ya'ipinquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari

no'huipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta huëcatona', sha'huirapipi, chiniquën nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'. Atëpatëquë',” itërinaco. ²⁵Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. “Noma copirno chachin yanontarahuë,” itërinaco marë' inaquë yaa'pahirahuë', co nanitërahuë' topinan a'paca'huaso'. ²⁶Quirocanta' yaa'pahirahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatërahuë' natanamaso marë'. Quëmarinta', siniro hua'an, noya natantariquë'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷Co topinan a'pacaso' ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin, tënahuë, itërin.

26

Hua'an Aciparinta' Paono natininso'

¹Ina quëran hua'an Acipari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquën, itërin.

Itohuachina, Paonori anquitahuaton, itapon: ²“Noya siniro hua'anpa', noya cantato, nonchinquën nantaco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³Quëmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama no'huitatonhuë', noya nantaco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

⁴Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta' ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. ⁵Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitënenquënhuë'. ⁶⁻⁷Íraca shimashonënpaopita nontaton, Yosëri itërin: 'A'na tahuëri nicha'ësarancuëma', nanpimiatarama', itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton chachin ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotona', naporapi. Canta' ina ninarahuë. Ina marë' siniro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirinaco. ⁸A'na tahuëri Yosë ananpitaantaripoa', tënai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatëramahuë? tënahuë.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitërinso'

⁹Canta' íraca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahué'. Ina imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'. ¹⁰Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'. Yatëpahuachinara, carinta': 'Tëpaco', itërahuë. ¹¹Niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuato, ma'aro' aparisitërahuë. Quisoso a'pocasio marë' naporahuë. Chiniquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë huarë' paato, aparisitërahuë.

Paono ya'nan imarinso'

(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹²A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë paca'huaso marë'. Quisoso imapisopita maca'huaso marë' pa'sapirahuë', ¹³camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiniquën a'pintimarincoi. Pi'i quëran chini chiniquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴Ya'ipicoi no'paquë anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininquë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cantantaran, itërinco. ¹⁵¿Inquënta' quëmaso' Siniro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, aparisitaranco'. ¹⁶Iporaso nipirinhue' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahuëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'. ¹⁷Cotioro'sa' yatëpahuachinënuquën, nicha'ësarancuë. Nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinënuquën, nicha'ësarancuë. ¹⁸Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cantantona', co nohuitërinacohué'. Nanamëhuë a'chintohuaton, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cantotopi. Nohuitohuachinaco, tahuëri pochin cantantapi. Iporaso' sopai hua'ani

camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapí. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtarahuë. Yosë piyapinëpita chachin nisapi,' itërinco.

Paonori natërinso'

¹⁹ Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarincó ni'ton, a'naroáchin imarahuë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. ²⁰ Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahuë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahuë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco'. Tëhuëchachin imapatama', noya nisarama', itërahuë. ²¹ Ina marë' cotioro'sa' no'huirincó. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapiirinacohuë', ²² Yosëso' catahuarincó, cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahuë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanon, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Ina'ton nanpiantarin. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarínhuë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona', ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuanterinso'

²⁴ Ina pochín nontahuachina, Pistori chiníquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co tē'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran tēnahuë caso', itërin Paonori.

²⁸ —Pi'pian nontopirancohuë' a'naromarëáchin quëma pochín canta' Cristo ima'i, ¿topiranhüë' ti? itërin Acripari.

²⁹ —Pa'pi nohuanterahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuanpirahuë'. Catinaquëachin tonpoinëmaso' co nohuanterahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰ Ina natanahuaton, hua'an huainirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹ Pipirahuatona', inahuara capini ninontopi.

—Iso quëmapi co manta' onporínhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³² Ina quëran Acripari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'nínhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitan Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. "Paono, apiro'sa', inapita quëpaco'," itohuachina, "Noyahua". Quëpa'i nipachin," ténin. ² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuatoí, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³ Tahuëririnquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: "Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë'," itërin. Pa'patoira, pahuanterincoisopita quëtërinacoi. ⁴ Ina quëran pipirahuatoí, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapatoí, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitan a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'. ⁷ Pipirahuatoí, sacai'

pa'nai. Oshaquëran paatoi, na'a tahuëri quëran Quinitoquë canconai. Ihuan nacapiatoi, panca so'ton Crita itopiso' tahuitonai. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuatoí, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro' marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰—Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', tënahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimiitochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirinhüë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” tënin capitán. ¹² “Iso nonshinanquë co noyahuë' o'napi na'huëanatacaso'. Pinisiquë tëranta' canconamarëhua'. Inaquë o'napi na'huëanatahua',” topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huërin. Nonshinanën quëran pi'i pipirinsó parti notëërin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahüënan quëran huisohuantahuachina, “Iporaso' noya pacacaso',” topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tërai. Noya pa'sapiraihuë', ¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinsó parti quëran huëcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiniquë'n mapachincoira, co nanitërai huë' no'tëca'huaiso'. Ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁶ Marë huancoanaí' so'ton ya'huërin, Caota itopiso'. Co pancanayahuë'. Inataquëchin co ihuan chiniquë'n pa'ninhuë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quëparaiso' a'sonai ama ihuani oshitëcaso marëhuë'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quëran caporinquë nancha so'quëtopi ama ya'quirapicaso marëhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huërin. Inotërachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marëhuë' panca në'mëtë' ótënpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiniquë'n ayanpon yanpon-tárin. Chiniquë'n ihuai' ni'ton, pë'pëtoro'sa' quëpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanënpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quëran na'a tahuëri co pi'i quënanaihuë'. Tayoranta' co ya'norinhüë'. Intohuasó quëparincoi nimara. Co nitotërai huë'. Chiniquë'n ihuantarin ni'ton: “Tëhuë'nchachin chimiitarihua'; co cha'ësarihuahuë',” topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatërai huë'. Chiniquë'n ihuan manincoi ni'ton, co nanitërai huë'. Co huachi chinirai huë'. Paonosó huancánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tëquë'n sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quëparitacaso marë' sha'huitopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'ton, huë'nëhua'. Co huë'nëhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itërihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'. ²² Iporaso nipirinhüë' chiniquë'n cancantoco'. Co inquënpoa tëranta' chimiitarihuahuë'. Nanchasáchin ayataríhua'. ²³ Caso' Yosë natërahuë. Inasáchin imarahuë. Ina nohuanton, achin tashi' anquëninën ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itërinco: “Ama Paono të'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huërin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marë'. Yosë nontëran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita naniarama'. Co a'nayanquëma tëranta' chiminapomahuë',” itërinco anquëni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiniquë'n cancantoco'. Tëhuë'nchachin Yosë natërahuë. Co inaso' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërincooso chachin co a'nayanpoa tëranta' chimiitarihuahuë'. ²⁶ Nipirinhüë', a'na so'tonquë ihuai' të'yatarinpoa', itërincoi Paono.

²⁷ Nani cato' simana naniriahuasó, Atriatico marëquë yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quëparárincoi. Yono tashi pochin nisahuaso': “No'pa' ya'cariarëhua',” topi nancha quëpana'piro'sa'. ²⁸ Napoaton caporin quëran tantiarin. “Cara shonca saota mitro anpotërinso',” tënin. Amashamiachin pa'sahuatoí, inapochachin tantiantarin. “Cato shonca canchisé mitroíchin anpotërinso',” tënin. ²⁹ “Na'pique' ya'parapihuatëhua',” ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' të'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. “¿Onporohuarëcha tahuërirë'poya?” ta'tona', moshatopi. ³⁰ Nancha quëpana'piro'saso nipirinhüë' yata'ananpionaco: “Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' të'yaitahua',”

niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yatë'yatantapi. ³¹Napohuachinara, Paonori nicaton, capitán, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

³²Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotohuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

³³Tahuëri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'. ³⁴Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiiarihuahuë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

³⁵Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapaiquë, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata Yosë,” itahuaton, së'panin. Ina quëran coshatarin. ³⁶Napohuachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. ³⁷Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. ³⁸Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

³⁹Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuítópihuë'. Coninancuë inotë' quënanpi. “Nanitohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua',” nitopi. ⁴⁰Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca në'mëtë' inapaquë pë'tënpi. Ihuan quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai. ⁴¹Pa'sapiraihuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tarin. Co huachi yapa'ninhuë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin huachi.

⁴²“Huëco' apiro'sa' tëpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina',” topi sontaro'sa'. ⁴³Capitanso nipirinhue' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton “Ama tëpacosohue'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma', yonsaiquë paco'. ⁴⁴Ina quëran a'naquëmanta' nontë' së'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë tëranta' së'quërahuatoma', paco huachi,” itërin capitani. Naporahuatoti, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

¹Ya'ipicoi cha'ërahuatoti, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natanatoti: “¿Ma'ninta' iso parti?” itohuatëira, “Marta,” itopi, itërinacoi. ²Ya'huëhuano'sa' noya nosororinacoi. O'natatoi, sëhuënai ni'ton, a'pëtopi. “Huëco' napëntiico',” itërinacoi. ³Paono ihuë masahuaton pëncuë acoapirinhue', ya'huan pipirahuaton quëtëimirarin. ⁴Naquëimirarinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. “Iso quëmapi tëpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huëretacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin,” nitopi.

⁵Paonosonipirinhue' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pëncuë të'yatërin. Co manta' onporinhue'.

⁶“Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon,” tëcatona' hua'qui' ni'sapirinhue', co manta' onporinhue'. Napoaton “Co ipora tëpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara,” nitopi.

⁷Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinëncuë ahue'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi. ⁸Pa'pinso nipirinhue' chiniquën caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chí'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Së'huamotorahuaton Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹Napohuachina, na'a cania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰Ina marë' noya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërincoi.

Nomaquë canconinso'

¹¹Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nancha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhue', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motëncuë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹²Inaquë

ya'conahuato, paantarai. Siracosaquë nonshirahuato, cara tahuëri inaquë i'huatërai.
¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuato, Niquioquë canconai. Tahuëririnquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. "Huëco' ni'quicoi," itohuachinacoira, inaquë a'na simana yacaparai. Naporahuato, Nomaquë ya'caritërai huachi.
¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. "Apio niyontonpiso," itopiquë a'naquën nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasëquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponaco huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: "Yosparinquën," itërin. Naporahuaton, chiniquën cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonosso nipirinhue' co inaquë po'mopihuë'. "Nohuantohuaton, quëmaora ya'huëquë'," itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhue', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin: —Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirinaco. Canta' cotio quëmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhue', Quirosarinquë pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, "Co manta' onporinhue' ni'ton, co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'," topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinhue' co nohuantopihuë'. Napoaton "Noma copirno chachin yanontërahuë," itërahuë. Co yaocoirinacohue' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso' ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'. ²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihuë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpisopita co quirica' patiirinacohue'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinënquënhue'.

²² Nipirinhue', yanatanainquën. "Quisoso imapisopita co noyahuë'," topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuato, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporor' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonënuquë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisésë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiniquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhue' co natëpihuë'. ²⁵ Nisha nisha yonquiato'na', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarin:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënëncaso marë'. Ina nohuanton, Isaíasë ninshitaton, naporin:

²⁶ "Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

'Natanapomarahue', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta', co tëhuënachachin quënanaramahuë', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhue' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënaintonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahuë' yonquisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanhitohue', itërin Yosëri," tënin.

²⁸ Napaaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapì, tënìn Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Sinioro Quisocristo naporinso' a'chintárin. Co të'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpìrinhuë', co insoari tëranta' atonìrinhuë' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoichin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahue.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohue', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ "Hui'nahuë a'paimarahuë," ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitimarín. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. "Inaso' tëhuënchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquën nanantarín," tënëhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, "Sinioro" itërhua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', "Quisocristoso' noya noya," tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahue', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, "Yosparinquën Sinioro," itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarínco ina pochín Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahue. Hui'nin nanamën a'chinárahue. Nani tahuëriya canpita yonquiatënguëma', ¹⁰ Yosë nontarahuë. "Noya catahuaque'," itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapënguëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. "Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'l," tënahue, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanquëma'. Yacatahuaranquëma' chiníquën cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'. ¹² Canpitanta' noya imapatama', achinincancanarimaco canta'. Noya ninontatëhua', noya noya cancantarihua'.

¹³ Tëhuënchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapënguëma' yapa'pirahuë'. Ipora huanta' co nanitërahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatëra, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'. ¹⁴ Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitërinco. "Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënuë'," itërinco. ¹⁵ Napoaton canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' tënahue.

Quisocristo nanamën

¹⁶ Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacantarín. Inaíchin nanitaparín nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacantarín. Napoaton pa'yatërahuë nanamën sha'huica'huaso'. ¹⁷ "Yosëichin anoyacantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarinhuë'. Quiricanën quëran ina anitotërinpoa'. "Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiatarihua'," ténin Yosë quiricanënuë. Co canpoara nanitërhuehuë' noya cancantacasó'.

Iráca quëran huarë' oshahuanpiso'

¹⁸ Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahuë' nipi. Co ca pochín cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'ntarahue huachi,"

tënin Yosë. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'.¹⁹ Cancanëna quëran Yosë nohuitochinachin acopirinhuë', co yanohuitopihuë'.²⁰ Isoro'pa' ninin quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso' co quënanpirëhuahuë', nani ma'sha ninin. Ina nicatona', "Tëhuëchachin Yosë ya'huërin. Ya'ipiya nanitaparin ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipirinhuë', co nohuantopihuë'. Napoaton na'inpí. ²¹ Yosë ya'huërinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', co ina marë' "Yosparinquë Siniro," co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chihuërinso pochin nipi. Tashi pochin cancantopi. ²² "Ya'ipiya nitotërai," topirinahuë', co noya yonquipihuë'. ²³ Yosëso' noyasáchin ninin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirinhuë', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirinhuë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquënanpiantëhuano'sa', a'naquënan no'paquë nohuaraterinsopita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipisopita nicacaiso marë'. A'porin. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochin nisë'huacasohuë' nipirinhuë'. ²⁵ Yosëri no'tëquënanitotopirinhuë', ina a'porahuatona', nonpin nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninin nipirinhuë', co inaso' chinotopihuë'. Tëhuëchachin inasáchin chinotacaso' ya'huërin, ténahuë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capini nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochin nicacasohuë' nipirinhuë'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpí ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquënan yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënananta' tapipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshitacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuampi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquënan tëpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tëranta' natëpihuë'. ³¹ Co huachi noya yonquipihuë'. Nonpinápi. Co quëmopinënpita tëranta' nosoropihuë'. No'huitochinachin cancantopi. ³² "Co noyahuë' nipisopita chiminapachinara, ana'intacaso' ya'huërin," ténin Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosëri no'tëquënan ana'intërinso'

¹ A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tënana'. Napoapomarahuë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ² "Co noyahuë' nipatama', ana'intaranquëma'," ténin Yosë. No'tëquënan inaso' ana'intarin, nitotërehua'. ³ "Pasopita oshahuanpi," tënana'. Nipirinhuë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. ⁴ Yosë nosororinpoaso' co no'tëquënan yonquiramahuë'. "Co a'naróáchin no'huirinoahuë'," ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëchachin co a'naróáchin ana'intërinquëmahuë'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin. ⁵ Canpitaso nipirinhuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiniquënan ana'intarinquëma'. Naporor' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquënan ana'intarin. ⁶ Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquënan sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. ⁷ Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ⁸ Nipirinhuë', canpoara nohuantërehuasoráchin nipatëhua', no'huiarinpoa'. No'tëquënan anitotopirinpoahuë' co

natèhuatèhuahué', ana'intarinpoa'. Co noyahué' nipatèhua', chiniquèn ana'intarinpoa'.⁹ Ya'ipi co noyahué' nipsisopita no'tèquèn ana'intarin. Naporo' chiniquèn parisitapi. Cotioro'sa' no'tèquèn chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahué' nipachina, inapochachin ana'intarin.¹⁰ Noya nipsisopitaso nipirinhué', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tèquèn chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatèhua', nicha'èsarinpoa'.

¹¹ Yosèso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'.¹² Iráca Moiséséri cotioro'sa' pènènin nani ma'sha natècaiso'. Cotioro'saráchin pènènin. Co ina natèhuachinahué', oshahuanpi. Ina maré' Yoséri ana'intarin. A'napitaso nipirinhué' co pènèntèrinso' nitotopihué'. Co nitotatonahué', co ina natècaiso' ya'huèpirinhué'. Co noyahué' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'.¹³ Cotioro'saso' Moisésè pènèntèrinso' natanaponaraihué', co natètopihué'. Napoaton co Yoséri noya ni'ninhué'. No'tèquèn natèpi naporini, Yoséri noya ni'itonhué'.¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisésè pènèntèrinso' nitotopihué'. Co nitotaponaraihué', a'naquèn noya nipi. Inahuara cancanèna quèran nitotopi ni'ton, napopi.¹⁵ Cancanèna quèran Yoséri anitotèrin noya nicacaiso'. Co noyahué' nipachinara, inahuara nitotopi. "Co inapocaso nipirinhué', inaporèhua'," topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanèna quèran nitotopi.¹⁶ Ayaro' tahuèri ya'ipi co noyahué' yonquirèhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quèran ma'sona tèranta' onporèhuasopita a'ninquèchin anitotaripoa'. Naporo' tahuèri Tata Yosè nohuanon, Quisocriso no'tèquèn sha'huitarinpoa'. Co noyahué' nipatèhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahué'.

Co cotioro'sa' tèranta Yosè pènèntèrinso' natèpisohué'

¹⁷ A'naquèma' cotioro'sanquèma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisésè pènèntèrinso' natèhuatoi, cha'èsarai," tènama'. "Yosè na'con na'con nosororincoi," tomantatoma', a'napita nocanama'.¹⁸ Yosè nohuanantèrinso' nani nitotèrama'. Yosè quiricanèn a'chintèrinènguèma' ni'ton, nitotèrama' noya nicacamaso'.¹⁹ Nisha piyapi'santa' yaa'chintèrama'. Inapitaso' co Yosè nohuitatonaraihué', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi.²⁰ Co Yosè nanamèn nitotopihué' ni'ton, yaa'chintèrama'. "Yosè no'tèquèn pènènincoi ni'ton, noya noya nitotèrai. A'napitaso' co quiya pochin nitochátèrapihué'," tènama'.²¹ A'napita a'chintopiramahué', ÷onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahué'? "Ama ihuatocosohué'," tapomarahué', ÷onpoatomata' ihuatèrama'?²² "Ama a'na quèmapa sa'in monshitocosohué'," tapomarahué', ÷onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. "Yoséichin chinotacaso nipirinhué'," tènama'. Napoapomarahué', ÷onpoatomata' co cancanèma quèran huaré' chinotèramahué'? Co mamanshi moshapiramahué', moshatopiso pèiquè ihuatèrama'.²³ "Quiyasáchin Moisésè pènèntèrinso' nitotèrai," tènama'. Napoapomarahué', co natèramahué'. Ina maré' a'napitari Yosè pinopi.²⁴ Co noyahué' cancantèrama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosè noya ni'sapihué'. Quiricanènguè chachin naporin:

²⁵ "Quiyaso' Yosè piyapinènpitacoí," ta'toma', marca niacotèrama'. Moisésè pènèntèrinso' noya natèhuatama', no'tèquèn niacotèrama'. Nipirinhué', co natèhuatamahué', topinan quèran marca niacotèrama'.²⁶ Nisha piyapi'santa' niponaraihué', Yosè natèhuachina', piyapinènpita pochin ni'sarin.²⁷ Co marca niacotaponaraihué', Yosè natèhuachina', sha'huirapiaponènquèma'. Canpitaso' pènèntèrinso' nitotapomarahué', co natèhuatamahué', Yosè ana'intarinquèma'.²⁸ Cotioro'sanquèma' nipiramahué', co ina maré' piyapinènpita pochin ni'ninquèmahué'. Inapochachin Yosè marcanènta' co topinan nonènpoaquè niacotacaso' ya'huèrinhué'.²⁹ Ya'ipi cancanènpoa quèran Yosè imapatèhua', tèhuèchachin piyapinènpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanèn cancanènpoaquè acotèrinpoa'. Co nonènpoaquè acotèrinpoahué'. Ispirito Santo anoyacancantèrinpoa'. Ina quèran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinènpoa'hué', Yosèso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina maré' canapi? ² Na'con canapi ténahué. Yoséri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontérin. Nanamén chachin aninshitérin ya'huémiatacaso maré'. ³ A'naquénso' co huachi ina natépihué'. Ina niponahué', co nanitéréhué': "Yoséso' co no'téquén sha'huitérinhué'," ta'caso'. ⁴ Yosériso' co onporonta nonpintarinhué'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahué', Yoséso' no'téquénáchin nonin. Quiricanén quéran naporin:

"No'téquénáchin nontérancoi ni'ton, a'naquén nonpinapipirinénquénhué', co onporonta' minséarinénquénhué'," ténin.

⁵ A'naquén po'pin yonquipi: "Canpoa co noyahué ninéhua ni'ton, Yosé noyasáchin nininso' a'ninquéchin anitotérinpoa'. Napoaton ana'intohuachinpoa', co no'téquén ana'intérinpoahué'," toconpi. ⁶ ¿Co ina pochin yonquicaso ya'huérinhué'? Yoséso' noya ni'ton, no'téquén ana'intiinpoaso' ya'huérin. Co ana'intiinpoaso' ya'huérinhué' naporini, co ayaro' tahuéri no'téquén sha'huichitonpoahué'.

⁷ A'naquéonta' taponá: "Caso' nonpinpirahué', Yoséso' no'téquénáchin nonin. Nonpinahué' ni'ton, Yosé no'téquénáchin noninso' a'ninquéchin anitotérinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosé ana'intincoso' ya'huérinhué'," toconpi. Co no'téquén yonquipihué'. ⁸ A'naquénta' napopi: "Huéco' manta téra'ta' niahua' Yosé na'con na'con catahuainpoaso' maré'. Paono chachionta' ina pochin a'chintérinpoa'," topi pinotonaco. Co no'téquén yonquipihué' ni'ton, napopisopita no'téquén ana'intacaso' ya'huérin.

Ya'ipinpoa' oshahuanéhua'so'

⁹ Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa' noya noya ninéhua', ¿técarihua' ti? ¿Co naporinhué'? Nani sha'huitéranquéma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanéhua'. ¹⁰ Yosé quiricanénqué tapon:

"Ya'ipi piyapi'sa' co noyahué' nipi.

Co a'naya téra'ta' noya nininhué'.

¹¹ Co no'téquén yonquipihué'.

Co inahuara nohuantopihué' Yosé chinotacaiso'.

¹² Co Yosé iranén pa'topihué', pëshonpi.

Co a'naya téra'ta' noya nininhué'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquétérinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

¹⁴ No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

¹⁵ A'naroáchin yaahuétopi, yatépatopi.

¹⁶ Inséquésona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asétopi.

¹⁷ Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huépihué'. Co sano cancantopihué'.

¹⁸ Yosé té'huatacaso' ya'huépirinhué', co ina yonquipihué'," ténin iráca Yosé quiricanénqué ninshitatona'.

¹⁹ Téhuénchachin co noyahué' nicatéhua', ya'ipinpoa' oshahuanéhua'. Yosé pénéntérinso' nitotopiréhua'hué', co natérehua'hué' ni'ton, ana'intiinpoaso' ya'huérin.

²⁰ "Pénéntérinso' natéhuatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'," topirinahué' a'naquén. Co ina maré' noya ni'ninpoahué'. Pénéntérin quéran oshahuanéhua'so' anitotérinpoa'. Ina natanpatéhua', "Téhuénchachin oshahuanéhua'. Co noyahué' ninéhua'," ténéhua'.

Quisocriso imapatéhua', anoyacancantérinpoaso'

²¹ Iporaso nipirinhué' Yosé anitotérinpoa' onporahuatésona cha'écaso'. Co iráca pénéntérinso' natérehua' quéran noya cancantarihuahué'. Moisésé, pénéntona' piro'sa', inapita inachachin sha'huitérinépoa'. ²² Quisocriso imapatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'. Inosona natéhuachin, anoyacancantarín. Co nisha nisha nontérinpoahué'. ²³ Ya'ipinpoa' oshahuanéhua'. Co a'nayanpoa' téra'ta' Yosé pochin cancantérehua'hué'. ²⁴ Nipirinhué', inaora nohuanton, Yosé nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocriso a'paimarin nicha'éinpoaso' maré'. Ina imapatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Yosé nohuanton,

Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. "Ca marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënnainën quëran anoyacancantarinpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahué', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhué'. "A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahué'," ta'ton, co ana'intërinhué'.²⁶ Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. "Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahué'.

²⁷ Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhué', ténahué. Co pënëntërinso' natërehuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahué'. Quisocristo naporinso' natërehuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhué'.²⁸ Nani sha'huítëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë' anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahué', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuanterinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhué'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'.³⁰ A'naíchín Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarin.³¹ Quisocristoíchín anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhué pochín nitërehua ti? ¿Co naporinhué! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtërinso'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin? ² Apraan inaora co nanitërinhué' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahué," chitonhué'. Napoapohué', co ina pochín Yosëri ni'ninhué'. ³ Yosë quiricanënquë naporin: "Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," ténin quiricanënquë. ⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërcaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicaïnpoaso' ya'hué'itónhué'. ⁵ Yosëso nipurinhué', inaora nohuanon nosororinpoa'. "Co caora noya nipirahué', Yosë chachin anoyacancantarinco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'. ⁶ Co noyahué' nipirëhuahué', inaora nohuanon, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantërehua'. Iráca Tapi inachachin naporin. ⁷ Quiricanënquë ninshitërin: "Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¿Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahué!'

Napoaton noya cancantarihua', ténin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochín noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochín noya cancantacaso' ya'huëtopihué'. Co marca niacotopirinahuénta' noya cancantapi. Apraan yonquico'. "Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco," topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huítëranquëma'. ¹⁰ ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporin naporinhué'. Co'huara marca niacochatërasohué', noya ni'nin. ¹¹ Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatërasohué', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitotacaso marë'. "No'tëquën nontërinco," topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochín cantantopi. Co marca niacotopirinahué', Apraan hui'ninpita pochín nipi. ¹² Cotioro'santa' Apraan pochín natëtohuachinara, hui'ninpita pochín nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantopihué'. Co'huara marca niacochatërasohué', Apraanso' natëtërin. A'napitanta' ina pochín cantantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huítërinso'

¹³ Iráca Yosëri Apraan itapon: “Nosoroatënquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyap-inëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuaarahüë. A'na tahuëri ya'ipirop'a' hua'anëntapona,” itërin. “Yosë co onporonta' nonpintarincohuë,” tënino marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporor' Moisésë pënëchâtërarinhuë'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhuë'. ¹⁴ Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërhéhuasopitaso' co noya nicaipoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵ Moisésë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶ Napoaton Apraaniso natëton: “Yosë no'tëquën nontërinco,” topachina, Yosëri itërin: “Oshahuanpiranhuë', caora nohuanto, nosoroatënquën catahuanquën. Hui'nanpitanta' catahuanahuë,” itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷ Iráca Yosëri Apraan itërin: “Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi,” tënin Yosë. Quiricanënuë naporin. “Yosë no'tëquën nontërinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhuë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin,” ta'ton, Apraan natëtërin.

¹⁸ “Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi,” itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëtacaso nipirinhuë', Apraan natëtërin. “Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi,” tënin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchatërarinhuë'. Co huachi chinirinhuë'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani paiya. Napoaponahuë', Yosë natërin. ²⁰ “Yosë nonpintërinco,” co tëninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, chiniquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincóhuë'. ²¹ Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë', nani sha'huëtërinco ni'ton, catahuaninco. Sha'huëtërinco chachin ya'huapon,” tënin. ²² Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

²³ Apraan naporinsopita Yosë quiricanënuë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. ²⁴ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarhin. Ina hua'anëntërinpoa', tënëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. ²⁵ Yosë nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Inari chachin ananpitaantarhin oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicaipoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

¹ “Sinioro Quisocristoíchin nicha'ësarinpóa',” ta'tëhua', imarëhua'. Oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconënpita pochin ni'ninpoahuë'. ² Quisocristo cancanënpoa quëran natëhuatëhua', nicha'ësarinpóa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuaninpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patëhua', Yosë pochin nisarëhua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantarihua'. ³ Iporaso' parisitarihuarahuë', noya cancantarihua'. “Parisitohuatëhua', Yosë catahuaninpoa' imamiatacaso marë’,” ta'tëhua', co sëtarihuahuë'. Chiniquën cancantarihua', noya ahuantarihua'. ⁴ Noya ahuantohuatëhua', chini chiniquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarinpóahuë’,” ta'tëhua', inasáchin ninarihua'. ⁵ Inasáchin ninahuatëhua', tëhuëchachin co naniantarinpóahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': “Ma noyacha Yosë nosororinpóa' paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpóaso' anitotërinpoa'.

⁶ Canpoara co nanitërhéhuahuë' cha'ëcaso'. Nipirinhuë', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marë' chiminin. ⁷ Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huërenamën chiminacaso' nohuantërinhuë'. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë' a'nara' ya'huëretapon nimara. ⁸ Quisocristoso nipirinhuë' oshahuano'sa marë' chiminin. Oshahuanpirëhuahuë', ya'huëretërinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa marë' chiminin. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororinpóa' paya,” tënëhua'. ⁹ “Corosëquë huëninën pa'nin. Oshanënpoa marë' chiminin,”

topatêhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuërinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuëri co noyahuë' nipisopita chiniquên ana'intarin. Imarêhuasopitaso nipirinhue', co ana'intarinpoahuë'. Quisocristo chachin nicha'ësarinpoa'. ¹⁰ Iráca oshahuanatêhua', Yosë inimicotopirêhuahuë', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatêrinpoa'. Iporaso' noya nipayarêhuaso pochin ninêhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'êcahuaso marë'. ¹¹ Naporahuaton, "Yosë nosororinpoa'," ta'têhua', ina pa'yatêrêhua'. Hui'nin chachin nanan anoyatêrinpoa' ni'ton, noya cancan-têrêhua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹² Atan'ton co noyahuë' nicaton, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatehua', chiminêhua'. ¹³ Co'huara Moisësë' pënênchatêrasohuë', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahue', co pënëntêrinso' ya'huëyâtêrarinhue' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁴ Nipirinhue', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisësë' ya'huëaquë huarênta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nipon, Yosëri pënênpirinhue', Atan co natêtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahuë' nicatona', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pënênpirinhue', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhue' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Co natêrinso marêhuë' oshanên ya'huëtêrin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhue' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquênpoa' anoyacancantinpoaso marë'. ¹⁶ Atan co natêrinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchín pënêninso' co natêrinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Yosë nosororinpoaso' co ina pochin nininhue'. Na'con oshahuanpirêhuahuë', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanênpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. ¹⁷ A'na ya'piíchín têhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtê huarë' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocristo quëran nicha'êrinpoa' ni'ton, inarë'quênpoa' nanpimi-atatêhua' hua'anêtarihua'.

¹⁸ Atan co noyahuë' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhue'. Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitêrêhua' nanpimiatacaso'. Imapatêhua', co ana'intarinpoahuë'. ¹⁹ A'naíchín co Yosë natêrinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanêhua'. A'naso nipirinhue' Yosë natêton, chiminin. Ina marë' na'aquênpoa' anoyacancantêrinpoa'.

²⁰ Iráca Moisësë' pënëntêrin oshahuanêhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanêhuaso' nitotêrêhua'. Na'con oshahuanpirêhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanêhua' ni'ton, chiminpatêhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Sinioro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatêhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa' ni'ton, manta têranta' niahua' inaora nohuanton, oshanênpoa' inquitinpoaso marë' ¿têcarihua ti? ² ¿Co naporinhue'! Quisocristo imapatêhua', chiminêhuaso pochin cancantêhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ³ "Quisocristo imarahuë huachi," ta'têhua', aporihuanêhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanêhua'. Aporihuanpatêhua', Quisocristorê'quênpoa' chiminêhuaso pochin ninêhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuë' yonquirêhuasopita a'porêhua'. Nani ina nitotêrama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinênpoara, canpoanta' pa'pitêrinênpoaso pochin co noyahuë' yonquirêhuasopita naniantêrêhua'. Tata Yosë chiniquên nanantaton, Quisocristo ananpitaantarin. Canpoanta' nasha cancan quëtêrinpoa' nasha pochin nanopicaso marë'. Ina yonquiatêhua', aporihuanêhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahué', nanpiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahué' yonquirehuasopita naniantohuatéhua', nanpiantarésó pochin noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochin ya'huëtérinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatérin. Quisocristo imaréhua' ni'ton, co noyahué' cancantèrèhuaso' corosèquè patanantèrésó pochin nitèrèhua'. Ama huachi sopai natécaso maréhué' napotèrèhua'. Co noyahué' cancantèrèhuaso' chimininsó pochin nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhué' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatèhua', co huachi oshanénpoa hua'anèntèrinpoahué'. ⁸ Co noyahué' cancanso' naniantohuatéhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatèhua', noya noya nanpiaréhua'. ⁹ Inaso' nanpiantahuachina, co huachi chimianinhué'. Chimirin nani minséaton, nanpimiataantarin. ¹⁰ Chiminpachina, oshanénpoa maré' chiminin. Naporo' oshanénpoa' minsérin. Iporaso' Yoséichin natécaso maré' nanpimiataantarin. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohué'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yoséichin natéco'.

¹² Ama oshanéma hua'anèntatè pochin nitaténquéma' camayápainquémaso nohuan-tocosohué'. Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantéma', ya'pirama', huératéma', nanaméma', inapita ya'huëtérinquéma'. Inapita quèran co noyahué' nicacaso ya'huépirinhué'. Ama nohuan-tocosohué'. Yosé natécamasoáchin yonquico'. Chiminama quèran nanpiantèramaso pochin cancantatoma', ya'ipi nonéma quèran huaré' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanéma hua'anèntatè pochin nitarinquémahué'. Co ya'ipi pènèntérinsó' natépiramahué', inaora nohuanton, Yosé anoyacancantèrinquéma'. Nosoroaténquéma', catahuarinquéma' noya nicacamaso maré'.

Hua'anénpoa pochin nininsó'

¹⁵ Tèhuénchachin co huachi iráca pènèntérinsó' natécaso' ya'huérinhué'. Yosé nosoroa-tonpoa', nicha'érinpoa'. A'naquénso nipirinhué' ina natanatona', co manta' yanatèpihué'. “Noya oshahuanacaso',” toconpi. ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huérinhué'! ¹⁶ Insozona natèhuatèhua', inaso' hua'anèntarinpoa'. ¡Nani nitotèrama' ipora! Oshanénpoa natèhuatèhua', ina hua'anèntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahué' ninèhua'. Oshanénpoa' co a'posèhuahué' chiminpatèhua', parisitopiqué pa'sarèhua'. Nipirinhué', Yosé natèhuatèhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iráca oshanéma natètoma', co noyahué' nipiramahué'. Quisocristo nanamén a'chintohuachinénquémara, noya natanama'. Ya'ipi cancanéma quèran noya natèrama'. Ina yonquiatèhua', “Yosparinquén” itèrèhua' Yosé. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanéma camaiarinquémahué'. Nasha hua'anéma' ya'huëtérinquéma'. Quisocristo natètoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochin a'chintaranquéma' noya noya nitotacamaso maré'. Canpitaora co nitotèramahué'. Iracaso' ya'ipi nonéma quèran huaré' oshahuanacasoáchin pa'yatèrama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuén' cancantèrama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanéma natèhuatamara, co noyahué' ninama'. Co yonquiramahué' noya nicacamaso'. ²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina maré' canarama'? Co ina maré' canamiataramahué'. Topinan quèran ya'huérama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiqué pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahué', iporaso ina maré' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhué' co huachi oshanéma hua'anèntèrinquémahué'. Yosé nicha'érinquéma' ama huachi oshahuanacamaso maréhué'. Ina chachin hua'anèntèrinquéma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuéri Yosé'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatèra, pahuèrèrè'. Inapochachin co noyahué' nipatèhua', chiminpatèhua' parisitomiatarihua'. Yoséso nipirinhué', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatèhua', ina nohuitatèhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anénpoa'. Inasáchin natèrèhua'.

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispipitaráchin camaitërinso' natërapí. ²³ Ni'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtöpirinhuë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhuë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhuë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarigua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpaara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin. ⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitérinso'. "Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'esarëhuahuë'," topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', "Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë'," ¿tëcarigua' ti? ¿Co naporinhuë'? Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Iso pochin yonquia'ahua'. "Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocoso-huë'," ténin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, "Tëhuëinchachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë," ténahuë. ⁸ "Ama ma'sha noyapatocoso-huë'," itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahue. Co noyahuë' cancantërahue'so canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohuë', oshahuanahuë'so' co nitotërahue'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayantërasocohuë', "Caso' noya piyapico," topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, "Tëhuëinchachin oshahuanco. Chiminpatato, Yosë ana'intarinco," ténahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincohuë'. Co ina natëtorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntërinso' natëhuato, noya cancantarahuë, topirahuë'. Co ina natërahue' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpatato, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënëninpoa'. Sha'huitërinpoaso' noya. No'tëquënonin. ¹³ Napoahuarë' pënëntërinso' noya nipirinhuë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¿Co pënëntërinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'? Oshahuanahuë' ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntërinso' noya nipirinhuë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatato, co noyahuë' ninahuë. Pënëninpoa quëran oshahuanahuë'so' nitotërahue. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, ténahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirinpoahuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuë'so' hua'anëntatë pochin nitërinco. Co nanitërahue' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahuë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napommaraco, co nitotërahue'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cancantërahue'. Yonquinëhuë quëran nitotërahue. Tëhuëinchachin pënëntërinso' noya, ténahuë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahue'so' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantërahue. Co nanitërahue' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitërahue' natëca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahue'so' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë. ²² Cancanëhuë quëran Yosë pënëninpoaso'

pa'yatato, yanatëpirahuë'. ²³ A'na cancan nohuanterin. A'na cancaso nipirinhue', co nohuanterinhue'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë'.

²⁴ ¡Ma'huantacha caso' ninahuë' paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso marë'? ténahuë. ²⁵ ¡Yosëíchin nanitaparin! Sinioro Quisocristo imarahüë ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquën Tata Yosë," itërahüë. Tëhuënychachin cancanëhuë quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë'.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporaso' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhue', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'. ³ Iráca Yosë pënënpirinpoahuë'. Co noyahuë' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapooton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuanterinsoáchin pa'yatarëhua'. ⁶ Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhue', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'. ⁷ Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuanterëhuahuë'. Co nanitërehuahuë' ina natëcaso'. ⁸ Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹ Canpitaso nipirinhue' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuanterinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahue', co tëhuënychachin Quisocristo imaramahuë'. ¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahuë' Quisocristo ya'coancantatëinquëma', anoyacancantërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicanatëinquëma' ispiritonëma' ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicananinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhue', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nanopiantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahuë' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'. ¹³ Co noyahuë' ninëhuasopita co a'poasëhuahuë', chiminpatëhua' parisitomiatacaso' ya'huërin. Nipirinhue', co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitacaso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuanterinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'. ¹⁵ Iráca Yosë të'huatërama'. Iporaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhuë'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërehua'. ¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpohue', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahué', ama ina yonquia'ahuasohué'. Ama ina maré' sétahuasohué'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yon-
 quiatèhua', nóya cancantahua' ténahuë. ¹⁹ Naporo' Quisocristo imarèhuasopita noya
 noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huëinsopitanta' ina tahuëri ninarapi.
²⁰ Iporaso nipirinhué' sharo'sa' co noyatopihuë'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhué',
 co inahuara nohuanton, napopihuë'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya
 anoyatarin. ²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhué'. Yosë hui'ninpitanpoa ninèhua-
 sopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chimi-
 naponahuë'. ²² Iráca quëran huaré' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhué',
 co noyatërinhuë', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso
 pochin chiniquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinhua',
 parisitërhua'. Parisitatèhua', manorèhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpooaso maré'.
 Ina ninarèhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co
 huachi chiminarihuahuë'. Naporo' Yosë hui'ninpita chachin nisarèhua'. ²⁴ Tata Yosë
 noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhue': "A'na tahuëri noya
 noya acoarinpoa'," ta'tèhua', ina ninarèhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton
 ninarèhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁵ "Tèhuëenchachin noyá
 nicha'ësarinhua'," ta'tèhua', co sëtërhua'huë'. Noya cancantatèhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiniquën cancantopirèhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë
 nontohuatèhuara, co nitotërhua'huë' ma'sona itacaso nipirinhue', catahuarinpoa'. Can-
 canènpooa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natan-
 pirèhuahuë', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirèhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito
 Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa maré'
 noya nontërin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatèhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatèhuara, na'con
 catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirèhuahuë', ina nohuanton, parisitërhua quëran noya
 noya pipiarèhua'. Achincancaninpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa'
 ina nohuantërinso' nicacaso maré'. ²⁹ Iráca quëran huaré' Yosë nohuitërinpoa'. Nohui-
 tatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso maré'. Quisocristoso' noya
 noya ninin. Ina quëran na'aquënpooa' imapatèhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë
 hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënuë
 chachin aya'coninpoa'. Oshanènpooa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton,
 a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuaré', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'.
³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë
 a'paimarin chiminacaso maré'. Canpoa maré' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa',
 catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imarèhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë
 pochin cancantacaso maré'! Nóya nicha'ësarinhua'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuaré',
 co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpoaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë
 noya ni'ninpoa' ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocristo oshanènpooa'
 inquitinpoaso maré' chiminin. Ina quëran nantantarin. Yosë inchinanën quëran
 ya'huaton, canpoa maré' Yosë nontárin. ³⁵ Tèhuëenchachin Quisocristo nosororinpoa'.
 Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osëreinpoaso'. A'na tahuëri parisitërhua'. Parisi-
 tatèhua', co napon cancantërhua'. Piyapi'sa' aparisitërinènpooa'. Cosharo', ma'sha
 inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarèhua'. Yatëparinènpooa'. In-
 apopirèhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osëreinpoaso! ³⁶ Yosë
 quircanënuë naporin:

"Imarainquëno maré' Siniro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.

Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi," ténin.

³⁷ Ina nipirinhue', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirèhuahuë', nani tahuëri
 catahuarinpoa' sopai minsëcaso maré'. Nóya cancantarèhua'. ³⁸ Yosë nosoromiatërinpoa'.
 Nanpihuatèhuara, nosororinpoa'. Chiminpatèhuanta', co patarinpoahuë'. Anquëniro'sa',

sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihué' Yosé quéran oséréinpoaso'. Ipóra tahuéri'sa' ma'sha onpotopirinénpoahué', co patarinpoahué'. A'na tahuérinta' ma'sha onpotohuachinénpoa', co Yosé naniantarínpoahué'. ³⁹Ma'sha inápaqué ya'huérisopita, acoporoqué ya'huérisopita inapita co nanitopihué' Yosé quéran oséréinpoaso'. ¡Co insonta' nanitérinhué' Yosé ananiantínpoaso'! Quisocristo hua'anéntérinpoa'. Ina imaréhua' ni'ton, Yosé nosoromiatérinpoa'.

9

Yoséri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocristo imato, no'téquén nonahué. Co nonpinahué'. Ispirito Santo ya'coancantérinco ni'ton, no'téquén nontaranquéma', ténahué. ² Téhuenchachin israiro'sa' yonquiato, sètérahué. Cancanéhue quéran huaré' sètárahue. ³ Inapitaso' quémopinéhuepita. Co Quisocristo imapihué' ni'ton, ana'intacaso' ya'huérisin. Nanitérahué naporini, inapita ya'huérenamén parisitopiqué pa'itohué'. Cha'écaso maré' inaqué parisichitohué'. ⁴ Piyapinénpita nicacaso maré' Yoséri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quéran huaré' Yoséri nohuantérin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaso maré' acorin. Huénaráchin huénaráchin a'pintohuachina, shimashonénpitari quénanpi. Iráca chachin piyapinénpita nicacaso maré' inapitaré' anoyatérin. Naporahuaton, pénéntérinso nanan sha'huitérin. Noya chinotacaso marénta' a'chintérin. Na'con sha'huitérin nicha'écaso maré'. ⁵ Shimashonénpitaso' Yoséri chachin huayonin. Ina quéran Cristo isoro'paqué o'mahuachina, Israiro sanapi quéran nasitérin. Inaso' Yosé chachin. Ya'ipiya hua'anéntérinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! ténéhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihué', notohuaro' israiro'sa' co Yosé natépihué'. Napoaponahué', Yoséri co topinan quéran sha'huitérinhué' nicha'écaso maré'. Co ya'ipi israiro'sa' piyapinénpita pochin ni'ninhué'. ⁷ Apraan cato' hui'ninpita ya'huétopirinhué', a'na'chín Yoséri acorin Apraan ya'huéretacaso maré'. “Isaco huayonahué. Shinpitanta' piyapinéhuepita pochin ni'sarahué,” ténin Yosé. ⁸ Napoaton co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosé piyapinénpita nipihué'. Yoséri sha'huitérinso chachin nasitohuachina, piyapinén pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yoséri Apraan itapon: “A'na pi'ipi quéran nicaponquén huéantarahué. Naporó' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin,” itérin. Naporinso chachin tahuéri nanihuachina, Isaco nasitérin, Yoséri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yoséri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua nininso' chini chiniquén nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiniquén nanantaponhué',” itérin. Ina quéran itantarin: “Cacopo nosorato, huayonahué. Isaoso nipirinhué' co onpopinchin nohuantérahué’,” ténin Yosé quiricanénqué. Co'huara nasichátérasoihué', naporin. Co ya'huéyátérasoihué', yonquiato, huayonin. “Noya nininso maré' Yoséri huayonin,” topiramahué', co ina maré' huayoninhué'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quéhuaré' ¿ma'ta' tēcarihua'? “Yoséso' co napopináchin ni'ninpoahué',” ¿tēcarihua ti? ¡Co naporinhué'! ¹⁵ Iráca Yoséri Moisésé itérin: “Caora nohuanto, nosororahué. Insosona nohuantohuato, huayonahué,” itérin. ¹⁶ Napoaton co canpoara nohuanton, Yosé huéntonénqué ya'conéhuahué'. Noya nipiréhua'huenta', co canpoara nanitéréhua'hue' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosé aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iqipito copirinoso' co noyahué' cantantopirinhué', Yoséri huayonin hua'anéntacaso maré'. “Piyapinéhuepita hua'anéntopiranhué', nicha'ésarahue' noya pipicaso maré'. Ina quéran na'a piyapi'sa' nicaatona', ‘Ma noyacha Yoséso' nanitaparín paya. Copirno co nohuantopirinhué', piyapinénpita nicha'érin,’ tosapi,” ténin. Quiricanén quéran sha'huitérinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, a'naquén nosororin. A'naquénso nipirinhué' tananpitérin. Tananpitohuachina, co natantochináchinhué' cantantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquéma' co noyahué' yonquirama': “Yosé nohuanton, a'naquén natépi. Co ya'ipiya natépihué'. Ma'sona Yosé nohuantérinsoichin nipiréhua'hue'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¡Co insonta' nanitérinhué' Yosé nohuantérinso' canpiacaso'!” toconama'. ²⁰ ¿Maquéma cháchinta' ni'toma', nanitérinhué' Yosé chachin

pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tēshitohuachina, miné', hué'éta, inapita ninin. Nipachina, co tēshiri hua'anén no'huirinhué'. “¿Onpoatonta' naponin ninanco?” co itérinhué'. ²¹ ¡Co'ta tēshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquén ninshirayarin. A'naquénso' topinanaya. Inapochachin Yosés'o yonquirinpoa'.

²² A'naquén co natēpihué' ni'ton, Yoséri no'huirín. No'huipiro' nipirinhué', co a'naroáchin ana'intérinhué', ninararin. Co a'naroáchin ana'intoahuachinhué', co ina maré' Yosé no'huicaso' ya'huérinhué'. Oshaquéran ana'intarin. Ina ni'pachina', “Tēhuénchachin Yosé no'téquén yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhué', iporasó' no'téquén ana'intérin. Chini chiníquén nanantérin inaso',” tosapi. ²³ A'naquénpoaso nipirinhué', nosoroatonpoa' nicha'ésarinpoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso maré'. Anoyacancantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosé yonquiapi. “Ma noyacha catahuarin paya,” tosapi. ²⁴ A'naquén cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquéma' nisha piyapi'sanquémanta' Yosé nohuanton, imarama' canpitanta'.

²⁵ Inapochachin iráca Osiasé ninshitérin.

“A'naquén iráca co piyapinéhuépitahué' nipirinhué', iporasó' piyapinéhué'pita pochín ni'nahué'.

Iráca co nosoropirahué', iporasó' nosororahué huachi,” ténin Yosé, itérin.

²⁶ Ina quéran itantarin: “Canpitaso' co piyapinéhué'pitanquémahué', itopirinhué', iporasó' inaqué itapona: “Inapitaso' Yosé hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimatarin,” tosapi.

²⁷ Isiasénta' ninoton, ninshitérin. “Hua'huayatérahué' israiro'sa' ya'huépirinhué', co ya'ipiya cha'ésapihué'. Maré yonsanqué inotéra'huaya ya'huérinso nápo' ya'huépirinhué', caráchin Yoséri nicha'ésarin. ²⁸ Co hua'quiya quéranhué' na'a piyapi'sa' no'téquén ana'intarin,” ténin. ²⁹ Co'huara ina ninshichatérasohué', Isiasé ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anéntérinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaqué ya'huépisopita ta'huantopi huachi. Comoraqué ya'huépisopitanta' ta'huantopi. Canpoanta' caráchin nipiréhuahué' nosoroatonpoa', nicha'érinpoa'. Co nosororinpoahué' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitérihuahué',” ténin.

Israiro'santa' noya nanan natécaso' ya'huérinso'

³⁰ Napoahuaré' ¿ma'ta' tēcarihua'? ténahué yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosé yonqupirinhué', inari anoyacancantérin. “Yosé no'téquén nonin,” ta'tona' natépi. Napoaton noya ni'nin. ³¹ Israiro'saso nipirinhué' tapon: “Moisésé pēnētérinso' natéhuatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa',” topirinhué'. Co nanitopihué' no'téquén natécaiso' ni'ton, co Yoséri noya ni'ninhué'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhué'? “Pēnētérinso' nanan no'téquén natéhuatéhua', nóya cantaréhua',” topirinhué', co nanitopihué'. “Yoséichin nanitérin anoyacancantínpoaso',” ta'caiso nipirinhué', co Quisocriso nohuantopihué'. Inapoatona', pancara'pi i'patéreso pochín ni'pi. Ina maré' Yoséri co noyahué' ni'nin. ³³ Yosé quiricanén quéran naporin:

“Sionqué Cristo a'papirahué', co nohuantopihué'.

Inapoatona' pancara'piqué i'paréso pochín ni'pi. Co nohuantopihué' ni'ton, anotéreso pochín nipi.

Nipirinhué', insosona Cristo nohuantohuachin, co onporonta' atapanarahué'. Noya ni'sarahué huachi,” ténin Yosé.

10

¹ Pa'pi nohuantérahué' israiro'sa' cha'écaso'. Ina maré' iyaro'sa', chiníquén Yosé nontárahué'. ² Tēhuénchachin Yosé yachinotopirinhué', co nanamén no'téquén yonqupihué'. ³ Yoséichin anoyacancantérinpoa'. Nipirinhué', co nohuantopihué' ina nanan imacaso'. “Pēnētérinso' natéhuatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa',” toconpi. “Quéma Sinioro anoyacancantocoi,” co itopihué'. ⁴ Iráca Moisésé pēnētérin. Iporaso nipirinhué' co ina natérehuaso maré' Yosé noya ni'ninpoahué'. Quisocriso nani o'marin oshanénpoa' inquitinpoaso maré'. “Quisocristoíchin anoyacancantarinpoa',” topatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisésëri ninshitérin pënéntérinso nanan imacaiso maré'. "No'téquén natéhuatama', Yosé noya ni'sarinquéma'. Ya'ipiya natécaso' ya'huérin," ténin ninshitatón. ⁶ Canpoaso nipirinhué' Quisocristo imapatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanaménso' co sacaiyahué' nitotacaso'. "¿Inta inápaqué pantapon Quisocristo quémacaso maré'?" co ta'caso' ya'huérinhué'. Nani o'marin. ⁷ "¿Inta' chimipiro'sa' ya'huépiqué papon ina quéran Cristo quénantacaso maré'?" co ta'caso' ya'huérinhué'. Nani nanpíantarín.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanén quéran anitotérinpoa'? "Ina nananso', co sacaihué' nitotacaso'. Nanaménpoa quéran sha'huicaso ya'huérin. Cancanénpoa quéranta', natécaso ya'huérin," itérinpoa'. Inasáchin natéco', itéranquéma' canta'. ⁹ Tata Yosé nohuan-ton, Quisocristo téhuénchachin nanpíantarín. Ina cancanénpoa quéran natéhuatéhua', "Quisocristoíchin imarahué," topatéhua', Yosé anoyacancantarínpoa'. ¹⁰ "Yosé co onporonta' nonpíantarínpoahué'," ta'téhua', cancanénpoa quéran natéhuatéhua', noya ni'sarinpoa'. "Caso' Quisocristo imarahué," topatéhua', naporo chachin anoyacancantarínpoa'.

¹¹ "Insosona Quisocristo natéhuachin, co sétarinhué'. Co a'poarahué'," ténin Yosé quiricanénqué. ¹² A'naíchin Yosé ya'huérin. Ya'ipinpoa' hua'anéntérinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhué'. Nisha piyapi'santa' nosororín. Ina nontohuatéhua', nóya catahuarínpoa'. ¹³ "Oshanéhué Siniro inquitoco," topatéhua', anoyacancantatónpoa' nicha'ésarinpoa'. ¹⁴ Napoaponahué', co a'chintohuatéhuahué', co nitotapihué'. Co nitotohuachinahué', co nanitapihué' natétacaiso'. Co natétohuachinahué', co nanitapihué' Yosé nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huérin. ¹⁵ Co Yoséri a'china'piro'sa' a'pahuachinhué', ¿onpo nitotaponata'? Yosé quiricanén quéran naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' hué'sarin paya," ténin.

¹⁶ A'naquénso nipirinhué', noya nanan natanpirinahué', co nanitopihué' natécaiso'. "Nanamén Siniro, sha'huitopirahué' co insonta natéterinhué'," ténin Isaiasé iráca. ¹⁷ Quisocristo nanamén natanacaso' ya'huérin. Natanpatéhua': "No'téquén nonin," topatéhua', natétarihua'.

¹⁸ ¿Co natanpihué' ti? ¡Nani mini natanpi! ténahué. Yosé quiricanénqué naporin:

"Nisha nisha parti nanamén sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuínin," ténin Yosé quiricanénqué.

¹⁹ Naquéranchin natainquéma'. Israiro'saso' natanaponaraihué', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihué' ti? Nitotaponaraihué', co natépihué'. Moisésé ninshitatón, naporin:

"Nisha piyapi'sa' co yonquipirínacohué' catahuararahué' ni'ton, canpitariso' a'pítarama'. Ina maré' no'huitarama', ténin Yosé," itérin.

²⁰ Isaiasénta' co té'huatonhué', Yosé noninso' sha'huírín.

"Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirínacohué', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuanopirínacohué', iporaso' nohuitarínaco, ténin Yosé," itérin.

²¹ Israiro'saso' nipirinhué' co yanatépihué'. Inapita yonquiatón, Isaiasé quéran taan-tarín: "Íráca quéran huaré' yacatahuarahué. Imirahué ihuétaté pochín nitato: 'Huéco' catahuainquéma', itopirahué', co yanatérinacohué'. Co natantochínáchinhué' cancan-topi, ténin Yosé," itérin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

¹ Napoaton natananquéma': ¿Israiro'sa' co natétopiso maréhué' Yoséri a'pomiátérin tí? Co a'porinhué'. Ipora huanta' piyapínépita ni'ton, nosororín. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonéhué. Mincamin huéntonqué nasitérahué. ² Inapitaso', iráca Yoséri huayonahuaton acorín piyapínépita nicacaiso maré'. Co a'porinhué'. Íráca Iniasé naporinso' Yosé quiricanénqué ninshítipiso' nitotérama'. Inariso pénénpirinhué', israiro'sari no'huípi. Napoaton Yosé nontohuachina, inapita sha'huírípírín. ³ "Na'amiachincoi Siniro pénéntopiraihué'. Co nohuanatónaraihué', a'naquéncoi téparínacoí. Artaroro'sa' chinota'huainquénso maré' a'mitéraisonta' té'yatopi. Casáchin

pënëntapirahué', yatëparinaco canta,'" itërin. ⁴ Napotopirinhue', ¿ma'ta' Yosëri itantarin? "A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhue', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarinaco. Co mamanshi moshapihue'," itërin. Nani ina nitotërama'. ⁵ Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosë huëntonënquë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. ⁶ Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhue'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhue'.

⁷ Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tëcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonënquë yaya'conpirinhue', co inahuara nanitopihue' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhue' co natantochináchinhue' cancantopari. ⁸ "Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'ërëso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihue', co quënantërëso pochin nipihue'. Huëratëhuanaponaraihue', co natantërëso pochin nipihue'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," tënin Yosë quiricanënquë. ⁹ Iráca Tapinta' tapon:

"Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhue', co Yosë yonquipihue'.

Coshatona', capa cancantapirinhue', ina quëran chachin nitapicanaina'. Yosëri ana'inchin.

¹⁰ Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochin cancanchinasohue'.

Yosë nohuanton, chiniquën parisitomiachina,'" tënin iráca.

Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

¹¹ Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihue' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatërin tí? Co Yosëri a'pomiatërinhue'. Nipirinhue', co imapihue' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarin. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa,'" tosapi. ¹² Inapita co imatonahuë' tëhuëpiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonënquë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihue', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotiuro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahuë. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴ Na'acquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarin. ¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuëriso nipirinhue' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nanopiantarinso pochin nisapi, tënahue'. ¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nan nipiso' Yosë marë' acohuanachina, ya'ipi chachin noya ninin. Nara itënta' noya nipachina, së'paquëonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara së'pa' co noya nitohuachinhue', nishitëhuhuatë', të'yatëre'. Ina quëran apinapinsó oripo së'paquën tëranta' achinpitëre' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara së'pa pochin nipi. Co natëpihue' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitaso' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', huëntonënquë aya'coninquëma'. Piyapinënpita pochachin ni'ninquëma'. ¹⁸ Nipirinhue', ama israiro'sa' nocancosohue'. Ama: "Quiyaso' noya noyaco'i," tocosohue'. Së'paquëni co nara achinirinhue'. Itëni achinirinsó.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tënama' nimara. ²⁰ Yosëri tananpitërin mini. Nipirinhue', co ina marë' tananpitërinhue'. Co Quisocriso nohuantopihue' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'ninquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohue'. Ni'cona canpitanta' Quisocriso naniantotama'.

²¹ Israiro'sa'ton piyapinënpita pochin ni'pirinhue', ana'intërin. Quisocriso naniantotamahua', ana'intarinquëma' canpitanta'.

²²Ma noyacha Yosëso' nosororinpoa paya. Co natëpisopitasohuë' nipirinhue', chiniquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarinquëma'. Nipirinhue' naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'. ²³Naporahuaton isairro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapinënpita pochin niantarin. Nara së'para'huain achinpitantarëso pochin acoantarin. Yosë ni'ton, nanitaparin. ²⁴Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapin nara pochin ninama'. Apinapinso' nara së'para'huain nishitëtahuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinso' achinpitaantahuatëra, a'naróachin papotaantarin. Inapochachin isairro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a isairro'sa' imaantapiso'

²⁵Yosë yonquirinso' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitotacamazo marë'. A'napita co nitotopirinhue', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. "Quiyasáchin no'tëquën yonquirai," ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënguë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a isairro'sa' co natantochináchinhuë' cancantapi. ²⁶A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipi isairro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënguë ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshitatón, naporin: "A'na tahuëri a'nara' Isairro quëmapí Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë'.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahuë'," tënin Yosë.

²⁸Iporaso' isairro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinhue', canpitaso' imarama'. Napoapanahuë', isairro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nisarin. Co onporonta' nisha nontarinhue'. Huëntonënguë aya'conpachin, co onporonta' naniantarinhue'. ³⁰Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co isairro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma'. ³¹Iporaso' isairro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarin. ³²Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroipoaso marë' naporin.

³³¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhuë' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacasos' co onporonta' nanitarihuahuë'. ³⁴"Co insonta inaora Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'. ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' noya noya ayonquicaso!" ¡Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huërëtacaso' ya'huërin? Co incari tëranta'," tënin quiricanënguë. ³⁶Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëchín pa'yatacaso marë' ya'huërëhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua! Amen.

12

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosë chinotohuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhue' Yosë marë' nanpitoma', nohuantërinso'achin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ²Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquihuë'. Ama inapita nonancosohuë'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuatama', nohuantërinso chachin anitotarinquëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarincó. Napoaton pënënanranquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohuë'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona

nohuantērīnso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huērīnhuē'. No'téquēn yonquiatoma', ma'marēsona acorīnquēmaso' nitotoco'. A'naya a'nyanquēma' anitotarīnquēma'. ⁴Ni'co'. Imira, nantē', ya'pīra, inapita ya'huētērīnpoa'. Imira ya'huētērīnpoa' sē'quētacaso marē'. Nantē' ya'huētērīnpoa' iratacaso marē'. Nisha nisha ya'huētērīnpoa' nisha nisha nicacaso marē'. Co ya'īpiya inachachin nīpīhuē'. ⁵Inapochachin ya'īpi Quisocrīsto imarēhuasopita a'naīchin nonēnpoa pochīn nīnēhua'. Ya'īpīnpoa' ina imarēhua' nī'ton, ina pochīn nīnēhua'. Nisha nisha nitotērēhuaso' nīrīhuarahué', nīcatahuarēhua'. A'na huēntonaca nīnēhua'.

⁶Yosē nosoroatonpoa', acorīnpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marēsona acohuachīnpoa', noya nīahua'. A'naquēn, yonquīrīnso chachīn anitotērīn sha'huīcaiso marē'. Anitotohuachīnquēma', ya'īpiya no'téquēn sha'huīco'. ⁷Ina nohuanton, a'naquēn nitotērīn catahuatacasos'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquēn nitotērīn a'chīnacaso'. Nītoa'chīnpatama', noya a'chīnco'. ⁸A'naquēonta' nītotopī achīnīcancanacasos'. Nītotohuatama', noya cancantatoma' achīnīcancanco' imamīachīna'. A'naquēonta' ina nohuanton, corīquī, ma'sha, inapita ya'huētopī. A'napita quētōhuatama', ama pīyapī'sa' noya nīcainēnquēmaso marē' quētocosohué'. Yosē yonquiatoma', quētoco'. "Ina nosororīnco nī'ton, carīnta' nosoro'i," ta'toma', quētoco'. A'naquēonta' ina nohuanton chachīn, chīnīquēn nanan ya'huētopī. Anīanohuē nīpon, hua'anhuē nīpon ya'conpatama', ama chīrotomarahuē', noya pēnētoco'. Noya nonco'. A'naquēonta' ina nohuanton, canīa'pīro'sa', sa'ahuaro'sa', inapita catahuapī. Inapita nīcapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pītasona nicacaso' ya'huērīnso'

⁹Ya'īpī pīyapī'sa' nosoroco'. Cancanēma quēran huarē' nosoroco'. Co noyahuē' nīnīmasopita a'poco'. Noyasāchīn nīco'. ¹⁰Imaramasopita capīnī noya nīnosoroco'. Iyaparīma pochīn nīnī'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohué'. A'napita noya noya nī'co'. ¹¹Ama chīrotomarahuē', noya sacatoco'. Ya'īpī cancānēma quēran noya yonquiatoma', Yosē marē' sacatoco'. ¹²"Yosē ananpītaantārīnpoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohué'. Chīnīquēn cancantatoma', ahuantoco'. Apīra apīra Yosē nontoco'. ¹³Imapīsoopita pahuantohuachīna', ma'sha quētoco'. Nī'toro'sa' ya'notohuachīnēnquēma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴Pīyapī aparīsothūachīnēnquēma', ama no'huitomarahuē', noya nontoco'. Yosē nontoco' inahuanta' catahuacaso marē'. Ama Yosērī ana'īntacasos' yonquīrapīcosohué'. ¹⁵A'napita na'con yonquīco'. Canpītaora nīnatanamaso pochīn cancantoco'. Noya cancantohuachīna', ina marē' canpītanta' noya cancantoco'. Sētōhuachīna', sētoco'. ¹⁶Noya nīnīcatoma' ya'huēco'. Ama a'na pīyapī tēranta' nocancosohué'. Topīnan pīyapī pochīn cancantatoma', ya'īpiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nītotērāhuē'," tocosohué'. Ama ina pochīn yonquīcosohué'.

¹⁷A'na pīyapī ma'sha onpotohuachīnquēma', ama i'huērētocosohué'. Noya nīco' a'napītanta' catahuacaso marē'. ¹⁸Ama pīyapī'sa' no'huīcosohué'. No'huīhuachīnēnquēma', ama canpītarīso' no'huīcosohué'. Onpopīonta' nanan anoyatoco'. ¹⁹Nosoroatēnquēma' iyaro'sa', oshaquēran pēnēnanquēma'. Ama i'huērētocosohué'. Tananpīto' Yosērī ana'īnchīn. Quīrcanēn quēran naporīn: "Co noyahuē' nīpīsoopita carī ana'īntarahué. No'téquēn ana'īntarahué," tēnīn Yosē. ²⁰Napoaton "Inīmīconēma' tanahuachīn, a'caco'. Yamorohuachīn, o'shītoco'. Inapotohuatama', inīmīconēma' atapanarama'," tēnīn anta'. ²¹Ama sopāi natēcosohué'. Nānī ma'sha ayonquīrīnquēmasos' a'pōmīatoco'. Yosē yonquiatoma', noyasāchīn nīco'. Inapohuatama', sopāi mīnsēarama'.

13

¹Copīrno acorīnsoopita natēco'. Yosē nohuanton, copīrno, chīrīnchī, coīsē, hua'an, inapita ya'huērīn. Co Yosē nohuantērīnhuē' naporīnī, co inapita ya'coīntonahuē'. Napoaton natēco'. ²Co copīrno acorīnsoopita natēhuatamahuē', Yosēnta' co natēaramahuē'. Ina marē' ana'īntārīnquēma'. ³Noya nīpatama', co hua'ano'sa' no'huīarīnēnquēmahué'. Co natēhuatamahuē', no'huīarīnēnquēma' nī'ton, tē'huatacasos' ya'huērīn. ǰNohuantērama'

hua'ano'sa' noya nicainénquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inénquëma'. ⁴Yosëri acorin a'painénpoaso marë'. Nipirinhüë', co noyahüë' nipatama', tē'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahüë' nipisopita ana'intacaso marë'. ⁵Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinénquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: “Yosëri acorin natëcaso marë’,” ta'toma', natëco'. ⁶Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuëretacaso' camaitërinso' pahuëretarama'.

⁷Ya'ipiya no'tëquën pahuëretoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuëretacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatoma', natëco'.

⁸Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuëretoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'. ⁹Iráca pënëntohuachina, itërin: “Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi sē'huacosohüë'. Ama tēpatocosohüë'. Ama manta' ihuatocosohüë'. Ama nonpinapicosohüë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatocosohüë’,” tēnin. Ninosorohuatëhua', ya'ipi Yosë pënëinpoaso' natëarëhua'. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosorokuë’,” tēnin Yosë. ¹⁰A'napita nosorohuatama', co no'huíaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natëarama huachi.

¹¹Ya'nan imaríhua: “Pahuanarin Quisocristo o'mantacaso’,” tēnhua'. Iporaso nipirinhüë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarinpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohüë'. Yosë no'tëquën natëco'. ¹²Hua'qui' piyapi'sa' co noyahüë' nicatona', tashi pochin cancantopirinhüë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohüë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'. ¹³Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin nimë'. A'naquënso nipirinhüë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohüë'. Ama no'pícosohüë'. Ama pi'pisha tëranta' nimonshítacamaso' yonquicosohüë'. Ama nino'huicosohüë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohüë'. ¹⁴Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocristo ya'copirínpoa' co sopai minsëinpoaso marëhuë'. Napoaton Quisocristo na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natëtoma', ama pi'pian tëranta' yonquicosohüë' co noyahüë' nicacamaso marë'.

14

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

¹A'naquënso' Quisocristo imasapirinhüë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapíhuë'. “Pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin,” topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. “Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua’,” itatoma', cortoque' ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohüë'. ²A'naquënso' “Quisocristofchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso’,” ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso' nipirinhüë', “Nosha ca'patëhua', oshahuanëhua’,” ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohüë'. Nosha a'pohuatamanta' “Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahüë' ninama’,” ama itocosohüë'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohüë'. ⁴Co a'napita piyapínën nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapínën noya nipachina, co noyahüë' nipachinanta' hua'anëni nitotarínso'. Yosë'chin ya'ipínpoa' hua'anëntërinpoa' ni'ton, no'tëquën sha'huitarínpoa'. Inasáchin nanitërin achincanacainpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵Inapochachin a'naquën: “Cotio chinoto tahuëri noya noya,” topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso' nipirinhüë' “Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso’,” topi. Co tahuëri imarëhuahuë'. Quisocristo imarëhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohüë'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. ⁶Ma tahuërisona chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparínquën, Sinioro,” itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahüenta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparínquën, Sinioro,” itërama' canpitanta'. ⁷Co canpoara nipa'yatacaso

marë' ya'huërehuahue'. Chiminpatëhuanta' co canpoara marë' chimirihuahue'.
⁸ Siniro piyapinënpoa' ninëhua'. Ina natëcaso marë' nanpitëhua', ya'huërehua'. Ina
 yonquiinpita chimirihua'. Nanpihuatëhuanta', inasáchin hua'anëntarinpoa'. Ina
 quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chimirihua'. Inasáchin imarëhua'.
⁹ Ya'ipinpoa' hua'anëntinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahua-
 ton, chini chiniquën nanantaton, nantantarin. Napoaton nanpirëhuasopita, chimpinpiso-
 pitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'.
 ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'.
 Yosëfchin no'tëquën anitotarinpoa'. ¹¹ Iráca quiricanënnquë naporin:
 "Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco.

'Quëmasáchin Yosënnquën,' itarinaco," ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha
 ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya
 cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta'
 a'pocaso' ya'huërinhuë'. Siniro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahue'.
 A'naquënso nipirinhuë': "Co Yosë nohuantërinhuë' nosha capacaso'," taponaraihuë',
 ca'pachina', tëhuënnchachin oshahuanpi. ¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo'
 noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhuë' co nosha ca'pihuë'. "Huëco' ina ca'ahua',"
 itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. "Co noyahuë' capacaso'," taponarai-
 huë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama
 napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. In-
 apita marënta' Quisocristo chiminin. ¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhuë',
 a'napita co noyahuë' ni'pachinënnquëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë'
 nicatënnquëma' nonapichinënnquëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua',
 noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso',
 ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhuë'. Spiritito Santo catahuar-
 inpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸ Ina pochin
 Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso
 marë'. ²⁰ Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo'
 noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', a'naquën co ina
 natëtonahuë', ca'pachina', co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë',
 napor' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita
 anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita
 marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya
 noya imacaso marë'. ²² Ma'sona tëranta' nipatama', "Yosë nohuantërinso' nisarahuë',"
 ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': "Noya nisarahuë' topatëhua', noya
 cancantarihua'. ²³ Napoaponahuë': "Co Yosë nohuantërinhuë' iso cosharo capacahuaso',"
 tarihuarahuë', ca'patëhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuahuë' ma'sona
 tëranta nipatëhua', oshahuanarihua'. Nipirinhuë', "iso cosharo noya capacaso'," tëcaton
 ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanënpoa quëran imarëhua'. "Quisocristoíchin nicha'ërinpoa',"
 ta'tëhua', co nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'naquënso nipirinhuë' co ya'ipi can-
 canëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' oshaquëran pënënatëhua', catahuahua'
 noya imaina'. Ama canpoara nohuantërehuasoráchin yonquia'huasohuë'. ² A'napita

yonquiatiēhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatiēhua', noya noya imasapi. ³ Quisocristoso' co inaora nohuanterinso' yonquirinhuē'. Yoséichin natērin. Ina nontaton, itērin: "Quēma inimiconēnpita Tata, no'huirinēnquēn. Natēranquēn ni'ton, no'huirinaco canta'," itērin. Quiricanēnquē naporinso chachin ninin. ⁴ Iráca Yosé quiricanēnquē na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marē' napopi. "Íráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuē', Yosé yonquiataona', ahuantopi. Yosēri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosé noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marē' ninshitopi. ⁵ Yosēso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicananinpoa', ina pochin cancantacaso marē'. Ina catahuainquēma' noya ninicatoma' ya'huēcamaso marē'. Quisocristo naporinso pochachin nico'. ⁶ Ina quēran co nisha nisha yonquiaramahuē'. Napopináchin cancantatoma', nóya Yosé chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anēntērinpoa', Quisocristo imarēhuaso'. "Ma noyacha Yosēso' catahuarinpoa' paya," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosé imacaiso ya'huērinso'

⁷ Quisocristo co nocaninpoahuē'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocanosoahuē'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tēhua', pi'pisha nisha inachintērēhua'. Nisha nisha niriuhuarahuē', noya ninontahua'. Ina quēran "Ma noyacha Yosēri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapí. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonēna' nontaton, Yosēri itērin: "A'na tahuēri Cristo a'paimarahuē'," itērin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marē'. Sha'huítērin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuē'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marē' o'marin. A'chintohuachinara, inahuanta' Yosé chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa' paya," tosapí. Quiricanēnquē ninshitopi. "Nisha nisha piyapi'sa' ya'huērinquē, Sinioro, chinotaranquēn. Yonquiatiēnquēn, cantararahuē'," tēnin.

¹⁰ Ina quēran taantarín:

"Cotioro'sa' Yosé chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquēma' nipomarahuē', jina chinotatoma', noya cancantoco!" tēnin.

¹¹ Naquēranchin taantarín:

"Tata Yosé chinotatoma': 'Ma noyanquēncha quēmaso paya,' itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquēmanta' ina chinotoco'," tēnin.

¹² Isaiasēnta' Quisocristo ninoton, ninshitērin.

"A'na tahuēri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuē', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anēntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natētona', ninarapi," tēnin.

¹³ Yoséichin tēhuēnchachin catahuarinpoa' chiníquēn cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquēma' nóya cancantacamaso marē'. Asanocancainquēma'. Inasáchin yonqui-huatama', catahuarinquēma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparín. Catahuahuachinquēma', chini chiníquēn cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquēma'. Yosé nanamēn noya nitotērama'. Napoaton nipēnēnmaso' nanitarama', tēnahuē. ¹⁵ Napoaponahuē', chiníquēn miachin pēnē-natēnquēma', ninshitaranquēma' na'con na'con ayonquica'huanquēmaso marē'. Yosé nosoroatonco, acorinco nanamēn a'china'huaso marē'. ¹⁶ Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marē'. Nanamēn a'chintarahuē inapitanta' imacaiso marē'. A'chinato, Yosé marē' sacatarahuē. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarín. Noyápiachin cancan quētarín. Ina marē' Yosēri noya ni'sarin.

¹⁷ Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuē. Napoaton noya cancantērahuē.

¹⁸ Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintērahuē. Ina nohuan-ton, noya ninahuē ni'ton, natēpi. Co catahuarincohuē' naporini, co imaitonahuē'. Napoaton inasáchin sha'huítaranquēma'. ¹⁹ Tēhuēnchachin Ispirito Santo ananitērinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērahuē Yosé natēcaiso marē'. Ina ni'sahuatona', natēpi. Ispirito Santori ya'coancantērin ni'ton, imapi. Quirosarinquē a'chintērahuē. Ina quēran pa'sápato, Iriricoquē huarē' Quisocristo nanamēn a'chintēra'piarahuē. Ya'ipi parti pēnētērahuē. ²⁰ Inséquēsona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquēso'

a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nahuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinquërächin a'china'huaso' nohuantërahuë. ²¹Yosë quiricanënguë ninorin: "Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi. Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi," ténin. Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

²²Napoaton hua'qui' nicapënguëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. ²³Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapënguëma' pa'sarahuë. ²⁴Nani yonquirahuë Ispania'pa' a'china'huaso marë'. Inatohua' pa'pato, nirapënguëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatënguëma', pi'pian tëranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'ti, topirahuë'. ²⁵⁻²⁶Iporaso nipirinhue' Quirosarinquë'ton pa'sarahuë. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natanatohuatona', Masitoniaquë imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërsopita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtonta'huaso marë' pa'sarahuë. ²⁷Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi. ²⁸Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahuë. Huënantahuato, nicapënguëma' pa'sarahuë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahuë. ²⁹Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënhuë.

³⁰Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³²Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahuë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë. ³³Yosëfchin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënhuë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹Imoya Huipei noya sanapi, tënhuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ²Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³Pirisira, Aqiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴Iraca a'napita yatëpapirinacohuë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë. Ina marë' "Yosparinquë", itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquë", itopi inahuarinta'. ⁵Aqiro pëinënquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinitonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷Antrónico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iraca inahuanta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë.

¹⁰ Apirisënta' saludos a'patahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patahuë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patahuë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitanta' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patahuë. ¹⁵ Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patahuë. Orinpasënta' yonquirahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarin-sopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinëinquëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinëinquëma'. A'naquënsó nipirinhuë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaaishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinëinquëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancoosohuë'. Tananpitoco' pa'ina'. ¹⁸ Quisocristosó' hua'anënpoa' nipirinhuë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi. ¹⁹ Canpitaso nipirinhuë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahüë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohuë'. ²⁰ Yosëfchin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopir-inquëmahüë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahüë. Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma', tënahüë. ²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosiso, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinëinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'. ²² Ca Tirsioico iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiätë-nquëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahüë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapana'pi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, tënahüë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparin. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën tëninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporasó Yosë anitotërinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotërinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarin. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëfchin chinotacaso' ya'huërin. Inafchin ya'ipi nitotërin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'. ² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonënuquë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatënuquëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquë", itërahuë Yosë. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'. ⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatënuquëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhuë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'. ⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinincanarinquëma'. Oshacanëma' inquitatënuquëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'. ⁹ Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënanranquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na' a'na' imacosohuë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiirincó. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhuë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¡Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohuë'! Aporintohuachinënuquëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahüë," co tënamahuë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahuë'. Crispo, Acayo, inaíchinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichitomacohuë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Inaíchin aporintërahuëso', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'. ¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincóhuë'. A'chintohuatënuquëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahuë. Inaíchin nanitaparini nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë'. Inaíchin yonquihuatëhua', tëhuëncachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiniquënanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë. A'naquënan natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatiapi.

Canpoaso nipirinhue' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëichin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihue', co noya yonquipihue'. Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinhue', co nanitapihue'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihue', napoonin yonquipi," tënin Yosë.

²⁰A'naquën inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitotapi. A'naquëonta' miso nonpi. Inapopirinhue', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihue'. "Co nanamëhuë imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri.

²¹Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna quëran co nanitopihue' Yosë nohuitacaico'. Quisocristo chiminins' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tëhuapi. Canpoaso nipirinhue' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²²Cotioro'saso' co yanatëtopihue'. "Yosë pochin niquë'. Ina ni'pato, natërainquën," toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihue'. Na'con na'con nitotacasoráchin yonquipi.

"Quiyaora yonquinëhuëi quëran nitotarái," topi. ²³Quiyaso nipirinhue' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: "Corosëquë canpoa marë' chiminin," tënai. Cotioro'saso' co natëtopihue': "Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë'," toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihue', tëhuapi. ²⁴Canpoaso nipirinhue' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'.

Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparin anoyacancantërinpoa', tënëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihue', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahue', Yosë nohuanton, imarëhua'.

²⁵A'naquën Quisocristo nanamën tëhuapi. "Quiyaso' na'con na'con nitotërai," topirinhue', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquëonta' "Co inaso' chiniquën nanantërinhuë'," ta'tona', co natëtopirinhue'.

Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶Ni'co' iyaro'sa'. Na'quëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantërinquëma'.

Caraíchin ma'huano'saso' imasapi. ²⁷Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso nipirinhue' na'con nitotaponaraihue' co imapihue'. Chiniquën nanantopirinhue', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸Iporaso' a'naquën nocaninënpoa'.

"Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama'," itopirinënpohue', Yosëso' nohuantërinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihue', co imapihue' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatëhua', co inquënpoa tëranta' nanitarihuahuë': "Caso' noyaco," ta'caso'.

³⁰Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'.

Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹"Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa' paya,' nitahua'. 'Quiyaso' noya noyaco,' ama tocosohue'," tënin Yosë quiricanënnquë.

2

Quisocristo nanamën sha'huirins'o

¹Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' miso nona'pi pochin nontëranquëmahue'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahue'.

²Co'huara pa'shatërapohue', yonquirahuë. "Quisocristo naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa marë' chiminins'o a'chinchi," ta'to, inaíchin sha'huirëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'.

³Canpitataquë ya'huasoco, co chiniquën cancantërahue'. "Co caora nanitërahue' noya a'china'huaso'," ta'to, naporahuë'. ⁴Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahue'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën noya a'china'huaso marë'.

Inaso' ya'ipi nanitaparin. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵Napoaton co piyapi yonquirins'o imaramahuë'.

"Yosëichin ya'ipi nanitaparin," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napaoponahué', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoí, ya'ipi Yosé yonquirinpoaso' a'chintérai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihué'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tēranta a'chinaihué'. Inapitaso' inahuaa yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosé pochin yonquipihué' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihué'. Yosé yonquirinso chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huéyátérasohué', Yosé ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantoinpoaso maré'. Anoyacancantohuachinpoa', inaré'quénpoa' ya'huémiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahué', iporasó huachi Yosé anitotérinpoa' ni'ton, a'chintérainquéma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihué'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tépa'itonahué'. Inaso' Yosé chachin. Noya noya nipirinhué', tépapi.

⁹ Napaoponahué', Yosé quiricanénquē naporin:

“Yosé nosorohuatéhua', noya noya catahuarínpoa'. Noya nininsopita nani tapatérinpoa'. Co inso tēranta' ina pochin ni'chininhué'. Co incari tēranta' nataninhué'. Yosé noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotérinhué',” tēnin quiricanénquē.

¹⁰ Imarēhuasopitaso nipirinhué', nitotérehua'. Yosé nohuanton, Ispirito Santo anitotérinpoa'. Ya'ipi Yosé yonquirinsopita Ispirito Santo nitotérin.

¹¹ Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotérinhué'. Ispiritonēn téhuénchinso nitotérin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosé ispiritonēn ni'ton, yonquirinso chachin nitotérin.

¹² Imarēhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarēhuahué'. Yosé nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantérinpoa'. A'chintinpoaso maré' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosé yonquirinpoaso' anitotérinpoa'. ¹³ Quiyanta' ina nitotatoí, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinéhué' quēran a'chinaihué'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso maré'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

¹⁴ A'naquénso nipirinhué' piyapi yonquirinsoráchin nitotatona', co nohuantopihué' Yosé nanamēn natanacaiso' ni'ton, téhuaconpi. Ispirito Santoráchin catahuarínpoa' naté-tacaso'. Napaoton co imarinsopitasohué' natanaponaraihué', co nanitopihué' no'téquēn yonquicaiso'. ¹⁵ Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'téquēn yonquiaríhua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihué'. Co nitotatonaraihué': “¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama'?” itérinēnpoa'. ¹⁶ Quiricanénquē naporin: “¿Co insonta' Yosé yonquirinso' nitotérinhué'! ¿Co incari tēranta' nanitérinhué' ina a'chintacaso'!” tēnin. Canpoaso nipirinhué' Quisocristo imapatéhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpiatoro'sa pochin nipiso'

¹ Ya'ipi Yosé nanamēn iyaro'sa' yaa'chintopiranquémahué', co ipora nanitérahué'. Ispirito Santo cancanēma quēran huaré' natérama' naporini, na'con a'chinchiténquémahué'. Co noyahué' yonquiramasopita co nanianchátéramahué'. Quisocristo imapiramahué', hua'huishin pochin cancantérama'. ² Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitérin. Co coshachatérarinhué'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquéma', pi'pian a'chintéranquéma'. Aquété' yaa'chintopiranquémahué', co nanichátéramahué' no'téquēn yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitéramahué'. ³ Co noyahué' yonquiramasopita co nanianchátéramahué'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantéramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahué pochin cancantérama'. ⁴ “Paono imarai quiyaso’,” tēnama' a'naquéma'. “Quiyaso' Aporosé imarai,” tēnama' a'naquémanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahué pochin yonquirama'.

⁵ Co ca imamacoso' ya'huérinhué'. Aporosēnta' co imacaiso' ya'huérinhué'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihué', Yosé sha'huitérincoi ni'ton, a'chintérainquéma'. Natanpatama', Yosé imasarama'. ⁶ Ni'co'. Iminpatéra, a'naso' sha'térin. Ina quēran a'nanta' pacarapiton, i'shaquē oporapitérin noya papotacaso maré'. Nipirinhué', Yosé ríchin apapotérin. Inapochachin carinquéma'ton a'chintéranquéma'. Ina quēran Aporosēnta' a'chintantarinquéma'. A'chintopirainquémahué', Yoséso' anoyacancantérinquéma'.

⁷ Napaoton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸ Sha'tërëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonën pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuërin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'tëquën pahuërin. Inapochachin quiyaso' Yosë marë' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹ Quiyaso' Yosë a'parincoi ina marë' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhuë' Yosë sha'tërinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë pëinën pochin ninama'.

¹⁰ Natëricho quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto acorë'. Ina'ton acorëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Yosë catahuarinco no'tëquën a'china'huaso'. Ina quëran a'napitanta' a'chintantarinënuëma'. Napaonahuë', a'naya a'naya noya yonquiaton pëirinso pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huërin. ¹¹ Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosë nohuanton, ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. Co ina imapatëhuahuë', co onporonta' Yosë nohuatarihuahuë'. ¹² Siminto nani acohuachina, nisha nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhuë' nara, panpë, piqura, inapita quëran pëipi. ¹³ Tachiton nininso quëran pëipatëra, noya ninin, co huiquitërinhuë'. Nipirinhuë', nara, panpë, piqura inapita quëran pëipatëra, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran ténarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴ Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinso pochin nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhuë' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napaoton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵ A'naquënso nipirinhuë' Yosë imaponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran imapihuë'. Co a'napita catahuapihuë' noya imacaiso marë'. Napaoton pëi' huiquitërinso pochin nisapi. Yosë'pa' paponaraihuë', co ina marë' sacatopihuë' ni'ton, inápaquë co manta' canaapihuë'.

¹⁶ Yosë imapatëhua', ina pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërin. ¿Co ina nitotëramahuë' tí? ¹⁷ Canpitaso' Yosë pëinën pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chinquën ana'ntarin. Yosë pëinënuëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

¹⁸ Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocosohuë'. “Caora noya noya nitotërahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'. “Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Sinioro noya yonqui'í,” topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹ Co imapisopitasohuë' nani ma'sha nitotaponaraihuë': “Co no'tëquën yonquihuë', ténin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. “Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinahuë', co nanitopihuë' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin,” ténin. ²⁰ Yosëso' ya'ipi nitotërin. “Piyapi'sa' na'con yonquipirinahuë', napoonin yonquipi,” ténin anta'. Quiricanën quëran naporin. ²¹ Napaoton ama piyapi'sa' pa'yatocosohuë'. “Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi,” ama tocosohuë'. Yoséchin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. ²² Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nanpicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihuë'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpoa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpoahuë'. Noyasáchin yonquirinpoa'. ²³ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraiso'

¹ Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocristo inpriatonën pochin ninai. Ina yonquico'. ² Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpa' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. ³ Napaoton

sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tēranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴ Noya mini natērahuë, topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotērahuë'. “Noyaco,” tēnahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchín ya'ipi nitotaton, no'tēquēn sha'huitarinpoa'. ⁵ Napoaton iporasos' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Sinioro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' tēnarinpoa'. Ya'ipi ninēhuasopita anitotaripoa'. Po'oana quēran ninēhuasopitanta' a'ninquēchin sha'huitarinpoa'. Yonquirēhuasopitanta' nitotērin. Ma'marësona tēranta' naporēhuaso' anitotaripoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tēquēn nontarinpoa'. Noya nipatēhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶ A'chintohuatēinquēmara iyaros'a', Yoséichin yonquirai. Aporosërë'coi a'chintērainquēmaso' ninshitēranquēma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanēnāchin natēcaso' ya'huërin. A'na quēmapi noya noya a'chintohuachinquēma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'. ⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha nitotērehua'. Co canpoara nohuanton, nitotērehuahuë'. Yoséichin catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitērihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸ Canpitaso' naporama': “Nani ya'ipi nitotērai. Co manta' pahuantērincoihuë' noya cancanta' huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiniquēn nanantērai,” topiramahuë'. ;Tēhuēnchachin chiniquēn nanantērama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiniquēn nananchitohuë'! ⁹ Co ina tahuëri naniyatērarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamēn a'china'huaiso marë' a'papurincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitērinacoi. A'ninquēchin aparisitērinacoi ni'ton, anquēniro'santa' nicatona', pa'yanpi. ¹⁰ Quisocriso natētoi, nanamēn a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tēhuarinacoi. Canpitaso nipirinhue' noya nitotona'piro'sa pochin nicatēnēnquēma', co tēhuarinēnquēmahuë'. Quiyaso' co chiniquēn nanantērai huë'. Canpitaso nipirinhue' chiniquēn nanantērama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinēnquēmahuë', quiyaso' co noyahuë' ni'ninacoi. ¹¹ Iporahua'nta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantērincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huēmiatērai huë'. ¹² Chiniquēn sacatatoi, canotērai. No'huipirinacoi huēnta', noya nontērai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huirai huë'. Ahuantērai. ¹³ Pinopachinacoiranta', sanoanan quēran nontērai. “Nanan anoyachi,” ta'toi, noya nontērai. No'huitonacoi, iporahua'nta' co quē'yarinacoi huë'. Amoro pochin ni'ninacoi.

¹⁴ Co no'huiranquēmahuë'. Nosororanquēma'. Co nohuantērahuë' atapana'huanquēmaso'. Pēnēna'huanquēmaso marë' ninshitaranquēma'. Hui'nahuēpita pochin nicatēnquēma', napotaranquēma' noya yonquicamaso marë'. ¹⁵ Notohuaro' piyapi'sa' Quisocriso nanamēn a'chintopirinēnquēmahuë', carima'ton pēnēnanquēma' ni'ton, imarama'. Quisocriso nanamēn sha'huitohuatēnquēmara, natērama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. ¹⁶ Ina pochin cancantatomaco, nonanco, tēnahuë.

¹⁷ Ina marë' Timotio a'patēranquēma'. Inaso' noya ni'nahuë. A'chintohuatēra, Quisocriso imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë. Noya Sinioro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiarinquēma' noya noya imacamaso marë'. Inseqüēsona pa'patēra, Quisocriso nanamēnsáchin a'chinahuë. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintērahuë. ¹⁸ A'naquēmaso nipirinhue' nocanatomaco, “Quiyaso' Paono quēran na'con na'con nitotērai. Napoaton co huachi yahuë'ninhuë,” topiramahuë'. ¹⁹ Tēhuēnchachin nicaponquēma' yapa'sarahuë. Yosë nohuanton, co hua'quiya quēranhuë' pa'sarahuë. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuë. Na'con nonpirinahue', co nimara nanitapapihuë' Yosë marë' noya sacatacaiso'. ²⁰ Co topinan quēran nonacaso' ya'huërinhuë'. Yosë hua'anēntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarēhua' noya noya imacaiso'. ²¹ Nosororanquēma' ni'ton, sanoanan quēran yapēnēnpiranquēmahuë'. Co Yosë natēhuatamahuë', pa'pato ana'inta'huanquēmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquēma nicaya? tēnahuë.

5

Quisocristo imaponahuë', oshahuaninso'

¹ A'naquënso' co noyahuë' nicaton, monshihuanin, topi natantërahüë. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoaton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. ² Canpitanta' nitotapomarahüë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirinhüë', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüë', co cooiramahuë'. ³ Co canpitataquë ya'huaporahuë', canpitataquë ya'huëarahüëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahüë. ⁴⁻⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiniquën pënëncó'. "Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsóhuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquirahuëso' nani-antato, Yosë imanta'is," tapon nimara. Napohuachin, Siniro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirinhüë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipinquëma' noya ninamahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ⁷ Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chiminin canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huaso', ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachi co noyahuë' niahuasóhuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquënáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huanta' nani ninshitëranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' nipayacosóhuë'. Ama inapita noya ni'cosóhuë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahüë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'. ¹¹ A'naquënso nipirinhüë'. "Canta' imarahüë'," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquë'onta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosóhuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosóhuë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasóhuë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpitahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirinhüë' nipëñëahuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', tënahüë.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosóhuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarinhuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënëncó' nanan anoyachina'. ² A'na tahuëri Quisocristo o'mahuachin, imarëhuasopita acoarinpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma', ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso ya'huërin. ³ Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¡Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacaso'! ⁴ Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhüë'. ⁵ Tapanacamaso marë' pënënanranquëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¡Ya'huërin mini, tënahüë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso

nipirinhue' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhue', inaquë niqëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinënquëma', çonpoatonta' co ahuantëramahuë? Ma'shanëma' matohuachinënquëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. *Canpitaso nipirinhue' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niuharama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', nii'huëretërama'.

⁹Co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpintocosohue'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinhue', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquën a'napita ahueätona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹Iraca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Sinioro Quisocristo imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹²"Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso'," topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpohue' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³A'naquën napopi: "Cosharo' ya'huërin anopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë'," topi. Inaso nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarin. Ni'ton, co coshatërehuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina marë' nonënpoa' acotërinpohue'. Sinioro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënpoanta' nicha'ërin. ¹⁴Yosë nohuanton, Sinioro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiniquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantarinpoa'.

¹⁵Quisocristo imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahue', çnoya ipora monshihuaana'pi monshitacaso' to? ¡Co onporonta! ¹⁶Yosë quiricanënuquë naporin: "Quëmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi niponahuë', a'naichin pochin Yosëri ni'nin," tënin. Canpitaso' monshihuaana'pi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocristo imamiataramahuë'. ¹⁷Quisocristoichin imapatëhua', ina pochin cancantarëhua'.

¹⁸Napoaton ama pi'pisha tëranta' monshihuanacosohue'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuë', nipirinhue', co atapicancaninpohue'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonëmanta' tapiarama'. ¹⁹Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Nani ina nitotërama'. Yosë a'patimarinpoa' ni'ton, cancanënpoaquë chachin ya'huërarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantërehuasopita nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin hua'anëntërinpoa'. ²⁰Quisocristo chiniquën parisitaton, chiminin nicha'ëinpoaso marë'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi nonënpoa quëran huarë' hua'anëntinpoaso' ya'huërin. Napoaton noyasachin nico' a'napitanta' nicatënënuquëma' Yosë chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pënëninso'

¹I'hua chachin ninshitatomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Quëmapi co yasa'apachinhue', noya inaora ya'huëcaso', ténahuë. ²Napoaponahuë', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quëmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marëhuë' sa'aina'. Quëmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³Quëmapi'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuë'ëina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huë'ëpaina'. ⁴Sanapi nani so'yahuachina, co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. So'in nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërin. Quëmapinta' co inaora nohuantërinso' yonquicaso'

ya'huërinhuë'. Sa'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. ⁵ Ama nia'po'inasohuë', niichihuë'ëina'. A'na tahuëriso nipirinhüë' quëmapi sa'inë chachin inahuara yonquinëna quëran nohuantohuachina', na'con na'con Yosë nontacaiso marë' nisha huë'ëina'. Ina quëran naquëranchin nihuë'ëpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marëhuë'. Ama hua'qui' nisha huë'ëcosohuë', Satanasë minsëchinquëma'.

⁶ Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tënahüë. Co yasa'apatamahuë', noyatapon. Co Yosë ina pochin camaipirinpoahuë', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquëma'. ⁷ Caso nipirinhüë' co sa'ahuancohüë'. Co manta' sanapi së'huarahuë'. Yosë catahuarinco ahua'nta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahüë. Na'a quëmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuë', topirahuë'. Co ya'ipi nanitopihüë' ca pochin nicacaiso'. Yosë catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquën ina nohuanton, sa'arin. A'naquënso nipirinhüë' ina nohuanton, noya inaora ya'huërin.

⁸ Co yasa'apatamahuë', noya nisarama'. Inapochachin quëyoronos'a' co yaso'yantahuachinahuë', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahuë. ⁹ Napoapohuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquën co sa'apachinahuë', nisha nisha yonquipi. Sanapi së'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tënahüë.

¹⁰ Nani sanapi mapatama', inarë'quëmáchin ya'huëco', tënahüë. Co casáchin naporahuë'. Quisocristo sha'huitërinpoa' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huërin. ¹¹ Nipirinhüë', co chinpitohuachinhuë', ama huachi a'na quëmapi so'yachinsohuë'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quëmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' të'yachinasohuë'.

¹² Isonta' pënëntaranquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipon, co napopirinhüë', noya pënëntaranquëma', tënahüë. A'naquëma' co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuë', sa'amaso' co yaimarinhuë'. Noya yacapahuachinquëma', ama të'yatocosohuë'. ¹³ Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahüë', co so'yamaso' yaimarinhuë'. Co yatë'yatohuachinquëmahüë', ama ta'ananpicosohuë'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. ¹⁴ A'naíchin imaponahuë', noya ichiya'huë'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quëmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhuë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. ¹⁵ Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quëmapihüë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. ¹⁶ Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta' imaponhuë' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërehuahuë'.

¹⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onpopinsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huërehuahuë' chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënëntarahuë. ¹⁸ A'naquëma' co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinëinquëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marë' tapancosohuë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahüë', ama niacotocosohuë'. ¹⁹ Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'.

²⁰ Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuë'. ²¹ A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohuë'. Nipirinhüë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. ²² Patron marë' sacatapomarahüë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatëinquëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahüë'. Yosë nicha'ërinquëma' ni'ton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. ²³ Quisocristo chiminaton, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marërachin sacatatoma', Yosë naniantocosohuë'. ²⁴ Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

²⁵ Iporaso' co sa'arinsopitahué', co so'yarinsopitahué', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquéma'. Quisocristo isoro'paqué nipon, co ina a'champirinhué', catahuarinco no'téquén pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso maré'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', ténahué. ²⁶ Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. ²⁷ Sa'ahuanpatama', ama tē'yatocosohué'. Co sa'ahuanpatamahué', noya canpitaora ya'huëco'. ²⁸ Napoaponahué', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina maré' oshahuanapihué'. Nipirinhué', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuanterahué' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

²⁹ Ni'co', iyaro'sa'. Yosé nohuanton, co hua'qui' isoro'paqué ya'huarihuahué'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohué'. Yosé na'con na'con yonquico'. ³⁰ A'na tahuëri sëtapomarahué', ama sëtacamasorachin yonquicosohué'. Yosé yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahué', ama inasáchin yonquicosohué'. Ma'sha pa'anacasona' ya'huëtopirinquémahué', ama inasáchin yonquicosohué'. ³¹ Ya'ipi ma'sha isoro'paqué ya'huërintosopita a'na tahuëri ta'huantarin. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquémahué', ama inapita na'con na'con yonquicosohué'.

³² Nani ma'sha yonquihuatera, sacai' Yosé maré' sacatacaso'. Co nohuanterahué' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quémapi co sa'in ya'huëtohuachinhué', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhué'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'. ³³ Sa'ahuano'saso nipirinhué' nani ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaiso maré' na'con yonquiapi. ³⁴ Co nanitopihué' Yoséáchin yonquicaiso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahué', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yoséáchin yonquicaiso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosé maré' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhué', na'con ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

³⁵ Ina pochin a'chintëranquéma' yonquicamaso maré'. Co caso' camairanquémahué'. Noya yonquico' Yosé nohuanterinso' ayonqui'inquéma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosé na'con na'con yonquiatoma', ina maré' sacatoco'.

³⁶ Hui'nama' nani nanontohuachin, quémapi nohuantohuachin, ama apiratocosohué'. Noya macacaso' nipachina', "Maqué", itoco'. Noya so'yain. Co ina maré' oshahuaninhué'. ³⁷ Nipirinhué', co quëtacaso' nohuantohuatamahué', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhué', quëma pëinënquë chachin ya'hué'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'. ³⁸ Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahué', inanta' noya. Co so'yahuachinhué', noya noya, topirahué'.

³⁹ Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahué', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosé imana'pi so'yachin. ⁴⁰ Co huachi so'yantahuachinhué', noya inanta'. Noya noya cantantarin, topirahué'. Ispirito Santo catahuarinco no'téquén pënëna'huaso' ténahué'.

8

Cosharo' mamanshi maré' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tëparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso maré'. "¿Noya ipora ina nosha pa'anaté' capacaso' ti?" itëramaco ni'ton, sha'huichinquéma'. Tëhuënchachin iyaro'sa' co mamanshis' nanopirinhué', nitotërhua'. Nani na'con nitotarihuarahué', co a'napita nosorohuatëhuahué', topinan quëran nitotatëhua', ninocanarihua'. Nipirinhué', piyapi nosorohuatëhua', catahuarëhua' noya noya Yosé imacaiso maré'. ² A'naquënso': "Ya'ipi nitotërai" topirinhuaé', na'con pahuantarin no'téquén yonquicaiso'. ³ Napoaponahué', Yosé nosorohuatëhua', ina pochin cantantarihua'. Ina quëran Yosé nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso maré' acopiso' a'chinchinquéma' nitotoco'. Co mamanshi nanopirinhué'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhué'. Tata Yoséáchin chinotacaso' ya'huërin, ténëhua'. ⁵ A'naquënso' nipirinhué' nisha nisha ma'sha isoro'paqué

ya'huërinsoyapa moshapi. Inápaquë ya'huërinsoyapanta' moshapi. Nisha nisha ya'huërin, "yosë" ta'tona', moshapi. "Inapita natëcäso' ya'huërin," topi. ⁶Canpoaso nipirinhüë' Tata Yosëichin chinotärëhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoichin hua'anëntërinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ërinpoa' ina nohuatätëhua' nanpicaso marë'.

⁷Napoaponahuë', a'naquënso' co ina nitochätërapihüë'. Iräca mamanshi chinotopirinahuë', Quisocristo imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinahuë', ipora huanta' co cancanëna quëran natëyätërapihüë'. "Nosha mamanshi marë' tëpapiso' ca'patëhua', mamanshi chachin chinotärëhua'," taponaraihuë' ca'pachina': "Oshahuanëhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihüë'. ⁸Tëhuënhachin ca'patëhua', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. A'pohuatëhua', co ina marë' Yosë noya noya ni'ninpoahuë'. Co inaso' coshara' yonquirinhüë'. Cancanënpoa quëran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantërin. ⁹Nipirinhüë', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquën imasapirinahuë', co Quisocristoichin natëyätërapihüë'. Nisha nisha të'huatapi. ¹⁰"Ya'ipi nosha noya capacaso'," ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuëriso nipirinhüë' mamanshi moshapiso' pëiquë pa'patama', inaquë coshatarama'. Inaquë coshatasëma', të'huatona'pi nicatëinquëma': "Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso'," tapon nimara. Ina quëran: "Canta' nipachin ca'i," ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, "Oshahuanahuë' caso huachi," ta'ton, co noyahuë' cancantarin. ¹¹Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahüë', të'huatona'pi atapicancanarama'. Ina marënta' Quisocristo chiminin. ¹²Të'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhüë' ni'ton, nisha nisha të'huatarin. Nonanatëinquëma', ca'pachin, co noyahuë' cancantapon. "Ma'cha onpo'iya. Co noyahuë' ninahuë'," tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³Ya'ipi coshara' noya capacaso nipirinhüë', a'na tahuëri nosha capasoco iyahüë' nicatonco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahüë'. Iyahüë' nohorato, co pi'pian tëranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹Co inso piyapi tëranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinso' piquëran cari ni'nahuë. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. ²"Co Quisocristo chachin acorinquënhüë'," itërinaco a'naquën. Canpitaso nipirinhüë' co napotaramacohüë'. A'chintohuatëinquëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorinco' nitotërama'.

³Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huëtërahuë': ⁴A'chintohuatëinquëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuato, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitëinquëmahüë'. ⁵A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamën a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pitro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macatoi, inaro'coi chachin irachitohüë'. ⁶Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhüë'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinëinquëma'. ⁷Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonën pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtöpi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuëretacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸Co piyapi'sarächin ina pochin yonquihüë'. Yosë quiricanëinquënta' Moisésë naporin: ⁹"Toro asacatohuatama', a'caco'. I'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohüë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," tënin iräca ninshitan. Co toroächin yonquiaton, Yosë naporinhüë'. ¹⁰Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanëinquë aninshitërin. Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhüë'. "Nitohuachin, masarahüë'," ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha

pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtamacois'o' ya'huëpirinhuë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuantopirin-coihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocristo nanamën natanacaiso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahuë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tënahuë. ¹³ Iráca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtöhuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocristonta' sha'huitërinpoa'. “Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpispitari ma'sha quëchina' nanpicaïso marë',” tënin. ¹⁵ Ina nipirinhuë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuë'rëamacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintëranquëma', tënahuë.

¹⁶ A'naquën: “Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco,” topi. Caso nipirinhuë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacoahuë'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohuë', jma'huantacha nisarahuë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohuë'. Nipirinhuë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸ Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtïnacoso' ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' noya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuë'rëincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahuë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocristo imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtöpirincohuë', cotioro'sa pochin ninahuë natinacoso marë'. Inapitanta' Quisocristo natëcaïso' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moisésë pënëntërinso' natëpïhuë'. Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapïhuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. “Caso' noya noya imarahuë,” co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintërahuë caraya tëranta' cha'ëcaïso marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpato, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiniquën ta'atonahuë', co canatöpïhuë'. Canpitanta' chiniquën ta'apiso pochin cancantatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtöpirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinhuë' noya nipatëhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' moccasarinhuë'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatë' ta'arëso pochin Yosë natëca'huasoráchin yonquirahuë. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtëreso pochin ninahuë'. Yosë nohuantërin-soráchin ninahuë. ²⁷ Co noyahuë' yonquihuatëra, a'naroáchin naniantërahuë. Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë. A'napita na'con pënënpïrahuë', co caso' noya nipatohuë', co Yosë noya ni'sarincöhuë', co acanaarincöhuë', tënahuë.

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisésë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quëhuai' marë pëntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ² Marë quëran cha'ërahuatona', Moisésë imapi. Chitoronta' quëchitërarin. (Inapochachin iporasó' Quisocristo natërhëua' ni'ton, aporihuanatëhua', imarëhua'.) ³ Iráca inotëro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhuë', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinahuë', inari na'con catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵ Inapotopirinhuë', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natëpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nicaton, ana'intërin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pënéinpoaso marë' iráca ina ninshitërin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohuë'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. "Moshatacaiso marë' pita nipi. Huënsërahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi," tënin Yosë quiricanënguë. Canpitaso nipirinhuë' ama inapita pochin nicosohuë'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intërin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëriíchin nipirinhuë', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohuë'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta tënipi: "Co nimara ana'ntarinpoahuë'," ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰ Ama Yosë no'huitëhua' tarëtahuasohuë'. "Co Yosë noya catahuarinpoahuë'," topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tëpacaso marë'.

¹¹ Yosë nohuanton, iráca napopisopita quiricanënguë ninshitopi pënéinpoaso marë'. Inapita pochin nipatëhua', ana'ntarinpoa' canpoanta'. Nani ana'ntacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahuë'," ama tocosohuë'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Yosëso nipirinhuë' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitërhëuasohuë' nitotaton, ni'sarinpoa'. "Tananpitëquë'," itohuachina, co sopai nanitërinhuë' aquëtë' tëniinpoaso'. Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', co sopai minsëarinpoahuë'. Ma'sha onpopirëhuahuënta', Yosë ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tëranta' mamanshi moshacosohuë'. Nosororanquëma' ni'ton, pënéaranquëma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitëranquëmaso' yonquico' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁶ Niyontonpatëhuara, Quisocristo chimininsó' yonquirehua'. "Quiya marë' Sinioro huënainën pa'nin ni'ton, 'Yosparinquën' tënai," itatëhua', huënainën pochin nininsó' o'orëhua'. Cancanënpoa quëran huarë' yonquiatëhua', o'opatëhua', huënainën napopináchin yonquirehua'. Ina quëran cosharo' ina nonën pochin nininsó' së'panahuatëhua', ca'nëhua'. "Tëhuëchachin canpoa marë' Quisocristo nonën ohuampi," ta'tëhua', napopináchin yonquirehua'. ¹⁷ Quisocristo yonquiatëhua', ina cosharo' ca'nëhua'. Na'aquënpoa' nirihuarahuë', Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na huëntona pochin ninëhua'. Napopináchin yonquirehua'.

¹⁸ Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosë chinotacaso marë' tëparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosë yonquiatona', coshatopi. Inapoa-tona', Yosë chinotopi. ¹⁹ Mamanshisó' co nanpirinhuë'. Co chinotacasohuë' nipirinhuë', a'naquëni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marë' tëpahuachinara, topinan quëran napopirinahuë', co mamanshiri ni'ninhuë', co nataninhuë'. ²⁰ Nisha piyapi'saso nipirinhuë' mamanshi moshacaiso marë' ma'sha tëpahuachinara, co Yosë yonquipi-huë'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantërahuë' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. ²¹ A'naquën mamanshi moshacaiso marë' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Sinioro yonquihuata, co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Napoaton amatohuachinënguëma', ama pacosohuë'. Quisocristo chimininsó' yonquiatoma', coshatërama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuë', o'ocosohuë'.

²² Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosë a'pitatënquëma', no'huairinquëma'. ¿Ina nohuan-tërama' ti? ¡Inaso' chini chiniquën nanantërin! Canpoaso' co ina pochin chiniquën nanantërehuahüë'.

A'napita nosorocaso' ya'huërinso'

²³ "Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso'," topi. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso'. Tëhuënchachin ya'ipi noya nica-caso nipirinhüë', co ya'ipi catahuarinpoahuë' a'napita achinincancanacaso'. ²⁴ Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marë' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquëtë' yonquicosohüë'. A'napita na'con na'con yonquico'.

²⁵ Nosha mircatoquë ya'huëhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapo-marahuë', ca'co'. "¿Mamanshi chinotopiso pëiquë ma'patëran?" ama itocosohüë'. Ama nisha nisha yonquiapomarahüë', ca'co'. ²⁶ Tata Yosëri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

²⁷ A'na tahuëri coshatapatarama'. Co imarinsohuë' amatohuachinquëma', nohuan-tohuatama' paco'. Nosha acotohuachinëinquëma', "Mamanshi marë' acopiso' nimara," ama tapomarahüë', ca'co'. ²⁸ Nipirinhüë', a'na piyapi sha'huitohuachinquëma', "Iso nosha mamanshi chinotacaso marë' acopiso'," itohuachinquëma', ama ca'cosohüë'. Sha'huitërinquëmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohüë'. ²⁹ Ca'patama', co ina marë' oshahuanaramahuë'. A'naquëno nipirinhüë' ni'pachinëinquëma', nisha nisha yonquia-mara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohüë'.

A'naquëmaso nipirinhüë', itaramaco: "¿Ma'marëta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huërin?" ³⁰ "Yosparinquën Sinioro,' itahuato, noya caso' ca'nahuë. ¿On-poatonta' ina marë' co noyahuë' ni'ninaco?" topiramahuë'. ³¹ Ma'sona tëranta' nipatama', Yosë yonquiato'ma', noya nico' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tëranta' nipatama', ina yonquico'. ³² Ama insonta' anishacancantocosohüë'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin. ³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahüëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, noya natëramaco. ³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuënchachin natëcaso' ya'huërin, ténahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin. ⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüë'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërehuahüë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohüë'. ⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtona', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahüë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'. ⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihüë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'. ⁷ Quëmapinpoa' nipirinhüë' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüë'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi. ⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina'

natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santa' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporu quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicacamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihu-atama', isoichin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhue', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënanranquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatoma', nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquërehuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatatopomarahue', co tëhuëchachin chimininso' yonquiramahuë'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatopatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chimininso' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chimininso' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'

(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Siniro sha'huitërinco chachin nani sha'huitëranquëma'. Iráca Cotasëri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporu' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. "Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian cosharo' ca'co'," itërin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minëa'hua manin. "Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë ni'ton, anoyacancantaranquëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico, itërin Quisosori. ²⁶ Onporosona cosharo' ina nonën pochin nininso' ca'patama', huënainën pochin nininso' o'opatama', Quisoso chimininso' a'napita anitotarama'. Siniro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinsona Quisoso chimininso' yonquicaso' ya'huërin

²⁷ Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohue'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohue'. Co Siniro nonën, huënainën inapita noya yonquihu-atamahuë', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cantantoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chimininso' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰ Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë'

nitantiacaso' ya' huérin ni'ton, yonquia' ahua'. Co noyahué' yonquiréhuasopita naniantohuatéhua', co Yosé ana' intarinpoahué'. ³² A'na tahuéri oshahuano'sa' ana' intomiatarin. Imaréhuasopitaso nipirinhué', ipora chachin pi'pian ana' intarinpoa' noya noya yonquicaso maré'. Ina quéran ayaro' tahuéri co ana' intomiatarinpoahué'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininso' yonquicaso maré' niyontonco'. Ina maré' niyontonpatama', ama a' naraóchin ca'cosohué'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquén tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quéran noya niyontonpatama', co Yosé ana' intarinquémahué'. A'na tahuéri pa'sarahué nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquén nitotacamaso maré'. Ina tēhuēnchachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosé natëyatërapomahué', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpiti natanpirinquémahué', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahué' yonquirapitona' Quisocristo no'huipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihué'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristo'chin natërahué. Inaso' hua'anëntërinco," tēnhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosé acorinpoa' nisha nisha nitotacaso maré'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Sinioro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso maré'. Nisha nisha nirihuarahué', ya'ipinpoa' Sinioro natërhua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' anantërinpoa' nisha nisha nicacaso maré'. Ya'ipinpoa' Yosé chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahué', Ispirito Santo anantërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso maré'. ⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquén noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquén yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiniquén Yosé natëcaso maré'. "Yosé ya'ipiya nanitaparin," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso maré'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquén Yosé yonquirinso chachin cancanë quëran anitotërin a'napita sha'huitacaso maré'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinso' nitoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahué'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso maré'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huérin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitërinpoa' ama natëcaso marëhué'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. A'naichin Ispirito Santo niponahué', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantërinso' anantërinpoa'.

A'na huëntona pochin ninëhuaso'

¹² Nonënpoa' a'naichin nipirinhué', nisha nisha ya'huëtërin. Ya'piranpoa', nantënpoa', imiranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. Inapochachin Quisocristo imarëhuasopita nisha nisha nirihuarahué', a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. ¹³ Ispirito Santo chachin Quisocristo huëntonënuë aya'coninpoa'. Cotioro'sahué nipon, nisha piyapi'sahué nipon, napopináchin Yosé ni'ninpoa'. A'naquëma' canpitaora maré' sacatërama'. A'naquëma' nani tahuéri patronëma' asacatërinënuëma'. Nisha nis-hanpoa' nipirihahué', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, huëntonënuë aya'coninpoa'. Aporintohuachinënpoa, a'na huëntoínchin ninëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'.

¹⁴ Nonënpoa' a'naíchín nipurinhué', nisha nisha ya'huëtérin. Nantënpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochín nininsopita ya'huëtérinpoa'. ¹⁵ Nantëhué' nontérinco naporini, "Caso' co imirancohué'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huérinhué'," itérinco naporini, co no'téquén nonchitoncohué'. Nantëhué'nta' nohuantërahué'. ¹⁶ Huëratëhué'nta' nontérinco naporini, "Caso' quéma huëratëncó. Co ya'pirancohué'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huérinhué'," itérinco naporini, co no'téquén nonchitoncohué'. Huëratëhué'nta' nohuantërahué'. ¹⁷ Ya'piranpoáchín ya'huérin naporini, ¿ma quëranta' natanchitërihuahué'? Huëratënpoáchín ya'huérin naporini, ¿ma quëranta' imëchitërihuahué'? ténahué'. ¹⁸ Yosëso nipurinhué' nisha nisha acotërinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantënpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huëtérinpoa'. A'naya a'naya nohuantërinquë chachín acotërinpoa'. ¹⁹ A'naíchín ya'huëtërinpoa' naporini, co nonënpoa' inaichitonhué'. Napoaton nisha nisha acotërinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huëtöpirinpoahué', a'naíchín nonënpoa' ya'huérin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quëmaso' napoonan. Co nohuantëranquënhué'," itérin naporini, co no'téquén nonchitonhué'. Motënpoanta' co nantënpoa' nocanacaso' ya'huérinhué'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motënpoa', nantënpoa', ya'ipi nohuantërhéua'. ²² Ni'co'. Ninopinënpoa', sa'poronënpoa', inapita pochín nininsopita co a'ninquëchín ya'noponahué', na'con na'con nohuantërhéua' nãpicaso maré'. Inapitaso' noya noya anãpirinpoa'. Co inapita ya'huëtërinpoahué' naporini, chimiintërihuahué'. ²³ A'naquë'n nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchín pa'yatërhéua'hué'. Nipurinhué', inaso' noya noya a'motërhéua'. Taparonënpoapitanta' noya imotërhéua'. ²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotërhéua'hué'. Nisha nisha ya'huëtöpirinpoahué', ya'ipi nohuantërhéua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchín nininsopitahué' na'con na'con yonquiréhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naíchín nipurinhué', nisha nisha ya'huëtérin. Co nino'huitonahué', nicatahuapi. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatané'. Inapochachín maquënpoa tëranta' pa'yatöhuachínënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imaréhua' ni'ton, a'na huëntoínchín ninéhua'. Nonën pochín Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imaréhuasopita capini nicatahuacaso maré'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquë'n acorin paatona' nanamën a'chinacaiso maré'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso maré'. Naporahuaton, a'naquë'nta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso maré'. Yosë nohuanton, a'naquë'n sacai' nininso' nanitaparín. A'naquë'n acorin cania'piro'sa' anoyatacaso maré'. A'naquë'n acorin a'napita catahuacaso maré'. A'naquë'n acorin hua'an pochín nicacaso maré'. A'naquë'n Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochín nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahué' paatéhua' a'chinacaso maré'. Co ya'ipinpoa' nitöpënëntërhéua'hué'. Co ya'ipinpoa' Quisocristo nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahué'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahué'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahué' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahué'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërhéua'hué' ma'sona tëninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachín nicacaso' acorinpoahué'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninéhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso maré'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahué', piyapi nosorocaso' noya nóya ténahué. Ina a'chinchinquëma'.

13

¹ Nisha nananquë nonpiso pochín nitononarihuarahué', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahué', topinan quëran nonarihuahua'. Anquëni pochachín nonarihuahüé'nta', co nosorohuatëhuahué', hua'na, canpana inapita irininso pochín Yosë nataninpoa'. ² A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachín nitotatéhua', sha'huitaréhua'. Ya'ipi nitotarihuarahué', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahué', topinan quëran nitotarihuahua', co Yosë noya ni'sarinpoahué'. Yosë chiniquë'n natëthéua', nontohuatéhua', motopi

chi'huincacaso pochin nanitapapirëhuahué', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahué', topinan quëran natërehua', co Yosë noya ni'sarinpoahué'. ³Ya'ipi ma'shanënpoa' sa'ahuario'sa' quëtopirëhuahué', co tëhuërchachin nosorohuatëhuahué', topinan quëran quëtarihua'. "Pën quëran yatëpapirinacohuënta', imamiatarahué'," tarihuarahué', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahué', co manta' Yosë'pa' canarihuahué'.

⁴Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co yano'huihuahué'. Noya nontatëhua', catahuarihua'. Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co noyapatëhua', no'huihuahué'. Co nocantarihuahué'. "Caso' noya noyaco," co tarihuahué'. ⁵Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co pi'pisha tëranta' atapanarihuahué'. Co canpoara nohuantërehuasochin yonquarihuahué'. Tëhuërchachin nosorohuatëhua', no'huipirinënpoahuënta' co no'huihuahué'. Pinopirinënpoahuënta', co ina yonquarihuahué', naniantarihua'. ⁶Piyapi'sa' co noyahué' nipachina', tëhuërchachin sëtarihua'. No'tëquën yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'. ⁷Co noyahué' nanan natantohuatëhua', co a'naroáchin natëtarihua'. Noya yonquiatëhua', natëtarihua'. "Yosë nohuanton, oshaquëran noya cancantapon," ta'tëhua', ninarëhua'. Ma'sha onpotopirinënpoahuënta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸Ipora quëran huaré' ninosoromiatacaso' ya'huërin. A'naquën ipora Yosë yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahué', a'na tahuëriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhué'. A'naquëonta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'na tahuëriso nipirinhué' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhué'. Iporaso' a'naquën nitotërin a'chinacaso'. A'na tahuëri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhué'. Inapitaso' co ya'huëmiatarinhué'. Nipirinhué', ninosorocasoso' ya'huëmiatarin. ⁹Iporaso' co ya'ipi nitotërehuahué'. Co inqënpoa tëranta' no'tëquënáchin nitopënëntërehuahué'. ¹⁰A'na tahuëriso nipirinhué' Yosë'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhué'. Co huachi nipënënacaso' ya'huaponhué'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹Íraca hua'huatarihua', hua'huasha pochin nonëhua', hua'huasha pochin yonquirëhua'. Iporaso nipirinhué' nani mashotërehua'. Co huachi hua'huasha pochin nonëhuahué'. Co huachi hua'huasha pochin ninëhuahué'. ¹²Hua'na huënaratërinquë sacóshin hua'yanënpo' quënané'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosë nohuitërehua'. Yosë'paso nipirinhué' a'ninquëchin Yosë nohuitarihua'. Iporaso' co Yosë pochin ya'ipi nitotarihuahué'. Inatohuaso nipirinhué' ya'ipiya nitotarihua'. Yosë noyá nohuitërinpoa'. A'na tahuëri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'. ¹³Cancanënpoa quëran huaré' Yosë natëcaso' ya'huërin. "Co onporonta' nonpintarinpoahué'," ta'tëhua', inasáchin ninacaso' ya'huërin. Ninosorocasonta' ya'huërin. Yosëso' na'con na'con nohuantërin ninosorocasos'.

14

Nisha nisha nananquë nonpiso'

¹Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quëran Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' ma'sona nohuantërinso' nicacamaso'. Yosë nanamën sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'. ²A'naquën Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhué' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihué'. Yosë'ichin natanin. Yosëri ayonquirinso' nonsapirinahué', co a'napitari natanpihué'. ³Napoaponahué', Yosë nanamën sha'huitohuatëhuaso', noya nataninënpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatëhua', achinicananarihua'. Sëtopirinahué', natanatënënpoa', chiniquën cancantapi. ⁴Nisha nananquë nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosë yonquiatona', chiniquën cancantapi. Nipirinhué', Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', ya'ipi imarëhuasopita natanpatëhua', chini chiniquën cancantarihua'.

⁵Nisha nananquë pochin nonacaso' noya nipirinhué', Yosë nanamën sha'huicaso' noya noya, tënahué'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Nisha nananquë nonpachina, ina piqëran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinënquëma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso maré' sha'huichinënquëma'. ⁶Yosë a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Ina anitotohuachincora, nanamën chachin

a'chintëranquëma'. Inapotato, catahuanarquëma' noya noya imacamaso marë'. Nisha nananquë nonpiso pochin nontëranquëma' naporini, co nataintomacohuë'. Co ina quëran noya noya imaitomahuë'. Canpita nananquë chachin no'tën nanan pënënpatënuëma', tËhuëchachin catahuanarquëma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahuë', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahuë', napoonin natanpi. ⁸ Tronpitanta' nisha nisha pihuiipi sontaro'sa' nitotacaiso marë'. A'na tahuëri inimicoro'sa' huë' pachinara, tronpita pihuiipi sontaro'sa' përacaiso marë'. Co no'tëquën pihuihuachinahuë', co sontaro'sa' niyontoanpihuë' inimicoro'sa' ahucëcaiso marë'. ⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinënuëmahuë'. Topinan quëran nonsarama'. ¹⁰ TËhuëchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marë' ya'huëpirinhuë', ¹¹ co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹² Na'con nohuan-tërama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuan-tërama' ni'quëhuarë' ma'sona tëranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cantacacaiso marë'.

¹³ Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuëso' co nitotërahuë'. ¹⁵ Napoahuarë', ¿onpocacaiso ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë, napoarahuë. Napoaparahuë', ma'sona tapo naporahuëso'ta' yonquiato, Yosë nontarahuë, cantarahuë napoarahuë, tënahuë. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparin-quën,” itohuachina, napopinächin yonquiato, “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷ Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸ Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë'. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë'. Ina marë' “Yosparin-quën” itërahuë Yosë. ¹⁹ Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahuë. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë naporini, topinan quëran nointonhuë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tëranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahuë.

²⁰ Canpitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohuë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cantatatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹ Yosë quiricanënuë iráca ninshitërin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënënpirahuë', co yanatërinacohuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë a'parahuë. Nisha nananquë nontapirinahuënta', co natëarinacohuë',” tënin Yosë. ²² A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopita-sohuë' ayonquicacaiso marë' napopi. “Yosë nohuanon, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara. Imarëhuasopitaso nipirinhuë', canpoara nanamënpoaquë chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cantantarihua': “Ma noyacha catahuaninpoa paya,” tarihua'. ²³ Yosë chinotacaso marë' niyontonëhuahuë', a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': “Hua'yantomarai',” taponá'. ²⁴ Nipirinhuë', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopitahuënta' noya natanapi. Pënëntërinso' natanahuatona', yonquiapi: “TËhuëchachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë,” tosapi. ²⁵ Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiato, oshanëna marë' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: “TËhuëchachin Yosë catahuaninquëma',” itarinënuëma'.

Niyontonpachinara Yosë chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontonpatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë anitotërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmantá' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marë'.

²⁷ Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, ina'chin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huuin. ²⁸ Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhuë', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohuë'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosë'chin natanacaso marë'. ²⁹ Niyontonpatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitotërinsos' sha'huuina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin. ³⁰ A'nanta' inaquë huënsërinso' Yosëri nanan anitotohuachin, inanta' sha'huuin. Yasha'huihuachin, ya'n nan nona'pi ta'taton, nata'in. ³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marë' nipënënc'. Napohuatama', canpita capini niachinicanarama'. ³² Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pënëntanta'in. ³³ Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marë'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha niyontonëhuaquë, ³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënëchinsohuë'. "Quëmapi'sa' natëina'," tënin Yosë pënëntërinquë. ³⁵ Ma'sona yanitotohuachina', pëinënaquë so'ina' nataina'. Yosë chinotacaso marë' niyontonpatama', sanapi'saso' co nonacaiso' ya'huërinhuë'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën a'chintëranquëma'. No'tëquën nishitëranquëma'. Insosona yapënëntotohuachin, natëinco. Ispirito Santo tēhuëchachin catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'. ³⁸ Nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natëtocosohuë', tēnahuë.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso' sha'huicamaso' na'con na'con nohuan-toco'. A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpitoco' noin. ⁴⁰ Nipirinhuë', ama noncarocohuë'. A'naya a'nayanquëma' nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocriso nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'. "No'tëquën nontërincoi," ta'toma' natërama'. Natëtoma', imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma' yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhuë': "Imarahuë'," taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhue'.

³ Ya'n nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërinco' chachin sha'huitëranquëma': "Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocriso chiminin," itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ "Chiminpachina, pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarin," itëranquëma'. Quiricanëquë ninorinso chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuaton, Pitro ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantarin. A'natërápo pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nanpirapi. Caráchin nani chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuaton, ya'ipi a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantarin. Ina quëran inápaquë panantarin.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin nipirahuë', inápa quëran ya'notimarincos. Naporo huarë' imarahue'. ⁹ Imapisopita aparisitërahue' ni'ton, co acocincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuanon, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohue'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahue'. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahue'. Yosë achinicananinco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi.

¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nãpïantacaso' ya'huërinso'

¹² “Quisocristo nãpïantarin huachi,” itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? “Co Yosë anãpitaantarinpoahuë',” toconama'. ¹³ Co nãpïantacaso' ya'huërinhuë' nãporini, co Quisocristo tëranta' nãpïantaitonhuë'. ¹⁴ Co nãpïantarinhuë' nãporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nãpïantarinhuë' nãporini, nani nonpïnchitënquëmahuë'. Nipirinhuë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. “Yosëri chachin anãpitaantarin,” itohuatëinquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co anãpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' nãporini, co Quisocristo tëranta' nãpïantaitonhuë'. ¹⁷ Co nãpïantarinhuë' nãporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquichitonpoahuë'. ¹⁸ Co nãpïantarinhuë' nãporini, a'naquën imãpisopita nani chiminpi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' nãporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhuë', Quisocristo tëhuënychachin nani nãpïantarin. Ya'nan cayarinso' sënarëso pochin ina'ton nãpïantaton, nãpïmiatarin. Ina quëran canpoanta' chiminarihuahuë', nãpïantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosë natëtonhuë', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachin Quisocristoso' chiminaponahuë', nãpïantarin ni'ton, canpoanta' nãpïantarihua'. ²² Atan pochin cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' anãpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nãpïantarihuahuë'. Quisocristo'ton nãpïantarin. A'na tahuëri o'mantahuachin, imarëhuasopitanta' anãpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quëran ya'ipiya nãriar. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'a', inãpita chiniquën nanantatona', camairinënpoa'. Sopairo'santa' yacamairinënpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachin, Tata Yosëfchin ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquën nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoro'sa' minsëarin. ²⁶ Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Anãpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huapõnhuë'. ²⁷ “Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi,” tënin Yosë quiricanënuë'. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëfchin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiniquën nanan quëtërin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquëma' co natëyátëramahuë'? “Co Yosë anãpitaantarinpoahuë',” toconama'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. A'naquën chiminpisopita yonquiatona', inãpita ya'huërenamën aporihuanpi. Co nãpïantacaso' ya'huërinhuë' nãporini, ¿ma'marëta' inãpitanta' napo'itonahuë'? ³⁰ ¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nãpïantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹ A'naquën yatëparinaco. Nani tahuëri “Chiminapo nimara,” tënahuë'. Tëhuënychachin no'tëquën nontëranquëma'. Quisocristo catahuarinco ni'ton, a'chintohuatënuëmahuë', noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahuë'. ³² Ipiyoquë a'chinahuëso marë' chiniquën no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahuë? Isoro'paquëráchin ya'huërehua' nãporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nãpïantacaso' ya'huërinhuë' nãporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. “¡Huëco' coshatahua'. Huëco' o'oahua'. Co hua'quiyã quëranhuë' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!” topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohuë'. Ni'cona a'napita anishacancantochinënuëma'. “Co noyahuë' nãpisopitarë'quëma' nãpïyahuatama', canpitanta' nitãpicanarama'. Inãpita nonãpatama', co huachi noyãpiachin cancantaramahuë',” topi iráca. No'tëquën napopi.

³⁴ No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tëhuëcosohuë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátëramahuë'. Ina yonquiatoma', tãpanacamaso' ya'huërin, tënahuë'.

Nasha nonënpoa' quëtarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. “Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nanpiantarihua'? ¿Onpopinta' nonënpoa' ya'huëtaonpoaso'?” tënama'. ³⁶ ¿Co canpitaso' nitoy-onquiramahuë'? Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chimininsopo' pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso nipirinhue', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotohuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoo' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahuë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nanpiantahuatëhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhue', nanpiantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhue'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhue', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahuë'. Nanpiantahuatëhua', chinarihua'. ⁴⁴ Isoro'pa marëáchin nonënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, chiminëhua'. Pa'pitopirinënpoahuë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhue' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënuë tapon: “Íraca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itërin. Inaso' nonën quëtërin isoro'paquë nãpicaso marë',” tënin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahuë', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochin nãpicaso marë'. ⁴⁶ Napoaponahuë', ya'nan nipon, nonënpoa' quëtërinpoa' isoro'paquë nãpicaso marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nãpimiatacaso marë'. ⁴⁷ Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nãpicaso marë'. Quisocristoso nipirinhue' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatëhua', ina nonën pochin ya'huëtërinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachin ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochin ya'norëhua'. A'na tahuëriso nipirinhue' Quisocristo pochin ya'noarihua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' co nanitërinhuë' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhue'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhue', sha'huítaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tropita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpiopita nanpiantarapi. Quisocristo imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporoy' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso nipirinhue' nisha nonënpoa' ya'huëtöhuachinpoa', co chanatarinhue'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtöhuachinpoa', nanpiantarihua'. Yosë quiricanën quëran ninon, naporin: “A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huapõnuë'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhue'. Ya'huan quëtëhuachinpora chiminëso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhue', co huachi chiminacaso' të'huatarihuahuë',” tënin. ⁵⁶ Yosë íraca pënëntërinso' co natëtätëhuahuë', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhue', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'ërinpoa' paya! Ina nohuanton, Quisocristo ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminaton, sopai minsërin. Nanpiantarahuatõn, chimirionta' minsërin. Ina marë': “Yosparin-quëñ,” itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiníquën cancantoco'. Nosororanquëma' ni'ton, pënë-naranquëma': Ama nisha nisha yonquicosohué'. Naporahuaton, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Siniro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahué'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërsopita imasapi huachi.

16

Pahuantërsopita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso maré' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahuë coriqui yontonacaiso maré'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontonpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'. Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahué. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso maré'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso maré'. Nani quiricatahuato, inaré chachin huayonamasopita a'paarahué. Quirosarinquë quëparapi pahuantërsopita quëtacaiso maré'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahué', iporaso' co nanitërahué'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahué. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacapanquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahué'. ⁷ Co topinan niraponquëmahué'. A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, hua'qui' yacapanquëma'. ⁸ Iporaso nipirinhué' Ipisoquë ya'huato, a'chinárahué. Pinticostisë tahuëri huaré' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahué. A'naquënsó' no'huipirinacohué', pënëntárahué. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhué', ama nocancosohué', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahué. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, ténahué.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahué'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahué', co ipora nohuantërinhué'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

¹³ Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahué', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', chiníquën cancantoco'. Niachini-cancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënuquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënuquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', ténahué. A'napitanta' chiníquën catahuarinquëma' noya imacamaso maré'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahué. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohué'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona', catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicananinaco. Canpitanta' achinicananinënuquëma', ténahué. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënuquëma', saludos a'patarinënuquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënuquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënuquë niyontonpisopitanta' yonquirinënuquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënuquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran iso'chin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë'! ténahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'. ²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonëñquë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ²Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicananinsó'

³—Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiniquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicananinpoa'. ⁴Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicananinpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicananarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicananinpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶Canpitanta' Yosë nohuicamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinaco. Parisitapiraihuë', Yosë achinicananincoi ahuenta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicananarinquëma' quiya pochachin ahuantamaso marë'. ⁷Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiniquën cancantama', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸Parisitëraiso' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinaco. Co ahuantochináchinhuë' cancantërai: ⁹“Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Siniro, co quiyaso' nanitëraihuë'” itërai. Yosëichin ya'ipi nanitaparín. Chiminpisopitanta' ananpitaantarín, tënai. ¹⁰Pi'pishachin shichiminpiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. “Co onporonta' naniantaríncoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësaríncoi,” ta'toi noya cancantërai. ¹¹Canpitanta' quiya marë' chiniquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anquëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpitanta' noya cancantarama'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” ta'toma', “Yosparinquën Siniro,” tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninsó'

¹²Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarainquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahüë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahüë'. Yosë inaora nohuanton, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai. ¹³No'tëquënáchin ninshitërainquëma'. Co nisha nisha yonquiraihuë'. Co yanonpintërainquëmahüë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, tënahüë'. ¹⁴Ipora noyamiachin nitotërama'. Siniro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpitanta' noya ni'saramacoi, tënai. “Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imarai,” tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantërai.

¹⁵⁻¹⁶“Noya ni'sarinaco,” ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, nirimanta'inquëma', topirahuë'. Inaporahuë naporini, canpita catahuaitomacohüë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nianquëma' naporini, noya noya cancanchitomahuë', tënahüë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. ¹⁷Napoaton: “Paono nisha nisha yonquirin,” ¿topiramahuë'?

ti? Co nisha nisha yonquirahué'. A'naquénso' ma'sona tēranta' sha'huipirinhué', co tēhuēnchachin naporinhué'. Co caso' ina pochin cancantērahué'. ¹⁸ Yosé ni'sárinco no'tēquēn nontēranquēma'. Yosé no'tēquēnáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintēranquēmahué'. Co nisha nisha nonahué'. ¹⁹ Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoí a'chintērainquēma'. Quisocristo nanamēn a'chintērainquēma'. Inaso' Yosé hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintērinpoahué'. No'tēquēn nontērinpoa'. ²⁰ Ya'ipi Yosé sha'huitērinpoaso' Quisocristo acotaripoa'. Napoaton "Quisocristoso' no'tēquēn nonaton, catahuarinpoa'. Ma noyacha Yoséso paya," tēnhua'. ²¹ Yosé chachin huēntonēnquē aya'coninpoa' Quisocristo ímacaso maré'. Huayonatonpoa', acorinpoa' piyapinēnpita nicacaso maré'. ²² Hui'nin pochin nicatonpoa', sichoquē marca acoréso pochin Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Hua'yanēn chachin aya'coancantērinpoa' ni'ton, anitotērinpoa'. "Ya'ipi sha'huitērinpoaso' chachin quētarinpoa'," tēnhua'.

²³ Ya'ipi yonquirahuésó' Yosé nitotērin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tēquēn nontaranquēma'. Co nohuantērahué' canpitataquē chiniquēn pēñena'huanquēmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquēmahué'. Naporo' pa'nahué' naporini, co noyahué' ninamaso maré' chiniquēn pēñena'huanquēmaso' ya'hué'itonhué'. ²⁴ Co quiyaso' hua'an pochin chiniquēn pēñentērahué'. Sanoanan quēran pēñenainquēma'. Yosé nanamēn noya natērama'. Yacatahuarainquēma' noya cancantacamaso maré'.

2

¹ I'hua nicaponquēma' yapantapirahué', co pa'nahué'. Pa'nahué' naporini, asēchitēnquēmahué'. ² Chiniquēn pēñenpatēnquēma', sētarama'. Co nohuantērahué' asēta'huanquēmaso'. Canpita sētohuatama', co huachi nanitaramahué' acapacancanamaso', tēnhuē yonquiató. ³ Napoaton i'hua ninshitēranquēma' pēñena'huanquēmaso maré'. Ina quēran canpitataquē pa'pato, co sētarahué'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahué. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', tēnhuē. ⁴ Chiniquēn sētato, i'hua ninshitēranquēma'. "Co yanatērinacohué," ta'to, sētērahué. Na'nēchináchin cancantērahué. Co nohuantērahué' chiniquēn asēta'huanquēmaso'. Co no'huiranquēmahué'. Na'con nosororanquēma'. Ina nitotacamaso maré' ninshitēranquēma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huērinso'

⁵ I'hua a'nara' co noyahué' nininso maré' sētērahué. Co casáchin sētērahué'. Canpitanta' pancamiachin sētērama'. Nipirinhué', co nohuantērahué' nanan apancatacaso' ni'ton, napotēranquēma'. ⁶ Tēhuēna'pi nani ana'intērama'. Na'anquēma' ana'intērama' ni'ton, co noyahué' nininso maré' inanta' sētárin. Co huachi aquété' ana'intacaso' ya'huērinhué'. ⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiniquēn cancanchin. Iporahuanta' sētárin. Napoaton catahuaco' ama aquété' sēchinsohué', sētóri ya'coancantohuachin. ⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. "Nosoroatēnquēn iyasha nanan anoyatarainquēn," itoco'. Ina quēran tēhuēnchachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹ Napoaton i'hua ninshitēranquēma'. "Ya'ipi natēarinaco," ta'to, pēñenanquēma'. Tēnia'huanquēmaso maré' ninshitēranquēma'. ¹⁰ Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatērahué pochin cancantarahué. Canpita yonquiatēnquēma', nanan anoyatērahué. "Quisocristo nani tahuēri ni'sarinpoa'," ta'to, cancānhué quēran huaré' nanan anoyatērahué. ¹¹ Co nanan anoyatohuatēhuahué', Satanasé minsēarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintērinpoaso' nitotērhua'.

Troasēquē Paono na'con yonquirinso'

¹² I'hua Troasēquē pa'nahué' Quisocristo nanamēn a'china'huaso maré'. Yosé nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintērahué. ¹³ Napoaponahué', i'hua chachin iya Tito canpitataquē a'pahirahué'. Co huēnantarinhué' ni'ton, co sano cancantērahué'. "¿Onpoatoncha co iyasha huēntarinhué' nicaya?" ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniaquē pa'nahué'.

Quisocristo catahuarinpoa' minsētacaso'

¹⁴ Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoapita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihue' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paato, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoi, na'a piyapi'sa' anitotërai. ¹⁵ Quisocristosó' pimóchin nininso' a'përahuatón, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso' noya natanpi ni'ton, nicha'ësarin. Co nohuantërinso'pituahuënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. ¹⁶ Inapitaso' chimipi anarinso pochin nícatonaco, co natëtopihue' ni'ton, chiminpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imëreso pochin nícatonaco, cha'ësahuatona', nanpimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', ténahuë. ¹⁷ A'naquën nonpinatona', inahua canacaiso marë' a'chinapi. "Yosë nanamën a'chintërainquëma'," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristosóchin natërai.

3

Nasha quëran anoyatërinso'

¹ "Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama'," ¿itëramaco ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitërinso' a'notërainquëma' nohuitacaso marë'. "Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco'," tënin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahue'. Co ina pochin nohuantërainhuë'. Nani noyá nohuitëramaco. ² Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëinquëma'. "Paono ca'taninso'pitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi," ta'tona', noya ni'ninaco. ³ A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napsësquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërainquëma' noya nicacamaso marë'.

⁴ Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. ⁵ Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitërainhuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëíchin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶ Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahue'. "Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin," tënin. Co ina a'chintërainquëmahue'.

⁷ Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co is-rairo'sa' nanitopihue' hua'qui' nirayacaiso'. Huënaratapónahuë', oshaquëran sacorayarín. Pënëntërinso' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸ Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¿Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹ Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, ténahuë. ¹⁰ Iráca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huë'tërinpoa'. ¹¹ Iráca pënëntërinso sha'huitohuachina, huënaráchin pochin ya'nopirinhuë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhuë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso, ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhuë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

¹² “Inaso co ta'huantarinhue’,” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co tē'huatohue', ya'ipi parti a'chinarai. ¹³ Iráca Moisésē pēnēntohuachina, ya'pirin huēnaratopirinhue', oshaquēran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatērin ama sacorayarinsō' quēnanacaiso marēhue'. Quiyaso' co ina pochin a'chintērainquēmahuē'. ¹⁴ Israiro'saso nipirinhue' co natantochináchinhue' cancantopi. Ipora huanta' Yosē quiricanēn iráca ninshitopiso' nontopirinhue', co no'tēquēn yonquipihue'. Nipa'copirayatērinso pochin cancantatona', co nanitopihue' Yosē quiricanēn no'tēquēn nitotacaso'. Quisocristo'chin catahuarinpoa' no'tēquēn nitotacaso'. ¹⁵ Ipora huanta' Moisésē ninshitērinso' nontopirinhue', co no'tēquēn yonquipihue'. ¹⁶ Quisocristo imapatēhua', co huachi nipa'copirayatēreso pochin cancantarihuahuē'. Sinioro noya nohuitarihua'. ¹⁷ “Sinioro” topatēhua', Ispirito Santo tapon naporēhua'. Ina catahuhachinpoa', co huachi iráca pēnētērinso' imacaso' ya'huērinhue'. Ispirito Santo nicha'ērinpoa' no'tēquēn yonquicaso marē'. ¹⁸ Sinioro imapatēhua', co huachi nipa'copirayatēreso pochin cancantarihuahuē'. Isihuicoquē ma'sha a'notēreso pochin ninēhua'. Yosē nōya nininso' piyapi'sa' anitotērhua'. Apira apira ina yonquihuatēhua', oshaquēran Yosē pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marē'.

4

¹ Yosē nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamēn a'china'huaiso marē'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihue'. ² A'naquēnsō' co noyahuē' yonquiatona', a'chinapi. Noyasha nonpirinahuē', nonpinacaiso marē' napopi. Quiyaso nipirinhue' co manta' po'oana quēran ninaihue' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huērinhue'. Co nisha nisha a'chinaihue'. Ya'ipi Yosē nanamēn no'tēquēn a'chintarainquēma'. Yosē ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquēchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaso marē'. ³ Quisocristo nanamēn noya a'chintopiraihue', a'naquēn co yanatētopihue'. Parisitopiquē pacacaiso nipisopita co nohuantopihue' natētacaiso'. ⁴ Sopai nohuanton, co nanitopihue' no'tēquēn yonquicaso'. Ma'sha a'pintēreso pochin nanamēn quēran Yosē anitotērinpoa' Quisocristo nohuitacaso marē'. Inaso' Yosē chachin ninin. Inapitaso nipirinhue' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihue' natētacaiso'. ⁵ Co quiya imancoiso marē' a'chintērainquēmahuē'. Quisocristo nanamēnáchin sha'huitērainquēma'. “Sinioro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huērin,” tēnai. Quiyanta' ina natētoi, nani tahuēri yacatahuarainquēma'. ⁶ Ya'nan isoro'pa' acoapon ya'ipi parti tashipirinhue': “Nii'sohuanchin huachi,” tēnin Yosē. Napohuachina, tahuēri ya'huērin. Inapochachin iporasō' cancanēnpoaquē a'pintērinpoa' ina nohuitacaso marē'. Inaso' noya noya. Quisocristo ya'pirin quēran a'pintērinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatēhua', Yosē chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosē natētona', chiniquēn cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiniquēn nanantopiraihue', Yosē nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marē'. Ni'co'. Yonsha, huē'ēta, inapita no'pa quēran nipi ni'ton, co ya'huēmiatērinhue'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatērinhue'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiniquēn cancantopiraihue', Yosē catahuarincoi nanamēn a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonaco, yonquiapi. “Ma noyacha Yosēri catahuarin paya. Co catahuarinhue' naporini, co ina pochin nanichitonahuē',” tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihue', Yosē catahuarincoi ahuanta'huaiso marē'. “Oshaquēran nicha'ēsarincoi,” ta'toi, imarai. “¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?” tapoiraihue', co pa'yanaihue'. ⁹ A'chinoiso marē' chiniquēn no'huipirinaoihue', co Yosē naniantērincoihue'. Aparisitopirinaoihue', co ata'huantērincoihue'. ¹⁰ Iráca Quisocristo chiniquēn aparisitahuatona', tēpapi. Quiyanta' Quisocristo marē' parisitarai. A'naquēn yatēparinaco. Napoaponahuē' Quisocristo nanpiantarin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marē'. ¹¹ Quisocristo nanamēn a'chinoiso marē' yatēparinaco. Quiyaora co nanitopiraihue', nani tahuēri ina achinicananincoi ina pochachin yonquica'huaiso marē'. Ipora huanta' nanpitoi, Quisocristo pochin cantarai. ¹² A'chintērainquēmaso marē' aparisitatonaco, yatēpapirinaoihue', canpitaso' imarama'. Quisocristo anoyacantērinquēma' ni'ton, nanpimiatarama', tēnhue'.

¹³ Yosë quiricanënquë ninshitopi. “Yosë natêrahuë ni'ton, sha'huirahuë,” tēnin. Quiyanta' inapochachin cancantērai. “Yosë catahuarincōi,” ta'toi, nanamēn a'chinarai.

¹⁴ Tēpapurinacoihuēnta', Quisocristo imarai ni'toi, Yosë ananpitaantarincōi, tēnai. Irāca Quisocristo ananpitaantarincōi' pochin quiyanta' ananpitaantarincōi. Yosë'pa' quēpan-tarincōi. Canpitaro'coi chachin ya'huēcontarihua huachi. ¹⁵ Canpitaanta' imacamaso marē' parisitērai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincōi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitoahuachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. “Ma noyanquēncha, Siniōro, paya. Nosoroatoncōi, nicha'ēsarancoi ni'ton, ‘Yosparinquēn,’ Siniōro,” itapi.

¹⁶ Napoaton co a'pochināchinhuë' cancantērai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuë', nani tahuēri achinicanancōi noya naya cancanta'huaiso marē'. ¹⁷ Tēhuēnchachin iporaso' pi'pian parisitapirēhuahuë', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Yosë'pa' pa'patēhua', co onporonta' pipiarēhuahuë'. Imarēhuaso marē' parisitapirēhuahuë', inapaquëso' noya noya cancantarihua'. Yosë pochachin cancantarihua'. ¹⁸ Isoro'paquë ya'huērsinopita co na'con na'con yonquirēhuahuë'. Iporaso' parisitarihuarahuë', co ina marē' sētarihua'. Yosë na'con na'con yonquiarēhua'. Ina nohuaitacasoāchin cancantarihua'. Isoro'paquë ya'huērsinopita quēnanpirēhuahuë', co ya'huēmiatarinhuë'. Ta'huantarin. Yosë noya yonquirinpoasoso' co quēnanpirēhuahuë', ya'huēmiatarin.

5

¹ Ni'co'. Pēi' nē'mētē quēran nipachinara, co hua'quirinhuë'. Inapochachin nonēn-poanta' co ya'huēmiatarinhuë'. Chiminpatēhua', Yosë'pa' pa'patēhua', nasha nonēn-poa' Yosë quētarinpoa'. Noya noya nininso' quētarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuë'. ² Iporaso' parisitapirēhuahuë', a'na tahuēri nasha a'morēhuaso pochin nasha nonēnpoa' ya'huētarinpoa'. Ina na'con nohuantērēhua'. ³ Chiminpatēhua', co hua'yanēnpoarachin inápaquë ya'huēmiatarinhuë'. Nasha nonēnpoa' quētarinpoa'. ⁴ Iporaso' isoro'paquë ya'huatēhua', co chinirēhuahuë', sētērēhua', naporēhua'. Napopirēhuahuë', co chiminacaso' nohuantērēhuahuë'. Nasha nonēnpoa' tēhuēnchinsō' na'con nohuantērēhua'. Isoro'paquë ta'huantopirēhuahuë', Yosë'pa' noya noya nanpimi-atarihua'. ⁵ Yosë acorinpoa' nasha nonēnpoa' ya'huētinpooaso marē'. Tēhuēnchachin inápaquë noya ananpitaantarinpoa', tēnēhua'. Sichoquë marca acorēso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantērinpoa' ni'ton, nitotērēhua'.

⁶ Napoaton chiniquēn cancantērēhua'. “A'na tahuēri Yosë'pa' pa'sarēhua’,” ta'tēhua', noya cancantarēhua'. Tēhuēnchachin isoro'paquë nanpihuatēhua', co Quisocristo nira-yarihuahuë'. ⁷ Co ipora quēnanpirēhuahuë', “Yosë no'tēquēn nontērinpoa’,” ta'tēhua', natērēhua'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuë’,” tēnēhua'. ⁸ Napoaton chiniquēn cancantērēhua'. “Chiminpatēhua', Quisocristorē'quēnpoa' ya'huēcontarihua'. Inaso' noya noya,” tēnēhua'. ⁹ Ma'sona tēranta' nipatēhua', Yosēchin natērēhua' noya nicainpoaso marē'. Nanpihuatēhua', chiminpatēhua', Siniōro nohuantērēnsoāchin nohuantērēhua'. ¹⁰ A'na tahuēri Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisē pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninēhuasopita yonquiaton, a'naya a'nayanpoa' no'tēquēn nontarinpoa'. Co noya nipatēhuahuë', co Yosë'pa' acanaarinpoahuë'. Noya nipatēhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anyatērinpoaso'

¹¹ Napoaton Yosë tē'huatacaso' ya'huērin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pēnēnārai. Co pi'pian tēranta' nonpintērāinquēmahuë'. Yosë ni'sárincoi ni'toi, no'tēquēn nontērāinquēma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotērama', topiraihuë'. ¹² “Quiyaso' noya noyaco’,” co tēnaihuë'. Co a'napita nocanaihuë'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuë', co cancanēna quēran huarē' imapihuë'. Pinopachincoi, sha'huitoco': “Paono tēhuēnchachin no'tēquēn nontērincoi. Ya'ipi cancanēn quēran huarē' Quisocristo imarin,” itoco'. Ina pochin a'panicamaso marē' sha'huitaranquēma'. ¹³ A'naquēn na'con pēnēnpatēra, “Hua'yantopi,” itērinaco. Napopirinahuë', Yosë yonquiatoi, naporan. A'na tahuērinta' sanoanan quēran pēnēnainquēma'. Yosë yonquicamaso marē' ina pochin nontērāinquēma'. ¹⁴ “Quisocristo na'con nosororinpoa’,” ta'toi, nanamēn a'chinārai. Canpoa marē' inaso' chiminin. Ina imapatēhua', canpoanta' chiminēhuaso pochin ni'ninpoa'.

¹⁵ Têhuênchachin canpoa marë' chiminin noya noya cancantacaso marë'. Co huachi canpoara costarêhuaso' pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin yonquicaso marë' chiminin. Chiminaponahuë', nampiantarin ni'ton, inasáchin yonquirêhua'. ¹⁶ Iráca quiyaora yonquinêhuëi quëran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocristonta' iráca co no'têquën yonquirapiraihuë'. "Co inaso' Yosë hui'ninhuë'," topiraihuë', iporaso' no'têquën yonquirai. ¹⁷ Quisocristo imapatêhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huëtarinpoa huachi. Iráca yonquirêhuasopita naniantêrêhua'. Nashamiachin pochin cancantatêhua', noya noya yonquiarihua huachi.

¹⁸ Co canpoara noya cancantêrêhuahuë'. Yoséichin anoyacancantêrinpoa'. Iráca oshahuanatêhua', Yosë inimicotopirêhuahuë', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquë' a'paimarin chiminata nanan anoyatinpoaso marë'. Ina quëran quiyanta' acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Insosona natêhuachin, nanan anoyatarin. ¹⁹ Yosë nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantinpooaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', co huachi oshanênpoa' yonquirinhuë', inquitêrinpoa huachi. Nani nanan anoyatohuachinpoara, quiyanta' acorincoi paato a'napita sha'huita'huaiso marë'. ²⁰ Quisocristo chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërenamën pochin sha'huitarainquëma'. "Yosë nontoco' nanan anoyachinquëma'," itárainquëma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huëretêrinpoa'. Oshahuan pochin nicon, Yosëri chiníquën ana'intërin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatêhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6

¹ Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. "Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'," itérainquëma'. Ama topinan quëran natanosohuë'. Imaco huachi. ² Iráca quiricanën quëran Yosë naporin:

"Ipora chachin yacatahuanquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'.

Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanranquëma' cha'ëcamaso marë'," tënin.

Ipora tahuëri chachin yacatahuarinpoa'. Nontohuatêhua', anoyacancantarinpoa', tēnahuë'.

³ Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tēranta' nisha cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' niconaco, co Yosë imaitonahuë'.

⁴ Ma'sona tēranta' nipatoira, Yoséichin natërai piyapi'sa' niconaco ina yonquicaíso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huëretëraihuë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirinacoihuë', ahuantatoi, chiníquën cancantërai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁵ A'chinai marë' tēhuênchachin huihuirinaicoi, tashinan pëiquë po'morinaicoi. Chiníquën no'huitatona', ahuerinaicoi. A'chinapoi pa'sápato, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápato, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai. ⁶ "Quisocristo imarai," ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai.

Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincoi noya nica'huaiso'. Tēhuênchachin cancanêhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai. ⁷ No'têquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'.

Inapochachin Yosë achinirinaicoi ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninaco. A'naquënso nipirinhuë' no'huirinaicoi. A'na tahuëri: "Paono nóya a'chinin," topi. A'na tahuëriso nipirinhuë' pinorinaicoi. No'têquën a'chintopiraihuë': "Nonpiánpi," topi a'naquënta'.

⁹ Na'a piyapi'sa' nohuítopirinacoihuë', a'naquënso' nisha pochin niconaco, co yanataninaicoihuë'. Pi'pianchin shichimipiraihuë', naniárai. Chiníquën aparisitopirinacoihuë', co tēparinaicoihuë'. ¹⁰ Sétopiraihuë', Yosë yonquiatoi, noya cancantërai. Co na'con ma'sha ya'huëtópirinacoihuë', Yosë nanamën a'chintërai ni'ton,

na'a piyapi'sa' natëtonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huëtopirincoihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantërai. Co manta' noya nininso' pahuantëraincoihuë'.

¹¹ Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huitërainquëma'. Na'con nosororainquëma'. ¹² Quiyaso' ya'ipi cancanëhuëi quëran nosoromiatërainquëma'. Noyasáchin yonquipirainquëmahuë', canpitaso' co a'na nosororaincoihuë' nimara, tënai. ¹³ Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantërai.

Nipayarëhuasopita

¹⁴ Co Yosë imapisopitasohuë' nipirinhue', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohuë'. Co canpita pochin cancantopihuë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuë' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhue'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocriso sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuaton, canpoaso' Quisocriso imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantërehuahuë'. ¹⁶ Yosë chinotërehuahuë' noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaquëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpoa' ni'ton, ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran naporin:

"Imapatamaco, ya'coancantaranquëma'. Canpitaro'co ya'huarahue'.

Chinotohuatamaco, noya a'paiaranquëma'.

Piyapinëhuëpita pochin ni'saranquëma'," tënin.

¹⁷ Ina quëran Siniorori itantarin:

"A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

¹⁸ Tataparinquëma pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantëranquëma',

itërinpoa' Tata Yosë. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntërin," tënin quiri-canënuë'.

7

¹ Iyaro'sa na'con nosororainquëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë të'huatathëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta' ma'sha onpotërainquëmahuë'. Co anishacancantërainquëmahuë'. Co nonpintërainquëmahuë'.

³ Co nocanatënuëma' pënënanquëmahuë'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'. ⁴ Tëhuëinchachin nóya ni'nanquëma'. "Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi," itërahue' ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatënuëma', nóya cancantërahue'.

⁵ Masitoniquë canconpatoira, na'con ma'sha onpatooi napon cancantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirinaicoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanëhuëi quëran na'con yonquirápatëinquëma', sëtërai. ⁶ Sëtohuatëhua', Yosë achinicancaninpoa' ni'ton, quiyanta' achinicancanincoi. Ina nohuanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitiirincoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': "Hua'qui' co Paono ni'nincoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë' sëtërai. Paono pënënpachincoi, noya natanai," tënama', itërincoi. Ina natanato, nóya cancantërahue'.

⁸⁻⁹ I'hua quirica ninshitatënuëma', chiniquën pënënanquëma'. Ina quirica nontohuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtopirahuë'. Co nohuantërahue' chiniquën asëta'huainquëmaso'. Iporaso nipirinhue' noya cancantërahue'. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë' sëtatomata', na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Oshanënpoa marë' sëtathëhua', Yosë nontohuatëhua', catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita

naniantacaso maré'. Ina pochin sētacaso' noya, tēnahuē. Ina quēran anoyacancantarinpoa'. Co imapisopitasohuē' nipirinhue' topinan quēran sētopi. Co oshanēna' naniantohuachinahuē', chimpinachina', Yosēri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sētātoma', na'con na'con Yosē yonquirama'. Ina quēran "Tēhuēnchachin co noyahuē' nicatēhua', oshahuanēhua'. Co noyahuē' ninēhuasopita naniantahua', Yosē ana'intoahuachinpoa'," tēnama'. Canta' noya yonquiramaco. "Manóton Paono huē'in catahuainpoaso maré'. Chiníquēn cantatēhua', no'tēquēn natēahua'," tēnama'. Oshahuana'pi co noyahuē' nininso maré' ana'intērama' noya nicacaso maré'. Ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'. ¹² I'hua ninshitaponquēma', co tēhuēna'pi yonquiato, ninshitēranquēmahuē'. Co inari aparisitērinso tēranta' yonquirahuē'. Ya'ipinquēma' noya yonquiutamacoiso' nohuantērahuē. "Paonoso catahuarinopitaré' chachin, no'tēquēn pēnēninpoa'. Yosē ni'sarinpoa' ni'quēhuaré', natēahua'," ta'camaso maré' ninshitēranquēma'. ¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sētēraihuē'.

Tito cantonpachinquēmara, co pi'pian tēranta' no'huiramahuē'. Noya nontērama' ni'ton, noya cancantērin. Quiyanta' ina natanatoi, nōya cancantērai. ¹⁴ Co'huara Tito pa'shātērasohuē', sha'huitērahuē: "Corintoquē ya'huēpisopita noya imatona', natēarinēnquēn," itērahuē. Canpita no'tēquēn nontērainquēmaso pochachin Titonta' no'tēquēn nontērahuē. Pa'pachina, tēhuēnchachin noya natērama' ni'ton, co tapanahuē'. ¹⁵ Pēnēnpachinquēmara, itērama': "No'tēquēn pēnēnancoi. Tēhuēnchachin co noyahuē' ninai. Yosē tē'huata'huaiso' ya'huērin," ta'toma', natērama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquēma'. ¹⁶ Carinquēmanta' yonquiātēnquēma', nōya cancantērahuē. Noya noya imasarama huachi, tēnahuē.

8

Pahuantērinso'pita catahuacaso' ya'huērinso'

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitēranquēma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imasapi. Nisha nisha ninanoquē niyontonatona', Yosē chinotapi. "Yosē na'con nosororinpoa'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosēri chachin catahuarin ina pochin cancanta-caiso maré'. ² Ma'sha onpotohuachinara, chiníquēn parisitaponaraihuē', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huētopirinhue', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quētopi. ³ Co apiratonahuē', na'con quētopi. Pahuantaiquēhuaré' quētopi, cari ni'nahuē. Co sha'huitopiraihuē', inahuara nohuantatona', quētērinacoi pahuantērinso'pita quētaca'huaiso maré'. ⁴ "Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuē'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quētonquē'," itērinacoi. Na'con ina pochin nontērinacoi. ⁵ Co coriqui quētacasoachin yonquipihuē'. Ya'ipi cancanēna quēran Yosē imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tēnahuē. Ina quēran coriqui, ma'sha, inapita quētopi. Quiyanta' yanatērinacoi. "Ma'sona Yosē nohuantohuachin, sha'huitocoi natē'i," itērinacoi. ⁶ I'hua chachin Tito sha'huitērinquēma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua'," tēnama'. Napoaton i'huamiachin Tito itērai: "Naquēranchin paantaton, pēnēantaquē' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina'," itērai. ⁷ Canpitaso' nōya imarama' ni'ton, Quisocristo natērama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintēranquēmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporaso' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', tēnahuē.

⁸ Co camairanquēmahuē'. A'napita na'con Yosē maré' acopiso' sha'huitēranquēma' yonquicamaso maré'. Tēhuēnchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quēran nontocosohuē'. Catahuaco' ama pahuanchinasohuē'. ⁹ Sinioro Quisocristo nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotērama'. Iraca noya noya ināpaquē ya'huēpirinhue', isoro'paquē o'marin nicha'ēinquēmaso maré'. Co manta' isēquē ya'huētērinhuē'. Parisitērin quēran nicha'ērinquēma' noya noya cancantacaso maré'. Parisitaton, na'con catahuarinquēma'.

¹⁰ I'hua pi'iqué yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporo' caniaritërama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquëranchin yontoantaco', ténahuë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹ Naporo' pa'pi nohuantopiramahuë', iporaso' coriqui ya'huëtohuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹² Ya'ipi cancanëma quëran quëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuë', Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tëranta' quëtohuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³ Nanitinpichin acocaso' ya'huërin. Co nohuantërahue' pahuantinquëmaso'. ¹⁴ Noya nicatahuacaso' nohuanthahua'. Iporaso' ya'huëtarinquëma' ni'ton, pahuantërinsoyita quëtoco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huëre' ma'sha pahuantohuachinquëma', inahuanta' i'huëretarinënuëma'. Ninapotohuatëhua', ya'ipi imarëhuasoypita noya ya'huarihua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵ Iráca Yosë quiricanënuë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipirinhuë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë'," tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶ Titonta' na'con yonquiringuëma'. Ina marë' noya cancantato, "Yosparinquën, Sinioro," itërahue'. ¹⁷ "Naquëranchin paantaquë'," itohuatëra, "Noyahua'. Nani canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahue'," itërinco.

¹⁸ A'na iyayanta' a'paarai. Titorë' pa'sarin. "Inanta' nóya imaton, Quisocristo nanamën noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. ¹⁹ Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontonahuatona', ina quëmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marë'. Coriqui yoca'huaiso marë' pa'pato, inanta' pa'sarin. Coriqui quëtonpato, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa' paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënuëma'," taponá. ²⁰ Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantëraihuë' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. ²¹ Noyasáchin nisarai Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicainacoiso' nohuantëra.

²² A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, tënai. Ipora canpitataquë pa'sarin. "Corintoquë imapisopita na'con nohuantopi pahuantërinsoyita catahuacaiso'," ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

²³ "¿Inta' Titoso'?" itohuachinënuëma', sha'huítoco'. "Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë'," itoco'. "¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?" itohuachinënuëma', "Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocristo noya imapi inapitanta'," itoco'. ²⁴ Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco'. Ina quëran coriqui pahuantërinsoyita marë' yontonamaso' quëtohuatama', noya ni'sarinënuëma'. "Paono no'tëquën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini," tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

¹ Tëhuënhachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. ² Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahue'. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huítëra'piarahuë. "I'hua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërinsoyita catahuacaiso'," itërahue'. Masitoniaro'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. "Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topiraihuë'," itërinaco na'aya'pi. ³ Nipirinhuë', "Co ya'ipi coriqui yontonchätërapihuë'," ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. "Nani yontonapi huëshirahuë'," itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', ténahuë. ⁴ Co hua'quiyi quëranhuë' canpitataquë pa'sarahuë. A'naquën Masitoniaquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpato, nani coriqui yontontopinán quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhuë', tapanarahuë. "Corintoquë

imapisopitaso' noyaro'sa'," itèrahuëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhuë', tapanarama' canpitanta'. ⁵ Napoaton iyaro'sa' aquëchitèrahuë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinënquëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahüë'.

⁶ Isonta' yonquico': "Pi'pian sha'tohuatëra, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë'," topi. ⁷ Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtohuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohuë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochin quëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁸ Yosë ya'ipi nanitaparín. Nosoroatënquëma', na'con catahuarinquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹ Iráca Yosë quiricanënquë naporin:

"Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuaro'sa' pahuantohuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin," ténin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratomahuë', quëtarama'. Pahuantërin sopita quëttonpatoi, "Yosparinquën, Siniro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Siniro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocriso nanamën natëtona', catahuarinënquëma'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatënquëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso' nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Siniro," itahuá'.

10

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninishitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirrinpoa'. Isëquë chachin ya'huapon, t'ëhuatatonpoa', co chiniquën pënëninpoahuë'," topi natantèrahuë. Quisocrisoso' chiniquën nanantaponahuë', co no'huirrinpoahuë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'. ² A'naquënso' pinorinaco. "Paonososo' co Yosë pochin yonquirinhüë'. Inaora nohuantërinsoáchin yonquirin," topirinhüë'. Pa'pato, inapita chiniquën pënënarahuë. Canpitaso' nipirinhüë', noya yonquihuatama', co chiniquën pënëna' huanquëmaso' ya'huaponhuë', ténahuë. ³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihüë', co a'napita pochin yonquiraihüë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihuë'. ⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuipi. Quiyaso' nipirinhüë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihüë'. Sacai' nipirinhüë', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'. ⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. "Quiyaora noya nitotërai," toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuaitacaiso'. Nipirinhüë', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocrisotóchin natëcaiso marë'. Ya'ipinpoa' co noyahuë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocrisotóchin natëcaso marë'. ⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natëpisopitahuë' no'tëquën ana'ntarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huare' yonquiramahüë'. A'naquën "Quisocriso chachin imarai," topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocriso imarai mini. ⁸ Yosë chachin chiniquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatënquëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamaso marë' a'chintërainquëma'. Co nisha cancantamaso

maré' a'chintërainquëmahué'. ⁹Chiniquën nanantopirahué', co apa'yana'huanquëmaso maré' ninshitaranquëmahué'. ¹⁰A'naquën itërinëinquëma': "Paono na'con ninshitatonpoa', chiniquën pënënpiripoahué'. Hué'pachinaso', co chiniquën nanantona'pi pochin nontërinpoahué'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoa' ni'ton, co chiniquën nanantërinhué', toconpi. ¹¹Napopirinahué', co nisha nisha nontaraihué'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitohuatëinquëmara, chiniquën pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpatoi, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhué', chiniquën pënënatoi, ana'ntarai huachi.

¹²Inapitaso' co no'tëquën yonquipihué'. "Quiyaso' noya noyaco. A'napita quëran noya noya nitotërai," toconpi. Co ina pochin nonacasohué' nipirinhué', napopi. Inahua capini ninocanatoná, ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantëraihué'. ¹³Co quiyaoa nohuanton, chiniquën nanantëraihué'. Yosë chachin acorincói na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso maré'. Insëquësóna a'china'huaisonta' sha'huitërincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'. ¹⁴Yosë sha'huitërincoisoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. ¹⁵Co a'na piyapi a'chinquë paato, a'chinaihué'. Yosë a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso maré'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huaré' a'chintarainquëma'. ¹⁶Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'china. Inapitanta' Yosë imacaso maré' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantëraihué' a'china'huaiso'.

¹⁷Yosë quircanëinquë naporin: "Noya noya ninahué', co ta'caso' ya'huërinhué'. 'Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,' ta'caso' ya'huërin," ténin. ¹⁸"Caso' noyaco," topatëhua', co ina maré' Yosë noya ni'sarinpoahué'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa' yanonpimpiso'

¹Noya nipatëhua', co ina maré' a'napita nocanacaso' ya'huërinhué'. Nipirinhué', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso maré' sha'huitaranquëma'. ²Yosë nohuanton, na'con nosororanquëma'. Nosoroatëinquëma', a'pitëranquëma'. Co nohuantërahué' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapi mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso maré'. ³A'naquënso nipirinhué' yaanishacancantërinëinquëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinëinquëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso maréhué'. ⁴Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapitaso nipirinhué' nisha a'chintërinëinquëma'. "Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma'," itopirinëinquëmahué', nisha nanan a'chintërinëinquëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itërinëinquëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'. ⁵"Quiyaso' noya noyaco," itopirinëinquëmahué', inapitaso' co ca quëran noya noyahué', ténahué. ⁶Co míso nona'picohué' niporahué', noya noya nitotërahué. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

⁷Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahué'. Sacatato, ma'sha pahuantërinco' pa'anhue. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso maré'. ¿Ina maré' co noyahué' ni'namaco ti? ⁸A'chintëranquëmaso maré' co manta' ma'paranquëmahué'. A'napita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso maré'. Naporo' co inapita a'chintopirahué', a'patërinaco. ⁹Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincóhué', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahué'. Masitonia parti quëran huëcatona', quëtërinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtërinaco nanpica'huaso maré'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahué'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahué'. ¹⁰Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahué'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahué. Napoaton noya cancantërahué. Co insonta'

nanitarinhuë' nisha ayonquiincoso'. ¹¹ “Co nosororinquémahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquémahuë',” itopirinénquémahuë', co no'téquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororanquëma', ténahuë.

¹² Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinénquëmara, coriqui ma'parinénquëma'. Caso nipirinhuë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahüë'. Ipora huanta' topinan a'chinárahüë ama pinoinacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, “Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta',” ichtënénquémahuë'. ¹³ Inapitaso nipirinhuë' na'con nonpintërinénquëma'. “Quisocristo a'parincoi,” itopirinénquémahuë', co tëhuëinchachin a'parinhuë'. Nonpintatënénquëma', a'chintarinénquëma'. ¹⁴ Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. ¹⁵ Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. “Yosë a'parincoi. No'téquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma',” topirinahuë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'téquën ana'ntarin.

Paono parisitërinso'

¹⁶ Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. “Paonoso' hua'yantërin,” toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohüë'. Nipirinhuë', pi'pian ina pochin nontohuaténquëma', ahuanatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'. ¹⁷ Co Siniro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. ¹⁸ Nipirinhuë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. ¹⁹ Inapitaso' nocanpirinénquémahuë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'. ²⁰ Inapitaso' chiniquën camairinénquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninénquëma', yaahuërinénquëma'. Inapotopirinénquémahuë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? ténahuë, yonquiato. ²¹ Quiyaso nipirinhuë' co ina pochin ninahuë'. Co chiniquën nontërainquémahuë'. Ina marë' tapanai.

Nipirinhuë', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë. ²² “Quiyaso' Iprio piyapicoi,” topachinara, canta' mini Iprico. “Israiro piyapicoi,” topachinara, canta' inachachin ninahuë. “Apraanso' shimashonëhuëi chachin,” topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. ²³ “Quisocristo sha'huitërincoi ni'toi, natërai,” itopirinénquémahuë'. ¡Caso' na'con na'con natërahüë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'téquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini chiniquën sacatërahüë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahüë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahuërinaco. Shitëparinaco. ²⁴ Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiniquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. ²⁵ Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiniquën ahüërinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë të'yararinaco tëpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahüë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahüë. I'huaraya huarë' cha'ërahüë. ²⁶ A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahüë. Ihuatëro'santa' yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahüë. A'naquën: “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', chiniquën no'huirinaco. ²⁷ Chiniquën sacatápato, parisitërahüë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahüë. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahuë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahüë. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahüë. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroaténquëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahüë.

Nani tahuëri yonquiatênquëma' napion cancantërahuë. ²⁹A'naquën co chiníquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquë-mara, nosororanquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰A'naquënso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyacoí," topi. Caso nipirinhue' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirincóhuë', Yosëichin achinicananinco ahuanta'huaso marë'. ³¹Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahuë'. Inaso' Quisocristo pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³²Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, santoro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³Yamapirincóhuë', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huitana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

12

Paono inápaquë quënaninso'

¹Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocristo chachin anitotërinco. ²Napoto' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco. Nani shonca catapini pi'ipitarin quëparinco. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ³Tëhuëchachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ⁴Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahué. ⁶"Na'con na'con nitotërahuë," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitëinquëmahuë', co nonpinchitëinquëmahuë'. Nipirinhue', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatëinquëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Ináchin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸Ina marë' chiníquën Sinioro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohué," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹Sinioro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhue', nosoroatëinquën, na'con catahuaranquën. Carinquën achinicananaranquën noya ahuan-tamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatanhue', na'con na'con catahuaranquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhue'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocristo na'con na'con catahuarinco," ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirincóhuë', co ina yonquirahuë'. Quisocristo imarahuëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhue', noya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuarinco," ta'to, chini chiníquën cancantërahuë.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyacoí," itopirinhëinquëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ninahuë. ¹²Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuarin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitërhua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuarinco. Canpitataquë

ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatêrahuë. Aparisitopirinacohuë', ahuan-tato, a'chintêranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'.¹³ A'naquënso nipirinhüë' sha'huitêrinênquëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinênquëmahüë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpato, cosharo', coriqui, inapita ma'patêrahuë capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaichin co ma'pachinanquëmahüë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huíhuatamaco, ¡naniantoco'!

¹⁴ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapas'arahüë. Cantonpatênquëma', co manta' ma'paaranquëmahüë'. Co ma'shanëma' nohuanteráhuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuanteráhuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'paranquëmahüë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosharo' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintaranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahüë', canpitaso' co onpopinchin nosororamaco' topirahuë'.

¹⁶ A'naquëonta' nonpinapirino. "Paono co ma'sha ma'papirinquëmahüë', nonpin-tatênquëma', canarin," itêrinênquëma'. Co napopirahuë', napotêrinênquëma'. ¹⁷ I'hua mini a'naquën a'papirahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸ "Ina, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa," itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Canton-pachinquëma', co Tito nonpintêrinênquëmahüë'. Canta' ina pochachin cancantêrahuë'. Co pi'pisha têranta' canaraihuë'.

¹⁹ Co noya nicamacoiso marë' ninshitarainquëmahüë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocristo imarai ni'ton, Yosëichin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'têquën ninshitarainquëma'. ²⁰ Canconpato, co noya ni'saranquëmahüë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohüë' nimara. Napoaton sêtato, yonquiáranquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huíarama', nia'pitarama', iquiánan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, tênahüë yonquiato. ²¹ Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sêtarahuë. Carinquëma' a'chintêranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarínco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiniquën asêtaramaco.

13

Piquëran pênêntêrinso'

¹ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahüë. Yosë quiricanën quëran sha'huitêrinpoa'. "Ama topinan quëran ana'intocosohüë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporó huarë' ana'intacaso' ya'huërin," topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'têquën nitota'huaso marë'. ² I'hua ni'conpatênquëmara, pênënanquëma'. "Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'têquën ana'ntaranquëma huachi," itêranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pênëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pênëntaranquëma'. ³ "Chiniquën nanantêranso' a'notocoi nitochii," itopiramacohüë'. Pa'pato, no'têquën ana'ntohuatênquëma', nitotarama'. "Quisocristori a'parin ni'ton, chiniquën nanantêrin," tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontêrinpoahuë'. Chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. ⁴ Isoro'paquë nipon, co aquëtê' chinirinhüë'. Corosëquë patanantopi. Chiminaonahuë', Tata Yosëri chiniquën nanantaton, ananpitaantarin. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantatoi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina acorincoi ni'ton, Yosë achinicananincoi no'têquën pênëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirinhüë' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatêraramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantêrinquëma'. ¿Co ina nitotêramahuë' ti?

A'naquëmaso nipirinhüë' co tëhuënychachin imamaranquëmahuë'. ⁶ Tëhuënychachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', tënahuë. Ina quëran capitanta' inachachin yonquiarama'. "Tëhuënychachin Quisocristori acorin pënëninpoaso marë'," tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. "Catahuaquë' noyasáchin niina," itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinacoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuan-tërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiniquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtërai huë'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huanta' Yosë nontarai. "Catahuaquë', Siniro, noya noya canchina'," itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huainquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huainquëmaso' ya'huaponhuë'. Siniro chachin chiniquën nanan quëtërinco catahua'huainquëmaso marë'. Co anishacancanta'huainquëmaso marë' napotaranquëmahuë'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaró'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', tënahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinicancanco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinënuëma'.

¹⁴ Inaora nohuanon, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya¹huëpisopita ninshitërinso¹

Carasiaquë imapisopita quirica a¹patërinso¹

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma¹, ni¹co¹. ¿Noyanquëma¹ canpitanta¹? Noya canta¹ ya¹huarahuë. Quisocristo acorinco nanamën a¹china¹huaso marë¹. Co piyapi¹sa¹ inahuara nohuanton a¹parinacohuë¹ a¹china¹huaso marë¹. Co inapita acorinacohuë¹. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nanpiantarin huachi. Nani nanpianthuahchina, ina chachin nanan quëtërinco a¹china¹huaso marë¹. ² Ya¹ipicoi isëquë imaraisopitaro¹coi chachin nanan a¹patarainquëma¹. Canpitanta¹ Carasia parti ya¹huëramasopita imarama¹ ni¹ton, ninshitaranquëma¹. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma¹. Asanocancainquëma¹. Sinioro Quisocristonta¹ inachachin catahuainquëma¹. ⁴ Oshanënpoa¹ inquitinpoaso marë¹ Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya¹huërëterinpoa¹. Notohuaro¹ piyapi¹sa¹ co noyahuë¹ yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë¹ chiminaton, anoyacancantërinpoa¹. Tata Yosë nohuanton, nicha¹ërinpoa¹. ⁵ “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua¹. Ama onporonta¹ ina naniantahuasohuë¹. Amen.

Quisocristoichin imacaso¹ ya¹huërinso¹

⁶ Yosë ayonquirinquëma¹ imacamaso marë¹. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma¹, catahuarinquëma¹ ni¹ton, imarama¹. Imapiramahuë¹, a¹naroáchin ina naniantatoma¹, nisha nanan yaimarama¹. Ina yonquiato, pa¹yanahuë. ⁷ Co a¹na nanan, iyaro¹sa¹, ya¹huërinhuë¹ cha¹ëcaso marë¹. Quisocristoichin anoyacancantërinpoa¹. Ina imapatëhua¹, oshanënpoa¹ inquitarinpoa¹. Inasáchin yonquipiramahuë¹, a¹napita huëcatona¹, nisha nanan a¹chintarinëinquëma¹. Napoaton nisha nisha yonquiarama¹. Yanonpintërinëinquëma¹. “Co Quisocristoráchin yonquicaso¹ ya¹huërinhuë¹,” itërinëinquëma¹. ⁸ Quiyanta¹ nisha nanan a¹chinai naporini, Yosë ana¹inchitoncoihuë¹. Anquëni tëranta¹ nisha nanan a¹chinin naporini, Yosëri ana¹inchitonhuë¹. “Quisocristoichin nicha¹ërinpoa¹,” itëranquëma¹. ⁹ Iráca inachachin sha¹huitërainquëma¹. Iporaso¹ naquëranchin sha¹huitantaranquëma¹. “Quisocristoichin anoyacancantërinpoa¹,” ta¹toma¹, imarama¹. Inso tëranta¹ nisha nanan a¹chintohuachinquëma¹, Yosëri chiniquën ana¹inchin, tënhahuë.

¹⁰ Co piyapi¹sa¹ noya nicainacoso marë¹ a¹chinahuë¹. Yosë noya nicaincoso marë¹ a¹chinahuë. Piyapi¹sa¹ pa¹yatinacoso marë¹ na¹con na¹con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohuë¹.

Paono ya¹nan imarinso¹

¹¹ No¹tëquën iyaro¹sa¹ sha¹huitaranquëma¹. Iráca quëran huarë¹ co piyapi yonquirinso¹ a¹chintëranquëmahuë¹. ¹² Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a¹na piyapi sha¹huitërincohuë¹. Co insonta¹ ina nanamën a¹chintërincohuë¹. Inaora chachin anitotërinco.

¹³ Iráca naporahuëso¹ nani natantërama¹. Co¹huara Quisocristo imashatërapohuë¹, cotio nanan imarahuë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no¹huirahuë. Chiniquën aparisitërahuhë. Ata¹huanta¹huaso¹ yonquipirahuë¹. ¹⁴ Cotioro¹sa¹ nappiso¹ chiniquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë¹ napopináchin pi¹ipitopiso¹ noya natëpirinahuë¹, caso¹ na¹con na¹con natërahuhë. Nani ma¹sha shimashonëhuëpita a¹chinpiso¹ yanatëpirahuë¹. ¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuantërinco hui¹nin imaca¹huaso marë¹. Co¹huara nasichatërapohuë¹, yonquirinco nanamën a¹china¹huaso marë¹. Inaora nohuanton, nosororinco ni¹ton, hui¹nin anohuitërinco nisha piyapi¹sa¹ pënëna¹huaso marë¹. Ina marë¹ acohuachincora, co piyapi¹sa¹ paaparahuë¹ a¹chintinacoso marë¹. ¹⁷ Ca¹tano¹sa¹ Quirosarinquë ya¹huëpirinahuë¹, co inatohua¹ pa¹nahuë¹ nonta¹huaso marë¹. Inapita¹ton acopirinhuë¹, Yosë nani sha¹huitërinco ni¹ton, co inapita tëranta¹ natanconahuë¹. Co hua¹qui quëranhuë¹ Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënquë yacaparahuë. ¹⁹ Naporó' Santiaconta' nohuitërahuë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahuë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahué'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²² Cotia parti ya'huëpisopitaso nipirinhue' co nohuichatërarinacohue'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohue'. ²³ Topinan natantërinaco. "Íraca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapirinpohue', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi. ²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanënpitarë' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quëran naquëranchin Quirosarinquë paantarahuë. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quëparai. ² Yosë ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuë imapisopita nonta'huaso marë'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitërahuë. "Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristo'ichin imacaiso' ya'huërin, tënahue'. Íraca pënëntërinso' imacaiso' co a'chintërahuë'," itërahuë. "Co no'tëquën a'chinanhuë'," itërinaco naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahue', tënahue' yonquiato. Ansiano'saso nipirinhue' "Noya a'chinan," itërinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhue', inatohua' quëparahuë. Co marca ya'huëtopirinhue', ansiano'sari noya ni'pi. "Marca niacotëquë'," co itopihue'. ⁴ A'naquën cotioro'saso nipirinhue', "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co Quisocristoráchin imapihuë'. Íraca pënëntërinson'ta' imapi. Yasha'huirapitonaco, niyontopiso pëiquë ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marë'. "Íraca pënëntërinson'ta' natëcaso' ya'huërin," ta'tona', yaanishacancantërinaco nisha nisha natëca'huaiso marë'. ⁵ Napotopirincoihuë', co pi'pian tëranta' nohuantëraihuë'. "Quisocristo'ichin anoyacancantërinpoa'," itërai. Canpitanta' no'tëquën yonquicamaso' nohuantërai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natëraihuë'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhue', co nisha sha'huitërinacohue'. Chinquën nanantopirinhue', co të'huatërahuë'. Napopináchin Yosë ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ "No'tëquën a'chinan," itërinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosë nohuanton, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuë', imasapi inahua'ta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontërinaco. "Yosëri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marë'. Quëmaso nipirinhue' acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," itërinaco.

⁹ Santiaco, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiniquën nanantopi ni'ton, sha'huitërinaco. "Yosë na'con catahuarinquën. Ina acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," ta'tona', së'quërinaco. Pirnapinta' së'quëpi. "Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhue' cotioro'sa' a'chintarai," itohuachinacoira, "Noyahua'," itërai. ¹⁰ "Ama sa'ahuario'sa' naniantocosohue'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quëtacaso'," itërinaco. "Co'chi naniantaraihuë' paya. Nosororai quiyarinta'," itërahuë.

Paonori Pitro pënëninso'

¹¹ Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristo'ichin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tëhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pënënahue'. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. ¹² Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhue'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquiipi. Santiaco imarinsopita inahuasó'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', íraca pënëntopiso' yonquiatona', ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca

pa'yatopisopita të'huataton, nisha coshatërin. ¹³ Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipisopita Pitro nicatona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë' Pitro chiniquën pënënahüë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' naniantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporasos' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nicaton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinson'ta' natëcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinëquën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa' pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

¹⁵ Canpoaso' hua'huatërhëhua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërhëhua'. ¹⁶ Napopirëhuahuë', Moisésë pënëntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërhëhua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

¹⁷ 'Quisocristo nicha'ësarínpoa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pënëntërinso' imaan-tahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' nani naniantërhëhua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. ¹⁹ Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahüë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato noya cancantërahüë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahüë. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahüë Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahüë. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahüë. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahüë'. Inasáchin imarahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërhëhuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë'," itërahüë.

3

Íráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacancantërinquëma'? ténahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquëchin quënanëso pochachin sha'huítóhuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ² Isoíchin yanitotërahüë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¿Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma'! "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'. ³ ¿Onpoatomata' iporasos' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonëinquë ya'conacamasos'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta' co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamasos'. ⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahüë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵ "Quisocristoíchin anoyacancantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achincancaninquëma'.

Catahuarinquëma' ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahué'.

⁶ Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. "No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparin," topachina, Yosëri noya ni'nin. ⁷ Iporaso' canpoanta': "Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahué," topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. ⁸ Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhué'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarinhué'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: "Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuarahué," itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. ⁹ Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

¹⁰ Moisésë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahué' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: "Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohué', chiniquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma'," tënin. ¹¹ "Pënëntërinso' natëto cha'ësarahué," co ta'caso' ya'huërinhué'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahué'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': "Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa ni'ton, noya nanpimiarihua'," tënin quiricanënhué'. ¹² Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhué'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisésë sha'huitërinpoa': "No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiarihua'," tënin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahué'.

¹³ Co nanitërehuahué' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristoso nipirinhué' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: "Piyapi pa'pi co noyahué' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiniquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin," tënin quiricanënhué'. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhué', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. ¹⁴ "Yosë no'tëquën nontërinco," tënin Apraan. Ina tëninso marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinsó pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinsó'

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso marë'. Ma'sha mapatëra, quirica quëtërinënpa'. Quëtöhuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhué' canpiacaso'. Co aquëtë' ninshitacaso' ya'huërinhué'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhué'. Ya'nán ninshitërinso'ráchin ya'huëmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: "Caora nohuanto, nóya catahuaranquën. Quëma shiparionta' catahuarahué' ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marë'," itërin. A'naíchin shiin yonquiton, naporin. Quisocristo ninoton, napatërin. ¹⁷ Iráca Apraanë' anoyataton, itapon: "A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ësarahué. No'tëquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahué'," itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso marë'. Pënënpirinhué', Apraanë' iráca anoyatërinso' co naniantarahué'. Yosëri nani sha'huitöhuachina, co onporonta' nonpininhué'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. "Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ësarahué," itërin. Iráca pënëntërinso' natëte' cha'ëcaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahué'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso' nanan ya'huërin? Co topinan quëran cotioro'sa' pënëninhué'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinso'chachin ya'huërin imacaiso'. Quisocristo nasitöhuachina, iráca Apraan sha'huitërinso' chachin o'marin. Yosë pënëntöhuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisésë sha'huitacaso marë'. Ina quëran Moisésëri piyapi'sa' sha'huitërin.

²⁰ Nipirinhue', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhue'. Co piyapi tëranta' a'parinhue' sha'huitacaso maré'. Inaora chachin no'téquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuaré' Moisésë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitërinso' tapirin ti? Co naporinhue'. Pënëntërinso' noya noya nicaton, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natërehuaso maré' Yosë noya ni'itonpoahué'. ²² Nipirinhue', co insonta' nanitërinhue' no'téquën natëcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina maré' ana'intinpoaso' ya'huërin, tënin Yosë quiricanën quëran. Napoaton Quisocristoráchin nanitaparin anoyacancantinpooaso'. Inasáchin imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuëri naniyatërasohué' Moisésë pënëntërinso' hua'anëntatë pochin nitërinpoa' ama aquëtë' oshahuanacaso marëhué'. Oncorapirinpoaso pochin nitërinpoa'. Quisocristo nasitaquë huaré' pënëntërinsoachin ya'huërin ama Yosë naniantacaso marëhué'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquiphue' ni'ton, na'con pënëncaso' ya'huërin. Inapochachin iráca Moisésë na'con pënëninpoa'. Maistro pochin pënëninpoa' oshahuanëhuaso' ayonquiinpoaso maré'. Co pënëntërinso' natëcaso' nanitërehuahué' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarëhua'. Ina imapatëhua', anoyacancantaripoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochin nininso' nohuantarihuahué'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatëhua', hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natëhuatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ya'conpatëhuara, "Quisocristofchin imasarahué huachi," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Nasha a'morëso pochin ninëhua' ni'ton, Quisocristo pochin yonquiarihua'. ²⁸ Yosëso' co nisha nisha yonquirinpoahué'. A'naquënpoa' cotio piyapinpoa', a'naquëonta' nisha piyapi'sa'. A'naquëonta' patrono'sa', a'naquënsa' piyapinënpita. A'naquënsa' sanapi'sa', a'naquënpoa' quëmapinpoa' nipirëhuahué', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. ²⁹ Quisocristo imapatëhua', Apraan shinpitanpoa' ninëhua' canpoanta'. Apraan sha'huitërinso pochachin na'con catahuarinpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanënpita, coriqui, inapita ayananpirin. Hui'nin mashotohuachina, inari ya'huërëterin. Hua'huataponso nipirinhue', co a'naroáchin maninhue'. Inaora ma'shanënpita nipirinhue', piyapinën pochin nicaton, co a'naroáchin hua'anëntërinhue'. ² Hui'napitaquë huaré' a'napitari a'pairin. Hua'huasha ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Ina quëran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anëntarin. Pa'pin sha'huirinso tahuëri chachin nanihuachin, hua'anëntarin. ³ Inapochachin canpoanta' co'huara Quisocristo nanamën nitochatërarihuahué', hua'huaro'sa pochin yonquirëhua'. Nani ma'sha natëcaso' yonquiconëhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitërinënpoa'. Inasáchin yonquipirëhuahué'. ⁴ Ina quëran tahuërinën nanihuachina, Yosëri hui'nin a'paimarin. Sanapi quëran nasitaton, piyapi chachin ninin. Cotio quëmapi ni'ton, iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁵ Iráca pënëntërinso' natëtoi, piyapinën pochin nipiraihué', Quisocristo nicha'ëinpoaso maré' o'marin. Ina imarëhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin nicatonpoa', Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ina quëran Yosë nontohuatëhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itërehua'. ⁷ Napoaton co huachi pënëntërinso' hua'anëntërinpoahué'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotaripoa'.

Íráca pënëntopiso' co natëcaso' ya'huërinhué'

⁸ Iráca co Yosë nohuitëramahué'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita t'ëhuatatoma', mosharama', co inapita yonquicasohué' nipirinhue'. ⁹ Iporaso' Yosë nohuitërama'. Inanta' hui'ninpita pochin nicatënuquëma', noya nohuitërinquëma'. Nani nicha'ëpirinquëmahué', ¿ma'marëcha naquëranchin iráca pënëntërinso', a'napita piyapi'sa' natëtopiso', inapita natëtoma', t'ëhuachinachin cancantantarama'? ténahué. Inapita natëapomarahué', co ina maré' noyápiachin cancantëramahué'. ¹⁰ Cotioro'sa pochin sahuato tahuëri

chintōterama', yoquia'huarai tahuēri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontonpiso tahuēri'sa' na'huērama'. “Ina marē' Yosē noya ni'ninpoa',” topiramahuē', co ina marē' noya ni'ninquēmahuē'. ¹¹No'tēquēn iyaro'sa' a'chintopiranquēmahuē', naniantērama' nimara, tēnhuē. “Topinan quēran a'chintērahūē nimara,” ta'to sētērahūē.

¹²Canta' iráca ya'ipi pēnētērinso' natēpirahuē', Quisocristo imaca'huaso marē' co huachi ina yonquirahuē'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', “Co iráca pēnētērinso' nicha'ésarinpoahuē’,” ta'toma', Quisocristoíchin imaco huachi. Iráca nicapēnquēma' pa'patēra, co no'huiramacohuē', noya nontēramaco. ¹³Ya'nana a'chintapēnquēma', caniorahuē. Canioto, hua'qui' yacapatēnquēma', a'chintēranquēma'. Ina nitotērama'. ¹⁴Chiníquēn caniopirahuē', co nocanamacohuē'. Noya natanamaco. “Anquēni pochin Yosē nanamēn a'chintērancoi,” itēramaco. Quisocristo noninso pochachin natanamaco. ¹⁵A'chintohuatēnquēmara, pa'yatērama'. Na'con nosororamaco. Naniantērama' naporini, ya'pirama chachin quēchitomacohuē'. ¿Onpoatomata' iporasos nisha yonquirama'? ¹⁶No'tēquēn pēnēnanquēma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷Nisha a'china'piro'saso canpitataquē paatona' noyásha nontopirinēnquēmahuē', co tēhuēnchachin yacatahuarinēnquēmahuē'. Yaocoiarinēnquēma' inapita pa'yatamaso marē'. “Ama Paono natēcosohuē’,” itērinēnquēma'. ¹⁸Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso' ya'huērin. Nipirinhūē', co noyahuē' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huērinhuē'. Canpitataquē ya'huasoco, nóya nontēramaco. Iporanta' co ya'huēpirahuē', noya yonquirapico, topirahuē'. ¹⁹Na'con iyaro'sa' nosororanquēma'. Hui'nahuēpita pochachin ni'nanquēma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiníquēn parisitērin. Inapochachin canta' na'con yonquiatēnquēma', chiníquēn parisitarēso pochin cancantērahūē. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantērahūē. Quisocristoráchin imapatama', oshaquēran ina pochachin cancantarama'. Ina marē' na'con yonquiaranquēma'. ²⁰Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitērahūē. ¡Inaquē ya'huērahūē naporini, ninontērehua' noya noya nitonhuē'! Aquē ya'huērama' ni'ton, “¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marē' nicaya?” tēnhuē yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹Natano iyaro'sa' Moisésē pēnētērinso' yanatēramasopita. ¿Co ya'ipi Moisésē ninshitērinso' natanamahuē' ti? ²²Apraan cato' hui'nin ya'huētērin. A'naso' cosonanēn hua'huin. A'naso' nipirinhūē' sa'in chachin hua'huin, tēnin. ²³Cosonanēnso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huain. Sa'in chachinso' nipirinhūē' Yosē nohuanton, hua'huain. Co'huara hua'huayantēraponhuē', Yosēri itērin: “Ca nohuantonēhuēquē hua'huaranan,” itērin. Yosēri catahuarin ni'ton, hua'huain. ²⁴⁻²⁵Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huērin. Inapochachin cato' anoyatērinso ya'huērin. A'naso' iráca pēnētērinso', itopi. A'naso' nipirinhūē', Quisocristo quēran anoyatērinpoaso'. Iráca pēnētērinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'tasoi', Moisésē pēnētērin. Sinai motopiquē canconpachinara, pēnētērin nani ma'sha natēcaiso'. “Co no'tēquēn natēhuatēhuahuē', Yosē ana'intarinpoa',” ta'tona', tē'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquē ya'huatona', pēnētērinso' nanan imasapi. “Ana'intoahuachinpoa',” ta'tona', tē'huarē'na' ya'huapi. ²⁶Apraan sa'inso' nipirinhūē' co ina pochinhūē'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anēn pochin camairinhūē'. Inapochachin inápaquē nasha Quirosarin ya'huērin. Inatohua' co nisha nisha natēcaso' ya'huērinhuē'. Quisocristo imapatēhua', Sara hu'in pochin ninēhua'. ²⁷Iráca Yosē quiricanēnquē ninshitaton, naporini: “Co hua'huana'pinquēnhūē' niponahuē', nóya cancantēquē'.

Co hua'huaton iquitaponahuē', capa cancantēquē'.

A'na'ton so'yaton, hua'huain.

Quēmaso nipirinhūē', na'con na'con amiparinpita ya'huētārinquēn. Ina marē' capa cancantēquē',” itērin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosè nohuanton, ya'huëtèrin. "No'tèquèn Yosè nontèrinco," topachina, ina nohuanton, Isaco nasitèrin. Canpoanta' Quisocristo imapatèhua', Yosè nohuanton, huèntonènquè ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.
²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuè' nini'tona', ya'huèpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitèrin. Cosona' hua'huinso nipirinhue', apiraton Isaco aparisitèrin. Inapochachin ipora huanta' iráca pènèntèrinso' nanan imapisopita aparisitèrinènpoa'.
³⁰ Cosona' hua'huinso nipirinhue', co ya'huèmiatèrinhue'. Ina'ton nasitaponahuè', Yosè co nohuantèrinhue' pa'pin ma'shanènpita hua'anèntacaso'. Apraan nontaton, itapon: "Isaco ya'ipi hua'anèntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinè chachin a'paquè' pa'ina'," ténin.
³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamèn imapatèhua', co pènèntèrinso' nanan imacaso' ya'huèrinhue'. Yosèso' co patron pochin piyapitèrinpoahuè'. Huèntonènquè chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocristo ocoirnpaoso'

¹ Quisocristo nicha'èrinpoa' inasáchin yonquiatèhua' noya cancantacaso marè'. Ina imapatèhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquèranchin iráca pènèntèrinso' imahuasohue'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tèquèn sha'huitèranquéma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiaramahuè'. Ina quèran co anoyacancantarinquémahuè'.

³ Naquèranchin sha'huitantaranquéma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pènèntèrinso' natècaso' ya'huèrin. ⁴ "No'tèquèn natèhuatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuè'. Yosè inaora nohuanton, nosoropirinquémahuè', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquémahuè'.
⁵ Nipirinhue', ina imapatèhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa'," topatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa', tènèhua'. Oshanènpoa' inquitatonpoa', tènènhachin noyápiachin cancan quètarinpoa'. Ina ninarèhua'.
⁶ Quisocristo imapatèhua', co marca yonquiarihuahuè'. A'naquènsa' nani niacotopi. A'naquènsa' nipirinhue' co niacotopihuè'. Co ina yonquicaso' ya'huèrinhue'. Cancanènpoa quèran huarè' imacaso' ya'huèrin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuè'," ta'tèhua', ya'ipi cancanènpoa quèran natèahua'. Ina natèhuatèhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahe', ¿inta nonpintatènhuéma', nisha ayonquirinquéma'? ténahuè. ⁸ Co ina pochin Yosè a'chintèrinpoahuè'. Huèntonènquè aya'coninpoa' ni'ton, cancanènpoaquè nontarinpoa'. No'tèquèn yonquicaso' nohuantèrin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatèra, pi'pian ahuèpocatèrinso' acotohuachinara, ya'ipi sè'cotèrin. Inapochachin pi'pian tèranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quèranhue' ya'ipinquéma' nitapicananarama'.
¹⁰ Caso nipirinhue' natèranquéma'. No'tèquèn yonquiarama', ténahuè. Sinioro catahuarinquéma' ama nisha nisha yonquicamaso marèhue'. Nipirinhue', inso tèranta' nisha a'chintohuachinquéma', Yosèri ana'intarin. Chiniquèn nanantopirionta', nonpintohuachinquéma', Yosèri ana'intarin.

¹¹ A'naquèn nonpinapirino. —Paononta' quiya pochin a'chinin. "Marca niacotoco'. Co iráca pènèntèrinso' natèhuatamahuè', co Yosè noya ni'sarinquémahuè'," ténin Paononta', toconpi. Co napopirahuè', nonpinapirino. Ina pochin a'chinahuè' naporini, co cotioro'sa' no'huitionacohue'. "Quisocristo corosèquè chiminin. Inasáchin imapatèhua', anoyacancantarino," itèrahue'so marè' ipora huanta' aparitarinaco.
¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquiipi ni'quèhuarè', ya'ipi niyashitètochinapi naporini, noya noya niitonahuè'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquéma'. Canpitaso' Quisocristo nohuantèrinquéma'. Nicha'èrinquéma' ama huachi tè'huarè'quéma' ya'huècamaso marèhue'. Co huachi ya'ipi iráca pènèntèrinso' imacaso' ya'huèpirinhue', co Yosè nohuantèrinhue' oshahuanacamaso'. Quisocristo imapatama', co noyahuè' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huèrin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marè'. A'napita na'con na'con

yonquico'. ¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," ténin. ¹⁵ Nino'huíhuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niqütëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', ténahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito Santo noyasáchin ayonquimpoaso' nohuantopirinhuë', ipora huanta' co noyahuë' yonquirëhua'. Ispirito Santoso nipirinhuë' pënëninpoa' ama ina pochin cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' yonquihuatëhua', co nanitëréhuahuë' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtatë pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirëhuahuë', canpoara co nanitëréhuahuë' noya nicacaso'. ¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatëhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiaríhua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuë' Yosëfchin yonquicaiso'. Co noyahuë' yonquipisopita nitotëréhua'. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Yamonshihuampi, taparo' nonpi, sanapi së'huachinachin cancantopi. ²⁰ Co noyahuë' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopianachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'naróáchin no'huitopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahuë' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi. ²¹ Co noyahuë' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatoná, no'huipi. No'pipi, pitaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëntaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipsisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhuë', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuítatëhua', capa cancantarihua'. "Yosë noya ni'sarínco," ta'tëhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatëhua' ya'huaríhua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihuahuë'. Ma'sha onpohuatëhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatëhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'tëquën nontarihua'; co pi'pisha tëranta' nonpintarihuahuë'. ²³ Ispirito Santo natëhuatëhua': "Caso' noya noyaco," co tëcarihuahuë'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahuë' nicacaso' yonquipirëhuahuë', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co pënëinënpoaso' ya'huaponhuë'. ²⁴ Quisocristo corosëquë chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita corosëquë patanantatë pochin natatëhua', naniantacaso' ya'huërin. Co huachi nohuantarihuahuë' sopai pochin cancantacaso'. ²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quëhuarë', ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naróáchin nino'huiríhua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huiríhua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

6

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cananchina'. A'naso' co noyahuë' nipachin, ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahuë' yonquirinsopita nanianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocristo natëarihua'. "Ninosoroco'," itërinpoa'.

³“Caso' noya piyapico,” topatan, quémaora ninonpintaran, co no'téquen yonquiranhué'. Co insonta' Yosé pochachin cancantérinhué'. Co Yosé catahuarinpoahué' naporini, co manta' noya niitérihuahué'. ⁴Ama a'napita napopiso' nicatora', nitantiacosohué'. Quémaora naporanso yonquiaton, nitantiaqué'. Noya cancantohuatan, Yosé noya ni'sarinquén. Ina quéran “Yosé noya ni'sarinco,” ta'ton, capa cancantaran. ⁵A'naya a'nayanpoa' Yosé acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pè'pètonénpoa' quèparésó pochin niahua'. A'na tahuéri sacai' nipirinhué' ahuantatèhua', imamiatahua'.

⁶A'naquén paatona', nani tahuéri Yosé nanamén a'chinápi. A'chintohuachinquéma', ma'sha quétoco' ama pahuanquinasohué'.

⁷Ni'cona sopai nonpintochinquéma'. Co Yosé tēhuacaso' ya'huérinhué'. Co insoari tēranta' nanitérinhué' Yosé nonpintacaso'. No'téquen yonquico'. Ma'sha sha'patéra, inachachin nitérin. Co nisha nitérinhué'. ⁸Inapochachin co noyahué' yonquirápatèhua', co noyahué' nisarèhua'. Ina maré' ana'intinpoaso' ya'huérin. Nipirinhué', Ispirito Santo natèhuatèhua', nani tahuéri catahuarinpoa' noya cancantacaso maré'. Ina quéran Yosé'pa' noya narpicontarihua'. ⁹Ama Yosé naniantatèhuahué', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohué'. Chiníquén cancantohuatèhua', Yosé noya ni'sarinpoa'. Ina maré' tahuéri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatèhua', catahuahua'. Quisocriso imarèhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquéran huaré' pēnētérinso'

¹¹Ca Paonoco apira pi'pian tēranta' caora imirahué quéran ninshitaranquéma'. Panca ninshiqué ninshitaranquéma'. ¹²A'naquén ipora huanta' marca yaacotarínēnquéma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso maré' inapopi. “Quisocriso coroséqué chiminaton, anoyacancantérinpoa'. Inasáchin nicha'érinpoa', topatèhua', cotio hua'ano'sa' aparistarinénpoa',” topi. Ama inapitari no'huicaiso marèhué' napopi. ¹³Co inapita tēranta' ya'ipi pēnētérinso' natēpirinahué', marca yaacotarínēnquéma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. “Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natētēnénpoa', marca niacotopi,” tosapi. ¹⁴Caso nipirinhué' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahué'. Quisocriso chimininsóáchin yonquirahué. Coroséqué chiminaton, anoyacancantérinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuésó pochin co ma'sha isoro'paqué ya'huérinso' yonquirahué'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohué'. ¹⁵Marcaso' co onpopinchin yonquicaso' ya'huérinhué'. Co ina maré' Yosé noya ni'ninpoahué'. Quisocriso imapatèhua', nasha cancan quétérinpoa'. Ina maré' tēhuénchinso' noya ni'ninpoa'. ¹⁶Nani no'téquen a'chintēranquéma'. Ina imapatama', Yosé piyapinén chachin nisarama'. Yosé nosoroatēnquéma', noya catahuainquéma'. Asanocancainquéma', tēnhué.

¹⁷Quisocriso no'téquen natèrahué ni'ton, ahuérinaco. Ipora huanta pē'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huéarin. Napoaton ama insonta' aquētē huaré' aséchincosohué' tēnhué.

¹⁸Ya'ipinquéma', iyaro'sa', yonquíaranquéma'. Inaora nohuanon, Siniro Quisocriso catahuainquéma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Iposito quë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Iposito quë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Íraca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuarahué', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'. ⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'. ⁵ Íraca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënnquë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'. ⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa' paya," tosarëhua'. ⁷ Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënnainën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'. ⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinn chachin anitotërinpoa'. ⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Íraca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'. ¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita inapita hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpoa' nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoa'. Íraca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonënnquë aya'coninpoa'. ¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoí, a'napitanta' nicatonacoí, Yosë yonquiapi inahuenta': "Ma noyacha Tata Yosëso' paya," tosapí. Ina ta'caiso marë' acorincoí. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonënnquë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Íraca sha'huirínso chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuënnchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa' paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinënnquën ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro,' " itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin.

Inasáchin chinotacaso' ya'huérin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinënquën. Noya nohuitoahuachinënquën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Sinioro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonënquë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiato'na, noya cananchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'. ¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuarancoi. Chini chiniquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuaco' ina yonquiato, chiniquën cananchii. ²⁰ Iráca chiniquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuaton, inchinan quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiniquën nanantarin," itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiro'sa', copirnoros'sa', inapita chiniquën nanantopi. Inapaquënta' chiniquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocristoso nipirinhuë', inapita quëran chini chiniquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocristo nanan quëtërin ya'ipi ya'huërsopita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoa' nipirëhuahuë', a'na huëntoinchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoa'. Napoaton na'con yonquirinpoa'. Nani ya'coancantërinpoa' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', ya'ipi cancanënpoa quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoa'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicatoma', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpoa' co Yosë natëréhuahuë'. Co noyahuë' yonquiathëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuan-tëréhuasoráchin ninëhua'. Yano'huítóhuatëhuara, no'huítëréhua'. Yano'píhuatëhuara, no'píréhua'. Yaahuéthoatuathëhuara, ahuëtëréhua'. Ina marë' ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huérin. 'Yosëso nipirinhuë' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpoahuë', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iporaso huachi Quisocristo imarëhua' ni'ton, nantantarinso pochin Yosë ni'ninpoa'. Anoyacancantërinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁶ Iráca Quisocristo pa'pitopirinahuë', Yosëri ananpitaantarahuatón, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' imarëhua' ni'ton, inarë'quënpoa' nantantantëhuaso pochin anoyacancantërinpoa'. Quisocristo ya'coancantërinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë chinotapi: "Ma noyacha Yosëri nosororin paya," tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. "Quisocristo'fchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitëréhuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanënpoa quëran natëcaso'. ⁹ Co canpoara nanitëréhuahuë' cha'ëcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. "Caso' noyaco ni'to, Yosë'pa' pa'sarahüë," co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioros'sa' nocaninënquëma'. "Quiyaso'

Yosë piyapinēnpitacoi. Canpitaso' co marca tēranta' nonēmaquē niacotēramahuē', itērīnēnquēma'. ¹² Tēhuēnchachin co'huara imashatērapomahuē', co Quisocristo nohuītēramahuē'. Irāca Yosēri isairō'sa' huayonin piyapinēnpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'ēsaranquēma'," itērīn. Co inapita pochin ni'ninquēmahuē'. Shimashonēnapitarē' anoyatērīnso' sha'huītōpirīnhuē', co nitotēramahuē'. Topinan quēran ya'huērāma'. Co Yosē'pa' pacamaso' ninaramahuē'. Co pi'pian tēranta' Yosē nohuītēramahuē'. ¹³ Co Yosē nohuītatomarahuē', áquē pochin nisapiramahuē'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuītērama huachi. Oshanēma marē' huēnainēn pa'nin ni'ton, Yosē anohuītērīnquēma'. Ya'caritēramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatērīnpoa'. Irāca cotioro'sacoi co noyahuē' ni'nainquēma'. Nisha piyapinquēma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquēmahuē'. Inaso' chiminatōn, paira pochin ya'copirīnpoaso' nani chi'huincarīn. Iporaso' ya'ipīnpoa' Quisocristo imarēhuasopita a'na huēntōīnchin ninēhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quētērīnpoa'. Co huachi irāca pēnētērīnso' yonquicaso' ya'huērīnhuē'. Ya'ipīnpoa' Quisocristo imapatēhua', nasha huēntonquē aya'conīnpoa'. Quisocristo huēntonēnquē ya'conatēhua', co huachi nisha chinotērēhuahuē'. Nisha nisha piyapīnpoa' niriuarahuē', noya nini'tēhua' ya'huērēhua'. ¹⁶ Naporahuatōn, co huachi Yosē inimicotērēhuahuē'. Quisocristo corosēquē chiminatōn, nanan anoyatērīnpoa'. Cato' huēnton pochin nipirēhuahuē', Quisocristo imapatēhua', noya ninicātēhua' ya'huērēhua'. A'na huēntōīnchin ninēhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquē o'maton, noya nanan sha'huītērīnpoa'. "Ya'ipīnquēma' nicha'ēsaranquēma'," itērīnpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tēranta' Yosē nohuītatomarahuē', áquē pochin nipiramahuē', nanan anoyatērīnquēma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatērīncoi. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipīnpoa' nanitērēhua' Tata Yosē nontacaso'. Espirito Santo catahuarīnpoa' ni'ton, ina nontohuatēhuara, noya natanīnpoa'. ¹⁹ Napoatōn iporaso' iyaro'sa', Yosē nohuītērama'. Co Yosē'pa' pa'shatērapomarahuē', nani huēntonēnquē aya'conīnquēma'. Ya'huēhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquēmahuē'. Ya'ipīnpoa' Quisocristo imarēhuasopita hui'nīnpita pochachin nōya ni'nīnpoa'. ²⁰ Ya'ipī imarēhuasopita ina naponpoa chachin a'na pēi pochin ninēhua', na'pi quēran nipiso'. Na'pi quēran yapēihuatēra, acopo' ihuatahuatē', simintō'ton acorē'. Inapochachin canpoanta' Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Simintō acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamēn a'chintērīnēnpoa'. Ina quēran pēnētōna'piro'santa' no'tēquēn a'china'piapi. Na'pi quēran yapēihuatēra, pēi' taconorīnquē na'pi noya noya ninīnso' acorē' tantiacaso marē'. Ina acohuatēra, a'napita na'piro'sa' no'tēquēn apanshinē'. Na'pi noya noya ninīnso' pochachin Quisocrīstoso' achīnīrīnpoa'. ²¹ Quisocrīsto imapatēhua', Yosē acoarīnpoa' ina pēinēn pochin nicacaso marē'. Catahuahuachīnpoa', noya nini'tēhua' ya'huērēhua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocrīsto imapachina', ya'conapi anta'. Nōya pēi' Yosē chinotacaso marē' acorēso pochin nisarēhua'. ²² Canpitanta' Quisocrīsto imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninēhua' pēi' nanicaso marē'. Ya'ipī imarēhuasopita Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Espirito Santo ya'coancantōhuachīnpoa', Yosē chachin canpoarē' ya'huērarin huachi.

3

Nanamēn a'chinacaso marē' acorīnso'

¹ Napoatōn isonahuato, canpita marē' Yosē nontarahuē'. Nisha piyapi'sanquēma' nipo-marahuē', Quisocrīsto nanamēn a'chintērānquēma' ni'ton, tashīan pēiquē po'morīnaco. ² Inaora nohuanton, Yosē chachīn acorīnco a'chīnta' huanquēmaso marē'. Na'con catahuarīnco ni'ton, nanamēn sha'huīārāhuē', natantērama'. ³ Irāca quēran huarē' Yosē yonquirīn nicha'ēīnquēmaso'. Napoaponahuē', co piyapi'sa' anitotērīnhuē'. Iporaso' nipirīnhuē' inaora nohuanton, anitotērīnco ni'ton, nani pi'pian nīnshītērānquēma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocrīsto nanamēn anitotērīncoso' canpitanta' nitotārama'. ⁵ Irāca co iso nanan nitotōpīhuē'. Iporaso' Quisocrīsto acorīncoisopita nitotērai. Pēnētōna'piro'santa' nitotōpī. Espirito Santo anitotērīncoi a'china'huaiso marē'. ⁶ Na'a pi'ipī cotioro'sarāchīn Yosē chinotōpī. "Nicha'ēsaranquēma'," itatōn, Yosēri

na'con catahuarin. Iporaso nipirinhüé' nisha piyapi'sanquémanta' catahuarinquéma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ésarinquéma'. Napoaton a'na huëntofnchin pochin ninéhua'.

⁷Yosé nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso maré'. Co acoincosohué' nipirinhüé', acorinco. Na'con catahuarincó ni'ton, noya a'chinárahüé'. ⁸Caso' a'napita imapisopita quéran na'con na'con co noyahué' nipirahué', anoyacancantérinco. Ina quéran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso maré'. Quisocristo nanaménso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromiatérinpoa paya, ténahué' yonquiato. ⁹Iráca Yoséri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantínpoaso maré'. Napoaponahué', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitérinhué'. Ipora huaré' anitotérinco ni'ton, sha'huitéranquéma'. ¹⁰Na'con Yosé yonquirinpoa'. Ina nohuan-ton, oshaquéran a'naya a'nayanpoa' imaréhua'. Iporaso' na'aquénpoa' imapatéhua', Quisocristo huéntonénqué ya'conéhua'. Inápaqué chiniqué'n nanantopisopitanta' nicaténénpoa': "Ma noya Yosé yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huéntonénqué chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹Iráca quéran huaré' Yosé yonquirinpoa' imacaso maré'. Quisocristo o'maton, huéntonénqué aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anéntérinpoa'. ¹²Ina imaréhua' ni'ton, natétéhua', Yosé nontarihua'. "Anoyacancantérinpoa' ni'ton, noya natanarinpoa'," ta'téhua', co té'huatarihuahué'. Noya cancantatéhua', ina nontaréhua'. ¹³A'chintéranquéma' ni'ton, tashinan péiqué' po'morinaco. Parisitapirahué', chiniqué'n cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso maré' parisitérahué'. Ina maré' noya cancantacaso' ya'huérin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴"Ma noyacha Yosé yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosé nontérahué'. ¹⁵Inaso' ya'ipinpoa' hua'anéntérinpoa'. A'naquén inápaqué' ya'hué'rapí. A'naquénpoanta' isoro'paqué' chachin ya'hué'aréhua'. ¹⁶Napoaton canpita yonquiáténquéma', Yosé nontérahué'. "Quémaso' Sinioro chini chiniqué'n nanantéran. Noya noyanquén ni'ton, imarinénsopita nosoroaton, catahuaqué' chiniqué'n cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaín noya noya imainénquén. ¹⁷Ya'ipi cancanéna quéran natétatona', Quisocristo'ichin yonqui'ina'. 'Cancanéhué'qué' ya'hué'rarín, ta'tona', noya noya nohuichinén. Catahuaqué' noya nosoro'inén. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara ité'quén acopo' pa'pachina, co inpaninhüé'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi'; ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiniqué'n cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatérincoiso' nitotapi. Pi'iro'té' pancantérinso', naporopitérinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhué' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatérincoisonta' co nitotochináchinhué' nipirinhüé', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuítérancoisopita ya'huétapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," ité'rahué'.

²⁰Tata Yoséso' chini chiniqué'n nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanén chachin nani ya'coancantérinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuéri achinicancaínpoa' ni'ton, cancanénpoa quéran huaré' Yosé yonquia'ahua'. Ina nontohuatéhua', "Catahuaco," itohuatéhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopiréhua'hué', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitoté'réhuasohuénta' nanitaparin. ²¹"Ma noyacha Tata Yoséso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatéhua', a'napitanta' nicaténénpoa', Yosé yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohué'. Ipora quéran huaré' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huénton pochin ninéhuaso'

¹Quisocristo nanamén a'chinahuéso maré' tashinan péiqué' po'mopirincosohué', iporahuanta' pénéáranquéma'. Yosé nicha'eté'nquéma', huéntonénqué aya'coninquéma'. Napoaton noyasáchin nico'. ²"Yosé'ichin catahuarinpoa' noya nicacaso'," ta'toma', ama a'napita nocancosohué'. Sanoanan quéran nontatoma', ama no'huicosohué'. A'napita ma'sha onpotohuachinénquéma', ama ya'hué'rétochosohué'. Co noyahué' nipirinhüé',

nosoroatoma' noya nontoco'. ³Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huiaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchín Ispirito Santo ya'huërinso' ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nisha'ësarínpoa' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵Quisocristoíchín hua'anëntërinpoa'. Ina nanamënáchin natërehua'. "Quisocristo imarahuë," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpohuë'. ⁶Tata Yosëíchín chinotërehua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarínpoa' ina marë' sacat-acaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷Quisocristo catahuarínpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarínpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarínpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ^{8,9}Íráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nantantaton, inápaquë panantarin. Íráca quiricanënhuë' naporin:

"Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita catahuarín nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarín," ténin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuatón, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuatón, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin. ¹¹Naporahuaton, nisha nisha acorínpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquën Quisocristori chachin a'parin a'chinacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirin. A'naquëonta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquëonta' ina nohuanton, ya'huëpiquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquëonta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi. ¹²Nisha nisha acorínpoa' noya nicatahuacaso marë'. Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarínpoa' noya ina marë' sacat-acaso'. ¹³Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiaríhua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitaríhua'. Ina quëran noya noya cancantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin. ¹⁴Ina quëran no'tëquën yonquiaríhua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cancantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapihuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhuë' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuërerin. Co no'tëquën yanponinhuë'. Inapochachin a'naquën nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipihuë'. A'naquën nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinënhuë', ama pi'pian tëranta' natëcosohuë'. ¹⁵Quisocristo nanamënso nipirinhuë' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cancantarihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huaríhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuaríhua' noya noya imacaso marë'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuaríhua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cancantarihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënanranquëma'. Na'a piyapi'sa' co imantorarihuë', topinan quëran ya'huërapí. Somaraya pochin cancantatona', nisha nisha yonquipi. Co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohuë'. ¹⁹Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' noya nicacaiso'. Co noyahué'

nisáponaraihué', co nitotapanpihué'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahué' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahué'. ²¹ Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahué' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuatamara, “noya cancantarëhua’,” topiramahué', ninonpintërama'. Co tëhuëchachin noya cancantëramahué'. Iráca naporamaso' chanatërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', nóya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴ Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonëinquë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohué'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohué', nanan anoyatoco'. ²⁷ Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

²⁸ A'naquëma' iráca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocosohué'. Ama chirotomarahué', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinsoopita quëtacamaso'.

²⁹ Ama taparo' noncosohué'. Ama ma'toma ma'toma noncosohué'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. ³⁰ Co noyahué' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapata-mara, sichoquë marca acotëreso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'pairinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohué'.

³¹ Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohué'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuantocosohué'. Ama no'huito canainquëmasohué'. Ama iquianan quëran ninontocosohué'. Nipinocasonta' co noyahué'. Ama pi'pian tëranta' co noyahué' nicosohué'. ³² Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama ina yonquicosohué'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinëinquëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

¹ Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. ² Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'inpoa'.

³ Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohué'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohué'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohué'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohué'. ⁴ Ama taparo' ninontocosohué'. Ama narinacasoachin yonquicosohué'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhué'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': “Yosparinquë Senioro,” itahua'. ⁵ Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonëinquë ya'conamahué'. Taparo' nininso' nipatama', co imaramahué'. Ma'sharáchin yonquihuataama', co tëhuëchachin Yosë yonquiramahué'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquë yanonpintatënhëinquëma', napopi: “Quisocristo imapomarahué', ma'sona nohuantëramaso' nico', co ana'intarinquëmahué',” itopirinëinquëmahué', ama pi'pian tëranta' natëcosohué'. Co Yosë natëpisopitahué' chiniquë ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarë'quëma' nipayacosohué'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahué', iporaso' Yosë imarama' ni'ton, anoyacantërinquëma' tahuëri pochin nicacamaso marë'. Napoaton tahuëri pochin nico'. ⁹ Tahuëri

pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'téquénáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosë nohuantërinso' nitotoco'. Ina nitotohuatama', ya'ipiya natëco'. ¹¹ A'naquën tashi pochin cancantatona', co noyahuë' nipi. Topinan quëran ya'huërapi ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'téquën sha'huitoco' co noyahuë' nipsisopita naniantacaiso marë'. ¹² Pa'pi co noyahuë' nipi. Po'oana quëran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquëchin sha'huirahuë' naporini, pa'pi tapaintërihuahuë'. ¹³ Noyasáchin nipatëhua', oshahuano'sa' oshaquëran yonquiapi. "Tëhuëinchachin co noyahuë' ninëhua'," tosapi. ¹⁴ Tahuëri nipachina, ya'ipi quënanë'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

"Co noyahuë' nipatama', huë'ërëso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantomarahuë', Yosë yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosë nontoco' nasha cancan quëchinquëma'. Ina quëran nãpïantarëso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquëma' noya nicacamaso marë'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huëco'. A'naquën co manta' yonquipihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'téquën yonquico'. ¹⁶ Ama tahuëri chiniacosohuë'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' cantantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosë yonquicaiso marë'. Onpopionta' nanamën anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Yosë nohuantërinso' nitotatoma', natëco'. ¹⁸ A'naquën no'picasoáchin cantantopi. "Huëco' no'piahua'. Capa cancantahua'," nitopirinahuë'. Ama canpitaso' no'picosohuë', nishacancantotama'. Yosë nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquëma'. Nani tahuëri ya'coancantomiachinquëma'. Ina quëran co no'pipomarahuë', tëhuëinchachin capa cancantomiatarama'. ¹⁹ Yosë quiricanëquë cantapiso' yonquiatoma', nisha'huitoco'. Yosë cantanën cantaco'. Nisha nisha cantanën cantatoma', ya'ipi cancanëma quëran Yosë chinotoco'. ²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': "Yosparinquën," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, nontaranquën," ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapi'sa' sa'inarë chachin pëñëninso'

²¹ Quisocristoso' hua'anëma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquëma' nipëñënatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa' Sinioro natëtona', so'inanta' natëina'. ²³ Imarëhuasopitaso' Quisocristo nonën pochin ninëhua'. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita nicha'ësarinpoa'. Napoaton inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina quëran chini chiniquën nanantërin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natëina'. ²⁴ Imarëhuasopita Quisocristo natërehuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natëina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarëhuasopita na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororinpoaso pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantinpoaso marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'. ²⁷ Ya'ipi imarëhuasopita noya noya acoinpoaso marë' naporin. Co pi'pian tëranta' në'huëtërinso pochin cancantacaso' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa' ni'ton, noya ni'sarinpoa'. ²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. Inahuara nonëna pochin nicatona', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhue'. Tanahuachina, coshatërin. Cantotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo imarëhuasopita nosororinpoaso pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororinpoa'. ³¹ "Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhue', a'naáchin pochin Yosëri ni'nin," tënin quiricanëquë. ³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhue' Quisocristo noya yonquirinpoaso' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërehua' ni'ton, a'naáchin pochin Yosë ni'ninpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'.

Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ^{2,3}Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënuë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncin'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochinahuë' cancantapona'. Co noyahuë' nipachina', sanoanan quëran pënëncin' noya nicacaiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocristo imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Quisocristo marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶A'naquënsó' patroni ni'pachina', chiniquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiron co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhuë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocristo noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷Co piyapi marë'achin sacataramahuë'. Siniro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë nipon, piyapinënpitahuë nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocosohuë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhuë'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinican-cainquëma'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhuë' chini chiniquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹²Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsërinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³Sopai chiniquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴Napoaton chiniquën cancantatoma', panca sintoronquë nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cantarihua'. ¹⁶Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinëré masahuatona', yaqui' noya orotërinso' nininquë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinanquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinëré inaquë tacopiquirin. Panca shinëré orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso

marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. "Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincó-huë'," topatama', achinicananarinquëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahuë'. Is-coto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'. ¹⁷Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëitërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiniquënnontoco'. Ispirito Santo catahuarinpóa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco' ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiniquënnancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'. ²⁰Quisocristo chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacohuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiniquënnancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinsó'

²¹Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochin ni'nahuë. Sinioro nanamën noya a'chinarin. ²²Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraiso' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiniquënnancantarama'.

²³Quisocristo imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Sinioro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. ²⁴Quisocristo hua'anëntarinpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahuë'. Canpita yonquiatënnquëma', Yosë nontárahüë. “Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënnquën ni'ton, ‘Yosparinnquën, Siniro,’ ” itërahüë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënnquëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahüë. ⁶ “Quisocristo imasarahüë huachi,” topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantarinquëmahuë', ténahuë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororanquëma' ni'ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapirinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquën sha'huitërahüë. Canpitanta' “Yosë catahuarinpoa,” ta'toma', co tapanaramahuë'. Napoaton canpita yonquiatënnquëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpoaso pochachin carinnquëmanta' nosororanquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sarincó no'tëquën nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahüë. “Catahuaquë', Siniro, noya noya ninosoro'ina. Quëma nohuanton, nanamën nóya nitochina'. Catahuaquë', Siniro, no'tëquën yonqui'ina,” itërahüë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuataama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquën yonquihuataama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'intarinquëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicasatënnquëma', Yosë yonquiapi. “Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya,” tosapí.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohüë', inanta' noya, ténahuë. Ina sha'huichinquëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huëpisopita natanapi. “Paono co manta' onpopirinhuë', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi,” topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', chiniquën cancantërahüë. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aqëtë' t'ë'huapihuë'. “Quisocristo catahuarincoi quiyanta’,” ta'tona', chiniquën cancantapi. Chiniquën cancantatona', Yosë nanamën na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquën noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. “Paono tashinan pëiquë ya'huëpirinhuë', Yosë nohuanton, inaquë po'mopi Quisocristo nanamën no'tëquën sha'huicaso marë',” ta'tona', noya a'chinapi. A'naquënso nipirinhuë', co nosororinacohüë'. Apirataté pochin nitërinaco. “Quiyaso' noya noya a'chinarai,” toconatona', co noyahuë' ni'ninaco. “Paono tashinan pëiquë ya'huaso', quiyaso' a'chinpatëira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninacoi. Ina quëran Paonori apiraté pochin

nicaton, aquè aquètè' sètarin," topi natantèrahuè. ¹⁸Ina niponahuè', co no'huirahuè'. Co apiratatè pochin ninahuè'. A'naquèn noya cancantatona', Quisocristo nanamèn a'chinapi. A'naquènso' co noya cancantaponaraihuè', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantèrahuè'.

¹⁹Nani tahuèri ca marè' Yosè nontèrama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuèri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuè'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotèrahuè'. Yoséichin nitotèrinso'. Ma'sona tēranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, tēnahuè. Noyasáchin Yosè yonquirinpoa'. Ina marè' noya cancantarahuè. ²⁰Co nohuantèrahuè' pi'pian tēranta' Yosè nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuè', tēnahuè. Coisè ocoiaponco nimara. Tēpaponco nimara. Co ina nitotèrahuè'. Co ina yonquirahuè'. Ocoihuachinco, chiniquèn cancantato, a'chiantarahuè a'napitanta' imacaiso marè'. Tēpahuachinaco, piyapi'sa' nicatonaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', tēnahuè. Quisocristo natēca'huasoráchin yonquirahuè. ²¹Co tēpahuachinacohuè', Quisocristo natēto noya cancantarahuè. Tēpahuachinacoso' nipirinhue', canamiatarahuè'. ²²Co chiminpatohuè', Yosè nanamèn a'chiantarahuè'. Ina quèran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotèrahuè'. ²³¿Ma'cha noya noya nicaya? tēnahuè yonquiato. Co caso' nitotèrahuè'. A'na cancan nohuantèrin chimina'huaso'. Chiminpato, Quisocristoro'co ya'huècontarahuè. Inaso' noya noya. ²⁴Nipirinhue', chiminpato, ¿incha a'chintèrè'ponquēmaya? tēnahuè yonquiato. Canpita a'chinta'huanquēmaso' nohuantèrahuè. ²⁵Napoaton co tēparinacohuè', tēnahuè. Yosè nohuanton nanpihuatoso', a'chiantarahuè. Noya noya Quisocristo imacaso marè' a'chinchinquēma'. Nóya natētohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶Ocoihuachinaco, nicaponquēma' pa'sarahuè. Pa'pato, capa cancantarama huachi. "Ma noyacha Quisocristososo' ni'ton, Paono a'pairin paya," tosarama'.

²⁷Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamèn yonquiato, ina pochachin cancantoco'. Yosè huèntonēnquè ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huèrin. Nicaponquēma' pa'samarahuè. Co a'na' nanitapohuè' nimara. Ina niponahuè', nani tahuèri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquēma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquēma tēranta' nisha yonquicosohuè'. Napopináchin yonquiato, Quisocristo nanamèn a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuè huachi. ²⁸A'naquèn co Quisocristo imatonahuè', no'huairinēnquēma', aparisitarinēnquēma'. No'huipirinēnquēmaonta', ama tē'huatocosohuè'. Chiniquèn cancantohuatama', yonquiapi. "Ma inacha Yosè imapisopitasa' paya. Yosèri catahuarin ni'ton, cha'ésapi. Co imarēhuasopitasohuè' nipirinhue', co nicha'ésarinpoahuè'," tosapi. Yoséichin catahuarinpoa' chiniquèn cancantacaso'. ²⁹Yosè nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarēhua'. Ina quèran imarēhuaso marè' parisitarēhua'. "Ca marè' chiniquèn parisitèrin ni'ton, canta' imarahuèso marè' parisichi," ta'tēhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosè nohuantèrin. ³⁰Iraca canpitataquè ya'huapo, imarahuèso marè' aparisitèrinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marè' parisitarahuè. Canpitanta' imaramaso marè' aparisitarinēnquēma'. Niponahuè', chiniquèn cancantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huèrinso'

¹Quisocristo achincancaninquēma'. Na'con nosororinquēma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquēma', catahuarinquēma'. Catahuahuachinquēma', noya ninosoroarama'. ²Napoaton ya'ipinquēma' nóya nini'toma', ya'huèco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuè'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuè. ³A'naquèn chiniquèn nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiato, a'napita nocanpi. "Caso' noya noyaco," topi yonquinēna quèran. Canpitaso nipirinhue' ama ina pochin cancantocosohuè'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴Ama canpitaora nohuantèramasoráchin yonquicosohuè'. A'napita nohuantèrinsona' yonquiato, catahuaco'.

⁵Noya ninicatoma' Quisocristo pochachin cancantoco'.

⁶Inaso', iráca quëran huarë' Yosë'pa' ya'huërin. Yosë chachin niponahuë', co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhuë'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquë chini chiníquën nanantaponahuë', co ina na'con na'con nohuantërinhuë'.

⁷Noya noya ya'huërinso' huëshimarahuaton, isoro'paquë o'marin.

Piyapi chachin nasitamarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquën nanantacaso' nohuantërinhuë'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

⁸Isoro'paquë ya'huëhuachina, Yosëichin natërin.

Ina nohuanton, canpoa marë' chiminin.

Yosë hui'nin niponahuë', corosëquë patanantohuachinara, chiminin.

⁹Yosëichin natërin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin.

Inaquë chini chiníquën nanan quëtërin. Yosë nohuanton, ya'ipiya hua'anëntarin. "Sinioro" itarëhua'.

¹⁰Napoaton Quisocristo yonquiadona',

ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita,

no'paanaquë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

¹¹"Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin," tëcapona'.

Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

¹²Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nan imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. "Catahuaco Sinioro noya imainquën. Co caora nanitërahuë'," ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. ¹³Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhuë', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

¹⁴Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohuë'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. ¹⁵Noyasáchin nico' a'napita nicatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohuë' nipirinhuë' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huiipi, monshihuanacaisoráchin yonquiipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiadona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhuë', tayoraro'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaiso marë'.

¹⁶Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohuë'. "Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahuë', noya imamiatopi," ta'to, nóya cancantarahuë huachi. ¹⁷Iráca ma'sha Yosë marë' tëpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tëpahuachinaconta', noya nisarín, co sëtarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahuë'.

¹⁸Tëpahuachinaco, ama sëtocosohuë'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

¹⁹Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahuë' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë' natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quëranhuë' a'paarahuë. Ina quëran sha'huitintahuachinco, noya cancantarahuë'. ²⁰Inaso' na'con nosororinquëma'. Cancanën quëran huarë' yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'. Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹A'napitaso' inahuara nohuantopisoráchin yonquiipi. Co Quisocristo na'con yonquihiphuë'. ²²Timotioso nipirinhuë' nohuitërama'. "Inaso' noya quëmapi," topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuë pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marë'. Inanta' nitotërama'.

²³ Ma'sona coisë onpotaponco nimara, co caso' nitotërahuë'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huittinquëmaso marë'. ²⁴ Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahuë'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuë. Co hua'qui quëranhuë' pa'sarahuë, tënahüë.

²⁵ Iporaso nipirinhüë' Iya Ipiaprotito a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achincaninaninco. Naporahuaton, inanta' Quisocristo nanamën a'chinin. Ina marë' parisitaponahuë', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhüë' canpitataquë pananta'in, tënahüë. ²⁶ I'huamiáchin chiniquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarin. Yani'ninquëma'. "Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai," ta'ton, manorarin. Napoaton "Noyahua'. Panantaquë' nipachin," itërahuë. ²⁷ Tëhuënychachin chiniquën caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipirinhüë', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyatërinco. Ama aquëtë' sëtaca'huaso marëhuë' Yosë nohuanton, co chimininhuë'. ²⁸ Napoaton manoton a'parahuë. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahüë. Co huachi aquëtë' sëtarahuë'. ²⁹⁻³⁰ Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco'. "Ma noyacha Sinioro catahuarinquën ni'ton, noya huënantaran paya," itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitëramahuë' isëquë huëcacamaso'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcaton, shichiminin. Chiniquën parisitërin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancantopisopita noya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënënapiranquëmahüë', co amirahuë'. Naquëranachachin nantatahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', tënahüë. ² A'naquënsó nonpin nanan a'chinapi. "Co marca niacotohuatamahüë', co Yosë piyapinënuëma' nisaramahuë'," topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahüë' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinënuëma'. Inapitaso' co noyahüë' nisapi. ³ Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotërehuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacantantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacantohuachinpoa', nicha'ësarinhüë', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapinënpita ninëhua'. ⁴ "Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco," topi a'naquën. Caso nipirinhüë' na'con na'con natërahuë. Ina marë' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohüë'. ⁵ Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. ⁶ "Moisësë pënëntërinso' imarahüë. "Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiniquën aparisitërahuë. "Iráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë," ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷ Ina marë' Yosë noya ni'sarinco, tënahüë iráca. Iporaso nipirinhüë' iráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸ Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Iráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohüë', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohüë', co ina yonquirahuë'. Iráca yonquirahuëso' amoró pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuita'huasóráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, tënahüë. Inasáchin hua'anëntërinco. ⁹ Quisocristoíchin imasarahüë huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoíchin anoyacantantërinco, ta'to, ina imarahüë. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacantantërinco. Ina quëran Yosë catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. ¹⁰ Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Iráca nanopiantarahuatón, chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, tënahüë. Iráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa

marë' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinaohuë', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, ténahuë. ¹¹ Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiniquën imacaiso' ya'huërinso'

¹² Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë' yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquiárahue' noya noya nica'huaso marë'. ¹³ Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërarahuë'. Nipirinhuë', inasáchin nohuantërahue'. I'hua naporahuësopita naniantërahue'. Iporaso' chiniquën Yosë imasarahue' noya noya cancanta'huaso marë'. ¹⁴ Co nisha nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristo'ochin yonquiárahue' ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahue'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancontahuato, noya ni'sarincó. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarincó.

¹⁵ Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarinpoa'. "Catahuaco no'tëquën yonqui'i," itohuatëhua', anitotarinpoa'. ¹⁶ Anitotohuachinpoa', ama topinan quëran natahuansohue'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanëpoa quëran huarë' imahua'.

¹⁷ Ya'ipinquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatora', nonanco'. ¹⁸ A'naquënso nipirinhuë' "Yosë imarahue'," taponarahue', co noyahuë' cancantopi. Quisocristo oshanëpoa' inquitinpoaso marë' corosëquë chiminin. Nipirinhuë', co inapitasa' ina yonquipihue'. Ina nanan a'chinpatora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiniquën sëtato, na'nërahue'. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Inapitasa' co Quisocristo nanamën imapihue'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirinhuë', co tapanpihue'. "Nohuantato, napoarahue'," toconpi. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënuë parisitomiati. ²⁰ Canpoaso nipirinhuë', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Sinioro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantararin. ²¹ Iporaso' nonënpoa' co chinirinhuë'. Yacaniorëhua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhuë', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noaríhua'. Nanitaparin ni'ton, ya'ipi minsërahuatón, ananpitomiatarinpoa', noya noya acoarinpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororranquëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënuëma', nóya cancantërahue'. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahue', ténahuë.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitasa' co noya ninontopihue', natantërahue'. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohue'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuaranco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarinaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarincó. A'napitanta' catahuarinaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nanpimiataríhua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahue', noya cancantoco', ténahuë. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohué'. Ama nisha nisha yonquicosohué'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. “Ma noya catahuarancoi ni'ton, ‘Yosparinquën, Siniro,’ ” itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohué' nipirinhué' co sano cancantopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhué' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isofchin iyaro'sa' pënënanarquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohué'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” itoco'. Ina pochita yonquihuata, Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰ Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' “Yosparinquën,” itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohué', co insonta' huë'ninhué' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhué' catahuantaramaco. ¹¹ Co ma'sha pahuantërinco marë' napotëranquëmahué'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuenta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincóhuënta', noya cancantërahuë. ¹² Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuantacaso nipirinhué', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ahuantërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirinhué' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuantato, noya cancantërahuë. ¹³ Co caora nanitapapirahuë', Quisocristo achincaninco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë'. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuantërahuë. ¹⁴ Inaso nipirinhué', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵ Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. “Ma noya quëmaso' catahuarancoi Quisocristo ima'huaiso',” itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶ Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachincora, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷ Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸ Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahué. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' “Yosparinquëma',” itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹ Canpitanta' ma'sona pahuantohuachinquëma', Yosë chachin quëtëranquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocristo imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantëranquëmahué'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotërehuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

²¹ Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënnquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënnquëma', saludos a'patarinënnquëma'. ²² Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënnquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënnquëma', saludos a'patarinënnquëma'.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. "Noya imarinëinquën ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' " itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. "Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa'," itohuachinëinquëma', no'tëquën a'chintërinëinquëma'. A'chintohuachinëinquëma', natërama'. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantarinoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. "Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. "Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësarinoa'," itërinëinquëma'. Napotohuachinëinquëmara, "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosororaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihue' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhue' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitiirincoi. "Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi," itiirincoi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: "Quëmaso' Sinioro tëhuënhachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Sinioro quëma nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinëinquën. ¹¹ Quëmaso', Sinioro, chini chiniquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiniquën canchchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquë' ama no'huiinasohue'," itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpita pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' "Yosparinquën Sinioro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachí sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëntërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhue', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminaton, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhue', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohue', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'. Anquëniro'sa', inápaquë chiniquën nanantërinso'pita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristoichin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohue', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa',

ya'ipiya ya'huërapí. Ipora huanta' co yonquirinpoahué' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahué'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahué'.¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, hua'anëntërinpoa'. Ina'ton chiminaponahué', nianpintarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi.¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhué' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin.²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahué'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso maré'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa maré' huënnainën pa'nin. Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhué'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahué'. Co noyahué' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahué' ninama'.²² Iporaso nipirinhué' nanan anoyatërinquëma'. Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso maré'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahué'. Noya cancantacaso maré' nanan anoyatërinpoa'.²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ësarinpóa'," ta'toma', natërama huachi. Natëmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohué'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohué'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahué'.

Imapisopita catahuacaso maré' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita maré' Quisocristo chiníquën parisitërin. Parisitaton, huëntonënküë aya'coninpoa'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso maré'. Napoaton ipora canta' parisitarahué' canpitanta' imacamaso maré'. Parisitaporahué', noya cancantërahüë.²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso maré'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso maré' acorinco.²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihué'. Iporaso nipirinhué' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'.²⁷ "Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma'," itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahué', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iráca co manta' ina nitotopirinahué', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa paya, tënëhua'.

²⁸ Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso maré'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'.²⁹ Ina maré' pa'sápato, a'chinarahué'. Quisocristo chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiníquën cancantato a'chinarahué'.

2

¹ Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahué'. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahué', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahüé' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'.² Ya'ipinquëma' yonquiatënnquëma', Yosë nontárahüë. "Catahuaquë' Sinioro chiníquën cananchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinahué'. Iporaso nipirinhué' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tëhuëchachin noya cancantarai," itërahüë, Yosë nontato.³ Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahué', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso maré'.⁴ A'naquënso nipirinhué' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhué' noyásha nontarinënnquëma'. Ni'cona nonpintochinënnquëma'.

⁵ Co canpitataquë ya'huaporahué', nosoroatënnquëma', nani tahuëri yonquiranquëma'.

Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahué'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina maré' nóya cancantërahué'.

Quisocristo nicha'ërinpoaso'

⁶ Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. ⁷Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquen a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'toma', nani tahuëri “Yosparinquën Sinioro,” itoco'.

⁸A'naquënon nipirinhué' nisha a'chinpi. Ni'cona oshaquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihué'. Nisha nisha isoro'paquë chiniquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocorinëinquëma'. Canpitaso nipirinhué' ama inapita natëcosohué'.

⁹Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahué', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhué' Yosë pochin nicacaso'. ¹⁰Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahué' noya noya cancantacaso maré'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiniquën nanantopirinhahué', Quisocristoso' chini chiniquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhué', co manta' nanitapihué' nicacaiso'. ¹¹Iraca Yosë chinotopisopita marca niacotopi. Iporaso nipirinhué' Quisocristo imapatëhua', nisha acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahué'. Cancanënpoa' anoyatërinpoa'. Co noyahué' yonquirëhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa' ni'ton, nóya cancantarihua'. ¹²Aporihuanpatëhua', Quisocristo pochin ninëhua'. Chimpinachina, pa'pitopirinhahué'. Yosë nohuanton, nantiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahué' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Ina quëran Quisocristo nantiantarinso pochin ninëhua'. “Yosë ya'ipiya nanitaparin,” topatëhua', catahuaninpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³Iraca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahué' nicacasaráchin yonquirama'. Co Yosë piyapinënpita ninamahué'. Iporaso nipirinhué' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Oshanëma' inquitatëinquëma', nantiantarinso pochin ni'ninquëma'. ¹⁴Iraca Moisé'së pënëntërin nani ma'sha natëcaso maré'. Co inquënpoa tëranta' nanitaparëhuahué' ya'ipi natëcaso' ni'ton, oshahuanëhua'. Ina maré' ana'intinpoaso nipirinhué', Quisocristo corosëquë chiminatón, nicha'ërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. ¹⁵Quisocristoso' chini chiniquën nanantërin. Corosëquë chiminatón, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquëchin minserahuaton, atapanin. Co huachi inapita nanitapihué' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquë ya'huërinso'pita yonquicaso' ya'huërin

¹⁶Napoaton nisha pënënpachinëinquëma', ama natëcosohué'. “Nani ma'sha ca'patëhua', o'opatëhua', oshahuanarëhua',” topi a'naquën. Nani sahuato tahuëri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquë chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuëri'sa' na'huëpi. “Co quiya pochin nipatamahué', co no'tëquën imaramahué',” itarinëinquëma'. Nipirinhué', ama inapitaso' natëcosohué'. ¹⁷Iraca Yosë ina pochin pënënin. Quisocristo o'maquë huaré' napopirinhué'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantërhahué'. Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. ¹⁸Nisha a'china'piro'saso nipirinhué' taponá: “Quiyasó' anquëniro'sa' chinotërai. Hua'narëso pochin quënanai. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahué', co noya cancantaramahué',” itohuachinëinquëma', ama pi'pisha tëranta' natëtocosohué'. Inapitaso' nonpinatona', “Nani ma'sha Yosë anitotërincoi ni'ton, noya noyacoí,” topirinhahué', inahuara yonquinëna quëran napopi. ¹⁹Inapitaso' co tëhuënhachin Quisocristo imapihué'. Inasáchin motënpoa' pochin nicaton, hua'anëntarinpoa'. Ni'co'. Nonënpoa' nisha nisha ya'huëtërin. Motënpoa'ri ya'ipi camairin noya sacatacaiso maré'. Inapochachin imarëhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorëso pochin nicacaso maré'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquën nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahuara yonquinëna quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natëhuatoui, cha'ësarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama së'huayátëracosohuë'," itarinënuëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natëcamaso' yonquirama'? ténahuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pënëninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatërinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarín ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinëna quëran ina pochin nipënënpí. ²³ Ina pochin nipënënpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirínahuë'. "Ma'sha a'porahuatoui, parisitërai. Parisitopirínahuë', ahuantërai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincoi," topirínahuë', co no'tëquën yonquípíhuë'. Ina pochin nipirínahuënta', co pi'pian tëranta' nanitopíhuë' co noyahuë' yonquípísisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarín. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocristo yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarín. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquën nanantarín. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërinso yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorë'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiararamahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorë'quënpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantërinpoa' Yosë yonquicaso marë'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inarë'quënpoa' ya'huëraríhua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuata', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi së'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapí sa'in noyapacosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipísisopita co natëpíhuë'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'ntarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirínhuë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohuë'. Ama yanpítosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpíntocosohuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarínso' të'yatërëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Ina quëran noya noya ina nohuítarama'. Ina marë' nasha cancan quëtërinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatëhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotíoro'sa', a'naquënso nipirínhuë' crícoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirínhuë' co niacotopíhuë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapínënpita, a'naquënso nipirínhuë' inahuara marë' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahué', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatëhua', ya'ípinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama nosocantosohuë'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahué', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huëretocosohuë'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirínquëmaonta', naniantoco'. Sinioro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta'

nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nisarëhua'. Inapohuatëhua', tëhuënchachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya ninicatëhua', ya'huarëhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Siniro," itoco'.

¹⁶ Ya'ípi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yonquico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënëco'. Yosë cantanën nisha nisha nininsopita cantaco'. Sarmo quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tëranta' yanipatama', Siniro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuaninquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëinso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Siniro Quisocristo imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ípi pënëpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniro noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëco'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuantapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', no'huíarínco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Siniro noya ni'sarin. ²³ Ma'sona tëranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëáchin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', nóya sacatoco'. ²⁴ Inaso' no'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocristo tëhuënchinso' hua'anëntërinpoa'. Napoaton noya natëco'. ²⁵ Yosëso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'ntarinpoa'.

4

¹ A'naquëma' patronquëma' ninamaso'. Piyapinëmapita nosoroatoma', no'tëquën pahuëréco'. Ama topinan quëran ana'intocosohuë'. Canpitanta' hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Yosë inápaquë ya'huaponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

² Nani tahuëri Yosë nontoco'. Ama amiatomahuë', nontáco'. Ama topinan nontocosohuë'. Ya'ípi cancanëma quëran huarë' noya yonquiatoma', nontoco'. "Yosparinquën Siniro," itoco'. ³ Quiya marënta' Yosë nontoco'. Pa'sápató, Quisocristo nanamën a'chinpirahuë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamën nitochátërapihuë'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosë nontohuatama', quiya marënta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosë nanamën nohuanchina'. ⁴ Yosë nontoco' noya a'chinchí no'tëquën nitotacaiso marë'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huërin.

⁵ Co imarinsopitasohuë' huë'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuë', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶ Noya yonquiatoma', sanoanan quëran pënëntoco' noya natainëinquëma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquëma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marë' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷ Iya Tiquico a'pataranquëma'. Inaso' nóya ni'nahuë. Iyahuë pochachin nosororahuë. Noya catahuanco. Inanta' Siniro natëton, noya nanan a'chinarin. Onpopinsona ya'huërahuëso' sha'huitarinquëma'. ⁸ Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marë' a'pataranquëma'. Achincancainquëmaso marënta' a'pataranquëma'. ⁹ Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquë ya'huërinso'. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Yosë natëton,

noya imarin. Inapita canconpachina', ya'ipi isèquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinènguëma'.

¹⁰ Aristarconta' isèquë ya'huërarin. Quisocristo imarinso marë' tashinan pèiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquëma', saludos a'patarinquëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' Pirnapi quëmopinën. Canpitataquë pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' ténahuë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopisonta' yonquiatènguëma', saludos a'patarinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuë', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicancaninaco. A'napita cotioro'saso nipirinhuë' co catahuarinacohuë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarinquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. "Catahuaquë' Sinioro ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinën," itárin. ¹³ Na'con yonquirinquëma'. Co chirorinhuë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisèquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarin. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Timasënta' inapochachin yonquirinquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinènguë Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë', ya'ipi Sinioro camairinquënso' natëquë'," itoco'.

¹⁸ Ca Paonoco na'con yonquiatènguëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'. Tashinan pèiquë ya'huërahuë. Ama naniantocoso-huë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Sinioro Quisocristo imarama'. Inaora nohuan-ton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahué.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

^{2,3} Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. "Sinioro Quisocristo co onporonta' naniantar-inpoahuë'. Inasáchin ninarëhua'," ta'toma', chiniquën cancantërama'. Napoaton yon-quiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: "Ma noya Tata catahuaran ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëquën. Ina marë' 'Yosparinquën, itërainquën," itërai Yosë nontatoi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', ya'ipi cancanëna quëran natërama'. Ina nicatoi: "Tëhuën-chachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin," tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarin-quëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquën cancantërama'. Nonanpatamaco, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahué', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. "¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin," topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënëinquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: "Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuato, Tata Yosëchín chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarinpoa'. Co imapisopitasohué' nipurinhuë', Tata Yosëri no'huiton ana'intarin huachi, tënama'," topi, natantërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Píripósëquë a'chinapiraihuë', no'huitonaco, chiniquën aparisitërinaco. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiniquën cancantatoi, pënërainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. "No'tëquën a'chinapona," ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërhuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co

canaca'huaiso maré' napotërainquëmahué'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihué'. ⁷ Quisocriso a'parincoi ni'ton, chiníquën nanan quëtërincoi. Napoaponahué', co chiníquën nontërainquëmahué'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihué' natëinacoiso maré'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina maré' parisitopiraihué', co ina yonquiraihué'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiníquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhué'. Quiyaora sacatonëhuëi quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahué', ténahué'.

¹⁰ No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahué'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. ¹¹ Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso maré'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. ¹² Achinicanainquëma'. “Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma',” itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

¹³ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. “Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahué'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa',” tënama'. Tëhuëinchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantërainquëma'. Ina maré' nani tahuëri “Yosparinquën,” itërai Yosë. ¹⁴ Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhue', no'huitona' chiníquën aparisitopi. Iporaso' iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparitarinëinquëma'. ¹⁵ Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Sinioro Quisocriso chachin o'mahuachina, inanta' tēpaantapi. Quiyanta' aparisitatonacoí, a'parinacoí. Napopiso maré' Yosëri co noyahué' ni'nin. Tëhuëinchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihué'. ¹⁶ Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso maré' yaa'chintopiraihué', cotioro'saso' co nohuantopihué'. “Ama a'chintocoso hué’,” ta'tona', no'huirinacoí. Ina maré' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiníquën no'huirin. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

¹⁷ Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahué', co naniantërainquëmahué'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. ¹⁸ Canpitataquë yapa'piraihué', ipora huanta' co nanitërai hué'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahué', Satanasé ya'copirinco ni'ton, co nanitërahué' paca'huaso'. ¹⁹ Na'con yonquiatëinquëma', noya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', ténai. A'na tahuëri Sinioro Quisocriso o'mantararin. Naporo: “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantërai. ²⁰ Tëhuëinchachin noya imarama': “¡Ma noyacha Yosë catahuarainquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3

¹ Hua'qui' co ni'nainquëmahué'. Co nanan tëranta' natantëraihué'. Napoaton co huachi ahuantatohué', “Quiyaora Atinasëquë quëparichii,” ta'toi, ² Timotio a'patërainquëma' nitotacaso maré'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocriso nanamën a'chinacaso maré'. Achinicanainquëmaso maré' a'patërainquëma'. ³ Canpitanta' parisitapiramahué', co nohuantëraihué' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina maré' a'pocaso' ya'huërinhué'. Quisocriso imapatëhuara, aparisitërinënpoa'. Yosë nohuanton, ina maré' parisitarëhua', nani nitotërama'. ⁴ Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huítërainquëma'. “Imarëhuaso maré' aparitarinënpoa',” itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporaso' aparitarinënpoa'. ⁵ Napoaton caso' co huachi ahuantatohué', Timotio a'patërainquëma' onpopinsona imaramaso' nitota'huaso maré'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocaso

marë'. Minsërinquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitëinquëmahuë'. "Co huachi noya imamaraihuë'," ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

⁶Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincoi. "Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi," itiirincoi. Na'con yonquiramacoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. ⁷Inanta' sha'huitiirincoi. Ina natantatoi, noya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cantarai. ⁸Quisocristo imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'. Chiniquën cantarai. ⁹Capa cancantërai ni'ton, çonporahuatëicha noya noya: "Yosparinquën Tata Yosë," ichii? çCo'chi nanitëraihuë paya! ¹⁰Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochätëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tënhuë.

¹¹Tata Yosë chachin catahuaincoid onpopionta' pa'ii. Sinioro Quisosonta' catahuahuachincoid, pa'sarai nicapoinquëma'. ¹²Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. "Catahuaquë' Sinioro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina'," itërahuë, Yosë nontato. ¹³Noya ninosorohuatama', Quisocristo achinicananarainquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹Iporaso' iyaro'sa' Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëntarainquëma'. Iráca pënëntarainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aquë aquëtë' natëtatoma', noyasáchin nico', tënhuë.

²Sinioro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuancosohuë'. ⁴Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicaso' ya'huërin. ⁵A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuëchachin nosoroatoma', maco'. ⁶A'na quëmapi sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocosohuë'. Së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'ntarainquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënëntarainquëma'. ⁷Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acorinpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸Co quiyaora yonquinëhuëi quëran pënëntarainquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', Yosë chachin co natëramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso' noyasáchin ninin.

⁹Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërainquëma' ninosorocamaso'. ¹⁰Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocristo imapachinara, nosororama'. Iporaso', iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', tënai. ¹¹Nani tahuëri yonquico' sano piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'. Iráca inachachin pënëntarainquëma'. ¹²Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinëntarainquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chiminpisopita nanopiantarinso'

¹³Chiminpisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chiminpatëhua', nanopiantarihua'. Co imapisopitasohuë' nipirinhuë', quëmopinënpita chiminpachinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantarihuhue'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'. ¹⁴Quisososos' chiminaponahuë', nanopiantarinso' nitotërhëhua'. Inapochachin imapisopita chiminpachina', Yosëri ananpitaantararin. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin, ananpitaantararin.

¹⁵ O'mantahuachin, co nanpirêhuasopitaráchin pantarihuahué'. Chiminpisopita'ton nãpiantarapi. Siniro Quisoso sha'huitêrinpoaso chachin sha'huichinquêma'. ¹⁶ Chiníquên nanantaton, o'mantararin. Anquên hu'a'onta' chiníquên sha'huirarin. Yosê nohuanton, tronpita pihuirarin. Naporo' Quisocristo imatona' chiminpisopita'ton nãpiantarapi. ¹⁷ Ina quêran a'naroáchin nanpirêhuasopitarê'quênpoa' chitoro' ya'huêrinquê quêpantaripoa'. Inaquê Siniro nacapiarihua'. Inarê'quênpoa' ya'huêmiatarihua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huítoco' noya cancantacaso marê'. Ama sêtacaso marêhuê' ina pochin niachinicancanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuêri nancaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquêmahué'. ² Iráca sha'huitêrinpoaso' nani nitotêrama'. Co nitotasoihuê', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasêhuahuê', ihuatona'pi pênênpoaquê ya'conin. Inapochachin a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohué' o'mantacaso' tahuêri co yonquipihuê'. "Noya ya'huarêhua', co manta' onpoarihuahuê'," topirinahuê'. A'nanaya chiníquên ana'intacaso' naniarin, co cha'êsapihuê'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotêrinhuê'. A'nanaya iquitêrin. Inapochachin a'nanaya Yosêri ana'intarin. ⁴ Canpitaso nipirinhue', co tashi pochin cancantêramahuê'. O'mantacaso' tahuêri nanihuachin, co pa'yanaramahuê'. Ihuatona'pi a'nanaya huê'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocristoso' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhue' ina tahuêri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuê'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuêri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'ipinpoa' imarêhuasopita co tashi pochin cancantêrêhuahuê'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuêri yonquiatêhua', noya ninahua'. A'naquênso' huê'êrêso pochin cancantatona', co ina tahuêri yonquipihuê'. Canpoaso nipirinhue' no'têquên yonquiatêhua', sano cantatahua'. ⁷ Yahuê'êpachinara, tashi' huê'êpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhue' tahuêri pochin cancantacaso' ya'huêrin. Napoaton noya yonquiatêhua', Yosê imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huê'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihuê'. Coton hua'na quêran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quêran nininso' yancopi ama inimicori ohuanacaso marêhuê'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsêrinhuê'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosê natêhua' catahuainpoa'. Ina natêthua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosê a'paiarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'êsarinpoa'," ta'têhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intinpoaso marê' Yosê acorinpoahuê'. Siniro Quisocristo imarêhua' ni'ton, nicha'êsarinpoa'. Ina nohuanton cha'êsarêhua'. ¹⁰ Canpoa marê' inaso' chiminin. A'naquênpoa' nãpiarêhua', a'naquênpoa' chiminarihuahuê', o'mantahuachin, ya'ipi imarêhuasopita quêpantaripoa'. Inarê'quênpoa' ya'huêmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuêri nicatahuaco' chiníquên cancantacamaso marê'. O'mantacaso' tahuêri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marê'. Nani noya nicatahuarama'. Aquêthê chachin niachinicancanco'.

Piquêran huarê' pênêninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', ténahuê. Siniro nohuanton, ansiano ya'conpi pênênainquêmaso marê'. Co chirotonahuê', a'chintarinênquêma'. Pêshonpatama', otêrarinênquêma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinênquêma' noya noya Yosê imacamaso marê'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquêma' noya nini'toma', ya'huêco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipênenco'. A'naquên co yasacatopihuê'. Inapita pênenco' ama chiroinasohué'. A'naquên ma'sha onpohuachinara, Yosê yaniantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiníquên cancanchina'. A'naquêonta' cancanêna quêran co chinipihuê'. Catahuaco' ama Yosê naniachinasohué'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohué'. Sanoanan quêran pênenco'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinênquêma', ama ya'huêrêtosohué'. Nani tahuêri noya nontoco'. No'huipirinênquêmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'. ¹⁷ Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuancosohuë'. ¹⁸ Ma'sha onpotopirinën-quëmahuë', ama sëtocosohuë'. Nani tahuëri "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Inanta' Sinioro noya," itoco'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotihuachina, noya napëntërë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohuë'. ²⁰ "Yosë anitotërinco sha'huichinquëma," itohuachinëinquëma', noya natanco'. ²¹ Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinëinquëma'. A'naquën "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinëinquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara," ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin. ²² Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³ Yosëíchin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina nontarahuë noyásha anoyacancaninchinquëma'. "Catahuaquë' Sinioro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'. Naporahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopitaráchin nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna quëran huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'. ²⁴ Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta' nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita nataina'. Sinioro nanan quëtërinco ni'ton, nontoco' ya'ipiya nataina', tënahuë.

²⁸ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocristo imarama'. Huëntonëncquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ²Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahüë.

Oshahuano'sa' ana'intarinso'

³Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuainquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarinpoahuë', ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵Imaramaso marë' parisitapomarahüë', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëncachin Yosë catahuainquëma'," tënai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶Iporaso' a'napita no'huirënëncquëma'. Aparisitapirinënëncquëmahüë', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," tënin. ⁷Quisocristo o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporó' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocristo chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸O'mantarahuatón, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamë natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. ⁹No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin, chiniquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayapihuë'. ¹⁰O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarihua'. "Ma noyacha Quisocristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napaorëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: "Quëma nohuanton Siniro imarinënëncquën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinënëncquën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitërihuë'. Quëmasáchin Siniro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinënëncquën," itërahuë, Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ¹²Ina quëran a'napitanta' nicanatënëncquëma': "Ma noyacha Siniro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya," tosapí. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatënëncquëma', catahuainquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Siniro Quisocristonta' catahuainquëma'.

2

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

¹Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Siniro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarihua'. ²A'naquënsó nipirinhüë' co no'tëquën nitotopihuë'. "O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama pa'yancosohüë'. Ama nisha nisha yonquicosohüë'. A'naquën tapon: "Carí ninorahuë'.

O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama natëcosohuë'. A'nanta' tapon: "Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi," itopirinëinquëmahuë', ama ina natëcosohuë'. ³Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocristo o'mayatérasohuë', notohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatérapihuë'. Naporó' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nisarín. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiniquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴Inaso' Yosë inimicotërin. "Ama Yosë chinotocosohuë'. Ama manta' moshacosohuë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahuë," tosarín. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co noyahuë' nisarín. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiapon.

⁵Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarín ni'ton, co iporasó' huë'shatërarínhuë'. Ina nitotërama'. ⁷Co Yosë inimiconën ya'noyatéraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirínahuë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirínhuë', Yosë nohuanton, ya'copirínso' capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirínhuë', Sinioro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharpirínhuë', ata'huatarín. Co huachi nanitarínhuë' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹Nipirínhuë', co'huara ina o'mayatérasohuë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininso' a'notohuachina, natërapí. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰Co noyahuë' nicaton, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopí naporini, cha'ëitonahuë'. ¹¹Napoaton, Yosëri tananpitarín nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. ¹²Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaiso' pa'yatapi. Ina pochin cancantopí ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

¹³Canpitaso nipirínhuë' iyaro'sa', imarama'. Sinioro nosororínquëma'. Iráca quëran huare' Yosë huayonínquëma' huëntonëinquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anyocancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiató, Yosë nontërai: "Ma noya Sinioro inapitaso' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparínquën,' " itërai, Yosë nontatói. ¹⁴Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorínquëma' Sinioro Quisocristo pochin nicacamaso'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵Napoaton iyaro'sa', chiniquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamaso marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'.

¹⁶Sinioro Quisocristo catahuainquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicancomiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. ¹⁷Ina yonquiató, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Sinioro catahuaquë', chiniquën cancanchina'. Achinicancanquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

3

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹Iporaso' iyaro'sa', quíya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoí, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuató, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. ²A'naquënsó nipirínhuë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopí. No'huitonacoí, yaahuërinacoí ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita

quëran nicha'ëincoi. ³Tata Yosëso nipirinhüë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancaninpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai min-sëcaso'. ⁴Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoï. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', tënahüë. ⁵Yosë catahuainquëma' ina nosoroinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancaninquëma' Quisocristo pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

⁶Siniro Quisocristo nanan quëtërincoi ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënëninquëma'. A'naquëmaso' imapomarahüë', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahuë', co natëramacoïhuë'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë'. ⁷Nani nitotërama' noya nicamaso'. "Nonancoi," itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huëraihüë'. Co chiroraihuë'. ⁸Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'paraihuë'. Nani tahuëri chiniquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'. ⁹Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhüë', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoïso marë'. ¹⁰Canpitataquë ya'huasocoi, pënëninquëma'. "Insosona co yasacatohuachinhüë', ama coshachinsohuë'," itërainquëma'. ¹¹Nanan nani natantërahuë. A'naquëma' co yasacatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë. ¹²Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënanranquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë', tënahüë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuantërinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³Na'aquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohüë'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴Nani ninshitatoï, pënëninquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoïhuë', pënëncó'. Co natëtohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë' os-hanëna marë' tapaina'. ¹⁵Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohüë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënëncó'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶Siniroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotarama': "Paono mini ninshitërinpoa'," tosarama'. ¹⁸Siniro Quisocristo inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', ya'ípinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitërinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nisha'ërinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. ² Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniaquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. "Ipoiquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë'," itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitëranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohuë'. ⁴ Shimashonënpita iráca napopiso' yonquiápi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëichin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵ No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancanënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin. ⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirinhuë', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷ "Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiníquën nonpirinahuë', co nitotopihuë'.

⁸ Moisésë pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹ Noya nipisopita co pënëncaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirinhuë' pënëncaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi. Yosënta' tëhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënto' pa'pina', a'shina' inapita co quë'yatonahuë', yatëpapi. A'naquënta' tëtëtopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huëtaponaraihuë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. "Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë'," taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopirinpoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipisopita tëhuëenchinso' pënëncaso' ya'huërin. ¹¹ Yosë nanamënso' noya nóya. Ina quëran nisha'ërinpoa'. "Ma noyacha Yosëso' paya," itërehua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹² Ina marë' Siniro Quisocristo achincancaninco. "No'tëquën natëarinco," ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itërahüë. ¹³ Iráca caso' nisha cancantërahüë. Quisocriso pinorahuë. Imarinsopita no'huito, aparisitërahüë. Quisocrisoso nipirinhuë' nosororinco. Co nohuitatohüë', co natëyatërarahuë' ni'ton, nosororinco. ¹⁴ Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuachincora, "Quisocrisoiichin anoyacancantarinco," ta'to, ina natërahüë. Ina imato, nosororahuë' canta'. ¹⁵ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocriso isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. ¹⁶ Yosë nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhuë', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco

canta," ta'tona', natëtapi. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. ¹⁷Napoaton Yosëíchin natëahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso payal!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

¹⁸Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninënquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinënquën. Iporanta' inachachin pënënanranquën. Quisoso nanamën chachin a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuëenchachin sopai yacanapirinpoahuë', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marë'. ¹⁹Inasáchin natëton, pënëntëquë'. Quisocristo nohuantërinso'ráchin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirinhue' cancanëna quëran noya nicacaiso' nitopirinahuë', co yanatëpihuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipihuë'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapihuë'. ²⁰A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiniquën pënënhuë. "Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'paiinquëmasohuë'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiniquën pënënhuë. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipsisopita naniantatona', Yosë pochin cantantapona' nimara," ta'to napotërahuë.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. Ina'ton pënënanranquëma'. ²Copirnoro'sa marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huapihuë'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huarihuahua'. Ina quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³Ina pochin Yosë nontacaso' noya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantërin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuë', Quisocristo nanan anoyatërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarín. ⁶Quisocristo inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco'," itërahuë. Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë, co nonpinahuë'.

⁸Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënhuë. Ama no'huichinasohuë'. Ama nisha nisha ninonchinasohuë'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pë'pëpi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhue', ama inasáchin yonquiatonahuë', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohuë'. ¹⁰A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohuë'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'. ¹¹Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'. ¹²Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëenchina'. Sanapi'saso nipirinhue', co pënëntacaso' ya'huërinhuë'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohuë', tënhuë caso'. Ta'tatona' nataina'. ¹³Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso marë'. ¹⁴Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuë' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhuë'. ¹⁵Sanapi'saso

nipirinhue' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuarinco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'compachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tëhuënchachin catahuarinënpoa'. ²Napoaton yaya'compachina', nóya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuë'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'. ³Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. ⁴Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi. ⁵Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinhuë', a'napitarinta co yanatëponhuë'. Napoaton co nanitërinhuë Yosë imapisopita noya catahuacaso'. ⁶Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinso' ya'compachin, co noyahuë' yonquiamara: "Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco," tapon nimara yonquínquë. Iráca sopai hua'an ina pochín yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquëma'. ⁷Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: "Inaso' noya quëmapí," tosapi. Co noyahuë' nicaponahuë', ya'compachin, sopai hua'ani nonpintaton, minsëarin. Piyapi'sarinta' tëhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

⁸Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquënáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohuë'. ⁹Yosë anitotërinpoaso' nóya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huarë' natëina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰Ama a'naroáchin aya'concosohuë'. Pi'pian tënítoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama pinochinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Noyasáchin niina'. ¹²Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochín cancantërinso'pitarachin ya'coina'. ¹³Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë marë' sacatohuachina', chini chiníquën cancantapi. Quisocristo noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonënquë ya'compisopita

¹⁴⁻¹⁵Na'con yonquiatënquën api, nicaponquën yapa'sarahué. "Co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahué topirahuë'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahuë," ta'to, iso quirica ninshitaranquën pënëna'huanquënso marë'. Yosë huëntonënquë ya'compatëhua', onpopinsona nicanacaso' sha'huitaranquën. Yosëso' nanpiárin. Canpoarë chachin ya'huërarín. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontonpatëhua', no'tëquën a'chinaríhua'. ¹⁶Iráca co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporasos' Quisocristo anohuitërinpoa': "Ma noyacha inaso paya," tënëhua'.

Yosë hui'nin isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Ispirito Santo chachin anitotërinpoa' Yosë hui'nin nininsos'. Nanpiantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi. Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamën sha'huirapiapi. Na'a piyapi'sa' natëpi. Iporasos' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

¹ Tëhuëchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquëchin sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi," tënin. ² Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë' pochin nicatona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ "Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi cosharo' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë nontohuatëhua', noya capacaso', tënin Yosë.

Quisocriso marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶ Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpatan, noya nisanan. Quisocriso noya ni'sarinquën. Cosharo' achinirinposo pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicanca-narinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhue' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhue' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'. ⁸ Nani tahuëriya sacatohuatëhua, chinipirëhuahuë', noya noya Yosë imacaso' yonquihuatëhua', achinicananinpoa'. Achinicanpachinpoa', noya noya nisarëhua', tënahuë. Noya noya imapatëhua', isoro'paquë noya nanpiarëhua'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' nanpimiatarihua'. ⁹ Caso' no'tëquën pënëntërahue', ya'ipi piyapi'sa' natëina'. ¹⁰ Ina marë' paatëhua', Yosë nanamën sha'huirarëhua'. Parisitarihuarahue', a'chinarëhua'. Yosëichin ninarëhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ëcaso' nohuantërin. Natëhuatëhua', anoyacancan-tatona', nicha'ësarinpaoa'.

¹¹ Nani a'chintëranquën ni'ton, inachachin api a'chinquë'. A'chinton, pënëntëquë' natëina'. ¹² Co mashonquënhue' niponahuë', noya pënëntëquë' mashoro'santa' natëinën-quën. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontëquë'. Nosoroaton, catahuaquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë natëquë'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantëquë'. Noyasáchin niquë' imapisopita nonainëquënso marë'. ¹³ Niyontonpachina', Yosë quiricanën nontëquë'. Ina nontaton, pënëntëquë'. Quisocriso nanamën a'chintëquë'. Ca cancona'huarë' inapoquë'. ¹⁴ Iráca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinëquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Së'huamotorahuatënenquën, nanan quëtërinëquën a'chinamaso marë'. Ina quëran Yosë catahuarinquën nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huëquësóhuë'.

¹⁵ Yosë nanamën na'con yonquiaton, a'chináquë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaquë'. Ina quëran pënënpatan, a'napita noya ni'sarinëquën. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya pënëntërin," tosapi. ¹⁶ Nani tahuëri yonquiquë' nóya imacamaso marë'. Naporahuaton, no'tëquën a'chinquë'. Inapohuatan, Yosë catahuarinquën imamiaton cha'ëcaso marë'. A'napitanta' natanpachinquën, cha'ësapi.

5

A'naya a'naya pënëncaso ya'huërinso'

¹ Mashoro'sa' co noyahuë' nipachina', ama no'huiquësóhuë'. Tata pochin nicaton, sanoanan quëran pënënuquë'. Napopináchin pi'ipitëramaso', iyaparin pochin ni'quë'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quëran pënënuquë'. ² Sanapi'santa' pënëncaso' ya'huërin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicaton, sanoanan quëran pënënuquë' noya cancanhina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitëramaso' oshiparin miáchin pochin ni'quë'. Ama inapita pi'pian tëranta' narintëquësóhuë'. Noyasáchin yonquiaton, nontëquë'.

Quëyorono'sa' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitëquë' nitochina'. "Quëyorono'sa' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco'," itëquë'. ⁴ Nipirinhuë', hua'huinpita ya'huëtóhuachin, inapita pënënuquë' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huëretanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosë na'con nohuantërin. ⁵ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', co hua'huinpita ya'huëtërinhuë'. Yosëichin yonquiarin. "Ina catahuarinco," ta'ton, nani tahuëri Yosë nontarin. Tashirë chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. ⁶ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuë', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosë yonquipihuë' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Nani api sha'huitëranquën. Ya'ipi imapisopita pënënuquë' natëina'. Ama a'napitari pinocaiso marëhuë' noya niina'. ⁸ Quëmopinëna' tëhuëenchachin nosorocaso' ya'huërin. Pahuantóhuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Catahuaina', nocoma'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuë', co huachi Yosë natëapihuë'. Co quëmopinëna' nosoróhuachinarahuë', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpiquë quëyorono'sa' nininënpita ninshichina' catahuacaiso marë'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchin so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsóhuë'. Piyapinën pochin cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinso'. Noyasáchin nininso'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyorono'saso nipirinhuë', ama acoinasóhuë'. "Quisocristo marëáchin sacatarahuë', co so'yantapóhuë'," taponahuë', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhuë', ma'sona Quisocristo sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhuë'. Naniantóhuachin, ina marë' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasóhuë'. ¹³ A'naquëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocaso-huë' nipirinhuë'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', ténahuë. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napóhuachina', co a'napitari pinosapihuë'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyorono'sa' nani nisha cancantopi. Quisocristo a'porahuatona', sopai natëpi.

¹⁶ Quisocristo imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quëmopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nanpicaso marë'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininso'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosë marë' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Toro asacatóhuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocoso'huë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," ténin. "Piyapi asacatóhuatama', pahuëre'co'," ténin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasóhuë'.

¹⁹ Nanon natantóhuatan, ama a'naróáchin natëquësóhuë'. A'na piyapiriachin ansiano sha'huirapihuachin, co natëcaso' ya'huërinhuë'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporo huarë' natëtëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tëhuëenchachin co noyahuë' nipachina, pënënacaso' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton, chiníquën pënënuquë'. A'napitanta' të'huatatona', noya nicacaiso marë' pënënuquë'.

²¹ Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënënuquë'. Ama a'naróáchin ana'intëquësóhuë'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso marë'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënënuquë'. Inso tëranta' co noyahuë' nipachina, pënënacaso' ya'huërin.

²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahuë' nipachina, quëmantá' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanioran ni'ton, ama api i'sharáchin o'oquësohuë'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahuë' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhuë' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Nipirinhuë', co cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'. ²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya niponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron marë' sacatopisopita, pënënquë' patronëna' noya nicatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohuë'," taponá' nimara. Co ina Yosë nohuantërinhuë'.

² "Patronënanta' Quisocristo imapachin, ama ina marë' chiroinasohuë'. Iyaparin pochin nicatona', noya noya sacachina'. Imarinso' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënënanquënso', a'chinquë'. Onpopionta' pënënquë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhuë' Sinioro nanamën co natëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi. "Ya'ipiya nitotërai," topirinahuë', co yonquipihuë'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihuë'. ⁵ Nitapicancantatona', co niquë'yapihuë'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinahuë', ina naniantatona', co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co ina marë' imacaso'huë' nipirinhuë', napopi. Ama inapitaso' natanquësohuë'.

Canamiatërehuaso'

⁶ No'tëquën Yosë imapatëhua', tëhuënychachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtöpirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanënpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtöhuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ A'naquënso nipirinhuë' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natëpi. Nani ma'sha nohuantatona' huënsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatëre', no'huitëre', ina pochin yonquirë'. A'naquën coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiniquën parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhuë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosoroatonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiniquën cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹² Iráca imapisopita niyontopachinara, chiniquën cancantaton, "Caso' Quisocristo imarahuë'," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huëntonënuquë aya'coninquën ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocrionta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiniquën cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën

a'chinqué'. Sinioro Quisocristo o'mantaquë huaré' noya natëquë'. ¹⁵Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yoséichin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. “Ma noyacha Yosëso paya,” ichina'. ¹⁶Inasáchin co ta'huantarinhué'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huénaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhué'. Iráca quëran huaré' co insonta' Yosë quënaninhué'. Ipora huanta' co quënanarihuarahué', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparín. Amen.

¹⁷A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënënuë': “Ama a'napita nocancosohué'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohué'. Inaso' co ya'huëmiataponhué'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahué'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso maré'. ¹⁸Na'a coriqui ya'huëtöhuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantöhuachina, quëtoco'. Ama manta' apira-cosohué'. Noya nico'. ¹⁹Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama,” itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëninso'

²⁰No'tëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhué', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhué' ama natanquësöhué'. Nisha nisha nonpi. “Ya'ipiya no'tëquën nitotërai,” topirinhué', co no'tëquën nitotöpihué'. ²¹A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natëquësöhué'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinsó'

Timotio yonquiaton, nanan a'patérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquén. ¿Noya quémanta' ya'huaran? Noya canta' iséquë ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocriso imapatêhua', Yosë nohuitatêhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquén ninshitaranquén. Nosoroatênquén, hui'nahuë pochin ni'nanquén. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquén. Noya nosoro'inquén. Nani tahuëri asanocancainquén. Quisocrisonta' inachachin catahuainquén. Inaso' hua'anênpoa' ni'ton, inasáchin natêrêhua'.

Timotio noya imarinso'

³ Iráca shimashonêhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotêrahuë. Yosë nanamën no'téquén natêto, chinotêrahuë. Ina marë' noyápiachin cancantêrahuë. Nani tahuëri tashirê chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquén. Noya imaranso marë': "Yosparinquén Siniro," itêrahuë. ⁴ Iráca yapatohuatênquëna, sêtatón na'nêran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquén. Onpopionta' nicato noya cancanchi, ténahuë. ⁵ Cancanên quêran huarë' Quisocriso natêran. Mamapaya'ton natêrin. Noita inaso'. Ina quêran mama Ionisanta' natêton, a'chintêrinquén. Ipora quémanta' imaran, ténahuë. Ina yonquiarahuë.

⁶ Iráca sê'huamotorahuatênquén, acoranquén pênëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitêrinquén ni'ton, noya pênëntêran. Imapisopita noya a'chintêran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiniquén cancantêquë'. Ni'quë'. Pênsha yatacopihuachina, pishitohuatêra noya orotaantarín. Inapochachin chiniquén cancantaton, pênëntaantaquë', ténahuë. Napoaton ninshitaranquén achinancana'huanquênso marë'. ⁷ Yosë co nohuantêrinhuë' tê'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinancaninpoa' sopai minsêcaso marë'. Inasáchin ananitêrinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancanênpoa quêran no'téquén yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Siniro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Ama ina marênta' tapanquësohuë'. Quémanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinênquén, chiniquén cancantêquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquén noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantêrinpoa'. Oshanênpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' noya nicacaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirêhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyátêrasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotêrin Quisocriso a'paimacaso'. Ina imapatêhua', anoyacancantêrinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotêrinpoa'. Quisocriso o'marin ni'ton, nitotêrêhua'. Quisocriso chachin nicha'êrinpoa'. Nanpiantarahuatón, chimirin minsêrin. Nanamën natêhuatêhua', Yosë nohuitatêhua', nanpimiatarêhua'. Chimirarihuarahuë', nanpiantarihua'. Nanamën quêran anitotêrinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pênênta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahuë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohuë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocriso imamiatarahuë. Ina nohuitato, inasáchin natêrêhuë. Ya'ipi nanitaparín. Nani sha'huitêrinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'pairinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarín, ténahuë.

¹³ No'téquén api a'chintêranquén. Inachachin quémanta' a'chinquë'. "Quisocriso'chín anoyacancantêrinpoa'," ta'ton inasáchin natêquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'téquén nitotêran. Ama manta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquén no'téquén yonquicamaso'. Nani ya'coancantêrinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patêrinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quêran huarë' napotêrinaco. Nani nitotêran, ténahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirinhuë', co naniantêrincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quênaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinancaninco. Ina marë'

ya'ipi pëinënquë ya'huërsopita Siniorori na'con catahuain, tēnahuë. ¹⁸ Ipisoquēnta' na'con catahuarincoso' nani nitotēran. Ina marë' Yosë nontērahuë. “Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë,” itērahuë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochin nininso'

¹ Quēmanta' api: “Quisocristo catahuarincó,” ta'ton chiníquën cancantēquë'. Ina imapatēhua', inaora nohuanton catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Hui'nahuë pochin nicatēnquën, pēnēnaranquën. ² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamēn a'chintērahuë. Quēmanta' natanan. Inapochachin quēmanta' caraíchín quēmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya natērsinopita a'chintēquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotēquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantērin. Inapochachin quēmanta' Quisocristo marë' parisitohuatan, ahuantēquë'. ⁴ Sontaro ya'conpatēra, co huachi a'na sacato yonquirēhuë'. Capitanáchín natērë'. Ina nohuantērinsoáchín ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natēcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatēra, ya'nipi hua'an sha'huiterinpo' ma'sona noya nicacaso'. Co natēhuatērahuë', co canatērēhuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo noninso' natēahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatērinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtērin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuarinquën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nanpiantarin. Ina nanan chachin a'chinárahuë. Ina imapatēhua', nicha'ēsarinpoa'. ⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitērahuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatērinaco. Inapotopirinacohuë', Yosë nanamēnso' co nanitopihuë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin. ¹⁰ “Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi,” ta'to, ya'ipiya ahuantērahuë. Quisocristo imapachina', nicha'ēsarin. Oshanēna' inquitahuaton, anoyacantarin ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nanpiantarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihuë'.

¹¹ No'tēquën itēranquën.

Yatēpapiirinēnpoahuēnta', imamiatohuatēhua', inarë'quēnpoa' nanpimiatarihua'.

¹² Parisitapirēhuahuë', noya ahuantohuatēhua', a'na tahuëri inarë'quēnpoa' hua'anēntarihua'

Nipirinhuë', ina a'pohuatēhua', inanta' a'poarinpoa'.

¹³ Co no'tēquēnáchín imapirēhuahuë', inaso' no'tēquën nontērinpoa' ni'ton, noya a'paiarinpoa'.

Nani sha'huiterinpoa' ni'ton, co nanitērinhuë' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cantantarinhuë'.

Yosë marë' sacatērēhuaso'

¹⁴ Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquë' yonqui'ina': “Yosë ni'sarinpoa ni'ton, ama nisha nisha ninontocosohuë’,” itēquë'. Inahuara yonquinēna quëran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quëran nonsapi. Insona inapita natanpachina', co huachi noya Yosë imasapihuë'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. ¹⁵ Noyasachin niquë' Yosë noya ni'inquën. Yosë nanamēn ma'sona tapon naporinsopita noya nitotatin, no'tēquën a'chinquë'. Ina marë' noya sacatohuatan, co Yosë'pa' tapanaranhuë'. ¹⁶ Nonpin nanano'saso nipirinhuë' tananpitēquë'. Ama natanquësohuë'. Topinan quëran ninontapi. Inapita imapatēhua', co huachi Yosë pochín yonquiarēhuahuë'. ¹⁷ Ni'quë'. Panca yonitohuatēra, nohuarotērë'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. ¹⁸ Yosë no'tēquën a'chintopirinpoahuë', co huachi natēpihuë'. “Yosë nani piyapi'sa' ananpitatē pochín nitērin. Co huachi a'na tahuëri ananpitaantaripoahuë’,” toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquën imapihuë'. ¹⁹ Yosë nanamēnso nipirinhuë' ya'huárin, Yosë chachin acorinso'. Natēricho

pëi' achinirinsò' pochin ni'ton, ya'huëmiatarin. Cato quëran chachin ninshitopi. "Ya'ipi imapisopita Yosëri nohuitërin," tënin. "Quisocrisò imapisopita nòya cancanchina'. Ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita nanianchina'," tënin anta'.

²⁰ Panca pëiquë nisha nisha ma'sha ya'huërin inaquë o'shitacaso marë'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, nasha minë' ninshirayáchin masahuatë', o'shitëré'. Minëtë', pa'chitë', inapitaso nipirinhüë' co ina marë' ya'huërinhuë'. Në'huëi' acocaso marë', hui'sécaso marë', inapita marë' ya'huërin. ²¹ Inapochachin co noyahuë' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minë' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosë nohuantarinquëma'. Acoarinquëma' noya nicacaso marë'.

²² A'naquën hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquësohuë'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquë'. Ya'ipi cancanën quëran Quisocrisò natëquë'. Ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ya'ipi imarëhuaso capininpoa' noya nini'tëhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatëhua', Siniòro nontëréhua' catahuainpoaso marë'.

²³ A'naquën co Yosë yonquiatonahuë', nisha nisha ninontapi. Topinan quëran ninontatona', nino'huiapi. Quëmaso nipirinhüë' ama inapitarë'quën chiníquën ninontocosohüë'. ²⁴ Siniòro piyapinënpoa' nipatëhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huërinhuë'. Noya nontacaso' ya'huërin. Noya nitotatëhua', a'chintahua'. No'huipirinhüë', ama no'huiahuasohüë', ahuantahua'. Sanoanan quëran nontahua'. ²⁵ Nisha nanan imapachina, oshaquëran pënëanhuan'. Ama no'huitatëhuahuë', a'chintahua'. Yosëri catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë' sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsonquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhüë' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

3

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtöpirinahuë', ina marë' "Yosparinquën, co itöpihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshitapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuëapi. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Iina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasáchin nitotërai," tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiatona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirinhüë', co tëhuënchachin imapihuë'. Chinotöpirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhuë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësohuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacancantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinhüë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuanco ni'ton, ana'incosco' ya'huërin," ta'tona', co chiníquën cancantöpihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquipihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitöpihuë'. ⁸ Iráca cato' pënotonosari Moisésë chinotopi. Canisë, Canprisë inapita itöpiso'. Moisésë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiatona', co Yosë nohuantöpihuë'. No'tëquën noninsoco' yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotonosari nonpintöpirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

¹⁰ Quëmaso nipirinhüé' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nän. Yosëfchin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiniquën cancantërahuë. ¹¹ Aparisitopirinacohüé', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nän ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiniquën parisitaporahuë', Siniro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. ¹² Ya'ipi cancänënpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. ¹³ Co noyahuë' nipsisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

¹⁴ Quëmaso nipirinhüé', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancänë quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: "No'tëquën a'chintëraincoi," ta'ton, imamiatëquë'. ¹⁵ Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nisha'ëinpoaso marë'. Ina nitotuhuatëhua', Quisocristo natëhuatëhua', cancänënpoa' anoyacancantërinpoa'. ¹⁶ Ya'ipi Yosë quiricanënso' nöya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënënpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', nöya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. ¹⁷ Quisocristo imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nöya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4

¹ Yosë ni'sárinpoa ni'ton, pënënananquën. Quisocristonta' ni'sárinpoa ni'ton, "nanamën a'chináquë'," tënahüë. A'na tahuëri inaso' o'mantarin inoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpisopita, nampirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natërehuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. ² Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüé', onpionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahuë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënuquë'. Noya nontëquë' chiniquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüé', ama no'huiquësöhuë'. Sanoanan quëran pënënuquë'. ³ A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵ Quëmaso nipirinhüé', yonquínahuan niquë'. Aparisitoahuachinënuquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquë' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosë marë' tëpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tëpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë. Chiniquën sacatërahuë pochin Quisocristo nöya natërahuë. Co pi'pian tëranta' a'porahuë'. ⁸ Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisë pochin nicon, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëccaso' nohuantërinso'

⁹ Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësöhuë'. ¹⁰ Timasëso' isoro'paráchin yonquiato, patërinco. Tisarónicaquë pa'nin. Crisinti Carasiaquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹ Nocasëfchin isëquë ya'huërarin. Marconta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiquicoso' ya'huëápirinhüé', Ipisoquë a'parahuë. ¹³ Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënuquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricarosanta' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiníquën sha'huirapirincó. Ina marë' Siniorori ana'intarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chínahuë ni'ton, chiníquën no'huirincó. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶ Ya'nán coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincóhuë'. Ya'ipiya tē'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhuë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësóhuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacóhuë', Quisocristo catahuarincó. Co patërincohuë'. Achinicanancinco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposó pochin yatëpapirinacóhuë', Yosë catahuarincó, cha'ërahuë. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarincó. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarincó. ¡Ma noyacha Quisocristoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Miritóquë huëshirahuë. ²¹ Ama apí hua'quiquësóhuë'. Co'huara o'napi naniyatërasóhuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën, saludos a'patarinëinquën.

²² Sinioro Quisocristo achinicanancainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

¹Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahüë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahüë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ²Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri in-ápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. “Ananpitaantarinpoa',” ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohüë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësarínpoa'. ⁴Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatëinquëna natëton, imaran ni'ton, tëhuëinchachin hui'nahuë pochín ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësarínpoa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: “Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piauë',” itëranquën. ⁶Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'na'áchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahüë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahüë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohüë'. “Casáchin no'tëquën nitotërahüë,” topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohüë'. Ama no'piinasohüë'. Ama yaahuëchinasohüë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohüë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohüë'. Insosona ina pochín cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërinso'pita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochín cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochín cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', tënhüë. ⁹Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'chinpirinahüë', ansiano'sarisó' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquínëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi. ¹¹Yapëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëinchinasohüë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹²Tëhuëinchachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: “Critaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochín cancantopi. Chirotëro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi,” tënín pënëntona'pi. ¹³No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochín cancantopi. Napoaton chiníquën pënëinquë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohüë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquínëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohüë'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatêhua', ya'ipiya noya yonquiarêhua'. A'naquênso nipurinhuê' co yaimapihuê'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuê' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tên nanan nitotaponaraihuê', co yanatêpihuê'. Napoaton co huachi no'téquên yonquipihuê'. Nitapicancanatona', co huachi nanitopihuê' noya yonquicaiso'. ¹⁶ "Yosê nohuítêrahuê'," topirinahuê', co noyahuê' nipi. Ina maré' co têhuênchachin imapihuê', tênahuê. Co Yosêri noya ni'ninhuê'. "Nagoonpi," ténin. Co manta' yanatêpihuê'. Yosê a'poatona', co pi'pisha têranta' nanitopihuê' noya nicacaiso'.

2

Quêmapi'sa', sanapi'sa' inapita pênêninso'

¹ Quêmaso nipirinhuê' Yosê nanamên no'téquên a'chinquê'. Ina a'chinton, pênênquê' noya nicacaiso maré'. ² Quêmapi'sa' quémá quêran mashomiachin nipisopita pênênquê' natêtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuê'. Noya yonquiatona ya'huê'ina'. Yosê nanamên no'téquên imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinahuênta', ama ya'ihuêrêchinasohuê', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintéquê' sano yonquiatona' ya'huê'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuê'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohuê'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso maré'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quêran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosorocaiso maré' pênêina'. ⁵ Noya yonquicaiso maré' pênêina'. Ama manta' so'ina' têhuananpitacaiso' yonqui'inasohuê'. So'ina' noya nocom'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natêina' ama a'napitari Yosê nanamên nonapicaiso marêhuê'.

⁶ Hui'napi'santa' pênênquê' sano yonqui'ina'. ⁷ Quémanta' api, noyasáchin niquê' a'napita nonanainquênso maré'. Noya cancantaton, Yosê nanamên no'téquên a'chinquê'. Ya'ipi yonquinên quêran huaré' a'chinquê'. ⁸ Noyasáchin nonquê' ama a'napita nonapiinquênso marêhuê'. Ina quêran no'huipirinênquênhuênta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhuê'.

⁹ Patron maré' sacatopisopitanta' pênênquê' patronêna' noya nicatona', natêina'. Natêtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natêina'. Co a'panicaso' ya'huêrinhuê'. ¹⁰ Ama ihuachinasohuê'. No'téquên natêtona', ama pi'pian têranta' nonpiinasohuê'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosê imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosê nanamênso paya," taponá'. Inaso' têhuênchachin nicha'ésarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosê nosororinpoa'. Ni'ton, hu'niin chachin a'paimarin nanamên anitotinpoaso maré'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' nicha'êinpoaso' nohuantêrin.

¹² Nosoroatonpoa', pênêninpoa' ya'ipi co noyahuê' yonquirêhuasopita naniantacaso maré'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohuê'. Co monshihuanacaso' ya'huêrinhuê'. Sano ya'huatêhua', nóya yonquia'ahua'. Yosê yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuêri Yosê chinotatêhua', noyasáchin niahua'. Ina maré' pênêninpoa'. ¹³ Noya cancantatêhua', Quisocristo ninarêhua'. A'na tahuêri chiniquên nanantaton, o'mantarin. Inaso' Yosê chachin ni'ton, huênaráchin huênaráchin ya'noarin. Ina quénanpatêhua', nóya cancantarihua'. Chiniquên nanantaton, noyá nicha'ésarinpoa'. ¹⁴ Iráca canpoa maré' chiminin oshanênpoa' inquitinpoaso maré'. Anoyacancantêrinpoa' piyapinênpita nicacaso maré'. Huêntonênquê' chachin ya'conpatêhua', noya nicacasoráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquê'. Noya nontaton, achinicancanquê'. Co noyahuê' nipachina', chiniquên nanantaton, pênênquê'. Co mashonquênhuê' niponahuê', Quisocristo nanamên a'chintêran ni'ton, natêinênquênso' ya'huêrin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuê', inachachin quêmarinta' pênêantaquê'. "Copirno natêco," itéquê'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natêcaso' ya'huêrin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuê'. Ama nino'huininasohuê'. Noya ninicatona' ya'huê'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quêran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahué' cancantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërar-ihuahué', co yonquirëhuahué'. Co yanatërehuahué'. Sopai nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantërehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huitëhua', co niquë'yarëhuahué'. No'huípiro' ninëhua'. Inapoatëhua', topinan quëran ya'huërëhua'. ⁴ Yosëso nipirinhué' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. ⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahué'. Inaora nohuan-ton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëresö pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ina pochin cancantërehua'. ⁶ Quisocriso anoyacancantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpooaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporasö Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirëhuahué', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. "Huëntonëñquë aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huëcontarihua'," ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', ténahuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marë'. A'chintëranquënsoso' nóya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹ A'naquën co noyahué' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënëntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohué'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahué'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënëñquë' no'tëquën a'chinchin. Co yanatëhuachinquënhuë', naquëranchin pënëantaquë'. Ina quëran co yanatëantahuachinquënhuë', sha'huitëquë' ta'chin. Ama insoari tëranta' ina natëinasohué'. Ama huachi imarinsö pochin ni'cosohué'. ¹¹ Nisha nisha yonquiaton, nitapicancanarin. Co noyahué' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquën. Co ina nanitohuachinhué', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquën, manoton Nicopolisëquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë.

¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquën, noya nontëquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtëquë' ama pahuanchinahue'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitëquë' noya niina'. Pahuantërinopita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihué'.

Tiquiapon pochin sha'huirinsö'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonquiatënëñquën, saludos a'patarinënëñquën. Ya'ipi imaramasopita yonquiarainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tënai. Quisocriso imarama' ni'ton, nosororamaco. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitérinso¹

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuanancoi a'china'huaiso marë'. ² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuanincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinëinquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosë inaora nohuanton, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocrisonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

^{4,5} Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuan imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinancanano. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' noya cancantërahuë. Achinancananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camai'tëinquënhuë'. Nipirinhüë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahüëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatoco, Onisimonta' nosoroquë', tënahüë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhüë' nipirinhüë', pënënpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹ Iráca Onisimo pa'anano asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuaninquënhüë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imaton, noya catahuaninco. Quëmanta' noya catahuainquën huachi, tënahüë. ¹² Noya catahuapirincóhuë', apira a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahüë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuaitoncohüë', tënahüë. Onisimo quëma ya'huërenamën pochin catahuaninco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuítacaso marë', tënahüë. Co hua'qui' patërinquënhüë'. Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësóhuë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', tënahüë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosororancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhüë' nipon, nihuihuachinquënhüë' nipon, sha'huitoco carinquën pahuë're'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuëchachin pahuë'ëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhüë' naporini, co Yosë anoyacancanhitënhüë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipiranhuë', co manta' ma'paranquënhüë', tënahüë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo

nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinicancanco topirahuë'.

²¹ “Yosë natëton, Onisimo noya nontarin,” ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranquënhuë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, ténahuë. ²² Naporahuaton, quëma pëinënquë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, ténahuë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahuë.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatënënuquën, saludos a'patarinënuquën. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoapita, pënën-tona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhue', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chiminpirinhue', nanopiantarahuatón, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuatón, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantatón, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya. ⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënuquë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënuquën. Ipora chachin noya nicatënuquën, acorranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin:

“Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” tënin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhue' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtatón, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina,” tënin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiatón, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” tënin.

⁸ Hui'ninso nipirinhue', noya noya acorin. Ina nontatón, itapon:

“Quëmanta' Yosënuquën ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhuë'. Piyapiro'sa' no'tëquënáchin pënënanan ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuanamaso' yonquiaranhuë'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton, ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri. Quiricanënuquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Siniro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'të', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinso pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatë', të'yatërëso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhuë'.

Co nishataranhuë'. Inachachin ya'huërápon,” itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

“Chiníquën nanantatón, inchinanëhuë quëran huënsëquë' ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën,” itërin Yosëri.

Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'. ¹⁴ Inapitaso' inpiatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpao'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohuë'

¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuë'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitainpoaso marë'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinëpoa'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa'," tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinsó'

⁵ Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuantërinhuë' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpoahuë'. Ina sha'huitaranquëma'. ⁶ Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënguë ninshitopi:

"Topinan piyapicoi Siniro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? ténai yonquiatoi.

⁷ Quëma nohuanton, co anquëniro'sa pochin chiníquën nanantopiraihuë', co hua'quiya quëranhuë' chiníquën nanan quëtarancoi. Noya noya acoarancoi.

⁸ Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai," itërin. "Ya'ipimiáchin hua'anëntarai," topirinhue', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anëncátërarëhuahuë'. ⁹ Quisososó nipirinhue' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiníquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

¹⁰ Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuanton, hui'nin parisitërin huëntonënguë aya'coinpoaso marë'. Na'quënpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nisha'ëinpoaso'. Napoaton, "noya parisichin," tënin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin. ¹¹ Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' "Tata" itërehua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'.

¹² Quiricanënguë naporin:

"Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Siniro, a'chintarahue'. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai," tënin.

¹³ Inanta' piyapi ni'ton, itaantarin:

"Canta' Tata Yosë natërahuë. Co naniantarincóhuë', tënahue'," tënin.

Ina quëran itaantarin:

"Yosë nohuanton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochin ni'nahuë," tënin.

¹⁴ Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarin. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niquimatón, chiminin. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristosó nipirinhue' oshanënpoa marë' chiminin. Canpoa marë' chiminatón, sopai minsërin. ¹⁵ Iráca quëran huarë' chimirin të'huatërehua'. "Chiminarihua' nimara," ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë',

Quisocrisostoso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatêhua', co huachi të'huatacaso' ya'huërinhuë'.¹⁶ Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Apraan pochin noya cancantohuatêhua', catahuarinpoa'.¹⁷ Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Co piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachin inanta' ni'ton, noya nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nicaton, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatinpoaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'.¹⁸ Inanta' sopairi tënihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsêhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya nininso'

¹ Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonënuë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocrisostoso' na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin namamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarêhua'.² Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin.³⁻⁴ Quisososos nipurinhuë', Moisësë quëran chini chiniquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocrisostoso' Yosë hui'nin ni'ton, chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'.⁵ Moisësëso' inprietonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënënacaso marë'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachina, inachachin piyapi'sa' sha'huitantarin.⁶ Quisocrisostoso nipurinhuë' co inprietohuë'. Yosë hui'nin chachin ni'ton, chini chiniquën nanantërin. Pa'pin natëton, noya hua'anëntarinpoa huachi. Napoaton chiniquën cancantatêhua', chiminaquë huarë' Quisocrisostoso natêhua'. "Co naniantarinpoahuë'," ta'têhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatêhua', piyapinënpita chachin nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Yosë noninso' quiri-canënuë ninshitopi:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocoso'huë'. Iráca Moisësëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtchináchinhuë' cancantopi.

Inotëro parti ya'huaso', na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachinaconata', ahuantërahüë'.

Catapini shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipurahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarinpoahuë', ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰ Napoaton inapita no'huito, napotërahüë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahüë. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopyrahüë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahüë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë'," tënin Yosë.

¹² Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahüë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin a'potama'. Inaso', iporahuantana' nanpitan ni'sárinpoa'.¹³ Napoaton nani tahuëri nipënëncó'. Ipora chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohüë', nicatahuaco' ama oshahuacacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'. Inapotohuachinquëma', oshahuëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtchináchinhuë' cancantarama'.¹⁴ Iráca Quisocrisostoso natërhüë'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatêhuahuë', Quisocrisostoso'quënpoa' ya'huëcontarihua'.

¹⁵ Quiricanënuë naporin:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhué' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohué' ténin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihué', co yanatëpihué'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moiséseri Iquipito quëran ocoirahuaton, quëpapirinhué', co yanatëpihué'. ¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosëri co noyahué' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intërin. Inotëro parti chachin ya'ipiya chiminpi. ¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihué', Yosëri sha'huitërin: “Noyaro'pa' yaquëtöpiranquëmahué', co natëramacohué' ni'quëhuarë', co onporonta' inaquë ya'huëcontaramahué', Co inaquë sano cancantaramahué'. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma',” ténin. ¹⁹ “Co Yosë nanitërinhué' nicha'ëinpoaso',” topiso marë' co Yosëri catahuaninhué'. Co ya'conpihué' ni'ton, co sano cancantopi hué'.

4

¹² Yosë nani sha'huitërinpoa'. “Ipora huanta' yacatahuanquëma' sano cancantacamasa marë',” itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahué', co natëpihué'. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” co topihué'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacancantërinhué'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran nanantama'. Co natëhuatamahué', co sano cancantaramahué'. ³⁻⁴ Iráca Yosëri itërin:

“Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohué' ni'ton, no'huiranquëma'. Co onporonta' sano cancantaramahué', ténahuë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma',” itërin.

Canpoaso nipirinhué' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahué'. Yosëso' isoro'pa' ténirahuaton, chinotërin. Quiricanënuquë sha'huitërinpoa':

“Iráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuëririnquë sano cancantaton, chinotërin,” ténin.

⁵ Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

“Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihué',” ténin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihué', co natëpihué' ni'ton, co ya'conpihué'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. ⁷⁻⁸ Moiséseri chiminpachina, Cosoiri isairro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpapirinhué'. “Ya'conpatoi, sano cancantara huachi,” topirinhué', co sano cancantopi hué'. Iráca Yosëri sha'huitërin. “Piyapi'sa' asanocancantarahué',” itopirinhué', co cotioro'sa' ina pochin cancantopi hué'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtochináchinhué' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohué',” ténin.

Cosoiri asanocancantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhué'. ⁹ Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'. ¹⁰ Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinotaton, sano cancantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosë noya nohuitarihua'. ¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntonënuquë ya'conacaso marë'. Iráca co natëtonahué', co imamiatopi hué'. Ama inapita pochin cancantahuasohué'.

¹² Yosë nanamën chiniquéen nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuaninpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahué', aquë aquëtë' co noyahué' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë apocoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamëno' chini chiniquéen ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahué', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahué'. Ya'ipi

yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinpoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuatón, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiniquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipón, sopairi na'con yanonpintatón, nisha nisha sha'huitopirinhuë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶“Tëhuëinchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa',” ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuan-ton, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5

¹Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'intacaso marëhuë' inaporin. ²A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiniquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tëpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tëpaantarin.

⁴Co inaora nohuan-ton, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuan-ton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵Quisocristonta' co inaora nohuan-ton, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicaton, itapon:

“Quëmaso' hui'nahuë chachiniquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë',” itërin. Quiricanënuquë chachin naporin.

⁶Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë',” itërin.

⁷Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarín. Yatëpahuachinara, chiniquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: “Quëma nohuan-tohuan Tata, nicha'ëco, ama tëpa'inacosohuë'. Nipirinhuë', co quëma nohuan-tohuanhuë', ma'sona yaonpotohuanconta' noya,” itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanaton, catahuarin noya natëcaso'.

⁸Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'.

⁹No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantinpoaso'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarínpoa' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰Yosë nohuan-ton, Quisocristo corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëninso'

¹¹Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquëmaso'. ¹²Hua'qui Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhuë', co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Ya'nán a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huanquëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'. ¹³So'soquë huarë' coshatërin.

Canpitaso' co noyahué' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitëramahué' no'tëquën yonquicamaso'. ¹⁴ Chinotono'saso nipirinhué', cosharmia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahué' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatëinquëmara, co sacaihué' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahué' nipatama', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosë'ichin natëco',” itërainquëma'. ² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayaró' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahué' nipisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhué', co ina'ichin yonquicaso' ya'huërinhué'. ³ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocristo a'pocosohué'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhué' anoyacancantinqüëmaso'. A'naquën Quisocristo nanamën nani nitotopi. “Quisocristo nicha'ësarinpooa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuítopi. Ispirito Santori chachin catahuarin. ⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiniquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihué', ⁶ Quisocristo a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihué' cha'ëcaiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahué', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'. ⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” ténin. ⁸ Nipirinhué', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhué'. “No'pa' napooin,” topatëra, tananpitëre' huachi. Inapochachin Yosë na'con catahuarinpoa'. Noya imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso' nipirinhué' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatona', topinan quëran ya'huëpi. Co Yosë yonquiphuë'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquë a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë naniantërinpoasohué'

⁹ Chiniquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahué', nosororanquëma'. Co Yosë a'poaramahué'. Noya imatoma', cha'ësarama' ténahuë. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intarinquëmahué'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marë'. Ipora huanta' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë naniantarinquëmahué'. ¹¹ Chiniquën cancantatoma', ya'ipinquëma' imamiatoco'. “Yosë co naniantarinpoahué'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarë' noya imaco'. ¹² Ama amitomarahué', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihué', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma na'con catahuaraanquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nan ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhué' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhué', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosë nonpintërincohuë’,” ta'ton, natërin. Napoaton napoin quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinporahué', “Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquën,” tënëhua'. Ina

pochin nontohuatêhua', natêrinênpoa'. "No'têquên nontêrinpoa'," topi. ¹⁷ Yosê co onporonta' nonpintêrinpoahuê'. Sha'huitêrinpoaso' co onporonta' nishatêrinhuê'. Napoaton noya nanan sha'huitohuachinpoa': "Caso' Yosêco ni'to, no'têquên nontêranquêma'. Nicha'êsaranquêma'," itêrinpoa'. ¹⁸ Yosê chachin sha'huitêrinpoa'. Naporahuaton "Caso' Yosêco ni'to, no'têquên nontêranquêma'," itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintarinpoahuê'. Co pi'pian têranta' nishataponhuê', tênhua'. Ina yonquiatêhua', chiníquên cancantahua'. Iráca Yosêchin imarêhua' catahuainpoaso marê'. "Nicha'êsarinpoa'," ta'têhua', ya'ipi cancanênpoa quêran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquê pa'pachinara, a'na tahuêri panca ihuan nacapipi. Chiníquên co'sacaitêrin. Naporo' hua'na quêquên nininso' a'sonahuatona', tê'yaitopi. Acopoi' no'paquê ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi têranta' chi'huincarinhuê'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuêri ma'sha onporêhua', parisitêrêhua', sêtêrêhua', naporêhua'. Inapohuatêhua', Yosê yonquia'ahua'. "Inaso' no'têquên nontêrinpoa'. Nicha'êsarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuê'," topatêhua', sano cancantarihua'. Yosêso' co quênanarihuarahué', inápaquê ya'huárin. Ina yonquiatêhua', ninarêhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquê panantarin tapatinpoaso marê'. Inaquê ya'huêmiatarin. Corto hua'an chini chiníquên nanantêrinso pochin ni'ton, canpoa marê' Yosê nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhuê'.

7

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huêrin. Co cotio piyapihuê' niponahuê', noya Yosê imarin. Sarimoquê ya'huêpisopita hua'anêntêrin. Naporahuaton, Yosê nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marê' Tata Yosê nontêrin. Iráca Apraani nohuítêrin. Inimico copirnoros' sa' minsêrahuatón, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontêrin. Ina quêran corto hua'an ni'ton, Yosê nontêrin Apraan noya noya ya'huêcaso marê'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quêran diesmo Yosê marê' acorinso' quêtêrin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininên chachin "hua'an noya nicacaso' yonquirinso'" tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, "hua'an sano cancantêrinso'" tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonênpita, inapita co nohuítêrêhuahuê'. Onporosona nasitêrinso', onpo pi'ipi quêransona chimininsos', inapita co nitotêrêhuahuê'. Co Yosê quiricanên quêran sha'huitêrinpoahuê'. Piyapi marê' Yosê nontarin. Co Yosêri ocoirinhue' ni'ton, pi'pian Yosê hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantêrêhua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huêpirinahuê', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhuê' nisha piyapi. Co cotio quêmapihuê' niponahuê', a'napita corto hua'ano'sa quêran chini chiníquên nanantêrin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosêri acorin piyapinênpita nicacaso marê'. Inaso' chiníquên nanantêrin, tênhua'. Napoaponahuê', inimiconênpita ma'shanêna' matêrin quêran, diesmo ocoirinsos' Miriquiso quêtêrin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huênton Nihuiros' sa' itopiso'. Iráca Yosê nohuanton, Moisésêri sha'huitêrin. "Nihuiros'aráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pèiquê pa'pachina', piyapi marê' Yosê nontapi," itêrin. Ina quêran piyapi'sa' itantarin: "Yosê nohuanton, nani ma'sha ya'huêtarinquêma'. Napoaton diesmo quêtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquêma', quêtoco'," itêrin Moisésêri. Quêmapinênpita niponahuê', Yosê nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quêmapihuê' niponahuê', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marê' Yosê nontahuaton, "Yosê noya catahuainquên," itêrin. Yosêri chachin Apraan nani sha'huitêrin noya catahuacaso marê'. ⁷ "Chini chiníquên nanantohuatêra, a'napita marê' Yosê nontêrê', 'Yosê noya catahuainquên,' itêrê'," tênhua'. Napoaton Apraan quêran Miriquisoso' chini chiníquên nanantêrin. ⁸ Isoro'paquê corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuê', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso nipirinhuê' nanpiarin pochin cancantêrêhua'. Yosê quiricanên nontêrêhua' quêran, naporêhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiros' saso nipirinhuê' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuê', co Miriquiso

pochin chiniquén nanantopihué'. Co 'huara Nihui shinpita nasichátëraponahué', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërënamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huërëtëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi isairro'sa' imacaso maré'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacasó' ya'huëitonhué'? ¹² Nisha corto hua'an ya'compachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocristoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhué'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihué'. Co ina pochin Moisésë pënëntërinhué'. Napoaton Quisocristo co corto hua'an ya'coninhué', ténahué'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa maré' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhué'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'compiso pochin nininhué'. Inaso' chiminaponahué', nantantarahuatón, ya'huëmiatarin. Napoaton chiniquén nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahué', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso maré'.

Ya'ipi piyapi'sa maré' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiarinhué', itërin Yosëri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntërinso' nanan imapirinahué', co oshanëna' inquitërinhué'. Co tëhuënhachin catahuarinhué'. Napoaton co imacaso' ya'huërinhué'. ¹⁹ Moisésë pënëntërinso' nanan co manta' anoyatërinhué'. Quisocristoso nipirinhué' anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, ténëhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosëri acopirinhué', co ya'huëmiatopihué'. Nipirinhué', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon:

“Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontaranquën.

Ipora quëran huaré' corto hua'an chini chiniquén nanantërinso pochin nicaton, piyapi maré' nontaranco huachi.

Ya'huëmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquënhué', itërin Yosëri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quëran canpoaré' anoyatërin. Co nonpintarinpoahué'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahué'. Ina anoyatërinpoaso' noya noya. Pënëntërinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahué'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahué', niya'huërëtëra'piapi. A'na chiminapachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin. ²⁴ Quisocristoso nipirinhué' nantantarahuatón, ya'huëmiatërin ni'ton, canpoa maré' Yosë nontárin. Co incari tëranta' ya'huërëtërinhué'. ²⁵ Napoaton nanitërin noyá nisha'ëinpoaso'. “Quisocristoichin anoyacancantërinpoa’,” ta'tëhua', Yosë imarëhua'. Iporahuanta' Quisocristo nantantarahuatón canpoa maré'. Nani tahuëri canpoa maré' Yosë nontárin.

²⁶ Quisocristoichin nanan anoyatërinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiniquén nanantërinso pochin nicaton, noya ninin. Co pi'pian tëranta' oshahuaninhué'. Co në'huëtërinso pochin nininhué'. Co oshahuano'sa pochin cancantërinhué'. Inápaquë panantahuachina, Yosëri chini chiniquén nanan quëtërin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhué'. Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna maré'ton ma'sha tëpapi. Ina quëran piyapi'sa' oshanëna marënta' ma'sha tëpaantapi. Nani tahuëri naporápi. Quisocristoso nipirinhué' co oshahuanatonhué', co ma'sha tëpacaso' ya'huërinhué'. Inaora nohuanon, canpoa' ya'huërënamënpoa' chiminin. A'naróichin chiminatón, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca Moisésë pënëntërin quëran na'a quëmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi. Inahuanta' co noyahué' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin acorin. “Co onporonta' nisha acoaranquënhué’,” itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso maré' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhué'. Napoaton noya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ²Íraca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhue' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³Íraca corto hua'ano'sa' ma'sha tëpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhue' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' íraca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tëpacaiso marë'. ⁵Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Íraca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisésë itërin: "Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë'," itërin. ⁶Quisocristoso nipirinhue', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' íraca anoyatërinso imapirinhue', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. "Oshanëma' inquitatënuëma', anoyacancantaranquëma'," itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, tënhue'.

⁷Íraca anoyatërinso natërehua quëran noyápiachin cancantërehua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸Íraca anoyatërinso imaponaraihuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin:

"A'na tahuëri ca nohuanto,

ya'ipi piyapinhue'pitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹Íraca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinhue', imiranpo quëran së'quëreso pochin nosoroato, nicha'ërahuë. Naporo' inapitarë'co anoyatopirahuë', co natantochináchinhue' cancantopi ni'ton, tananpitërahuë," tënin Yosë.

¹⁰Ina quëran itantarin:

"Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.

Naporo' anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacaiso marë'.

Casáchin chinotarínaco ni'ton, noya a'pairahuë.

Ca pochin cancantatona', piyapinhue'pita chachin nisapi.

¹¹Íraca a'naya a'naya yanohuitoahuachinacora, a'napitari a'chintopi.

'Yosë nohuitoco', itopirinhue', co ya'ipi nanamëhuë nitochátërapihuë'.

A'na tahuëriso nipirinhue' nitotopi. Nasha cancan ya'huëtohuachina', cancanëna quëran chachin nohuitarínaco.

Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina', nohuitarínaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuantohuachina', nohuitarínaco.

¹²Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita inquitarahue'.

Co huachí oshanëna' yonquiarahuë," tënin Yosë.

¹³Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' íraca ya'huërinso' ya'huëretërin. Napoaton íraca anoyatërinso' naniantacaso' ya'huërin. Co huachí ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Íraca chinotopiso pëi' nininso'

¹Íraca anoyatërinso sha'huítóhuachina, Moisésë nani ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. ²Në'mëtë', sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin. Ya'natimarínsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin. Inaquë pan

acorin, Yosë marë' acopiso'. ³Nëmëtëquë patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya patoana itopiso'. ⁴Në'mëtë' ya'cariya a'na misa'huaya ya'huërin, oro quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran nipiso' ya'huërin. Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapinënpita yonquicaiso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta' inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi. Iráca anoyatërinso' itopiso'. ⁵Caposo a'tanamënuquë cato' anquënia'huaya pochin nonanatona', acopi. Yosë huënaráchin nininso' ayonquimpoaso marë' napopi. A'na inchinan quëran, a'na ahuënan quëran ninotëëpi. Naporahuaton anpiantëna quëran, caposo a'tanamën imotatë pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquëmaso' ya'huëpirinhuë', co apira aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁶Ina pochin ma'sha chinotopiso pëiquë acohuachinara, noya patoanaquëso' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuëri ya'conpi Yosë chinotacaiso marë'. ⁷Noya noya patoanaquëso nipirinhuë', co ya'ipi ya'conpihuë'. A'naíchin chini chiníquën nanantërinsoáchin ya'conin. Co ina tëranta' nani tahuëri ya'coninhuë'. Nani pi'ipiquë a'na tahuëriáchin ya'conahuaton, ma'sha huënnainën quëparin. Inaora oshanën marë' quëparin. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahuë' oshahuanpiso marënta' quëparin. ⁸A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaquë ya'conpihuë'. Ina yonquihuatëhua', Ispirito Santo anitotërinpoa'. Iráca anoyatërinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso', tënëhua'. ⁹Iporahuanta' ina yonquihuatëhua', nitotarihua'. Iráca pënëntërinso' co natëhuachinahuë', ma'sha tëpapi ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë'. Nipirinhuë', co ina marë' oshanën inquitërinhuë'. ¹⁰Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasonta' a'popi. Co noyahuë' nipachinara, "Oshanëhuë' inqui'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë', co ina marë' noya cancantopihuë'. Yosëri nasha nanan sha'huitaton, anoyataquë huarë' inapocaiso' ya'huërin.

¹¹⁻¹²Iporaso nipirinhuë', Quisocristo nani o'marin. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicaton, nóya catahuarinpoa'. Co chinotopiso pëiquë ya'conaton, nanan anoyatërinpoahuë'. Co isoro'paquë nipiso pëiquë ya'coninhuë'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tëparinhuë' huënnainën macacaso marë'. Inaora huënnainën chachin a'parin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Ina quëran Yosë ya'huërinquë chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaquë noya noya catahuarinpoa'. Canpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatëhua', nicha'ësarinpooa'. ¹³Cotioro'sa' co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natëhuachinahuë', në'huëtërinso pochin ni'tona', co nanitopihuë' chinotopiso pëiquë ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso pëiquë quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparahuaton, huënnainën manin. Huënnainën masahuaton, ohuaca'huaya huiquitërinso' yanonën ayontërin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satërin. Inapotohuachina, në'huëtërinso' inquirinso pochin ninin ni'ton, naquëranchin nanitërin chinotopiso pëiquë ya'conacaso'. ¹⁴Quisocristo huënnainënso nipirinhuë' noya nóya. Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, co pi'pisha tëranta' oshahuaninhuë'. Ispirito Santo ya'huëmiatërinso' catahuarin ni'ton, canpoa marë' chiminatón anoyacancantomiatërinpoa'. Inaso huënnainën a'parin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inapoaton noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Ina quëtohuachinpoa', Yosë noya chinotarihua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpoanta' ina marë' noya sacatarihua'.

¹⁵Napoaton nasha quëran anoyatërinso nani sha'huitërinpoa'. Ya'nan anoyatërinso na'a piyapi'sa' imapirinahuë', co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huënnainën quëran oshanëna' inquitiatopihuë'. Nipirinhuë', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanëna' inquitacaso marë'. Ya'nan anoyatërinso imapisopita oshanënanta' inquitërin. ¹⁶⁻¹⁷Ni'co'. Quëmapi yachimpinpachina, quiricatërin ma'shanënpita

macacaiso maré'. Co'huara chimiyantérasohué', co macacaiso' ya'huérinhué'. Chim-inpachina, naporu huaré' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitérinpoaso' acotérinpoa'. Oshanénpoa' inquitatonpoa', nóya catahuarinpoa'.¹⁸ Napoaton ya'nán anoyatérinsonta' sha'huitohuachina, ma'sharo'sa' tēparahuatona', huénainéna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatérinso' imapi.¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moiséséri pēnénin. Nani ma'sha sha'huitérin natécaiso maré'. Nani sha'huitohuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tēparahuaton, huénainéna manin. Ina quēran narasé'pa' isopo itopiso' masahuaton, quēhuan huaitaqué so'quētahuaton, i'sharé chachin ta'satérin. Pēnētérinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satérin.²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatérinso' Yosé sha'huitérinpoa' natécaso maré'. Iso huéna' pa'nin ni'ton, Yosé canpoaré anoyatérinso' anitotérinpoa'," ténin Moisésé.²¹ Ina quēran chinotopiso pēi', ma'sha inaqué ya'huérinsopita, inapitanta' huénaiqué ta'satérin.²² Iráca pēnētérinso' imapachinara, nani ma'sha huénaiqué ta'satopi anoyatacaiso maré'. "Co huéna' ta'satohuatéhuahué', co Yosé noya ni'sarinpoahué'," topi. Tēhuénchachin co huéna' pa'pachinhué', Yosé co onporonta' oshanénpoa' inquitérinpoahué'.

Quisocristo oshanénpoa' inquitérinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquē ya'huérinsopita nonanpiso', huéna' quēran ta'satopi anoyatacaso maré'. Ma'sha inápaquē ya'huérinsopitaso nipirinhué', noya noya huéna' nohuantérin.²⁴ Iráca chinotopiso pēi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaqué ya'coninhué'. Yosé ya'huérinqué chachin pantarahuatón, canpoa maré' Yosé nontárin. "Oshanéna' inquitahuaso maré' nani chiminahué'," ta'ton, nontárin.²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huénainén masahuaton, noya noya patoanaqué ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso' nipirinhué' co na'aro' inaporinhué'.²⁶ A'naróichin chiminaponahué', ya'ipi piyapinēnpita maré' chiminin. Co a'naromaréachin nanitérinpoahué' naporini, iráca quēran huaré' na'aro' chimianta'itonhué'. Iporaso' nani ayaro tahuéri ya'cariapirinpoahué', a'naróichin chiminin oshanénpoa' inquitinpoaso maré'.²⁷ Yosé nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naróichin chiminéhua'. Ina quēran Yosé chachin coisé pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'téquén sha'huipón.²⁸ Quisocristonta' a'naróichin chiminin oshanénpoa' inquitinpoaso maré'. Ina quēran inápaquē panantarin. Nani oshanénpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuéri o'mantarin. "¡Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, nicha'érinpoa' paya!" ta'téhua', ina ninaréhua'. O'mantahuachin, imaréhuasopita maquimaripoa huachi.

10

¹ Iráca pēnētérinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tēpapi. Oshanéna' yonquiatona', napopi ama Yoséri ana'intacaso maréhué'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yoséri sha'huitérin ma'sharo'sa' huénainéna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantérinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanénpoa' inquitérinpoa'. Iráca nani pi'iqué ma'sha tēpapirinahué', co tēhuénchachin piyapinēnpita oshanéna' inquitérinhué'.² Oshanéna' iniquipi naporini, co nani pi'iqué naquēranchin naquēranchin ma'sha tēpa'itonahué'. Cancanéna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahué'.³ Nani pi'iqué ma'sharo'sa' tēpahuachinara, yonquiantapi. "Tēhuénchachin oshahuanéhua'," topi.⁴ Ma'sharo'sa' tēpapirinahué', ina huénainén quēran co onporonta' oshanéna' inquitérinhué'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paqué yao'mahuachina, pa'pin itapon:

"Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso', ofrenda quécacaiso', inapita co nohuantéranhué'.

Quéma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahué natéa'huanquénso maré'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanéna maré' tēpapirinahué', co inapita maré' noya ni'nanhué'.

⁷ Ina quēran itérahue: 'Napoaton tata, nani o'marahué nohuantéranso' nica'huaso maré'. Quiricanénquē ninorancoso chachin nisarahué', itérahue," ténin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso' co nohuantéranhué'. Nisha nisha ma'sha oshanéna maré' tēpapirinahué', co inapita maré' noya ni'nanhué'," itérin. Iráca pēnētérinso' natétona' inapopirinahué', naporin.⁹ Ina

quëran itantarín: “Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'” itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tëpapiso pochín nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochín Yosë chinotacaso anitotërinpoa'.¹⁰ Quisocristo piyapi chachín nasitimarahuaton, oshanënpoa marë' chiminín. Yosë nohuanton, a'naróichín chiminín. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachín cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchín naquëranchín ma'shano'sa' tëpapirinahuë', co oshanëna' inquitipihuë'.¹² Quisocristoso nipirinhuë' a'naróichín chiminín oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin.¹³ Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarín.¹⁴ A'naróichín chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachín cancan quëtërinpoa'.¹⁵ Ispirito Santonta' inachachín anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ “A'na tahuëri piyapinëhuëpitarë' co anoyatohuato, iso pochín nisarahuë:

Nasha cancan quëtarahuë natëtochináchín cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipisopita naniantarahuë,” tënin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tëpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchín anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitërehuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporasó' nanitërehua' Yosë chachín nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochín nohuitërehua'. Piyapinpoa' nirihuahuë', chiníquën cantantëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënnainën pa'nín ni'ton,²⁰ nasha ira pochín nininso' acorín Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Në'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihuë'. Iporaso' Quisocristo o'maton, piyapi chachín nasitimarin. Chiminín ni'ton, nanitërehua' Yosë nohuitacaso'.²¹ Chiníquën nanantaton, noya noya corto hua'an pochín canpoa marë' Yosë nontárin. Ya'ipi imarëhuasopita catahuarínpoa'.²² Napoaton Quisocristoíchin natëtëhua', ya'ipi cancandenpoa quëran Yosë nontahua'. Nani oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, noya cancantarëhua'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya i'quë amarëso pochín noyápiachín cancantarihua'.²³ “Yosë no'tëquën sha'huitërinpoa'. Quisocristoíchin nicha'ësarinpoa', ta'tëhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tëranta' nisha yonquia'huasohuë. Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuë'.²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatëhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosoroacaiso marë'. Nipënëhuan' noya nicacaso marë'.²⁵ A'naquën co huachi niyontonpihuë' Yosë chinotacaiso marë'. Ama inapita pochín cancantahuasohuë'. Sinioro o'macaso' tahuëri naniriarín ni'ton, niyontonatëhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquën cancantacaso marë'.

²⁶ Quisocristo nanamën nani nitotërehua'. Nitotarihuahuë', naquëranchín naquëranchín co noyahuë' nipatëhua', a'popisopita pochín cancantarihua'. A'pohuatëhua', co insonta' nanitarínhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'.²⁷ Ina quëran pa'pi të'huatacaso' ya'huërin. Yosë chiníquën ana'intarinpoa'. A'na tahuëri inimiconënpita pënuë' a'pararin.²⁸ Iráca Moisésë pënëntohuachina, a'naquën co yaimapihuë'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisëquë quëparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuë nìpon, caraya'pihuë nìpon inachachín sha'huirapihuachinara, co nosoropihuë'. “Tëpaquë,” itopi.²⁹ Yosë hui'nín chachín a'pohuatama', jaquë aquëtë' ana'intinquëmaso' ya'huërin! Quisocristo canpoa marë' chiminín. Huënnainën a'parín anoyacancantínpoaso marë'. Inapoaton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. A'naquënso nipirinhuë' imapirinahuë'. Ina quëran Quisocristo a'popi. Huënnainën quëran anoyacancantopirinhuë', nisha cancantatona', ina huënnainën chachín nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhuë', co pi'pian tëranta' yanatëpihuë'. Inapitaso' Yosëri chini chiníquën ana'intarin.³⁰ Yosë nohuitërehua'. Inaso' ya'ipiya nitotërin. “Co noyahuë' nipachina', cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë huachi,” tënin Yosë.

“Piyapinēnpita tēranta' co yanatēhuachinahuē', Siniorori ana'intarin,” tēnin anta'. Quiricanēnquē naporin. ³¹ Yosēso' nanpiárin. Chiníquēn nanantērin. Co noyahuē' nipatēhua', pa'pi tē'huatacaso' ya'huērin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nān imaramaso' tahuēri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamēn a'chintohuachinēnquēmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marē' parisitapomarahuē', co yaa'poramahuē'. Noya ahuantērama'. ³³ Imaramaso marē' a'ninquēchin tēhuarinēnquēma', no'huirínēnquēma'. A'na tahuēri ahuēpirinēnquēmahuēnta', noya cancantērama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pēiquē po'mohuachinara, co tē'huatomarahuē', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marē' ma'shanēma' osērētopirinēnquēmahuē', co sētēramahuē'. “Yosē chachin nohuitērēhua'. Nasha cancan quētērinpoa'. Co insonta' nanitērinhuē' inaso' osērētinpoaso',” ta'toma', nōya cancantērama'. ³⁵ Ya'nān imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohuē'. “Yosē naniantērinco,” ama tocosohuē'. Chiníquēn cancantoco' Yosē nōya acanainquēma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuēnta', noya ahuantoco'. Noya natēhuatama', na'con catahuarinquēma'. Nani sha'huiterínquēma' ni'ton, co nonpintarinquēmahuē'. Noya nicha'ēsarinquēma'.

³⁷ Quiricanēnquē naporin:

“Tēhuēnchachin o'macaso' nininso' o'mapon.
Co hua'quiarinhuē'.

³⁸ Cancanēma quēran huarē' natēhuatamaco,
noya ni'saranquēma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.

Nipirinhuē' a'pohuatamaco,
pa'pi co noyahuē' ni'saranquēma',” tēnin.

³⁹ Insosona a'pohuachina', parisitopiquē pa'sapi. Canpoaso nipirinhuē', co a'poarihuahuē'. Natērēhua' ni'ton, nicha'ēsarinpoa huachi.

11

Ya'ipi cancanēna quēran huarē' natēpisopita

¹ “Co Yosē quēnanpirēhuahuē', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa',” topatēhua', tēhuēnchachin ina natērēhua'. Na'con Yosē sha'huiterínpoa'. Co ipora naniyatērarinhuē'. “Oshaquēran naniarin huachi,” ta'tēhua', noya ninarēhua'. ² Iráca quēran huarē' ina pochin cancantohuachinara, Yosēri noya ni'nin.

³ “Yosē no'tēquēn nontērinpoa',” ta'tēhua', natērēhua'. Inaora yonquinēn quēran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huēpirinhuē', “Ya'huē'in,” topachina, ma'sha ya'huērin. Ya'ipi ni'nēhuasopita co inaora ya'huērinhuē'. Yosēri nininso'. Quiricanēn quēran anitotērinpoa'.

⁴ Iráca Apiri Yosē natērin. “Yosē catahuarinco,” ta'ton, ma'sha tēparahuaton, Yosē chinotērin. Inapotohuachina, noya ni'nin. “Noya natērinco,” tēnin. Cainoso nipirinhuē' co ina pochin cancantērinhuē'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhuē', ipora huanta' “Ma noya Apiri natētērin,” tēnēhua'.

⁵ Iráca Inoco noya natērin ni'ton, Yosēri inápaquē quēpantarin. Napoaton co chimininhuē'. Piyapi'sari yonisápirinahuē', co quēnanpihuē'. Co'huara inápaquē quēpantayátērasohuē', “Inoco nōya ni'nahuē,” tēnin Yosē quiricanēnquē. ⁶ Yosē yonquihuatēhua', natētacasos' ya'huērin. “Yosē ya'huárin. No'tēquēn nontērinpoa'. Ina nontohuatēhua', natanatonpoa' catahuarinpoa',” topatēhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatēhuahuē', co onporonta' noya ni'sarinpoahuē'.

⁷ Iráca Nointa' ya'huēpirinhuē', a'na tahuēri Yosēri itapon: “Co hua'qui quēranhuē' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohuē' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quēran ata'huantarahuē' itērin. Co'huara o'nayantērasohuē' napotopirinhuē': “Yosē no'tēquēn nontērinco,” ta'ton, Noi natētērin. Sha'huiterínpoa', natēton, panca nancha ninin. Ina quēran sa'in, hui'ninpitare' chachin cha'ēpi. A'napitaso' natanaponaraihuē', co yanatēpihuē'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhuē', ya'ipi cancanēn quēran natētērin. “No'tēquēn nontērinco,” topachina, Yosēri noya ni'nin.

⁸ Apraanta' Yosëri itërin: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë'," itërin. Co no'pa' nohuitaponahuë', Yosë natërin. "Co nonpintarincohuë'," ta'ton, pa'nin. ⁹ Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahuë', në'mëtë' pëiquërachin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhuë'. Isaco, Cacopo, inapitanta' në'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. "Iso no'pa chachin quëchinquëma'," itopirinhuë', co hua'anëenchátërapihuë'. "Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua'," ta'tona', Yosë natëpi. ¹⁰ Apraana yonquiárin. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso'," ta'ton, ina ninararin.

¹¹ Inaso', chiníquën Yosë natërin. "Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihuë' nipirinhuë', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco," téninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. ¹² Apraan nani másho niponahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohuë'.

¹³ Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhuë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya cancantopi. "Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Isëquëso' topinan yacapatëréhuaso pochin ninëhua'," topi. ¹⁴ "Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tëhuënchins'o' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhuë', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," ténin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuëinchachin Yosë natërin. A'naichin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Naporo' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtarin," itopirinhuë'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarin: "Hui'nán quëparahuaton, motopi'pa' paquë'. Inaquë hui'nán tēpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraana natëtin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itaantarin: "Tananpitëquë'. Ama tēpaquësohuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nãpïantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinënpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huëréhua'. A'na tahuëriso nipirinhuë' Yosë nohuanton, ya'ipi isairi'sa' isëquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Naporo' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitanacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnorí piyapinënpita camairin: "Isairi sanapi'sa' huaihuachina', quëmapia'huaya nipachin, tēpaco'," itërin. Napopirinhuë', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë natëton, co copirno tēranta' tē'huatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi. ²⁴ Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. ²⁵ Yosë piyapinënpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhuë', co ina yonquirinhuë'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarin," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhuë'.

²⁶ Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaiton-huë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarinpoa'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinacohuë', Yosë'pa' noya noya acanarino," ta'ton, noya ahuantërin.

²⁷ Yosë natëton, Moisësë Iquipito quëran pipirin. Copirnori no'huipirinhuë', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiniquën cancantërin. Chiniquën cancantaton, Yosë piyapinënpita catahuarin. ²⁸ "Yosë nicha'ësarinpoa'," ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquëma' carniroa'hua tëpaco'. Huënainën ya'coanaquë pashitoco' ama anquëniri paninan nininso' tëpacaso marëhuë'," itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna' ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pataquë napopi.

²⁹ Ina quëran ya'ipi israiro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochin yaniro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhuë' co nanitopihuë' pëntonacaso'. Imatapirinahuë', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

³⁰ Ina quëran israiro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë' pantarin. Yosëri sha'huitërin tahuitacaiso'. "Catahuarinpoa mini," ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tahuitopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuatërin. ³¹ Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëtton, cha'ërin. Oshahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tëpacaso marëhuë'.

³² Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitiono, Paraco, Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pëñëntona'piro'sa', inapitanta' nóya natëtopi. ¡Notohuaro' ya'huëpi ni'ton, co'chi nanitërahuë' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! ³³ A'naquën Yosë natëttona', nisha nisha piyapiro'sa' minsëpi. A'naquëonta' hua'an ya'conatona', no'tëquën hua'anëntopi. "Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, catahuarinpoa'," ta'tona', a'naquën natëpi. Napoaton Yosëri catahuarin. A'naquënso' Yosë natëttona', pa'pini' quëran cha'ëpi. ³⁴ A'naquën pën chiniquën nënë nënëpaquë të'yatopirinahuë', co pi'pian tëranta' huëyapihuë'. Noya cha'ëpi. A'naquëonta' Yosë nohuanton, sahuëni quëran cha'ëpi. Yatëpapirinahuë', co chiminpihuë'. A'naquëonta' co chinipirinahuë', Yosëri catahuarin chiniquën cancantacaiso marë'. Na'a inimicoro'sa' minsërahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosë natëpi ni'ton, ina nohuanton nanpiantapi huachi.

A'naquënso' nipirinhuë' Yosë natëttona', chiniquën parisitopi. "Yosë a'poco' tëpachinëquëma'," itopirinahuë', co yaa'popihuë'. "Co onporonta' a'poarihuë'. Yosë noya noya ananpitaantarincoi," ta'tona', imapiso marë' chiminpi. ³⁶ A'naquëonta' Yosë imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquë tonpopi, tashinan pëiquë po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquëonta' na'piquë tē'yaratona', tēpapi. A'naquëonta' sërichoquë yatonatona', tēpapi. "Yosë a'poco', tēpachinëquëma'," itopirinahuë', co yaa'popihuë'. A'naquëonta' sahuëni quëran tēpapi. A'naquën co tēpapirinahuë', imapiso marë' chiniquën aparisitopi. Yatëpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huëmia ya'huëpihuë'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huëté', chipo sha'huëté' inapita a'mopi. Co manta' ya'huëtōpihuë'. Chiniquën parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotëro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquë ya'conahuatona', huë'ëpi. Inpioro'sari nocanpi: "Inapitaso' napoonpi," topirinahuë', Yosëriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosëíchin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuë', co ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' naniyatërasohuë', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosë minararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. Iráca imapiso-pita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. A'na tahuërinta' inápaquë pa'patëhua', Yosë nóya nohuitarihuá'.

12

Quisocristoichin yonquia'ahua'

¹Íráca quëran huaré' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihué', imamiatopi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', natëpi. Napoaton inapita yonquiatëhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'. Quëmapi'sa' nicanacaiso maré' ta'ahuachinara, chiniquën ta'api. Co manta' quëpapihué'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahué', co nanitopihué' chiniquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahué' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhué', ahuantatëhua', noya imahua'. ²Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëtcaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiniquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tëhuapirinahué', co ina yonquirinhué'. "Chiminpató, piyapi'sa' nicha'ësarahué'," ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuatón, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiniquën no'huipirinahué', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohué'. Chiniquën cancantoco'. "Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso maré'. Sacai' nipirinhué', Quisocristo imamiatoco'. Imaromaso maré' aparisitopirinëinquëmahué', co tëparinëinquëmahué'. ⁵Hui'ninpita pochin nicatonpoa', Yosë pënëninpoa' chiniquën cancantacaso maré'. Nani nitotopiramahué', ¿naniantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa': "Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso maré'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhué', ama sëtëquësohué'.

Ama yaa'poquësohué'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'.

Hui'ninpita pochin nicatonpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso maré'," tënin.

⁷Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënëné' noya noya yonquicaso maré'. ⁸Co Yosë pënëninpoahué' naporini, co tëhuëchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahué'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaiso maré'. Co pi'pian tëranta' ana'intohuachinquëmahué', co Yosë hui'ninpanquëmahué'. ⁹Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërehua'. Pi'pian ana'intopirinpoahué', co no'huirëhuahué'. Noya nicatëhua', natërehua'. Tata Yosëso nipirinhué' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanopiarihua'. ¹⁰Hua'huatarihua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohué' nipirinhué', tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiatón, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso maré'. Yosëso nipirinhué', noya noya yonquiatónpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahué', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërehua' ina pochin cancantacaso maré'. ¹¹A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërehua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahué', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoa'tëhua sano cancantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohué'

¹²Napoaton iyaro'sa', chiniquën cancantahua'. Ama amiatëhuarahué', chiniquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotëré', sacai' iratëré'. A'naquëma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cancänëma quëran Yosë imaramahué'. Ama huachi cancantëreso pochin cancantocohué'. ¹³Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahué'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso maré'. A'napitanta' nicatëinquëma', chiniquën cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihué'.

¹⁴Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohué'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahué', co manta' Yosë nohuítaramahué'. ¹⁵Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquënisó nipirinhué', co yatahuë'rëtopihué'. Inahuara yonquipoisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihué'. Ama inapita pochin cancantocohué'. Co Yosëchín yonquihuatamahué', oshaquëran nitapicananarama'. Ina quëran

pënanin a'naroáchin sè'cotètërinso pochachin a'napitanta' atapicananarama'. ¹⁶Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancośohué'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'ssha yonquiatoma', Yosë naniantocosohué'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhué'. Tanaton, iin nontërin: “¿Yosë na'con catahuainquënso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahué'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahué,” itërin. ¹⁷Ina piquëran yonquiantapirinhué'. “Yosë na'con catahuainco,” tantapirinhué', co huachi Yosëri nohuantërinhué'. Chiníquën sëtatton na'nëpirinhué', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhué' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë naniantotama'.

¹⁸Iráca Sinai motopi nicotoanaquë hué'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tël'huatopi. Inaquë panca pën nënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhué'. Tahuëri niponahué', tashi pochin ninin. Yara yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰Tronpita chiníquën pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosëri chiníquën itërin: “Iso motopiquë pënënanranquëma' ni'ton, ama ya'caricosohué'. Ma'sharo'sa' tëranta' inaquë pa'pachina', chimiina'. Na'piquë tël'yaratoma', tēpaco',” itërin. Ina natanahuatona': “Sacai' ina nanan natēcaso',” ta'tona', pa'yanpi. “Ama huachi chiníquën nonchincoisohué’,” itopi. ²¹Ni'sahuaton, Moisésënta' pa'pi tël'huatërin. “Canta' tël'huatato, ropa ropátarahué’,” tēnin.

²²Canpoaso nipirinhué', co ina motopi ya'carirëhuahué'. Quisocristo imapatëhua', nisha motopi ya'carirëhua', Sion itopiso'. Yosë chachin nohuitarihua'. Co ipora quënanpirëhuahué', nanpiárin. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquë ya'huëcantarihua huachi. Notohuaro' anquëniro'sa' inaquë niyontonpi. Noya cancantatona', Yosë chinotapi. ²³Huëntonëinquë chachin Yosë nani aya'coninpoa'. Inápaquë nininënpoa' nani ninshitërinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso maré'. Inatohua' niyontonaríhua'. Yosë chachin imarëhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntaton, co imapisopitahué' no'tëquën ana'ntarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanénaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitaré'quënpoa chachin niyontonaríhua' ²⁴Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso maré'. Huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainën pa'nin. Iini tēpahuachina, huënainën pa'nin ni'ton, ana'ntacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhué', noya noya. Huënainën pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵Napoaton Quisocristo nanamën noya natanco'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohué'. Pënëntërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatëtopihué' ni'ton, a'naroáchin ana'ntërin. Quisocristo nanamënso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatëhua', aquë aquëtë' ana'ntinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënëninpoa'. ²⁶Yosëri pënëntërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quiricanën quëran sha'huitërinpoa': “A'na tahuëri naquëranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nancantarinhué'. Inápaquë ya'huërinso'pitanta' naco nacóntarin,” tēnin. ²⁷A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹Hua'anëntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' ta'huantarihuahué'. Napoaton: “Yosparinquë Sinioro,” itahua'. Ya'ipi cancanënpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatëhua', natëahua' noya nicainpoaso maré'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'ntarin ni'ton, tël'huatacaso' ya'huërin. Pënuë ma'sha ahuiquitëréso pochin ya'ipi co noyahué' nininsopita ana'ntarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ²Co nohuitapomarahué', nosoroco'. Hué'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' hué'pachinara, “Huëco' ni'quicoi,” itërin. Piyapita'ma' topirinhué', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohuë'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso marë' chiniquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita ninatanpiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohuë'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tēhuananpichinasohuë'. Ama manta' monshihuainasohuë'. Monshihuanpatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohuë'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohuë'. Yosë chachin nani sha'huëtërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahuë'. Co naniantaranquëmahuë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiniquën cancantatēhua' naporēhua':

"Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co tē'huarēhuahuë'.

j'Piyapi'sa' ma'sha onpotopirinpoahuënta', co tē'huatarihuahuë'!" tēnhua'.

⁷ Ya'nana' a'chintërinëinquëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinëinquëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natancosohuë', nonpintochinëinquëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nicacaso' pënënpirinënpinhuaë', co ina quëran noya cancantërhua'huë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristoíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'. Inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

¹⁰⁻¹¹ Quisocristo corosëquë chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhuë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tēpapi. Tēpahuachinara, corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari ma'sha tēpapiso' huënnainën manin. Masahuatón, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanëna marë'. Noshinënsa nipirinhuë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocristonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huënnainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatēhua', Quisocristoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarēhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuahuë'. ¹⁵ Napoaton iporasos' co huachi ma'sha tēparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatēhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatēhua', Yosë noya chinotarēhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinëinquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huítapi. Nani tahuëri pënënnarinëinquëma'. Noya natëhuatama', noya cancantatona', a'chintarinëinquëma'. Co yanatēhuatamahuë', sētapi. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanëhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marë' chiniquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'i.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya niniatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarin. Iporaso' ohuicanënpita pochin nicanonpoa', Sinioro Quisoso a'pairinpoa'. Huënnainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huëtërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso'

nicacamaso marë'. Pi'pian tēranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocristo catahuahuachinpoa', nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', tënahué. Achinicancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahué. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatëncuëma', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinëncuëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahuë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Sinioro Quisocristoichin natërahuë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

²Nisha nisha ma'sha onpoapomarahué' iyaro'sa', ama sëtocosohué'. Noya cancantoco'. ³Yosë tëniarinpoa' cancanënpoa quëran huaré' natëcaso maré'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhué' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquën cancantacaso maré'. ⁴Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso maré'. Chiniquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵¿Ma'cha ipora niya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso maré' co no'huirinhpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso maré'. ⁶"Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohué'. "Co catahuarincohuë' nimara," ama tahuasohué'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhué'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran nioluërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahuë', co catahuarinquëmahuë'. ⁸Co ya'ipi cancanëma quëran huaré' imapatamahuë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancan pochin ya'huëtöhuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtöpirinquëmahuë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuë chachin aya'coninquëma'. Ina maré' nóya cancantoco'. ¹⁰A'naquëmaso nipirinhué' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹Ni'co'. Pi'i chiniquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhué'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huano'santa' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinahuë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹²Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cancantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina maré' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimitarihua'. "Tëhuëchachin nosorohuatamaco, ananpitaantarinquëma'," itërinpoa'. Sha'huëtërinpoa' ni'ton, co onporonta' onpintarinpoahuë'. ¹³A'naquëno nipirinhué' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë. Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochin yonquicosohué'. Yosëso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tëranta' oshahuaninhué'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë'. ¹⁴Canpoara nohuanton, co noyahuë' cancantatëhua', co noyahuë' yonquirehua'. Inachin inachin yonquihuatëhua', chinii' quëparinposo pochin co noyahuë' nicacaso' yonquirehua'. ¹⁵Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirehua'. Co a'naroáchin naniantohuatëhuahuë', co noyahuë' nisarehua'. Naporahuatëhua', oshahuanarëhua'. Oshahuanpatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarëhua'. Ni'co'. Sanapi

hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapoc-hachin co noyahuë' yonquihuatêhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarêhua'. Ina marë' oshahuanarêhua'.

¹⁶Nosororanquëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocoso-huë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁷Yosëso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marë' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhuë', co ya'ipi tahuëri noya a'pininhuë'. A'na tashinta' co manta' a'pininhuë'. Yosëso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. Nani tahuëriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁸Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquën nonin. Nanamën natêhuatêhua', huëntonëquë aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

¹⁹Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohuë'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosoahuë'. ²⁰No'huitohuatêhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ²¹Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosohuë'. Yosë nanamën nani a'chintërinëquëma'. “Caora Siniro co nanitêrahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco,” ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

²²No'tëquën yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinëquëma', ama topinan quëran natanacosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. ²³⁻²⁴Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirin ni'pirinhuë'. Nê'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin nani-antërin. Co niamirayarinhue'. Canpitanta' Yosë nanamën topinan natanpatama', co natêhuatamahuë', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. ²⁵Nipirinhuë', natêhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natêhuatama', co sopai camaiarinquëmahuë'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosohuë'. Noya natêhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

²⁶“Canta' noya Yosë imarahuë,” topi a'naquën. Nipirinhuë', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co têhuënchachin imarinhuë'. ²⁷Têhuënchachin Yosë chinotohuatêhua', piyapi'sa' nosoroarêhua'. Sa'ahuaoro'sa', quëyoro'no'sa', inapita catahuarêhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quë-tacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohuë'. Noyápiachin cancantohuatêhua', noya imasarêhua'. Inapohuatêhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

¹Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. ²⁻³Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': “Huëquë' iyasha,” itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënso nipirinhuë', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': “Inaquë huaniquë'. Nohuantohuatán, no'paquë tëranta' huënsëquë,” itërama'. ⁴¿Co'ta ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhuë', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatêhua', nóya cancantarihua'. Huëntonëquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. “Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma,” itërinpoa'. ⁶Canpitaso nipirinhuë', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënëquëma', ihuarinëquëma'. Aparisitërinëquëma'.

Coisèquë sha'huirapirinënquëma'. ¿Ina nipirinhüé' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocristoso' nóya niponahué', tēhuapi: “Co noyahué' inaso',” toconpi. Imarēhua' ni'ton, Quisocristo piyapinēnpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohué'.

⁸Yosë quiricanën quëran noya noya pēnēninpoa'. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” itērinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'. ⁹Nipirinhüé', a'naso' noccanpatama', co noyahué' nisarama'. Co Yosë natēramahué' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰Yosë chachin pēnēninpoa'. “Noya natērai,” topiramahué', pi'pian tēranta' co natēhuatamahué', oshahuanarama'. Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹“Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohué',” tēnin Yosë. Naporahuaton, “Ama piyapi tēpacosohué',” tēnin anta'. Co monshihuanaponahué', piyapi tēpahuatān, oshahuanaran. Co Yosë natēaranhué'. ¹²Quisocristo imapatēhua', nasha nanan sha'huitērinpoa'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, nanitērehua' nóya nicacaso'. Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuëri Yosë coisë pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³Co piyapi'sa' nosorohuatamahué', ayaro' tahuëri Yosēnta' co nosoroarinquëmahué'. Napoaton “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'tēhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intarinpoahué'.

Noya nicacaso' ya'huërin

¹⁴“Canta' Yosë imarahüé,” tapomarahüé', co noyahué' nipatama', topinan quëran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ësaramahué'. ¹⁵Ni'co'. A'na quëmapihüé' nipon, sanapihué' nipon Quisocristo imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huërin. ¹⁶Co catahuarihuarahüé': “Noya ya'huëquë'. Ama sēhuënnquësohué'. Ama tana natanquësohué',” itapomarahüé', co a'mocaiso', cosharo', inapita quëtohuatēhuahué', ¿topinan quëran napotarihua'! ¹⁷Inapochachin “Canta' Yosë natērahüé,” tapomarahüé', co piyapi'sa' catahuahuatamahué', topinan quëran nonsarama'. Co tēhuënnchachin imaramahué'.

¹⁸A'naquëma' tapoma' nimara: “Quëmaso' 'Yosë imarahüé,' ta'ton, chinotëran. Caso nipirinhüé' noya ninahuë. Quëmaso' Yosë chinotaponahué', co noya nipatanhué', topinan quëran nonsaran. Caso nipirinhüé', noya ninahuëso marë' natērahüëso' ya'noarin,” tapoma'. ¹⁹“A'naíchin Yosë ya'huërin,” ¿tēnan ti? No'tëquënn nonan. “Yosë ya'huarin mini,” topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, tē'huatatonā', ropa ropatapi. Napoaponaraihué', co Yosë imapihué'. Co napopiso marë' Yosë'pa' pa'sapihué'. ²⁰¿Co'chi no'tëquënn yonquiranhué' paya! Co noya nipatanhué', “Canta' imarahüé,” topiranhué', topinan quëran nonsaran. ²¹Tata Apraan yonquiqué'. Yosëri nontohuachina, “Ama hui'nān apiratocosohué',” itohuachina, Isaco quëparin. Hui'nin niponahué', co apiratërinhué'. Yosë chinotacaso marë' yatēpapirinhüé', Yosëriso' nicha'ërin. ¿Natërinso marë' Yosëri noya ni'nin! ²²“Yosë no'tëquënn nontërinco,” ta'ton, Apraani natërin. Natëton, noya noya imarin. Co topinan quëran chinotërinhué'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëton, noya imarin. ²³Yosë quiricanënquë ninshitërin: “ 'Yosë no'tëquënn nontërinco,' tēninso marë' Yosëri noya ni'nin,” tēnin. “Inaso' Yosëre' nipayarin,” tēnin anta'. No'tëquënn naporin.

²⁴Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhué', tēnahuë. Yosë natëtēhua', noya nipatēhua', noya imarēhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵Inapochachin Nacapanāta' oshahuana'pi niponahué', Yosë yonquiaton, noya ninin. Cosoi a'parinsopita huë'pachinara, noya a'pairin ama inimicoro'sari tēpacaiso marēhué'. Ina quëran po'oana quëran catahuarin cha'ëcso'. Ina marë' Yosëri noya ni'nin. ²⁶Hua'yanēnpo' capa nipachina, co nanpirēhué'. Inapochachin topinan quëran nonpatēhua', co noya cancantohuatēhuahué', co Yosë natērehuahué'. Chimipi pochin cancantatēhua', co tēhuënnchachin imarēhuahué'.

¹ Ama iyaro'sa' na'anquëma' cortoquë pënëntocosoahuë'. Piyapi'sa' pënënpirëhuahuë' co canpoa tëranta' noya nipatëhuahuë', aquëtë chachin Yosë ana' intarinpoa'. ² Ya' ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonëhua' naporini, Yosë pochachin cancanchitërihuahuë'. Co huachi aquëtë' tëhuë'itërihuahuë'. ³ Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntërë' no'tëquën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. ⁴ Nanchanta' panca masho nipirinhuë', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insëquësona yaquëpahuachina, noya quëparin. ⁵ Inapochachin nanamënpoa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatëhua', na' con nocanëhua'. Noya nonpatëhua', piyapi'sa' achinicancanarihua'. Nipirinhuë', co noyahuë' nonpatëhuara, anishacancantarihua'. Ni'co'. Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. ⁶ Nanamënpoaso' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacaso'. Nanamënpoa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicancanarëhua'.

⁷ Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërin sopita pë'tahuarë'. Pë'tahuahuatëra, co huachi maninpohuë'. Anpian'tëhuano'sa', i'quë ya'huërin sopita, inapita pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. ⁸ Nipirinhuë', co insonta' inaora nanitërinhuë' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhua', ya' huan tomainën pochin nonëhua'. A'naroáchin yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' atapicancanarihua'. ⁹ Nanamënpoa quëran Yosë chinotërhëhua'. "Tata Yosë hua'anëntërinpoaso' nóya," tënëhua'. Ina nanamënpoa quëran chachin piyapi'sa' pinorëhua'. Ya' ipinpoa' Yosë chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marë' acopirinpoahuë', nipinorëhua'. ¹⁰ Yosë noya nontapomarahuë', piyapi pinopatama', co noyahuë' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quëpa papotohuachina, quëpa nitërin. Co nisha nitërinhuë'. Misëra papotohuachina, misëra nitërin. Co quëpa nitërinhuë'. A'na huinan ya'huëhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhuë'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquën pipirinhuë'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. Noyasáchin nonco'.

Yosë noya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tëhuëinchachin noya yonquihuatama', noya nisarama! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotërhëhuahuë'. Yosëíchin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquënso nipirinhuë' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi. Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Nonpiánama'. ¹⁵ Co Yosë nohuanton ina pochin cancantërhëhuahuë'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatoná, niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi. ¹⁶ Niapiratohuatëhuara, yanino'huirëhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatëhuahuë', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatëhua', pa'pi co noyahuë' nisarëhua'. ¹⁷ Yosëso nipirinhuë', no'tëquën ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuë'. Sanoan quëran nontarihua'. A'napita pënënpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarëhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Co nonpintarihuahuë'. Yosëíchin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. ¹⁸ Yosë yonquihuatëhua', sano cancantatëhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Noya nipatëhua', a'napitanta' niconpoa', noya nisapi.

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama'? ténahuë, yonquiato. Canpitaora cancanëma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cancantërama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'. ² Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtöhuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininsopita co ya'huëtërinquëmahuë'. ³ A'naquëma' Yosë nontohuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'. ⁴ Canpitaso' co huachi Yosëichin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiatoma', Yosë inimiconën pochin cancantërama'. ⁵ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantöhuachinpoa', apirarinpoa' Yosëichin pa'yatacaso marë'," ténin. Co topinan quëran naporinhuë'. ⁶ Sacai' Yosëichin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. "Caora noya ninahuë'," topatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhuë', "Co caora nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro," topatëhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosë quiricanënuë'.

⁷ Napoaton Yosëichin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosohuë'. Chiniquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'. ⁸ Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiariinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosohuë'. Ama narinamasoachin yonquicosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'. ¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. "Caora Sinioro co nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco," topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantöhuatëhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosohuë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohuë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahuë'. Yosë pënënpiripoahuë'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopirinpoahuë', "Co nosorocaso' ya'huërinhuë'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'. ¹² Yosëichin coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantöhuatëhua', nica'ësaripoa'. Co'so' natëhuatëhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhuë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahuë nipon, tashirayahuë nipon, sacatapoi a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatöhuatoi, na'con canaarai," topiramahuë'. ¹⁴ Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co canpitaora nohuanton nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵ "Yosë nohuantöhuachin nanpihuatoi, ma'sha nisarai," ta'caso nipirinhuë'. ¹⁶ "Quiyaora nohuanton, nani ma'sha nisarai," toconama'. Co Yosë yonquihuatamahuë', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷ Yosë yonquicamaso' nitotapomaramahuë', co yonquihuatamahuë', oshahuanarama'. Ma'sona tëranta' noya nicacaso' nitotapomaramahuë', co ina nipatamahuë', ina marënta' oshahuanarama'.

¹Ma'huano'santa' co Yosë natëpisopitahuë' pënëin. A'na tahuëri canpitaso' chiniquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sëtoco', na'nëco'. ²Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pë'yararin. ³Coriquinëmanta' topinan quëran canarama'. Hua'na chi'chirotërinso pochin napoonin nisarin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marëächin coriqui yontonama' ni'ton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. Pënquë parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahuë', nani ayaro' tahuëri ya'caritëriarin. ⁴Piyapinëmapita nonpintërama'. Iminëmaquë asacatopiramahuë', co no'tëquën pahuërëtëramahuë'. Inapitaso' Yosëquë sha'huirapirinëinquëma'. Shanëmapita nitërinso' mapirinahuë', co pahuërëtëramahuë'. Inapohuatama', Yosë nitotarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin ni'ton, no'tëquën i'huërëtarinquëma'. ⁵Isoro'paquë nóya ya'huërama'. Nani ma'sha ya'huëtërinquëma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huëtëpirinquëmahuë', Yosë ana'intarinquëma'. Ohuacaro'sa' tëpacaso pochin nipon. Yatëparinso' co nitotatonahuë', coshatápirinahuë', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anëni huëcapairahuaton, tëparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápíramahuë', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiniquën aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitopihuë' i'huërëtinëinquëmaso'. Napoaton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huërinso'

⁷Napoaton iyaro'sa' aparisitoahuachinëinquëma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Sinioro o'mantararin. Naporo' ya'ipiya no'tëquën ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatëra, co a'naroáchin manëhuë'. O'nanpachina, oshaquëran papotarin. O'naantahuachina, cayarin. "Oshaquëran cayahuachin, mapatëhua' ca'sarëhua'," ta'ton hua'anëni ninararin. ⁸Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Sinioro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritëriarin. Napoaton ama sëtocosohuë'. Chiniquën cancantoco'. ⁹Ama pi'pian tëranta' iyaro'sa' nino'huicosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mamarin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰Ni'co' iyaro'sa'. Iraca pënëntona'piro'sa' Sinioro nanamën a'champirinahuë'. Pënëntoahuachinara, a'naquëni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponaraihuë', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahuë', chiniquën cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quëran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', tënhuë'. Napoaton chiniquën cancantatoma', ahuantoco'.

¹²Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tëquënáchin nonacamaso': "Pa'sarahuë'," topatama', paco'. "Co pa'sarahuë'," topatama', ama pacosohuë'. Nani tahuëri no'tëquënáchin nontohuatama', co "Yoscoarë'," ta'caso' ya'huërinhuë'. Co'ni ma'sha tëranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatëhua' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Napoaton nani tahuëri no'tëquën nonco', Yosë ana'intochinquëma'.

¹³A'naquëma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanën cantatoma': "Yospariniquën Sinioro," itoco'. ¹⁴A'naquëma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocristo catahuainquën," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquëma'. Ina quëran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'. ¹⁵Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Sinioro nani-taparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶Napoaton ma'sona tëranta' co noyahuë' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huithua'. "Ina marë' caso' oshahuanahuë'," nithua'. Itohuaran capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiniquën ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. ¹⁷Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiniquën Yosë nontohuachina, natanin. "Na'a piyapi'sa' Sinioro co imarinëinquënhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhuë'. ¹⁸Ina quëran Yosë nontantahuachina: "Quëma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiniquën Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'naso' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'téquën yonquianta'in.
²⁰ Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshanëna' Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Santiago

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹Ca Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahüë. Quisocristo a'parinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitaso' aparisitatënënuquëma', ayanquërinënuquëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'pataranquëma'. Tëhuënychachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihuahuë'. Isëquëso' topinan yacapatatëhua pochin ninëhua'. ²Íráca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënuquëma', huayoninquëma' huëntonënuquë ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. "Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'," ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiaterëhua'. ⁴Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarin. Canpoa marë' Yosëri acorin. Inari chachin ni'sarin. ⁵Tata Yosë ya'ipiya nanitaparin. "Yosë co quënan-pirëhuahuë', catahuarinpoa'," topatëhua', noya a'pairinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarínpoa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'pairinpoa'.

⁶Ina yonquiatoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotoipirinënuquëmahüë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahüë', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuarinpoa' ya'ipi cancanënpoa quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'. Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirin. Ya'ipi në'huë huiquitahuaton, orosachin ninin. Inapochachin iporasos' Yosë nohuanton, pënuquë ahuiquitëresso pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoinoaso marë'. Oro pa'ton niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirinhuë', Yosë natëhuatëhua', nanopimiatarihua'. Napoaton na'con yonquia'ahua' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihuahuë'.

⁸Quisocristo co onporonta' quënanapomarahüë', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahüë', "Co nonpintarincohuë'. Catahuarinco', ta'toma', ina natërama'. Cancanëma quëran ina nohuitatoma', nóya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cancantërama'. ⁹Imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarínquëma' huachi.

¹⁰Íráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuëri Yosë inaora nohuanton, nosoroatënuquëma', nicha'ësarínquëma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponarihuë', co nito-topihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoaton cancantatona', Yosë quiricanën nontopi no'tëquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'tëquën sha'huitërinënpoa'. ¹¹Ispirito Santo nohuanton, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quëran nanopiantarahuaton, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quëmapita' o'maton, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso'?" topi. ¹²Ina quëran Yosëri anitotërin. "Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuanton, ninorama'," itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'maton, Ispirito Santo catahuarincoi

noya a'china'huaiso maré'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahué', co ya'ipiya nitotopihué'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napaoton chiniquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamasa'. Sano yonquico'. Quisocristo o'mantahuachin, inaora nohuanton, nicha'ësarinpooa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin cantipanta' Yosëfchin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahué', co yonquiramahué'. Yano'pihuatomara, no'pirama'. Co noyahué' yonquihuatomara, co noyahué' ninama'. Iporaso nipirinhue' ama inapocosohue'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonëncuë aya'coninquëma' ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantoco'. ¹⁶ Quiricanën quëran Yosë pëñinpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuë. Napaoton canpitanta' noyasáchin nico'," itërinpoa'.

¹⁷ Yosë nontohuatamara, "Tata," itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarin. Co noyahué' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huaré' ina yonquiatoma', noya nico'. ¹⁸ Iráca shimashonënpooapita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahué', co Yosë nohuitopihué'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahué', Yosë ocoirinquëma' ina nohuitacamasa maré'. Ocoiinquëmaso maré' co coriqui pahuërëterinhue'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarín. ¹⁹ Hui'ninso nipirinhue' noya noya. Ina chiminpachina, huëñainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahué' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tëpapi. Inapochachin Quisocristoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahué', corosëquë chiminin. Oshanënpooa' inquitatopooa', ocoirinpoa huachi. ²⁰ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohue', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacasa maré'. Ipora huaré' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso maré'. Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. ²¹ Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': "Tëhuëñchachin catahuarinpoa'," tënama'. Quisocristo chiminaponahué', Yosëri ananpitaantarín. Inápaquë quëpantarahuaton, chiniquën nanan quëtërin. Napaoton Yosëfchin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarínpoa'," ta'toma', ninarama'.

²² Yosë nanamëno' no'tën nanan. Ina natëhuatama', ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantërinquëma' ninosorocamaso maré'. Napaoton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tëhuëñchachin cancanëma quëran huaré' ninosoroco'. ²³ Yosëso' co onporonta' chimininhué'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quëtërinquëma' huëntonëncuë ya'conacaso maré'. Nasitantarëso pochin noya cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonëncuë ya'conamahué'. Nanamën quëran anoyacancantërinquëma'. Nanamëno' co onporonta' ta'huantarinhue'. Ina natëhuatëhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

²⁴ "Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhue', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nëhuasopita ta'huantarín anta'. ²⁵ Siniro nanamëno' nipirinhue', ya'huëmiatarin," tënin Yosë quiricanëncuë.

Ina nanan chachin nani a'chintërainquëma'.

2

¹ Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ninonpintocoso-hue'. A'naquën noyasha nonaponaraihué', po'oana quëran co noyahué' nipi. Ama ina pochin nicosohue'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapatocosohue'. Ama pinotocosohue'. ² Yosë huëntonëncuë ya'conpatëhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninëhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayarin. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosë noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuatama', oshaquëran noya noya nisarama'. Chiniquën cancantatoma', noya cha'ësarama'. Yosë nanamëñachin

achinicananinpoa'. ³“Sinioroso' noya,” ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitërama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocriso na'pi pochin nininso'

⁴Na'pi quëran yapëihuatëra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantëre' pëi' achinicaso marë'. Quisocriso ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinahuë', Yosëriso' nóa nicaton, na'con nohuantërin. Apira apira Quisocriso yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. ⁵Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë acorinpoa' pëinën pochin nicacaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina na'con chinotërehua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarëhua'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', “Yosparinquën Sinioro,” itahua'. Nicatahuacasonta' ama naniantahuasohuë'. Quisocriso catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁶Quiricanën quëran ina ninorin:

“Yapëihuchinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nisarin. Sionquë acorahuë. Ina natëhuatama', ‘Co naniantarinpoahuë’, ta'toma', co sëtërešo pochin cancantaramahuë,” tënin Yosë quiricanëinquë.

⁷Quisocriso natëhuatëhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinhüë' co natëtonaraihuë', co Quisocriso nohuantopihuë'. Quiricanën quëran naporin:

“Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihuë'. Të'yatopi. Ina na'piso' nipirinhüë' noya noya ninin pëicaso marë’,” tënin.

Inapochachin Quisocriso noya nipirinhüë' co nohuantopihuë'. ⁸Quiricanën quëran itantarin:

“Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotëre',” tënin. Inapochachin a'naquën co Quisocriso nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'inpihuachi.

⁹Imarëhuasopitaso nipirinhüë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancantopirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acorinpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'. ¹⁰Iráca co Yosë piyapinënpita nipiramahuë', iporaso' nani huëntonëinquë aya'coninque'ma'. Iráca co insonta' tëhuëchachin nosororinquëmahuë'. Iporaso' Yosë nosororinquë'ma'.

Yosë noya imahua'

¹¹Nosororanquë'ma' iyaro'sa' ni'ton, pënenaranquë'ma'. Quisocriso imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinsoptaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparósáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsëarinquë'ma', co Yosë pochin cancantaramahuë'.

¹²Co imapisopitahuë' pinorinëinquë'ma'. “Co noyahuë' nipi,” topi. Ina nipirinhüë', noyasáchin nico' ni'inëinquë'ma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinëinquë'ma'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³Sinioro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirinoso' chini chiniquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁴Ninano hua'ano'sa', chirinchiro'sa', sontaro'sa', ponisario'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaiso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya ni'sapi. Inapitanta' natëco'. ¹⁵Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocriso imarama' ni'ton, a'naróáchin yapinorinëinquë'ma'. Noyasáchin nico' ama pinoinëinquëmaso marëhuë'.

¹⁶“Yosë nicha'ërinpoa',” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhüë', ama ina yonquiatoma' tëhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquë'ma' ni'ton, ina nohuantërinsoáchin natëco'. ¹⁷Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita

capini noya ninosoroco'. Yosë të'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatora', natëco'.

Quisocriso nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacatohuachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhue' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhue', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Topinan quëran ana'intohuachinquëma', ama no'huicosohue'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'ntarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahue': "No'tëquën ana'intohuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin," topi ya'ipiya. A'na tahuëriso nipirinhue' noya nipiramahuë', aparisitarinënhue'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocriso canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóa ninin. Co manta' onporinhue'. Co pi'pian tëranta' nonpininhue'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co yai'huëretërinhuë'. Aparisitopirinhue', co no'huirinhue'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'ntarin," ta'ton, Yosëchin natërin. ²⁴ Quisocriso isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocriso imarëhua'. Inaso' ohuicaros'a' hua'anën pochin ni'ton, noya a'paiarinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëninso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapis'a' co Yosë nanamën natëyätërahue'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tēhuainasohue'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicaton, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhue', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohue'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacasaráchin yonquipi. ⁴ Quisocriso imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohue'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhue'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhue', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohue'. Nóa cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërinso' ina pochin nipi. "Yosë catahuarincó," ta'tona', inaíchin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," ténin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co tē'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihue' ni'ton, noya nicatora', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocriso imapi ni'ton, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonënhue' ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitërinënpoo'so'

⁸ Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtohuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sēchinasohue'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'.

Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohué'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinénquéma', ama i'huèrètacamaso' yonquicosohué'. Pinopachinénquéma', ama canpitariso' pinocosohué'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosé nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatéhua', ina sha'huitérinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatéhua', Yosé noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanén quèran itérinpoa':

“Noya ya'huécamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohué'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatoma', ama insonta' no'huicosohué'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'hué'ina'.

¹² Noya nipatama', Siniro a'pairinquéma'. Ina nontohuatama', natanarinquéma'. Nipirinhué', co noyahué' nipatama', co Siniro tahuèretarinquémahué',” ténin.

¹³ Noyasáchin nipatama', co a'napita yai'huèretarinquémahué'! ¹⁴ A'na tahuèriso nipirinhué' imaramaso maré' aparisitohuachinénquéma', ama té'huatocosohué'. “Quisocristo maré' paristaréhua’,” ta'toma', noya cancantoco'. Yosé noya catahuarinquéma' ni'ton, ama pa'yancosohué'. ¹⁵ Ya'ipi cancanéma quèran Quisocristo yonquico'. Inaso' hua'anèntèrinpoa' ni'ton, chinotoco'. Nani tahuèriya chiniquén cancantatoma', yonquico' Quisocristo nanamén sha'huicamaso maré'. Ina quèran “¿Onpoatomata' imarama'?” itohuachinénquéma', a'naroáchin no'téquén sha'huitarama'. ¹⁶ Ama no'huité pochin chiniquén sha'huitocosohué'. Sanoanan quèran pènénco'. Yosé yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocristo imarama' ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quèran pinopirinénquémahué', “Co'ta noya nisapi. Quèmariso' nonpnapiran,” itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso' tapanarin.

¹⁷ Co noyahué' nipatéra, parisitacaso' ya'huèrin. A'na tahuèriso nipirinhué' Yosé nohuanton, imarèhuasopitanta' paristaréhua'. Noya nipiréhuahuénta', piyapi aparitartarinénpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosé nohuantèrin. ¹⁸ Quisocristonta' nóya niponahué', oshahuanéhuaso maré' paritérin. Oshanénpoa' inquitinpoaso maré' chiminin. A'naromaréáchin chiminin. Noya niponahué', oshahuano'sa maré' chiminin. Canpoanta' Yosé nohuitacaso maré' chiminin. Piyapi ni'ton téhuénchachin tēpapi. Chiminaponahué', nanopiantarin ni'ton, noya noya ya'huantarin. ¹⁹ Ina pochin nanopiantaton, pa'nin chimipiro'sa' ya'huèrinqué. Inaqué tashinan pèiqué ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin. ²⁰ Inapitasa' iráca Noi nanopiso', pa'pi co noyahué' cancantopi ni'ton, ina nohuanton, Noi pènéntárin. Pènéntopirinhué', co yanatépihué'. Yoséso' co a'naroáchin ana'intèrinhué'. Noi panca nancha nicaso', ninarapirinhué', co natépihué' ni'ton, ana'intèrin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nancha tinirahuaton, ya'conin. Naporo' posaya'píchín ii' quèran cha'ēpi. ²¹ Inapochachin iporaso' Yosé nicha'ésarinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', aporintèrinénpoa'. Co nē'hué' inquitinénpoaso maré' aporintèrinénpoahué'. Aporintohuachinénpoara, Yosé nontèréhua' catahuainpoaso maré'. “Ya'ipi oshanéhué' inquitoco. Catahuaco noyasáchin nicato, noyápiachin cancanchi,” itèréhua'. Ina maré' anoyacancantèrinpoa'. Quisocristo nanopiantarin ni'ton, nicha'ésarinpoa'. ²² Nanpiantarahuatón, Yosé'pa' pantarin. Yosé inchinan quèran huénsēaton, chini chiniquén nanantarin. Ya'ipi anquéniro'sa', hua'ano'sa', chiniquén nanantèrinsopita inapitari natēpi huachi.

4

Iráca naporéhuaso' naniantahua'

¹ Quisocristo isoro'paqué o'maton, téhuénchachin paritérin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatéhua', noya ahuantohuatéhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahué'. ² Napoaton ama iráca naporamaso pochin yonquicosohué'. Ipora quèra huaré' Yosé nohuantèrinsoáchin natéco'. ³ Hua'qui' co noyahué' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohué' nipirinhué'. Iráca co Yosé imatomahué', inaporama'. Inapomatoma',

tahuëri chiniamara'. ⁴Iporaso nipirinhue' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, atopirinenquëmahue'. Co yano'pihuatarahue', no'huirinenquëma'. “¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?” itatënenquëma', pinorinenquëma'. ⁵Iporaso' pinopirinenquëmahue', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminipisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noy-ahue' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. ⁶A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihue', co'huara chimiyantërasoihue', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohue'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahue' nipirinahuëta', a'naroáchin nanan anyatarama'. Co noyahue' nipsisopita naniantatoma', co huachi yonquiaramahuë'. ⁹Ama apiracosohue'. Ni'toro'sa' hue'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahuë'ëtoco'. ¹⁰Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohue'. Ma'sona nitotohuatama', noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicatënenquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërehuaso'

¹²Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohue'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³Quisocristo parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantatón o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴Imaramaso marë' pinopachinenquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatënenquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵A'naquën piyapi'saso' co noyahue' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohue'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶Nipirinhue', imaramaso marë' aparisito-huachinenquëma', ama tapanacosohue'. “Quisocristo imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya,” topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipóra chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahue' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhue' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomiatiapi. ¹⁸Yosë quiri-canënuë sha'huitërinpoa': “Noya piyapi'santa' parisí quëran cha'ësapi. ¡Oshahuano'saso nipirinhue' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahue' nipsisopita chiniquën parisitomiatiapi,” tënin. ¹⁹Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. “Catahuaco Siniro chiniquën cancanchi,” itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinpoahuë'.

5

Ansiano'sa' pënëninso'

¹Ya'ipi ansiano'sanquëmanta' pënënanquëma'. Canta' ansianoco ni'to, achinican-cainquëma', ténahuë. Quisocristo isoro'paquë nipon, nohuitërahue'. Corosëquë

parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huiráruhuë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporaso' pënënarinquëma' noya nicacamaso marë'. ² Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënënco' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chincó'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chincó'. Ama canacaso marë' a'chincosohuë'. Nóya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'. ³ Pënëntohuatama', ama chiníquën nontocosohuë'. Ama hua'an pochin cantantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamaso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'. ⁴ Quisocriso imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporo' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtópirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso nipirinhuë' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁵ Hui'napi'sanquëmanta' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

"Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuë'.

Nipirinhuë', "Caora co nanitërahüë' noya nica'huaso'. Catahuaco, topatama', inaora nohuanton, Yosë nóya catahuarinquëma'," tënin.

⁶ Parisitapomarahuë', ama Yosë no'huicosohuë'. Chiníquën nanantaton, ni'sárinquëma ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'. ⁷ Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohuë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: "Nosoroatonpoa', co naniantarinpoahuë'," ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

⁸ Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninposo pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' ina tahuëretocosohuë'. Chiníquën cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yosëichin natëco'. Co canpitaichin parisitaramahuë'. Ya'ipi parti Yosë imarëhuasopita parisitarëhua'. Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. ¹⁰ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Quisocriso imarëhua' ni'ton, a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirëhuahuë', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuë'. Ina quëran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. ¹¹ Yosë chini chiníquën nanantërin. Ya'ipiya hua'anëntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhuë'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitërinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquëmaso'. Inaso' noya ni'nahuë. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Yosë yonquirinpoaso chachin nani sha'huitëranquëma'. Noya nosororinpoa', ténahuë. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuë'.

¹³ Papironiaquënta' Yosëri huayoninsopita ya'huëpi. Inapita saludos a'patarinënuëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' hui'nahuë pochin ni'nahuë. ¹⁴ Ya'ipinquëma' noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. Quisocriso imarama' ni'ton, Yosë catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahüë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanon, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanon noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Sinioro Quisocristo nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocristoso' chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparín. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonëquë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ "Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë'," itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahüë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahüë' cantantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapi-cancanë'. Quisocristoso nipirinhuë' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahüë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahüë', chiníquën cancantoco'. Chiníquën cancantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini noya ninarosoco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

⁸ Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cancantohuatama', noya noya Quisocristo nohuitarama'. ⁹ A'naquënsó nipirinhuë' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahüë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancanto-huachinara, pëtorayatëreso pochin cancantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënan-tërehüë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopir-inpohuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. ¹⁰ Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatëinquëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matëreso pochin imamiatoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. ¹¹ Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatacamaso marë'. Sinioro Quisocristo nóya cancantona, nicha'ësarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

¹² Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' noya noya yonquicamaso marë'. ¹³ Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' chimirahuë. Sinioro Quisocristo nani anitotërinco. ¹⁵ Napoaton ninshitaranquëma'. Naquëranchin a'chintantaranquëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocristo ya'norinsó'

¹⁶ “Chíniquén nanantaton, Quisocristo o'mantararin,” itérainquéma'. Siniro o'mantacaso' tahuéri no'téquén a'chintérainquéma'. Co quiyaora yonquinéhuéi quéran a'chintérainquémahué'. Co pi'pisha tēranta' nonpintérainquémahué'. Iráca isoro'paqué nipon, nisha pochin ya'notérincoi. Ya'pirahuéi quéran chachin ni'nai. ¹⁷⁻¹⁸ Quisocristoro'coi a'na motopi'pa' pa'nai. Inaqué Yosé nohuanton, huénaráchin huénaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quéran Tata Yosé noninso natanai: “Isoso' hui'nahué, nosororahuéso'. Nóya ni'nahué,” ténin. Yosé nohuanton, inaqué quéranatoti, natanai. Inapotatoncoi, Quisocristo chiníquén nanantérinso' anitotérincoi.

¹⁹ Ina yonquiatoti: “Ma no'téquéncha Yoséri ninorin paya,” ténai. Iráca quéra huaré' pénéntona'piro'sa' ninshitérinénpoa'. Yosé nohuanton, co'huara nasichátéraponhué', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'téquén ninshitopi,” ta'toi, quiricanén na'con natérai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'téquén anitotérinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintérinpoa'. Inapochachin Yosé quiricanén quéran a'pintérinpoa' no'téquén yonquicaso maré'. Tahuérianpitaqué huaré' nanparin noya orotérin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaqué huaré' quiricanén ya'huétérinpoa' ina no-huitacaso maré'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huénio tayora huénaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. ²⁰ Iporaso' quiricanén quéran nontérinpoa'. Co canpoara yonquinénpoa quéran ma'sona tapon naporinso' nitotérehuahué'. ²¹ Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihué'. Yoséri acorin nanamén anitotinpoaso maré'. Ispirito Santo nohuanton, Yosé yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa' (Judas 4-13)

¹ Iráca Yoséri acorinsopita no'téquén pénéntopi. A'naquénso nipirinhué' nonpin nanan pénéntatona', israiro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquén nonpin nanan yaa'chintarinénquéma'. Noyasha nontapirinénquémahué', nonpintarinénquéma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihué', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso maré'. Quisocristo nicha'éinpoaso maré' chiminin. Ináchin natécaso nipirinhué', nisha a'china'piro'saso' co yanatépihué'. Ina maré' a'na tahuéri Yoséri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. ² Co no'téquén a'chintatonaraihué', na'a piyapi'sa' nonpintapi. “Noya no'picaso', noya monshihuanacaso',” ta'tona', co noyahué' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. “Imarai quiyanta',” taponaraihué', co noyahué' nisapi. Ina maré' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. “Quisocristo nanamén co imacaso' ya'huérinhué'. Ina imapisopitaso' co noyahué' nipi,” ta'tona', co no'tén nanan yaimasapihué'. ³ Nisha a'china'piro'saso' co nosororinénquémahué'. Canacaiso maré' nonpin nanano'sa' a'chintarinénquéma'. Inaso nipirinhué', iráca quéra huaré' Yoséri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuéri no'téquén ana'intarin. Co naniantarinhue' ana'intacaso'.

⁴ Ni'co'. Iráca a'naquén anquéniro'sa' co Yosé yanatépihué'. Co noyahué' nipi ni'ton, Yoséri ana'intérin. Co inapita tēranta' nicha'érinhué'. Parisitacaiso maré' a'parin. Tashinanqué oncorapipinan ya'huérapi. Inaqué ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huépisopitanta' co nicha'érinhué'. Co noyahué' nipachinara, Yosé nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quéran ta'huantopi. Noiso' Yosé imaton, no'téquén pénéntopirinhué', co yanatépihué' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'érin. Ya'ipi quéran posaya'píchin cha'épi. ⁶ Ina quéran Sotomaqué ya'huépisopitanta' ana'intérin. Co noyahué' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitérin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquiiinpoaso maré' inapita aninshitérin. “Co noyahué' nipatéhua', chiníquén ana'intarinpoa',” ténéhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaqué ya'huépisopita pa'pi co noyahué' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahué' nipi. Inaqué a'na quémapiíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuéri, nani tahuéri co noyahué' nipiso nicacon, sétérin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhue'. Sétacasoáchin cancantérin. Sacai' niponahué', inaora Yosé yonquirin. Ina maré' Yoséri nicha'érin.

⁹ Inapochachin ipora Quisocristo imapatéhua', Yosé nanitérin catahuainpoaso'. Sopai

yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuaninpoa' cha'ëcaso marë'. Oshahuano'saso nipirinhuë' ana'intarin. Nani yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuë'. Inapitaso' chini chiniquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonqui. A'naratipita taparo' nisáponaraihuë', co ina marë' tapanpihuë'. “Caora noya nitotërahuhë,” ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuë'. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinso' co quënanpirinahuë', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhuë' inapita quëran chini chiniquën nanantaponaraihuë', co nohuantopihuë' pinotacaiso'. “Yosëri ana'inchin,” ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonqui. A'morëso mancharinso pochin nicatona', nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, “Quiyanta' imarai,” ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënëquëma', ichicoshatapirinënëquëmahuhë', inahuaso' co noyahuë' nicatona taparo' nipi.

¹⁴ Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonqui. Co nanitopihuë' naniantacaiso'. Co chiniquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsongüë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. ¹⁵ No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Pioro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhuë', coriqui na'con na'con nohuantërin. “Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhuë', inapoato, na'con canarahuë,” ta'ton, co noyahuë' ninin. ¹⁶ Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiniquën no'huirin. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita naniantacaso marë'.

¹⁷ Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinënëquëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. “Noya noya a'chintarinquëma’,” itopirinënëquëmahuhë', co tëhuëchachin catahuanirinënëquëmahuhë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. ¹⁸ Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinënëquëma'. Nisha nisha yonqui. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopi. Ipóra huarë' co noyahuë' yonquipisopita niantapirinahuë'. “Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso’,” itopi nonpintatona'. ¹⁹ “Co insona' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama’,” itopirinënëquëmahuhë', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopai nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëtërinpoa'. ²⁰ Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinahuë'. “Cha'ësarahuë huachi,” ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian niantantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. ²¹ No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamatopihuë'. Noya nicacaso' a'chintopirinahuë', ina niantantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. ²² Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi: “Ni'nira imohuachina, co yonquirinhuë'. Iminorso chachin caantarin. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shipiroquë quëhuëantaton, në'huëtantarin,” topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanquëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantätënuëma', pënëantaranquëma' no'tëquën yonquicaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënuë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocriso pënënincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarinpoa'. Ca'tano'sanënpitacoi chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranquëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocriso sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴ “¡Ma'pítacha nonama paya! ‘O'mantararahuë,’ ¿itërinquëma' ti? Intohuaso' Quisocrisoto' nimara, capa. Co o'maarinhüë', tēnai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhuë’,” tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huëinsopitanta' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhuë', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'ntacaso': “A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahuë,” tēnin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. “A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui,” tēnhëua'. Yosëso nipirinhuë' co canpoa pochin yonquirinhuë'. Huaranca pi'inta' nipirinhuë', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopianachin pochin ni'nin. ⁹ A'naquën napopi: “Yosë hua'quiarin. Nani-antërinpoa’,” topirinahuë', co hua'quirinhuë'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tēranta' parisitopiquë pacacaso'. Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Sinioro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiníquën huëntoncahuachin, ta'huantarin. Pi'i, tayora, inapita huéya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huëinsopita, inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhuë'. Ya'ipi ta'huantarin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'! ¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. “Manoton o'manta'in,” ta'tëhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huëinsopita pën quëran ta'huantarin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin. ¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo,” itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. “Quisocriso nanan anoyatërinpoa’,” ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarin. Ama ina naniantocosohuë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochin ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin. ¹⁶ Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënënpirinpoahuë', pi'pian sacai' yonquicaso'. A'naquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirinahuë', co noya yonquiatonaraihuë', ma'sona

tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin huachi.

¹⁷Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpintochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipisopita yanonpintarinënuëma' inapita pochin nisha nisha cancantacamaso marë'. ¹⁸Canpitaso nipirinhue', Siniro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësaripoa'. Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitërinso'

Quisocristo no'tëquën anitotërinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuítacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotërinpoa'. Ina nohuitoquatëhua', nóya nanpimiatar-ihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosëré chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuítacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë',” itërincoi. “Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.” “Yosë nohuitërahuë,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'ton, ya'ipi oshanënpoa' inquitaringpoa'. Huëninën quëran anoyacancantarinpoa'.

⁸ “Co oshahuancohuë',” topatëhua', canpoara ninonpintëréhua'. Co no'tëquën yonquirëhuahuë', co tëhuëenchachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshanënpoa' inquitaringpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ “Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama',” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', “Noya ninahuë. Co caso' oshahuancohuë',” topatëhua', “Yosë nonpintërinpoa',” tënëhuaso pochin cancantëréhua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tëhuëenchachin natëréhuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënáchin yonquirin. ² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitaringpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuë'.

³ Yosë nohuitoquatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tëhuëenchachin Yosë nohuitëréhua'. ⁴ A'naquënso nipirinhuë' “Nani Yosë nohuitërahuë,” topirinahuë', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiápi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tëhuëenchachin ina nohuitarihua'. ⁶ “Yosë imarahuë,” topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Ya'ipinquëma' noya ninosoroco'," itërinpoa'. Inachachin iporanta' pëñënanranquëma'. ⁸ Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatoanquëma', a'pintëreso pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. "Imarahüë," tapomarahüë', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'. ¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. ¹¹ Nipirinhüë' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahuë' cancantatoma', co manta' yonquiararamahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatëñquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. ¹³ A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiararama'. Napoaton chiniquën cancantarama'. Chiniquën cancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huërinso'paráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tëhuëñchachin Tata Yosë nosororamahuë'. ¹⁶ Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahuainpoaso marë': Monshihuanaacasoráchin cancantëre'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatëre'. Ma'huanpatëra, yanocantëre', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. ¹⁷ Isoro'pa' ta'huantarin. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarin. Inasáchin pa'yatohuatëhua', topinan quëran nanpiarihua'. Nipirinhüë', Yosë noya imapatëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiatarihua'.

Quisocristo inimiconën

¹⁸ Co hua'quíya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantarin. "Cristo ya'o'mahuachin, inimiconën huë'sarin," itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri naniriarin, tënëhua'. ¹⁹ "Quiyanta' imarai," topirinhüë', nani pipipi. Co tëhuëñchachin Yosë huëntonëñquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipiitonahuë'. Pipipi quëran nitotërhua'. "Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë'," tënëhua'.

²⁰ Canpitaso' nipirinhüë' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Napoaton no'tëquën yonquirama'. ²¹ Nitotopiramahuë', yaquëranchin pëñëntaranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatëhua', co nonpin nanan natëarihuhahuë'. ²² Tëhuëñchachin nonpin nanan sha'huitarinënquëma'. "Quisososo' co Cristohüë'. Co Yosë hui'ninhuë'," ta'tona', yanonpintërinënquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosënta' a'popi. ²³ Yosë hui'nin a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuaitapihuë'. "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin," topachina', Tata Yosënta' imasapi.

²⁴ Ya'nan imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama

huachi. ²⁵ Quisocristo chachin sha'huiterinpoa': "Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'," itërinpoa'.

²⁶ A'naquën yanonpintarinënguëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. ²⁷ Canpitaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'huëterinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintarinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahue'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintinquëmaso' ya'huërinhue'. Ina natëhuatama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huiterinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

²⁸ Ipora quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtarinquëmahue'. Co pa'yanaramahuë'. ²⁹ Quisocristo noyasáchin ninin, nitotërhua'. Napoaton Yosë huëntonënguë ya'conpatëhua', noya nicarihua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosëri anoyacancantërin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, tënëhua'.

3

Yosë hui'ninpita

¹ Ma noya Tata Yosë nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonënguë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohue' nipirinhue' co nitotopihue'. "¿Onpoatonta' Yosë pochin cancantacaso' nohuantopi?" toconpi. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ² Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosë hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarihua' nimara. Co ya'ipi nitochatërarëhuahuë'. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarihua'. Ina ni'patëhua', ina pochachin nicarihua'. ³ "A'na tahuëri Quisocristo ni'sarëhua'," ta'tëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarëhua'. Quisocristoso' noyápiachin cancantërin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴ Yosë pënëninpoa'. Co ina natëhuatëhuahuë', oshahuanëhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë natërhuaahuë'. ⁵ Noya nanan nani nitotërama'. Quisocristo o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co pi'pisha tëranta' oshahuaninhue'. ⁶ Tëhuëchachin imapatëhua', nóya nisarëhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuiterëhuahuë'. Co ya'coancantërinpoahuë'. ⁷ Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinënguëma'. Noya nipatëhua', noya cancantarëhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸ Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarë' sopai co noyahuë' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintohuachinpoa', canpoanta' oshahuanarëhua'. Napoaton Yosë hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso marë'. Ya'ipi oshanënpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhue'.

⁹ Huëntonënguë chachin Yosë aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarëhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinën chachin quëterinpoa'. Nasitantarëhuaso pochin ninëhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuahuë' oshahuanacaso'. ¹⁰ Co sacaihue' Yosë hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatëhua', Yosë hui'ninpita pochin nisarëhua'. Nipirinhue', co noyahuë' nipachina', co Yosë huëntonënguë ya'conpihue'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosë hui'ninpita pochin nisapihue'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' cancantopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarëhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹ Ya'nan imapoma quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Noya ninosoroco'," itërainquëma'. ¹² Iráca Cainoso' sopai natëton, iin tëparin. ¿Ma'marëta' tëparin? Inso' noya ninin ni'ton, no'huiton, tëparin. Ama ina pochin cancantocosohue'.

¹³ Napoaton iyaro'sa' co natëpisopitahuë' no'huihuachinënguëma', ama pa'yancosohue'. ¹⁴ Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' cancantërhua'. Co Yosë nohuitatëhuahuë', chimipi pochin nipirëhuahuë', Yosë anoyacancantërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Napoaton iporaso' ninosororëhua'. Ina quëran Yosë huëntonënguë ya'conëhuaso' nitotërhua'. Co ninosorohuatamahuë',

co Yosë anoyacancantërinquëmahué'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', tëpatona'piro'sa pochin Yosë ni'sarinquëma'. Tëpatonapiro'saso', co Yosë pochin nanpimiatacaiso ya'huërinhuë'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhue' na'con nosoroatonpoa', nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotërinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huërin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huërenamënpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huërin. ¹⁷ Quisocristo imarëhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huërin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quëtahua'. Co inapita catahuahuatëhuahuë', co tëhuënychachin nosororëhuahuë'. Co canpoa capini ninosorohuatëhuahuë', co Yosënta' nosororëhuahuë'. ¹⁸ "Ya'ipi imapisopita nosororahuë," topatëhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quëran napoa'huasohué'. Cancanënpoa quëran huarë' nosoroatëhua', catahuahua'.

Co të'huatatëhuahuë' Yosë nontërëhuaso'

¹⁹ Tëhuënychachin a'napita nosorohuatëhua', no'tëquën Yosë nanamën imasarëhua'. Ina quëran co huachi të'huatacaso' ya'huëtarinpoahuë'. "Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa'," ta'tëhua', noya cancantarihua'. ²⁰ Co noyahuë' nipatëhua', cancanënpoa quëran nitotatëhua', sëtërëhua'. Co noyahuë' ninëhuaso' Yosënta' nitotërin. Napoaponahuë', cancanënpoa quëran huarë' yaimapatëhua', inanta' nitotërin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya cancantatëhua', Yosë nontarihua'. ²¹ Napoaton iyaro'sa', cancanënpoa quëran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. "Yosë noya ni'sarincó," topatëhua', co Yosë të'huatarihuahuë'. Co të'huatatëhuahuë', nani tahuëri ina nontarihua'. ²² Yosë pënëninpoaso' natëhuatëhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantërinsoáchin yonquihuatëhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatëhua', ma'pitaso nipatëhua', quëtarinpoa'. ²³ Yosë nani pënëninpoa' hui'nin imacaso marë'. Naporahuaton, ninosorocasona' sha'huitërinpoa'. "Quisocristonta' inachachin sha'huitërinpoa'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuahua'. ²⁴ Yosë natëhuatëhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. Ispirito Santo quëtërinpoa' ya'coancantinpooaso marë'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Ina quëran Yosë nohuitërëhuaso' nitotërëhua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

¹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënanranquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. "Yosë nanamën a'chinahuë," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtosohué'. "Nonpin nanan nimara," ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahué', ama natëcosohué'. ² Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. "Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Nonën chachin ya'huëtërin," itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. ³ A'naquënsó nipirinhue' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihuë'. "Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhuë'," toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotërinpoahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërëhua'.

⁴ Canpitaso' apia'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanquëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahué', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. ⁵ Inapitaso' nipirinhue', co Yosë nohuaitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihuë'. Isoro'paquë ya'huëinsopitaráchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohué' nonpin nanan natëpi. ⁶ Quiyaso nipirinhue' Yosë nohuitatoti, no'tëquën a'chinai. Yosë imapisopita noya nataninacoi.

Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë', co yanatërinacoihuë'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpíhuë'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuítëréhua'.

Íraca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

⁷ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonëñquë aya'conpachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuítarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ⁸ Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuítarihuahuë'. ⁹ Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpoaso marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhüë', a'paimarin. Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuítatëhua', nanpimiatarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuaton, chiminin. Ya'huërënamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanpirëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuítarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonëñquë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpoaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. "Tëhuëñchachin Yosë ya'coancantërinpoa'," tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyarisó' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huítárai. ¹⁵ "Quisocristoso' Yosë hui'nin. Ina natërahuë," topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuítatëhua', natëréhua. "Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya," tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohuítarihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷ Yosë noya nohuítohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co t'ëhuatarihuahuë'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸ Imarëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisaitarihuahuë'. Inapochachin Yosë're'quënpoa' ninosorohuatëhua', co t'ëhuatarihuahuë'. A'naquëñ piyapi'saso' na'con t'ëhuapi. "Yosë ana'intarinco," ta'tona', t'ëhuatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhüë' "Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa'," topatëhua', ya'ipi t'ëhua inquitarinpoa'.

¹⁹ Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquëñso' "Yosë nosororahuë'," taponahuë', iin no'huirin. Co inaso' no'tëquëñ noninhüë', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso' nipirinhüë' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë' Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹ Quisocristo pënëninpoa'. "Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco'," itërinpoa'.

5

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

¹ Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonëñquë ya'conëhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi t'ëhuëñchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. ² Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', t'ëhuëñchachin hui'ninpitanta' nosoroarihua', ténahuë. ³ Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tëquëñ natëarihua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. ⁴ Canpoaso' Yosë hui'ninpitanta' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantinpoaso marë'. Nipirinhüë', Quisocristo

yonquihuatēhua', catahuaninpoa' imamiatacaso'. ⁵ “Quisocristo Yosē hui'nin chachin,” topatēhua', achinicananinpoa' sopai minsēcaso marē'. A'napitariso' co nanitopihuē' sopai minsēcaiso'.

Yosē anitotērinpoaso'

⁶ Quisocristo isoro'paquē chachin o'marin. O'mahuachina, Yosē nohuanton, i'quē aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitērinso' tiquiaton, corosēquē chiminpachina, huēnainēn pa'nin. Co topinan aporihuaninhuē'. Oshanēnpoa' inquitinpoaso marē' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanēnpoa quēran anitotērinpoa'. Inaso' no'tēquēn sha'huitērinpoa'. “Quisososo' Yosē hui'nin chachin,” itērinpoa'. ⁷⁻⁸ Tata Yosē noya anitotērinpoa' hui'nin natēcaso'. Ni'co'. “Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporohuarē' natētērē’,” topi. Inapochachin cancanēnpoaquē Ispirito Santo sha'huitērinpoa'. Quisocristonta' i'quē aporihuanpachina, ya'ipiya Yosē natērin. Naporahuaton, canpoa marē' chiminpachina, huēnainēn pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotērinpoa'. ⁹ Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natētērēhua'. Yosēso nipirinhuē' noya noya ni'ton, no'tēquēnáchin nontērinpoa'. Napoaton ina sha'huitohuachinpoa', na'con na'con natēcaso' ya'huērin. Nani Yosē sha'huitērinpoa' ni'ton, “Quisocristoso' Yosē hui'nin chachin. Ina nicha'ērinpoa',” tēnhua'. ¹⁰ Yosē nani sha'huitērinpoa' ni'ton, imarēhuasopita nitotērēhua'. Cancanēnpoa quēran anitotērinpoa'. A'napitaso nipirinhuē', co Yosē natēpihuē'. “Quisososo co Yosē hui'ninhuē'. Co nicha'ēsarinpoahuē’,” ta'tona', Yosēri nonpintērinso pochin cancantopi. No'tēquēn sha'huitopirinpoahuē', co natēpihuē'. ¹¹ Yosēso' huēntonēnquē aya'coninpoa' ina pochin nanpicaso marē'. Hui'nin chachin anoyacancantērinpoa' nanpimiatacaso marē', tēnhua'. ¹² Yosē hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatēhuahuē', co nanpimiatarihuahué'.

Chiniquēn cancantatēhua', imamiatahua'

¹³ Canpitaso' Quisocristo natērama'. “Inaso' Yosē hui'nin ni'ton, imasarahué’,” topatama', huēntonēnquē nani aya'coninquēma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamaso marē' ninshitaranquēma'. ¹⁴ Yosē nontohuatēhua', natanarinpoa'. Ina nohuantērinso chachin natanpatēhua', noya nataninpoa'. ¹⁵ “Noya nataninpoa’,” ta'tēhua', ina ninahua' nohuantērinso chachin quēchinpoa'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuē', acotaripoa’,” ta'tēhua', noya cancantarihua'.

¹⁶ A'naquēn Yosē imamiatapohuē', co noyahuē' ninin. Co Yosē a'poaponahuē', oshahuanin. Inapita marē' Yosē nontahua' anoyacancanchin. A'naquēnso nipirinhuē' imapirinhuē', co noyahuē' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatērin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marē' Yosē nontacaso' ya'huērinhuē'. ¹⁷ Co noyahuē' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhuē', co Yosē a'pomiatohuachinahuē', cha'ēsapi.

¹⁸ Yosēri imarinsopita huēntonēnquē aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huērin. Yosē hui'nini chachin a'pairin. Sopairi yanonpintopirinhuē', Quisocristori catahuanin ni'ton, co sopairi minsēarinhuē'.

¹⁹ Imarēhuasopitaso' Yosē hui'ninpitanoa' ninēhua'. A'napitaso nipirinhuē' co imapihuē' ni'ton, sopairi hua'anētērin. Camaihuachina, ina natēpi. Ina nitotērēhua'.

²⁰ Yosē hui'nin chachin o'maton, no'tēquēn Yosē anohuitērinpoa'. Inasáchin no'tēquēn yonquirin. Yosē nohuitatēhua', yonquirinsoráchin imasarahua'. Quisocristo nohuitērēhua' ni'ton, catahuaninpoa' no'tēquēn yonquicaso marē'. Inaíchin Yosēso' ni'ton, chinotacaso' ya'huērin. Ina nohuitohuatēhua', nanpimiatarihua'. ²¹ Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huērinhuē'. Yosēíchin chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinso'

No'tên nanan imarêhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isëquë ya'huarahué. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënquë nani ya'conama'. No'tên nanan imarama' ni'ton, têhuëinchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënënquëma', nosororinënquëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tên nanan imamiatatêhua', ninosoroarêhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóa cancantërahué. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', ténahuë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatêhua', natëarihua'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco',” itërinpoa'. Ya'nan imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhuë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaiso marë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhuë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë',” topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocristo inimiconën, ténahuë. ⁸ Ni'cona nonpintochinënquëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahuë'. Nipirinhuë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocristo nanamënáchin imapihuë'. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocristo nanamën imapatêhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: “Carinquëma' a'chinchinquëma',” itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohué'. Co Quisocristo nanamën a'chintohuachinquëmahuë': “Inca. Co yanatanainquënhuë',” itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohué'. “Yosë catahuainquën,” ama itocosohué'. ¹¹ Co Quisocristo natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohué'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicapon yapa'ninso'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahué topirahuë'. Canconpato, ninon-tohuatêhua', noya noya cancantarihua'. ¹³ Isëquë Quisocristo imapisopita yonquiarinënquëma'. Yosë nohuanton, huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinso'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinso'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahuë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuëchachin nosororanquën.

² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in," itërahuë, Yosë nontato.

³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitiirinaco: "Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin," itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shitaton, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuan, natan-tërahuë. Yosë natëtton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaquë sha'huitiirinaco: "Iya Acayo noya nosororincoi," itiirinaco. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuanquë' noya pa'ina', tënahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohuë'. ⁷ Quisocristo noninso' a'chinapi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopi huë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohuë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininso'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhuë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahuë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' cancompachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënquë aya'coninhuë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinahuë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. "Ama pëinëmaquë aya'concosohuë'," itopirinhuë'. Aya'compachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. "Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohuë'," toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipisopita nonanquësohuë'. Noya nipisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tëhuëchachin Yosë imarihua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininso'

¹² Imitirioso nipirinhuë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. "Inaso' noya quëmapi," tënai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhuë', co aquëtë' yaninshitëranquënhuë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahuë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocancainquën. Ina quëran noya cancantaton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënenquën saludos a'patarinënuën. Ya'ipi nipayarisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahuë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiaco iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'paiarinquëma', nicha'ësarinquëma'. ²Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

(2 Pedro 2.1-17)

³Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahué', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinënuëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, tënahué. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocosoahuë', tënahué. ⁴Tëhuënhachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinënuëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. “Ma'sona nohuantërhüaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë',” ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tēhuënhachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhuë'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinënuëma'. Chiniquën cancantatoma', no'tëquën a'chinco'.

⁵Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinahuë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinahuë', Yosëri chiniquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha cancantohuachina', chiniquën ana'intarin. ⁶Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinahuë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. “Quiyanta' nóyaco'i ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin,” topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacaso' nipirinhuë', napopi. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiiipoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', “A'na tahuëri oshahuano'sa' pënquë parisitomatapi huachi,” tēnhua'.

⁸Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahuara yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. “Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë',” toconpi. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinso' inapitanta' tēhuapi. ⁹Iráca Moisésë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosëretohuachina, nino'huipi. Naporo' anquëni chiniquën nanantaponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhuë'. “Sinioro ana'inchiniquën,” itërin. ¹⁰Nisha a'china'piro'saso nipirinhuë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tēhuapi. Ma'sharo'sa pochin cancantatona',

co yonquipihué'. Ma'sona tēranta' yanipachinara, nipi. Inapoatona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huērin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosē natēpihué'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantērin. Corinta' iráca co noyahué' ninin. Co hua'ano'sa' yanatērinhué', no'huirín. Ina maré' Yosē nohuanton, chiminín. Inapita pochin cancantopisopita Yosēri chiníquēn ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso maré' niyontompatamara, nisha a'china'piro'santa' hué'pi. Naporo' Yosē yonquicaso nipirínhué', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosē tē'huatatonaraihué', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huēpirínhué', co nosoropihué'. Inahuara noya ya'huēcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'quí' co o'nanpachinahué', no'pa' yaniromarin. Ina pochin nipachina, yararo'té' quēnanpatamara, pa'yatērama'. “O'nán hué'sarin,” topiramahué', co o'náninhué'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pēnēpirinēnquēmahué', nonpin nanan a'chintatēnēnquēma' co catahuarínēnquēmahué'. Nara nitērinsonta' yonquico'. Pi'ipi tahuēri nanihuachina, nitacaso' ya'huērin. Co nitohuachinahué', “Nani chiminín huachi,” ta'ton, hua'anēni nishitētērin. Itēnē chachin ocoirín ni'ton, noyá chiminín huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocristo nanamēn nitotaponaraihué', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina maré' chiníquēn ana'intacaso' ya'huērin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quēnin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihué'. Co noyahué' nipi ni'ton tapanacaso nipirínhué', co nitotapanpihué'. Ina maré' Yosēri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirín. Co huachi a'pinínhué'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanquē pa'miatapi. Quisocristo a'pohuachina', parisitopiquē pacacaso' ya'huērin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorín. Atan quēran saota shinpita ya'huērin piqūeran Inoco ya'huērin. Ninoton, naporín: “Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatērahué' anquēniro'sarē chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahué' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huērin. Yosē no'huipisopita no'tēquēn ana'intarin huachi,” tēnin iráca. ¹⁶ Yosēso' noya nosoropirínpoahué', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihué'. Ma'sona tēranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahué' cancantatona', napopi. “Quiyaso' noya noya nitotērai,” ta'tona', chiníquēn nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihué', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso maré' napotopi.

Chiníquēn cancantatēhua', Quisocristoíchín imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirínhué' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanquēma' ni'ton, pēnēnaranquēma'. Quisocristo ca'tano'sanēnpita sha'huiterínpoaso' ama naniantocosohué'. ¹⁸ “Ayaro' tahuēri nanirihuachin, co noyahué' quēmapi'sa' ya'huēraipi. Yosē nanamēn tēhuaapi. Co noyahué' cancantatona', a'naratipita nisapi,” itērinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuan-topiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantērinhué'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huēnton a'na huēnton co huachi noya nini'tona', ya'huapihué'.

²⁰ Canpitaso nipirínhué' iyaro'sa', Yosē nanamēn na'con yonquico' noya noya imacamaso maré'. Inasáchin no'tēquēn anitotērinpoa' Yosē pochin cancantacaso'. Naporahuatón, Yosē nontáco'. Ispirito Santo catahuarínquēma' cancanēma quēran huaré' noya nontacaso'. ²¹ Inapatotoma', nani tahuēri nóya cancantoco' Yosē nosoro'inquēma'. Ina na'con nohuantoco'. Quisocristo yonquiatoma', o'mantacaso' tahuēri ninaco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirín quēran nicha'ésarínpoa'. Yosé'pa' nanpimiataríhua'.

²² A'naquēnso' co noya natēyátērapihué'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quēran pēnēnco' no'tēquēn yonquicaiso maré'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pēnquē anotohuachina, a'naroáchin mané' ama huiquitacaso maréhué'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pēnēnco' ama parisitopiquē paacaiso maréhué'. A'naquēnso nipirínhué' nonpin nanan pa'yatona', co noyahué' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pēnēnco'. Nipirínhué', ama pi'pian tēranta' inapita pochin cancantocosohué'. Napopiso' ama yonquicosohué'. Ni'cona sopai minsēchinquēma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'paiarinquëma' ama anotërëso pochín tēhuë-camaso marēhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarinpoahuë'. Noya noya taparar-inpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarinpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cancantarihua'. Tata Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuantón, Quisocristo nicha'ësarinpoa'. Inasáchin catahuarinpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quëra huarë' chini chiníquën nanantërin. Noya noya ni'tón, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani huachi.

Cotasë

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristo'chin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco. ² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënuquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huëräpon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënnainën a'parin. Chiminatón, nicha'ërinpoa'. ⁶ Huëntonënuquë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosë'chin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantarin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuëchachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': “Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahue. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanpiárahue. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huëräpo. Chini chiniquën nanantërahuë,” tënin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahue. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahue ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰ I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiniquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipositoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² “¿Inta' nontarinco?” ta'to, tahuëretopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³ Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya

ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran të'tëtëntaquëchin nitonporin. ¹⁴Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵Nantëonta' sha'pi hua'na pënuë a'përeso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶Inchian imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama të'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸Nanpiárahue. Chiminaporahuë', nanpiantarahuë. Caso' chini chiníquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanpiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminapachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhuë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarinaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'pairahuë, itërinco.

2

Ipoaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipoaquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahue. ²Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiníquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohuë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. ‘Yosë a'parincoi, a'chinarai, itopirinënquëmahuë', nonpiapi. Inapita natanpatama': ‘Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³Imaramacoso marë' aparisitopirinënquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohuë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴Nipirinhuë', co huachi noya nosororamacohuë'. Iráca ya'nán imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororarama'. Iporaso nipirinhuë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohuë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'. ⁵Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahue', paaparahuatënquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohuë'. ⁶Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tëranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'. ⁷Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi, itëquë', ninshitohuaton, itërinco Quisosoco.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanpiantarahuë. ⁹Imaramacoso

maré' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Iporaso nipirinhüë' a'naquën chiniquën pinorininquëma'. 'Yosë piyapinëncoi quiyaso', topirinahuë', Satanasë huëntonëncuë ya'conpi. ¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohuë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinëncuëma'. Yosë a'pocamaso maré' napotarinëncuëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Tëpapurinëncuëmaonta', ama a'pocosohuë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanpimiatarama'. ¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahuë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatán, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisococo quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiniquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso maré'.

¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëttonco, noya pënëntopirinhüë', ina maré' tëpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, tënahuë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohuë'. Ina maré' noya ni'piranquëmahuë', ¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohuë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso maré', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi maré' acopisona' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinëncuëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insonona co naniantohuachinhuë', chiniquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso maré'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca israiro'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso maré'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Huiro na'piquë ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatán, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huaré' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natëttonaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahüë', noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina maré' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰ co ya'ipi cancane ma quëran imaramacohuë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiniquën nanantaton, piyapinëhuëpita anishacancantërin. Inapochachin iporasos' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacasos'. Mamanshi moshacasos maré' nosha acohuachina, noya capacasos'. Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi maré' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹ Co

a'naroáchin ana'intérahue'. Hua'qui' pēnēpirahuē', co pi'pisha tēranta' nohuan-tērinhue' natēincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhue'. ²² Iporaso nipirinhue' ana'intarahuē huachi. Chiníquēn aparisitarahuē. A'napitanta' anishacancantērin-sopita co oshanēna' a'pohuachinahuē', chiníquēn ana'intarahuē. ²³ Sanapi imarin-sopitaso' co natērinacohue' ni'ton, ata'huantarahuē. Ina nicatona', ya'ipi imarinas-cosopitanta' yonquiapi. 'Tēhuēnchachin Sinioro nohuitērinpoa'. Yonquirēhuasonta' nitotērin. Co noyahuē' nipatēhua', no'tēquēn ana'intarinpoa', tosapī. ²⁴ A'naquēmaso nipirinhue' co nonpin nanan natēramahuē'. 'Noya noya nitotērai,' itopirinēn-quēmahuē', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natēramahuē'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquētē' pēnēna' huanquēmaso' ya'huērinhuē'. ²⁵ Chiníquēn cancantatoma', o'manta'huaquē huarē' imamiatoco. ²⁶ Sopai minsēhuatama', a'na tahuēri chiníquēn nanan quētaranquēma'. Ayaro' tahuēriquē huarē' natēhuata-maco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anēnta'huaso marē'. ²⁷ Tata Yosē nohuanton, chiníquēn nanantērahue'. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natērinacosopitahuē' ana'inta'huaso'. No'pa huē'ēta hua'naquē pa'quirēso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huēnio tayora huēnaráchin a'pininso pochin quēchinquēma'. Noyápiachin a'pintaranquēma'. ²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquēma'. Huēratēhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itēquē', ninshitohuatan, itērinco.

3

Sartisiquē ya'huēpisopita ninshitērinso'

¹ Ina quēran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquē ya'huērinsonta' ninshitēquē' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisoso ninshitaranquēma'. Caso' canchisē ispiritoros'a' Yosēri camairinso' canta' camairahuē, natērinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' sē'quērahueso pochin, ansianoro'santa' acorahuē a'chinacaiso marē'. Canpitaso' nohuitēranquēma'. Ya'ipi co noyahuē' ninamasopita nitotērahue. A'napitaso' nicatēnēnquēma', 'noya imapi,' topirinhue', co tēhuēnchachin imaramacohue'. Chimipi pochin cancantērama'. ² Ipora huanta' niyontonpiramahuē', topinan quēran naporama': 'Ya'ipi natētoi, noya ninai,' topiramahuē', co huachi Yosē noya ni'ninquēmahuē'. Huē'ērēso pochin cancantērama' ni'ton, co yonquiramahuē'. Pēnsa yatacopirinsō pochin cancantērama'. Pēn yatacopihuchina, pishitēre' noya orotacaso marē'. Inapochachin canpitanta' chiníquēn Yosē yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosē nanamēn no'tēquēn a'chintērinēnquēma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanēma quēran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuē', a'naroáchin ana'intaranquēma'. Ihuatona'pi huē'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquēma'. Co nitotasēnquēmahuē', o'mantarahue. 'Napoaponahuē', caraichinquēma' noyápiachin cancantērama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co nē'huētērinso pochin cancantaramahuē'. Ina marē' canpitaso' noya ni'saranquēma' ni'ton, Yosē'pa' ichiya'huēcontaranquēma'. Inatohua' nōya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquēmaso' sopai minsēhuatama', Yosē'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huēmiatarama'. Nanpirin quiricaquē nininēma' nani ninshitēranquēma'. Co onporonta' tapiarahue'. Tata Yosē sha'huitarahue: 'Isopita imamiatērinaco,' itarahue. Anquēniro'santa' natanapi. 'Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquēma'. Huēratēhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itēquē', ninshitohuatan, itērinco.

Piratiripiaquē ya'huēpisopita ninshitērinso'

¹ Ina quēran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquē ya'huērinsonta' ninshitēquē' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chínahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapínëhuëpita hua'anëntarin, itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahuë Yosë huëntonënguë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënguëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'.⁸ Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nipomarahuë', noya ninama'. Co chiniquën nanantapomarahuë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatëreso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuan-ton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinguëmaso'.⁹ A'naquën non-pintatënguëma', 'Yosë piyapínëpitacoi quiyanta', itopirinënguëmahuë', Satanasë huëntonënguë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinënguëma'. 'Tëhuëinchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinënguëma'.¹⁰ Chiniquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiniquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporon' parisitaramahuë'. Nicha'ësaranquëma'.¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. Ama naniantatocohuë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'.¹² Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirins pochin na'con nohuan-taranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahuë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahuë'.¹³ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontar-inquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴—Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahuë'. Yosë nohuan-ton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacos' ya'huërin.¹⁵ Caso' no-huitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuáhuatërantá, yashin o'orë'. Co noya huairinsóhuë' nipirinhue' o'opatëra, amirotëré', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itënguëmahuë'. A'naquëonta' të'nai pochin nipi. Co nitochátërapihuë' ni'ton, nosororahuë.¹⁶ Canpitaso nipirinhue' co noya ahuaireso pochinhue' ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohuë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'.¹⁷ Canpitaso' naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë', topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin can-pitaso' na'con pahuantarinquëma' noya cancantacamaso'. Somaraya pochin can-cantatoma', co tēhuëinchachin nohuitëramacohuë'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'.¹⁸ Napoaton pënë-nanquëma'. Chiniquën nontoco catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi nē'huë inquirin. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin can-pitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantar-inquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya ni'inquëma'.

Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëso pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co tëhuënchachin nohuitëramacohuë'. Nimirioquë acorayatëreso pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'.¹⁹ Nosoroatëncquëma', chiniquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi.²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'. Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco, ya'coancantaranquëma'. Niichicoshatëreso pochin nóya ninohuitaríhua'.²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahuë.²² Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë' ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

Inápaquë Yosë chinotopiso'

¹Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nán nontërinco' nontaantarinco. Tropnita pihuiipiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

²A'nanya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranëncquë a'nara' huënsëárin, ni'nahuë. ³Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëárin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsa huënsa'tarin. Huira tacarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', tënahü. ⁶Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantëré'.

Yosë shiranën tahuërinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninso', panca onian pochin ya'norin. ⁸Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpianthëhuanpi. Saota saota ya'huëtopi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtopi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi.

⁹Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuanrinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhuë',” topachinara, ¹⁰ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuënchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhuë',” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona', Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

¹¹“Quëmasáchin Sinioro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëncquën. Nani tahuëri natëinëncquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin,” itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patérinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitérin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. ² A'na anquëninta' ni'nahuë. Chiniquën nanantaton, chiniquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

³ Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicacaso'. ⁴ Co insonta' nanitohuachinhuë', chiniquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë', ⁵ a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënguë nasitaton, chini chiniquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

⁶ Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiniquën nanantaton, canchisë ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicaipoaso marë'. ⁷ Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. ⁸ Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërhua'. “Nontohuatëhua', noya nataninpoa',” ta'tona', Yosë chinotapi. ⁹ Chinotatona', inahuaa yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Siniro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuatan, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tëparinënguën. Chiminatón, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinënguën, Siniro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinënguën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinso'pita niponaraihuë', natërinënguën.

¹⁰ Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëíchin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntaran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

¹¹ Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiniquën naporapi:

¹² “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntarin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëhua'. ‘Yosparinquën, Siniro, itahua',” tosapi.

¹³ Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, chiminso'pita, marëquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën' itahua'. Inasáchin natëhua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparín. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëhua',” tosapi.

¹⁴ —Naporinchi paya. Tëhuëenchachin inasáchin natëhua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahuë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nana achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiniquën nonin, huira pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

² Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotëtaton, pa'sarin minsëcaso marë'.

³ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. ⁴ Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapinta' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiniquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

⁵ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. ⁶ Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhuë', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

⁷ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

⁸ —¡Huëquë huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chiminatona', chimipiro'sa' ya'huëpikuë pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tëpaarin. Naporahuaton, chiniquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tëparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, araro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co të'huatonaraihuë', Yosë nanamën a'chinpi. Ina marë' tëpapi. ¹⁰ Tëpahuachinara, hua'yanëna' inápaquë ya'huëcontarahuatona', Yosë nontápi.

—Quëma Sinioro chini chiniquën nanantëran. Noyasáchin nicaton, no'tëquën nonan. ¿Onporo huarëta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tëparinacoiso marë' no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tosapi.

¹¹ Napotohuachinara, Yosëri itërin:

—Ninataco'. Oshaquëran ana'intarahuë. Co tahuëri naniyatërarinhuë'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pënëntapi. A'naquën tëpaantahuachina', isëquë chachin huëantapi anta'. Naporo huarë' tëparinënquëmasopita no'tëquën ana'intarahuë, itërin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quëtërin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motërin.

¹² Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotaantarin. Inarë' nani saataro' i'shorin. Inapotohuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuë'. Nincoan huë'saponahuë', quëhuashin huënai pochin nisarin.

¹³ Naporahuaton, tayoraro'santa' anotapi. Iquira nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochin nisapi. ¹⁴ Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochin co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa',

so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copimoro'sa', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiniquëno'sa', inapita Yosë të'huatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquë ya'conapi na'picaico marë'. Patrono'sa' piyapinënpitarë chachin panca na'pianaro'saquë na'pirapi. ¹⁶Ya'ipi piyapi'sa' të'huatona', motopi nontapirinahuë':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoï ama Yosë quënanaincoïso marëhuë'. Inápaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincöi. ¹⁷Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intohuachincoï, co insonta nanitarinhuë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarincö. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. A'naso' pi'i pipirinsö' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'coninsö' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapï. Inaquëpita Yosëri acorin isoro'pa' ana'intacaiso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa' tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi. ²Ina quëran a'nanaya a'na anquëninata' ya'noantarin. Pi'i pipirinsö' parti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³—Ama apiramiáchin ana'intocoso'huë'. Ninataco Yosë piyapinënpita catahuai. Co Yosë marcanën acochátëraraihuë'. Të'yainaquë acotëra'piapoï. Nani acotohuatoï, ya'piro'pa', marë, nararo'sa', inapita ana'intoco', itirín.

⁴Ina quëran të'yainaquë Yosë marcanën acotëra'piapi a'napitari nohuitacaiso marë'. Notohuaro' acotë'yatëra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, tënin, natanahuë. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë napotërin. ⁵⁻⁸Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Così, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapï. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Më'rëmë pochin nininsö' së'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰“Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiniquën nonatona'.

¹¹Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënuë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'shoro'sa' pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹²“Tëhuë'nchachin Simiöro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquë'ncha quëmaso paya! Ya'ipiya chinochinënuë. Ya'ipi nitotëran. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya nanitapan ni'ton, ya'ipi natëinënuë. ‘Yosparinquë,’ ichinënuë. Na'con natëmiatarinquë. Co onporonta' a'poarainquënuë'. Amen,” itapi.

¹³Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quë'ranta' huëntapi? ¿Nitotëran ti? itërinco.

¹⁴—Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiniquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huë'nainën quëran anoyacancantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chino-tapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. ¹⁶Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. ¹⁷Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nampiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarino, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quirica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naichin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naichin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. ²Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtöpi pihuicaïso marë'. ³⁻⁴Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artarao'huaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. "Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoï, Siniro," itohuachinara, noya natanin. ⁵Ina quëran anquëni Yosë artaronënuë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë të'yatërin. Të'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuë. Chinquën tënëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tënanhuë.)

Tronpita pihuiipiso'

⁶Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷Ya'nán pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huënaire chachin anotarín. Pancana huiquitarín. Patoma pochin huiquitarín. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachin huiquitarín.

⁸Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarín. Pihuiantahuachina, panca motopi pochin nininso' ni'nahuë. Pën pochin orotërimarin. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochin marë huënai taranin. ⁹Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopi.

¹⁰Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin. ¹¹Ina tayoraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nisarín. Mán ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹²Nani cara anquëni pihuirin. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—jMa'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiniquënn parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', tënin.

9

¹Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiniquënn nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinsó'

parti i' soatacaso maré'. Nanin acoporo' pa'ninso' i' soatarin. ² I' soatohuachina, acopo quèran conai' pipiarin. Yaráchin tomontarin. Panca pèn quèran tomontèrinso pochin pipiton, pi'i ya' copiarin. Ya' ipi parti tashiarin. ³ Naporahuaton, conai quèran no-tohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca séquère pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa' pi té' huatoro'. Séquère pochin niponaraihué', yonpinca pochin huitapi. ⁴ "Ama panpatéro', nara mono', nitèrinso' inapita pè'yacosohué'. Piyapi'sa' co Yosè marcanèn té'yainquè ya' huètohuachinarahué', inapita aparisitoco'," itèrin. ⁵ Co tèpaponaraihué', a' natèrápo yoqui pochin aparisitapi. Yonpincari huinonso pochin niponahué', co sanoaponhué'. Pa' pi iquin natanaponaraihué', co chiminaponahué'. ⁶ Na' con parisitatoná': "Chimiin nipachin," tosapirinahué', co chiminaponahué'. Chiminacaiso' nohuantopirinahué', co nanitapihué'.

⁷ Panca séquère pochin ya' notona', chiníquèn pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso maré' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotè pochin oro quèran nininso' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa' pini' pochin natètopi. ⁹ Sha' huètéonta' tachiton. Hua' na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhué'. Pa' pachinara, anpiantèna quèran chiníquèn tènèntèrapi. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinsó pochin tènèntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui' notopi. Iquin huitatona', a' natèrápo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua' anèn ya' huètèrin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinso' parti quèran hué' nin. Cotio nananquè Apatono itopiso'. Crico nananquè Aporiono itopi. Tiquitona' pi tapon naporin.

¹² Na' con parisitacaiso' ninoton, nani a' notèrinco. Ina ni'pirahué', na' con na' con parisitacaso' ya' huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica' huaso'.

¹³ Yosè nohuanton, nani a' natèrápo anquèniro'sa' tronpita pihui' pi co noyahué' nipi' isopita ana' intacaiso maré'. Ina quèran a' na anquènin' ta' pihuiantahuachina, inápaquè nontèrinso' natanahué'. Artaroa' huaya pomonènpita huáncana quèran nontaton, pihuitona' pi itapon: ¹⁴ "Catapini anquèniro'sa' i' quiritéquè pa' ina' piyapi'sa' aparisitacaiso maré'. Panca i' yonsanquè nani ninrapiso', lyopiratisi' itopiquè," itèrin.

¹⁵ Itohuachina, anquèniro'sa' a' parin piyapi'sa' ana' intacaiso maré'. Iráca inaquè acopirinhué'. Nani ora nanirin ni'ton, a' parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tèpacaiso maré'. ¹⁶ Ina quèran hua' huayátèrahué' sontaro'sa' hué'sapi, ni' nahué'. Cahuarioro'sa' aipi huènsèriapi. "Cato pasa michon hué'sapi," tènin, natanahué'.

¹⁷ Hua' narèso pochin a' ninquèchin quènanahué'. A' na tahuèri ma'sha onpocaso' quènantarahué'. Hua' na coton sontaro'sa' a' mopiso pochin a' mopi. Pènsha pochin huènaráchin nipi. A' naquèn caninchin. A' nanta' sha' píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya' nopi. Pa' pini' pochin mototopi. Nanamèn quèran pèn, conai', sha' pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa' nanamèna quèran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tèparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamèna quèran tèparapi. Huinamèna quèraonta' ya' huan pochin quètètatoná', tèparapi.

²⁰ Na' a' piyapi'sa' chiminpirinahué', co naporó tèranta' a' napitaso' yonquiapihué'. Ni'saponaraihué', inachachin co noyahué' cancantapi. Aquètè chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quèran, prata quèran, hua' na quèran, na' pi quèran, nara quèran, ina quèranpita nipi'so'. Co inapitaso' quènantopihué', co natantopihué', co iratopihué'. Co nanpipirinahué', mosharapi. ²¹ Pa' pi co noyahué' cancantatoná', tèpatapi, pènotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosèri ana' intèrinso' ni'sáponaraihué', co naporó tèranta' nohuantapihué' oshanèna' a' p'ocaiso'.

10

Quirica' huaya oporininsó

¹ Ina quèran hua' narèso pochin a' na anquènin' ta' niantarahué', chiníquèn nanantèrinso'. Chitoro' huancana inápa quèran o' mararin. Motèn yahua' tani tahuètèrin. Ya' pirin pi' i pochin a' pinin. Tonainta' pèn pochin ya' noarin. ² Quirica' huaya sè' quèrin. So' nanpinan nipirinhué', nani oporininsó sè' quèrin. O' marahuaton, inchinan nantèn quèran maré' què i' naitarin. Ahuènan nantèn quèran isoro' paquè i' narin. Panca masho ni'ton, naporin. ³ Chiníquèn nanantaton, chiníquèn nonsarin. Pa' pini' pèrarinsó pochin natanahué'.

Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. ⁴Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: "Ama naporinso' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë'," itërinco.

⁵Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinsol' inchinan tanpaquën anquiontarin. ⁶"Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huëinsopita inari ninin. Tëhuëenchachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. ⁷A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihucaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirin. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin," ténin panca anquëni.

⁸Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'so' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë', ⁹itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoapohuë', nani ni'ipatan, main nisarin, itërinco.

¹⁰Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë'. ¹¹Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'a', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ²I'iratëso nipi'rinhuë', ama a'niquësohuë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³Naporo tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahuë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶Íráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapotachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huë'nai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioros'a' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporo' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporo' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuaaton, tëpararin. ⁸Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisosonta' tëpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Sotomaquë, lquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tëpahuachina', cachiquë të'yatapi. Co pa'pitapihuë'. ⁹Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuë', co nohuantapihuë' pa'pitacaiso'. ¹⁰Tëpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënanta' topinan a'naya a'naya niquëtapi. "Hua'qui' pënënatonpoa', apininpoa' nipi'rinhuë', iporasos' nani chiminpi," ta'tona', capa cancantapi. ¹¹Cara tahuëri

miria napoápirinahué!, a'nanaya Yosë nohuanton, nãpiantarahuatona!, huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona!, pa'pi tẽ'huatapi. ¹²Naporo' inápa quëran montërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconënpitari nicasoi!, catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororë chachin paantapi. ¹³Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pëiro'sa' ohuatarin. Canchisë huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi tẽ'huatapi. “Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparin paya!” tosapi.

¹⁴Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narëso pochin ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta!, pihuiantarin. Pihuihuachina, inápaquë chiniquën nonsapi, natanahuë.

“Íráca quëra huaré' na'a copinoro'sa' ya'huëpirinahué', iporasó' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocrisorë chachin hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipiapihué',” tosapi.

¹⁶⁻¹⁷Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona!, Yosë chinotapi:

“Yosparinquën, Siniro. Quëmasáchin ya'ipi nanitaparan. Íráca quëran huaré' ya'huaton, ipora huanta' nãpiaran. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

¹⁸Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënuënsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tëquën ana'intaran. Imarinënuënsopitaso nipirinhué', acanaaran. Inso tãranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënuënsopita, acanaaran. A'napitaso nipirinhué' piyapi'sa' aparisitaton tãpapi ni'ton, chiniquën ana'intaran,” itapi.

¹⁹Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Íráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiniquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahué ayonquipoaso maré'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayloraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. ²Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiniquën iquitaton, parisitárin. ³Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahué. Panca ya'huan pochin niponahué', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuë hua'an pochin yancotë yancorin. ⁴Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina, tayloraro'sa' a'tëntontarahuatón, isoro'paquë tẽ'yatimarin. Patoma pochin tẽ'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahué. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaiarin. “Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahué,” ta'ton, ninararin. ⁵Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiniquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin. Ina maré' ninarápirinhué'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso maré'. ⁶A'shinso nipirinhué', co piyapi ya'huërinquëhué' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso maré'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huairin ni'ton, cosharo' quëtapi.

⁷Ina quëran hua'narëso pochin niantarahué. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso maré'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin aluëtópirinahué', ⁸co nanitopi-hué' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi.

⁹Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran tẽ'yatopi. Inaso' sopai

chachin, Satanásé itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

¹⁰Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

“Tëhuëchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë chachin hua'anëntarinpoa'. Sopairi Yosë nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. 'Oshahuanpi,' itëra'piarinpoa'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sha'huirapiápirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

¹¹Carniroa'hua chiminatón, huënainën quëran anoyacancantërinpoa' ni'ton, sopai minsërëhua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërëhua'. Yatëpapirinënpoahuënta', co a'porëhuahuë', tosapi.

¹²Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquë, marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nipirinhuë', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi payal Sopai pa'sárin minsëcaso marë'. 'Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarínco,' ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsërin.”

¹³Ina quëran Yosë nohuantón, hua'narëso pochín niantarahué. Ya'huan pochín nininso' nani isoro'paquë të'yatopi. Të'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuë', ¹⁴Yosëri catahuarín cha'ëcaso marë'. Panca onian pochín anpiantëhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara pi'ipi miría pochín inaquë na'piarín. Yosë nohuantón, ma'sha ya'huërin capacaso'. ¹⁵Chiníquën no'huitón, ya'huani yamapirinhuë'. Nanamën quëran panca ii' pipirín. Tëquëin pochín pipirín sanapi quëpacaso marë'. ¹⁶Ii' të'yatopirinhuë', no'pa' huëcharohuachina, ya'ipiya yanquirín. Co chimitërinhuë'. ¹⁷Napoaton sopairi chiníquën no'huirín. No'huitón, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tēpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarín. ¹⁸Ina yonquiatón, marë yonsanquë huaniarin.

13

Ma'sha marë quëran pipirínso'

¹Ina quëran hua'narëso pochín niantarahué. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' marë quëran pipiarín. Canchisë motohuan nisahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yancotë' ya'huëtërin. Hua'an pochín chiníquën nanantërin ni'ton, naporín. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorínso'. “Yosë quëran chini chiníquën nanantërahué,” ta'ton, ninshitërin. ²Yarani pochín niponahuë', tocani pochín nantëtërin. Nanamënso' pa'pini pochín nanantërin. Panca ya'huani chachín chiníquën nanan quëtapon ni'ton, chiníquën nanantaton, copirno ya'conapon. ³A'na motën ahuëtohuachina', chiminatë pochín niponahuë, noyatantarin. Noyatohuachín, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. ⁴Panca ya'huan chinotatona', acorínsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: “Ma noyacha inaso paya. Chini chiníquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso?” tosapi.

⁵Sopai nohuantón, ma'sha marë quëran pipirínso' na'con Yosë pinosarin. “Yosë quëran chini chiníquën nanantërahué. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë',” tosarín. Sopairi catahuarín ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirno'sa' camaiarin. Cara pi'ipi miría ya'ipiya hua'anëntarin. ⁶Na'con Yosë pinosarin. “Caso' Yosëco,” toconapon. Yosë ya'huërinsonata' nocanarin. Inaquë ya'huërinso'pita' pinosarin. ⁷Yosë imapisopita co quë'yarínhuë'. Sopai nohuantón, aparisitarín. Quira nisahuaton, canatarín. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. ⁸Hua'huayatërahué' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopita'ichín co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirín quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. “Canpoa marë' Carniroa'hua chiminín,” ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhuë' co nanpirín quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirínso' chinotapi.

⁹Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰ “Mapachinênquëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinênquëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. ‘Yosë catahuarinpoa’, ta'toma', imamiatoco.’”

Ma'sha no'pa quëran pipirinsó'

¹¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahué. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinsó' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiniquën nonsarin. ¹² Inanta' chiniquën nanantapon. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinsó' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatarinsó' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nani-taparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarín. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin, sacai' nininsó'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsó' ni'tonënuquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': “Tëhuëinchachin inaso' Yosë,” tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: “Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyatarinsó' nonanatëhua' chinotahua’,” itohuachina', nisapi. ¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinsó pochin ya'noarin. Noninsó pochin natanapi. “Insosona co moshahuachincohuë' tëpaco’,” tosarín. ¹⁶ Ina quëran camaiantarin. “Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyap-inënpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë’,” tosarín. ¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinsó' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquënsó nipirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸ No'tëquën yonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. “Piyapi niponahuë', inasáchin natërëhua’,” ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahué. Sion motopiquë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ² Ina quëran inápaquë chiniquën tënëntërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiniquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'. ⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopi-huë'. Yosëichin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinsó macatë' Yosë quëtëréso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquënininta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniro chiniquën nontaton.

⁸ Ina quëran a'na anquënininta' paaton, sha'huitarin:

—Iráca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhüë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinhüë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahüë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, ténin.

⁹Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohüë'. Ama mamanshinën moshacosohüë'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohüë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. ¹⁰Chiníquën no'huitëinquëma', main huino o'shitërëso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pëñquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'. ¹¹Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomon-tápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', ténin. ¹²Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopir-inëñquëmahüë', ama a'pocosohüë'.

¹³Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë':

—Apira sha'huichinquën ninshitéquë': Insosona Siniro imarinso marë' chimin-pachina, noya cancanchina', ténin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëñchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, ténin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë', huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'.

¹⁵Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷Ina quëran a'na anquëni ya'huëré Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸A'na anquënta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquëni.

¹⁹Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiníquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpiquë to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoaton, ana'intërinso' naniarin.

²Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³Iráca Moisésë Yosëichin

natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarin. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

“¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitaparan. Ma noyacha catahuan-coi paya. Chiniquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinëquën.

“Ya'ipiya Sinioro tëtëhuachinëquën. Ya'ipiya yonqui'inëquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinëquën,” topi cantatona'.

⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë. ⁶Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Tëtëtëquë oro pochin nininquë nítónopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'. ⁷Ina marë' canchisë minëro'sa pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. “Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiniquën ana'intarin huachi,” ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'. ⁸Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparin. Ina tëtëhuatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'into huachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantopiso'

¹Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' quëran chiniquën noninso' natanahuë. —Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. Të'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

²Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantërin. Të'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piaona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë të'yaitarin. Inaquë të'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huëninën pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso' pa'ni.

⁴Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë të'yaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon: “No'tëquën Sinioro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanopiaran. Noyasáchin ninan.

⁶Na'a imarinënsopita tëpapi. Noya pënëntopirinahuë', tëpapi ni'ton, i'huëretaton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tëranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran,” itërin.

⁷Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: “Tëhuëenchachin Sinioro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiniquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran,” tënin.

⁸Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë të'yanantohuachina, pi'i chini chiniquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiniquën aparisitarin. ⁹Panca huëyaponaraihuë', co nirotapihuë'. Yosë no'huítóna', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinsó' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranëinquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarín. Të'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiniquën parisitatoná, tarëtapi. ¹¹ Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhuë', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. "Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarinpoa'," topi pintoná. Co naporo tëranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

¹² Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë të'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë të'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huinquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pëntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

¹³ Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirinsó', nonpin nanan pëñentona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'. ¹⁴ Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natëcaiso marë'. Non-pintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piapona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'caritëriarin ni'ton, niyontonapona'. "Canpoari Yosë minsëahua'," ta'tona', napoapona'. ¹⁵ Nani Quisoso sha'huitërinpoa': "Ni'co', iyaro'sa'. A'nanaya o'mantararahuë. Ihuatë pochin nicato, co nitotasënquëmahuë', o'mantararahuë ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyásáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanomahuë'. Noya cancantarama'," itërinpoa'. ¹⁶ Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë napopiso'.

¹⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarín. Ihuanguë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiniquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran "jnani huachi!" tosarín.

¹⁸ Napohuachina, o'coritarín. Huira pochin chiniquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochin pa'chininhuë' niponahuë', napoarin. ¹⁹ Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpiquë nocharotarín. Panca ninano' niponahuë', huëcharoaton, cararo'të huarë' niacoarin. Nisha nisha ninanoro'saquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'intërin. Inapochachin a'na tahuëri chiniquën no'huiton, ata'huantarín. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huapona'huë'. ²¹ Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quiro pochin quë'ninso'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiniquën parisitapi. Napoaton Yosë chiniquën no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochin nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: "Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinquën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënsëárin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacantërin. ² Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin cantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi," itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonëquë ninshitëra'parin. Ina aipi sanapi huënsëárin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'mopona'huë', co noyahuë' cantantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë

taparo' nininsoráchin ya'huérin. O'shitérinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantérin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotérin ⁵ Nininén pochin nininso' té'inqué ninshitopi. Ninshitopirinahué', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihué'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUÉ YA'HUÉPISOPITA POCHIN CANCANTÉRIN. PA'PI
MONSHIHUANTÉ' NI'TON, INA A'CHININ QUÉRAN MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO
NOYAHUÉ' YONQUIPI

topi, ninshitatona'. ⁶ Têhuénchachin ina sanapi pa'pi co noyahué' cancantérin. Quisoso imapisopita co qué'yarinhué'. “Quisoso imarai,” topachinara, atêpatérin. Notohuaro' atêpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatérin. Ina nicato, panca pa'yanahué'.

Ina quéran anquénit itérinco: ⁷ “¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquén anitochinquén. Sanapi, ma'sha ina aipi huénsérinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquén nitotéqué'. Ina ma'shaso' canchisé mototahuaton, shonca pomonén ya'huéterin. ⁸ Iráca isoro'paqué ya'huérin. Iporaso' co ya'huérinhué'. A'na tahuériso nipirinhué' ya'noantarin. Acoporo' quéran huéantarín. Ayaro' tahuéri nanihuachin, parisitopiqué pa'sarin. Nipirinhué', co'huara pa'shátérasohué', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihué' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quéran huaré' nininénpita nanpirin quiricaqué ninshichitonhué'.

⁹ No'téquén yonquiamaqué huaré' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisé motohuaninso', canchisé motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huénsérinso'. Naporahuaton, canchisé copirnoros'a' ayonquirinpoa'. ¹⁰ A'natérápo nani iráca hua'anéntera'piapirinahué', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anéntantarín. A'naíchín pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anéntacaso'. A'na tahuéri ya'noarin. Nipirinhué', co hua'qui' hua'anéntaponhué'. ¹¹ Ina piquéran ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsoari hua'anéntapon. Nani canchisé copirnoros'a' ayaponahué', inapita pochin nicaton, hua'anéntapirinhué', a'na tahuéri Yoséri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiqué a'pararin.

¹² Shonca pomontérinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anénchatérapihué'. Tahuéri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anéntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsonta' hua'anéntapon. Napoaponahué', co hua'qui hua'anéntapihué'. ¹³ Shonca copirnoros'aso' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi té'huatoro' nininso' natépona'. Piyapinénpitanta' camaiapona' ina natécaiso maré'. ¹⁴ Inapitaso' Carniroa' hua yaminséatona', quira nisapirinahué', co nanitapihué' minsécaiso'. Inari minséapon. Inaso' Quisocristo chachin. Chini chiniqué nanantarín ni'ton, ya'ipiya hua'anéntarin. Inasáchin natécaso' ya'huérin. Piyapinénpitari imasapi. Yoséri huayonin ni'ton, natémiatapi,” itérinco anquénit.

¹⁵ Ina quéran a'chintaantarínco.

—Panca iro'santa' ni'nán, ina aipi sanapi huénsérinso'. Inanta' a'chinchinquén nitotéqué'. Inapochachin a'na tahuéri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananqué nonpisopita. Hua'huayatérahue' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros' hua'anéntérinso'pita. ¹⁶ Oshaquéran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi té'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihué'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniqué aparisitatona', teparapi. Ina quéran ahuiquitapi. ¹⁷ Yosé nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha té'huatoro' nininso' natécaiso maré'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihué' nininso' ata'huantapi. Yosé nohuantérinso chachin nisapi. ¹⁸ Sanapi panca iiro'sa' aipi huénsérinso pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huéhuano'sa' pa'pi co noyahué' cancantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso maré'. Yosé a'pocaiso maré' yanonpintapi. Nonpintápirinahué', Yosé nohuanton, ata'huantapi anta'.

Papironia ta'huantérinso'

¹ Ina quéran a'na anquéninta' inápa quéran o'mararin, ni'nahué, chiniqué nanantérinso'. Huénaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintérin. ² O'marahuaton, chiniqué nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahué', ta'huantarín. Inaqué nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tëro'santa' inaqué pa'sapi.

³ Papironiario'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochín cancantatona', copirnoros'a', piyapínépita, inapita co noyahué' nisapi. Monshihuaninso pochín nicatona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaqué pa'anatona', nani ma'sha canapirínahué',” ténin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pënënananquëma', natanco. Ni'cona papironiario'sa' anishacancantochinënuëma'. Ina quëran pipiramaso pochín nicatoma', ama inapita pochín cancantocosohué'. Co noyahué' nipatama', Yosë ana'intarinquëma' canpitanta'. ⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantarínhué' ana'intacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huëretacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahué' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. “Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochín nicatoi, co manta' pahuantërincoihué'. Co quëyoron pochíncoihué'. Co onporonta' sëtaraihué',” topirínahué'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëtapona', tanarotapona', napoapona'. Yosëri chini chiníquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnoros'santa' anishacancantërinso' sëtapona'. Huiquitërinso' nica-tona', na'nëpona'. Yosëri ana'intoahuachin, na'nëpona'. ¹⁰ Aqué quëran quënanpachina', pa'pi të'huatapi.

“¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahué', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin,” tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'pirosanta' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso maré' ya'huëtopirínahué', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhué'. ¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caniné'mëtë', quëhuané'mëtë', inapita ya'huëtopirínahué', co incari tëranta' pa'antarínhué' huachi. Nisha nisha pimonon-tëros'a', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëros'a' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'píhua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso' ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha coshoro' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochín pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso maré'. Piyapi chachin nipirínhué', ma'shoro'sa' pochín yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirínhué', co huachi pa'anapihué'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirínënuëmahué', capa nisarín. Co huachi noya ya'huapomahué',” tosapi.

¹⁵ Ma'sha pa'ana'piros'a' na'con canapirínahué', sëtapu huachi. Të'huatatona', aqué quëran notërapu. Na'nëpona' pochín ¹⁶ itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahué', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochín nipirínhué', co huachi ya'huërinhué'. Morin, caniné'mëtë', quëhuané'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininso', inapita pé'pëpirínhué',

¹⁷ a'naroáchin ma'shanënpitaré' chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

Nanchahuano'santa' maré' pa'tatona', na'a ma'sha aqué quëran quëpirínahué'. Inapoa-tona', na'con canapirínahué', co huachi pa'sapihué'. Piyapínënpitanta' inaqué sacata-tona', canapirínahué', co huachi canapihué'. Inapitanta' aqué quëran ni'sapi. ¹⁸ Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochín ni'chinëhuahué'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirínahué', ta'huantopi,” tosapi.

¹⁹ Chiníquën sëtatona', mo'shiqué nipashimotopi. Iráca sëtohuachinara, inachin-topiso'. Na'nëpona' pochín itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhue', ayarin. Marë nanchaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuë', a'naromaráchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

²⁰Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhue', ama ina marë' sëtocosohuë'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinënuëmahuë', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cananchina'.

²¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na anquërinta' ya'noantarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

²²Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuipirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihuë'.

²³Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinhue', noyá ta'huantapi. Na'con pënótatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinhue', Yosëri ana'intarin huachi,” tënin.

²⁴Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tëpapi. Ina marë' anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

¹Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

²Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tëpapi ni'ton, i'huëretërin,” topi.

³Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhue'. Conainta' tomontápon,” tosapi.

⁴Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin ninin-sopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapi. ⁵Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanquëmahuë nipon, piyapinënpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina noyá nicatoma' natërama' ni'ton, 'Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,' itoco',” tënin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

⁶Ina quëran hua'huayätërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

⁷Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'. Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

⁸Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuëenchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë',” tosapi.

⁹Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': “Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', noyá cancantarama',” itërinco. Ina quëran itaantarinco: “Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë',” itërinco.

¹⁰ Naporó' isonahuato, yachinotopirahué'. "Ama chinotocosohué'. Caso' anquénico. Co Yosécohué'. Canpita pochachin canta' Yosé natérahue. Quisoso nanamén imarama' ni'ton, Yoséichin yonquiqué'," itérinco.

Quisoso nanaménáchin a' chinpatéhua', no'téquén pēntaréhua'.

Quisoso canatérinso'

¹¹ Ina quéran Yosé nohuanton, hua'narésó pochin niantarahué. Pi'iro'té' ni'soatohuachina, huiri cahuario quénantarahué. Ina aipi quémapi huénséarin. No'téquén nona'pi itéréhuaso'. Ma'sona tēranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahué'. No'téquén hua'anéntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minséarin. ¹² Ya'pirin pēn nēnērinsó pochin huénaratarin. Na'a yancotéro'sa' oro quéran nininsó' yancorin. Inaqué a'na nininéonta' ninshitérin, inaora nitotérinso'. ¹³ A'morinsó' huénaiqué a'shitérin. Inaso' Yosé nanamén chachin ninin. ¹⁴ Notohuaro' inápaqué ya'huérinsopitari imasapi, huirichin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huénséatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. ¹⁵ Quémapi quéchtérinso' nanamén quéran sahuéni pochin nininsó' ya'huétérin. Chiniquénnanantaton, nanamén quéran chachin inimiconépita minséarin. Noninsó' sahuéni pochin nicaton, topinan noncharapirinhué', co noyahué' nipisopita minséarin. Piyapi'sa' no'téquén ana'ntarin. Yoséri no'huirín ni'ton, oparo'sa' to'poirésó pochin oshahuano'sa' chiniquénnanantarin. ¹⁶ Aipi a'morinsóqué nani ninshitérin:

ISO QUÉMAPI CHINI CHINÍQUÉN NANANTATON, YA'IPI COPIRNORO'SANTA',
HUA'ANÉNTARIN. INASÁCHIN NATÉCASO' YA'HUÉRIN
ténin. Tonaménquenta' ina chachin ninshitérin.

¹⁷ Ina quéran a'na anquéninta' quénantarahué. Inápaqué pi'i a'pinqué huanirahuaton, soporo'sa' pērasarin. Ya'ipi chanaro' ca'téro'sa' chiniquénnanantarin.

—Huéco' Yoséri ata'huantarinso' ca'quico'. ¹⁸ Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa', chiniquénnanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionépitaré chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinépitaré chachin co Yosé imapihué' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta co cha'ésapihué', ténin anquéni.

¹⁹ Ina quéran ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsó' quénantarahué. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanépitaré chachin niyontonapi. Huiri cahuario aipi huénséarinso' minsécaiso maré' quira nisapi. Piyapinépitanta' yaminsépirinahué'. ²⁰ Quira nipachinara, huiri cahuario aipi huénséarinso' canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsó' masarin. Nonpin nanan pēntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininsó' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintérin ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsó' imacaiso maré'. Marcanén niacotahuatona', mamanshinén moshapirinahué', minséarin huachi. Minsérahuatón, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahué', parisitopiqué té'yatarin huachi. Inaqué panca sono sha'pimo'shiré chachin pēn tēntápon. Co onporonta' pipapihué'. ²¹ Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamén quéran ya'ipiya ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'téro'sari huécataona', natéaqué huaré' noshinēna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininsó'

¹ Ina quéran a'na anquéninta' inápa quéran o'mararin, ni'nahué. Panca catina, niahui, inapita sé'quérin. Niahuisó' sopairo'sa' oncorapirinsó' parti i'soacaso maré' sé'quérin. ² O'marahuaton, panca ya'huan pochin nininsó' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quéran huaré' piyapi nonpintérin, Satanasé itopiso'. Ina masahuaton, catinaqué tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhué' co ni'quiritarinhué'. ³ Tonporahuaton, nanin acoporo' nininqué té'yatarin. Nani té'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pípcaso maréhué'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhué' piyapi'sa' nonpintacasó'. Ina quéran ocoiantapirinhué', co hua'qui quéranhué' Yoséri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quéran hua'narésó pochin niantarahué. Na'a piyapi'sa' quénanahué. Yoséri nani acorin coisé pochin nicacaiso maré'. A'napitanta' ni'nahué. Isoro'paqué ya'huapona',

Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tēpapi. Co ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. “Quisosoíchin imarai,” topachinara, nishitēconotēra'piapi. Inapotopirinahuë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anēntarin. Huaranca pi'ipi hua'anēntapi. ⁵Inapita'ton ananpitaantararin. Ina quēran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantararin ana'intacaso marë'. ⁶Quisoso imarēhuasopita'ton ananpitaantararpoa'. Noya nicatēhua', nōya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirinhuë', Quisoso imarēhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quēnpoa' hua'anēntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatērinso'

⁷Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸Ocoiantahuachin, isoro'paquë huēnantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohuë'. Sopairi nonpintērin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹Nisha nisha parti quēran niyontonahuatona', Yosë piyapinēnpita ya'huëpiquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapitapi. Imapisopita yatēpapirinahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quēran panca pën a'paimarin. Anotohuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰Ina quēran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintērin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotērinquë tē'yatarin. Co onporonta' pipiarinhuë'. Inaquë ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso'na' parisitarin. Nonpin nanan pënēntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiniquēn parisitapi. Co onporonta' sanoarinhuë'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intērinso'

¹¹Ina quēran panca hua'anēntacaso' shira quēnanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huēnsēaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiniquēn nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'tē', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹²Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontonararin. Naporo' quiricaro'sa' inápaquë ninshitērinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininēnpita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninēhuasopita ninshitērinpoa'. Noya ninēhuasopita, co noyahuë' ninēhuasopita, ya'ipiya nani ninshitērinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatona', marëquë chimiitopi quēran huarë' ananpitaantararin no'tēquēn ana'intacaso marë'. Insëquëso tēranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatēhua', no'tēquēn ana'intarinpoa'. ¹⁴Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë tē'yatapi. Inaquë parisitomatápona'. ¹⁵Co nanpirin quiricaquë nininēnpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹Ina quēran hua'narëso pochin niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'tē', inapita quēnanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tēnta' ta'huantapon. Marēnta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarin. ²Ina quēran noyápiachin ninano' inápa quēran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quēran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparínso pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³Inápa quēran chiniquēn noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapinēnpitarë chachin ya'huërarin. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarin. ⁴Yosëri chachin na'nëi' amirayatarin. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sētaponahuë'. Co huachi na'nēponahuë'. Co pi'pisha tēranta'

iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranënuquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acorahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitéquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶Ina quëran itantarinco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëré'. Inapochachin canta' catahuanranquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nampirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanranquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanchinquëma'. ⁷Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramaco. ⁸A'napitaso nipirinhüë' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënuquë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtochináchinhuë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë' chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhüë', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairinco, ana'intacaso marë' minë' quëtópiso'. Huë'sahuaton, itërinco: “Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën. Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochin noyápiachin ninin,” itërinco.

¹⁰Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, panca motopi'pa' quëparinco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin. ¹¹Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicator, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarin. Caspi itopiso'. Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënan-tërë'. ¹²Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquëni nipi'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya isirairo'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³Pi'i pipirinsó' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninsó' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin. ¹⁴Pairatopiso' shonca cato' na'piqué paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'piqué Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: “Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin,” ténin.

¹⁸Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëransáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹⁹Paira paquëëmarinquë noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian huiir hui'hatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi.

Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin. ²¹Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantëre'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²²Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiníquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴Inaquë nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chiníquën nanantaponaraihuë', naporos Yosëichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi. ²⁵Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuë'. ²⁶Naporos nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huaríhua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya," ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahuë', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiricaquë nininënpapita nani ninshitërinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahué. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin. ²Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoros nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'. ³Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpapita ina chinotáparihua'. ⁴Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën tē'yaquënpoaquë acotarínpoa'. ⁵Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tëranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiaríhuahuë'.

Quisocriso o'mantacaso' tahuëri

⁶Ina quëran anquëni sha'huitërinco: "Iráca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninëncos a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitëran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin," itërinco.

⁷Quisoso chachinta' naporin: "¡Tëhuëinchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamaso marë'. Insoquëma tëranta' natëhuatama', noya cancantarama'," itërinco.

⁸Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitohuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'. ⁹Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. "Ama chinotocoshuë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Iráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërehua'. Napoaton inasáchin chinotëquë'," itërinco.

¹⁰Ina quëran itantarínco: "Ya'ipi Yosë anitotërinquënsos' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësoshuë'. Ninorinsos' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'. ¹¹A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë'

niina'. Noya nipsisopitaso' nipurinhuë', noya noya nisapi. Yoséichin cancantopisopitanta', noya noya imaina', itërinco.

¹² Ina quëran Quisoso chachin itërinco: "Tëhuënychachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huëretarahuë. Co noyahuë' nipsisopita ana'intarahuë. Noya nipsisopitaso' acanaarahuë. ¹³ Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahue. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahue. Co onporonta' ta'huantarahuë'," ténin.

¹⁴ Huënnainën quëran anoyacancantërinso'pita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtopi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi.

¹⁵ A'naquënso nipurinhuë', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

¹⁶ "Ca Quisosoco anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huëtinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpique a'patëquë nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huëtërin: 'A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nisha'ësarín, itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma'," itërinco Quisoso.

¹⁷ Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: "O'mantaquë' Siniro," itërehua'. Ispirito Santonta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', "O'mantaquë' Siniro," itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

¹⁸ Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirinsó chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'. ¹⁹ Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuítaramahuë'. Co Yosë ninanonëinquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërinco' ya'ipi ninshitëranquëma'. "Tëhuënychachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë," ténin. ¡Inapoquë' Siniro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahuë.

²¹ Siniro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Coansha